KONYA/İKONİON VE ÇEVRESİNDE BULUNAN BİZANS DÖNEMİ TAŞ ESERLERİ

Çiğdem Temple

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Sanat Tarihi Anabilim Dalı

Doktora Tezi

Cilt 1

Ankara, 2013

KABUL VE ONAY

Çiğdem Temple tarafından hazırlanan "Konya/İkonion ve Çevresinde Bulunan Bizans Dönemi Taş Eserleri" başlıklı bu çalışma, 03 Ocak 2013 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Sema Doğan (Başkan-Danışman)

Prof. Dr. M. Sacit Pekak

Prof. Dr. B. Yelda Olcay Uçkan

Doç. Dr. Veli Köse

Doç. Dr. Nermin Şaman Doğan

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Yusuf Çelik
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

☐ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

☐ Tezim sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

■ Tezimin 1 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

03.Ocak. 2013

Çiğdem Temple

En çok sevdiğime, kızım Nehir'e...

TEŞEKKÜR

Tezin başlangıcından itibaren her türlü bilimsel yönlendirme ve manevi desteklerinden dolayı aşağıda isimleri yazılı çok değerli hocalarım, meslektaşlarım ve arkadaşlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Prof. Dr. Sema Doğan (Tez Danışmanı)
Prof. Dr. Sacit Pekak
Prof. Dr. Thomas Corsten
Prof. Dr. Yelda Olcay-Uçkan
Doç. Dr. Nermin Şaman-Doğan
Doç. Dr. Veli Köse
Doç. Dr. Ergün Laflı
Dr. Lutgarde Vandeput
Dr. Ceren Erel
Sanat Tarihçi İlker Mete Mimiroğlu
Yüksek Mimar-Sanat Tarihçi Erdal Z. Tomar
Mimar Özgecan Öğün
Arkeolog Enver Akgün
Arkeolog Burçak Öğretmen
Filolog-Sanat Tarihçi Pınar Serdar Dinçer
Stathakis Arvanitis

Her zaman yanımda olan ve her an desteklerini gördüğüm sevgili ailem *Stephanie Nehir Temple, Billy Temple, İnan Çağlayan, Zahide Çağlayan, Işıl Özgür* ve *Başak Özgür*'e ne kadar teşekkür etsem azdır. Hepinizi çok seviyorum! İyi ki varsınız!

ÖZET

TEMPLE, Çiğdem, Konya/İkonion ve Çevresinde Bulunan Bizans Dönemi Taş Eserleri. Doktora Tezi, Ankara, 2012.

Orta Anadolu'da Antik Dönem boyunca önemli bir şehir olan Konya, antik adıyla İkonion ya da İkonium, Lykaonia'nın en önemli şehridir. Tarihsel kaynaklara göre, şehir 14 merkezin metropolisidir. 1. yüzyılın ilk yarısında Havari Paulus'un misyonerlik ziyaretleri ile çok erken bir donemde Hıristiyanlıkla tanışmış olmasına rağmen, günümüze Sille Aya Elena ve Aziz Chariton Kiliseleri dışında hiçbir Bizans Dönemi yapısı günümüze ulaşmamıştır. Ancak 11. yüzyıl sonlarından itibaren Anadolu Selçuklu Devleti'nin başkentliğini yapmış ve Müslüman-Türkleşmiş şehirde, sürdürülen zengin inşa faaliyetleri ile çok sayıda Bizans taş eseri devşirme olarak kullanılmış olması dönemin sanat tarihine ışık tutmaktadır.

Doktora tezinin konusunu Konya/İkonion ve çevresinde bulunan Bizans taş eserleri oluşturmaktadır. Müzelerde sergilenen, parklarda, bahçelerde dağınık durumda bulunan taş eserler; aynı zamanda pek çok Türk Dönemi yapısında devşirme olarak kullanılmıştır. Yapılan arazi çalışmalarında 463 taş eser tespit edilmiştir; bunlardan 264 mimari işlevli, 45 liturjik işlevli, 74 diğer işlevlere sahip olan ve işlevi belirlenemeyen 80 eser kataloglanmıştır. Malzeme olarak yerel mermer ve traverten yoğun olup, kaliteli Dokimeion mermerinin de kullanıldığı görülür. Erken Hıristiyanlık Dönemi'ne tarihli az sayıda eser olmakla birlikte yoğunluğu Erken Bizans Dönemi mimari işlevli eserler oluşturur. Orta Bizans Dönemi'ne tarihlenen eserler genelinde liturjik kuruluşlarda kullanılan ögelerdir ya da çeşitli işlevlerde kullanılan bazı levhalardır.

Üslup olarak çok az sayıda eserin başkent İstanbul ve Yunanistan'da bulunan önemli merkezlerde gördüğümüz ince işçiliği yansıttığı görülür; çoğunluk yerel özellik gösteren ve daha çok Phrygia, Pisidia, İsauria, Galatia ve Kappadokia gibi komşu bölgelerin eserleri ile paralellik sergiler. Taş eserlerin yoğunluğu ve türlerin zenginliği bölgenin metropolisi olan

Konya'da, Bizans Dönemi mimarisinin varlığını gözler önüne sermektedir. Taş eserlerin teknik, boyut, motif, bezeme kompozisyonu ve üslup açısından değerlendirilmesi sonucunda şehir merkezinde en az beş-altı sütunlu ve çift sütunlu Erken Bizans Dönemi bazilikasının olduğu belirlenmiştir. Alaeddin Tepesi kiliseleri, siyasi ve idari yapılarıyla şehrin odak noktasını oluşturmaktaydı. Ayrıca, Sille'de bir sütunlu bazilika ve Zazadin Han yakınlarında birkaç yapıdan oluşan manastır bulunuyordu. Yapı faaliyetleri Orta Bizans Dönemi'nde daha küçük boyutlu Kapalı Yunan Haçı plan tipinde yapıların inşası ve eski kiliselerin liturjik kuruluşlarının yenilenmesi ile devam etmiştir.

Anahtar Sözcükler

Konya, İkonion, İkonium, Lykaonia, Bizans mimari plastiği, Bizans taş eserleri, Havari Paulus, Aziz Amphilochios

ABSTRACT

TEMPLE, Çiğdem, The Byzantine Period Stoneworks Located in the Konya/Iconion Vicinity. Ph. D. Dissertation, Ankara, 2012.

As a significant settlement through the whole entire of Classical Antiquity, Konya, ancient Iconion (Iconium), was the principal city of Lycaonia in Central Asia Minor. Although the city was known as early as the 1st century throughout Christianity, it is unfortunate that there is little architecture left related to the Byzantine Period with the exceptions of Churches of St. Helen and St. Chariton at Sille. Iconion was the capital of 14 metropolises and the center visited by Apostle Paul during his missionary journeys throughout the Eastern Mediterranean. The only traces of Byzantine heritage in the region are the architectural *spolie* that reused within the rich construction activities while Konya was the capital of The Seljuk Sultanate of Anatolia during the 11th century and thus reflecting an urban Turco-Islamic character.

The main theme of this dissertation is the Byzantine stone artifacts from Iconion and its close vicinity. Some of these artifacts are being displayed at local museums today; some were applied as architectural elements and reused in Turco-Islamic monuments of Konya. The remaining pieces are spread throughout the parks and gardens of the city. In the field, researches that conducted a total of 463 stone works determined; 264 of them have architectural, 45 liturgical, 74 miscellaneous functions were catalogued as well as those 80 which are not determined in terms of their actual function. Their source of stone is mostly local marble or travertine, although high quality marble of Docimeion origin was also applied in some rare cases. Early Christian samples are few in numbers; majority of the study materials belong to the Early Byzantine architectural elements. Generally, Middle Byzantine Period elements are used in the liturgical foundations or slabs of various functions.

The styles of architectural sculptures demonstrates a local character that is observed in neighboring regions like Phrygia, Pisidia, Isauria, Galatia as well as Cappadocia; a Constantinopolitan or mainland Greek character is almost non-existent. The density and the abundance of the architectural sculptures reflect an eloquent Byzantine Period architecture in the region. With the evaluation of the stoneworks in terms of techniques, dimensions, motifs, decorative composition and styles, it has been determined that there were at least five or six Early Byzantine basilicas within the city, both columned and double columned. The Hill of Alaeddin was the city's focal point with the churches, political and administrative structures. There was also a columned basilica at Sille and a monastery consisting of several buildings at Zazadin Khan. The architectural activities continued during the Middle Byzantine Period by constructing smaller sizes of cross-in-square type churches as well as the renovation of the liturgical foundations of the former churches.

Key Words

Konya, Iconion, Iconium, Byzantine architectural sculpture, Byzantine stoneworks, Apostle Paul, St. Amphilochios of Iconium

İÇİNDEKİLER

KABUL ONAY i
BİLDİRİM ii
TEŞEKKÜR iii
ÖZET iv
ABSTRACT vi
İÇİNDEKİLER viii
KISALTMALAR DİZİNİ xiv
GRAFİK VE DİYAGRAMLAR DİZİNİ xvii
EKLER DİZİNİ xviiii
HARİTA DİZİNİ xix
RESİMLER DİZİNİ xx
ÇİZİMLER DİZİNİ xxxviii
1. GİRİŞ 1
1.1. KONU, KAPSAM, AMAÇ 1
1.2. YÖNTEM 3
1.3. TEZİN TANITIMI 5
2. KONYA/İKONİON ARAŞTIRMA TARİHİ 8
3. KONYA/İKONİON COĞRAFYASI VE TARİHSEL GELİŞİMİ 16
4. KONYA/İKONİON'DA BİZANS DÖNEMİ MİMARİSİ 33
5. KONYA/İKONİON'DA BİZANS TAŞ ESERLERİNİN BULUNDUĞU YAPILAR VE YERLEŞİMLER 45
6. KATALOG 74
6. 1. MİMARİ İŞLEVLİ TAŞ ESERLER 75
6. 1. 1. Sütun Kaidesi 75
6. 1. 2. Çift Sütun Kaidesi 85
6. 1. 3. Postamentli Sütun Kaidesi 89
6. 1. 4. Sütun 89

6. 1. 5. Çift Sütun 93
6. 1. 6. Paye 103
6. 1. 7. Çift Pencere Sütunu 105
6. 1. 8. Sütun Başlığı 123
6. 1. 8. 1. Korinth Sütun Başlığı 123
6. 1. 8. 2. Kompozit Sütun Başlığı 129
6. 1. 8. 3. Kesik Piramit Sütun Başlığı 129
6. 1. 8. 4. Çanak Sütun Başlığı 130
6. 1. 8. 5. Sepet Sütun Başlığı 134
6. 1. 8. 6. Çift Sütun Başlığı 134
6. 1. 8. 7. İki Bölümlü Sütun Başlığı 137
6. 1. 9. Paye Başlığı 137
6. 1. 10. Kapı Çerçevesi 139
6. 1. 11. Lento 143
6. 1. 12. Söve 156
6. 1. 13. Silme 158
6. 1. 14. Pencere Şebekesi 160
6. 1. 15. Eşik Taşı 160
6. 2. LİTURJİK İŞLEVLİ TAŞ ESERLER 163
6. 2. 1. Templon 163
6. 2. 1. 1. Postamentli Templon Sütun Kaidesi 163
6. 2. 1. 2. Templon Sütunu 164
6. 2. 1. 3. Templon Payesi 164
6. 2. 1. 4. Sekizgen Templon Payesi 168
6. 2. 1. 5. Sekizgen Templon Paye ve Başlığı-Monolit 169
6. 2. 1. 6. Templon Sütun Başlığı 171
6. 2. 1. 7. Sekizgen Templon Paye Başlığı 172
6. 2. 1. 8. Templon Arşitravı 173
6. 2. 2. Altar 179
6. 2. 2. 1. Altar Kaidesi 179

6. 2. 2. 2. Altar Kaide Levhası 180
6. 2. 2. 3. Altar Üst Levhası 180
6. 2. 3. Ambon 181
6. 2. 3. 1. Ambon Merdiven Yan Levhası 181
6. 2. 4. Kemer 182
6. 2. 5. Kathedra 183
6. 3. DİĞER TAŞ ESERLER 184
6. 3. 1. Levha 184
6. 3. 2. Lahit 205
6. 3. 3. Kuyu Bileziği 208
6. 3. 4. Ölçü Kabı….. 209
6. 3. 5. Şarap İşliklerinde Kullanılan Baskı Kolu Yuvası 209
6. 4. İŞLEVİ BELİRLENEMEYEN TAŞ ESERLER 210
İşlevi Belirlenemeyen Eser Listesi 220
7. DEĞERLENDİRME 227
7. 1. MİMARİ İŞLEVLİ TAŞ ESERLER 238
7. 1. 1. Sütun Kaidesi 238
7. 1. 2. Çift Sütun Kaidesi 247
7. 1. 3. Postamentli Sütun Kaidesi 250
7. 1. 4. Sütun 251
7. 1. 5. Çift Sütun 255
7. 1. 6. Paye 263
7. 1. 7. Çift Pencere Sütunu 265
7. 1. 8. Sütun Başlığı 275
7. 1. 8. 1. Korinth Sütun Başlığı 276
7. 1. 8. 2. Kompozit Sütun Başlığı 283
7. 1. 8. 3. Kesik Piramit Sütun Başlığı 283
7. 1. 8. 4. Çanak Sütun Başlığı 286
7. 1. 8. 5. Sepet Sütun Başlığı 289
7. 1. 8. 6. Çift Sütun Başlığı 290

7. 1. 8. 7. İki Bölümlü Sütun Başlığı 293
7. 1. 9. Paye Başlığı 295
7. 1. 10. Kapı Çerçevesi, Lento, Söve 296
7. 1. 11. Silme 307
7. 1. 12. Pencere Şebekesi 308
7. 1. 13. Eşik Taşı 309
7. 2. LİTURJİK İŞLEVLİ TAŞ ESERLER 310
7. 2. 1. Templon 310
7. 2. 1. 1. Postamentli Templon Sütun Kaidesi 312
7. 2. 1. 2. Templon Sütunu, Templon Payesi, Sekizgen Templon Payesi 313
7. 2. 1. 3. Sekizgen Templon Paye ve Başlığı-Monolit 319
7. 2. 1. 4. Templon Sütun Başlığı, Sekizgen Templon Paye Başlığı 320
7. 2. 1. 5. Templon Arşitravı 322
7. 2. 1. 6. Templon Genel Değerlendirmesi.....329
7. 2. 2. Altar 333
7. 2. 3. Ambon 336
7. 2. 4. Kemer 339
7. 2. 5. Kathedra 340
7. 3. DİĞER TAŞ ESERLER 341
7. 3. 1. Levha 341
7. 3. 2. Lahit 358
7. 3. 3. Kuyu Bileziği..... 363
7. 3. 4. Ölçü Kabı 364
7. 3. 5. Şarap İşliklerinde Kullanılan Baskı Kolu Yuvası 364
7. 4. İŞLEVİ BELİRLENEMEYEN TAŞ ESERLER 366
8. ANALİZ..... 374
8. 1. TAŞ ESERLER VE KONTEXT İLİŞKİSİ 377
8. 1. 1. Zazadin Han.....377
8. 1. 2. Alaeddin Tepesi (Alaeddin Camisi, I. İzzeddin Keykavus Türbesi, II. Kılıç

Arslan Türbesi)…….....382
8. 1. 3. Sille (Aya Elena Kilisesi, Konak Restaurant, Sille Parkı, Köy) ……..…..391
8. 1. 4. Kapı Camii …….....392
8. 1. 5. Hoca Hasan Camisi …….....393
8. 1. 6. Tahir Paşa Camisi ……..... 393
8. 1. 7. Şeyh Alaman Türbesi, İç Galaman Mezarlığı ……..…..394
8. 1. 8. Fakih Dede Türbesi …….....395
8. 1. 9. Ali Gav Medresesi ……..... 396
8. 1. 10. Şeker Furuş Mescidi ……..... 396
8. 1. 11. Sahip Ata Camisi, Sahip Ata Vakıf Müzesi …….....397
8. 1. 12. Beşarebey Mescidi ……..... 398
8. 1. 13. Seyfettin Karasungur Türbesi ……..... 398
8. 1. 14. Piri Mehmet Paşa Medresesi …….....399
8. 1. 15. Tac'ül Vezir Türbesi ……..... 399
8. 1. 16. İç Karaaslan Mescidi ……..... 400
8. 1. 17. Nakipoğlu Çeşmesi …….....400
8. 1. 18. Evhadeddin Kirmani Türbesi …….....400
8. 1. 19. Karacihan Çeşmesi ……..... 401
8. 1. 20. Dokuzun Han …….....401
8. 1. 21. Konya Kalesi ……..... 401
8. 1. 22. Zevle Sultan Mescidi ……..... 401
8. 1. 23. Şeyh Sücaeddin Türbesi …….....402
8. 1. 24. Sırçalı Mescit ……..... 402
8. 1. 25. Siyavuş Sultan Türbesi …….....402
8. 1. 26. Şeref Şirin Çeşmesi …….....402
8. 1. 27. Sedir Sultan Türbesi …….....403
8. 1. 28. Abdülmümin Mescidi …….....403
8. 1. 29. Hasbey Dar'ül Hüffazı …….....403
8. 1. 30. Şazi Bey Camisi …….....403
8. 1. 31. Fuar Alanı ……..... 404

8. 1. 32. Bosna-Hersek Fahri Konsolosluğu 404
8. 1. 33. Kültür Parkı 405
8. 1. 34. Konya Arkeololoji Müzesi 405
8. 1. 35. Koyunoğlu Müzesi 408
8. 1. 36. İnce Minareli Medrese Taş ve Ahşap Eserleri Müzesi 409
8. 2. TAŞ ESERLER KAPSAMINDA KONYA/İKONİON MİMARİ GELİŞİMİ 411
8. 2. 1. Erken Bizans Dönemi 411
8. 2. 2. Orta Bizans Dönemi 415
8. 3. KONYA/İKONİON'UN MOTİF VE ÜSLUP ÖZELLİKLERİ 416
8. 4. MİMARLIK ORGANİZASYONU VE ÜRETİM 422
8. 5. DEMOGRAFİ, SİYASİ, SOSYAL VE DİNSEL YAŞAM 423
9. SONUÇ 428
KAYNAKÇA 435
SÖZLÜK 477
EKLER 482
HARİTALAR ..... Cilt 2
RESİMLER ..... Cilt 2
ÇİZİMLER ..... Cilt 2

KISALTMALAR DİZİNİ

Bkz. :Bakınız
cm. : santimetre
m. : metre
km. : kilometre
no. : numara
Nşr. : Neşreden
Env. No : Envanter numarası
Kat. No : Katalog numarası
SK : Sütun Kaidesi
ÇSK : Çift Sütun Kaidesi
PSK : Postamentli Sütun Kaidesi
S : Sütun
ÇS : Çift Sütun
P : Paye
ÇPS : Çift Pencere Sütunu
KorB : Korinth Sütun Başlığı
KomB : Kompozit Sütun Başlığı
KPB : Kesik Piramit Sütun Başlığı
ÇanB : Çanak Sütun Başlığı
SB : Sepet Sütun Başlığı
ÇiftB : Çift Sütun Başlığı
İBB : İki Bölümlü Sütun Başlığı
PB : Paye Başlığı
KÇ : Kapı Çerçevesi
Len : Lento
Söv : Söve
Sil : Silme
PŞ : Pencere Şebekesi

ET : Eşik Taşı

PTSK : Postamentli Templon Sütun Kaidesi

TS : Templon Sütunu

TP : Templon Payesi

STP : Sekizgen Templon Payesi

STPB-mon: Sekizgen Templon Paye ve Başlığı

TSB : Templon Sütun Başlığı

STPB : Sekizgen Templon Paye Başlığı

TA : Templon Arşitravı

AltKL : Altar Kaidesi

AltKL : Altar Kaide Levhası

AltÜL : Altar Üst Levhası

AmbMYL : Ambon Merdiven Yan Levhası

Kem : Kemer

Kat : Kathedra

Lev : Levha

Lah : Lahit

KB : Kuyu Bileziği

ÖK : Ölçü Kabı

BKY : Baskı Kolu Yuvası

İB : İşlevi Belirlenemeyen

Ç : Çap

Y : Yükseklik

U : Uzunluk

G : Genişlik

A.G : Alt genişlik

Ü.G : Üst genişlik

D : Derinlik

A.D : Alt derinlik

Ü.D : Üst derinlik

K : Kalınlık

Ü.Ç : Üst çap

A.Ç : Alt çap

Ab.Y : Abakus yüksekliği

Ab.G : Abakus genişliği

Ab.D : Abakus derinliği

Pl.Y : Plinthus yüksekliği

Pl.G : Plinthus genişliği

Pl.D : Plinthus derinliği

(k) : Kırık

(m) : Mevcut

ö.ç.m : ölçü alınamaz

GRAFİK VE DİYAGRAMLAR DİZİNİ

Grafik 1. Yapılara Göre Eser Dağılımı
Grafik 2. Türlere Göre Dağılım
Diyagram 1. Yerleşime Göre Dağılım
Diyagram 2. Devşirme ve Dağınık Olmalarına Göre Dağılım
Diyagram 3. İşleve Göre Dağılım
Diyagram 4. Malzemeye Göre Dağılım
Diyagram 5. Zazadin Han'da bulunan eserlerin türlere göre dağılımı
Diyagram 6. Alaeddin Tepesi'nde bulunan eserlerin türlere göre dağılımı

EKLER DİZİNİ

Ek 1. Katalogda Yer Alan Taş Eserlerin Listesi
Ek 2. Katalogda Yer Alan Taş Eserlerin Bulunduğu Yere Göre Dağılımı
Ek 3. Katalogda Yer Alan Sütun Kaidelerinin Boyut Listesi
Ek 4. Katalogda Yer Alan Çift Sütun Kaidelerinin Boyut Listesi
Ek 5. Katalogda Yer Alan Sütunların Boyut Listesi
Ek 6. Katalogda Yer Alan Çift Sütunların Boyut Listesi
Ek 7. Katalogda Yer Alan Payelerin Boyut Listesi
Ek 8. Katalogda Yer Alan Çift Pencere Sütunlarının Boyut Listesi
Ek 9. Katalogda Yer Alan Sütun Başlıklarının Boyut Listesi
Ek 10. Katalogda Yer Alan Levhaların Boyut Listesi
Ek 11. Zazadin Han Çift Pencere Sütunu Boyut Listesi
Ek 12. Konya Alaeddin Camisi Sütun Kaideleri Boyut Listesi
Ek 13. Alaeddin Camisi'nde Yer Alan Devşirme Düz Sütunların Boyut Listesi
Ek 14. Konya Alaeddin Camisi Çift Sütun Kaideleri Boyut Listesi
Ek 15. Konya Alaeddin Camisi Çift Sütun Boyut Listesi
Ek 16. Konya Alaeddin Camisi Çift Pencere Sütunu Boyut Listesi

HARİTALAR DİZİNİ

Harita 1. Lykaonia Bölgesi haritası
Harita 2. Lykaonia Bölgesi haritası
Harita 3. Bizans Dönemi İkonion'unun yakın çevresi ve başlıca karayolları
Harita 4. Bizans ulaşım bağlantılarının genel görünüşü
Harita 5. Havari Paulus'un misyonerlik çalışmalarında izlediği yol haritası
Harita 6. 381-384 yıllarında Egeria'nın seyahat ettiği Roma eyaletleri
Harita 7. Doğu Roma İmparatorluğu 632-1050
Harita 8. 7. yüzyıl'da Anadolu'daki themalar
Harita 9. Sonraki dönemlerde Anadolu themaları ve bölgeleri
Harita 10. İkonion ve çevresinde Bizans Dönemi taş eserlerinin belirlendiği yerleşimler ve sayıları gösteren lokasyon haritası
Harita 11. İkonion merkezinde Bizans Dönemi taş eserlerinin belirlendiği yer ve sayıları gösteren lokasyon haritası

RESİMLER DİZİNİ

Resim 1. Amphilochios Kilisesi'nin güneybatıdan görünüşü
Resim 2. Amphilochios Kilisesi'nin güneydoğu köşesi
Resim 3. Amphilochios Kilisesi'nin güney duvarında bulunan pencere
Resim 4. Aziz Eustathios Kilisesi'nin güneydoğu cephesi
Resim 5. Aziz Eustathios Kilisesi, narteks-naos arasındaki kapı
Resim 6. Aziz Eustathios Kilisesi'nin altarı
Resim 7. Aziz Eustathios Kilisesi'nin narteks girişi
Resim 8. Aziz Eustathios Kilisesi'nin kuzey duvarı
Resim 9. Aziz Eustathios Kilisesi, güney cephe pencere
Resim 10. Aziz Eustathios Kilisesi'nin kubbesi
Resim 11. Aziz Eustathios Kilisesi, yivli çanak başlıklar
Resim 12. Aziz Eustathios Kilisesi, levha
Resim 13. Sille Aya Elena Kilisesi, güney cephe
Resim 14. Sille Aya Elena Kilisesi, doğu cephe
Resim 15. Konya Arkeoloji Müzesi
Resim 16. Konya Arkeoloji Müzesi
Resim 17. Koyunoğlu Müzesi
Resim 18. İnce Minareli Medrese'nin minare yıkılmadan önceki hali
Resim 19. Konya Kalesi, Pazar Kapısı gravürü
Resim 20. Konya Alaeddin Camisi genel görünüşü
Resim 21. Konya Alaeddin Camisi, kuzey cephe, doğu kanat
Resim 22. I. İzzeddin Keykavus Türbesi
Resim 23. II. Kılıç Arslan Türbesi
Resim 24. Sahip Ata Külliyesi'nin Portali
Resim 25. Zevle Sultan Mescidi genel görünüşü
Resim 26. Beşarebey Mescidi genel görünüşü
Resim 27. Tac'ül Vezir Türbesi genel görünüşü
Resim 28. Ali Gav Medresesi genel görünüşü

Resim 29. Tahir Paşa Camisi genel görünüşü
Resim 30. Şeker Furuş Mescidi genel görünüşü
Resim 31. Piri Mehmet Paşa Medresesi
Resim 32. Kapı Camii genel görünüşü
Resim 33. Evhadeddin Kirmani Türbesi
Resim 34. Şeyh Sücaeddin Türbesi
Resim 35. Karacihan Çeşmesi
Resim 36. İç Karaaslan Mescidi
Resim 37. Fakih Dede Türbesi genel görünüşü
Resim 38. Hoca Hasan Camisi genel görünüşü
Resim 39. Sırçalı Mescit genel görünüşü
Resim 40. Siyavuş Sultan Türbesi genel görünüşü
Resim 41. Nakipoğlu Çeşmesi
Resim 42. Şeref Şirin Çeşmesi
Resim 43. Şeyh Alaman Türbesi genel görünüşü
Resim 44. Sedir Sultan Türbesi genel görünüşü
Resim 45. Seyfettin Karasungur Türbesi genel görünüşü
Resim 46. Abdülmümin Mescidi
Resim 47. Hasbey Dar'ül Hüffazı genel görünüşü
Resim 48. Şazi Bey Camisi
Resim 49. Dokuzun Han
Resim 50. Zazadin Han, güney cephe
Resim 51. 1. SK 1 (Sütun kaidesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 52. 2. SK 2 (Sütun kaidesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 53. 3. SK 3 (Sütun kaidesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 54. 4. SK 4 (Sütun kaidesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 55. 5. SK 5 (Sütun kaidesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 56. 6. SK 6 (Sütun kaidesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 57. 7. SK 7 (Sütun kaidesi, İnce Minareli Medrese)
Resim 58. 8. SK 8 (Sütun kaidesi, İnce Minareli Medrese)

Resim 59. 9. SK 9 (Sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 60. 10. SK 10 (Sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 61. 11. SK 11 (Sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 62. 12. SK 12 (Sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 63. 13. SK 13 (Sütun kaidesi, Ali Gav Medresesi)
Resim 64. 14. SK 14 (Sütun kaidesi, Tahir Paşa Camisi)
Resim 65. 15. SK 15 (Sütun kaidesi, Tahir Paşa Camisi)
Resim 66. 16. SK 16 (Sütun kaidesi, Tahir Paşa Camisi)
Resim 67. 17. SK 17 (Sütun kaidesi, Tahir Paşa Camisi)
Resim 68. 18. SK 18 (Sütun kaidesi, Şeyh Alaman Türbesi)
Resim 69. 19. SK 19 (Sütun kaidesi, Şeyh Alaman Türbesi)
Resim 70. 20. SK 20 (Sütun kaidesi, Sahip Ata Camisi)
Resim 71. 21. SK 21 (Sütun kaidesi, Ali Gav Medresesi)
Resim 72. 22. SK 22 (Sütun kaidesi, Sahip Ata Cami)
Resim 73. 23. SK 23 (Sütun kaidesi, Fuar Alanı)
Resim 74. 24. SK 24 (Sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 75. 25. SK 25 (Sütun kaidesi, Dokuzun Han)
Resim 76. 26. SK 26 (Sütun kaidesi, Ali Gav Medresesi)
Resim 77. 27. SK 27 (Sütun kaidesi, İnce Minareli Medrese)
Resim 78. 28. SK 28 (Sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 79. 29. SK 29 (Sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 80. 30. SK 30 (Sütun kaidesi, Sille Konak Restaurant)
Resim 81. 31. ÇSK 1 (Çift sütun kaidesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 82. 32. ÇSK 2 (Çift sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 83. 33. ÇSK 3 (Çift sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 84. 34. ÇSK 4 (Çift sütun kaidesi, Tahir Paşa Camisi)
Resim 85. 35. ÇSK 5 (Çift sütun kaidesi, İnce Minareli Medrese)
Resim 86. 36. ÇSK 6 (Çift sütun kaidesi, İnce Minareli Medrese)
Resim 87. 37. ÇSK 7 (Çift sütun kaidesi, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 88. 38. ÇSK 8 (Çift sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)

Resim 89. 39. ÇSK 9 (Çift sütun kaidesi, Ali Gav Medresesi)
Resim 90. 40. ÇSK 10 (Çift sütun kaidesi, Ali Gav Medresesi)
Resim 91. 41. ÇSK 11 (Çift sütun kaidesi, Ali Gav Medresesi)
Resim 92. 42. ÇSK 12 (Çift sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 93. 43. PSK 1 (Postamentli sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 94, 95. 44. S 1 (Sütun, Şeyh Sücaeddin Türbesi)
Resim 96. 45. S 2 (Sütun, Abdülmümin Mescidi)
Resim 97, 98. 46. S 3 (Sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 99, 100. 47. S 4 (Sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 101, 102. 48. S 5 (Sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 103, 104. 49. S 6 (Sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 105, 106. 50. S 7 (Sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 107, 108. 51. S 8 (Sütun, Kapı Camii)
Resim 109, 110. 52. ÇS 1 (Çift sütun, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 111. 53. ÇS 2 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 112. 54. ÇS 3 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 113. 55. ÇS 4 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 114. 56. ÇS 5 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 115. 57. ÇS 6 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 116. 58. ÇS 7 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 117. 59. ÇS 8 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 118. 60. ÇS 9 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 119. 61. ÇS 10 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 120. 62. ÇS 11 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 121. 63. ÇS 12 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 122. 64. ÇS 13 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 123. 65. ÇS 14 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 124. 66. ÇS 15 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 125. 67. ÇS 16 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 126. 68. ÇS 17 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)

Resim 127. 69. ÇS 18 (Çift sütun, Sahip Ata Camisi)
Resim 128-130. 70. ÇS 19 (Çift sütun, Beşarebey Mescidi)
Resim 131 71. ÇS 20 (Çift sütun, Nakipoğlu Çeşmesi)
Resim 132. 72. ÇS 21 (Çift sütun, Nakipoğlu Çeşmesi)
Resim 133. 73. ÇS 22 (Çift sütun, Kültür Parkı)
Resim 134. 74. ÇS 23 (Çift sütun, Ali Gav Medresesi)
Resim 135. 75. ÇS 24 (Çift sütun, Şeker Furuş Mescidi)
Resim 136. 76. ÇS 25 (Çift sütun, Şeker Furuş Mescidi)
Resim 137. 77. ÇS 26 (Çift sütun, Seyfettin Karasungur Türbesi)
Resim 138, 139. 78a-b. ÇS 27a-b (Çift sütun, İç Galaman Mezarlığı)
Resim 140. 79. ÇS 28 (Çift sütun, Zazadin Han)
Resim 141 . 80. ÇS 29 (Çift sütun, Zazadin Han)
Resim 142. 81. P 1 (Paye, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 143. 82. P 2 (Paye, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 144. 83. P 3 (Paye, Fakih Dede Türbesi)
Resim 145. 84. P 4 (Paye, Fakih Dede Türbesi)
Resim 146. 85. P 5 (Paye, Kapı Camii)
Resim 147. 86. P 6 (Paye, Kapı Camii)
Resim 148. 87. P 7 (Paye, Şazi Bey Camisi)
Resim 149. 88. ÇPS 1 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 150. 89. ÇPS 2 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 151. 90. ÇPS 3 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 152. 91. ÇPS 4 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 153. 92. ÇPS 5 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 154. 93. ÇPS 6 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 155. 94. ÇPS 7 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 156. 95. ÇPS 8 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 157. 96. ÇPS 9 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 158. 97. ÇPS 10 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 159. 98. ÇPS 11 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)

Resim 160. 99. ÇPS 12 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 161. 100. ÇPS 13 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 162. 101. ÇPS 14 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 163. 102. ÇPS 15 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 164. 103. ÇPS 16 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 165. 104. ÇPS 17 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 166. 105. ÇPS 18 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 167. 106. ÇPS 19 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 168. 107. ÇPS 20 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 169. 108. ÇPS 21 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 170. 109. ÇPS 22 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 171. 110. ÇPS 23 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 172. 111. ÇPS 24 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 173. 112. ÇPS 25 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 174. 113. ÇPS 26 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 175. 114. ÇPS 27 (Çift pencere sütunu, Şeker Furuş Mescidi)
Resim 176. 115. ÇPS 28 (Çift pencere sütunu, Şeker Furuş Mescidi)
Resim 177. 116. ÇPS 29 (Çift pencere sütunu, Şeker Furuş Mescidi)
Resim 178. 117. ÇPS 30 (Çift pencere sütunu, Şeker Furuş Mescidi)
Resim 179. 118. ÇPS 31 (Çift pencere sütunu, Seyfettin Karasungur Türbesi)
Resim 180. 119. ÇPS 32 (Çift pencere sütunu, Seyfettin Karasungur Türbesi)
Resim 181. 120. ÇPS 33 (Çift pencere sütunu, Seyfettin Karasungur Türbesi)
Resim 182. 121. ÇPS 34 (Çift pencere sütunu, Seyfettin Karasungur Türbesi)
Resim 183. 122. ÇPS 35 (Çift pencere sütunu, Fuar Alanı)
Resim 184. 123. ÇPS 36 (Çift pencere sütunu, Piri Mehmet Paşa Medresesi)
Resim 185. 124. ÇPS 37 (Çift pencere sütunu, Sille Konak Restaurant)
Resim 186. 125. ÇPS 38 (Çift pencere sütunu, Sille Konak Restaurant)
Resim 187. 126. ÇPS 39 (Çift pencere sütunu, Sille Parkı)
Resim 188. 127. ÇPS 40 (Çift pencere sütunu, Sille Parkı)
Resim 189. 128. ÇPS 41 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)

Resim 190. 129. ÇPS 42 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 191. 130. ÇPS 43 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 192. 131. ÇPS 44 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 193. 132. ÇPS 45 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 194. 133. ÇPS 46 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 195. 134. ÇPS 47 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 196. 135. ÇPS 48 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 197. 136. ÇPS 49 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 198. 137. ÇPS 50 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 199. 138. ÇPS 51 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 200. 139. ÇPS 52 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 201. 140. ÇPS 53 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 202. 141. ÇPS 54 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 203. 142. ÇPS 55 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 204. 143. ÇPS 56 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 205. 144. ÇPS 57 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 206. 145. ÇPS 58 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 207. 146. ÇPS 59 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 208. 147. ÇPS 60 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 209. 148. ÇPS 61 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 210. 149. ÇPS 62 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 211. 150. ÇPS 63 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 212. 151. ÇPS 64 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 213. 152. ÇPS 65 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 214. 153. KorB 1 (Korinth sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 215. 154. KorB 2 (Korinth sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 216. 155. KorB 3 (Korinth sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 217. 156. KorB 4 (Korinth sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 218. 157. KorB 5 (Korinth sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 219. 158. KorB 6 (Korinth sütun başlığı, Koyunoğlu Müzesi)

Resim 220. 159. KorB 7 (Korinth sütun başlığı, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 221. 160. KorB 8 (Korinth sütun başlığı, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 222. 161. KorB 9 (Korinth sütun başlığı, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 223. 162. KorB 10 (Korinth sütun başlığı, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 224. 163. KorB 11 (Korinth sütun başlığı, Hoca Hasan Camisi)
Resim 225. 164. KorB 12 (Korinth sütun başlığı, Bosna-Hersek Fahri Konsolosluğu)
Resim 226. 165. KorB 13 (Korinth sütun başlığı, Tahir Paşa Camisi)
Resim 227. 166. KomB 1 (Kompozit sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 228-231. 167. KPB 1 (Kesik piramit sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 232, 233. 168. KPB 2 (Kesik piramit sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 234. 169. ÇanB 1 (Çanak sütun başlığı, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 235. 170. ÇanB 2 (Çanak sütun başlığı, Piri Mehmet Paşa Medresesi)
Resim 236. 171. ÇanB 3 (Çanak sütun başlığı, Tahir Paşa Camisi)
Resim 237. 172. ÇanB 4 (Çanak sütun başlığı, Sille Konak Restaurant)
Resim 238. 173. ÇanB 5 (Çanak sütun başlığı, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 239. 174. ÇanB 6 (Çanak sütun başlığı, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 240. 175. ÇanB 7 (Çanak sütun başlığı, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 241. 176. ÇanB 8 (Çanak sütun başlığı, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 242. 177. ÇanB 9 (Çanak sütun başlığı, Sille)
Resim 243, 244. 178. ÇanB 10 (Çanak sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 245. 179. ÇanB 11 (Çanak sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 246. 180. ÇanB 12 (Çanak sütun başlığı, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 247. 181. ÇanB 13 (Çanak sütun başlığı, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 248. 182. ÇanB 14 (Çanak sütun başlığı, Sille Konak Restaurant)
Resim 249. 183. SB 1 (Sepet sütun başlığı, Piri Mehmet Paşa Medresesi)
Resim 250. 184. ÇifB 1 (Çift sütun başlığı, Piri Mehmet Paşa Medresesi)
Resim 251. 185. ÇifB 2 (Çift sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 252. 186. ÇifB 3 (Çift sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 253. 187. ÇifB 4 (Çift sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 254. 188. ÇifB 5 (Çift sütun başlığı, Konya Alaeddin Camisi)

Resim 255. 189. ÇifB 6 (Çift sütun başlığı, İç Galaman Mezarlığı)
Resim 256. 190. ÇifB 7 (Çift sütun başlığı, Sille Konak Restaurant)
Resim 257. 191. ÇifB 8 (Çift sütun başlığı, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 258. 192. ÇifB 9 (Çift sütun başlığı, Kapı Camii)
Resim 259. 193. İBB 1 (İki bölümlü sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 260. 194. PB 1 (Paye başlığı, Beşarebey Mescidi)
Resim 261. 195. PB 2 (Paye başlığı, Sedir Sultan Türbesi)
Resim 262. 196. PB 3 (Paye başlığı, Zazadin Han)
Resim 263. 197. KÇ 1 (Kapı çerçevesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 264, 265. 198. KÇ 2 (Kapı çerçevesi, Zevle Sultan Mescidi)
Resim 266. 199. KÇ 3 (Kapı çerçevesi, Beşarebey Mescidi)
Resim 267. 200. KÇ 4 (Kapı çerçevesi, İç Karaaslan Mescidi)
Resim 268. 201. KÇ 5 (Kapı çerçevesi, Sırçalı Mescit)
Resim 269. 202. KÇ 6 (Kapı çerçevesi, Siyavuş Sultan Türbesi)
Resim 270. 203. Len 1 (Lento, İç Karaaslan Mescidi)
Resim 271. 204. Len 2 (Lento, Fakih Dede Türbesi)
Resim 272. 205. Len 3 (Lento, Fakih Dede Türbesi)
Resim 273. 206. Len 4 (Lento, Fakih Dede Türbesi)
Resim 274. 207. Len 5 (Lento, Evhadeddin Kirmani Türbesi)
Resim 275. 208. Len 6 (Lento, Zazadin Han)
Resim 276. 209. Len 7 (Lento, Zazadin Han)
Resim 277. 210. Len 8 (Lento, Zazadin Han)
Resim 278. 211. Len 9 (Lento, Zazadin Han)
Resim 279. 212. Len 10 (Lento, Zazadin Han)
Resim 280. 213. Len 11 (Lento, Zazadin Han)
Resim 281. 214. Len 12 (Lento, Zazadin Han)
Resim 282. 215. Len 13 (Lento, Zazadin Han)
Resim 283. 216. Len 14 (Lento, Zazadin Han)
Resim 284. 217. Len 15 (Lento, Zazadin Han)
Resim 285. 218. Len 16 (Lento, Zazadin Han)

Resim 286. 219. Len 17 (Lento, Zazadin Han)
Resim 287. 220. Len 18 (Lento, Zazadin Han)
Resim 288-290. 221a-b. Len 19a-b (Lento, Zazadin Han)
Resim 291. 222. Len 20 (Lento, Zazadin Han)
Resim 292. 223. Len 21 (Lento, Zazadin Han)
Resim 293. 224. Len 22 (Lento, Zazadin Han)
Resim 294. 225. Len 23 (Lento, Zazadin Han)
Resim 295. 226. Len 24 (Lento, Zazadin Han)
Resim 296. 227. Len 25 (Lento, Zazadin Han)
Resim 297. 228. Len 26 (Lento, Zazadin Han)
Resim 298. 229. Len 27 (Lento, Zazadin Han)
Resim 299. 230. Len 28 (Lento, Zazadin Han)
Resim 300. 231. Len 29 (Lento, Zazadin Han)
Resim 301. 232. Len 30 (Lento, Zazadin Han)
Resim 302. 233. Len 31 (Lento, Zazadin Han)
Resim 303. 234. Len 32 (Lento, Zazadin Han)
Resim 304. 235. Len 33 (Lento, Zazadin Han)
Resim 305. 236. Len 34 (Lento, Zazadin Han)
Resim 306. 237. Len 35 (Lento, Zazadin Han)
Resim 307. 238. Len 36 (Lento, Zazadin Han)
Resim 308. 239. Len 37 (Lento, Zazadin Han)
Resim 309. 240. Söv 1 (Söve, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 310. 241. Söv 2 (Söve, I. İzzeddin Keykavus Türbesi)
Resim 311. 242-243. Söv 34 (Söve, Tacül Vezir Türbesi)
Resim 312. 242. Söv 3 (Söve, Tacül Vezir Türbesi)
Resim 313. 244-245 Söv 5-6 (Söve, Zazadin Han)
Resim 314. 245. Söv 6 (Söve, Zazadin Han)
Resim 315. 246. Sil 1 (Silme, I. İzzeddin Keykavus Türbesi)
Resim 316. 247. Sil 2 (Silme, I. İzzeddin Keykavus Türbesi)
Resim 317. 248. Sil 3 (Silme, I. İzzeddin Keykavus Türbesi)

Resim 318. 249. Sil 4 (Silme, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 319. 250. Sil 5 (Silme, Hoca Hasan Camisi)
Resim 320, 321. 251a-b. Sil 6a-b (Silme, Nakipoğlu Çeşmesi)
Resim 322. 252. Sil 7 (Silme, Zazadin Han)
Resim 323. 253. PŞ 1 (Pencere şebekesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 324. 254. ET 1 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 325. 255. ET 2 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 326. 256. ET 3 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 327. 257. ET 4 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 328. 258. ET 5 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 329. 259. ET 6 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 330. 260. ET 7 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 331. 261. ET 8 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 332. 262. ET 9 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 333. 263. ET 10 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 334. 264. ET 11 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 335. 265. PTSK 1 (Postamentli templon sütun kaidesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 336. 266. TS 1 (Templon sütunu, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 337. 267. TS 2 (Templon sütunu, Şeyh Alaman Türbesi)
Resim 338, 339. 268. TP 1 (Templon payesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 340, 341. 269. TP 2 (Templon payesi, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 342. 270. TP 3 (Templon payesi, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 343, 344. 271. TP 4 (Templon payesi, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 345. 272. TP 5 (Templon payesi, Fakih Dede Türbesi)
Resim 346. 273. TP 6 (Templon payesi, Sille Aya Elena Kilisesi)
Resim 347. 274. TP 7 (Templon payesi, Sille Aya Elena Kilisesi)
Resim 348. 275. TP 8 (Templon payesi, Sille Aya Elena Kilisesi)
Resim 349. 276. TP 9 (Templon payesi, Sille Aya Elena Kilisesi)
Resim 350. 277. TP 10 (Templon payesi, Sille Aya Elena Kilisesi)

Resim 351. 278. TP 11 (Templon payesi, Sille Aya Elena Kilisesi)
Resim 352. 279. TP 12 (Templon payesi, Sille Aya Elena Kilisesi)
Resim 353, 354. 280. STP 1 (Sekizgen templon payesi, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 355. 281. STP 2 (Sekizgen templon payesi, Şeyh Alaman Türbesi)
Resim 356. 282. STP 3 (Sekizgen templon payesi, Zazadin Han)
Resim 357, 358. 283. STPB-mon 1 (Sekizgen templon paye ve başlığı-monolit, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 359, 360. 284. STPB-mon 2 (Sekizgen templon paye ve başlığı-monolit, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 361, 362. 285. STPB-mon 3 (Sekizgen templon paye ve başlığı-monolit, Sahip Ata Vakıf Müzesi)
Resim 363. 286. TSB 1 (Templon sütun başlığı, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 364, 365. 287. TSB 2 (Templon sütun başlığı, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 366. 288. TSB 3 (Templon sütun başlığı, Tahir Paşa Camisi)
Resim 367. 289. STPB 1 (Sekizgen templon sütun başlığı, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 368, 369. 290. TA 1 (Templon arşitravı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 370, 371. 291. TA 2 (Templon arşitravı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 372-374. 292a-b. TA 3a-b (Templon arşitravı, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 375, 376. 293a-b-c. TA 4a-b-c (Templon arşitravı, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 377, 378. 294. TA 5 (Templon arşitravı, I. İzzeddin Keykavus Türbesi)
Resim 379, 380. 295. TA 6 (Templon arşitravı, Tacül Vezir Türbesi)
Resim 381. 296. TA 7 (Templon arşitravı, Kapı Camii)
Resim 382. 297. TA 8 (Templon arşitravı, Zazadin Han)
Resim 383, 384. 298. AltK 1 (Altar kaidesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 385. 299. AltKL 1 (Altar kaide levhası, Zazadin Han)
Resim 386. 300. AltKL 2 (Altar kaide levhası, Zazadin Han)
Resim 387. 301. AltKL 3 (Altar kaide levhası, Zazadin Han)
Resim 388. 302. AltÜL 1 (Altar üst levhası, Zazadin Han)
Resim 389. 303. AltÜL 2 (Altar üst levhası, Zazadin Han)
Resim 390. 304. AltÜL 3 (Altar üst levhası, Zazadin Han)

Resim 391. 305. AltÜL 4 (Altar üst levhası, Zazadin Han)
Resim 392. 306. AmbMYL 1 (Ambon merdiven yan levhası, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 393. 307. Kem 1 (Kemer, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 394, 395. 308. Kem 2 (Kemer, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 396-398. 309. Kat 1 (Kathedra, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 399. 310. Lev 1 (Levha, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 400, 401. 311. Lev 2 (Levha, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 402. 312. Lev 3 (Levha, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 403. 313. Lev 4 (Levha, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 404. 314. Lev 5 (Levha, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 405. 315. Lev 6 (Levha, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 406, 407. 316. Lev 7 (Levha, İnce Minareli Medrese)
Resim 408. 317. Lev 8 (Levha, Konya Kalesi)
Resim 409. 318. Lev 9 (Levha, II. Kılıç Arslan Türbesi)
Resim 410. 319. Lev 10 (Levha, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 411. 320. Lev 11 (Levha, Kapı Camii)
Resim 412. 321. Lev 12 (Levha, Şeyh Alaman Türbesi)
Resim 413. 322. Lev 13 (Levha, Karacihan Çeşmesi)
Resim 414. 323. Lev 14 (Levha, Karacihan Çeşmesi)
Resim 415. 324. Lev 15 (Levha, Şeref Şirin Çeşmesi)
Resim 416. 325. Lev 16 (Levha, Zazadin Han)
Resim 417. 326. Lev 17 (Levha, Zazadin Han)
Resim 418. 327. Lev 18 (Levha, Zazadin Han)
Resim 419. 328. Lev 19 (Levha, Zazadin Han)
Resim 420. 329. Lev 20 (Levha, Zazadin Han)
Resim 421. 330. Lev 21 (Levha, Zazadin Han)
Resim 422. 331. Lev 22 (Levha, Zazadin Han)
Resim 423. 332. Lev 23 (Levha, Zazadin Han)
Resim 424. 333. Lev 24 (Levha, Zazadin Han)
Resim 425. 334. Lev 25 (Levha, Zazadin Han)

Resim 426. 335. Lev 26 (Levha, Zazadin Han)
Resim 427. 336. Lev 27 (Levha, Zazadin Han)
Resim 428. 337. Lev 28 (Levha, Zazadin Han)
Resim 429. 338. Lev 29 (Levha, Zazadin Han)
Resim 430. 339. Lev 30 (Levha, Zazadin Han)
Resim 431. 340. Lev 31 (Levha, Zazadin Han)
Resim 432. 341. Lev 32 (Levha, Zazadin Han)
Resim 433. 342. Lev 33 (Levha, Zazadin Han)
Resim 434. 343. Lev 34 (Levha, Zazadin Han)
Resim 435. 344. Lev 35 (Levha, Zazadin Han)
Resim 436. 345. Lev 36 (Levha, Zazadin Han)
Resim 437. 346. Lev 37 (Levha, Zazadin Han)
Resim 438. 347. Lev 38 (Levha, Zazadin Han)
Resim 439. 348. Lev 39 (Levha, Zazadin Han)
Resim 440. 349. Lev 40 (Levha, Zazadin Han)
Resim 441. 350. Lev 41 (Levha, Zazadin Han)
Resim 442. 351. Lev 42 (Levha, Zazadin Han)
Resim 443. 352. Lev 43 (Levha, Zazadin Han)
Resim 444. 353. Lev 44 (Levha, Zazadin Han)
Resim 445. 354. Lev 45 (Levha, Zazadin Han)
Resim 446. 355. Lev 46 (Levha, Zazadin Han)
Resim 447. 356. Lev 47 (Levha, Zazadin Han)
Resim 448. 357. Lev 48 (Levha, Zazadin Han)
Resim 449. 358. Lev 49 (Levha, Zazadin Han)
Resim 450. 359. Lev 50 (Levha, Zazadin Han)
Resim 451. 360. Lev 51 (Levha, Zazadin Han)
Resim 452. 361. Lev 52 (Levha, Zazadin Han)
Resim 453. 362. Lev 53 (Levha, Zazadin Han)
Resim 454. 363. Lev 54 (Levha, Zazadin Han)
Resim 455. 364. Lev 55 (Levha, Zazadin Han)

Resim 456. 365. Lev 56 (Levha, Zazadin Han)
Resim 457. 366. Lev 57 (Levha, Zazadin Han)
Resim 458. 367. Lev 58 (Levha, Zazadin Han)
Resim 459. 368. Lev 59 (Levha, Zazadin Han)
Resim 460. 369. Lev 60 (Levha, Zazadin Han)
Resim 461. 370. Lah 1 (Lahit, I. İzzeddin Keykavus Türbesi)
Resim 462. 371. Lah 2 (Lahit, I. İzzeddin Keykavus Türbesi)
Resim 463, 464. 372. Lah 3 (Lahit, Sahip Ata Cami)
Resim 465. 373. Lah 4 (Lahit, İç Karaaslan Mescidi)
Resim 466. 374. Lah 5 (Lahit, Dokuzun Han)
Resim 467. 375. Lah 6 (Lahit, Zazadin Han)
Resim 468. 376. Lah 7 (Lahit, Zazadin Han)
Resim 469. 377. Lah 8 (Lahit, Zazadin Han)
Resim 470. 378. Lah 9 (Lahit, Şeyh Alaman Türbesi)
Resim 471-473. 379. KB 1 (Kuyu bileziği, Fuar Alanı)
Resim 474. 380. ÖK 1 (Ölçü kabı, Zazadin Han)
Resim 475. 381. BKY 1 (Baskı kolu yuvası, Zazadin Han)
Resim 476. 382. BKY 2 (Baskı kolu yuvası, Zazadin Han)
Resim 477. 383. BKY 3 (Baskı kolu yuvası, Zazadin Han)
Resim 478. 384. İB 1 (İşlevi belirlenemeyen, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 479. 385. İB 2 (İşlevi belirlenemeyen, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 480, 481. 386a-b. İB 3a-b (İşlevi belirlenemeyen, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 482. 387. İB 4 (İşlevi belirlenemeyen, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 483. 388. İB 5 (İşlevi belirlenemeyen, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 484. 389. İB 6 (İşlevi belirlenemeyen, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 485. 390. İB 7 (İşlevi belirlenemeyen, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 486. 391. İB 8 (İşlevi belirlenemeyen, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 487. 392. İB 9 (İşlevi belirlenemeyen, Kapı Camii)
Resim 488. 393. İB 10 (İşlevi belirlenemeyen, Kapı Camii)
Resim 489. 394. İB 11 (İşlevi belirlenemeyen, Fakih Dede Türbesi)

Resim 490, 491. 395. İB 12 (İşlevi belirlenemeyen, Evhadeddin Kirmani Türbesi)
Resim 492. 396. İB 13 (İşlevi belirlenemeyen, Hoca Hasan Camisi)
Resim 493. 397. İB 14 (İşlevi belirlenemeyen, Hasbey Dar'ül Hüffazı)
Resim 494. 398. İB 15 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 495. 399. İB 16 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 496. 400. İB 17 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 497. 401. İB 18 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 498. 402. İB 19 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 499. 403. İB 20 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 500. 404. İB 21 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 501. 405. İB 22 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 502. 406. İB 23 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 503. 407. İB 24 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 504. 408. İB 25 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 505. 409. İB 26 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 506. 410. İB 27 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 507. 411. İB 28 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 508. 412. İB 29 (İşlevi belirlenemeyen, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 509. 413. İB 30 (İşlevi belirlenemeyen, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 510. 414. İB 31 (İşlevi belirlenemeyen, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 511. 415. İB 32 (İşlevi belirlenemeyen, Beşarebey Mescidi)
Resim 512. 416. İB 33 (İşlevi belirlenemeyen, Beşarebey Mescidi)
Resim 513. 417. İB 34 (İşlevi belirlenemeyen, Kapı Camii)
Resim 514. 418. İB 35 (İşlevi belirlenemeyen, Hoca Hasan Camisi)
Resim 515. 419. İB 36 (İşlevi belirlenemeyen, Hoca Hasan Camisi)
Resim 516. 420. İB 37 (İşlevi belirlenemeyen, Hoca Hasan Camisi)
Resim 517. 421. İB 38 (İşlevi belirlenemeyen, Hoca Hasan Camisi)
Resim 518. 422. İB 39 (İşlevi belirlenemeyen, Hoca Hasan Camisi)
Resim 519. 423. İB 40 (İşlevi belirlenemeyen, Hoca Hasan Camisi)
Resim 520. 424. İB 41 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)

Resim 521. 425. İB 42 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 522. 426. İB 43 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 523. 427. İB 44 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 524. 428. İB 45 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 525. 429. İB 46 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 526. 430. İB 47 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 527. 431. İB 48 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 528. 432. İB 49 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 529. 433. İB 50 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 530. 434. İB 51 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 531. 435. İB 52 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 532. 436. İB 53 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 533. 437. İB 54 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 534. 438. İB 55 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 535. 439. İB 56 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 536. 440. İB 57 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 537. 441. İB 58 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 538. 442. İB 59 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 539. 443. İB 60 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 540. 444. İB 61 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 541. 445. İB 62 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 542. 446. İB 63 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 543. 447. İB 64 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 544. 448. İB 65 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 545. 449. İB 66 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 546. 450. İB 67 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 547. 451. İB 68 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 548. 452. İB 69 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 549. 453. İB 70 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 550. 454. İB 71 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)

Resim 551. 455. İB 72 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 552. 456. İB 73 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 553. 457. İB 74 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 554. 458. İB 75 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 555. 459. İB 76 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 556. 460. İB 77 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 557. 461. İB 78 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 558. 462. İB 79 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 559. 463. İB 80 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)

ÇİZİMLER DİZİNİ

Çizim 1. Amphilochios Kilisesi'nin planı
Çizim 2. Aziz Eustathios Kilisesi'nin planı
Çizim 3. Sille Aya Elena Kilisesi planı
Çizim 4. Konya Alaeddin Yapı Topluluğu'nun planı
Çizim 5. Sahip Ata Külliyesi'nin planı
Çizim 6. Sahip Ata Vakıf Müzesi olarak kullanılan hanikah yapısının planı
Çizim 7. Zevle Sultan Mescidi planı
Çizim 8. Beşarebey Mescidi planı
Çizim 9. Tac'ül Vezir Türbesi planı
Çizim 10. Ali Gav Medresesi planı
Çizim 11. Tahir Paşa Camisi planı
Çizim 12. Şeker Furuş Mescidi planı
Çizim 13. Kapı Camii planı
Çizim 14. Şeyh Sücaeddin Türbesi planı
Çizim 15. İç Karaaslan Mescidi planı
Çizim 16. Fakih Dede Türbesi plan ve kesitleri
Çizim 17. Hoca Hasan Camisi planı
Çizim 18. Sırçalı Mescit planı
Çizim 19. Şeyh Alaman Türbesi kesit ve planı
Çizim 20. Abdülmümin Mescidi planı
Çizim 21. Hasbey Dar'ül Hüffazı kesidi
Çizim 22. Zazadin Han planı
Çizim 23. 1. SK 1 (Sütun kaidesi)
Çizim 24. 2. SK 2 (Sütun kaidesi)
Çizim 25. 3. SK 3 (Sütun kaidesi)
Çizim 26. 4. SK 4 (Sütun kaidesi)
Çizim 27. 5. SK 5 (Sütun kaidesi)
Çizim 28. 6. SK 6 (Sütun kaidesi)

Çizim 29. 7. SK 7 (Sütun kaidesi)
Çizim 30. 8. SK 8 (Sütun kaidesi)
Çizim 31. 9. SK 9 (Sütun kaidesi)
Çizim 32. 10. SK 10 (Sütun kaidesi)
Çizim 33. 11. SK 11 (Sütun kaidesi)
Çizim 34. 12. SK 12 (Sütun kaidesi)
Çizim 35. 13. SK 13 (Sütun kaidesi)
Çizim 36. 14. SK 14 (Sütun kaidesi)
Çizim 37. 15. SK 15 (Sütun kaidesi)
Çizim 38. 16. SK 16 (Sütun kaidesi)
Çizim 39. 17. SK 17 (Sütun kaidesi)
Çizim 40. 18. SK 18 (Sütun kaidesi)
Çizim 41. 19. SK 19 (Sütun kaidesi)
Çizim 42. 20. SK 20 (Sütun kaidesi)
Çizim 43. 21. SK 21 (Sütun kaidesi)
Çizim 44. 22. SK 22 (Sütun kaidesi)
Çizim 45. 23. SK 23 (Sütun kaidesi)
Çizim 46. 24. SK 24 (Sütun kaidesi)
Çizim 47. 25. SK 25 (Sütun kaidesi)
Çizim 48. 26. SK 26 (Sütun kaidesi)
Çizim 49. 27. SK 27 (Sütun kaidesi)
Çizim 50. 28. SK 28 (Sütun kaidesi)
Çizim 51. 29. SK 29 (Sütun kaidesi)
Çizim 52. 30. SK 30 (Sütun kaidesi)
Çizim 53. 31. ÇSK 1 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 54. 32. ÇSK 2 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 55. 33. ÇSK 3 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 56. 34. ÇSK 4 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 57. 35. ÇSK 5 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 58. 36. ÇSK 6 (Çift sütun kaidesi)

Çizim 59. 37. ÇSK 7 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 60. 38. ÇSK 8 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 61. 39. ÇSK 9 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 62. 40. ÇSK 10 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 63. 41. ÇSK 11 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 64. 42. ÇSK 12 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 65. 43. PSK 1 (Postamentli sütun kaidesi)
Çizim 66. 197. KÇ 1. Lento kesiti (Kapı çerçevesi)
Çizim 67. 198. KÇ 2. Lento, sol ve sağ söve kesiti (Kapı çerçevesi)
Çizim 68. 199. KÇ 3. Lento, sol ve sağ söve kesiti (Kapı çerçevesi)
Çizim 69. 200. KÇ 4. Lento, sol ve sağ söve kesiti (Kapı çerçevesi)
Çizim 70. 201. KÇ 5. Lento kesiti (Kapı çerçevesi)
Çizim 71. 202. KÇ 6. Lento kesiti (Kapı çerçevesi)
Çizim 72. 203. Len 1. Lento kesiti (Lento)
Çizim 73. 207. Len 5. Lento kesiti (Lento)
Çizim 74. 215. Len 13. Lento kesiti (Lento)
Çizim 75. 221a-b. Len 19a-b. Lento kesiti (Lento)
Çizim 76. 242-243. Söv 3-4. Sol ve sağ söve kesiti (Söve)
Çizim 77. 249. Sil 4. Silme kesiti (Silme)
Çizim 78. 250. Sil 5. Silme kesiti (Silme)
Çizim 79. 251a-b. Sil 6a-b. Silme kesiti (Silme)
Çizim 80. 265. PTSK 1 (Postamentli templon sütun kaidesi)
Çizim 81. 268. TP 1 (Templon payesi)
Çizim 82. 269. TP 2 (Templon payesi)
Çizim 83. 270. TP 3 (Templon payesi)
Çizim 84. 280. STP 1 (Sekizgen templon payesi)
Çizim 85. 290. TA 1 (Templon arşitravı)
Çizim 86. 291. TA 2 (Templon arşitravı)
Çizim 87. 292a-b. TA 3a-b (Templon arşitravı)
Çizim 88. 295. TA 6 (Templon arşitravı)

Çizim 89. 384. İB 1 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 90. 385. İB 2 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 91. 386a-b. İB 3a-b (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 92. 387. İB 4 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 93. 388. İB 5 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 94. 389. İB 6 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 95. 415. İB 32 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 96. 416. İB 33 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 97. 418. İB 35 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 98. 419. İB 36 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 99. 420. İB 37 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 100. 422. İB 39 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 101. 423. İB 40 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 102. 424. İB 41 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 103. 437. İB 54 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 104. 440. İB 57 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 105. 441. İB 58 (İşlevi belirlenemeyen)

1. GİRİŞ

1. 1. KONU, KAPSAM, AMAÇ

Bu çalışmanın konusunu önemli bir Ortaçağ kenti olan Konya'nın (İkonion) ve yakın çevresinin Bizans Dönemi'ne tarihli taş eserleri oluşturmaktadır. Orta Anadolu şehri Konya, tarih boyunca Anadolu'nun sayılı kültür merkezlerinden olmuş ve 1. yüzyılın ilk yarısında Havari Paulus'un Hıristiyanlığı yaymak amacıyla çıktığı seyahatlerde uğradığı şehirlerden birisi olarak, çok erken tarihlerde Hıristiyanlıkla tanışmıştır. Günümüze Sille'deki Aya Elena Kilisesi dışında Bizans Dönemi'ne ait hiçbir yapının ulaşmadığı şehir, 11. yüzyılın ikinci yarısıyla birlikte Aral Gölü çevresinden gelen Selçuklular tarafından ele geçirilerek, Anadolu Selçuklu Devleti'nin başkenti olmuştur. Selçuklular'ın Konya'ya gelmesiyle kültür daha da gelişip genişlemiştir. Sonrasında Karamanoğlu Beyliği ve arkasından Osmanlı egemenliğine giren Konya, bugün Türkiye'nin en büyük yüzölçümüne sahip önemli bir tarım ve endüstri merkezidir.

Kaynaklardan, varlığı bilinen Erken Bizans Dönemi'ne ait kiliselerin mimarisine ilişkin veri elde edilememektedir (Metamorphosis Kilisesi, Aziz Ioannes (Vaftizci Yahya) Kilisesi ve Ayasofya Kilisesi). Orta Bizans Dönemi ve sonrasına tarihli iki kilise (Aziz Amphilochios Kilisesi ve Aziz Eustathatius Kilisesi), 20. yüzyılın başlarında araştırmacılar tarafından incelenmiş ve yayınlanmışlardır. Bir kilisenin varlığı ise yine kaynaklardan bilinir; Selçuklu Dönemi'nde inşa edilmiştir (Aziz Georgios Kilisesi). Alaeddin Tepesi'nde ayrıca Rum ve Ermeniler tarafından kullanılan ve adı Çifte Kilise olan bir kilisenin varlığı yine kaynaklarda yer almaktadır. Konya'nın hemen dışında bulunan bir kilise (Sille Aya Elena) Geç Bizans ya da Bizans sonrası dönemde yeniden inşa edilerek günümüze gelmiştir. Konya'da bulunan taş eserler kaynaklardan bilinen yapıların mimarisi hakkında önemli veriler sağlamanın yanı sıra, yerleşimin Bizans Dönemi demografisi, kültürel, sosyal ve dini yaşamı hakkında fikir vermeleri nedeniyle önemlidirler.

Konya ve yakın çevresinde yapılan çalışmalarda, tespit edilen eser sayısının yoğunluğu tezin coğrafi alanının, bugünkü Konya Büyükşehir Belediyesi ile sınırlandırılması zorunluluğunu doğurmuştur. Büyükşehir Belediyesi, Konya şehir merkezinden yaklaşık 20 km.-30 km. kadar bir çap dahilindeki çevresini kapsamaktadır. Söz konusu sınırlar içinde bulunan 43 farklı yerde çalışılmıştır. Bu bağlamda konu kapsamında incelenen taş eserlerin büyük çoğunluğu Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı Dönemi'nde inşa edilen cami, mescit, türbe, dar'ül hüffaz, kilise ve han gibi dini ve sivil yapılarda devşirme kullanılmaları yoluyla günümüze gelmiştir. Bir kısım eser Konya müzelerinde koruma altına alınmıştır. Bazı eserler ise şehir içinde restaurant ve park gibi sosyal alanlarda dağınık olarak tespit edilmiştir.

Tezin amacı, Türk Dönemi oldukça iyi araştırılmış ve yayınlanmış olan Konya'nın, bugüne bir yapı dışında hiçbiri ulaşmamış olan Bizans Dönemi mimarisi hakkında fikir edinmek başta olmak üzere, gerek müzelerde sergilenen, gerek devşirme olarak karşımıza çıkan ve bir kısmı da dağınık tespit edilen Bizans dönemi taş eserlerini belgelemek, ayrıntılı tanıtıp, tarihlemek, ayrıca söz konusu eserlerin Bizans taş eserleri gelişimi içindeki yerlerini ve önemini açığa çıkarmaktır. Tez konusu kapsamında bugüne kadar tespit edilen eserlerin taş işçiliği, kompozisyon şemaları, motif düzenlemeleri Bizans dönemine tarihlenen eserler içinde önemli bir yerinin olduğunu göz önüne sermektedir. Ayrıca taş eserlerin yoğunluğu, çeşitliliği ve kalitesi şehirde ve çevresinde taş süsleme açısından oldukça zengin bir Bizans mimarisinin varlığını göz önüne sermektedir.

Tespit edilen taş eserler Bizans Dönemi İkonion'unun mimarisi, siyasi, sosyal ve dini yaşamı hakkında bilgi sağlamaktadırlar. Bu veriler yardımıyla, yerleşimin karanlık olarak addedilebilecek Bizans Dönemi açıklığa kavuşturulur.

Tezimizin en büyük sorunsalı hiç biri *in situ* durumda bulunmayan eserlerin geliş yerlerinin bilinmemesidir. Müzelerde sergilenen bazı ögelerin müzeye geliş şekli satın alma ve hibe yoluyla olduğundan geliş yeri hakkında bilgi vermemektedir. Bazı ögeler de çeşitli inşaat ve hafriyat çalışmalarında bulunduğundan, bunların geliş yerlerinin bir veri sağlamadığı

görülür. Öte yandan devşirme malzeme olarak kullanılan parçaların bir çoğu duvar örgüsü içinde kaldığından, boyutları tam olarak alınamamıştır; bu durum da bazı eserlerin işlevlerinin belirlenememesine neden olmuştur. Şu bir gerçektir ki; Konya'da Roma ve Bizans Dönemine ait eserler, Türkler'in gelmesiyle oradan oraya taşınmıştır. 1900'lü yılların başında hala var olan iki kilise ne yazık ki, Selçuklu ve Osmanlı Dönemleri'nde korunmuş olmasına rağmen, sonrasında yok olmuştur.

1. 2. YÖNTEM

Konu kapsamında Konya'da belirlenen Bizans Dönemi taş eserleri bütüncül bir yaklaşımla ele alınmaya çalışılmıştır. Çalışmalar öncelikle literatür taraması ile başlamış, sonrasında arazi ve literatür araştırmaları olarak devam etmiş; bu kapsamda Konya'ya yedi kez gidilerek arazi çalışması yapılmıştır. Pek çoğunda yapıların devşirme taş eser içerdikleri dışında bilgi verilmeyen yayınlar eşliğinde alanda bulunan taş eserler yerinde tespit edilerek, boyutları alınmış, fotoğraflanmış ve gerekli görülen parçaların ölçekli çizimleri yapılarak envanterlenmiştir. Resimler ve çizimler bilgisayar ortamında tekrar düzenlenmiş; çizimlerin AutoCad programında yeniden çizilmeleri sağlanmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda oluşturulan çalışma yöntemi ile eserler ayrıntılı tasvirleriyle birlikte teze uygun formatta kataloglanmıştır. Eserlerin türlerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi tez danışmanı gözetiminde sağlanmıştır.

Bizans mimari gelişiminde, plan tipleriyle beraber yapılarda kullanılan taş eser türlerinde nitelik ve nicelik olarak değişim söz konusudur. Taş eserler kendi içinde türlerine göre gruplandırılır: Yapılarda statik amaçla kullanılan eserler, liturjik amaçlı eserler ve bu gruplara girmeyip, taş eserler içinde incelenen diğer eserler. Buna göre Bizans taş ve mermer eserlerini aşağıda belirtilen ana başlıklar altında toplayarak incelemek gerekir:

I. Mimari Ögeler:
Sütun ve paye kaidesi, sütun ve paye, pencere sütunu, sütun ve paye başlığı, postamentli sütun kaidesi, korniş, konsol, silme, kemer, lento, söve, pencere şebekesi, eşik taşı, arşitrav,

korkuluk levhası, levha payesi (baluster).

II. Liturjik Ögeler:

a)Templon: Stylobat, sütun ve paye, sütun ve paye kaidesi, sütun ve paye başlığı, monolit başlıklı sütun ve paye, arşitrav, levha, levha üstü ve kaidesi, levha payesi.

b)Ambon: Podyum, podyum sütunu, podyum levhası, merdiven, merdiven yan levhası.

c)Altar: Kaide, levha, üst levha, altar ayağı.

d)Kiborium: Kubbe, konik külah örtü, sütun kaidesi, sütun, kemer.

e)Vaftiz havuzu/teknesi.

III. Diğer Ögeler:

Levha, lahit (gövde-kapak), röliker (kutu-kapak), mezar steli, çörten, havan/dibek ve diğerleri.

IV. İşlevi Belirlenemeyen Ögeler

Taş eserlerin değerlendirilmesi öncelikle yukarıda belirlendiği biçimde türlerine göre ayrılarak yapılmıştır. Türler kendi içlerinde tiplerine göre sınıflandırılmıştır. Bu doğrultuda eserler türlerine ve tiplerine göre gruplanarak teknik, motif, kompozisyon ve üslup açısından değerlendirilerek Anadolu içi, başkent ve Anadolu dışı paralel örnekler eşliğinde karşılaştırmalı değerlendirilerek tarihlendirilmeleri sağlanmış; Bizans taş eserleri içindeki yerleri belirlenmiştir. Yanı sıra türlerin kendi içlerinde ve diğer türlerle bütünlüğü boyut, motif ve üslup açısından tartışılarak Bizans Dönemi'nde birlikte aynı yapıda ya da aynı liturjik kuruluşta kullanımları konusuna ışık tutulmaya çalışılmıştır. Devşirme taş eserlerin devşirme olarak kullanıldıkları yapıların fiziksel yakınlıkları göz önüne alınarak yapılan ikinci değerlendirme aşamasında, ikinci kez kullanıldıkları yapılarla ilişkisi ve Türk Dönemi yapılarının yerinde bulunabilecek Bizans yapısı konusunda görüşler öne sürülmüştür. Oluşturulan ayrıntılı değerlendirmenin analizi yapılmış, bölge dahilindeki Bizans Dönemi mimarisi plan tipleri açısından incelenerek, Konya'daki taş eserlerin ne tür planda ve boyutta yapılarda kullanılmış olacakları konusu irdelenmiş ve Bizans Dönemi

İkonion'unun mimarisi, mimarlık organizasyonu, üslubu, demografisi, sosyal ve dini yaşamı hakkında veriler toparlanarak sunulmuştur.

Yayın taraması tezin son aşamasına kadar devam etmiş, son yayınlar teze dahil edilmeye çalışılmıştır. Arazi çalışması Konya dışında Karaman Müzesi, Karadağ-Binbirkilise çevresinde ve Alahan Manastırı'nda yapılmıştır. Kütüphane çalışmaları Türkiye'de Ankara İngiliz Arkeoloji Enstitüsü Kütüphanesi, Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi, Hacettepe Üniversitesi Beytepe Kampüsü Kütüphanesi, Hacettepe Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü Bedrettin Cömert Kütüphanesi, Selçuk Üniversitesi Kütüphanesi, Mersin Üniversitesi Kütüphanesi ile Almanya'da Mainz Johannes Gutenberg Üniversitesi Kütüphaneleri ile Berlin Staatsbibliothek'te sürdürülmüştür. Ayrıca internet üzerinden JSTOR ve Persée veri tabanlarına giriş yapılarak elektronik yayınlar kullanılmıştır.

1.3. TEZİN TANITIMI

"Konya/İkonion ve Çevresinde Bizans Dönemi Taş Eserleri" isimli tezimizi dokuz ana başlık altında ele aldık.

Birinci bölümü "Giriş" başlığı altında tezin konusu, kapsamı, amacı ve araştırma ve çalışma yöntemleri oluşturmaktadır. Ayrıca Bizans Dönemi taş eserleri ve türleri ele alınarak, tezin tanıtımı ve bölümlerinin içeriği bu bölümde anlatılır.

Araştırma Tarihi adlı ikinci bölümde dönem kaynakları, Türk Dönemi seyyahları, 18. ve 19. yüzyıllarda Konya'yı ziyaret ederek yayınlarında bilgi veren gezginlerle ilgili notlar oluşturmaktadır. 20. yüzyılda bilimsel amaçlı çalışmalar yapmak amacıyla bölgeye gelen Batılıların ve Türk araştırmacıların yayınları hakkında bilgi verilmektedir.

Konya/İkonion Coğrafyası ve Tarihsel Gelişimi adlı üçüncü bölümde kentin coğrafi konumu ve tarihçesi üzerinde durulmuştur. Ancak Bizans Dönemi ile ilgili kaynak sayısının azlığından dolayı Bizans öncesi ve sonrası daha ayrıntılı anlatılmaktadır. Havari

Paulus, Amphilochios ve Azize Thekla gibi önemli tarihsel kişilikler ve İkonion ile ilişkileriyle ilgili bilgi verilmiştir.

Dördüncü bölümde Konya'da Bizans Dönemi Hıristiyan kültlerine değinilir; Bizans kiliseleri resim ve çizimleri ile tasvir edilerek tanıtılır. Sille'de bulunan Aya Elena Kilisesi ve kaya kilisesi olan Aziz Chariton Kilisesi dışındaki yapılar ne yazık ki günümüze ulaşamadıklarından tamamiyle yayınlar eşliğinde anlatılmaya çalışılmıştır.

Beşinci bölümde Konya ve çevresinde tespit edilen eserlerin bulunduğu müzeler, yapılar ve sosyal nitelikte yerler, içerdikleri eser sayıları ile birlikte ele alınmıştır. Devşirme kullanılan yapıların inşa tarihleri, kullanılan devşirmelerin tarihlendirilmesinde *terminus ante quem* sağlamaları açısından yararlıdır.

Altıncı bölümü "Katalog" oluşturmaktadır. Katalogda Konya'da belirlenen 463 Bizans Dönemi'ne tarihli taş eserin 411'inin kataloğu hazırlanmıştır, işlevi belirlenemeyen profilli parçalar liste halinde kataloğun sonuna eklenmiştir. Kataloğa alınan eserlerin 264'ü mimari işlevli, 45i liturjik işlevli, 74'ü diğer işlevlerde olan eserler olup, toplam 80 parçanın işlevi belirlenememekle birlikte, değerlendirme bölümünde öneriler getirilmiştir.

Konya'daki taş eserlerin değerlendirilmesi yedinci bölümde ele alınmıştır. Eserler boyut, malzeme, teknik, motif, kompozisyon, üslup özelllikleri ile önce kendi içlerinde, sonrasında komşu bölgeler, başkent ve Anadolu dışı paralel örneklerle karşılaştırılarak tarihlendirilmeleri yapılmış, işlevleri belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca, hazırlanan taş eserlerin türlere ve bulundukları yerlere göre dağılımını içeren grafik ve diyagramlara göre buluntuların nerelerde yoğunlaştığına ilişkin sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır. Değerlendirme tez sonuna eklenen tablolarla desteklenmektedir.

Sekizinci bölümde buluntu yerine göre eserlerin birbirleriyle ilişkisi ve bütünlüğü ortaya konulmuş, bu doğrultuda orijinalinde eserlerin birlikte, aynı yapı içerisinde kullanılıp kullanılmadıkları konusuna ışık tutulmaya çalışılmıştır. Değerlendirme sonucunda elde

edilen veriler, bölgenin coğrafyası ve tarihçesi ile birlikte analiz edilerek Bizans Dönemi mimari gelişimi, mimarlık organizasyonu, eserlerin genel motif ve üslup özellikleri ile kentin demografik yapısı, siyasi, sosyal ve dini yaşamı ile ilgili görüşler öne sürülmüştür.

Dokuzuncu ve son bölüm Sonuç bölümü olup, tezimizi oluşturan taş eserlerin kendi içinde ve çevre bölgelerle etkileşimleri tartışılarak, Bizans sanatı içindeki yeri üzerinde durulmuştur.

Tezin sonunda yararlandığımız yayınları içeren Kaynakça yer alır. Kaynakça arkasına tezde kullanılan terimlerin açıklamalarının yer aldığı Sözlük ve değerlendirme bölümünde yararlandığımız ve gönderme yaptığımız tablolar eklenmiştir.

2. KONYA/İKONİON ARAŞTIRMA TARİHİ

Özellikle içerdiği çok sayıda Selçuklu, Karamanoğlu ve Osmanlı mimari eserlerinden dolayı pek çok gezginin ve araştırmacının ilgisini çeken Konya'ya ilk geziler, İ.Ö. 5. yüzyılda coğrafyacı Xenophon'un gelmesi ile başlayıp, ardından İ.S. 1. yüzyılda Strabon ile devam etmiş; şehir yazılı metinlere geçmeye başlamıştır. Xenophon, İran'a kadar süren yolculuğunu gezi notları şeklinde tutmuştur. İkonion'un Phrygia'nın son şehri olduğunu belirterek burada üç gün konakladığını yazar (1944, s. 24). Strabon, kente gelmiş ve kent hakkında çok kısa bilgi vermiştir. Şehrin küçük ve oldukça kalabalık olduğunu, vaktiyle burada Polemon'un hüküm sürdüğünü söylemektedir (1873, s. 533). Caesarea'lı kilise babası Basileus'un, 473 yılında Samosata piskoposu Eusebius'a yazdığı 138. mektubundan İkonion'un Pisidia'nın bir şehri olduğu ve en büyük şehrinden sonra (Antiochia) birinci sırada gelen bir büyüklükte olduğu ve yeni kurulan bölgenin başkenti olduğu öğrenilmektedir (Way, 1965, s. 283). Basileus'un iki cilt halinde yayınlanan mektupları arasında İkonion'un metropolis olmasından sonra ilk metropolitlik görevini yapan Aziz Amphilochios'a yazdığı çok sayıda mektup yer almaktadır (Deferrari, 1930)[1]. 9. yüzyılın başlarında Bizans tarihini *Chronicle* adlı eserinde toplayan Theophanes, yaşadığı dönemde Nazianzos'lu Gregorius, Sebaste'li Petrus ve Pisidia'lı Optimus gibi oldukça yüksek mevki sahibi olarak tanımladığı İkonion'lu Amphilochios'tan bahsetmektedir (Mango ve Scott, 1997, s. 95). Amphilochios, 375-76 yıllarında Messelyan'lara karşı tavrı ve 383-84 yıllarında başkentte düzenlenen *synod*'a katılımıyla Theophanes'in *Chronicle*'ında yerini almaktadır (Mango ve Scott, 1997, s. 98, 106). Amphilochios'un *vita*'sı 10. yüzyılda Symeon Metaphrastes tarafından yazılmıştır; *vita*'da azizin hayatı, teolojik yönü, mucizesi gibi konular dışında İkonion'da yapılmasına karar verilen iki kilisenin adı geçmektedir (Migne, 1905, s. 955-970). İkonion 11. yüzyıldan itibaren dönem kaynaklarından Anna Komnenos, Michael Attaliates ve Ioannes Skylitzes gibi tarih yazarlarının kitaplarına girmiştir (Sewter, 1969, s. 483; Jacob, 1990, s. 31, 51).

[1] Kitaptaki 188, 190, 191, 199-202, 217, 218, 231, 232, 233 ve 248 no.lu mektupların tümü Amphilochios'a yazılmıştır. Mektuplar genellikle teolojik konuları içermesinin yanında, Basileus'un Amphilochios'a olan sevgisi ve güvenini gösteren niteliktedir.

12. yüzyılla başlayıp sonrasında devam eden seyahatnameler ve araştırmalar daha çok Bizans öncesi ve sonrası dönemlere ilişkin bilgileri içermesinin yanı sıra, bölgenin coğrafyası, ekonomisi ve sosyal hayatı gibi konular üzerinde yoğunlaşırlar. 12. yüzyılda II. Kılıç Arslan zamanında Konya'yı ziyaret eden Arap seyyahı El-Herevi, Konya'da bulunan büyük yapılardan bahsederken Amphilochios Kilisesi'nin içinde Eflatun'un mezarının olduğu bilgisini veren ilk yazardır. Kitabında ayrıca şehirdeki zenginlerin bahçelerinde gördüğü mermer kadın ve erkek heykellerinin bulunduğundan bahseder (1953, s. 59). 1329-1330 yıllarında Konya'ya gelen Faslı Berberilerden seyyah İbn Battuta, Milas'tan Konya'ya geçmiştir. Kitabında Konya'nın büyük bir şehir olduğundan, güzel yapılarla donatılmış geniş sokaklarından, derelerinden, meyve bahçelerinden ve çarşılarından söz eder. Şehrin Büyük İskender tarafından kurulduğunun söylendiğini belirtir (2006, s. 130). Ünlü Türk seyyahı Evliya Çelebi Konya'ya 1649 yılında gelmiştir. Kitabında Konya Kalesi'nin ilk inşasının Nişan oğlu Aleksandran oğlu Harkılan'a ait olduğunu, ikinci defa Hazreti Ömer ile mektuplaşan meşhur Kayser tarafından tamir edildiğini söyler. Evliya Çelebi'ye göre Konya Kalesi'nin üçüncü yapıcısı ise Sultan Alaeddin'dir. 569 yılında Mesud oğlu Sultan Kılıç Arslan kaleyi inşa edip sağlamlaştırarak dördüncü yapıcı olmuştur. Kitabında İç Kale'deki Alaeddin Camisi'nden söz eder ve İç Kale'de olduğundan cemaatinin az olduğunu dile getirir. Konya'nın camilerini, medreselerini, çeşmelerini, hamamlarını, hanlarını, mesire yerlerini kısaca tanıtır. Havasının suyunun güzelliğinden, Meram bağları ve bahçelerinde bahseder (1972, s. 214-219).

Konya, 18. yüzyıl itibariyle pek çok Batılı gezgin tarafından da ziyaret edilmiştir. 1705 yılında Fransız doktor Paul Lucas hemen hemen tüm Anadolu'yu gezdiği sırada Konya'ya gelerek Selçuklu öncesi pek çok eserin devşirme olarak kullanıldığı Konya Kalesi'ne gitmiş; ayrıca şehirde yaşayan Ermeni ve Rum halklarından kısaca bahsetmiştir. Yayınında Rumlar'ın kilisesini "antik kilise" olarak tanımlayarak, eski mimari tarzda yapılmış olduğuna değinmiştir (1712, s. 189-191). 1766 yılı Aralık ayında Konya'ya gelen Alman matematikçi ve topograf Carsten Niebuhr şehir ile ilgili gözlemlerini kitabında anlatmıştır. İlk olarak şehrin planını çizmiş ve kale kapılarını sıralamıştır. Tepede bulunan Alaeddin Camisi'nin öncesinde bir kilise olduğunu öne sürer. Konya'da 11.000 ev vardır, bunların

300'ü Ermeniler'e 50 kadarı da Rumlar'a aittir. Bunun dışında Sille Rumlar'ı ticaret için her gün şehre gelip gitmektedir. Konya yakınlarında bir kaya manastırından söz etmektedir (1837, s. 112-119, levha 8).

John M. Kinneir, 1813-1814 yıllarını kapsayan gezisinde Konya'ya gelmiştir. Lykaonia'nın başkenti olan İkonion'un daha önce Xenophon, Cicero ve Strabon tarafından bahsedildiğini söylerek ayrıca Havarilerin İşleri'nde Paulus'un ziyaret ettiği bir şehir olduğunu belirtir. Selçuklu sultanları tarafından surların yenilendiğini, şehrin güzelleştirildiğini belirterek şehirde pek çok cami, medrese ve okul bulunduğunu söyler. Şehir surlarının Selçuklular tarafından yapıldığı söylenmektedir; inşasından antik yapıların kalıntıları, kırık sütunlar, sütun başlıkları, pedestaller, yarım kabartmalar ve heykel parçaları kullanılmıştır. Şehirde yaklaşık 30.000 kişilik bir nüfusun olduğunu, az bir kısmının Hıristiyan olduğunu söylerken, iki kilisenin bulunduğunu dile getirir (1818, s. 217-223). 1826'larda Konya'ya giden bir başka gezgin olan Léon de Laborde'nin seyahatnamesinde Konya Kalesi'nin ve şehrin genel görünüşünün gravürleri yer alır; ancak Alaeddin Tepesi'ni içine alan genel şehir manzarasında tepedeki kilise görülmemektedir (1838, levhalar numarasızdır).

Charles Texier 1834 yılında Kasaba yolu üzerinden İsmil'e geçerek Konya'ya gelmiştir. Seyahatnamesinde Konya'nın Pazar yerini tasvir ettiği gravürde Konya Kalesi'nin kapısı görülür. Konya'nın Trajan Dönemi'nde önemli bir şehir olup, çok sayıda Yahudi ve Rum'un yaşadığı bir yer olduğunu söyler. Havari Paulus'un şehre gelmesinden bahseden Texier, Lykaonia'da ondört şehrin bağlı olduğu patriklik makamı olan Konya'da Hıristiyanlığın parlak dönemlerine ait yapıların ve eserlerin görülmediğini belirtir. Alaeddin'in yaptırmış olduğu kalenin surlarında daha eski eserlerden alınmış birçok taş, Bizans yazılarını içeren levha parçaları, lahit, sütun başlıkları ve gövdelerinin bulunduğu; ayrıca kale duvarlarında yirmi kadar aslan heykelininin devşirme olarak kullanılan diğer eserler olduğu seyahatname Texier tarafından ayrıntılı Resimde anlatılmaktadır. Sarayın bulunduğu tepenin Türkler tarafından uzun süre taş ocağı gibi kullanılarak, kışlalar ve paşanın konakları için malzemenin buradan götürüldüğünü belirterek; gittiği dönemde hala

mevcut olan Amphilochios Kilisesi'ni, *"Kayseri eski mimari tarzında koni şeklinde damlı küçük bir kilise binası"* olarak tasvir eder (2002, s. 308-314).

William J. Hamilton 1835-1836 yıllarında Anadolu'ya geldiğinde Konya'ya da uğrar. İkonion'un Lykaonia'nın başkenti olduğunu, ancak Xenophon'un Phrygia'nın son şehri olarak tanımlandığını dile getirir (1842, s. 210). Sultan Alaeddin tarafından yaptırılan caminin bulunduğu tepe üzerinden şehrin görünüşünü tasvir eder. Kaleyi gördükten sonra Gotik sanatın Bizans ile karışarak kökeninin burası olduğunu öne sürer (1842, s. 205-206). Daha sonra Sille'ye giderek, köyü tanıtır; halkının çoğunu Türkler Konya'ya geldikten sonra buraya gelmek zorunda bırakılan Rumlar'ın oluşturduğunu belirtir (1842, s. 249).

1839 yılında Konya'ya gelen bir diğer Batılı gezgin William F. Ainsworth'tür. 16 Kasım'da Ladik üzerinden harap durumdaki bir Rum köyünü geçtikten sonra Konya'ya ulaşan gezgin, şehrin Küçük Asya'nın Ankara, Kayseri, Kastamonu gibi şehirleri arasında en harap görünüme sahip olmasına rağmen yine de, büyüklük, nüfus ve varlık açısından önemli şehirlerinin arasında yer aldığını belirterek, Strabon'un Konya hakkında iyi inşa edilmiş bir şehir olduğunu ve Plinius'un şehir için *Urbe celebrrima İkonio*[2] adını kullandığını dile getirir. Yeni Ahit'te Elçilerin İşleri bölümünden anlaşıldığı gibi şehrin oldukça kalabalık bir Yahudi ve Rum topluluğuna sahip olduğunu, Cellarius'a göre kilise kayıtlarında metropolis olarak listenin başında geldiğini belirtir. Seyahatnameden ayrıca Alaeddin Camisi'nin şehrin Şerif Altun Camisi'nden sonra ikinci önemli yapısı olduğu öğrenilir. Pek çok mezar şapelinin olduğu ve bu şapellerin sadece ibadet amaçlı değil, aynı zamanda hac niteliğinde kullanıldıkları da seyahatnameden edinilen bilgiler arasındadır (1842, s. 65-67).

Helmuth von Moeltke, 1835-1839 yılları arasında Türk ordusunda görev yapan bir Alman mareşalidir. Alaeddin Tepesi'nde gördüğü cami harabesi içinde oldukça zarif bir kilise gördüğünü belirterek, Amphilochios Kilisesi'nden bahseder. Moeltke, şehrin ortasında eskiden Akropolis olan tepenin üzerinde Hıristiyan Roma Dönemi'nden bir tapınak olması

[2] *Urbe celebrrima İkonio* Latince ünlü şehir İkonion anlamındadır.

gerektiğini, tapınağın yerini kiliseye, kilisenin ise yerini camiye bıraktığını öne sürer (1911, s. 318, 336, dn. 22). William M. Leake 1880 yıllarında gittiği Konya'da, Konya Kalesi'nde kullanılan antik yapılardan devşirilmiş eserlerden bahseder. Bunlar arasında çok sayıda altar, yazıtlı taşlar, sütunlar, haç kabartmalı taşlar, aslan heykelleri sayılabilir. Şehirde gördüğü Rum kalıntılarının çok eski olmadığını belirtir (1924, s. 48-49).

Clément Huart 1891 yılında Konya'ya gitmiştir; kitabında Alaeddin Tepesi'nde birbirinden geniş aralıklarla ayrılmış dört büyük yapıdan bahsederek, bunları kuzeyden güneye şöyle sıralar: Selçuklu Sarayı kalıntısı, Alaeddin Camisi, bir Hıristiyan kilisesinden kalmış kilise ve Rum ve Ermenilere ait "Çifte Kilise." Kiliseyi özelliği olmayan bir yapı olarak ele alır (1897, s. 133, 152)[3].

İslam ve Selçuklu sanatları üzerine çalışan Alman araştırmacı ve gezgin Friedrich Sarre 1895 yılında Konya'ya giderek, Selçuklu eserlerini tanıttığı kitabını yayınlar; Selçuklu yapılarında kullanılan kesme taşların antik yapılardan alınan mermer bloklar olduğunu belirtir. Kitabında Alaeddin Camisi'nin yanı sıra pek çok Selçuklu yapısını, kitabelerini anlatır. Ayrıca Selçuklu süsleme ögelerinin Bizans etkili olduğunu örneklerle açıklar (1896, s. 39-70). Aynı yazarın Konya Köşkü ile ilgili kitabında Amphilochios Kilisesi'nin gravürü yer alır (1989, s. 113).

20. yüzyıl başlarında İkonion ve içinde bulunduğu Lykaonia Bölgesi çok sayıda Batılı araştırmacının ilgi odağı olmuştur. İskoçyalı arkeolog ve İncil araştırmacısı Sir William M. Ramsay ve eşi Agnis M. Ramsay Anadolu'da uzun yıllar boyunca çalışmalar yapmışlardır. Çalışmalarının pek çoğu yazıt okumaya dayanmakla birlikte, Sir Ramsay'in Konya'da Havari Paulus'un misyonerlik çalışmaları ve yaşadığı olaylar; Hıristiyanlığın oluşumu, Hıristiyan toplumun yaşantısı ve değerleri, İkonion'daki Hıristiyan kültleri ve kiliseleri gibi konuları da içeren pek çok kitap ve makale yayınlamıştır (1883, s. 297-328; 1905, s. 413-

[3] Kitap, Nezih Uzel tarafından Türkçe'ye tercüme edilerek Tercüman gazetesinde tefrika halinde yayınlanmış; 1978 yılında "Mevleviler Beldesi Konya" adıyla kitap haline dönüştürülerek tekrar yayınlanmıştır.

429; 1906a; 1906b, s. 32-51; 1918, s. 124-192; 2003; 2005)[4]. Gertrude L. Bell ile birlikte yazdıkları Binbirkilise kitaplarında Amphilochios Kilisesi'ni, resimleri ve planıyla birlikte yayınlamışlardır (1909, s. 403-404, resim 328-330). Bell, ayrıca Meram'daki Aziz Eustathios, Sille Aya Elena ve Aziz Chariton Kiliseleri'ni makale olarak yayınlamıştır (1907, s. 18-30). Bu iki yayında yer alan plan ve resimler günümüze ulaşamayan Amphilochios ve Eustathios Kiliseleri için tek bilimsel kaynak olma özelliklerini hala korumaktadırlar. Hans Rott kitabında tepede bulunan Amphilochios'a adanmış Orta Bizans Kilisesi'nden bahsederek, yapının kısaca tasvirini yapar (1908, s. 95-96). H. S. Cronin'in makalesi özellikle Zazadin Han ve yapıdaki yazıtlarla ilgili verdiği bilgilerle büyük önem taşımaktadır (1912, s. 339-376). Karl Baedeker seyahatname niteliğindeki kitabında Konya'nın 60.000 nüfusunun olduğunu, bunun 6.000'ini Ermeni ve Rumlar'ın oluşturduğunu söyler. Kentin Selçuklu Dönemi yapılarının yanı sıra Saat Hane olarak bilinen Bizans kilisesinin kısaca tasvirlerini yapar (1914, s. 288-295).

Frederick W. Hasluck, ilk olarak 1913'te gittiği Konya'da sultanların etkisi altındaki Hıristiyanlık ve İslam konusuna ilgi duyarak bu konuda araştırmalar yapmaya başlar. Aziz Amphilochios'un mucizevi mezarından söz ederek, Amphilochios isminin Selçuk Türkleri'nce filozof Platon olarak tanımlandığını ekler. Amphilochios Kilisesi 15. yüzyılda her iki din için de bir hac merkezidir. (1973, s. 17). 1911-1912 yılında ilk olarak makale şeklinde yayınladığı yazı kitabında da yer alır. Burada Plato isminin kökeni ve Amphilochios ile bağlantısı ve Konya'daki yerini tartışır (1973, s. 363-369). Kitabın bir diğer bölümünde ise Aziz Chariton Manastırı'ndaki yaztların okumasını yapmaktadır (1973, s. 379-383).

W. H. Buckler, W. M. Calder ve W. M. Cox'un birlikte yazdığı makaleleri Hıristiyan mezar taşları ile ilgili önemli bilgiler içerir (1924, s. 24-84).

Daha yakın tarihli yayınlara gelince, Semavi Eyice'nin Aziz Chariton ve Amphilochios Kiliseleri ile ilgili makaleleri daha çok, önceki yayınların toplu halde değerlendirilmesi

[4] Ramsay çiftinin çok sayıdaki diğer yayınları için bkz. Kaynakça.

niteliğindedir (1966, 1971a). Erol Yurdakul, 1971 yılında "Konya Alaeddin Camii: 1971 Yılı Avlu Kazısında Yeni Buluntular" adıyla bir makale yayınlayarak Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından desteklenen kazılarda ortaya çıkan buluntuları kazı sonuçları olarak yayınlamıştır (s. 8-12). 1975 yılında Mahmut Akok "Konya Şehri İçindeki Alaeddin Tepesi'nde Türk Tarih Kurumu Adına Yapılan Kazıların Mimari Buluntuları" adlı bir makale yayınlamıştır. Makale Remzi Oğuz Arık'ın yaptığı kazı çalışmalarının ayrıntılı bir değerlendirmesidir; makale bir çok buluntuyu kapsamaktadır (s. 218-224).

K. Belke ve M. Restle'nin Tabula Imperii Byzantini serisi içinde çıkan 1984 tarihli Galatia ve Lykaonia kitaplarında Lykaonia'nın tarihi-coğrafyası, yol sistemini ayrıntılı olarak ele almıştır. Ayrıca kitapta Konya, Sille ve Zazadin Han kısaca tarihsel açıdan ele alınmıştır (1984, 176-178, 225).

Katalogda yer alan parçaların bir bölümü yayınlıdır. Ancak yayınların pek çoğunda genel olarak bahsedilen taş eserler ile ilgili kısmen daha ayrıntılı yayınlar da vardır. W. M. Ramsay ve sonrasında K. Belke ve M. Restle tarafından yayınlanan lento en son P. Niewöhner tarafından yayınlanmıştır (Ramsay, 1936, s. 21, levha 1; Belke ve Restle, 1984, s. 220; Niewöhner, 2008, s. 301-302, resim 3). İnce Minareli Medrese'de bulunan levha Y. Demiriz tarafından makale olarak yayınlanmıştır (1969-1970, s. 221-230). İşlevini belirleyemediğimiz bir eser, templon arşitravı olarak J.-P. Sodini tarafından yayınlanmıştır (1980, s. 137, resim 38b). S. Redford, Alaeddin Camisi ile ilgili makalesinde yapıdaki devşirmelerden bahseder; caminin bir Bizans kilisesi üzerine yapıldığını öne sürer (1991, s. 58-59, dn. 21, 23). P. Niewöhner, Aizanoi ile ilgili yazdığı kitabında Konya'da bulunan Dokimeion mermeri ile yapılmış bazı taş eserleri yayınlamıştır (2007a, no. 436, 440, 443, 462, 463). Ayrıca Zazadin Han'da lentonun yanısıra, templon arşitravı olduğunu öne sürdüğü bir lahit gövdesine ait parçayı yayınlamıştır (2008, s. 301-301, 332, resim 3, 45). Koyunoğlu Müzesi'nde bulunan Bizans Dönemi taş eserlerini içeren bir makale yakın zamanda O. Kunduracı ve İ. M. Mimiroğlu tarafından yayınlanmıştır (2011, s. 165-167, resim 1-4, 6-10, 13, 14, 16). İ. H. Konyalı ve H. Karpuz'un yayınları Konya'daki yapıların

envanteri niteliğindedir. Kitaplar devşirme malzemelerin bulunduğu yapıları belirlerken bir el kitabı niteliğinde kullanılmışlardır (2007; 2009).

3. KONYA/İKONİON COĞRAFYASI VE TARİHSEL GELİŞİMİ

Konya yüzölçümü bakımından, Karaman'ın il olarak ayrılmış olmasına rağmen hala Türkiye'nin en büyük ilidir. Şehir eski bir göl yatağında bulunmaktadır. Konya, doğuda Aksaray ve Niğde, güneyde Mersin, Karaman ve Antalya, batıda Isparta ve Afyonkarahisar, kuzeybatıda Eskişehir ve kuzeyde Ankara illeri ile çevrelenmektedir. Konya bölgesi oldukça yüksek yaylalarla birlikte birbirinden ayrılmış çanak biçimli ovalardan meydana gelmiştir (Atçeken, 1998, s. 7).

İl doğal açıdan kuzeyde Haymana platosu, kuzeydoğuda Cihanbeyli platosu ve Tuz Gölü etrafındaki ovalık ve bir miktar engebeli bozkır durumundadır. Batı ve güney yönünde özellikle de Konya ve Beyşehir Gölü arasında ve dağlık arazilerin hakim olduğu Toroslara çıkışta yükselir. Güneyde Bizans Dönemi'nde yoğun bir biçimde yerleşim alanı olan Karaca Dağ ve Karadağ (Binbirkilise) da volkanik dağ kütleleri ve doğuda Obruk platosu bulunmaktadır.

Tuz Gölü etrafındaki ovalık ve az engebeli bozkır, batı ve güney yönünde özellikle de Konya ve Beyşehir Gölü arasında ve dağlık arazilerin hakim olduğu Toroslara çıkışta bir miktar yükselir. Doğu ve güneyinde Bizans döneminde yoğun bir biçimde yerleşim alanı olan Karaca Dağ ve Karadağ (Binbirkilise) da volkanik dağ kollarıdır. Burada Konya, bölge-şehir kayıtlarından elde edilen bilgiye göre aynı adı taşıyan Bizans dönemi şehri (Eparchie = metropolis) olarak karşımıza çıkmaktadır (Belke, 1995, s. 815).

Konya Orta Anadolu'da Lykaonia bölgesindedir (bkz. Harita 1-2). Lykaonia, İlk ve Ortaçağ'da batısı Phrygia ve İsauria, doğusu Kappadokia, kuzeyi Galatia ve güneyi Kilikia ile çevrelenen bölgedir. Tuz gölü Lykaonia bölgesinin kuzey sınırını oluşturur. Lykaonia-Kappadokia sınırı Tuz gölünün güney kıyısından Akhan ve Aksaray arasından güneye doğru devam eder, Arısıma ve Karadağ'ı içine alarak Akgöl'e ulaşır. Divle ovası Kappadokia-Lykaonia sınırının güney bölümünü oluşturur. Toros dağları bölgenin güney

sınırını belirler. Güney Lykaonia sınırı Laranda'nın güneyindeki Sertavan[5] geçidinin güneyinden geçer. Bu kesimdeki sınır çizgisi yaklaşık olarak bugünkü Mersin ve Karaman illerinin sınır çizgisi kadardır. Buradan kuzeybatıya yönelen sınır Bozkır'a kadar güney Toros sıradağlarını izler. Burada yer alan şehirlerden birisi Leontopolis'tir (Zengibar kalesi)[6] (Belke ve Restle 1984: 39-40). Bölgenin batı sınırı Bostandere (Uasada) ve Amblada şehirlerinin batısından geçerek Beyşehir gölünün güneyine uzanır. Beyşehir gölü batı sınırı oluşturur[7] (Belke 1995: 815). Beyşehir gölünün doğusundan Eflatunpınarı'nın kuzeyini geçerek Sarıköy'e devam eden sınır, Erenler (Elengirif) dağından kuzeydoğuya döner (Belke ve Restle 1984: 40). Galatia sınırında bulunan Zengicek kalesine kadar uzanan bu sınırda İlanmus, Tekelidağ ve Sille yerleşimleri bulunur (Belke 1995: Lev.1).

Konya sınırı Tuz Gölü'nden (Tatta Limne) Karaca Dağ doğusundan Kappadokia'ya doğru ilerlerken, hemen hemen düz bir biçimde güneyde Toroslar'a erişir. Güneyde Toroslar üzerinde bulunan İç Anadolu ve Akdeniz arasındaki akarsu Kilikia ve İsauria'ya karşı sınırları oluşturur. Batı ve kuzeyde Pisidia'lı ve Galatia'lılara karşı doğal bir sınır bulunmamaktadır. Bugün kısmen kurumuş olan Suğla Gölü (antik ismiyle Trogitis Limne) ve Beyşehir Gölü'nin güneybatı eteği Konya'ya aittir.

Konya halkı, kuzeyde Tuz Gölü ve güneyde Toros Dağları, batıda Beyşehir Gölü arasında (antik Karalis Limne, Bizans Pusguse Limne) ve doğuda Kappadokya sınırlarında Konya şehri etrafındaki bölgeye "Küçük Asya" adını vermişlerdir (Belke, 1995, s. 815).

Hititlerden önce bu bölgeye hakim olan Luviler, Konya bölgesine kendi isimlerini vermişlerdi. Hititler zamanında ise buraya *Lugga* deniyordu (Atçeken, 1998, s. 7). Xenophon'un İ.Ö. 401 tarihli Anabasis adlı eserinde Konya'nın adı "İkonion" olarak geçmektedir (1944, s. 24). İkonion eski Yunanlarca belki de Phryg dili olan asıl isminin telafuzunun değiştirilmesiyle verilmiş bir ad olarak görülmektedir. Araştırmacılar bu konu üzerinde durarak şehrin Phryg dili olan *Kawania* adının eski Yunanca'ya *Kaoania* olarak

[5] Bugünkü Karaman ve güneyindeki Sertavul geçidi. Laranda, bazı yayınlarda Larende olarak da geçer.
[6] İsauria Palaia (Belke 1995: Lev.1).
[7] Beyşehir gölünün antik adı Karalis, Bizans dönemindeki adı ise Pusguse'dir (Belke 1995: 815).

geçtiğini önermektedirler (Zoroğlu, 1984, s. 138). Bir başka söylence de, İkonion kelimesinin kökeninin Perseus'un Gorgon'un başından türettiği Yunanca *eikon* kelimesine dayanan inanıştır (Jones, 1971, s. 128).

Strabon'un ünlü coğrafya kitabında şehrin adı "İkonion Şehri" anlamına gelen *Poliknion* olarak geçmektedir (1993, s. 533)[8]. Ünlü tarih yazar Plinius Konya hakkındaki *Urbe celebrrima İkonio* ifadesinden şehrin seçkin bir şehir ve önemli bir merkez olduğu çıkarılabilinir (Zoroğlu, 1984, s. 139).

Çumra Ovası'nda yapılan arkeolojik araştırmalar çevrede Çatalhöyük'ten daha eski yerleşim yerlerinin varlığını ortaya koymuştur. Tunç çağında Konya çevresinde benzer başka merkezlerde de yerleşimler kurulmuştur (Karpuz, 2001, s. 42). Tarihi çok eskilere dayanan Konya Hititler, Phrygler, Lidialılar, Persler, Hellenler, Seleukoslar, Bergama Krallığı ve Romalıların egemenliği altında kalmıştır (Durukan, 2001a, s. 11).

Roma dönemi başlarında İmparator Cladius'un (İ.S. 41-54) İkonion'a kendi adını vermesiyle şehrin adı "Claudikonion" olmuştur. İ.S. 2. yüzyılda İmparator Hadrianus döneminde koloni olmuş, sikke ve kitabelerde *"Colonia Aelia Hadriana Augusta Iconensiensis"* adı ile geçmiştir (Ramsay, 1905, s. 413; Usman, 1949, s. 3; Jones, 1971, s. 136)[9]. Bu dönemde Galatia'ya bağlı olan İkonion'un kendi sikkelerini bastırdığı bilinir (Jones, 1971, s. 136). Claudius ve Hadrianus döneminde, yaklaşık İ.S. 130'larda, sikkeler Yunan şehir sikkeleri idi. Hadrianus döneminin son yıllarında bazı koloni sikkeleri ile birlikte, Pius ve sonraki imparatorlar zamanında basılan sikkelerde ise dil Latincedir. Bu sikkelerde şehir, Pius döneminde (İ.S. 138-161) *Col Ico*; Gordianus döneminde (İ.S. 238-

[8] Strabon İ.S. 1. yüzyılda kente gelmiş ve kent hakkında çok kısa bilgi vermiştir. Şehrin küçük ve oldukça kalabalık olduğunu, vaktiyle burada Polemon'un hüküm sürdüğünü söylemektedir (Strabon, 1873, s. 533; Konyalı, 2007, s. 17; Eravşar, 2001, s. 241).

[9] Ramsay kendisinden önceki araştırmacıların yanlışını bu makalesinde düzelterek, o zamana değin Claudius tarafından koloni yapıldığı düşünülen Konya'nın aslında Hadrianus tarafından koloni yapıldığını belirterek konuya açıklık getirmektedir.

242) *Iconies Ladpia Col (sr), İconi en Sicolo* ve Gallnius döneminde (İ.S. 260-268) *Iconiencolo, Iconiensium Col* adlarıyla anılmıştır (Usman, 1949, s. 4-6).

Bizans kaynaklarında şehrin adı *Konion* olarak geçmektedir (Darkot 1973, s. 842). 723'teki Arap kaynaklarında ise İkonion'un ismi Quniya olarak geçer (Belke ve Restle, 1984, s. 62). Şehrin Geç Bizans dönemindeki adı *İkonion*'dur (Baykara, 1985, s. 15).

Haçlı kaynaklarında şehir *Yconium, Conium, Stancana, Cunin*, İtalyan portolanlarında ise *Conia, Cogne* adları ile geçmektedir (Darkot, 1973, s. 842)[10].

Selçuklular döneminden itibaren Türkler *İkonion* adını daha ilk dönemlerden itibaren "Konya" olarak kullanmışlardır (Baykara, 1985, s. 15).

1941 yılında Türk Tarih Kurumu adına Alaeddin Tepesi'nde yapılan kazılarda tepenin İ.Ö. 2000 yılından beri düzenli olarak iskan görmüş, bugünkü yüksekliğinde geniş bir höyük olduğunu kanıtlamışlardır. Kazılarda Phryg, Helenistik, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemi tabakaları belirlenmiştir (Durukan, 2001a, s. 11).

Alaeddin Tepesi'nin batısında yapılan kazılarda ele geçen buluntular arasında, çamur harçlı düzenli bir örgü tekniğine sahip taş temel duvarları ve üst bölüme ait kerpiç parçalar sayılabilir (Akok, 1975, s. 222). Özellikle, İ.Ö. 8. ve 7. yüzyıllarda Konya'nın önemli bir Phrygia kenti olduğu anlaşılmaktadır. Phrygler zamanında surlarla çevrilmiş Alaeddin Tepesi'nde gelişen Konya kentinin yuvarlak planlı olduğu İç Kale'yi kuşatan surun en az dört kapısı bulunduğu, yolların merkezden yayılan düzenli bir sisteme sahip olduğu, mezarlık dışındaki yapıların İç Kale'de yer aldığı, kısacası bir "kale-kent" olduğu anlaşılmaktadır.

Bir süre Lidyalıların egemenliğinde kalan yerleşim, İ.Ö. 6. yüzyılın ortalarında Persler'in eline geçmiş ve satraplık haline getirilmiştir (Durukan, 2001a, s. 12). Tarihçi Xenophon

[10] Portolan el yazması denizcilik haritalarına verilen addır.

burayı Phrygia bölgesinin son şehri olarak göstererek Lykaonia'dan ayırmaktadır (1944, s. 12; Ramsay, 1905, s. 416; Jones, 1971, s. 128). Xenophon'un Anabasis adlı eserinde belirtildiğine göre Lykaonia halkı savaşçı insanlardan oluşan küçük bir topluluktu; daha sonra Kappadokia, Kilikia, Phrygia, Pamphylia ve Galatia'dan gelen kabileler ve Yunanlar ile bu halk büyümüştür. Sözü geçen kaynakta belirtildiğine göre, Lykaonia önceleri Phrygia'nın son şehri olan Konya'nın (Ikonion) doğusunda gelişmeye başlamış ve Dana yönünde beş günlük yürüyüş mesafesine kadar yayılmıştır (Cramer, 1971, s. 161). Şehir, bir çok otorite tarafından Lykaonia'nın en önemli şehri olarak tanımlanmaktadır (Bostock ve Riley, 1855, s. 452). Ramsay de İkonion'un ırk ve yoksul, eğitimsiz halkın konuştuğu dil açısından bir Phrygia şehri olduğunu savunmaktadır (1905, s. 416).

Romalı konsül ve tarihçi Cassius Dio (Dion olarak da bilinmektedir), İ.Ö. 25 yılları dolaylarında Lykaonia'nın Romalıların Galatia Eyaleti'ne dahil edildiğini söylemektedir (Lewin, 1865, s. 82)[11]. Lykaonia, İ.S. 36'da Amnytas'ın krallığındaki Galatia'ya katılana değin Pamphylia ve Pisidia ile birlikte Kilikia'ya bağlıdır (Jones, 1971, s. 133). Fakat Antiochus'un sikkelerinden İ.S. 37'de, Lykaonia'nın büyük bir kısmının Galatia'dan ayrı olarak değerlendirildiği anlaşılmaktadır. Aynı zamanda I. Polemo'nun Lykaonia'nın başkenti olan İkonion'un başında olduğu bilinmektedir[12]. Tarihçi Plinius da İkonion ve ondört şehrin ayrı bir tetrarşi olduğunu açıklamaktadır (Lewin, 1865, s. 82). Ramsay tarafından okunan İ.S. 198'e tarihli bir kitabede yer alan veriye dayanarak bu tarihte de İkonion bölgesinin Galatia'ya ait olduğunu göstermektedir (1905, s. 415). Ünlü hatip Cicero'nun Atticus'a yazdığı mektuplardan, Kilikia'ya giderken on gün kaldığı şehrin o dönemlerde önemli bir yere sahip olduğu anlaşılmaktadır (Hamilton, 1842, s. 210)[13].

İ.Ö. 133'te şehir Roma İmparatorluğu'nun topraklarına katılmıştır; İ.S. 130'da *kolonia* haline getirilmesiyle birlikte sikkelere ve kitabelere *Colonia Aelia Hadriana Augusta*

[11] Durukan da makalesinde bu Konya'nın aynı tarihte Galatia'ya dahil edildiğini dipnot belirtmeden yazmıştır (2001a, s. 12).
[12] Texier de Konya'nın Polemon'un mülkü olduğunu ve kentin şeref ünvanlarının kale duvarlarına yazıldığını belirtir (1962, s. 616).
[13] Cicero'nun seyahatinin ayrıntılarını veren Hunter, Baedeker'in iddia ettiği gibi Cicero'nun İkonion'da *prokonsül* olarak görev yaptığı konusuna değinmemektedir (Hunter, 1913, s. 73-97; Baedeker 1914, s. 289).

Iconensium yazılmaya başlanmıştır (Hartmann, 1928, s. 100; Usman, 1949, s. 3; Durukan, 2001a, s. 12). Roma döneminde önemli bir askeri üs olduğu da anlaşılmaktadır (Sarre, 1896, s. 36). Hadrianus döneminde yeniden düzenlenen eyalet yönetimleri ile İkonion'un öneminin arttığı görülmektedir. Bu dönemde Kilikia, Lykaonia ve İsauria birleşmiş ve büyük bir eyalet durumuna getirilmiştir (W. M. Ramsay ve A. M. Ramsay, 1928, s. 126).
Alaeddin Tepesi'nin güneyinde bulunan ve 1712 yılından başlayarak varlığını bildiğimiz Rum Kilisesi'nin yıkıntıları arasında açığa çıkarılan Roma Dönemi sunak taşları, bu bölümde dinsel yapıların varlığını düşündürmektedir. İç Kale'nin batısında İhsaniye mahallesinde de bir sunak taşı bulunmuştur (Durukan, 2001a, s. 13). 1949 yılında bulunan mermer bir kitabeden komutan Aurelius'un Zeus adına Konya'da bir tapınak yaptırdığı; yapının sunağı, sütunlu galerisi (porticus) olduğu yazılıdır (Onat, 1949, s. 18); ancak yapının konumu belirlenememiştir. Moeltke, şehrin ortasında eskiden Akropolis olan tepe üzerinde Roma Dönemi'nden bir tapınak olması gerektiğini, tapınağın yerini kiliseye, kilisenin ise camiye bıraktığını öne sürmektedir (Moeltke, 1911, s. 336, dn. 22). Araştırmacılar, tiyatronun 354 yılında önemini yitirdiğini belirtirler (Belke ve Restle 1984, s. 185).

Romalılar zamanında, dikdörtgen biçimli "kapalı-kent" planı uygulanmış olmalıdır. En parlak dönemin yaşandığı 2. yüzyılda, diğer Roma şehirlerinde olduğu gibi surların şehrin dışına da taşmış olduğu düşünülebilir. Bu dönemde İç Kale kentin Akropolü konumuna dönüşmüş, başta Zeus Tapınağı olmak üzere yapıların önemli bir bölümü İç Kale dışında yer almıştır (Durukan, 2001a, s. 14).

Kolonia mertebesine yükseltilmesiyle, Geç Roma Dönemi'nde oldukça parlak bir dönem yaşayan İkonion, Alaeddin Tepesi çevresindeki surları aşarak ovaya yayılmış, büyük bir gelişim göstererek muhtemelen Dış Kale surlarıyla kuşatılmıştır. K. Belke ve M. Restle Dış Kale surlarını Geç Roma ve Bizans dönemleri ile ilişkilendirmektedirler (Durukan, 2001a, s. 14). Bu dönemde Roma'nın önemli bir koloni şehri olan Konya'nın ticaret dokusu kesin olarak belirlenememekle birlikte, günümüzdeki çarşı kesiminin Roma Dönemi dokusunu yansıtması ve bu bölgenin söz konusu dönemde güneybatı-kuzeydoğu yönünde Konya

üzerinden Aksaray'a ve oradan Kayseri ve Sivas'a giden yollara açılması, belki de Roma Dönemi ticaret dokusunun uzantısı olarak kabul edilebilir (Hild, 1977, s. 40).

Küçük Asya tarihinin tüm dönemlerinde batıdaki en önemli yollar sonradan Kappadokia'nın metropolisi olan Caesarea-Mazaka'da (Kayseri) birleşmiş; doğuya ve güneye buradan dağılmıştır (Anderson, 1897, s. 22). Bunlardan güneye giden yollardan birisi Herakleia-Kybistra (Ereğli) üzerinden Kilikya kapılarına giden rotadır. Diğeri daha batıya Barata'ya giderek yolların birleştiği Konya'ya ulaşır ve oradan İsauria Dağları yolunu takip ederek güneye iner. Bu güzergah Romanus'un ve Türklerin 1069'deki ve ayrıca Haçlıların 1097'deki seferlerinde izlenmiştir (Anderson, 1897, s. 30). W. M. Ramsay, Selçuklu başkentinin Konya'da olması gibi nedenlerle ortaya çıkan geçici değişiklikler dışında, Anadolu'nun Bizans İmparatoru Justinianos (İ.S. 527-565) tarafından oluşturulan yol düzeninde günümüze kadar çok az değişiklik olduğunu öne sürmektedir (2005, s. 81). Öyle ki, İkonion Roma İmparatoru Augustus zamanında inşa edilen ve "Via Sebaste" denilen İmparatorluk yolu üzerindedir (Ramsay, 1906c, s. 555). Ayrıca önemli bir *thema* merkezi durumundaki Amorium'un güneydoğuya, Kilikia'ya ulaşımının da Konya üzerinden sağlanması önemli bir veridir (Ivison, 2007, s. 33). Konya'dan güneye giden yol Barata, Laranda, Claudiopolis üzerinden Akdeniz'e Seleukia'ya ulaşarak sahil yoluyla birleşir (Ramsay, 2005, s. 358) (Yol haritası için bkz. Harita 3).

K. Belke ve M. Restle'nin belirlediği Orta Anadolu yol haritasında çapraz bağlantılı A2 hattının başlangıç noktası Dorylaion'dur (Eskişehir) ve Tatta Limne'nin (Tuz Gölü) güneyinden geçer. Hatta bağlı bazı varyantlar İkonion'da, bazıları ise İkonion'un kuzeyinde ve doğusunda birleşir (Bkz. Harita 4). Ayrıca, Amorion ve İkonion arasında birkaç varyant vardır. Roma Dönemi yol haritası *Tabula Peutingeriana*'da Amorion ve Laodikeia (Ladik) arasında iki istasyon kaydı vardır: Bunlardan birisi doğrudan İkonion'a devam eder, diğeri İkonion'un kuzeyinden geçen varyanttır ki, yol Caballucome'dan (Kulak Murat Hanı) Savatra'ya uzanır. Amorion ve Laodikeia'dan daha gelişmiş bir bağlantı Philomelion'a (Akşehir) gider. Laodikeia'dan İkonion'a giden yol büyük ölçüde modern yolla çakışmaktadır. Bu yol üzerinde Konya Ovası'nın kuzeybatısında Bağrıkurt ve Bahçesaray

Köyleri'nin yakınlarında Julian Dönemi miltaşı bulunmuştur (4. yüzyıl). Ortaçağ'ın sonlarına doğru bu yol üzerinde pek çok Selçuklu kervansarayı inşa edilmiştir. Akşehir'den İkonion'a giden direkt bağlantı Orta Bizans Dönemi'nde önemlidir. İkonion'dan yol Ramsay'in de belirttiği gibi Kappadokia'daki Herakleia-Kybistra'ya (Ereğli) devam ederek Kilikia kapısına ulaşır. Bu yol bugünkü yol gibi kurak ve bozkır Karapınar'dan geçmez[14]. İkonion'dan doğuya Koloneia'ya (Aksaray) giden yol B hattıdır. Amorion'dan gelen hattın Laodikeia üzerinden İkonion'un kuzeyinde, Caballucome (Kulak Murat Hanı) ve Savatra'ya ulaştığı *Tabula Peutingeriana*'da geçmekteydi. Bu hat, Bozdağ ve Fakra Dağı'ının kuzeyinde Tutup'ta (Yazıbelen) birleşerek antik ve modern İkonion-Ankyra (Ankara) yoluna çıkar; burada Eğribayat yakınında Kulak Murat Hanı istasyonu bulunmaktadır (1984, s. 97-100, 103, 108).

Tabula Peutingeriana'da yer alan bir diğer yol bağlantısı Side-İkonion hattıdır. Bu hat Pisidia'da Mistheia (Beyşehir) üzerinden Pappa/Tiberiupolis'e ulaşmaktadır. *Via Sebaste*'de geçen Kıreli yakınlarında bir yerel yol vardır ki, kavşak noktasıdır; yol buradan Amblada (Kızılca yakınlarında), Uasada (Bostandere), Trogitis Limne (Suğla Gölü) ve uzak yol sistemini takip ederek Isaura Palaia'ya (Leontopolis) dek uzanır (Belke ve Restle , 1984, s. 102).

Esas olarak Yahudilerin yaşadığı yerlerde Hıristiyanlığı yaymaya çalışan ve bu doğrultuda misyonerlik gezileri yapan Havari Paulus'un, Yahudilerin yoğun olduğu Pisidia Antiochia'sı (Yalvaç), İkonion, Lystra ve Derbe'de bulunduğu ve vaazlar verdiği bilinmektedir (Lewin, 1865, s. 285; Shermann, 1958, s. 15-16)[15]. İ.S. 46-48'de Küçük Asya'ya yaptığı ilk seyahatinde Pisidia Antiochia'sında, bir sinagogda vaaz vermekte olan Havari Paulus burada barınamayınca İkonion'a gelmiş ve burada vaazlarına devam etmiştir (Kitabı Mukaddes, Havarilerin İşleri, Bap 13-14; French, 1996, s. 50). Böylece Konya önemli bir dini merkez haline gelmiştir (Hamilton, 1842, s. 210). Havari Paulus ve

[14] Karapınar'dan geçen yol muhtemelen Osmanlı Dönemi'nde hac yolu olmasıyla önem kazanmıştır (Belke ve Restle, 1984. s. 99).
[15] Paulus'un misyonerlik çalışmalarında izlediği yol haritası için bkz. Harita 5. Elektronik kaynak adresi: http://rbedrosian.com/Maps/ahgh59.htm Erişim: 19.Mayıs.2012.

beraberindeki Barnabas'ın İkonion'da bulundukları zaman şehrin bir Phrygia şehri olduğu ve halkın Phryg dilini konuştuğu, şehirden kovulduktan sonra bir Lykaonia şehri olan ve Lykaonia dilini konuşan Lystra'ya gittiklerini belirtmelerinden anlaşılmaktadır (Ramsay, 1997, s. 329). Havari Paulus ile Azize Thekla arasında yaşanmış bir öykünün efsaneleştirilmesi de Hıristiyanlığın burada yayılmasında önemli rol oynamıştır[16]. Kaynaklardan bilinen, Azize Thekla'nın yakılmak için götürüldüğü arena muhtemelen tiyatro yapısı olmalıdır (Durukan, 2001a, s. 15). S. Eyice, Konya'da Hıristiyanlığı yaymak için görevlendirilen Thekla'nın adına bir kilise yapılmış olabileceğini öne sürmektedir (1962, s. 18, dn. 37).

İkonion ilk olarak Pisidia Antiochiası'na bağlı bir *diocese* olarak karşımıza çıkar (Kiminas 2009, s. 99). 230 yılında şehirde bir *synod* yapıldığı kaynaklardan öğrenilmektedir. W. M. Ramsay'in yayınladığı konsil kayıtlarından 325 yılındaki konsilde şehrin İkonion ismiyle temsil edildiği görülür ve Pisidia'ya bağlıdır (Ramsay, 2005, s. 331).

İkonion 372 yılında Lykaonia'nın metropolisi seviyesine yükseltilmiştir (Kiminas, 2009, s. 99). 381-384 yılları arasında Kudüs'e hacı olmaya giden ve izlenimlerini bir kitap halinde derleyen Egeria'nın seyahat ettiği Roma eyaletlerini gösteren haritada İkonion Lykaonia'nın dinsel başkenti olarak görülmektedir (Wilkinson, 1999, s. 37, resim 14) (Bkz. Harita 6). Şehrin metropolitlik seviyesine yükseltilmesiyle Lykaonia'da bulunan şehirler hem politik hem dini açıdan İkonion'a bağlanır. Bu şehirler Umanada, Savatra, Lystra, Kana, Mistheia, Perta, Hyde, Korna, Derbe, Posala/İsaura (İsaurapolis), Amblada, Uasada,

[16] Havari Paulus İkonion'a geldiğinde Thekla Thamyris ile nişanlıydı. Paulus vaaz verirken onu dinlemek için bütün gün ve gece penceresinde oturuyordu. Bu sırada Prokonsül Castellius'un emriyle Paulus hapse atılır. Thekla gardiyana bir küpe rüşvet vererek Paulus'u ziyaret eder ve öğretilerini dinler. Paulus'un başı belaye girer ve sürgüne gönderilir. Thamyris ile evlenmek istemeyen Thekla yakılma cezasına çarptırılır; fakat hayatı mucizevi şekilde ortaya çıkan bir deprem ve yağmur fırtınası ile kurtulur. Bu arada Paulus İkonion'da evinde kaldığı Onesiphoros ile Daphne yolunda bir mezardadır. Thekla burada ona katılır ve birlikte Antioch'a devam ederler. Burada Thekla'nın Alexander isimli bir kişiye gösterdiği hayranlık neticesinde, vahşi hayvanlar önüne atılmasına karar verilir. Buradan da mucizevi bir şekilde kurtulan Thekla, Tryphaeus adlı bir kadının evine sığınarak kadına öğretilerini anlatır. Bu olaydan sonra Demre'de Paulus'a yeniden katılır. Sonrasında İkonion'a döner ve nişanlısının öldüğünü öğrenir. Annesini din değiştirmeye ikna etmeye çalışır. Buradan Seleucia'ya giderek münzevi hayatına başlar. 18 yaşında ayrıldığı İkonion'dan sonra 90 yaşına kadar burada yaşar (Conybeare ve Howson, 1869, s. 184, dn. 4). Ayrıca, Goodspeed, Paulus ve Thekla arasındaki ilişkiyi romantik olarak değerlendirir (1901, s. 185).

Gdanmaa (Eudokias), İlistra, Barat, Laranda; bu şehirlerin yanına 7. yüzyıla kadar Psibela (Berinupolis), 10. yüzyıla kadar Tibassada (Thebasa) katılır (Belke ve Restle, 1984, s. 176).

İkonion tarihinde gerek yaşadığı dönemde, gerekse sonraki dönemlerde önemli bir kişilik olarak karşımıza çıkan Amphilochios, yeni bölgesel yapılandırmadan sonra oluşturulan Lykaonia eyaletinin dinsel metropolisi olan İkonion'un ilk piskoposudur ve 375 civarında göreve getirilmiştir (Le Quien, 1740, s. 1069; Florovsky, 2011, s. 145; Ramsay, 1906b, s. 37)[17]. Amphilochios'un görevi sırasında 376 yılında İkonion'da bir *synod* düzenlenmiştir ve burada göstermiş olduğu teolojik yaklaşımlar ve tavır Basileos'tan aldığı eğitimi yansıtır (Shanks, 2007, s.65). 381'de başkent Konstantinopolis'teki ökümenik konsile Lykaonia'nın diğer oniki piskoposunun başında başpiskopos olarak katıldığı bilinmektedir (Belke ve Restle, 10984, s. 55; Dam, 2003 s. 149; Shanks, 2007, s. 69)[18]. Amphilochios özellikle heretiklere (sapkınlara) karşı mücadele konusunda çaba göstermiş, bu nedenle 381'de İmparator I. Theodosius tarafından Pisidia'lı Optimus ile özellikle Asya eyaletlerinde Asya Piskoposluğu'nda Ortodoksluğun muhafızlığına getirilmiştir (Yasa, 1996, s. 46). I. Thedosius'la görüşmesinde, imparatorun kendisinden Constantinpolis'te kalmasını istediği fakat Amphilochios'un kabul etmediği öğrenilir. Bunun üzerine imparator Amphilochios'a kendisinden bir şey istemesini söyler. Amphilochios da imparatordan İkonion'da Ayasofya ve Aziz Ioannes'e adanmış iki kilise yaptırılmasını istemiştir ve bu isteği imparator tarafından onaylanmıştır (Migne, 1905, s. 967). Sonraki yüzyıllarda da ününün devam etmesinin en büyük nedeni sapkın Arian'lara ve Makedonyalılar'a karşı verdiği mücadelenin yanı sıra *Apotactit*'ler ve *Encratit*'ler gibi muhtelif din sapkınlarına karşı da sürdürdüğü mücadele olmuştur (Shanks, 2007, s. 70). W. M. Ramsay'in hazırladığı tabloda da 381 konsilinde şehir İkonion adıyla karşımıza çıkmaktadır (Ramsay, 2005, s. 331).

[17] Amphilochios kültü uzun süre İkonion'da etkisini devam ettirmiştir hatta yağının ünü antik bir fenomen olarak Türk Dönemi'nde dahi sürmüştür. Öyle ki, mezarındaki kutsal yağ hakkında sadece Türkler bilgi vermiştir. Bizans Dönemi'nde yağın sonuç veren etkisi, yağın üretiminin sonraki dönemlerde de devam ettiğini göstermektedir (Foss, 2003, s. 134, 143). Bazı yayınlarda Amphilochios'un 373'te metropolitlik görevine getirildiği geçmektedir (Florovsky, 2011, s. 145). Göreve İkonion'un patrikliğini yürüten Faustinius'un ölümü ile birlikte getirilmiştir (Shanks, 2007, s. 60).

[18] Konsile İkonion'un dışında katılan Lykaonia piskoposluğu şunlardır: Umanada, Savatra, Lystra, Korna, Mistheia, Perta, Hyde, Kana, Derbe, Posala, İsaura (İsaurapolis) ve Amblada (Belke ve Restle, 1984, s. 55).

Basileos'un ölümü ile birlikte, Amphilochios hakkındaki verilerde azalma görülür. Amphilochios'un faaliyetleri ile ilgili son bilgi, 393'te İstanbul'da yapılan ve Aziz Petrus ve Paulus adına yapılan yeni kiliseye ithafen düzenlenen *synod*'a katılımı ile ilgili kayıttan elde edilir. 394 ile 404 arasındaki bir tarihte öldüğü düşünülmektedir (Shanks, 2007, s. 73).

Şehir, 395 yılında Roma İmparatoru I. Theodosius'un ülkeyi iki oğlu arasında paylaştırmasıyla Doğu Roma sınırlarında kalmış, bu dönemde de dini ve askeri bir merkez olma özelliğini sürdürmüştür. Dini merkez olarak önemini uzun yıllar koruyan İkonion kilise kayıtlarında metropolis olarak yer almıştır (Ainsworth, 1842, s. 66; Le Quien, 1740, s. 1070). 4. yüzyıl sonlarında yeni eyalet İsauria, Pisidia ve Galatia'dan bağımsız bir bölge haline gelir ve Lykaonia'nın ilk kez kilise dışı bir kaynakta geçtiği görülür (Belke ve Restle, 1984, s. 55). 399'ta Got istilasına maruz kalan bölgede, 404'te İsaurialılar'ın ayaklanması başgösterir (Belke ve Restle, 1984, s. 56). İkonion 431 Efes konsilinde başpiskopos Valerian, W. M. Ramsay'in tablosunda da görüldüğü gibi 451'deki Khalkedon konsilinde ise başpiskopos Onesiphorus tarafından temsil edilmiştir (Chadwick, 2001, s. 413; Ramsay, 2005, s. 331; Price ve Gaddis, 2005, s. 122, 297). Konsilden bir yıl sonra 452'de verem salgını olmuştur ve bölge tekrar İsaurialilar'ın ayaklanması sorunuyla karşılaşır (Belke ve Restle, 1984, s. 56). İ.S. 530'lara tarihli Hierocles listelerinde İkonion'un adı diğer Lykaonia şehirleri ile birlikte geçmektedir (Ramsay, 2005, s. 331; Jones, 1971, s. 522). Ayrıca Hierocles'in Küçük Asya Yarımadası'nda bulunan şehirleri ve yerleşimleri gösteren haritasında da yerini almıştır[19]. 542'de bölgede yine bir verem salgını vardır (Belke ve Restle, 1984, s. 56). İmparatorluk genelinde geniş inşa faaliyetleri başlatan Justinianos'un Lykaonia'da hiçbir faaliyeti yoktur (Belke ve Restle, 1984, s. 57).

Konya, kuzeyi ve kuzeydoğusunda Erken Hıristiyanlık ve Erken Bizans Dönemleri'ne ait çok sayıda yazıt saptanmıştır. Yazıtların tarihi olmamakla birlikte harflerin dizilim stili bazılarının 3. yüzyıla ait olduğunu göstermektedir. Fakat yazıtların çoğunluğu 4. ve 5.

[19] Haritanın bulunduğu elektronik kaynak için bkz. http://soltdm.com/sources/mss/hierocl/harta1.htm Erişim: 11. Haziran. 2012.

yüzyıllara tarihlidir. Yazıtların sayısal çokluğu bölgedeki kırsal nüfusun eğitim seviyesinin oldukça yüksek olduğunun göstergesi olmalıdır (Ramsay, 1997, s. 331).

Lykaonia'nın tamamının ilk kez 669'ta *Anatolikon thema*'sına bağlanmasına karşın (Belke ve Restle, 1984, s. 59), İkonion 542'deki veba salgınından sonra *Anatolikon thema*'sına bağlanmıştır (Belke ve Restle, 1984, s. 176) ve bu *thema*'nın en önemli şehri olmuştur (Koman, 1937, s. 309) (Bkz. Harita 7-9). 674'te Lykaonia'da piskoposu bulunan yerler arasındadır. Yine 7. yüzyıl içinde, metropolitliğin yetki sınırları içinde onbeş *diocese*'in bulunduğu kaynaklardan öğrenilmektedir (Kiminas, 2009, s. 99). L. Brubaker ve J. Haldon'ın Bizans *thema* sisteminin oluşumu ve gelişimini ele aldığı yayınlarında 7. yüzyıl sonu-8. yüzyılda askeri komuta merkezleri içinde İkonion yine Anatolikon içinde yer almaktadır (2011, s. 725, harita 5). İkonion, 7. yüzyıldan itibaren Anadolu'ya yapılan akınlardan etkilenmiştir. 723 yılında ilk defa Araplar tarafından akınlara maruz kalan şehirde, Arap tehditlerine karşı savunma amaçlı olarak Karadağ bölgesinde olduğu gibi, büyük surlar yapılmış, halkın sığınak olarak da kullanabileceği küçük kaleler oluşturulmuştur (Belke, 1995, s. 820)[20].

9. yüzyıl başlarında Küçük Asya'nın genelinde idari ve savunma sisteminde küçülmeye gidilmiştir (Bkz. Harita 9). Örneğin, Batı Kappadokia bu yüzyılda orijinalinde *Anatolikon theması*'na bağlı bir *turma* iken, daha sonra *kleisoura*'ya dönüşmüş ve daha sonra kendi başına bir thema haline gelmiştir. *Thema*'larda bu türden bölünmeler imparatorluk genelinde görülür. Lykaonia'ya bağlı Eudokias'ın (Gdanmaa) Galatia'nın güneyinde bulunan *turma*'ya bağlanmasıyla *Anatolikon thema*'sında bulunan Lykaonia'da da küçülme olduğu görülür (Belke ve Restle, 1984, s. 64)[21]. 878 yılında Lykaonia'ya bağlı Mistheia'nın

[20] Haldon, 7. yüzyılda Bizans'ta kültür değişimini ele aldığı kitabında 636-740 yılları arasında Arap kuvvetlerinin akınlarına maruz kalmış olan şehir ve kaleleri içeren listesinde Konya'nın da sözkonusu tarihler arasında bir kez akına uğradığını belirtmektedir (1997, s. 105-107).

[21] 8.-9. yüzyıllarda *thema*'ların küçük birimlere ayrılmasından sonra *thema*2larda görülen son büyük isyan Slav Thomas'ın 9. yüzyıl başlarında ayaklanmasıdır. 11. yüzyıl itibariyle imparatorluk genelinde *thema* sisteminin çözülmeye başladığı ve askeri komutanların yerini yavaş yavaş sivil valilerin aldığı görülür. *Thema* sistemi 12. yüzyılın son çeyreğinde tamamen sona ermiştir (Kazhdan, 1991, s. 2035).

Araplar'ca kuşatılmasından bölgenin hala *Anatolikon thema*'sına bağlı olduğu anlaşılmaktadır (Belke ve Restle, 1984, s. 68)[22].

Konsil kayıtlarından İkonion'un 680, 692, 787 ve 879 yıllarındaki konsillere katıldığı anlaşılmaktadır (Ramsay, 2005, s. 331). Hatta 787'de Nicaea'da (İznik) yapılan konsilde bir ikonoklast tarafından temsil edildiği bilinmektedir (Belke ve Restle 1984, s. 177).

905-906 yıllarında ise İkonion Tarsus Emiri Rüstem bin Baradu tarafından yakılmıştır (Belke ve Restle, 1984, s. 69, 176). 963 yılında ise Hamdaniler'in Tarsus Emiri İkonion kapılarına kadar gelmiştir ve bu son olay Tarsus'tan gelen uzun süreli akınların sonuncusu olmuştur. Araplar'ın Kilikia ve kuzeybatı Suriye'den atılmalarıyla, Galatia ile birlikte Lykaonia da yüzyıllardır devam eden tehlikeden kurtulmuşlardır[23]. Kilikia'nın ve kuzeybatı Suriye'nin Araplardan temizlenmesinden sonra Galatia ile birlikte Lykaonia Bizans'ın bir iç bölgesi haline gelmiştir ve 100 yıl kadar düşmanlardan arındırılmış bir hayat sürmüştür. Bu dönemde varolan ekonomik kalkınma verileri sadece ve az sayıda olarak Suriyeliler tarafından verilen kaynaklardan edinilir ki, Türklerin fethinde İkonion zenginliği dikkati çekmektedir. Bölge tarih boyunca sistematik bir şekilde insan yerleştirilerek belirli bir halk kitlesinin arazisi haline dönüştürülmediği için Doğu Kappadokia sınır bölgesinden tanındığı şekilde Ermeniler ve Süryaniler tarafından oluşturulmuş yeni bazı yerleşimler burada gerekli olmamıştır (Belke ve Restle, 1984, s. 70, dn. 219).

Bu yüzyılda, İmparator Constantin Porphyrogenitus'un oğlu için, ülkenin iç ve dış siyaseti ile ilgili bir kılavuz niteliğinde hazırladığı imparatorluğun yönetimi ile ilgili kitabında İkonion Anatolikon *thema*'sı içindedir (Ramsay, 2005, s. 330).

[22] İmparator kuşatma üzerine yaşlı Nikephoras Phokas'ı bölgeye göndererek Araplar'ın Lykaonia'dan çekilmesini sağlamıştır (Belke ve Restle, 1984, s. 68).
[23] Yazarlar, Arap tehlikesinin sona ermesinden sonra bölgelerin ekonomisinde bir düzelmenin ve iyiye gidişin olası bir durum olduğunu savunmaktadırlar.

Şehrin 1040 yılında hala Anatolikon *thema*'sı içinde olduğu bilinmektedir Haldon, 2006, harita 5.3)[24] (Bkz. Harita 7). 1094'te biten, Blakharnei'de (Tekfur Sarayı) yapılan *synod*'da İkonion'u Eustathios isimli piskopos temsil etmiştir (Gautier, 1971, s. 266). 1100'lerde Lykaonia'nın bir kısmının Anatolikon, Kappadokia ve Paphlagonia'yı kapsayan alanda olduğu görülmektedir (Hendy, 1985, s. 103, harita 25).

Malazgirt savaşından önce Anadolu'ya akınlara başlayan Türkler, İkonion'a ilk kez 1069 yılında girmiş; fakat uzun süreli bir egemenlik sağlayamamışlar; aldıkları yerleri Bizans ordusuna bırakıp geri çekilmişlerdir (Yinanç, 1944, s. 67; Darkot, 1973, s. 843; Baykara, 1985, s. 25; Runciman, 2008, s. 48). 1071'deki Malazgirt savaşında Bizans ordusu yenilip İmparator Romanos Diogenes esir edildikten sonra, Alparslan'ın emirleri ve kumandanları yeni açılan fetih ülkesi olan Anadolu'da Danişmend, Mengücek, Saltuklu, Sökmenli ve değişik kollar halinde Artuklu gibi İran Selçuklularına tabi yeni devletler kurdular. Selçuklu ailesinin bir kolu ise Kutalmış'ın oğlu Süleyman Şah'ın idaresinde, Bithynia'ya kadar uzanarak İznik'i ele geçirip, 1074'te Anadolu Selçuklu denilen devleti kurmuştur (Kuban, 2002, s. 13-14). İkonion'un ele geçirilişi 1076 yılında Süleyman Şah tarafından fethedilmesi ile olmuştur (Karpuz, 2009, s. 42). Konya'nın ele geçirilmesinden sonra halkın bir bölümü Sille'ye yerleştirilmiştir[25]. Kale yeniden tamir görmüş, şehrin boşalan kuzey kesimine elli kadar Türk aile yerleştirilmiştir (Baykara, 2002, s. 183). Küçük bir şehir iken bu dönemde hızla büyüyen Konya, imar edilmiş ve surlarla çevrilmiştir (Karpuz, 2009, s. 42). Selçukların kenti ele geçirmesi ve bütün bu gelişmelerle, metropolitliğe bağlı *diocese* sayısında hızla bir düşüş başlamış ve 13. yüzyılda tamamen ortadan kalkmışlardır (Kiminas, 2009, s. 99).

[24] 10. yüzyılda Anatolikon *thema*'sının otuz dört olan kale sayısına bakıldığında, Geç Roma Dönemi'nde Pisidia, Galatia, Lykaonia, Kappadoki II ve Phrygia'nın bir kısmını da içine alan bölge içinde seksenin üzerindeki *poleis*'in yanında oldukça gerilediği görülür (Brubaker ve Haldon, 2011, s. 549-550).

[25] Hamilton yerli halkın Sille'ye gönderilişi hakkında; "Türkler Konya'nın egemenliğini ele geçirdiklerinde Hıristiyanlar oradan kovulmuş ve gelip buraya (Sille) yerleşmek zorunda kalmışlardır. Burada Yunanlara göre ilk zamanlarda 800'ün üzerinde ev varmış." diyerek açıklamaktadır (1842, s. 209).

1092 yılında devletin başına I. Kılıç Arslan geçmiştir. 1097 yılındaki I. Haçlı Seferi'nde İznik Haçlıların eline geçince, Selçuklular başkenti İznik'ten Konya'yı taşımışlardır[26]. Böylelikle, şehir Anadolu Selçuklu Devleti'nin başkenti olarak önemli bir tarihsel sürece girmiştir (Bildirici, 2009, s. 45; Baykara, 2002, s. 183).

11. yüzyıl sonlarında Kudüs'ü Müslümanlardan alma isteği ile Filistin'e seferler düzenleyen Haçlılar yol güzergahında bulunan Anadolu'dan da geçmişlerdir. İznik tarafından gelen yol Eskişehir'de (Dorylaion) ikiye ayrılmaktaydı. Birinci yol Ankara üzerinden geçerken, ikinci yol Amorion'un Tuz Gölü güneyinden Kilikia geçidine varmaktaydı. Akşehir'den (Philomelion) Konya ve Ereğli'ye ve nihayet Çukurova geçidine gidiyordu (Runciman, 2008, c. I, s. 140-141). Bu bağlamda, şehir Selçuklu başkenti olmasından itibaren, Bizanslıların yanı sıra Haçlıların da defalarca yaptıkları seferlere maruz kalmıştır. 1101 yılında yapılan II. Haçlı Seferi'nde Nevers Kontu II. Guillaume'un emrindeki ordu Konya'ya gelmiş ancak bir sonuç sağlayamamışlardır (Baykara, 2002, s. 183). Anna Komnenos'un *Alexiad* adlı kitabından öğrenildiğine göre 1116'da Konya çevresine gelen I. Alexios İkonion'a düzenlediği seferde şehrin çevresindeki küçük kasabalara kadar ulaşmış ve savaş esirleri ile birlikte Türklerden kaçan Hıristiyan halkla birlikte geri çekilmiştir (Sewter, 1969, s. 483). II. Ioannes 1142'de Beyşehir Gölü'nde bazı adalara fetihler düzenlemiştir[27]; 1146'da Konya kapılarına dayanan II. Manuel Komnenos Selçuklu ordusuna yenilmiştir (Belke, 1995, s. 820; Aydın ve Baykan, 1997, s. 1043). II. İzzeddin Kılıç Arslan döneminde Yalvaç Hoyran Gölü yakınında Myriokefalon'da 1176'da yapılan savaştan sonra Bizanslılar son defa yenilerek Türk hakimiyeti sürekli kılınmıştır (Işıltan, 1995, s. 123-129; Kuban, 2002, s. 18; Karpuz, 2009, s. 42). 1190'daki III. Haçlı Seferi sırasında Alman İmparatoru Friedrich Barbarossa Sultandağ'ı dolaşarak Akşehir'den doğuya giden yola ulaşmış ve 17 Mayıs'ta Konya'ya varmıştır. Sultan'ın oğlu Kutbeddin ile yapılan şiddetli bir çarpışmadan sonra şehre zorla girmeyi başarmıştır. Friedrich şehir

[26] Karpuz I. Haçlı seferi ve Konya'nın başkent oluşunu 1096 olarak vermektedir; ancak bu Hicri takvimin Miladi'ye çevrilmesinde karşılaşılan bir sorun olmalıdır (2002, s. 42).

[27] Ioannes Kinnamos'un Historia'sında gölün coğrafi durumunda, üstünde bulunan adalarda eski kalelerin varlığından ve bu adalarda yaşayanların aynı gün içinde Konya'ya gidip gelebilmekte olduklarından bahsedilir. Konya ile bu ilişkisinden dolayı gölü ele geçirmeye çalışan imparator başarısız olmuştur (Demirkent, 2001, s. 19-20).

içinde fazla kalmayarak ordusunu bir süre Meram bahçelerinde, güney varoşlarda dinlendirip Karaman'a doğru yoluna devam etmiştir (Aydın ve Baykan, 1997, s. 1043; Baykara, 2002, s. 183; Runciman, 2008, cilt III, s. 13).

12. yüzyıl sonları 13. yüzyıl başlarında Selçuklu idaresinde olan Konya'da yeni bir Aziz Georgios Kilisesi yapılmıştır. 13. yüzyılın ilk yarısında metropolitliğin gücünde artma görülür (Belke ve Restle, 1984, s. 177).

Baycu Noyan kumandasındaki Moğol ordusunun 1243 yılında Kösedağ'da yenilmesiyle Selçuklular ciddi bir darbe almıştır (Turan, 1988, s. 65; Kuban, 2002, s. 20; Karpuz, 2009, s. 42). Bu savaştaki yenilgiden itibaren tahta geçen sultanların yeteneksizlikleri ile oldukça gerilemeye başlayan devletin idaresinde vezirler oldukça etkili olmuşlardır. Bir ara Memluklu Sultanı Baybars tahta geçmiştir; 1308 yılında İlhanlı Abaga Han Selçukluların yönetimine son vermiştir (Karpuz, 2009, s. 42-43).

1097'den 1308'e kadar Selçukluların idaresindeki Konya, Beylikler Döneminde Karamanoğulları tarafından 1277 yılında yağma edilmiştir (Kuban, 2002, s. 23). Ayrıca yine 1277'de Karamanoğlu Mehmet Bey öncülüğündeki Karaman Beyliği kuvvetleri Konya'ya girerek, II. İzzeddin Keykavus'un oğlu olduğunu ileri sürdüğü Gıyaseddin Siyavuş'u Selçuklu Sultanı ilan etmiştir. Karamanoğulları egemenliğindeki Konya şehri önlerinde, 1386'da Osmanlı Sultanı I. Murad Karamanoğlu Ali Bey'i yenilgiye uğratmıştır. Karamanoğlu Beyliği'ne 1397 yılında Osmanlı Sultanı Yıldırım Beyazıd tarafından Konya önlerinde yapılan savaşta son verilmiştir. Yıldırım Beyazıd'ın Timur'a yenilmesiyle Karamanoğulları Beyliği yeniden canlandırıldıysa da, 1473 yılında Fatih Sultan Mehmed tarafından tamamen Osmanlı Devleti'ne bağlanmıştır (Uzunçarşılı, 1984, s. 533).

Konya, Osmanlı idaresine geçince eski payitahtlık dönemindeki önemini yitirip bir beylerbeyliği merkezi durumuna düşmüştür. Bulunduğu coğrafi konumu itibariyle diğer uç beyliklerin sahip olduğu önemde olmayıp, sadece İstanbul-Suriye, hac yolu güzergahında olması ve arazisinin genişliği gibi niteliklere sahiptir (Karpuz, 2009, s. 43).

Kentteki Hıristiyanların durumuna gelince, 1655 yılında İkonion Metropolitliği feshedilmiş ve Pisidia Metropolitliği'ne eklenmiştir. Bundan kısa bir süre sonra muhtemelen 1661'de yeniden kurulmuştur[28]. 1923'da Yunanistan ve Türkiye arasındaki nüfus mübadelesi sonucunda İkonion Metropolitliği sınırları içinde hiçbir Ortodoks kalmamıştır (Kimidas, 2009, s. 99).

[28] D. Kiminas kitabında 1880-1957 yılları arasında İkonion metropolitlik görevini üstlenmiş olan patriklerin listesini yayınlamıştır (2009, s. 99-100).

4. KONYA/İKONİON'DA BİZANS DÖNEMİ MİMARİSİ

İkonion'da pek çok aziz ve kutsal kişilerin kültleri tarih boyunca büyük önem taşımıştır[29]; öyle ki, isimleri değişimlere uğramış olmakla birlikte günümüze değin ulaşmıştır. Bunlardan ilki Sille'de adına manastırı bulunan Aziz Chariton'dur. Aziz Chariton için iki önemli gün bayram olarak kutlanmaktadır. Bunlardan ilki 28 Eylül tarihinde kutlanan Aziz Chariton'un bayram günüdür. İkincisi 15 Mayıs'ta Sille'deki manastırda kutlanır; birkaç gün devam eder ve ibadet için gelenler bu süreyi manastırda geçirirler. Aziz Chariton, hakkında bir takım efsaneler bulunan gerçek bir kişiliktir. İkonion'lu olan Aziz'in Kudüs'te oldukça meşhur bir manastır kurduğu bilinmektedir. Yaşadığı yıllar hakkında 272'ler ve 363-365 yılları civarı olarak iki farklı görüş bulunur. Aziz Chariton Manastırı ayrıca Meryem, Aziz Saba ve Aziz Amphilochios'a adanmıştır. Aziz Saba Filistin'de manastırlar kurmuştur, bu yüzden manastırda Aziz Chariton'la ilişkilendirilmiştir (Ramsay, 1918, s. 165-166).

Kültü olan ikinci aziz, havari Aziz Philippos olarak karşımıza çıkar. Bayram günü 14 Kasım'dır. Konya'nın hemen dışında bulunan iki tepeden birinin eski adı Aziz Philippos Tepesi'dir. Tepede bir Bizans kalesi bulunmaktadır. İkonion ile Aziz Philippos'un ilişkisi Aziz'in Hierapolis ve Ephesus'a giderken buradan geçmesiyle oluşmuştur (Ramsay, 2003, s. 376-377).

Bir diğer önemli kutsal kişi Azize Thekla'dır. Azize Thekla İkonion'un en eski azizesidir. İkonion'da Hıristiyanlığa geçmiş ve Havari Paulus'la birlikte çalışmıştır; ilk çile çeken azize olarak tanınır. Seleukia'da ölmüştür; burada mezarı ve adına ithafen bir kilise yer alır

[29] İlahi yaşamları ile yakın ilişkilerini gösteren kusursuz yaşamlara sahip olan (*confessor ya da tövbekar)* veya din uğruna hayatını veren (*martyr*) Hıristiyanlara aziz ya da kutsal kişi denir (Kazhdan, 1991, s. 1828) Azizlerin kültleri bayram ve ölüm günlerini anma; *vita*'larının yazılması, kiliselerin kendilerine ithaf edilmesi, ikonalarına ve röliklerine saygı gösterilmesi, onurlarına söylenen ilahiler (*hymn*) ve *vita*'larından okumalar yapılması gibi etkinlikleri içerir (Kazhdan, 1991, s. 1828). Azizlerin Hıristiyan inancına göre olağanüstü olaylar gerçekleştirebildiklerine inanılır. Bu kişiler, Hıristiyanlığın ortaya çıkması ve 1. yüzyıldan başlayarak Filistin dışında da hızlı yayılımıyla birlikte önem kazanır. Azizlerin hastalıkları iyileştirici, doğru yolu gösterici, kötülüklerden koruyucu özellikleri olduğuna inanılır (Canevello, 2004, s. 260).

(Wilkinson, 1999, s. 140, dn. 9). W. M. Ramsay, azizenin isminin 4.-5. yüzyıllarda pek çok Lykaonia yazıtında geçtiğini belirtir (Ramsay, 2003, s. 379). Konya'nın hemen dışındaki iki tepeden Sille'de bulunan Takkeli Dağ'ın adının onun adından geldiğine inanılır.

Aziz Eustathios adına şehrin batısında bir kilise inşa edilmiştir. İkonion ile nasıl ilişkilendirildiği konusunda bir veri sağlanamaz. Eustathios Roma Dönemi'nde vaftiz olduktan sonra bir devlet görevlisine verilen isim olarak karşımıza çıkar. Efsaneye göre avlanırken İsa kendisine görünmüştür; bu olaydan sonra ailesiyle birlikte din değiştirmiştir. Sonrasında ailesi ile birlikte öldürülmüştür. Aziz Eustathios'un İkonion'da kutlanan bayramı 20 Eylül'dür (Ramsay, 2003, s. 377-378). Roma'da önemi olan Aziz Eustathios, adına İkonion'da kilise inşa edilmiş olsa da doğu kilisesinde önemli bir aziz değildir (Hasluck, 1929, s. 84, dn. 9).

Kappadokia'lı Aziz Georgios'un da İkonion'da kültü vardır; ancak burada Arabalı-Yorgi olarak söylenmektedir[30]. W. M. Ramsay, Aziz'in araba ile ilişkilendirilmesini pagan kültürdeki arabası ile tanımlanan Helios'a dayandırır (2003, s. 378). Aziz'in bayramı Ladik'te bir dağ tepesinde 23 Nisan'da kutlanır.

İkonion'da bayramları kutlanan dört aziz dışında, Bizans Dönemi'nde kültleri olan başka kiliseler ve kutsal yerler de vardır. Bunlardan birincisi daha önce de değinildiği gibi Aziz Amphilochios İkonion'un Lykaonia'nın dinsel başkenti olmasından sonraki ilk metropolitidir. Aziz Chariton Manastırı'ndaki kutsallığı dışında adına bir kilise de yapılmıştır (Ramsay, 1980b, s. 151-152). 340 civarında Kappadokia'da varlıklı bir ailenin çocuğu olarak doğduğu bilinir ve Kappadokia'lı kilise babaları Basileus ve Nyssa'lı Gregorius'un ikinci dereceden kuzenidir (Shanks, 2007, s. 55-56)[31]. Theophanes'in de belirttiği gibi yaşadığı dönemde Nazianzos'lu Gregorius, Sebaste'li Petrus ve Pisidia'lı

[30] Ramsay kitabında Aziz Georgios'u "St. George of the Car" yani Arabalı Yorgi olarak ele almıştır. Ancak kitabının bir çok yerinde belirttiği gibi araştrma yaparken kendisine yardımcı olan tercümanının bazı hatalar yaptığı belirttiğinden, burada bir yanlış anlaşılma olduğunu düşünüyoruz. Arabalı Yorgi diye bilinen bir aziz hakkında başka yerde bir bilgiye ulaşamadık.

[31] Bazı kaynaklarda Amphilochios'un 339-345 yılları arasında bir yılda Caesarea'da rhetorik bir babanın oğlu olarak doğduğu geçmektedir (Florovsky, 2011, s. 144).

Optimus gibi oldukça yüksek mevki sahibi idi (Mango ve Scott, 1997, s. 95). Antioch'ta Libanius ile birlikte öğrenim gördükten sonra Constantinopolis'e rhetorikçi ve avukat olarak çalışmaya gitmiştir. Sonrasında keşiş hayatı yaşama taraftarı olmasına rağmen bir kaç yıllığına memleketine dönerek ailesi ile yaşamıştır ve 373 (ya da 375) yılında İkonion metropolitliği görevine Caesarea'lı Basileus'un önerisiyle getirilmiştir (Florovsky, 2011, s. 144-145). 370-394 yıllarında Basileus ve Nyssa'lı Gregorius ile mektuplaşmaları kaynaklarda yer almaktadır. İkonion'un 371 yılında Pisidia eyaletine dahil olduğu, İkonion piskoposu Amphilochios'un Kappadokia'lı kilise babası Basileus'la mektuplarından anlaşılmaktadır (Barrois, 1986, s. 78)[32]. Basileus'un 373'te Samosata'lı Eusebius'a yazdığı mektubunda, Pisidia'nın en büyük şehri Antiochia kastedilerek, ikinci büyük şehri olduğu ve yeni kurulan eyaletin başkenti haline getirildiği öğrenilmektedir (Way, 1965, s. 283). Nazianzos'lu Gregorius'un 380-390 tarihli Amphilochios'a yazdığı mektuplarından birisinde yaptırmak istediği haç planlı *martyrium* hakkında bilgi edinilmektedir. Mektubundan ise dönemin mimari özellikleri ve usta ilişkileri hakkında bilgi alınmaktadır ve bu açıdan bu mektup çok büyük önem taşımaktadır (Ramsay, 1908b, s. 151; Mango, 1985, s. 16; Mango, 1986, s. 27; Durukan, 2001a, s. 15). Bu mektupta Gregorius'un Amphilochios'tan işi yapabilecek inşaat ustalarının temini için yardım istemektedir. Basileos'un ölümü ile birlikte, Amphilochios hakkındaki verilerde azalma görülür. 381'de başkentteki ökümenik konsile Lykaonia'nın başpiskoposu olarak katılmış (Belke ve Restle, 10984, s. 55; Dam, 2003 s. 149; Shanks, 2007, s. 69), konsilde *Arian*'lara karşı tavrı ve Nicea öğretisi taraftarlığından dolayı, Nicea öğretisini ve Ortodoksluğu savunanlara karşı övgü niteliğindeki *Theodosianus Codex*'inde diğer piskoposlarla birlikte adına yer verilmiştir (Shanks, 2007, s. 69). Shanks'a göre kilise babası Aziz Jerome ile tanışmaları da bu zamanlara rastlamaktadır. (2007, s. 69). Aziz Jerome 135 ünlü yazarın biyografisini yazdığı kitabında, Amphilochios'un kendisine Tanrı'nın tapınılması gereken ve herşeye O'nun kadir olduğu konusunu tartışan "Kutsal Ruh Üzerine" adlı bir kitap okuduğunu belirtmektedir (St. Jerome, 1999, s. 165). Amphilochios'un 10. yüzyılda Symeon Metaphrastes tarafından yazılan *vita*'sında pamuğun kömürle yanmaması mucizesini

[32] Basileus mektubunda İsauria'da, Torosların kuzey yamaçlarındaki dağlık bölgelerde ve Pisidia'nın doğusunda bulunan kiliselerin yeniden organizasyonu hakkında Amphilochios'a açıklama yapmakta ve ondan bir nebze de olsa bu düzenlemeye idarecilik yapmasını istemektedir.

gerçekleştirdiği geçmektedir (Migne, 1905, s. 959). Ölümünden sonra muhtemelen Alaeddin Tepesi'ne gömülmüştür, mezarı bir hac merkezi durumuna gelmiştir, yağ kültü yüzyıllarca devam etmiştir (Hasluck 1911-1912, s. 265; El-Herevi, 1953, s. 59; Eyice, 1971, s. 275-276; Foss, 2003, s. 134, 143, 150).

Alaeddin Camisi'nde devşirme bir çift sütun üzerinde yer alan yazıttan 5. yüzyılda Aziz Mannis'in İkonion'un *diacon*'u olduğu öğrenilmektedir (ÇS 13, Resim 122). Suriyeli Azize Marina da küçük bir tepeciğe verilen ismiyle karşımıza çıkan başka bir kutsal kişidir. Ayrıca Sille'de Meryem adına yapılan Osmanlı Dönemi'ne ait Panagia Kilisesi vardır. Meryem adına yine Konya'da Aziz Eustathios Kilisesi yolu üzerine günümüze gelememiş bir kilise daha vardı (Ramsay, 2003, s. 379-381).

47 yılında Pisidia Antiocheia'sından kovulan Havari Paulus'un İkonion'a gelmesiyle birlikte çok erken tarihlerde Hıristiyanlıklaşmaya başlayan şehirde Erken Hıristiyan ve Bizans Dönemleri'ne ait hiçbir yapı ulaşamamıştır. Ancak pek çok önemli Hıristiyan kişiliklerin kültleri ile ilgili en kapsamlı bilgiyi yukarıda ayrıntılarıyla açıkladığımız gibi Ramsay'den öğrenmekteyiz.

Konya merkezde geçen yüzyıla kadar olan bir kilise vardı. Alaeddin Tepesi'nde bulunan, kaynak ve fotoğraflarından tanınan, Aziz Amphilochios Kilisesi, Eflatun Manastırı/Mescidi ve Saat Kulesi olarak adlandırılan Bizans kilisesi 1921 yılında Konya Belediyesi tarafından bazı İslami yapılarla beraber yıktırılmıştır (Eyice, 1971a, s. 273; Belke ve Restle, 1984, s. 177; Belke, 1995, s. 831; Erdemir 2009a, s. 106). C. Huart, 1897 tarihli kitabında tepede bulunan iki kiliseden söz etmektedir. Bunlardan birisi Saat Kulesi olarak bilinen eski bir Hıristiyan kilisesidir. İkincisi ise Rumlar ve Ermeniler tarafından kullanılan ve "çifte kilise" olarak bilinen özellik taşımayan bir yapıydı (1897, s. 133, 152).

Amphilochios Kilisesi'nden ilk bahsedenlerden birisi H. Moeltke'dir; 1838'de Alaeddin Tepesi'nde çok zarif bir kilise gördüğünü belirtir. C. Texier'in gravüründe, kilise masif kitlesinin üzerinde yükselen aşırı uzun kubbe kasnağı ile görülür (Eyice, 1971a, s. 280). H.

Rott, kitabında tepede bulunan Amphilochios'a adanmış Orta Bizans Kilisesi'nden bahsederek, yapının kısaca tasvirini yapar. Buna göre kuzey ve güney cephelerde, kademeli kemerler içinde ikiz pencereler vardır; kubbe kasnağında iki sıra halinde kör pencereler bulunur. Kubbe kasnağı tuğladan, duvarları moloz taş ve devşirme parçalardan yapılmıştır (1908, s. 95-96). 13. yüzyılda yaşamış olan coğrafyacı Yakut, Alaeddin Camisi'nin yanında bulunduğunu söylediği yapıdan, içinde bulunduğu kabul edilen Platon'un (Türkçe'ye Eflatun olarak geçmiştir) mezarı dolayısıyla bahsetmektedir (Hasluck 1911-1912, s. 265). Yapının günümüze ulaşan 1907 tarihli en eski resimleri G. L. Bell tarafından çekilmiştir[33]. F. Sarre'nin orijinali 1935 tarihli olan ve 1989'da Türkçe tercümesi yayınlanan kitabında yapının çizimi yer alır (1989, s. 113).

Kilise Alaeddin Camisi'nin güney tarafında, kıble duvarının az ilerisinde bulunuyordu. El-Herevi yapıdan mescit ve mezar olarak söz etmektedir (1953, s. 59). F. W. Hasluck İkonion'un baş patriği Amphilochios'un mezarının mucizevi niteliğinden bahseder; Selçuk Türkler'i mezarı Platon'un mezarı olarak adlandırırlar (Hasluck, 1929, s. 17)[34]. Mezarı içeren kilise, 15. yüzyılda her iki din için de bir hac merkezi idi. Nitekim, C. Foss Amphilochios'un mezarındaki kutsal yağ hakkında bilgi vermektedir (Foss, 2003, 134, 143). Amphilochios daha önce ayrıntılı olarak değinildiği gibi İkonion'un ilk metropolitidir ve mezarının ve adına bir kilisenin Konya'da olması son derece olağan bir durumdur. yapının içinde olan mezar kendisine ait olmalıydı.

Kilisenin ne zaman mescide çevrildiği hakkında bir bilgi olmamasına karşın, 1476 tarihli Karaman eyaleti vakıfları hakkında yazılan bir defterde yapının mescid olarak kullanıldığı ve mescidin evkafı olarak iki dönüm arazisi ve üç dönüm bağının olduğu yazılıdır (Eyice, 1971a, s. 278)[35]. 19. yüzyıl başlarına kadar mescit olarak kullanılan yapı, Konya Valisi

[33] Bkz. http://www.gerty.ncl.ac.uk/photos_in_album.php?album_id=9&start=230
[34] Eyice de Amphilochios'un mezarının kilisesinin içinde olduğunu ve Hıristiyanlarca ziyaret edilen bir yer olabileceğini belirtmektedir. Ayrıca, Eflatun'un Amphilochios isminin halk ağzında bozulmasıyla oluşmuş olduğunu düşünmektedir (1971, s. 275-276).
[35] Ramsay de kilisenin ne zaman camiye çevrildiğinin bilinmediğini; ancak Müslümanlar arasında mescide dua etmeye giren herkesin öldüğüne bir inanış olduğuna değinir. Ayrıca yapının içinde kurumuş olan bir Eflatun pınarının olduğunu dile getirir (Ramsay, 1908a, s. 170).

Ahmed Tevfik Paşa tarafından saat kulesine çevrilmiş; bu nedenle kubbesinin üstüne dört köşe ahşap bir oda yapılmış ve bunun da üstüne ahşap saat kulesi inşa edilmiştir. Kubbesinin üstü saat kulesi haline getirildikten sonra, yapı bütün pencereleri örülerek bir depo-ambar haline dönüştürülmüştür (Eyice, 1971a, s. 280-281).

Yapının en ayrıntılı tasviri plan ve resimleri eşliğinde W. M. Ramsay ve G. L. Bell'in birlikte hazırladıkları kitaplarında yer alır (1909, s. 403-404, resim 328-330). Eyice söz konusu yayına ve plana dayanarak yapının mimarisini makalesinde açıklamaktadır (1971a, s. 286-289).

Eski resimlerine ve planına göre kilisenin bazı bölümlerinin ortadan kalktığı, bazı bölümlerinin ise Selçuklu ve Osmanlı Dönemleri'nde değişikliğe uğradığından ilk mimari biçimini koruyamadığı görülür (Resim 1-3, Çizim 1). Yapı karemsi dikdörtgen planlıdır. Narteksi mevcut değildir. Naosa giriş kuzeydeki kapı ile sağlanır. Naos batı duvarda bulunan iki duvar payandası ve kubbenin oturduğu iki destekle ile üç nefe ayrılmış görünümdedir. Kubbe doğuda doğrudan duvar payandalarına oturmaktadır. Apsis içten ve dıştan yarım yuvarlak biçimlidir. Ana apsisin kuzeyinde içten yarım yuvarlak dıştan düz duvar biçimli yan apsis bulunmaktadır.

Yapının kuzey cephesi ile bu kısmı muhtemelen sonradan yenilenmiştir. Yapının batı cephesi tamamen düz ve kapalıdır. Bizans Dönemi'nde narteksin ve yapının batı cephede olması gerektiği düşünüldüğünde bu cephenin tamamen değiştirilmiş olduğu açıktır.

Güney cephenin doğu kısmında üst seviyede içiçe çift kademeli tuğla bir kemerin içinde ikiz pencere yer alır. Kemerleri ve kenarları tuğladan olan bu ikiz pencere ortadaki sütun kaldırılarak tamamen kapatılmıştır. Pencere kemerleri ile büyük kemer arasında kalan duvar tuğla ile örülmüştür. Güney cephenin batı kısmında ise büyük bir sivri kemerin içine açılmış bir kapı bulunur. Üslubu Türk Dönemi'nde yapıldığını gösterir. Yapının beden duvarından örtüye geçiş kirpi saçakla sağlanmaktadır; örtü kiremitten yapılmıştır. Yapının diğer malzemesi moloz taş ve tuğladır. Büyük kemer içindeki ikiz pencere dışındaki tüm

pencereler Türk Dönemi'ne ait olmalıdır. Yapının oldukça yüksek olan kasnağı onaltıgen biçimlidir. Çokgenin her yüzünde iki kademeli kemer içine alınmış uzun bir pencere ile dönüşümlü olarak uygulanmış korniş bulunmaktadır. Pencere dizisinin üstünde yine kademeli kemerler içinde bir sıra niş dolaşmaktadır. Bu ikinci dizinin üstünde tamamen yuvarlak olarak kasnak daha da yükselir ve bir kirpi saçakla sonlanmaktadır.

Yüksek kasnak ve çift sıralı kemerler Bizans mimarisinde istisnai bir yere sahiptir. Benzeri 11. yüzyılda Selanik'teki Panagia Khalkeon Kilisesi'dir. Günümüze ulaşmayan Edirne Ayasofya'sının da benzer bir örtü sisteminin olduğu düşünülmektedir. Amphilochios Kilisesi muhtemelen Erken Dönem'de yapılmış ve Konya Türkler'in eline geçmeden 10.-11. yüzyıllarda kubbesi yenilenmiştir. C. Foss, 11. yüzyıla ait olduğunu belirtir (1991, s. 985). İki serbest desteğe ve doğu duvara oturan kubbesi ile Sivrihisar Kızıl Kilise, Çukurkent ve Meram'da bulunan kiliselerle benzerlik göstermektedir.

1921'de yıktırılan kilisenin Erken Bizans Dönemi yapısının üzerine yapılıp, sonradan eklemeler ve yenilemelerle değişikliğe uğradığı düşünülmektedir, ancak yine de kesin bir yargıya varmak mümkün değildir (Eyice, 1971a, s. 286-289).

Bugün lokasyonu bilinmeyen Konya'da Meram'da bulunan Aziz Eustathios Kilisesi, Amphilochios gibi basit formda Kapalı Yunan Haçı tipinde olup, günümüze ulaşamayan ikinci yapıdır (Resim 4-10, Çizim 2). Bell'in günlüklerinden 10 Mayıs 1905'te Meram'a giderek oldukça ilgi çekici olarak adlandırdığı bu yapıyı çizdiği anlaşılmaktadır[36]. Yapı hakkında makalesi olan Bell, ayrıca Ramsay ile birlikte yazdığı kitabında da yapıya kısaca değinir (Bell, 1907, s. 26-30; Ramsay ve Bell, 1909, s. 403)[37].

Yapının girişi nartekse açılan kapıyla güneyden sağlanır. Oldukça sade kapının üzerinde kör kemer vardır; ayrıca bu kemerin yanında iki kademeli kemerli sonradan kapatılmış bir

[36] Bell'in 10 Mayıs 1905 tarihli günlüğü için bkz. http://www.gerty.ncl.ac.uk/diary_details.php?diary_id=487. Ayrıca yapının resimleri de aynı arşivden alınmıştır; http://www.gerty.ncl.ac.uk/photos_in_album.php?album_id=4&start=140. Erişim: 22 Mart 2011.
[37] Yapının planı ve kısa tasviri Belke tarafından yayınlanmıştır (1995, s. 831).

pencere vardır. Dikdörtgen biçimli narteksten naos geçişi sağlayan kapı çerçevesinin profilli lentosu ve kuzey sövesi Erken Bizans Dönemi'ne ait olmalıdır. Lento merkezde madalyon içinde Malta haçı bezemelidir; güney sövede görülen motif seçilememektedir. Lento üzerindeki yazıt G. L. Bell tarafından okunamamıştır (Bell, 1907, s. 28).

Naosta iki serbest desteğe ve doğu duvara oturan kubbe sekizgen bir kasnağın üzerinde yükselmektedir. İç mekanın payelerle bölünmesiyle haç formu oluşturulmuştur. Yarım yuvarlak apsis yapıdan dışarıya çıkıntı yaparak, yapının dışından da algılanan bemanın sonunda yer alır. Kubbe de bemanın batı sonundan başlamaktadır. Apsis tek pencerelidir.

Kubbe kasnağının alternatif olarak dört yüzünde kare biçimli pencereler vardır. Apsis yuvarlağı ahşap bir ikonostasisle kapatılmıştır; önünde kutu biçimli altar görülmektedir. Altarın arkasında iki yanda iki küçük sütun dekoratif amaçlı konulmuştur. Yapının güney duvarında üst seviyede ikiz kemerli pencereler yer alır. Kuzey cephenin geniş açılı resmi olmadığından görülememektedir[38]. İkiz pencereler çift sütunla ayrılmıştır. Yapının kuzey cephesinde iki kademeli kemerli kapatılmış pencereler vardır; ayrıca cephenin yaklaşık ortasında daha büyük boyutta yine iki kademeli kör kemer görülür. Kör kemer ve pencere kemerlerinin tuğla ile örüldüğü görülmektedir. Resimlerde göremediğimiz batı cephe Bell tarafından tasvir edildiği kadarıyla, kuzey cephede görüldüğü gibi merkezde biri büyük boyutlu, ikisi kuzeye doğru ve daha küçük kemerli nişlerle hareketlendirilmiştir. Bell, büyük ihtimalle ikili nişlerin güneye doğru devam ettiğini, fakat duvar çok zarar gördüğü için mevcut olmadığını ileri sürmektedir (1907, s. 29).

Yapının içi Geç Bizans Dönemi yazıtlı duvar resimleri ile bezelidir. Duvar resimleri yapının kendisinde daha geç tarihli olmalıdır.

Yapının içinde Bell'in resimlerinde görüldüğü gibi Erken Bizans Dönemi'ne ait iki yivli çanak sütun başlığı ve Orta Bizans Dönemi'ne ait bir levha dağınık biçimde görülmektedir

[38] Bell yan nefleri aydınlatan ikiz pencerelerin olduğunu söyler; bu yüzden muhtemelen güneydeki ikiz pencerelerin simetriğinde de pencere bulunduğu anlaşılmaktadır (1907, s. 27).

(Resim 11-12). Bell, yapının tarihi ile ilgili bir bilgi veremese de, yapıyı gördüğünde Konya'daki Ortodokslar'ın kiliseyi hala kullandıklarını dile getirir (1907, s. 30).

Yapı plan tipi ile Amphilochios ile benzerlik göstermektedir. Karadağ'da Erken Dönem'de Mihaliç Kilisesi (Eyice, 1971b, s. 64-69, resim 175)[39], Kappadokia'da Orta Dönem'de Çukurkent'teki kilise benzer yapılar olup, Sivrihisar Kızıl Kilise sekizgen kasnağı ile benzerlik gösterir (Restle, 1979, plan 30, 35

W. M. Ramsay yapının Geç Bizans Dönemi ve belki de Bizans sonrası kilisesi olduğunu öne sürer (2003, s. 377). Yapının içindeki birkaç taş eser yapının ilk dönemine ve Orta Dönem templonuna ait olabileceği gibi başka yapılardan da getirilmiş olabilir. Bu nedenle tarihlendirme açısından veri sağlamaz. Plan tipi açısından 1905'te hala varolan yapı, Amphilochios Kilisesi gibi Orta Bizans Dönemi'nde yapılmış olmalıdır. Ancak yerinde Erken Bizans Dönemi'ne ait bir kilisenin olup olmadığı ya da 1905'te varolan yapının akibetinin ne olduğu bilinmemektedir[40].

Alaeddin Tepesi'nde Amphilochios'un yanı sıra Metamorphosis Kilisesi'nin bulunduğu da çeşitli kaynaklarda geçmektedir (Lebides, 1899, s. 167; Ramsay 2003, s. 381; Belke ve Restle, 1984, s. 177).

Konya'nın içinde Aziz Amphilochios'un *vita*'sında yer alan yazınsal bilgiye göre bir Ayasofya ve bir de Aziz Ioannes (Vaftizci Yahya) Kiliseleri'nin olduğu öğrenilmektedir (Migne, 1905, s. 967; Belke ve Restle, 1984, s. 178). Ayasofya Kilisesi'nin Ayasofya Mescidi olarak da bilinen Hasbey Dar'ül Hüffazı'nın yerinde olduğuna ilişkin varsayımdan öteye gidemeyecek fikirler ortaya atılmıştır (Bildirici, 2009, s. 136). Kaynaklardaki bu üç kilise ile ilgili bilgiler dışında hiçbir tarihsel ve arkeolojik veri günümüze ulaşmamıştır. Ayrıca yine günümüze gelemeyen ve şehrin Selçuklu idaresinde olduğu dönemde, 12.

[39] Mihaliç plan tipi açısından haçvari mausoleum'larla karşılaştırılarak Erken Dönem'e tarihlendirilmektedir (Eyice, 1971b, s. 69).
[40] S. Redford Meram'daki kilisenin Erken Bizans Dönemi kilisesi olduğunu öne sürer (1991, s. 58-59, dn. 21, 23).

yüzyılın sonu 13. yüzyılın başlarında Konya'da Aziz Georgios Kilisesi'nin yapıldığı kaynaklardan bilinmektedir (Belke ve Restle, 1984, s. 177). Daha önce de belirtildiği gibi, Konya'da Hıristiyanlığı yaymak için görevlendirilen Azize Thekla'nın adına bir kilise de yapılmış olabileceğini öne sürülmektedir (Eyice, 1962, s. 18, dn. 37).

Konya'nın hemen dışında bulunan Sille Köyü, günümüzde Konya Büyükşehir Belediyesi Selçuklu İlçesi'ne bağlı bir mahalle statüsündedir. Sille'de bulunan Aya Elena Kilisesi Başmelek Mikail'e adanmış bir kilisedir. Bu yüzden Aziz Mikail Kilisesi olarak da bilinir (Belke ve Restle, 1984, s. 225). Yapının girişinde bulunan 1833 tarihli onarım kitabesinden 327 yılında Constantine'in annesi Helena tarafından yaptırıldığı anlaşılmaktadır (Eyice, 1966, s. 159). Yapıya eklemeler ve yapılan onarımlarla ilgili çeşitli görüşler vardır. Belke ve Restle 1708'de ahşap galeri ya da ikonostasisle ilgili veriler olduğunu, 1833'te freskoların yapıldığını, altar levhasında 1837 tarihinin yazdığını ve 1880'de kubbenin onarıldığını belirtirler (1984, s. 225). Helena'nın adının geçtiği üçüncü onarım Sultan Mahmut tarafından yaptırılmıştır, ilk iki onarım ise yapıdaki 1878 ve 1880 tarihli diğer iki kitabede yazmaktadır (Karpuz, 2009, s. 920). G. L. Bell, 9 Mayıs 1905 yılında yapıya giderek ölçülerini almış, planını çıkarmış ve 1907 yılında makale olarak yayınlamıştır[41]. Yapıyı gördüğünde hala köyde yaşayan Hıristiyan halk tarafından kullanıldığını belirtmektedir.

Yapı bugünkü şekliyle Kapalı Yunan Haçı plan tipindedir. Doğu-batı doğrultusunda dikdörtgen formlu kilisenin batısında dikdörtgen planlı narteks bulunur. Nartekse açılan kuzey ve güney kapılar kapatılmış, bugünkü girişi batıdaki ana kapıdan sağlanmaktadır. Gelişmiş tipte Kapalı Yunan Haçı plan tipini yansıtan dört serbest paye üzerine oturan pandantif geçişli naosu vardır (Resim 13-14, Çizim 3). Apsis doğuda eksende ve yarım yuvarlak biçimlidir. Haç kolları beşik tonozludur. Pastophorium hücreleri dıştan düz duvar biçimli olup, içten apsis nişleri bulunur. Apsis ve naos arasında ahşap ikonostasis vardır. Kilisenin U biçimli galerisi kullanılmamaktadır. Kuzey ve güney duvarlarda haç kolları ile köşe mekanlarının eksenlerinde, yaklaşık birbirleriyle aynı genişlikte pencere açıklıkları yer

[41] Bell'in günlüğü için bkz. http://www.gerty.ncl.ac.uk/diary_details.php?diary_id=486.

alır. Apsiste biri eksende, diğer ikisi apsis çapraz eksenlerinde yer alan ve naos pencereleri ile aynı genişlikte, üçlü pencere düzenlemesi görülür. Naosun merkezinde bulunan kare mekan yüksek kasnaklı kubbe ile örtülüdür. Apsis örtüsü yarım kubbedir. Yapının kasnak dışındaki tüm birimleri kesme ve moloz taştan yapılmıştır. Ayrıca duvar örgüsünde Orta Bizans devşirme taş eserleri vardır.

Bugünkü yapı plan açısından Orta Bizans Dönemi özelliklerini yansıtmakla birlikte 327 yılında yapıldığı belirtilen ilk yapı ile ilgisi yoktur. Kilise plan özellikleri ile Fisandon gibi Kapalı Yunan Haçı'nın 9. yüzyıldan sonra hakim olan prensiplerine uygundur (Eyice, 1971, s. 181). Fisandon 9.-10. yüzyıllara tarihlenmektedir (Belke ve Restle, 1984, s. 165). İlk yapı muhtemelen yıkıldığından, Orta Bizans Dönemi sonlarında tekrar yapılmış olmalıdır; ayrıca Osmanlı Dönemi'nde de yenilenmeler ve eklemeler yapılmış olması muhtemeldir[42]. E. Danık'ın yapı ile ilgili makalesinde bugünkü mevcut yapının kesinlikle 327 tarihli yapı olmadığı belirtilir, yapı ile ilgili diğer yayınları tartışarak kilisenin inşasının silindirik yüksek kasnağa oturan kubbesi nedeniyle Orta ya da Geç Bizans Dönemi'ne ait olabileceğini savunurken, diğer yandan Justinianos öncesi olabileceğini de ekler (1997, s. 182-183). Yapıda kullanılan en geç 12. yüzyıla tarihlenen devşirme malzemeler, kilisenin yeniden inşasının bu tarihlerden sonra olduğunu gösterir. Yapıda ayrıca son yıllarda restorasyon çalışmaları yapılmıştır; kısa bir süre içinde müze olarak tekrar hizmete açılacaktır.

Sille'de Aziz Chariton Manastırı'nın Meryem'e adanmış bir kaya kilisesi mevcuttur. Bell tarafından Kyriacon adıyla yayınlanan yapının makalede kısaca tasviri yapılıp, planı ve bir resmi verilmiştir (1907, s. 25-27). Baedeker yapıdan Paulus'un mağarası olarak bahsetmektedir (1914, s. 293).

Kilise, şapel ve bir hücreden oluşan yapı 1964 yılında Eyice tarafından incelenmiş, 1966'da makale olarak yayınlanmıştır (1966, s. 135-160). Kilise dört serbest destekle oluşturulmuş

[42] Çeşitli yayınlarda ilk yapı 327, ikinci yapı 13. yüzyıla tarihlenmekteyken, son yapı dönemi 19. yüzyıl olarak verilmektedir (Eyice, 1966, s. 158; Karpuz, 2009, s. 920; KBB, 2010, s. 533).

Kapalı Yunan Haçı plan tipindedir. Orta Bizans Dönemi'ne ait olan kaya kilisesi 1067 tarihli onarım kitabesi ile 9.-10. yüzyıllara tarihlenir (Eyice s. 153). Katalogda yer alan ikinci kullanımında mezar taşına çevrilen çift sütun (kat.no. 52) envanter kayıtlarından anlaşıldığı üzere Sille'deki Ak Manastır'dan getirilmiştir. Üzerindeki yazıtta eserin 1301 yılı Ekim ayında ölen ve Kasım ayında gömülen Nikolaos oğlu Abraham'ın mezarı için yapıldığı yazmaktadır (Eyice, 1966, s. 154-155).

Konya'da bir katakomb dışında, 1935 yılında Muhacir Pazarı semtinde bir evin bahçesinde ortaya çıkarılan mozaik yer döşemesinin de Bizans Dönemi'ne ait bir saray kalıntısı olduğu anlaşılmıştır. Mozaiklerin bir kısmı Konya Müzesi'ne kaldırılmış, bir kısmı bulunduğu yerde kalmıştır (Önder, 1971, s. 489).

Konya ve çevresinde plan ve mimari özelliklerine göre Orta Bizans Dönemi'ne ait Aziz Amphilochios Kilisesi, Aziz Eustathios Kilisesi, Sille Aya Elena ve Aziz Chariton Kiliseleri varlığı bilinen ve araştırmacılarca incelenmiş yapılar olarak karşımıza çıkar. Sille'de bulunan Aya Elena ve Aziz Chariton Kiliseleri dışında hiçbiri günümüze gelememiştir. Kaynaklardan öğrenilen Metamorphosis, Ayasofya, Aziz Ioannes (Vaftizci Yahya) ve Aziz Georgios Kiliseleri Konya merkezde bulunan diğer yapılardır; ancak Metamorphosis Kilisesi'nin Alaeddin Tepesi'nde olduğunun bilinmesi dışında diğerlerinin lokasyonları ve mimari özellikleri konusunda bilgi yoktur. Zazadin Han yakınlarında bir yerleşim ve kilise/kiliseler olduğu fikri de çeşitli araştırmacılar tarafından ortaya atılmıştır.

Yayınlanan Orta Bizans Dönemi Kiliseleri basit tipte Kapalı Yunan Haçı planında inşa edilmişlerdir. Erken Bizans Dönemi kiliselerinin plan tipleri ile ilgili olarak kaynaklardan veri elde edilememiştir.

5. KONYA/İKONİON'DA BİZANS TAŞ ESERLERİNİN BULUNDUĞU YAPILAR VE YERLEŞİMLER

Konya'da bulunan ve teze alınan 463 eserin 122'sini müzelerde sergilenen ve çeşitli sosyal yapılarda dağınık durumda karşımıza çıkan eserler oluştururken 341'si devşirme olarak karşımıza çıkmaktadır.

Devşirme ya da özgün adıyla *spoli* konsepti tamamiyle çağdaş bir terimdir. Latin kökenli hayvandan çıkarılan deri anlamındaki "spolium" kelimesinden türetilmiştir; daha geniş anlamı ile askerlerin yağması ve savaş ganimetidir. Buradan da anlaşılacağı gibi avcı terminolojisinde derinin soyulması anlamına gelir (Brenk, 1987, s. 103). Sanat ve mimarlık tarihçileri içinse eski bir sanat eserinin daha yenisi ile birlikte değerlendirilmesi anlamına gelmektedir[43]. Buradaki sanat eseri terimi çeşitlilik gösterir. Venedik'teki San Marco Atları'nın taşındığı gibi, bir heykelin bir yerden başka bir yere taşınması bir örnektir. Sözkonusu heykel 2.-3. yüzyıllarda Roma dünyasında herhangi bir yerde yapılıp, 4. yüzyılda İstanbul'a taşınmış; oradan 13. yüzyılda Venedik'e götürülmüştür. 19. yüzyılda Paris'te bir sergiye götürülmüş ve sonrasında tekrar San Marco'ya evine dönmüştür. Bu durum *spoli* teriminin anlamlarından birisidir. Daha yerleşik anlamı ise yapılardaki mimari ögelerin bir dönemde hayatlarına başlayıp, sonrasında başka bir yerde hayatlarına devam etmeleridir. Bu ögeler tuğladan yapı taşına, sütunlara, sütun başlıklarına, süslemeli taş ögelere kadar pek çok eseri kapsar. Çağdaş perspektifle bu tip yeniden bir kullanma, yeni bir eserin yaratılması için varolan bir eserin parçalanıp, sökülmesi ve bu şekilde bir geri dönüşüm sağlanması ile gerçekleşir. Bizans Dönemi'nde 4. yüzyıl Constantine Kemeri bu fenomenin bilinen en iyi örneğidir. Bizans'ta bu durum Roma'dan alınıp tekrar kullanılan eserlerle sağlanmıştır (Bassett, 2006, s. 296).

[43] B. Ceylan, devşirmenin tanımını bir önceki kültüre ait mimari yapı ve süsleme elemanlarının bir sonraki kültür tarafından, çoğu kez işlevinden farklı bir düzende, ikinci kez kullanılması olarak açıklamaktadır (2005, s. 74-75).

Bizans sanatında Constantine Dönemi ile başlayan bu süreç, yapıların içinden ve dışından parçaların alınması adeta bir yamyamlık olarak da algılanabilir. Bir yamyam sadece düşmanını yemek amacında değildir; bir noktada amacı katlettiği düşmanının gücüne de sahip olmaktır. Erken Hıristiyan Dönemi ve Ortaçağ'da eski dönem eserlerinin neden tekrar kullanıldığına ilişkin herhangi bir metin yoktur. Ancak Bizans Dönemi'nde bu durumun estetik değerlerden çok, bir ideoloji olarak uygulandığı söylenebilir (Brenk, 1987, s. 103). Konuyla ilgili bir diğer görüş metafizik değerler içerir. Buna göre Geç Antik Dönem eserlerinin kent dokusunda korunmasının sebebi fırtına, deprem, sel gibi doğal felaketlere ve canavar ve musibetlere karşı koruyucu olduklarına olan inanıştır (Redford, 1993, s. 148; Flood, 2006, s. 147). Devşirme malzemenin koruyucu gücü dışında antik üsluba bir tür nostaljik yaklaşım amaçlı olduğu da kabul gören görüşlerden birisidir (Sodini, 2002, s. 140).

Devşirme malzeme kullanımı sadece farklı uygarlıklar arasında değil, aynı uygarlığın farklı dönemlerinde de tekrar kullanım olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin 907-908 yıllarına tarihli Constantine Lips'te, Polyeuktus'tan getirilerek tekrar kullanılmış sütun başlıkları ve levhalar vardır. Aynı şekilde Pantokrator'da da Polyeuktos kökenlilevha bulunur. Kalenderhane ve Krisei'deki Aziz Andrew Kiliseleri örneklerinde görüldüğü gibi, Aziz Theodore Kilisesi de Erken Bizans Dönemi sütun başlıklarını içerir. Kariye'de 14. yüzyılda Erken Dönem ve 11. yüzyıl başlıkları kullanılmıştır (Sodini, 2002, s. 139).

Ortaçağ Anadolu Türk mimarisinde de malzeme sağlama yollarından biri eski yapılardan derlenen yapı malzemelerinin ikinci defa kullanılmasıdır. Devşirilen malzeme eski işlevine uygun kullanılabildiği gibi, kısmen işlenerek veya hiç işlenmeden yeni bir işlevde de kullanılabilmektedir. Türk Dönemi'nde devşirme malzeme kullanımına ilişkin çeşitli görüşler öne sürülür. Örnekler, devşirme malzeme kullanımında işlenmiş malzemenin ekonomik yollardan temini dışında bazı siyasi, politik ve ikonografik nedenler olabileceğini gösterir. İslam Sanatı'nda devşirme kullanımı erken dönemlere kadar gitmekte ve kullanımda bir kısıtlama görülmemektedir. İslami yerleşimlerin genellikle eski şehirler ve kutsal alanlar üzerinde veya yakınında kurulması, yapı malzemelerinin devşirilerek tekrar

kullanılmasındaki en önemli unsurlardan biridir. Devşirme malzeme kullanımının altında yatan birdiğer neden hızlı yapılaşma nedeniyle etrafta bulunan hazır malzemeden yararlanma amaçlıdır. Bir diğer unsur daha önce de değinildiği gibi yağmalanan, ele geçirilen yerleşimin temsil ettiği politik güce ve kültüre egemen olmak gibi ideolojik amaçtır. Ayrıca devşirme malzeme seçiminde beğeni ve dolayısıyla estetik nedenler de sayılabilir (Doğan ve Yazar, 2007, s. 210; Bakırer, 2009, s. 92).

Selçuklular'ın Anadolu'da ele geçirdiği tüm şehirlerde yoğun biçimde önceki dönemlerin surları, tapınakları, kiliseleri ve diğer sivil yapıları bulunmakta idi. Hatta Kubadabad Sarayı ve Selçuklu hanlarında görüldüğü gibi antik bir yerleşime kurulmayan yapılarda da yakınlardan getirilen devşirme malzemenin kullanıldığı görülür. Yeniden kullanma hiç şüphesiz en kolay ve en etkili malzeme sağlama yöntemiydi (Redford, 1993, s. 148).

Farklı kültür ve dönemlere ait kentlerden ve yapılardan devşirilen parçalar hem malzeme çeşitliliği yaratarak estetik bir görünüm kazandırmakta, hem de dönemin hoşgörülü bakış açısını yansıtmaktadır. Aynı zamanda varolan hazır malzemenin değerlendirilmesi gibi ekonomik anlamda da yarar sağlamaktadır (Doğan ve Yazar, 2007, s. 227).

Katalogdaki Bizans Dönemi taş eserlerini belirlediğimiz müzeler Konya Arkeoloji Müzesi, Koyunoğlu Müzesi, İnce Minareli Medrese Taş ve Ahşap Eserleri Müzesi ve Sahip Ata Vakıf Müzesi olarak karşımıza çıkar. Bunların dışında Bizans Dönemi taş eserlerini belirlediğimiz yapı ve yerler arasında Konya Kalesi, Alaeddin Camisi, I. İzzeddin Keykavus Türbesi, II. Kılıç Arslan Türbesi, Sahip Ata Camisi, Zevle Sultan Mescidi, Beşarebey Mescidi, Tac'ül Vezir Türbesi, Ali Gav Medresesi, Tahir Paşa Camisi, Şeker Furuş Mescidi, Piri Mehmet Paşa Medresesi, Kapı Camii, Evhadeddin Kirmani Türbesi, Şeyh Sücaeddin Türbesi, İç Karaaslan Türbesi, Fakih Dede Türbesi, Hoca Hasan Camisi, Sırçalı Mescit, Siyavuş Sultan Türbesi, Nakipoğlu Çeşmesi, Şeref Şirin Çeşmesi, İç Galaman Mezarlığı, Sedir Sultan Türbesi, Seyfettin Karasungur Türbesi, Abdülmümin Mescidi, Hasbey Dar'ül Hüffazı, Şazi Bey Cami, Bosna-Hersek Fahri Konsolosluğu, Fuar

Alanı, Kültür Parkı, Sille, Sille Aya Elena Kilisesi, Sille Konak Restaurant, Dokuzun Han ve Zazadin Han yer alır.

Taş eserlerin bulunduğu müzeler, yapılar ve yerler içerdikleri eserlerin sayı ve türleri ile birlikte aşağıda tanıtılmaktadır.

Konya Arkeoloji Müzesi (Resim 15-16)

Müze Alaeddin Tepesi'nin güneyinde, Larende Caddesi üzerinde Sahip Ata Camisi'nin hemen yanında bulunmaktadır. 1962'de yaptırılıp açılan bugünkü müze binasındaki eserlerin bir çoğu eski bedestenden ve ortaokuldan getirilmiştir[44]. Eserler daha önce 1925-1947 yılları arasında Mevlana Müzesi'nde sergilenirken, sonrasında 1947 yılında onarılan İplikçi Camisi'ne 1953 yılında taşınmıştır. 1960 yılında İplikçi Camisi'nin boşaltılarak ibadete açılmasıyla bugünkü yapı inşa edilmiştir ve müze binası olarak bugün hala kullanılmaktadır (Konyalı, 2007, s. 761).

Müzede Neolitik, Eski Tunç, Orta Tunç, Demir, Klasik, Hellenistik, Roma ve Bizans dönemlerine ait eserler sergilenmektedir. Müze önemli Roma dönemi lahitlerine evsahipliği yaptığından ayrıca önem taşımaktadır.

Müzede Bizans Dönemi'ne ait 43 eser yer alır. Bunların 6'sı sütun kaidesi, 1'i çift sütun kaidesi, 1'i çift sütun, 14'ü sütun başlığı, 1'i postamentli templon sütun kaidesi, 1'i templon payesi, 2'si templona ait sekizgen paye ve başlık, 2'si templon arşitravı, 1'i altar kaidesi, 1'i ambon korkuluk levhası, 2'si kemer, 1'i kathedra, 5'i levhadır. 5 eserin işlevi belirlenememiştir. Bunlardan depodan bulunan 5 eser dışında diğerleri müze bahçesi ve teşhir salonunda sergilenmektedir.

Koyunoğlu Müzesi (Resim 17)

[44] 1924'te eserlerin Erkek Lisesi'nde ve bahçesinde sergilendiklerini Buckler ve diğerlerinin makalesinden öğrenmekteyiz (1924, s. 24).

Müze, kökeninin Selçuklu Veziri Sahip Ata'ya kadar indiği söylenilen A. R. İzzet Koyunoğlu'nun kişisel çabalarıyla kurulmuştur[45]. Bugün Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı bir kurum olan müzede, Koyunoğlu'nun sağlığında demiryolu müfettişliği yaparken topladığı eserler sergilenmektedir. Topraklık Mahallesi'nde kendi evinin de bulunduğu bahçede yaptırılmış olan müzede ayrıca bir kütüphane de yer almaktadır. Müzede arkeolojik, nümizmatik ve etnografik onüç bin eserin sergilendiği bilinmektedir (Konyalı, 2007, s. 763)[46].

Müzede sergilenen Bizans Dönemi eserlerinin 1'i çift sütun kaidesi, 9'u sütun başlığı, 1'i templon sütunu, 3'ü templon payesi, 1' sekizgen templon payesi, 2'si templon sütun başlığı, 1'i templon arşitravı, 1'i ambon merdiven yan levhası, 1'i rölikerdir. 2 eserin türü belirlenememiştir.

İnce Minareli Medrese Taş ve Ahşap Eserler Müzesi (Resim 18)

Selçuklu İlçesi'nde, Alaeddin Tepesi'nin batısında, Beyhekim Mahallesi'nde bulunan medrese 1263-1268 yılları arasında Dar'ül Hadis Sahip Ata tarafından Mimar Kelük bin Abdullah'a yaptırılmıştır. Muntazam taş işçiliği gösteren yapı, kapalı avlulu medreselerden tek eyvanlılar grubuna girer. 1901 yılında yıldırım düşmesiyle minaresi büyük oranda yıkılmıştır (Karpuz 2009, s. 327-328). Medresenin minare yıkılmadan 1881-1882'ye ait resimleri J. H. Haynes'in koleksiyonunda yer almaktadır[47].

İnce Minareli Medrese 19. yüzyıl sonlarına değin faaliyetlerini sürdürmüş, 1876, 1899 ve 1954 yıllarında onarım geçirmiştir (Karpuz 2009, s. 328). 1956 yılında Selçuklu,

[45] A. R. İzzet Koyunoğlu, 1900 yılında Konya'da doğmuştur, eğitimini tamamladıktan sonra Devlet Demiryolları'nda çalışmaya başlayan Koyunoğlu, eğitim amacıyla Almanya'ya gönderilmiş ve eski eser ve müzeciliğe ilgisi burada doğmuştur. Eski eser toplamaya çok genç yaşlarda başlamıştır ve 1974'te vefatına kadar topladığı eser ve kitapları evinde sergilemiştir.
[46] Müzenin web adresi http://www.konya.bel.tr/koyunoglu/muze/index.htm olup, müzenin genel resmi internet adresinden sağlanmıştır. Erişim: 9 Aralık 2011.
[47] Harvard University Library Visual Information Access (t.y.). Erişim: 17 Aralık 2010, http://via.lib.harvard.edu/via/deliver/deepcontentItem?recordId=olvgroup12190%2CFHCL%3A3226185

Karamanoğlu ve Osmanlı Dönemleri'ne ait taş ve ahşap eserler toplanarak medreseye taşınmış ve yapı müze olarak kullanılmaya başlanmıştır (Konyalı 2007, s. 757). Medresenin giriş kısmı ve kubbeli bölümde taş eserler, eyvanlı mescit ve dershanelerinde ahşap eserler sergilenmektedir.

Müze içinde ve bahçesinde sergilenen 3 sütun kaidesi, 2 çift sütun kaidesi ve 1 levha Bizans Dönemi'ne aittir.

Konya Kalesi (Resim 19)

Konya Kalesi Alaeddin Keykubad'ın emri ve gözetimiyle 1219-1221 yıllarında inşa edilmiştir. Anadolu Selçukluları'nın başkenti Konya'nın kale duvarlarından, İstanbul Türk İslam Müzesi ve İnce Minareli Medrese Taş ve Ahşap Eserleri Müzesi'nde sergilenen az sayıdaki eser dışında günümüze ne yazık ki pek bir şey kalmamıştır. Bununla birlikte bazı eserler bölgeye 18. ve 19. yüzyıllarda gelen gezginlerin bıraktığı belgeler ve kayıtlardan öğrenilmektedir. Kalede kullanılan antik nitelikte olan eserler arasında devasa boyutta başsız Herkül heykeli, çok sayıda mezar stelleri ve lahitlere ait levhalar yer alır (Redford, 1993, s. 153, resim 8-9).

Kaleye ait sur duvarları, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı Dönemleri'ne tarihlendirilir. Taş, tuğla malzeme ile yığma tekniğinde yapılmıştır. Günümüzde surların tamamı yıkılmış olup belli noktalarda kalıntıları bulunmaktadır (KBB, 2010, s. 431).

Charles Texier Konya Kalesi hakkından ayrıntılı bilgiler veren seyyahların başında gelmektedir. 1831 yılında Konya'ya gelen Texier kale ile ilgili şu açıklamayı yapar[48]:

> "*Alaeddin'in yaptırmış olduğu surlar, şu anda hala iyi bir durumda kalmıştır. Bunlar, her kırk adımda bir yapılmış dört köşe kulelerle korunmuştur; etrafında*

[48] Bkz. Texier, 2002, s. 313.

hendeği de vardır. Cephesinde yedi-sekiz metre yüksekliğinde beyaz mermerden büyük bir kitabe görülür. Bunun üzeri, kabartma yazılarla doludur. Kuleler, çok düzgün kesme taşlardan yapılmıştır. Bunların içinde, daha eski eserlerden alınmış birçok taşlar, Bizans yazılarını içeren levha parçaları, sütun başlıkları ve gövdeleri de vardır. Selçukluların Osmanlılardan farkı, Osmanlılar gibi insan tasvirlerini çirkin görmemeleridir. Buna dayanarak eski kabartmalardan ellerine ne geçtiyse özenle duvarlar ve surlar üzerinde çerçeveleyerek muhafaza etmişlerdir."

Texier'in bazılarının gravürlerini de eklediği kitabında belirttiği üzere kale Roma ve Bizans Dönemi'ne ait pek çok eseri içeriyordu.

Kaleye ait duvar kalıntılarından birisi, Başaralı Caddesi üzerinde 54 numaralı binanın bodrum katında bir kısmı camekanla kapatılmış, bir kısmı açık Resimde görülmektedir. Duvar üzerinde kırık biçimde 1 Bizans levha parçası devşirme olarak kullanılmıştır.

Konya Alaeddin Camisi (Resim 20-21, Çizim 4)

Konya şehir merkezindeki "Alaeddin Tepesi" adıyla söylenen ve şehrin akropolünü oluşturan höyüğün kuzeydoğu yamacında yer alan yapı topluluğu bugünkü durumuyla cami ve iki türbeden oluşan bir külliyeden ibaret olup, Hamidiye Mahallesi, Alaeddin Bulvarı, No: 64 adresiyle kayıtlıdır[49]. Bulunduğu tepenin hemen kuzeybatı köşesinde ve camiye birkaç metre mesafede II. Kılıç Arslan Köşkü'nün kalıntıları yükselirken, güney tarafında da bir Bizans Kilisesi yer almaktaydı (Erdemir, 2009a, s. 106). Ayrıca tepede yeri belirlenemeyen Metamorphosis Kilisesi ile Rum ve Ermeniler tarafından kullanılan çifte kilise bulunmaktaydı (Lebides, 1899, s. 167; Ramsay 2003, s. 381; Belke ve Restle, 1984, s. 177; Huart, 1897, s. 133, 152).

Konya'nın Selçuklu başkenti olması ile birlikte şehirde bir "Ulu Cami" yapılmasına ihtiyaç duyulmuş ve Sultan I. Mesud tarafından caminin doğu tarafındaki sütunlu mekanın inşasına

[49] Yapının doğu cephe duvarındaki plaka üzerinde yazılı olan adres bilgileridir (Erdemir, 2009a, s. 106, dn. 311).

başlanmıştır. Nitekim, 1964 yılında yapılan sondajlardan elde edilen sonuçlara dayanarak caminin ilk yapılan kısmının doğudaki çok destekli kısım olduğu anlaşılmıştır (Karamağaralı, 1982, s. 122). I. Mesud'un ölümü ile yerine geçen oğlu II. Kılıç Arslan tarafından yapının eksikleri tamamlanarak 1155 yılında ibadete açılmıştır. Oğlu I. İzzeddin Keykavus caminin orta bölümü ve batı kanadının inşasını başlatmış, onun ölümü ile I. Alaeddin Keykubad inşayı tamamlatarak ibadete açmıştır (Erdemir, 2009a, s. 106-107; Karpuz, 2009, s. 90). Yapının iki evreli olduğu ancak bir Ulu Cami olarak yapılmadığı ise vakfiye ve eski kaynaklarda Eski/Kale Camisi olarak yaptırıldığı araştırmacılar tarafından öne sürülen fikirlerden birisidir (Durukan, 2001b, s. 120, 137-138). Yapının en eski resimleri 1881-1882 yıllarında Amerikalı fotoğrafçı J. H. Haynes tarafından çekilmiştir[50].

Yapı Selçuklular'dan kalan en önemli, ancak en problemli yapılardan birisidir. Güneyde bir ibadet mekanı ve buna kuzeyden U formunda birleşen bir avludan oluşur. İbadet mekanı homojen olmayan üç birimden oluşmaktadır. Bunlar doğudan batıya; kıble duvarına paralel yedi nefli birim; mihrap önü kubbeli birim ve kıble duvarına paralel beş nefli kanat olarak sıralanabilir (Asutay-Effenberger, 2006, s. 113). Çeşitli dönemlerde yapılmış ve camiyi oluşturan birimlerin birbirleriyle bağlarının belirsizliği yapının problematiği olarak öne çıkar. Yapı pek çok araştırmacı tarafından incelenmiş olmasına rağmen, bu karmaşık plandan özgün cami yapısına ilişkin kesin bir sonuç şimdiye kadar alınmamıştır (Kuban, 2002, s. 128-129).

Özetle, I. Mesud tarafından inşa edilen ilk yapı II. Kılıç Arslan tarafından küçültülmüş ve ongen türbeye yer açılmıştır. I. İzzeddin Keykavus ve Alaeddin Keykubad Dönemleri'nde ise yapının hem neflerinin yönü hem de taşıyıcı elemanları değiştirilmiştir (Asutay-Effenberger, 2006, s. 119). Yapı plan olarak bütünlük göstermeyen Küfe tipi olarak tanımlanmaktadır (Karpuz, 2009, s. 90).

S. Redford yapıyı incelediği makalesinde, daha önceki kazılarda bulunan duvar kalıntıları ile Sille ve Meram'da bulunan Erken Bizans kiliseleri ve ayrıca Binbirkilise yapıları ile

[50] http://via.lib.harvard.edu/via/deliver/deepcontentItem?recordId=olvgroup12190%2CFHCL%3A3226185 Erişim: 17 Aralık 2010.

bağlantı kurararak, tamamlanmamış arkeolojik verilere rağmen, Alaeddin Camisi'nin yerinde bir tür kilisenin bulunmuş olacağını öne sürmektedir. Avlunun kuzey duvarındaki düzensizlik ve uyumsuzluklar bir tarafa bırakıldığında bile, duvarın doğu kısmında kullanılan çift silme sırasının Erken Bizans Dönemi'nde Orta Anadolu duvar yapımında görülen bir karakteristik olduğunu belirtmektedir (Redford, 1991, s. 58-59, dn. 21, 23). Redford'un kesin verilere dayanmadan ortaya attığı iddianın, camideki devşirme malzemenin yoğunluğu ve Alaeddin Tepesi'nin şehirdeki konumu ve stratejik önemi düşünüldüğünde doğruluk payı olabilir. Alaeddin Tepesi'nde 1921'e değin bulunan Amphilochios Kilisesi'nin Orta Bizans yapısı olduğu bilinmektedir; tepe Erken Bizans Dönemi'nde de günümüze ulaşmayan bir kiliseyi barındırmış olmalıdır[51]. Muhtemelen Amphilochios Kilisesi'nden önce veya eşzamanlı olarak, Piskoposluk merkezi olan şehrin ana kilisesi Alaeddin Tepesi'nde bulunuyordu. Yapıdaki İsaurapolis'ten getirilen çift sütunun varlığı bazı araştırmacıların Konya Alaeddin Camisi'nde kullanılan devşirmelerin bir kısmının Konya dışından getirildiklerini düşünmesine yol açmıştır (2009a, s. 131). Ancak, çift sütunun Bizans Dönemi'nde, belki de Konya'da yeni inşa edilen bir kiliseye armağan olarak gönderilmiş olabileceği de olasılıklar dahilindedir.

Alaeddin Tepesi'nde yıllar içinde pek çok kazı ve sondaj çalışmaları yapılmış ve sonuçlar çeşitli yayınlarda toparlanmıştır (Akok, 1975, s. 218-224; Önder, 1989, s. 104-111; Önge, 1969, s. 11-13; Yurdakul, 1996, s. 125-170; Karamağaralı 1982; 121-132) Yapıda, R. O. Arık başkanlığında Türk Tarih Kurumu adına 1941 yılında yapılan kazıda Alaeddin Tepesi'nin bir höyük olduğu ortaya çıkmıştır. A açmasının ikinci seviye çalışması kapsamında -9.00 m. ve -10.00 m. kotta Bizans Dönemi'ni temsil eden mimari kalıntısının bazı duvar parçaları bulunmuştur (Akok, 1975, s. 219). 1971 yılında yine Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen kazıda, caminin kuzeydoğu köşesinde harime doğru devam eden destek dizisi saptanmıştır, desteklerin ikisi üzerinde *in situ* durumda sütun kaidesi yer aldığı görülmüştür (Yurdakul, 1996, s. 8).

[51] Asutay-Effenberger de bu görüşümüzü destekler biçimde, Alaeddin Camisi'nin bulunduğu yerde evvelce bir Bizans kilisenin olabileceğini; ancak bunun çok daha kesin arkeolojik verilerle ispatlanabileceğini dile getirir (2006, s. 119, d. 15).

Alaeddin Camisi içinde, avlusunda devşirme ve dağınık durumda 79 eser kataloğa alınmıştır. Caminin harim kısmında kullanılan 45 düz sütun değerlendirme açısından ele alınmıştır. Yapıda belirlenen eserlerin 7'si sütun kaidesi, 4'ü çift sütun kaidesi, 1'i postamentli sütun kaidesi, 5'i yivli ve düğüm motifli sütun, 16'sı çift sütun, 2'si paye, 26'sı çift pencere sütunu 7'si sütun başlığı, 1'i kapı çerçevesi, 1'i söve, 1'i silme, 1'i pencere şebekesi, 1'i templona ait sekizgen paye başlığı, 1'i templon arşitravı, 1'i levhadır; 1 eserin işlevi belirlenememiştir. İşlevi belirlenemeyen 3 eser de katalog arkasındaki listede yer alır. Eserlerden yivli ve düğüm motifli sütunlar, çift sütunların büyük kısmı, payeler, dört sütun başlığı orijinal işlevlerinde devşirme olarak kullanılmışlardır. Pencere çift sütunları kuzey galeride ve kuzey duvar örgüsünde karşımıza çıkar. Pencere şebekesi ve templon arşitravı batı duvarda, levha yapının kuzey duvarındadır. Diğerleri caminin avlusunda dağınık olarak bulunur.

I. İzzeddin Keykavus Türbesi (Yarım Türbe) (Resim 22, Çizim 4)

Alaeddin Camisi'nin avlusunda ve II. Kılıç Arslan Türbesi'nin hemen batı yakınında yer alan bitmemiş durumdaki türbe, dört köşe oturtmalık üstüne kurulmuş sekiz kenarlı prizma biçimindedir (Erdemir 2009, 191). II. Kılıç Arslan'ın oğlu I. İzzeddin Keykavus tarafından kendi adına Mütevelli Atabek Ayas'a emredilerek inşasına başlanmıştır (Erdemir 2009, s. 107). Yarım kalmasının dışında günümüze sağlam durumda ulaşmıştır.

Türbenin kaidesi avluya göre oldukça yüksektir. Üzerinin piramidal bir külahla örtülü olduğu ve yıkıldığı Konyalı tarafından ileri sürülse de, büyük olasılıkla Alaeddin Keykubad Dönemi'nin karışıklıkları nedeniyle yarım kalmıştır (Karpuz, 2009, 367). Yapım malzemesi kesme taştır. Ana girişin altında sandukalık bölümüne geçiş sağlayan küçük bir açıklık bulunur (KBB, 2010, s. 962).

Yapıda devşirme olarak kullanılmış Bizans Dönemi'ne ait 3 silme ve 2 lahit türbenin oturtmalığında, 1 söve giriş kapısında eşik taşı işlevindedir. 1 templon arşitravı ise türbenin kapı lentosu olarak karşımıza çıkar.

II. Kılıç Arslan Türbesi (Selçuklu Sultanları Türbesi) (Resim 23, Çizim 4)

Alaeddin Külliyesi'nin avlusunda caminin öne doğru taşan doğu ve batı kanatları arasında yakın bir aralıkla yanyana sıralanan iki türbeden doğu tarafta yer alanı II. Kılıç Arslan tarafından yaptırılmış olup sağlam durumdadır (Erdemir, 2009a, s. 170). İçinde sekiz Selçuklu sultanının mezarının bulunduğu türbe on kenarlı ünik bir uygulama olarak karşımıza çıkar[52].

Türbenin doğusundaki pencerenin üstünde bulunan kitabeden Ameli Yusuf ibni Abdülgaffar el-Cuhi tarafından yapıldığı anlaşılır. Klasik Selçuklu türbe mimarisi üslubundadır. Türbenin on kenarlı kesme taştan bir gövdesi vardır. Selçuklu türbeleri içerisinde ongen plana sahip tek örnektir (KBB, 2010, s. 922).

Ongen türbe altta taş kaide üzerine oturmaktadır. Türbenin mumyalığına kuzeydoğuya açılan sandukalık bölümünün kapısı altındaki merdivenlerden girilir (Karpuz, 2009, s. 409).

Yapının kuzey yönde giriş kapısı üzerinde duvar örgüsünde devşirme olarak kullanılmış levha Bizans Dönemi'ne aittir.

Sahip Ata Camisi (Resim 24, Çizim 5)

Selçuklu sultan ya da emirleri tarafından vakıf kurumu yolu ile örgütlenen anıtsal-kamusal hizmet yapıları işlevindeki külliyeler yoluyla geliştirilen kentler arasında Konya ilk sırada yer alır. Sahip Ata Külliyesi bunun en çarpıcı örneğidir. Külliye, cami, hanikah, türbe ve hamam yapıları manzumesinden oluşmaktadır (KBB, 2010, s. IV).

[52] Türbede yatan Selçuklu Sultanları şunlardır: I. Rükneddin Mesud, II. Kılıç Arslan, I. Gıyaseddin Keyhüsrev, II. Rükneddin Süleyman, III. İzzeddin Kılıç Arslan, I. Alaeddin Keykubad, II. Gıyaseddin Keyhüsrev, IV. Rükneddin Kılıç Arslan ve III. Gıyaseddin Keyhüsrev (Erdemir, 2009a, s. 185).

Yapı, Larende Caddesi üzerinde Konya Arkeoloji Müzesi'nin bitişiğinde yer almaktadır. Ünlü Selçuklu veziri Sahip Ata Fahreddin Ali tarafından, Mimar Kelük bin Abdullah'a 1258 yılında yaptırılmıştır. Bugünkü yapı 19. yüzyıl sonlarında yanan yapının yerine düz çatılı, beş sahınlı olarak inşa edilmiştir. Eski caminin kıble duvarı, mihrabı ve anıtsal portali günümüze gelmiştir. Camide Prof. Dr. Haluk Karamağaralı'nın çalışmalarıyla özgün yapı hakkında bilgi edinilir. Buna göre cami bugünkü portale kadar uzanan dikdörtgen bir alanı kapsıyordu. Mihrap duvarına dik yedi sahından oluşmaktaydı; her bölümde altı destek mevcut olup, orta sahın diğerlerinden daha geniş tutulmuştu. Mihrap önü kubbesi ile ortada aydınlık feneri ve bir havuz vardı. Cephedeki çifte minareli portalden başka yanlarda karşılıklı girişler bulunuyordu. Yanan camiden kalan ayaklar ve başlıklar caminin ahşap direkli, kirişleme çatı üzerine toprak örtülü olarak inşa edildiğini göstermektedir (Karpuz, 2009, s. 45-46).

Sahip Ata Camisi'nin portalinde devşirme olarak bulunan 1 lahit dışında, bahçesinde dağınık durumda 2 sütun kaidesi ve 2 çift sütun bulunmaktadır. Lahitin alt kısmında bulunan delik, lahitin ikinci kullanımında çeşmeye su haznesi işlevinde kullanıldığını göstermektedir. Delik, haznenin temizlenmesi için bir tahliye görevindedir (Akok, 1972, s. 9).

Sahip Ata Vakıf Müzesi (Çizim 6)

Sahip Ata Külliyesi içinde yer alan hanikah yapısı günümüzde müze olarak kullanılmaktadır. Kitabesine göre 1279 yılında Allah'ın salih kullarına menzil ve takva sahibi sufilere mesken olarak inşa edilmiştir. 1283 yılında hanikahın kuzey eyvanına türbe yerleştirilmiştir (Karpuz, 2009, s. 51).

Müzede Bizans Dönemi'ne ait 1 eser belirlenmiştir; eser templona ait monolit işlenmiş sekizgen paye ve başlıktır.

Zevle Sultan Mescidi (Resim 25, Çizim 7)

Yapı Zevle Sultan Mahallesi'nde, Konya Fuarı'nın güneydoğusunda yer alır. Mescit ve türbeden oluşan yapı topluluğunda son restorasyonlar sırasında türbe mescidden ayrılmıştır. Ayrıca bir de zaviyesi vardır (Karpuz, 2009, 309). Tümü tuğladan yığma tekniğinde yapılmış olan türbe 1219-1227 yıllarına tarihlenmektedir (KBB, 2010, s. 282).

Mescit kare planlı kubbeli bir harimden ibaret olan Selçuklu mescitlerindendir. Harim kuzeyde altta ve üstte birer, batıda bir pencere ile aydınlatılır. Mihrap kıble yönünde güneydoğuya kaydırılmıştır. Kubbe takviye kemerlerinin arasındaki tromplara oturur. Batıdaki giriş kapısının lento ve söveleri devşirmedir.

Beşarebey Mescidi (Resim 26, Çizim 8)

Cami, Ferhuniye Mahallesi'nde, Beşarebey Sokak'ta bulunmaktadır. Ahurbeyi Zeynüddin Beşare tarafından yaptırılan 1219 tarihli yapıda duvarların üst kısmı tuğladan örülmüştür; alt kısım ise moloz taş kullanılarak yığma tekniğinde yapılmıştır. Mescit bugün hala kullanılmaktadır (KBB, 2010, s. 87-88).

Kuzey tarafındaki bir kapı ile medhal bölümüne girilir. Üç kademeli ve aslında beşik tonozla örtülü olduğu sanılan bu kısım son onarımlarda eğimli bir çatı ile örtülmüştür. Üstte kuzey cephesinde iki penceresi vardır. Kare planlı harim tuğla kubbe ile örtülüdür. Kuzey ve güney cephelerde ikişer pencere, doğuda bir pencere ile aydınlatılmaktadır. Kubbeye geçişler iki kademeli tromplarla sağlanmştır. Mihrap ve minber yenilenmiştir (Karpuz, 2009, s. 126-127).

Caminin giriş kapısında bulunan lento ve söveler Bizans Dönemi'ne aittir. Ayrıca girişte ve yapının hemen yanında bulunan 1 çift sütun ile 1 paye başlığı kataloğa alınmıştır. İşlevi belirlenemeyen güney ve batı duvarlarda devşirme duvar malzemesi durumundaki 2 eser katalog sonundaki listede yer almaktadır.

Tac'ül Vezir Türbesi (Resim 27, Çizim 9)

Türbe Ferhuniye Mahallesi'nde, bugünkü Fuar Alanı içerisindedir. Banisi Tac'ül Vezir Tacettin Ahmet olarak bilinir ve 1239 yılında yaptırılmıştır (Karpuz, 2009, s. 464).

Türbe bir medrese ile birlikte inşa edilmiştir, ancak medrese günümüze ulaşamamıştır (KBB, 2010, s. 950). Düzgün olmayan sekizgen planlı, içte kubbe dışta piramidal külahlı olan kümbet, temellerinde taş, diğer bölümlerinde tuğla malzeme ile yapılmıştır. İçte her yüzeyin ortasında, kasnağa kadar yükselen yarım daire nişler ve üstte kuzeye doğru açılan iki dikdörtgen mazgal pencere bulunmaktadır (Karpuz, 2009, s. 465).

Türbenin güneydeki giriş kapısında lento işlevinde kullanılan templon arşitravı ve özgün işlevlerinde karşımıza çıkan söveler Bizans Dönemi'ne aittir.

Ali Gav Medresesi (Resim 28, Çizim 10)

Ali Gav Medresesi Tarla Mahallesi, Ali Gav Sokak'ta bulunmaktadır. Günümüzde biçki-dikiş kursu olarak kullanılmaktadır. Yapı 13. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlendirilmektedir.

Büyük bir kısmı yıkılarak günümüze ulaşmış olan yapının planı son kazılardan sonra belirlenebilmiştir. İki eyvanlı, kubbeli, kubbesi ayaklar üzerine oturan bir medresedir. Avluyu örten kubbe dört ayak üzerinde taşınır. Ana eyvan mescit haline dönüştürülmüştür. Eyvanda bir mihrap nişi bulunur. Yanındaki iki kubbeli odadan doğudaki türbedir. Kazılar sırasında batı odasında bir tandır bulunmuştur. Karamanoğulları Dönemi'nde burası Bektaşi kökenli Ali Gav Baba'nın zaviyesi olmuştur. Ali Gav Baba'nın mezarı doğu odasındadır. Yeniçeri Ocağı'nın kapatılmasından sonra medrese Mahmudiye Medresesi olarak yeniden açılmıştır (Karpuz, 2009, s. 318-319). Yapı taş ve tuğla malzeme kullanılarak yığma tekniğinde inşa edilmiştir (KBB, 2010, s. 816).

Yapının girişinde sonradan kapatılan revak bölümünde devşirme durumda 2 sütun kaidesi yer alır. Ayrıca bahçesinde sergilenen 1 sütun kaidesi, 3 çift sütun kaidesi ve 1 çift sütun Bizans Dönemi'ne aittir.

Tahir Paşa Camisi (Resim 29, Çizim 11)

Dursunoğlu Camisi olarak da bilinen yapı Abdülaziz Mahallesi, Mimar Kemal Caddesi üzerindedir. Yapı H. Karpuz tarafından yapım tekniği ile 14. yüzyıla tarihlenirken, Konya'da kültür varlıkları envanter kayıtlarında 15. yüzyıl Karamanoğulları Dönemi'ne tarihlenmektedir Yapı düzgün kesme ve moloz taş ile tuğla kullanılarak inşa edilmiştir (Karpuz, 2009, s. 139; KBB, 2010, s. 115). İlk olarak Konya eşrafından Dursunoğlu Mehmet tarafından inşa edilen yapıya minare ve son cemaat yerinin 1888-1889 yıllarındaki onarım sırasında eklendiği anlaşılmaktadır (KBB, 2010, s. 116).

Kuzey cephe önündeki son cemaat revakı dört devşirme sütun üzerinde iç kubbeli olarak yapılmıştır. Son cemaat yeri doğu cephede camiden taşkınlık yapmaktadır. Giriş aksının iki yanı sekilerle yükseltilmiştir. Cami harimi kare planlı olup, tonozlar üzerinde kubbe ile örtülmüştür. Kare mekan doğu ve batıda bir; kuzey ve güneyde iki alt pencereyle, doğu, batı ve güneye açılmış birer tepe penceresinden ışık almaktadır (Karpuz, 2009, 139-140).

Caminin son cemaat yerinde bulunan dört devşirme sütunun üzerinde oturduğu 2 sütun ve 1 çift sütun kaidesi özgün işlevlerinde kullanılmışlardır. 1 çanak tipte sütun başlığı ise ters çevrilerek kaide olarak kullanılmıştır. 2 sütun kaidesi ise sütun başlığı işlevinde karşımıza çıkar. Yapının arka bahçesinde büyük oranda toprağa gömülü durumda Korinth tipinde 1 başlık tespit edilmiştir. Ayrıca yan bahçede templona ait 1 sütun başlığı daha bulunur.

Şeker Furuş Mescidi (Resim 30, Çizim 12)

Mescit, Şeker Furuş Mahallesi'nde, Alaeddin Tepesi'nin güneyindedir. Girişi batıdan olup, kapı üzerinde inşa ve onarım kitabeleri yer alır. Kitabeden anlaşıldığına göre Şaban oğlu Hasan tarafından 1220 yılında yaptırılmıştır (KBB, 2010, s. 247). Mescidin yan duvarları

yarı yüksekliğe kadar taş daha sonra tuğla ile tamamlanmıştır. Tuğla duvarda ahşap hatıllar kullanılmıştır. Yapının kuzeyinde de girişi olup, kuzey kapı daha büyük tutulmuştur (Karpuz, 2009, s. 271). Selçuklu Dönemi tek kubbeli mescitlerinden olup kare planlıdır. Mekan kubbe ile kapatılmış, tuğla ile örülmüş kurşun ile kaplanmıştır (KBB. 2010, s. 247). Kuzey cephede iki, batıda bir olmak üzere alt seviyede üç penceresi vardır. Doğuda ve batıda üstte küçük sivri kemerli birer pencere daha bulunmaktadır. Kubbeye geçiş tromplarla sağlanmıştır. Mihrap ve minber yenidir (Karpuz, 2009, s. 272).

Yapının batı ve kuzey kapılarında sövelerde 4 çift pencere sütunu kullanılmıştır. Ayrıca yapının bahçesinde musalla taşının altında destek olarak kesilerek kullanılmış 2 çift sütun bulunur.

Piri Mehmet Paşa Medresesi (Resim 31)

Piri Mehmet Paşa Mahallesi'nde, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün mülkiyetinde olup, baharatçı dükkanı olarak kullanılmakta olan yapı 1523 yılı Osmanlı Dönemi'ne tarihlenir (Karpuz, 2009, s. 358).

Yapının karşısında aynı adlı camisi bulunur. Zaviye-medrese odalarının U şeklindeki planı Klasik Osmanlı Dönemi'nde camiye medrese uygulamasının Konya'daki tek örneğidir (Karpuz, 2009, s. 358). U şeklindeki şemanın etrafında onsekiz tane hücre yer alır. Yapım tekniğinde dış duvarlar kagir olup, içte tonozlar kullanılmıştır (KBB, 2010, s. 291).

Yapının bahçesinde 1 kırık çift pencere sütunu; çanak, sepet ve çift sütun başlığı tiplerinde 3 başlık tespit edilmiştir.

Kapı Camii (Resim 32, Çizim 13)

Kapı Camii ilk defa 1658 yılında Mevlana'nın torunlarından Konya Mevlevi Dergahı postnişini Pir Hüseyin Çelebi tarafından yaptırılmıştır. 1811 yılında harap olan cami, Eşenlerli Köse Müftü adıyla bilinen Abdurrahman Efendi tarafından yenilenmiştir. Ancak

bu yapı da, 1867 Konya Çarşısı yangınında tamamen yanmıştır. Bu tarihten sonra yaklaşık iki yıllık süreçte taş malzemeden yapılmış olan bugünkü cami inşa edilmiştir. Ticari alan içerisinde bir platform üzerine avlusuz olarak inşa edilen ve kuzey cephesinde alt katına sekiz adet dükkan yapılarak ticari doku ile bütünleşmesi sağlanan yapı, kent siluetinin en önemli ögelerinden birisidir (Muşmal ve Çetinaslan, 2009, s. 446). Osmanlı Dönemi'nde yapıların inşa malzemesini oluşturan taşların çıkarılması, nakledilmesi ve yerine konmasındaki emeğin ve maliyetin yüksekliği inşaat mahaline yakın yerlerdeki eski eserlerden taşınan taş malzemenin kullanılmasına yol açmıştır. Bu çerçevede Osmanlı Dönemi'nde Konya çevresinde inşa edilen bazı eserlerde Konya'da bulunan eski yapıların taşlarından yararlanıldığı bilinmektedir. Özellikle bazı yapılarda Konya Kalesi'nin malzemesi kullanılmıştır. Kapı Camii'nde de ne kadarının olduğu bilinmese de, Konya Kalesi'nden getirilen malzemenin yeniden kullanıldığı bilinir (Muşmal ve Çetinaslan, 2009, s. 451).

Caminin asıl adı "İhyaiye" olup, Konya Kalesi'nin At Pazarı ile Telli Kapıları arasında bulunduğundan Kapı Camii adını almıştır. Yapı büyük bir harim ve onun kuzey tarafından bulunan son cemaat yerinden oluşur. Son cemaat yerine dokuz basamaklı bir merdivenle ulaşılmakta olup, üzeri düz tavanlıdır. Son cemaat yeri sütunlar üzerine oturtulan dokuz sivri kemerli açıklık halinde kuzeye açılır. Söz konusu açıklıklar günümüzde camekanla kapatılmıştır. Yapıya üç yönde yer alan birer kapıyla girilir. Harim çok ayaklı ve buna bağlı olarak da çok üniteli bir düzenlemeye sahiptir. Beden duvarları önünde kalan kısımlar düz tavan, ortada kalan dokuz bölümün üzeri kubbe ile örtülüdür. Harim ayrıca doğu, batı ve kuzey yönden mahfil ile çevrilmiştir. Yapının cepheleri alt ve üstte, cephelere göre sayıların değiştiği dikdörtgen formda pencerelere sahiptir (Karpuz, 2009, s. 195-196).

Yapının cephelerinde çok sayıda devşirme malzeme kullanılmıştır. Bunlar 1 yiv ve düğüm motifli sütun, 2 paye, 1 çift sütun başlığı, 1 templon arşitravı, 1 levha ve 2 işlevi tespit edilememiş eseri kapsar. Ayrıca katalog sonundaki listede 1 profilli parça yer alır. Sütun son cemaat yerinde, payeler, templon arşitravı ve levha kuzey cephededir. İşlevi tespit edilemeyen eserler batı ve güney cephelerde yer alır. Yapıda özellikle lento ve söve olarak

kullanılan Antik ve Bizans dönemine ait olabilecek parçaların kaleden getirilmiş olma ihtimali bulunmaktadır. Bunun yanında bu parçaların Konya içerisinde ya da yakın çevresinde zaman içerisinde harap olmuş Bizans yapılarına ait olabilecekleri de düşünülür (Muşmal ve Çetinaslan, 2009, s. 457).

Evhadeddin Kirmani Türbesi (Resim 33)

13. yüzyılın ortalarına tarihlenen türbe Musalla Mezarlığı içinde yer almaktadır. Yapı ile ilgili herhangi bir kitabe bulunmamaktadır. Evhadeddin Kirmani (ölümü 1237) Evhadiye tarikatı kurucusudur. Türbe kare planlı olup üzeri kubbe ile örtülüdür. Kübik gövdeden kubbeye geçiş Türk üçgenleri ile sağlanmıştır. Türbeye batıdaki kapıdan girilir. İçeride herhangi bir sanduka ya da mezar taşı bulunmaz. Gövde moloz taş, kubbe ise tuğladan yapılmıştır (Karpuz, 2009, s. 391-392; KBB, 2010, s. 901).

Yapının giriş kapısının lentosu özgün işlevinde kullanılmış Bizans Dönemi eseridir. Ayrıca duvar malzemesi olarak kullanılmış işlevi belirlenememiş bir eser de yapının güneybatı köşesinde karşımıza çıkar.

Şeyh Sücaeddin Türbesi (Resim 34, Çizim 14)

Musalla Mezarlığı içinde yer alan yapı Karamanoğlu Dönemi'nde 1349 yılında inşa edilmiştir. Yapım malzemesi taş ve tuğladır. Kare planlı gövde üzerinde sekizgen kasnak ve kubbe vardır. Yapının kubbesi orijinaldir. Kubbe onaltı dilimli sağır bir Resimde tasarlanmıştır. Türbenin girişi güneyden sağlanır. Mumyalık kısmı yoktur (KBB, 2010, s. 948).

Yapının hemen önünde üzeri yazıtlı ve haç kazımalı 1 sütun tez kapsamına alınmıştır.

Karacihan Çeşmesi (Resim 35)

Çeşme Karacihan Mahallesi'ndedir. Kitabesine göre 1908 tarihinde inşa edilmiştir ve belediyenin mülkündedir. Çok cepheli çeşmeler grubuna giren yapıda yapım malzemesi olarak düzgün kesme taş kullanılmıştır. Çeşme bağımsız tasarlanan bir meydan çeşmesidir. Dört cepheli eserin iki cephesinde çeşmeler yer alır. Biri sivri kemerli, diğeri daha küçük boyutta dilimli kemerlidir (Karpuz, 2009, s. 567).

Çeşmenin iki cephesinde kullanılan çeşme aynalıkları Bizans Dönemi'ne ait levhalardır.

İç Karaaslan Mescidi (Resim 36, Çizim 15)

Yapı İç Karaaslan Mahallesi'nde yer alır. 13. yüzyıla tarihlenen mescit kare planlı bir harimden meydana gelir. Mescide batı cephesinin kuzey köşesindeki kapıdan girilir. Mescidin duvarları kısmen taş kısmen tuğladan yapılmıştır. Kubbe yüksek sekizgen bir kasnağa oturur. İçteki trompların üzerinde yine küçük dekoratif tromplara yer verilmiştir. Harimin kıble tarafında altta iki, batıda bir; üst kısımlarda ise batıda bir, kuzey duvarda bir ve kubbe kasnağında dikdörtgen formlu bir pencere bulunmaktadır.

Mescidin batı duvarındaki giriş kapısının lento ve söveleri Bizans Dönemi'ne aittir. Eşik taşı olarak da bir lento ters çevrilerek kullanılmıştır. Güney duvarda lahit gövdesine ait bir parça duvar örgüsünde karşımıza çıkar.

Fakih Dede Türbesi (Resim 37, Çizim 16)

Eser Pir Hasan Caddesi'nde eski garajın güney doğusunda yer alır. Yapının Karamanoğlu İbrahim Bey tarafından İsa oğlu Burhanettin Fakıh Paşa için 1454'te yaptırıldığı kitabesinden anlaşılmaktadır. Yapım malzemesi taş ve tuğladır (KBB, 2010, s. 906). Türbe kare planlıdır; kare prizma alt yapı üstte sekizgene dönüşür ve dörtgen kesitli taş silmeyle sonlanır. Örtü piramidal biçimlidir. Doğu, güney ve batı cephelerde dikdörtgen bir çerçeve içerisine yapılmış olan pencereler üstte sivri teğet kemer alınlıklıdır. Güney pencere

diğerlerine göre daha geniş yapılmıştır. Giriş kapısı kuzey cephedir; yine dikdörtgen bir çerçeve içerisindedir (Karpuz, 2009, s. 393-394).

Fakih Dede Türbesi'nde Bizans Dönemi'ne ait 2 paye, 3 lento ve 1 templon payesi bulunmaktadır. Ayrıca 1 eserin işlevi belirlenememiştir. Payeler giriş kapısı söveleri olarak kullanılmıştır. Diğer eserler doğu, batı ve güney cephelerde karşımıza çıkar.

Hoca Hasan Camisi (Resim 38, Çizim 17)

Yapı Kazım Karabekir Caddesi üzerindedir. 13. yüzyıla tarihli yapının minaresinin kare planlı kaidesi düzgün kesme taştan, üzeri tuğla ile yapılmıştır. Gövde kısmı tuğladan inşa edilmiştir. Eserin duvarları temelde moloz taş üzeri tuğladır (KBB, 2010, s. 144).

Cami kare planlı ve tek kubbelidir. Kubbeye geçiş tromplarla sağlanır. Kuzeyinde revaklı bir son cemaat yeri ve minare yer alır. Sağır olan kubbesinin malzemesi tuğladır. Mihrap ve minber yenidir. Pencereleri orijinal olmayıp, değişik yerlere gelişigüzel açılmıştır (KBB, 2010, s. 145).

Yapının girişinde zeminden yükseltilmiş son cemaat yerinde zeminde 1 sütun başlığı yer alır. Kuzey cephede 1 silme ve işlevi belirlenemeyen 1 eser karşımıza çıkar. Ayrıca katalog sonundaki işlevi belirlenemeyen eserler listesine, batı duvar örgüsünde kullanılmış 6 profilli parça alınmıştır.

Sırçalı Mescit (Resim 39, Çizim 18)

Mescit kendi adıyla anılan mahallede yer almaktadır. 1275 yılında yapılmış olan yapının malzemesi taş ve tuğladır (KBB, 2010, s. 239).

Yapıya doğu cephesindeki son cemaat yerinin kuzey köşesindeki kapıdan girilir. Girişteki sivri kemerler iki taş ayağa oturur. Bu bölüm beşik tonozla örtülüdür. Kare planlı harim tuğla kubbeyle örtülüdür. Kubbeye geçiş Türk üçgenleri ile sağlanır. Mescidin içerisi doğudan iki, kuzey ve güneyde üstte küçük alçı pencerelerle aydınlanmaktadır. Yapının en orijinal kısmı mihrabıdır (Karpuz, 2009, s. 268-269). Giriş kapısının lento ve söveleri Bizans Dönemi'ne ait olup, tezimizin kataloğuna alınmıştır.

Siyavuş Sultan Türbesi (Resim 40)

Piri Mehmet Paşa Mahallesi'nde bulunan türbe 1280 yılına tarihlidir. Taş temel üzerine tuğladan yapılmış olan kare gövdeli türbeye kuzeyden girilir. Türbenin kare köşeleri sekizgene dönüşerek yükselir; sekizgen tanbur üzerine piramidal çatı oturmaktadır. Külah içten kubbe biçimindedir. Gövde üzerinde her köşede yüksekte birer pencere bulunur. Yapının cenazeliğine girilemez (Karpuz, 2009, s. 443-444). Yapının ana giriş kapısının lento ve söveleri Bizans Dönemi'ne aittir.

Nakipoğlu Çeşmesi (Resim 41)

Nakipoğlu Mahallesi, Seyyid Mahmud Sokak'ta bulunan çeşme 1744 yılında yapılmıştır. Banisinin İbrahim Efendi olduğu bilinir. Tek cepheli, yuvarlak kemerli ve depolu bir çeşmedir. Yapı malzemesi olarak devşirme ve kesme taş kullanılmıştır. Yarım daire kemerli, kitabelidir. Zamanla zemini dolmuştur. Yuvarlak kemeri taşıyan ayaklar Bizans Dönemi çift sütunlarından yapılmıştır ve çift sütunların üstünde yastık görevi gören 2 parça da silmedir.

Şeref Şirin Çeşmesi (Resim 42)

Çeşme Şems-i Tebrizi Mahallesi'nde Hükümet Konağı'nın kuzeybatısında yer alır. Eser kitabesine göre 1883 yılında inşa edilmiştir. Yapım malzemesi olarak düzgün kesme taş kullanılmıştır. Tek cepheli, sivri kemerli, bağımsız bir sokak çeşmesidir. Kemerin oturduğu

ayaklar silmelerle hareketlendirilmiştir (KBB, 2010, s. 413). Çeşme aynalığı Bizans Dönemi'ne ait levhadır.

Şeyh Alaman Türbesi (Resim 43, Çizim 19)

Şeyh Ulema Türbesi olarak da bilinen yapı, Şeyh Ulema Yahşi Caddesi üzerinde İç Galaman Mezarlığı içerisindedir. 1288 yılında Şeyh Alaman tarafından yaptırılmıştır. Kare gövdeli ve üzeri kubbeli tipik bir Selçuklu türbesidir. Moloz taş duvarlı türbeye doğudaki kapısından girilir. Kapı söveleri ve sivri kemeri düzgün taşlardan yapılmıştır. Türbenin kare iç mekanı kuzey ve güney cephelerde bulunan ikişer pencere ile aydınlanır. Güney duvarının ortasında mermer mihrap bulunur. Türbenin cenazelik katına girilemez.

Giriş kapısının iki yanında üzerlerinde devşirme sütunlar bulunan iki sütun kaidesi vardır. Yapının batı duvar örgüsünde 1 templon sütunu, 1 sekizgen templon payesi, güney duvar örgüsünde 1 levha ve 1 lahit kapağı bulunur.

İç Galaman Mezarlığı

Şeyh Ulema İşgalaman ya da Şeyh Alaman Mezarlığı olarak da bilinir. Şeyh Alaman Türbesi'nin de içinde bulunduğu mezarlık 13. yüzyıla tarihlenir (Karpuz, 2009, s. 457). Karpuz kullanım dışı olduğunu belirtse de, mezarlık görevlisi hala zaman zaman mezarlıkta defin işleminin yapıldığını tarafımıza bildirmiştir. Mezarlık içinde 1 çift sütun başlığı tespit edilmiştir. Ayrıca musalla taşının destekleri iki parça halindeki 1 çift sütundan oluşur.

Sedir Sultan Türbesi (Resim 44)

Yanık Cami Mahallesi, Sedirler Caddesi üzerindeki türbe aynı adı taşıyan mezarlık içindedir. 13. yüzyılda inşa edilmiştir. Kare planlı olan yapının su basman yüksekliğine kadar moloz ve devşirme taşlardan üst tarafı ise kerpiçten örülmüştür. Tek ahşap sütunun

taşıdığı çatı toprak damdır. Türbenin içinde mezar taşı ve sandukası olmayan hafif yüksek bir mezar yer almaktadır (KBB, 2010, s. 932). İ. H. Konyalı yapının özgününde kubbe ile örtülü olduğunu öne sürer (2007, s. 470). Yapının girişi kuzeydendir. Kuzeydoğu köşede Bizans Dönemi'ne ait 1 paye başlığı belirlenmiştir.

Seyfeddin Karasungur Türbesi (Resim 45)

Türbe Çifte Merdiven Mahallesi Mehterhane Çıkmazı'nda yer alır. 1270 sonrasında Seyfettin Karasungur tarafından yaptırılmıştır.

Taş ve tuğladan yapılmış sekizgen planlı türbe piramidal külahlıdır. Türbenin yapım malzemesi gövde üzerinde içten tuğla, dıştan köşelerde tuğla kemer üzerinde taş kaplamadır. Türbeye batıdan mermer bir taç kapıdan girilir. Türbenin cenazeliği kapalı olup, girilemez. İçten gövde üzerinde yüksekte pencereler bulunur. Köşelerde kubbeye tromplarla geçilir. Saçak ve piramidal külah bütünüyle tuğla örgülüdür (Karpuz, s. 440).

Sekizgenlerin her birinde üstte pencereler yer alır. Pencerelerin beşi Bizans Dönemi'ne ait 1 çift sütun ve 4 çift pencere sütunun orta kısımlarının oyularak açılmasıyla yapılmıştır. Oyuklara parmaklık yapılmıştır.

Abdülmümin Mescidi (Resim 46, Çizim 20)

1275 yılında inşa edilen mescit Abdülaziz Mahallesi, Aslanağzı Sokak'ta yer almaktadır. Taş malzeme kullanılarak yığma yapım tekniğinde yapılmıştır (KBB, 2010, s. 59).
Kare planlı mescidin duvarları muntazam olmayan taşlarla örülmüş olup, üzeri tuğladan sağır tek kubbe ile örtülmüştür. Kubbenin üzerinde tuğla basamaklar yer alır. Kubbe bugün kurşunla kaplıdır. Giriş doğudandır. Mihrap orijinal değildir (KBB, 2010, s. 60).

Yapının giriş cephesinde Bizans Dönemi'ne ait bir küçük sütun kullanılmıştır.

Hasbey Dar'ül Hüffazı (Resim 47, Çizim 21)

Dar'ül Hüffaz Gazi Alemşah Mahallesi'nde, Hacı Hasbey Sokak'tadır. Karamanoğlu Dönemi'nde 1421 yılında Hatipli Hacı Hasbey oğlu Mehmed tarafından yaptırılmıştır. Yapı tuğladan yapılmış üç yönde etrafı kesme taşlarla kaplanmıştır (Karpuz, 2009, s. 323; KBB, 2010, s. 818). Ayasofya Mescidi olarak da bilinir (Konyalı, 2007, s. 627).

Kare prizma alt yapı üzerinde yüksek kasnaklı kubbe ile örtülmüştür. Kare plan yukarıda içe doğru eğimli bir geçişle onaltıgene dönüştürülmüştür. Kuzey ve doğu cephelerde birer tepe penceresi bulunur. Cephede oldukça süslü giriş kapısı bulunur. Güney cephe tümüyle sağır tutulmuşken kuzey cephede mumyalık girişi bulunur. Kuzeydeki merdivenden inilen mumyalık haçvari planlı olup üzeri çapraz tonozla örtülüdür (Karpuz, 2009, s. 323-324). Yapının bulunduğu mahalle Rum Mahallesi olarak da bilinir. Dar'ül Hüffaz'ın yarım kalmış ön cephesine ve yanlarda kullanılmış büyük boyutlu bloklara bakılarak, bu yapının yerinde bir Roma Dönemi'nde anıtsal bir mezar bulunduğuna ilişkin iddialar ortaya atılmıştır. Daha sonra Karamanoğlu Dönemi'ne kadar bu yapının bir kilise, hatta şehrin Ayasofya'sı olarak kullanıldığı öne sürülür (Bildirici, 2009, s. 136). Duvar kalınlıklarında fark oluşu ve kiliselerde krypta olarak karşımıza çıkan haçvari planlı mumyalık bölümü ise burada belki de daha önce bir kilise bulunduğuna işaret eder; ancak kesin bir sonuca varmak için yapı daha ayrıntılı incelenmelidir.

Yapının batı cephesinde üst seviyede işlevi belirlenemeyen ancak motifinden Bizans Dönemi eseri olduğu anlaşılan bir blok yer almaktadır.

Şazi Bey Cami (Resim 48)

Ak Cami olarak da bilinen yapı İnce Minare Caddesi üzerindedir. Karamanoğlu Dönemi'nde 1424 yılında Şazbey Ağa tarafından kagir olarak yaptırılmıştır. Bugünkü haline 20. yüzyılda getirilmiştir.

Kare planlı yapıya kuzeybatı köşedeki açıklıktan girilir. Harimin üzeri sekizgen kasnağa oturan kubbe ile örtülüdür. Cami doğu, batı ve güney cephedeki ikişer, kuzey cephedeki bir sivri kemerli pencere ve kubbe kasnağındaki küçük pencereyle aydınlatılmaktadır (Karpuz, 2009, s. 85). Yapının kuzey cephesinde soffitli bir paye duvar örgüsünde kullanılmıştır.

Bosna-Hersek Fahri Konsolosluğu

Konya Fuar Alanı'nın hemen dışında bulunan ve Bosna-Hersek Fahri Konsolosluğu olarak kullanılan modern yapının bahçesinde Korinth tipinde bir sütun başlığı tespit edilmiştir.

Fuar Alanı

Tac'ül Vezir Türbesi'nin de içinde bulunduğu Fuar Alanı'nda dağınık durumda 1 sütun kaidesi, 1 çift pencere sütunu ve 1 havan/dibek belirlenmiştir.

Kültür Parkı

Kültür Parkı'nın İnce Minare Caddesi'ne bakan tarafında kırık bir çift sütun tespit edilmiştir.

Sille

Sille ve çevresinde saptanan höyüklerden köyün tarihinin Eski Çağ'a kadar uzandığı anlaşılmıştır. Hıristiyanlığın Anadolu'da bilinen en eski merkezlerinden biri olan Sille, daha önce yerleşim amaçlı kullanılan mağaralar Bizans Dönemi'nde kilise olarak kullanılmış; yerleşim Bizans Dönemi'nde de önemini sürdürmüş (Sarıköse, 2009, s. 7-8). Konya'nın Selçuklularca ele geçirilmesinden sonra yerli halkın bir kısmı Sille'ye gönderilmiştir. Ramsay 1918'de yazdığı makalesinde köyde pek çok Hıristiyanın

yaşadığını, buna bağlı olarak çok sayıda kilisenin bulunduğunu belirtir; ayrıca köyde kısmen Türklerin de yaşadıklarını ifade eder (1918, s. 162).

17. yüzyılda Sille'de gayrimüslimlerin yaşadığı Satı Keşiş, Kaplan Keşiş ve Koz isimlerinde üç mahalle bulunuyordu. 18. yüzyılda Göni adlı bir diğer gayrimüslim mahallesi daha ortaya çıkmıştır. 19. yüzyılda Sille'nin nüfusunda bir artış görülür. Bunun sebebi Orta Anadolu'nun diğer kasaba ve şehirlerinden hatta Lübnan gibi uzak yerlerden gayrimüslim göçü almasıdır. 19. yüzyılda onüç olan gayrimüslim mahalle sayısı 20. yüzyılda üçe inmiştir (Sarıköse, 2009, s. 26-27). Mübadele sonrasında gayrimüslim halk Yunanistan'a göç etmiştir.

Köyün içinde Bizans Dönemi'ne tarihlenen 1 çanak tipte sütun başlığı tespit edilmiştir. Sille içinde bulunan Konak Restaurant'ının bahçesinde ve girişinde 1 sütun kaidesi, 2 çift pencere sütunu, 1'i çift olmak üzere 3 sütun başlığı belirlenmiş ve Sille Parkı'nda bulunan 2 çift sütun ile birlikte tezimizin kataloğuna alınmıştır.

Sille Aya Elena Kilisesi'nde devşirme duvar malzemesi olarak kullanılmış 7 templon payesi güney ve doğu cephede yer almaktadır.

Dokuzun Han (Resim 49)

Han İstanbul yolu üzerinde 9. km.de yer almaktadır. Kitabesine göre Keyhüsrev zamanında İğdişler Emiri Hacı İbrahim tarafından 1210 yılında yaptırılmıştır. Han kapalı ve açık bölümleri bir arada bulunduran plan tipindendir. Eş odaklı plan da denilen avlu ile kapalı bölümün birbirine eş olduğu plan yapısındadır. Yapım malzemesi olarak moloz taş ve kesme taş kullanılmıştır. Kuzey-güney doğrultusunda dikdörtgen planlı olan hanın avlu girişi doğudaki dar cepheden sağlanır. Yapılan kazılarda yapının doğu ve batı kanatlarının revaklı olduğu anlaşılmıştır. Kazılarda avlu ve ona bağlı bölümler ortaya çıkarılmış ve bunlara dayanarak yapının restitüsyonu yapılmıştır (KBB, 2010, s. 477).

Yapıda antik ve Bizans Dönemi devşirmelerinin olduğu yayınlarda geçse de, sadece yapının kapalı bölümünde kuzey duvar örgüsünde Bizans Dönemi'ne ait 1 sütun kaidesi ve 1 lahit tespit edilmiştir (Belke ve Restle, 1984, 159).

Zazadin Han (Resim 50, Çizim 22)

Han, Konya-Aksaray yolu üzerinde yaklaşık 20. km.de Tömek Köyü'nün hemen dışında bulunmaktadır. Eserin inşasına Alaeddin Keykubad Dönemi'nde başlanıp, oğlu Gıyaseddin Keyhüsrev zamanında 1237 yılında bitirilmiştir. Vezir Sadettin Köpek bin Abdullah yapının hem mimarı hem de banisidir.

Hanın beden duvarları tamamen taştan yapılmış, taşlar arasında devşirme antik malzeme de önemli yer tutmuştur. Avlunun güneydoğu köşesindeki mekanın üst örtüsünde tuğlaya yer verilmiştir. Doğu-batı doğrultusunda uzanan dikdörtgen planlı yapı beş tonozlu kapalı bir bölümle, ondan daha uzun avludan oluşur. Avlu kapısı uzun kenar üzerindedir. Kapının üzerinde mescit yer alır. Basık kemerli kapıdan eyvana ve oradan avluya geçilir. Kapalı kısma geçit veren kapı da giriş kapısı gibi iki renk malzeme ile yapılmıştır (KBB, 2010, s. 488).

Zazadin Han'da Roma ve Bizans Dönemleri'ne tarihli çok sayıda devşirme malzeme kullanılmıştır. Bizans Dönemi'ne ait ve tümü her cephede, kapalı bölüm ve avlu duvar örgüsünde karşımıza çıkan eserlerin 2'si çift sütun, 25'i çift pencere sütunu, 1'i paye başlığı, 32'si lento, 2'ü söve, 1'i silme, 11'i eşik taşı, 1'i sekizgen templon payesi, 1'i templon arşitravı, 3'ü altar kaide levhası, 4'ü altar üst levhası, 45'i levha, 3'ü lahit, 1'i ölçü kabı, 3'ü baskı kolu yuvasıdır. Ayrıca kataloğa alınan 14 işlevi belirlenemeyen eser dışında, katalog sonundaki listeye alınan 40 profilli parça vardır.

Zazadin Han'ın Selçuklu öncesi dönemiyle ilgili çeşitli görüşler vardır. Hanın duvarlarında bulunan bazı yazıtlı parçalar ilk olarak H. S. Cronin tarafından 1902 yılında değerlendirilmiştir. Yapının duvarlarında kullanılan taş eserlerin özellikleri ve yazıtlı

parçalar araştırmacıya, Hanın yakınlarında olduğu düşünülen köyün kilisesi ve mezarlığından getirilmiş olduklarını düşündürür. Araştırmacı ayrıca yapının birkaç metre kuzeyinde bulunan eski bir yapının temellerinden bahsederek, yapıda kullanılan taş eserlerden eski yapının yeniden inşa edilebileceğini ileri sürer. Cronin'in okuduğu yazıtlı parçalar Hıristiyan kişilere aittir (1902, s. 358). Yazıtlardan birisinde geçen *Prota* kelimesi Anadolu'da bilinen bir kelimedir ve muhtemelen hanın bulunduğu yerdeki köyün adı olmalıdır (Cronin, 1902, s. 359). Hanın bulunduğu yerin Konya-Aksaray yolu üzerinde bulunması ve Konya gibi büyük ve önemli bir kentin hemen yakınında olan konumu, Roma ve Hıristiyan Dönemleri'nde belli bir aktivitenin ve zenginliğin olduğunu göstermekle birlikte, sonrasında yalnızlığına terk edilmiş oluşu bu durumla bir tezat oluşturur. Batıdan gelişte ilk menzil yeri burası olmalıdır. Konya ile yakınlığı, yerleşimin emekli olduktan sonra devlet görevlilerinin ya da varlıklı tüccarların aktif hayatları sona erdikten sonra gittikleri bir dinlence yeri olabileceğini düşündürür (Cronin, 1902, s. 367). Üzerinde Mikail adının yazılı olduğu bir devlet görevlisine ait yazıt da bu durumla tutarlılık gösterir (Cronin, 1902, s. 361) [53].

Zazadin Han'ın bulunduğu yer ile ilgili bir görüş de, yapıda *in situ* olarak bulunan bir lento üzerindeki duada "Başmelek" kelimesini içeren yazıtta geçen "*chōrion Kapumais*" buradaki yerleşimin ve yapının patronunun adı olmalıdır (Len 29) (Belke ve Restle, 1984, s. 220)[54]. Pek çok Roma, Erken Bizans ve Orta Bizans mezar taşları ve mimari parçaları içeren yapı, hala bir Bizans duvar kilisesinin planını yansıtmaktadır (Erdmann, 1961, no. 27; Belke ve Restle, 1984, s. 220)[55].

Selçuk Üniversitesi'nce yapılan proje kapsamında Zazadin Han'da yapılan çalışmalar sırasında yapının güneyinde yüzey yerleşmesi ve Antik Dönem'e ait olduğu belirtilen iki yapı kalıntısı belirlenmiştir. Ancak bilgiyi edindiğimiz makalenin metninde konuyla ilgili

[53] Cronin ilk olarak W. M. Ramsay tarafından görülen ve yapıda oldukça yüksekte olduğundan kesin olmamakla birlikte Mikhail ısminin okunduğunu belirtir (Cronin, 1902, s. 360)
[54] K. Belke ve M. Restle, yazıttaki başmeleğin Başmelek Mikail olduğunu ileri sürerler (1984, s. 220).
[55] Üzerinde Başmelek yazan yazıt ile Len 29 aynı eser değildir. Len 29 yapının dışında ve yapının zeminine oldukça yakın bir konumdadır.

hiçbir bilgi verilmemekte, sadece kroki üzerinde yerleri gösterilmektedir (Karpuz, 1998, s. 55, Resim 9)[56].

Cronin ve Ramsay'in de belirttiği gibi Zazadin Han'daki devşirme malzemeler yapının yerinde veya yakınında bulunan bir yerleşime işarettir. Bugün Cronin'in bahsettiği yapı temeline ilişkin görünürde hiçbir iz yoktur. Ancak yapıda son yıllarda yapılan restorasyonlar sırasında kaldırılmış olabilirler. Karpuz'un krokide gösterdiği kalıntılar da görülememiştir. Hanın hemen dışında birkaç km. ötede bulunan köyde de günümüze ulaşmış herhangi bir kalıntı mevcut değildir. Han çevresinde ve Tömek Köyü'nde yapılabilecek daha ayrıntılı çalışmalar ve kazılar Zazadin Han gerçeğini ortaya çıkarabilir.

[56] Zazadin Han ve çevresinde araştırma yapılmış ancak yayınlarda geçen yapı kalıntılarına rastlanılmamıştır. Hanın yakınında bulunan Tömek Köyü'nün camisinin hocası büyüklerinden duyduğu kadarıyla, hanın arkasında (güney) bir hamam kalıntısı olduğunu tarafımıza bildirmiştir.

6. KATALOG

Katalog tanıtımı

Katalogda yer alan eserler öncelikle işlevlerine, sonrasında türlerine göre ayrılarak gruplandırılmış ve katalog numarası verilmiştir. Sıralamada müzelerde sergilenen eserlere öncelik verilmiş, şehir merkezinde bulunan ve daha yoğun eser içeren yapılar öne alınmaya çalışılarak, şehir merkezinin dışındaki Sille, Dokuzun ve Zazadin Han merkeze yakınlık sırasıyla kataloglanmıştır. Eserler bulundukları yerde ilk olarak devşirme olanlar olmak üzere dağınık bulunanlar arkasından tanıtılır. Devşirme eserler mimariye bağlı olarak ele alınmıştır. Buna göre, genelinde iç mekanda bulunan eserlerle, giriş ya da girişe yakın eserler önceliklidir. Cephelerde bulunanlar sonrasında tanıtılır. Yapıların cepheleri sağdan sola sırayla ele alınmıştır.

Katalogda yer alan bazı devşirme eserler bulundukları yapılarda üst seviyede olduklarından boyutları fiziksel olarak almak mümkün olmamıştır. Ulaşamadığımız ögelerin boyutları dijital ölçüm aletleri kullanılarak alınmıştır. Ancak bazı eserlerin derinliği, kalınlığı cepheden görünmeyen üçüncü boyutları ne yazık ki alınamamıştır.

Birbirini tamamlayan kapı çerçevesi gibi lento ve sövelerden oluşmuş olsa da, özgününde birlikte kullanıldığı için tek katalog numarası verilmiştir. Tek bir esere ait kırık parçalar aynı katalog numarası altında a, b, c gibi şıklarla ele alınmıştır. Arazide yapılan kesit çizimleri AutoCad programı ile çizdirilip, kataloğa eklenmiştir. Katalogda, eserlerin resim ve çizim numaraları önceki ve sonraki bölümlerde kullanılan numaralardan bağımsız olarak baştan verilmiştir. Ayrıca katalogda yer alan bazı eserler yayınlıdır; katalogda bulunan kaynakça bölümünde yayınlar belirtilmiştir.

6. 1. MİMARİ İŞLEVLİ TAŞ ESERLER

6. 1. 1. Sütun Kaidesi

1[57]. SK 1[58]

Nisan 2004, Nisan 2005, Ekim 2009[59]; Konya Arkeoloji Müzesi[60]; Sarımtırak-beyaz mermer[61] (Resim 51; Çizim 23)[62]

Ç: 45 cm. Tüm Y: 25 cm. Pl.G: 53 cm.(k) Pl.D: 51 cm.(k) Pl.Y: 10 cm.

Kaide Attika A tipindedir. Düz, profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde spira yer alır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde ortası tek yivli boyun vardır. Tüm yüzeyleri düzgün işlenmiş kaidede kısmen tarak izleri vardır. Kaidenin plinthusu ve bir yanı kırıktır. Üst yüz düzgündür. Kaidenin bir yüzünde 11 cm. genişliğinde 12 cm. derinliğinde levha oluğu vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

2. SK 2

Nisan 2004, Nisan 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Beyaz-gri mermer (Resim 52; Çizim 24)

Ç: 50 cm. Tüm Y: 29 cm. Pl.G: 56 cm.(k) Pl.D: 58 cm.(k) Pl.Y: 10 cm.

Kaide Attika A tipindedir. Düz, profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde spira yer alır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde ortası tek yivli boyun vardır. Tüm yüzeyleri düzgün işlenmiş kaidede kısmen tarak izleri vardır. Üst yüzü düzgündür.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

3. SK 3

Nisan 2004, Nisan 2005; Ekim 2009**;** Konya Arkeoloji Müzesi; Gri-beyaz mermer (Resim 53; Çizim 25)

Ç: 61 cm. Tüm Y: 50 cm. Pl.G: 75 cm. Pl.D: 70 cm.(k) Pl.Y: 10 cm.

Attika A tipindedir. Düz, profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde

[57] Eser sayısını gösterir.
[58] Katalog numarasıdır.
[59] Çalışma dönemini içerir.
[60] Bulunduğu yeri içerir.
[61] Eserin malzemesini içerir.
[62] Resim ve varsa çizim numaralarıdır.

spira yer alır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde ortası tek yivli boyun vardır. Tüm yüzeyleri düzgün işlenmiş kaidede kısmen tarak izleri vardır. Düzgün olan üst yüzde 7.5 cm. çapında bir kurşun yuvası ve 26.5 cm. uzunluğunda akıtma kanalı vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

4. SK 4

Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Gri-beyaz mermer (Resim 54; Çizim 26)

Ç: 50 cm. Tüm Y: 33.5 cm. Pl.G: 66.5 cm.(k) Pl.D: 66 cm.(k) Pl.Y: 10 cm.

Attika A tipindeki kaide düz, profilsiz bir plinthus üzerinde yükselmektedir. Üzerinde torus ve bunun üzerinde spira yer alır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde ortası tek yivli boyun vardır. Tüm yüzeyleri düzgün işlenmiş kaidede kısmen tarak izleri vardır. Plinthusu kısmen kırıktır.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

5. SK 5

Nisan 2004, Nisan 2005, Ekim 2009**;** Konya Arkeoloji Müzesi; Gri-beyaz mermer (Resim 55; Çizim 27)

Ç: 49 cm. Tüm Y: 36 cm. Pl.G: 64.5 cm.(k) Pl.D: 65 cm.(k) Pl.Y: 10 cm.

Attika A tipindeki kaide düz, profilsiz bir plinthus üzerinde yükselmektedir. Üzerinde torus ve bunun üzerinde spira yer alır. Spira üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilustan ortası tek yivli boyuna geçilir. Tüm yüzeyleri düzgün işlenmiş kaidede kısmen tarak izleri vardır. Plinthusu kısmen kırıktır. Üst yüz düzgündür.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

6. SK 6

Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Gri-beyaz mermer (Resim 56; Çizim 28)

Ç: 42.5 cm. Tüm Y: 24 cm. Pl.G: 40 cm.(k) Pl.D: 41 cm.(k) Pl.Y: 8 cm.

Müzenin deposunda bulunan kaide Attika A tipindedir. Düz, profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde spira

yer alır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde ortası tek yivli boyun vardır. Tüm yüzeyleri düzgün işlenmiş kaidede kısmen tarak izleri vardır. Kaide plinthusu kısmen kırıktır. Üst yüzü kabaca düzgündür.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

7. SK 7

Ekim 2009; İnce Minareli Medrese Taş ve Ahşap Eserleri Müzesi; Kireç taşı (Resim 57; Çizim 29)

Ç: 42 cm. Tüm Y: 31 cm. Pl.G: 52 cm. Pl.D: 36.5 cm.(k) Pl.Y: 11 cm.

Attika A tipindedir. Düz, profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde spira yer alır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde ortası yivli boyun vardır. Tüm yüzeyleri düzgün işlenmiştir. Kaide yaklaşık olarak ortadan kırık ya da kesilmiştir. Düzgün olan üst yüzde 9 cm. çapında, 5 cm. derinliğinde kurşun yuvası vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

8. SK 8

Ekim 2009**;** İnce Minareli Medrese Taş ve Ahşap Eserleri Müzesi; Traverten (Resim 58; Çizim 30)

Ç: 45 cm. Tüm Y: 30 cm. Pl.G: 57 cm.(k) Pl.D: 45 cm.(k) Pl.Y: 8 cm.

Kaide Attika A tipindedir. Düz, profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde spira yer alır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde ortası tek yivli boyun vardır. Tüm yüzeyleri düzgün işlenmiş kaidede kısmen tarak izleri vardır. Kaide plinthusu kısmen kırıktır; bir yan yüzde plinthus üzerinden başlayan 10 cm. genişliğinde, 7 cm. derinliğinde levha oluğu yer alır. Üzerine yerleştirilen kaideden dolayı üst yüzü görülemez.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

9. SK 9

2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 59; Çizim 31)

Ç: 49 cm.Tüm Y: 26 cm. Pl.G: 62 cm.(k) Pl.D: 61 cm.(k) Pl.Y: 10 cm.

Attika A tipindedir. Düz, profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde spira yer alır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde ortası tek yivli boyun vardır. Tüm yüzeyleri düzgün işlenmiş kaidenin köşelerinde kırıklar ve aşınmalar mevcuttur. Üstte 5 cm. çapında, 0.5 cm. derinliğinde kurşun yuvası vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

10. SK 10

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 60; Çizim 32)

Ç: 50 cm. Tüm Y: 27 cm. Pl.G: 57 cm.(k) Pl.D: 51 cm.(k) Pl.Y: 8 cm.

Attika A tipindeki kaide düz, profilsiz bir plinthus üzerinde yükselmektedir. Üzerinde torus ve bunun üzerinde spira yer alır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde ortası tek yivli boyun vardır. Tüm yüzeyleri düzgün işlenmiştir. Kaide ortaya yakın yerden kırıktır. Düzgün olan üst yüzde, merkezde 5 cm. çapında, 5 cm. derinliğinde kurşun yuvası vardır.

5.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

11. SK 11

Haziran 2010; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 61; Çizim 33)

Ç: 37 cm. Tüm Y: 26 cm. Pl.G: 48 cm.(k) Pl.D: 47 cm.(k) Pl.Y: 8.5 cm.

Attika A tipindeki kaidede düz, profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde spira yer alır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde ortası tek yivli boyun daha vardır. Alt yüz kaba yonudur; diğer yüzeyler düzgün işlenmiştir. Üst yüzde merkezde 4 cm. çapında, 2 cm. derinliğinde kurşun yuvası mevcuttur.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

12. SK 12

Haziran 2010; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 62)

Ç: 42.5 cm. Tüm Y: 28 cm. Pl.G: 55 cm. Pl.D: 46 cm.(k) Pl.Y: 6 cm.

Derinliğine kırık olan Attika A tipindeki kaidede düz, profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde spira

bulunur. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun ortası tek yivli boyun yer alır. Alt yüz kaba yonudur; tüm yüzey düzgün işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

13. SK 13

Haziran 2010; Ali Gav Medresesi; Kireç taşı (Resim 63)

Ç: 48 cm. Tüm Y: 32 cm. Pl.G: 63 cm. Pl.D: ö.ç.m Pl.Y: 12 cm.

Medresenin, sonradan eklenen demir ve camdan oluşan konstrüksiyonla kapatılan revak kısmında bulunan iki sütundan birisine ait olan kaide bütünüyle görülememektedir. Attika A tipindeki kaidede düz, profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde trokhilus vardır. Trokhilusun üzerinde ortası tek yivli boyun bulunur. Yer yer aşınmalara maruz kalmış olan kaide yüzeyinde harç izleri mevcuttur.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

14. SK 14

Haziran 2010; Tahir Paşa Cami; Gri-beyaz mermer (Resim 64)

Ç: 38.5 cm. Tüm Y: 18 cm.(m) Pl.G: ö.ç.m Pl.D: ö.ç.m Pl.Y: ö.ç.m

Camide son cemaat yerinin bugün kadınlar mahfili olarak kullanılan bölümünde orijinal işlevinde karşımıza çıkan ve Attika A tipinde olan kaidenin plinthusu bugünkü zeminin altında kaldığından görülememektedir. Mevcut durumu ile kaidede torus ve bunun üzerinde spira olduğu görülmektedir. Spira üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde ortası tek yivli boyun vardır. Yüzeyde profiller üzerinde kısmen kırıkları olan kaidenin yüzeyi düzgün işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

15. SK 15

Haziran 2010; Tahir Paşa Cami; Gri-beyaz mermer (Resim 65)

Ç: 45.5 cm. Tüm Y: 22.5 cm.(m) Pl.G: 60 cm. Pl.D: 59 cm. Pl.Y: ö.ç.m

Attika A tipindeki kaide, tekrar kullanımında orijinal işlevinde karşımıza çıkmaktadır. Plinthusu bugünkü zeminin altında kaldığından tamamı görülemez. Plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde spira yer alır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde ortası yivli boyun vardır. Üstteki sütunla birleşme yerinde harç bulunduğundan boyunu oluşturan ikinci kademe kısmen görülmektedir. Üstündeki sütunla bağlantı yerinde ve kaide yüzeyinde harç izleri görülür. Ayrıca, yüzeyde aşınmalar mevcuttur.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

16. SK 16

Haziran 2010; Tahir Paşa Cami; Traverten (Resim 66)

Ç: 40 cm. Tüm Y: 36 cm. Pl.G: 61 cm. Pl.D: 60 cm. Pl.Y: 8 cm.

Attika A tipindeki kaide, kadınlar mahfili olarak kullanılan kısımda sütun başlığı işlevinde kullanılmıştır. Tüm yüzeyi düzgün işlenmiş olan ve yer yer tarak izleri görülen kaidenin plinthusu beyaz boyalıdır. Düz, profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve üzerinde spira yer alır. Spira üzerinde trokhilus; trokhilusun üzerinde ise ortası tek yivli boyun bulunur.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

17. SK 17

Haziran 2010; Tahir Paşa Cami; Traverten (Resim 67)

Ç: 38 cm. Tüm Y: 31 cm. Pl.G: 61 cm. Pl.D: 58 cm. Pl.Y: 11 cm.

Sütun başlığı işlevinde kullanılmış olan Attika A tipindeki kaidede düz, profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde spira yer alır. Bu profilden trokhilusa geçilir. Trokhilusun üzerinde ortası tek yivli boyun bulunur. Düzgün işlenmiş yüzeyde kısmen ince tarak izleri mevcuttur.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

18. SK 18

Temmuz 2011; Şeyh Alaman Türbesi; Gri-beyaz mermer (Resim 68; Çizim 34)

Ç: 45.5 cm. Tüm Y: 30.5 cm. Pl.G: 51 cm.(k) Pl.D: 46 cm.(k) Pl.Y: 8 cm.

Attika A tipindeki kaide türbeyi çevreleyen duvar köşesinde üzerinde sütunla birlikte kullanılmıştır. Düz, profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde spira yer alır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde ortası tek yivli boyun vardır. Plinthusun bir kenarı kırıktır; yüzeyde boya izleri görülür.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

19. SK 19

Temmuz 2011; Şeyh Alaman Türbesi; Gri-beyaz mermer (Resim 69; Çizim 35)

Ç: 48 cm. Tüm Y: 26 cm. Pl.G: 55 cm.(k) Pl.D: 49 cm.(k) Pl.Y: 7 cm.

Attika A tipindeki kaide türbeyi çevreleyen duvar köşesinde üzerinde sütunla birlikte kullanılmıştır. Düz, profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde spira yer alır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde ortası tek yivli boyun vardır. Kaide yüzeyi kısmen kırıklara rağmen düzgündür.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

20. SK 20

Ekim 2009; Sahip Ata Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 70; Çizim 36)

Ç: 41 cm. Tüm Y: 29.5 cm. Pl.G: 50 cm. Pl.D: 52.5 cm. Pl.Y: 12 cm.

Yapının girişinde yerde bulunan Attika A tipindeki kaide düz, profilsiz bir plinthus üzerinde yükselmektedir. Üzerinde torus ve bunun üzerinde spira yer alır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde profilsiz boyun yer alır. Tüm yüzeyleri düzgün işlenmiş kaide plinthusunda köşelerde kırıklar görülmektedir. Üst yüzde 8.5 cm. çapında, 7 cm. derinliğinde kurşun yuvası vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

21. SK 21

Haziran 2010; Ali Gav Medresesi; Gri-beyaz mermer (Resim 71)

Ç: 33 cm. Tüm Y: 32 cm. Pl.G: ö.ç.m Pl.D: ö.ç.m Pl.Y: 10 cm.

Medresenin revak kısmında, Attika A tipindeki diğer kaide büyük oranda

konstrüksiyon içinde kaldığından plinthusun genişlik ve derinlik ölçüsü alınamamıştır. Düz, profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde trokhilus vardır. Trokhilusun üzerinde profilsiz boyun bulunur. Yer yer aşınmalara maruz kalmış olan kaide dış cepheye bakan yüzünde harç izleri yoğun olarak karşımıza çıkar.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

22. SK 22

Ekim 2009; Sahip Ata Camisi; Kireç taşı (Resim 72; Çizim 37)

Ç: 51 cm. Tüm Y: 30 cm. Pl.G: 59.5 cm. Pl.D: 59.5 cm. Pl.Y: 12 cm.

Yapının girişinde bulunan Attika A2 tipindeki kaide, düz ve profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve boyundan oluşmaktadır. Trokhilusun elimine edildiği kaidenin tüm yüzeyleri düzgün işlenmiştir ve yüzeyde kısmen aşınmalar görülmektedir. Üst yüzde, merkezde 9 cm. çapında, 5 cm. derinliğinde kurşun yuvası vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

23. SK 23

Haziran 2010; Fuar Alanı; Traverten (Resim 73)

Ç: 41 cm. Tüm Y: 22 cm.(m) Pl.G: ö.ç.m Pl.D: ö.ç.m Pl.Y: ö.ç.m

Plinthusu tamamen toprağa gömülü durumda olduğundan ölçüsü alınanamıştır. Kaide Attika A2 tipindedir; mevcut durumuyla torus ve üzerinde bir spira üzerinde yükselen boyun kısmından oluşmaktadır. Boyun kısmının çapı üste doğru daralır. Yüzeyde kısmen kırıklar vardır ve ince tarakla işlenmiştir. Üst yüz kabaca düzgündür.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

24. SK 24

Haziran 2010; Konya Alaeddin Camisi; Şist (Resim 74; Çizim 38)

Ç: 45 cm. Tüm Y: 38 cm. Pl.G: 59 cm. Pl.D: 56 cm. Pl.Y: 10 cm.

Kaide plinthus köşelerinde kısmen kırıktır. Yalınlaştırılmış formu ile Attika B tipinde karşımıza çıkan kaide düz ve profilsiz plinthus üzerinde yükselir. Dik

açılı bir profilden adeta konik biçimde üste çapı daralarak ve eğimli olarak sonlanan torusa geçilir. Üstte düz boyun vardır. Kaide yüzeyi düzgün işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

25. SK 25

Haziran 2010; Dokuzun Han; Traverten (Resim 75; Çizim 39)

Ç: 38 cm. Tüm Y: 28 cm. Pl.G: 65 cm. Pl.D: 26 cm. Pl.Y: 8 cm.

Kaide, kemerin oturduğu altlık olarak karşımıza çıkar. Attika B tipindeki eserin bir kısmı duvar içinde kaldığından derinlik ölçüsü mevcut durumuyla alınabilmiştir. Kaide düz, profilsiz bir plinthus üzerinde yükselmektedir. Üzerinde konik biçimli torus çapı yukarıya doğru daralıp eğim yaparak sonlanır ve bunun üzerinde düz boyun kısmı ile birleşir. Kaide plinthusunda ve profilli kısmında kırıklar ve aşınmalar göze çarpmaktadır.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

26. SK 26

Haziran 2010; Ali Gav Medresesi; Gri-beyaz mermer (Resim 76; Çizim 40)

Ç: 32.5 cm. Tüm Y: 32 cm. Pl.G: 69 cm. Pl.D: 65 cm. Pl.Y: 9 cm.

Attika B tipindeki kaide düz ve profilsiz plinthus üzerinde, dik açılı torus ve üzerinde daha dar çaplı ve dik açılı boyundan oluşmaktadır. Plinthus köşelerde kırıktır; tüm yüzeyde ince tarak izleri göze çarpar.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

27. SK 27

Ekim 2009; İnce Minareli Medrese Taş ve Ahşap Eserleri Müzesi; Gri-beyaz mermer (Resim 77)

Ç: 45 cm. Tüm Y: 35 cm. Pl.G: 61 cm. Pl.D: 59 cm. Pl.Y: 10 cm.

Attika C tipindeki kaide düz, profilsiz bir plinthus üzerinde yükselmektedir. Üzerinde yarımküre biçimli torus ve bunun üzerinde çapı yukarıya doğru daralan boyun yer alır. Tüm yüzeyleri düzgün işlenmiş kaide ortadan derinlemesine kırıktır. Yüzeyde kısmen ince tarak izleri görülür.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

28. SK 28

Haziran 2010; Konya Alaeddin Camisi; Traverten (Resim 78; Çizim 41)

Ç: 41 cm. Tüm Y: 29 cm. Pl.G: 52 cm. Pl.D: 37 cm.(k) Pl.Y: 6 cm.

Attika C tipindeki kaide derinlemesine ortaya yakın kısmından kırıktır; ayrıca plinthusu da bir köşede kırılmış olarak günümüze ulaşmıştır. Kaide düz, profilsiz bir plinthus üzerinde yükselmektedir. Üzerinde yarımküre biçimli torus yer alır; torus üzerinde çapları daralarak yükselen üç bilezik bulunmaktadır. Bileziklerin üzerinde düz boyun kısmı ile sonlanan kaidenin üst yüzünde, merkezde 9 cm. çapında ve 2 cm. derinliğinde kurşun yuvası yer alır. Kaide yüzeyinde yer yer aşınmalar göze çarpar. Alt ve üst yüzleri kaba yonudur, diğer yüzlerin düzgün işlendiği görülür.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

29. SK 29

Haziran 2010; Konya Alaeddin Camisi; Traverten (Resim 79; Çizim 42)

Ç: 29 cm. Tüm Y: 33 cm. Pl.G: 34 cm. (k) Pl.D: 33 cm.(k) Pl.Y: 9 cm.

Derinliğine kırık olan kaide Attika C tipindedir. Plinthus alttaki 4 cm., üstteki 5 cm. yüksekliğinde profillidir. Plinthus üzerinde yarımküre biçimli torus yer alır; torus üzerinde çapları daralarak yükselen üç bilezik bulunmaktadır. Kaide bu bilezikler üzerinde düz boyun kısmı ile sonlanır. Yüzeyinde yer yer aşınmalar olan eser alt ve üst yüzlerde kaba yonudur; diğer yüzleri düzgün işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

30. SK 30

Haziran 2010; Sille Konak Restaurant; Traverten (Resim 80; Çizim 43)

Ç: 48 cm. Tüm Y: 41 cm. Pl.G: 57 cm. Pl.D: 56 cm. Pl.Y: 8 cm.

Attika C tipindeki kaide sonraki kullanımında kuyu bileziği olarak kullanılmıştır; bu nedenle ortası tamamen oyulmuştur. Plinthus köşelerinde kısmen kırıkları olan sütun kaidesi düz, profilsiz plinthus üzerinde yarımküre biçimli torus bulunur. Torus üzerinde ikili bilezik yer almaktadır. Dört köşesinde kırık

olduğundan biçim vermeyen dört kabartma motifle bezenmiştir. Plinthus köşeleri ve üst kenarlarda kırıklar vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

6. 1. 2. Çift Sütun Kaidesi

31. ÇSK 1

Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Gri-beyaz mermer (Resim 81; Çizim 44)

Tüm Y: 31 cm. Ü.G: 70 cm. Ü.D: 42 cm. Pl.G: 77 cm.(k) Pl.D: 56 cm. Pl.Y: 10 cm.

Kaide Attika A tipindedir. Düz, profilsiz bir plinthus üzerinde ve bunun üzerinde spira yer alır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde ortası tek yivli boyun vardır. Plinthusu köşelerde kırık olan kaidenin tüm yüzeyi düzgün işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (tip)

32. ÇSK 2

Ekim 2009; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 82)

Tüm Y:39 cm. Ü.G: 79 cm. Ü.D: 54 cm. Pl.G: 88 cm. Pl.D: 62 cm. Pl.Y: ö.ç.m.

Kaide harimde kubbeli bölüm batısında ikinci sahında ikinci sütun başlığı olarak kullanılmıştır. Attika A tipindeki kaide düz, profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde spiradan oluşmaktadır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunur. Trokhilusun üzerinde ortası tek yivli boyun vardır. Tüm yüzeyleri düzgün işlenmiştir ve kısmen tarak izleri görülür. Alt ve üst yüzler görülemez.

4.-6. yüzyıllar (tip)

33. ÇSK 3

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri mermer (Resim 83)

Tüm Y:41 cm. Ü.G: 72 cm. Ü.D: 49 cm. Pl.G: 84 cm. Pl.D: 56 cm. Pl.Y: ö.ç.m.

Harimde kubbeli bölüm batısında ikinci sahında üçüncü sütun üzerinde sütun başlığı olarak kullanılmış olan Attika A tipindeki kaidede düz, profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde bir spira vardır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde ortası tek yivli boyun vardır.

Tüm yüzeyleri düzgün işlenmiştir ve kısmen tarak izleri görülür. Alt ve üst yüzler görülememektedir. Kaide yüzeyinde harçla sağlamlaştırma yapılmıştır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

34. ÇSK 4

Haziran 2010; Tahir Paşa Cami; Gri mermer (Resim 84; Çizim 45)

Tüm Y: 25.5 cm. Ü.G: 71 cm. Ü.D: 43 cm. Pl.G: 85 cm. Pl.D: 54 cm. Pl.Y: ö.ç.m

Orijinal işlevinde kullanılmış olan Attika A tipindeki kaidenin plinthusu zemin altında kalmıştır. Plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde bir spira yer alır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde ortası tek yivli boyun vardır. Torus üzerinde merkezde 10 cm. genişliğinde 5 cm. derinliğinde levha oyuğu vardır. Kaide yüzeyi düzgün işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (tip)

35. ÇSK 5

Ekim 2009; İnce Minareli Medrese Taş ve Ahşap Eserleri Müzesi; Kireç taşı (Resim 85; Çizim 46)

Tüm Y: 27.5 cm. Ü.G: 57 cm. Ü.D: 33 cm. Pl.G: 79 cm. Pl.D: 53 cm. Pl.Y: 10 cm.

Kaide yan yüzlerde köşelerden pahlanmıştır; bir yan yüzde plinthusu kırıktır. Ön yüzde orta kısım yüzeyden yükseltilmiştir; merkezde ise 10 cm. genişliğinde, 4 cm. derinliğinde levha oluğu yer alır. Attika A tipindeki kaide düz, profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde bir spiradan oluşmaktadır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde iki yivle ayrılmış üçlü profilli boyun vardır. Tüm yüzeyleri düzgün işlenmiştir ve kısmen tarak izleri görülür. Alt ve üst yüzleri kabaca düzgündür.

4.-6. yüzyıllar (tip)

36. ÇSK 6

Ekim 2009; İnce Minareli Medrese Taş ve Ahşap Eserleri Müzesi; Gri-beyaz mermer (Resim 86; Çizim 47)

Tüm Y: 29 cm. Ü.G: 51 cm.(k) Ü.D: 48 cm. Pl.G: 66 cm.(k) Pl.D: 59 cm. Pl.Y: 10 cm.

Attika A tipindeki kaide ortaya yakın kısmında derinlemesine kırık olarak günümüze ulaşmıştır. Düz, profilsiz bir plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde çapları daralarak yükselen iki kademeli boyun vardır. Mevcut yüzey düzgün işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (tip)

37. ÇSK 7

Env.no. 858/759[63]; Temmuz 2011; Koyunoğlu Müzesi, A. R. İzzet Koyunoğlu bağışı; Gri-beyaz mermer (Resim 87)

Tüm Y: 24 cm. Ü.G: 57 cm. Ü.D: 35 cm. Pl.G: 74 cm. Pl.D: 43 cm. Pl.Y: ö.ç.m.

Kaide Attika A tipindedir. Toprak altında kalmış olan plinthus üzerinde torus ve bunun üzerinde bir spira yer alır. Bu profilin üzerinde trokhilus bulunmaktadır. Trokhilusun üzerinde profilsiz boyun vardır. Kaide yüzeyinde ince tarak izleri görülür. Üst yüz murçla işlenmiş olup merkezde 6 cm. çapında, 1.5 cm. derinliğinde kurşun yuvası yer alır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

38. ÇSK 8

Haziran 2010; Konya Alaeddin Camisi; Şist (Resim 88; Çizim 46)

Tüm Y: 32 cm. Ü.G: 52 cm. Ü.D: 31 cm. Pl.G: 66 cm. Pl.D: 38 cm.(k) Pl.Y: 9 cm.

Attika B tipinde karşımıza çıkan kaide kısmen kırıktır; düz ve profilsiz plinthus üzerinde yükselir. Dik açılı bir profilden konik biçimde üste çapı daralarak ve eğimli olarak sonlanan torusa geçilir. Kaide torus üzerinde boyun kısmı ile sonlanır. Tüm yüzleri düzgün işlenmiştir; plinthusta kalın tarak izleri mevcuttur.

4.-6. yüzyıllar (tip)

39. ÇSK 9

Haziran 2010; Ali Gav Medresesi; Gri mermer (Resim 89; Çizim 49)

[63] Müze envanter numarasıdır.

Tüm Y: 26 cm. Ü.G: 57 cm. Ü.D: 45 cm. Pl.G: 71 cm. Pl.D: 50 cm. Pl.Y: 6 cm.

Attika B tipindeki kaidenin plinthusu köşelerde kırıktır. Düz ve profilsiz plinthus üzerinde yine dik açılı torus yer alır. Torus üzerinde boyun kısmına geçilir. Kaidenin yüzeyi düzgün işlenmiştir, kalın tarak izleri vardır; alt yüz kaba yonudur.

4.-6. yüzyıllar (tip)

40. ÇSK 10

Haziran 2010; Ali Gav Medresesi; Gri mermer (Resim 90; Çizim 50)

Tüm Y: 26 cm. Ü.G: 71 cm. Ü.D: 56 cm. Pl.G: 85 cm. Pl.D: 60 cm. Pl.Y: 7.5 cm.

Kaide Attika B tipindedir; plinthusu köşelerde kırıktır. Düz plinthus üzerinde yine dik açılı torus ve boyun yer alır. Kaidenin yüzeyi düzgün işlenmiştir, kalın tarak izleri vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

41. ÇSK 11

Haziran 2010; Ali Gav Medresesi; Gri mermer (Resim 91; Çizim 51)

Tüm Y: 39.5 cm. Ü.G: 68 cm.(k) Ü.D: 40 cm. Pl.G: 70 cm.(k) Pl.D: 47 cm. Pl.Y: 7 cm.

Attika B tipindeki kaide ortaya yakın yerden kırık olarak karşımıza çıkar. Düz ve profilsiz bir plinthustan dik açılı torusa geçilir. Torus üstte boyun kısmı ile sonlanır. Alt yüzü kaba yonu olan eserin mevcut durumuyla tüm yüzeyinin düzgün işlendiği görülmektedir.

4.-6. yüzyıllar (tip)

42. ÇSK 12

Haziran 2010; Konya Alaeddin Camisi; Kireç taşı (Resim 92; Çizim 52)

Tüm Y: 33 cm. Ü.G: 31 cm.(k) Ü.D: 29 cm. Pl.G: 47 cm. Pl.D: 32 cm.(k) Pl.Y: 9.5 cm.

Muhtemelen ikinci kullanım amacıyla derinliğine dikey yönde düzgünce kesilmiştir. Attika C tipindeki kaide düz ve profilsiz plinthus üzerinde yükselir. Üzerinde yarımküre biçimli torus ve bunun üzerinde çapı yukarıya doğru daralan boyun yer alır. Yüzeyi yoğun aşınmaya maruz kalmıştır; plinthusta kalın tarak izleri görülür.

4.-6. yüzyıllar (tip)

6. 1. 3. Postamentli Sütun Kaidesi

43. PSK 1

Haziran 2010; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 93; Çizim 53)

Y: 79 cm. Ç: 40 cm. Ü.G: 60 cm. Ü.D: 56 cm. A.G: 56 cm. A.D: 56 cm.

Postamentli kaide alt köşede ve sütunun oturduğu kaide bölümünde kırıktır; yüzeyinde çatlaklar görülür. Postament altta ve üstte profillidir. Üstteki kaide plinthus ile başlar; torus ve üzerinde trokhilus ile yükselir. Üstte dik açılı boyun ile sonlanır. Kaide torusu, trokhilusu ve boyun kısmı ile ile tipik Attika A tipi kaidesi şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Kaide yüzeyi düzgün işlenmiştir; üst yüzde 4 cm., alt yüzde 7 cm. çapında ve 2.5 cm. derinliğinde kurşun yuvası bulunmaktadır. Bir yan yüzde levha oyuğuna benzer oyuk vardır, ancak boylu boyunca açılmamış olduğundan işlevi belirlenememiştir. Eser alt ve üst yüzlerde kaba yonudur.

5.-6. yüzyıllar (tip, benzer örnek)

6. 1. 4. Sütun

44. S 1

Haziran 2010; Şeyh Sücaeddin Türbesi; Gri-beyaz mermer (Resim 94, 95)

Y: 95 cm.(k) Ü.Ç: 34 cm. A.Ç: 34 cm.

Musalla Mezarlığı içinde yer alan türbenin giriş kapısı önünde bulunan sütun altta ve üstte kırıktır. Düzgün ve cilalı olan yüzeyinde bir yüzde yazıt, diğer yüzde ise kolları iki dişli çatallı sonlanan haç kazımaları görülür. Yazıt beş satırdan oluşmaktadır ve bazı harfler aşınmıştır:

Λ A
Π O Υ _ A
O Υ E C _ M O
N E A P X O C _
_ _ H P A Υ T H C (O) [64]

"*…bu kadın bu sütunu kocası Nearchos için yaptırmıştır.*"

2.-3. yüzyıllar (yazı karakteri)

[64] Yazıt, Viyana Üniversitesi'nden Prof. Dr. Thomas Corsten tarafından okunmuştur. Kendisi yazıtın eksik ve anlaşılamayan harfler nedeniyle Νέαρχος [ὁ|ἀν]ὴρ αὐτῆς olarak okunabildiğinde anlamlı olduğunu iletmiştir. Eserin tarihlendirmesi araştırmacı tarafından yapılmıştır. Kendisine bir kez daha teşekkürlerimi sunarım.

45. S 2

Temmuz 2011; Abdülmümin Mescidi; Gri-beyaz mermer (Resim 96)

Y: 150 cm. Ü.Ç: 56 cm. A.Ç: 57 cm.

Mescidin kuzeydoğu köşesinde kullanılmış olan sütun kaidesi ve başlığı ile monolit işlenmiştir. 18.5 cm. yüksekliğindeki plinthusu olmayan ve torus, trokhilus ve yine torus ile başlayan kaideden sütun gövdesine geçilir; üstte 20 cm. yüksekliğinde benzer bir profillendirme ile sonlanır. Alt ve üst profiller Attika tipini hatırlatır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

46. S 3

Ekim 2009; Konya Alaeddin Camisi; Sarımtırak-beyaz mermer**;** Kabartma[65] (Resim 97, 88)

Y: 262 cm. Ü.Ç: 43 cm. A.Ç: 45 cm. Yiv Y: 187 cm. Kaide Y: 50 cm.

Harimde birinci sahından altıncı sütunun alt bölümü iki yanda sütun ortada merkezde matkap oyuklu üzeri yivli ikili örgü motifleri ile dikey dört bölüme ayrılmıştır. Bu bölümler üstte kemer formunda sonlanır. Kemer aralarında birer sivri yaprak motifi vardır. Örgü motifleriyle uzunlamasına ayrılan bölümler biri hariç kıvrık dal üzerinde yarım palmet motifleri ile doldurulmuştur. Boş olan alanda birbirine paralel iki matkap oyuğu mevcuttur. Kalan yüzey kaba yonudur. Bu bezemeden düz bir bant ile üste geçilir. Bu bölümde yedi yiv ortada bulunan 17 cm. genişliğinde bir düğüm ile birbirlerine bağlanırlar. Yivlerin üzerinde iki profilli kemer formu oluşturulmuştur; aralarında ise lotus bezemeleri yer almaktadır.

11.-13. yüzyıllar (tip, motif, üslup, benzer örnek)

Öney, 1970, s. 18; Redford, 1991, s. 57-58; Konyalı, 2007, s. 225.

47. S 4

Ekim 2009; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 99, 100)

[65] Uygulanan tekniği içerir.

Y: 283 cm. Ü. Ç: 44 cm. A.Ç: 46 cm. Yiv Y: 187 cm. Kaide Y: 50 cm.

Sütun harimde ikinci sahında üçüncü sıradadır. Sütun yüzeyi, alt bölümde iki yanda sütun ortada ise üzeri yivli ikili örgü motifleri ile dikey dört bölüme ayrılmıştır ve bu bölümler üstte kemer formunda sonlanır. Örgü motifleriyle uzunlamasına ayrılan bölümler kıvrık dal üzerinde yarım palmet motifleri ile doldurulmuştur. Bu alanların biri boş bırakılmıştır; matkap oyukları mevcuttur. Sütunun diğer yarısı ise kaba yonu bırakılmıştır. Bu bölümden düz bir bant ile üste geçilir. Bu bölümde yedi yiv ortada bulunan 18 cm. genişliğinde bir düğüm ile birbirlerine bağlanırlar. Yivlerin üzerinde iki profilli kemer formu oluşturulmuştur; aralarında ise lotus bezemeleri yer almaktadır.

11.-13. yüzyıllar (tip, motif, üslup, benzer örnek)

Öney, 1970, s. 18; Redford, 1991, s. 57-58; Konyalı, 2007, s. 225.

48. S 5

Ekim 2009; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 101, 102)

Y: 283 cm. Ü. Ç: 44 cm. A.Ç: 46 cm. Yiv Y: 187 cm. Kaide Y: 50 cm.

Harimde ikinci sahında dördüncü sıradaki sütunun yüzeyi, alt bölümde iki yanda sütun ortada ise ikili örgü motifleri ile dikey dört bölüme ayrılmıştır. Üstte kemer formunda sonlanan bu bölümler biri hariç kıvrık dal üzerinde yarım palmet motifleri ile doldurulmuştur. Bezemesiz yüzeyde birbirine paralel oyuklar mevcuttur. Sütunun diğer yarısı ise kaba yonu bırakılmıştır. Bu bölümde düz bir bantla üste geçilir. Bu bölümde yedi yiv ortada bulunan 18 cm. genişliğinde bir düğüm ile birbirlerine bağlanırlar. Yivlerin üzerinde iki profilli kemer formu oluşturulmuştur; aralarında ise lotus bezemeleri yer almaktadır.

11.-13. yüzyıllar (tip, motif, üslup, benzer örnek)

Öney, 1970, s. 18; Redford, 1991, s. 57-58; Konyalı, 2007, s. 225.

49. S 6

Ekim 2009; Konya Alaeddin Camisi; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 103, 104)

Y: 284 cm. Ü. Ç: 42 cm. A.Ç: 44 cm. Yiv Y: 187 cm. Kaide Y: 50 cm.

Harimde ikinci sahında beşinci sıradaki sütunun yüzeyi, alt bölümde iki yanda sütun ortada

üzeri iki yivli ikili örgü motifleri ile dikey dört bölüme ayrılmıştır. Bu bölümler üstte kemer formunda sonlanır. Kemer aralarında birer sivri yaprak motifi vardır. Örgü motifleriyle uzunlamasına ayrılan bölümler biri hariç kıvrık dal üzerinde yarım palmet motifleri ile doldurulmuştur. Bezemesiz dikdörtgen yüzeyde birbirine paralel oyuklar mevcuttur. Kalan kısım düzgündür. Bu bezemeden düz bantla üste geçilir. Bu bölümde yedi yiv ortada bulunan 18 cm. genişliğinde bir düğüm ile birbirlerine bağlanırlar. Yivlerin üzerinde iki profilli kemer formu oluşturulmuştur; aralarında ise lotus bezemeleri yer almaktadır. Üstte sütunla monolit başlık vardır. Başlık yüzeyi on akanthus yaprağı ile çevrelenir. Damarları oldukça belirgin olarak biçimlendirilmiş olan akanthuslar kalın ve etli yaprak üslubundadır. Akanthus yan yaprakları üstte birbirleriyle bitiştirilmiş ve böylelikle eşkenar dörtgenler oluşturulmuştur.

11.-13. yüzyıllar (tip, motif, üslup, benzer örnek)

Öney, 1970, s. 18; Redford, 1991, s. 57-58; Konyalı, 2007, s. 225; Şaman-Doğan ve Yazar, 2007, s. 213, resim 2.

50. S 7

Ekim 2009; Konya Alaeddin Camisi; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 105, 106)

Y: 290 cm. Ü. Ç: 42 cm. A.Ç: 44 cm. Yiv Y: 187 cm. Kaide Y: 50 cm.

Harimde ikinci sahında altıncı sıradaki sütunun yüzeyi, alt bölümde iki yanda sütun ortada ortası matkap oyuklu ve üzeri yivli ikili örgü motifleri ile dikey dört bölüme ayrılmıştır ve bu bölümler üstte kemer formunda sonlanır. Kemer aralarında birer sivri yaprak motifi vardır. Örgü motifleriyle uzunlamasına ayrılan bölümler biri hariç kıvrık dal üzerinde yarım palmet motifleri ile doldurulmuştur. Boş olan alanda birbirine

paralel iki matkap oyuğu mevcuttur. Kalan yüzey kaba yonudur. Bu bezemeden düz bir bantla üste geçilir. Bu bölümde yedi yiv ortada bulunan 18 cm. genişliğinde bir düğüm ile birbirlerine bağlanırlar. Yivlerin üzerinde iki profilli kemer formu oluşturulmuştur; aralarında ise lotus bezemeleri yer almaktadır.

11.-13. yüzyıllar (tip, motif, üslup, benzer örnek)

Öney, 1970, s. 18; Redford, 1991, s. 57-58; Konyalı, 2007, s. 225.

51. S 8

Haziran 2010; Kapı Camii; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 107, 108)

Y: 257 cm. Ü. Ç: 39 cm. A.Ç: 41 cm. Yiv Y: 157 cm. Kaide Y: 96 cm.

Sonraki kullanımında üstten kesilmiş olan sütun caminin son cemaat yerindedir; bölüm sonradan kapatıldığından sütunun tamamı görülememektedir. Mevcut durumuyla sütun yüzeyi altta üzeri yivli ikili örgü motifi ile oluşturulmuş ve yuvarlak kemer formunda sonlanan iki dikey bölüme ayrılmıştır. Bu bölümler kıvrık dal üzerinde yarım palmet motifli bezeme ile doldurulmuştur. Bezeme üzerinde kısmen aşınmalar vardır. Sütunun motifli bölümünden düz bir bantla üste geçilir. Bu bölümde yedi yiv ortada bulunan 18 cm. genişliğinde bir düğüm motifi ile birbirlerine bağlanırlar. Sütun üstte kesildiğinden yivlerin nasıl sonlandığı görülemez. Sütun yüzeyi düzgün ve cilalıdır.

11.-13. yüzyıllar (tip, motif, üslup, benzer örnek)

Konyalı, 2007, s. 286; Muşmal ve Çetinarslan, 2009, s. 458, resim 20.

6. 1. 5. Çift Sütun

52. ÇS 1

Env. no. 95; Temmuz 2011; Konya Arkeoloji Müzesi; Sille Ak Manastır[66]; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 109, 110)

Y: 152 cm.(k) G: 49 cm.(k) D: 24 cm.(k)

[66] Eserin geliş yeridir.

Bizans tarihinde iki ayrı dönemde iki ayrı işlevde kullanılmış olan eser ilk döneminde çift sütundur. Ancak arkasında bulunan diğer eserler müze görevlilerince kaldırılmadığından bu yüzü tam olarak görülememiştir. Sonraki kullanımında Sille'ye getirilerek Ak Manastır'da yatay biçiminde tekrar işlenmiş ve mezar taşı olarak kullanılmıştır. Üzerindeki yazıtta eserin 1301 yılı Ekim ayında ölen ve Kasım ayında gömülen Nikolaos oğlu Abraham'ın mezarı için yaptırıldığı anlaşılmaktadır. Eserin geç dönem yüzü sekiz bölüme ayrılmış; üçünde kabartma zigzag motifi, üçünde kitabe, birinde yiv motifleri, birinde ise yarım sütun bezemelidir. Altta ve üstte yazıtlı iki bordür yer alır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Eyice, 1966, s. 154-155; Özönder, 1998, s. 102-104.

53. ÇS 2

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 111)

Y: 218 cm. G: 74 cm. D: 54 cm. Soffit Y: 137 cm. G: 18 cm.

Harimde altıncı sahında birinci sıradaki sütun tümüyle mevcut olup, her iki yüzü içiçe iki soffit bezemelidir. Soffit üstte içbükey biçimlendirilmiştir. Üstte tek profilli kademe ile sonlanır.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

54. ÇS 3

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 112)

Y: 224 cm. G: 67 cm. D: 47 cm. Soffit Y: 171 cm. G: 13.5 cm.

Harimin kadınlar mahfili olarak kullanılan kısmında altıncı sahında altıncı sıradaki sütun altta demir çemberlerle destek altına alınmıştır; her iki yüzde soffit bezemelidir. Soffit üstte içbükey biçimlendirilmiştir. Sütun üst bölümde onarım görmüştür; profilli olarak sonlanır.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

55. ÇS 4

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri mermer; Kabartma (Resim 113)

Y: 224 cm. G: 60 cm. D: 45 cm. Soffit Y: 183 cm. G: 16 cm.

Harimin kadınlar mahfili olarak kullanılan kısmında altıncı sahında yedinci sıradaki sütun altta iki profilli olup her iki yüzde soffit bezemelidir. Soffitler iki yanda dikey profillerle sınırlanır. Soffit üstte içbükey biçimlendirilmiştir. Profilli başlığı ile monolittir.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

56. ÇS 5

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri mermer; Kabartma (Resim 114)

Y: 256 cm. G: 73 cm. D: 49 cm. Soffit Y: 183 cm. G: 16 cm.

Harimin kadınlar mahfili olarak kullanılan kısmında altıncı sahında yedinci sıradaki sütun altta iki profilli olup her iki yüzde soffit bezemelidir. Soffitler iki yanda dikey profillerle sınırlanır. Soffit üstte içbükey biçimlendirilmiştir. Profilli başlığı ile monolittir.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

57. ÇS 6

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 115)

Y: 287 cm. G: 70 cm. D: 52 cm. Soffit Y: 213 cm. Soffit G: 15 cm.

Harimde kubbeli bölümde doğudan ikinci sıradaki sütun içiçe iki soffit bezemelidir. Soffit üstte içbükey biçimlendirilmiştir. Üstte profilli, düz olarak sonlanır.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

58. ÇS 7

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 116)

Y: 256 cm. G: 80 cm. D: 51 cm. Soffit Y: 227 cm. G: 15 cm.

Harimde kubbeli bölümde doğudan üçüncü sıradaki sütun içiçe iki soffit

bezemelidir. Soffitin dar kenarları içbükey biçimlendirilmiştir. Üstü kısmen onarılmış olup profilli, düz olarak sonlanır.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

59. ÇS 8

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 117)

Y: 242 cm. G: 79 cm. D: 54 cm. Soffit Y: 217 cm. G: 19 cm.

Harimde kubbeli bölümde doğudan dördüncü sıradaki sütun içiçe iki soffit bezemelidir. Soffitin dar kenarları içbükey biçimlendirilmiştir. Üstte bileziklidir.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

60. ÇS 9

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 118)

Y: 138 cm.(k) G: 73 cm. D: 42 cm. Soffit Y: 116 cm. G: 13 cm.

Çift sütun harimde kubbeli bölümde batıdan birinci sıradadır; üstten kesilmiş ve ters çevrilerek kullanılmıştır. Sütun içiçe iki soffit bezemelidir. Soffit içbükey sonlanır. Üstte bileziklidir.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

61. ÇS 10

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 119)

Y: 129 cm.(k) G: 73 cm. D: 44 cm. Soffit Y: 101 cm. G: 12 cm.

ÇS 9'un üstünde kullanılan çift sütun alttan kesilmiştir. Sütun içiçe iki soffit bezemelidir. Soffit üstte içbükey biçimlendirilmiştir. Üstte profilli, düz olarak sonlanır.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

62. ÇS 11

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 120)

Y: 161 cm.(k) G: 65 cm. D: 36 cm. Soffit Y: 132 cm. G: 16 cm.

Harimde kubbeli bölümde batıdan ikinci sıradaki çift sütun alttan kesilmiştir. İçiçe iki soffit bezemelidir; soffit üstte içbükey biçimlendirilmiştir. Sütun üstte profilli, düz olarak sonlanır.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

63. ÇS 12

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri mermer; Kabartma (Resim 121)

Y: 287 cm.(tüm) G: 87 cm. D: 57 cm. Soffit Y: 230 cm. G: 18 cm.

Başlık Y: 40 cm. Ab.G: 101 cm. Ab.D: 67 cm.

Avluda bulunan sütun başlığı ile monolittir. Ortasında demir çemberlerle destek altına alınmış olup, üzeri içiçe iki soffit bezemelidir. Soffit içbükey sonlanır. Başlığa geçiş düz bir bilezikle sağlanır. Başlık soffitin iki kenarından başlayarak yarım yuvarlak biçimde onikişer yiv ile bezenmiştir. Abakusu görülememektedir.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

64. ÇS 13

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Isaurapolis; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 122)

Y: 262 cm. G: 84 cm. D: 50 cm. Soffit Y: 238 cm. G: 17 cm.

Avluda bulunan sütun içiçe iki soffit bezemelidir. Soffit üstte içbükey biçimlendirilmiştir. Üstte profilli, düz olarak sonlanır. Çift sütun üzerinde, üstten 180 cm.de başlayarak 202 cm.de biten; genişliği 40 cm. olan ve yedi satırdan oluşan ve eserin İsauropolis'ten getirildiğini belgeleyen yazıt vardır[67].

Μ W C Η Δ Ι Α Υ Ι Ο C
Ν Η C Ι Ο Υ Π Ο Υ Π Λ Ι Ο Υ
Π Ρ Ε C Β Ι C Α Υ Ρ Ο Υ Π Ο Λ Ε Ο C
Ε Υ Ζ Α Μ Ε Ν Ο C Υ Π Ε Ρ Ε Α Υ Τ Ο Υ
Α Ι Τ Ο Υ Ο Ι Κ Ο Υ Α Υ Τ Ο Υ
Ε Κ Α Ρ Π Ο θ Ο Ρ Η C Ε Ν Τ Ο Ν Κ Ι ΟΝΑ
Ε Ι C Τ Ο Ν Α Γ Ι Ο Ν Μ Α Ν Ν Ι Ν

Yazıtın çevirisi ise şöyledir[68]:

"*İsauropolis rahibi (presbyteros'u) Plithios oğlu Nisios'un evladı olan*

---

[67] Yazıt, Ramsay'den kopyalanmıştır (1883, s. 315).
[68] Yazıtın Türkçe tercümesinin kaynağı için bkz. Eyice, 1971b, s. 155, dn. 303.

diakos Moisis kendisi ve ailesi için işbu sütunu Aziz Mannis'e vakfetmiştir."

5. yüzyıl (tip, yazıt)

Ramsay, 1883, s. 314-316; Eyice, 1971, s. 154-155; Erdemir, 2009, s. 131.

65. ÇS 14

Ekim 2009; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 123)

Y: 233 cm. G: 78 cm. D: 41 cm. Soffit Y: 198 cm. G: 15 cm.

Avluda yer alan sütun içiçe iki soffit bezemelidir. Soffit üstte içbükey biçimlendirilmiştir. Üstte profilli, düz olarak sonlanır.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

66. ÇS 15

Ekim 2009; Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 124)

Y: 168 cm.(k) G: 51 cm.

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin doğusundan yirmiikinci pencere sütunudur. Üstte tek profilli sonlanan çift sütun altta kesilmiştir.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford 1991, s. 58.

67. ÇS 16

Ekim 2009; Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 125)

Y: 168 cm.(k) G: 51 cm.

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin doğusundan yirmiüçüncü pencere sütunudur. Tasvir için bkz. kat.no. 66.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

68. ÇS 17

Ekim 2009, Konya Alaedin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 126)

Y: 257 cm. G: 77 cm. D: 42 cm. Soffit Y: 199 cm. G: 18 cm.

Yapının doğu girişinde yerde bulunan sütun üstte profilli ve düz olan sütun altta kırıklıdır. Ön ve arka yüzleri içiçe iki soffit bezemelidir. Soffit içbükey sonlanır.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

69. ÇS 18

Ekim 2009; Sahip Ata Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 127)

Y: 82 cm.(k) G: 53 cm. D: 37 cm. Soffit Y: 42 cm. G: 16 cm.

Yapının bahçesinde bulunan ve alt kısmında kırık olan sütun içiçe iki soffit bezemelidir. Soffit üstte içbükey biçimlendirilmiştir. Üstte profilli, düz olarak sonlanır.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

70. ÇS 19

Haziran 2010; Beşarebey Mescidi; Traverten; Kabartma (Resim 128-130)

Y: 194 cm.(tüm) G: 65 cm. D: 47 cm. Soffit Y: 135 cm. G: 22 cm. İmpost: G: 65 cm. D: 47 cm. Y: 21.5 cm.

Caminin giriş kapısının yanında bulunan çift sütun impostu ile monolittir; yüzeyi oldukça aşınmış olarak karşımıza çıkar. Ortaya yakın bölümünde onarım göze çarpar. Altta kısmen kırık olan 9 cm. yüksekliğinde plinthus üzerinde yarım sütunlar sırasıyla iki dışbükey, bir içbükey ve üstünde yine dışbükey profillidir. İçbükey profiller ortadaki paye ile birleşme yerlerinde yatay soffit biçiminde sonlanır. Yarım sütunlar üstte biri içbükey, diğeri dik açılı iki profillidir. İçbükey profiller yine soffit motifleri ile sonlanır. Dik açılı profillerden birisi kabartma zigzag motifli bir bant ile bezenmiştir. Ortadaki paye ön ve arka yüzlerde soffit bezemelidir. Üst plinthusta bir dar yüzde merkezde daire içinde alt sivri yapraklı çiçek bezemesi yer alır. Yaprak araları birleştirilerek altıgen oluşturulmuştur.

5.-6. yüzyıllar (tip, motif)

71. ÇS 20

Haziran 2010; Nakipoğlu Çeşmesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 131)

Y: 93 cm.(k) G: 78 cm. D: 34 cm. Soffit Y: 61 cm. G: 20 cm.

Başlığı ile monolit olan çift sütun sonraki kullanımı amacıyla alttan ve bir yanından kesilmiştir; ön yüzde başlık abakusunda yoğun biçimde aşınmalar vardır. Ön yüzde içiçe iki soffit bezemelidir. Soffit üstte içbükey olarak biçimlendirilmiştir. Başlığa geçiş düz bir şerit ile sağlanır. Bunun üzerinde yumurta ve okucu motifi bezemeli bilezik yer alır. Başlık üzerinde mevcut durumuyla onaltı yiv motifi vardır. Çift sütun kesik olan tarafında kalın taraklıdır. Arka yüz görülemez.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

72. ÇS 21

Haziran 2010; Nakipoğlu Çeşmesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 132)

Y: 95 cm.(k) G: 77 cm. D: 33 cm. Soffit Y: 63 cm. G: 19 cm.

Çeşmede devşirme olarak kullanılmış ÇS 20 ile simetrik olarak yerleştirilmiştir. Diğer parça gibi bu çift sütun da başlığı ile monolittir; sonraki kullanımı sırasında alttan ve bir yanından kesilmiştir. Ön yüzde üstte içbükey olarak sonlanan içiçe iki soffit bezemelidir. Başlığa geçiş düz bir şerit ile sağlanır. Bunun üzerinde ön yüzde oldukça aşınmış durumda yumurta ve okucu motifi bezemeli bilezik vardır. Başlık mevcut durumuyla ondört yiv motiflidir. Çift sütun kesik olan tarafında kalın taraklıdır. Arka yüz görülemez.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

73. ÇS 22

Temmuz 2011; Kültür Parkı; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 133)

Y: 52 cm.(k) G: 69 cm. D: 30 cm.

Parkta çeşme yanında karşımıza çıkan çift sütun altta kırıktır; ayrıca yüzeyinde çatlaklar görülür. Üst profillendirme bilezik kısmı ile başlar. Üstündeki içbükey profilde otuz yiv motifi işlenmiştir. Üstte düz profil dik açılı bir tabla ile bağlanarak sonlanır.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

74. ÇS 23

Haziran 2010; Ali Gav Medresesi; Kireç taşı; Kabartma (Resim 134)

Y: 109 cm.(k) G: 49 cm. D: 29 cm. Soffit Y: 52 cm. G: 21 cm.

Çift sütun altta ve kısmen olarak da üstte kırıktır. Ön ve arka yüzlerde tek yivli soffit bezemelidir; soffit üstte içbükey sonlanmaktadır. Sütun üstte iki profillidir, düzdür. Sütun yüzeyi ince taraklıdır.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

75. ÇS 24

Haziran 2010; Şeker Furuş Mescidi; Beyaz-gri mermer (Resim 135)

Y: 56 cm.(k) G: 65 cm. D: 25.5 cm.

Eser mescidin bahçesinde musalla taşının altında destek olarak kullanılmıştır. Alttan kısaltılmış olan çift sütun üstte iki dışbükey profille boylu boyunca çevrelenir. Payeyi iki yandan saran yarım sütunlar üstte iki içbükey profil ve bunların üzerinde dik açılı düz profille sonlanır. Sütun yüzeyi kısmen aşınmış olmakla beraber düzgündür.

4.-6. yüzyıllar (tip)

76. ÇS 25

Haziran 2010; Şeker Furuş Mescidi; Beyaz-gri mermer (Resim 136)

Y: 56 cm.(k) G: 64 cm. D: 24.5 cm.

Musalla taşının altında kullanılan ikinci destek olarak karşımıza çıkan eser kat.no. 70 gibi alttan kısaltılmıştır. Üstte tabla kısmında ve arka yüzünde kırıklar görülür. Eser mescidin bahçesinde musalla taşının altında destek olarak kullanılmıştır. Paye bölümü tamamen düz bırakılmıştır; alttan kısaltılmış olan çift sütun üstte yarım sütunlar üzerinde iki dışbükey profille çevrelenir. Yarım sütunlar üzerinde dört sıralı profillendirme yer alır. Kırıklar dışında sütun yüzeyi düzgündür.

4.-6. yüzyıllar (tip)

77. ÇS 26

Temmuz 2011; Seyfettin Karasungur Türbesi; Gri-beyaz mermer (Resim 137)

Y: 112 cm.(k) G: 70 cm. D: ö.ç.m.

Sekizgen türbenin üst seviyesinde doğu köşegeninde pencere açıklığında kullanılmış olan çift sütun kesilerek kullanılmıştır. Altta dik açılı plinthus bilezik ve üzerinde içbükey profil bulunur; ikili bilezik kısmı ile bağlanır. Sütun ortası kesilerek pencere oluşturulmuştur ve demir parmaklıkla kapatılmıştır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

78a-b. ÇS 27a-b

Temmuz 2011; İç Galaman Mezarlığı; Traverten; Kabartma (Resim 138, 139)

a) Y: 61 cm.(k) G: 53 cm. D: 38 cm. Soffit Y: 61 cm. G: 18 cm.

b) Y: 47 cm.(k) G: 53 cm. D: 38 cm. Soffit Y: 47 cm. G: 18 cm.

Aynı çift sütuna ait iki parça halindeki eserler musalla taşı altında destek amaçlı kullanılmaktadırlar. Soffit bezemelidir. Sütun yüzeyi oldukça aşınmıştır. Kısmen duvar içinde kaldıklarından boyutları tam olarak alınamamıştır.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

79. ÇS 28

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer (Resim 140)

Y: 90 cm.(k) G: 56 cm.

Yapının doğu cephesinde bulunan çift sütun sonraki kullanımında üstten kesilmiştir. Plinthusu bir köşeden kırılmıştır. Dik açılı plinthus üzerinde altta dışbükey, üstünde içbükey, en üstte dik açılı iki profilden oluşan profillendirme yer alır. Ön yüzde dikdörtgen biçimli üç kurşun yuvası yer almaktadır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

80. ÇS 29

Temmuz 2011; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer (Resim 141)

Y: 110 cm.(k) D: 20 cm.

Avluda güney duvar örgüsünde enlemesine karşımıza çıkan eser çift sütuna ait olmalıdır. Altta plinthus kısmı görülür; profillendirme yoktur. Tüm yüzey murçla işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (tip)

6. 1. 6. Paye

81. P 1

Ekim 2009; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 142)

Y: 204 cm. G: 68.5 cm. D: 33 cm.

Yapının kuzey portalinde kapının doğu sövesi olarak kullanılmış olan paye, başlığı ile monolittir. Paye görünen ön ve yan yüzünde içiçe iki soffit bezemelidir. Yan yüzde soffit yüksekliği 150 cm., eni 18 cm.; ön yüzde yükseklik 160 cm., en ise 50 cm.dir. Paye başlığı 12 cm. yüksekliğinde ön yüzde oniki, yan yüzde beş yivle bezemelidir. Bilezik ve abakus bezemesizdir.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

82. P 2

Ekim 2009; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 143)

Y: 204 cm. G: 68.5 cm. D: 33 cm.

Yapının kuzey portalinde kapının batı sövesi olarak kullanılmış olan paye, başlığı ile monolittir. Paye görünen ön ve yan yüzünde içiçe iki soffit bezemelidir. Yan yüzde soffit yüksekliği 150 cm., eni 18 cm.; ön yüzde yükseklik 160 cm., en ise 50 cm.dir. Paye başlığı 12 cm. yüksekliğinde ön yüzde oniki, yan yüzde beş yiv bezemelidir. Bilezik ve abakus bezemesizdir.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

83. P 3

Haziran 2010; Fakih Dede Türbesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 144)

Y: 155 cm.(k) G: 23 cm.(k) D: 17 cm.(k) Soffit Y: 155 cm. G: 23 cm.

Paye türbenin kuzeyinde bulunan giriş kapısında doğu söve olarak kullanılmıştır. Sonraki kullanımında alttan ve üstten düzgünce kesilmiş olan payenin ön ve bir yan yüzü görülebilmektedir. Ön yüzde altta ve üstte simetrik olarak yerleştirilmiş içbükey profilli iki yay yer alır. Soffit motifine ait bu içbükey yayların ortasında yatay düzlemde, kabartma tekniğinde Latin haçına ait olabilecek haç kollarından biri görülür. Mevcut yan yüz düzgünce kesilmiştir, bezemesizdir. Malzeme üzerinde kararma olmuştur.

Paye yüzeyinde ince tarak ve murç izleri görülmektedir.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

84. P 4

Haziran 2010; Fakih Dede Türbesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 145)

Y: 154 cm.(k) G: 17 cm.(k) D: 18 cm.(k) Soffit Y: 154 cm. G: 17 cm.

Yapının kuzeyinde bulunan giriş kapısında batı söve olarak kullanılmış olan paye sonraki kullanımında alttan ve üstten düzgünce kesilmiştir; ön ve bir yan yüzü görülebilmektedir. Ön yüzde soffit motifinin yarısı görülebilmektedir. Soffit bezemesinin ortasında kabartma tekniğinde Latin haçına ait yatay haç kollarından biri görülebilmektedir. Mevcut yan yüz düzgünce kesilmiştir, üstte köşesinde kırıktır ve bezemesizdir. Malzeme üzerinde kararma olmuştur. Paye yüzeyinde ince tarak ve murç izleri görülür.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

85. P 5

Haziran 2010; Kapı Camii; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 146)

Y: 110 cm.(k) G: 41 cm. D: 35 cm.

Yapıda güney cephede doğudan dördüncü pencerede batı söve olarak kullanılmış olan paye sonraki kullanımında üstten kesilmiştir. Payenin iki yüzü görülebilmektedir. Ön yüzdeki daha geniş olmak üzere her iki yüz kabartma soffit motifi ile bezenmiştir. Ön yüzdeki soffit genişliği yaklaşık 19 cm.dir. Paye yüzeyi düzgündür.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

Muşmal ve Çetinarslan, 2009, s. 457, resim 10.

86. P 6

Haziran 2010; Kapı Camii; Traverten; Kabartma (Resim 147)

Y: 69 cm.(k) G: 14 cm.

Kuzey cephede alt seviyede duvar örgüsünde zeminle birleşme noktasında kullanılmış olan paye, sonraki kullanımında alttan ve iki yandan kesilmiştir. Sadece ön yüzü

görülmektedir. Ön yüz kabartma tekniğinde içiçe mevcut durumuyla 10 cm. genişliğinde iki soffit motifi ile bezenmiştir. Malzeme üzerinde aşınmalar oluşmuştur.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

Muşmal ve Çetinarslan, 2009, s. 457, resim 13.

87. P 7

Temmuz 2011; Şazi Bey Cami; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 148)

Y: 33 cm.(k) G: 20 cm.

Caminin batı cephe duvar örgüsünde kullanılmış olan paye üç kenarından kırıktır. Mevcut yüzde 17 cm. yüksekliğinde ve 6 cm. genişliğinde üstte içbükey sonlanan soffit motiflidir.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

6. 1. 7. Çift Pencere Sütunu

88. ÇPS 1

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 149)

Y: 119 cm. G: 65 cm. D: 34 cm.

Harimde kubbeli bölümde batıdan ikinci sıradaki ÇS 11'in üzerinde kullanılmıştır. İki sütun birbirinin üstüne oturtulmuş, demir bir çemberle sağlamlaştırılmıştır. Altta plinthus ve üstte abakus ile sınırlanır. Çift sütun yıpranmış olduğundan tam görülememekle birlikte yarım sütunlar üzerinde silmelerle hareket sağlandığı görülür.

4.-6. yüzyıllar (tip)

89. ÇPS 2

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 150)

Y: 90 cm. G: 54 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin doğusundan birinci pencere sütunudur. Altta ve üstte plinthus ile sınırlanır. Yarım sütunlar üzerinde, silmelerle

hareketlendirilmiştir. Ortadaki paye üzerinde pencere şebekesinin yerleştirildiği dikdörtgen biçimli oluk vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

90. ÇPS 3

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 151)

Y: 90 cm. G: 52 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin doğusundan ikinci pencere sütunudur. Tasvir için bkz. ÇPS 2. Pencere şebekesi için açılmış oluk görülmez.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

91. ÇPS 4

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 152)

Y: 90 cm. G: 55 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin doğusundan üçüncü pencere sütunudur. Tasvir için bkz. ÇPS 2. Pencere şebekesi için açılmış oluk görülmez.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

92. ÇPS 5

Ekim 2009, Temmuz 2011**;** Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 153)

Y: 93 cm. G: 51 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin doğusundan dördüncü pencere sütunudur. Tasvir için bkz. ÇPS 2. Ortadaki paye üzerinde pencere şebekesinin yerleştirildiği dikdörtgen biçimli oluk vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

93. ÇPS 6

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 154)

Y: 101 cm. G: 60 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin doğusundan beşinci pencere sütunudur. Tasvir için bkz. ÇPS 2. Burada yatay silmeler sadece yarım sütunlar üzerinde değildir; tüm yüzeyi dolaşmaktadır. Sağ yarım sütun üzerinde pencere şebekesinin yerleştirildiği dikdörtgen biçimli dört oluk vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

94. ÇPS 7

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 155)

Y: 96 cm. G: 56 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin doğusundan altıncı pencere sütunudur. Tasvir için bkz. ÇPS 6. Sol yarım sütun üzerinde pencere şebekesi yerleştirildiği dikdörtgen biçimli dört oluk vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

95. ÇPS 8

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 156)

Y: 92 cm. G: 55 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin doğusundan yedinci pencere sütunudur. Tasvir için bkz. ÇPS 2. Pencere şebekesi için açılmış oluk görülmez.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

96. ÇPS 9

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 157)

Y: 90 cm. G: 53 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin doğusundan sekizinci pencere sütunudur. Tasvir için bkz. ÇPS 2. Ortadaki paye üzerinde pencere şebekesinin yerleştirildiği dikdörtgen biçimli iki oluk vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

97. ÇPS 10

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 158)

Y: 92 cm. G: 55 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin doğusundan dokuzuncu pencere sütunudur. Tasvir için bkz. ÇPS 2. Pencere şebekesi için açılmış oluk görülmez.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

98. ÇPS 11

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Kırmızı-beyaz damarlı gri mermer (Resim 159)

Y: 90 cm. G: 54 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin doğusundan onuncu pencere sütunudur. Tasvir için bkz. ÇPS 2. Pencere şebekesi için açılmış oluk görülmez.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

99. ÇPS 12

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 160)

Y: 91 cm. G: 54 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin doğusundan onbirinci pencere sütunudur. Tasvir için bkz. ÇPS 2. Pencere şebekesi için açılmış oluk görülmez.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

100. ÇPS 13

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 161)

Y: 90 cm. G: ö.ç.m D: 20 cm.

Çift pencere sütunları yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin batısında da devam eder. Onikinci sütun boylamasına yerleştirilmiştir. Tasvir için bkz. ÇPS 2. Pencere şebekesi için açılmış oluk görülmez.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

101. ÇPS 14

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 162)

Y: 86 cm. G: 47 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin batısından onüçüncü pencere sütunudur. Tasvir için bkz. ÇPS 2. Pencere şebekesi için açılmış oluk görülmez.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

102. ÇPS 15

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 163)

Y: 88 cm. G: 56 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin batısından ondördüncü pencere sütunudur. Tasvir için bkz. ÇPS 2. Pencere şebekesi için açılmış oluk görülmez.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

103. ÇPS 16

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 164)

Y: 88 cm. G: 53 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin batısından onbeşinci pencere sütunudur. Tasvir için bkz. ÇPS 2. Pencere şebekesi için açılmış oluk görülmez.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

104. ÇPS 17

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 165)

Y: 92 cm. G: 55 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin batısından onaltıncı pencere sütunudur. Tasvir için bkz. ÇPS 2. Üst plinthus altında yivler görülür. Sağ yarım sütunun üzerinde pencere şebekesinin yerleştirildiği dikdörtgen biçimli iki oluk vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

Redford, 1991, s. 58.

105. ÇPS 18

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 166)

Y: 117 cm. G: 73 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin batısından onyedinci pencere sütunudur. Tasvir için bkz. ÇPS 6. Pencere şebekesi için açılmış oluk görülmez.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

106. ÇPS 19

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 167)

Y: 122 cm. G: 71 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin batısından onsekizinci pencere sütunudur. Tasvir için bkz. ÇPS 6. Sağ yarım sütun üzerinde pencere şebekesinin yerleştirildiği dikdörtgen biçimli üç oluk vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

107. ÇPS 20

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 168)

Y: 112 cm. G: 69 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin batısından ondokuzuncu pencere sütunudur. Tasvir için bkz. ÇPS 2. Ortadaki paye üzerinde pencere şebekesinin yerleştirildiği dikdörtgen biçimli dört oluk vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

108. ÇPS 21

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Kırmızı damarlı beyaz mermer (Resim 169)

Y: 128 cm. G: 49 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin batısından yirminci pencere sütunudur. Tasvir için bkz. ÇPS 2. Pencere şebekesi için açılmış oluk görülmez.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

109. ÇPS 22

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Kırmızı damarlı beyaz mermer (Resim 170)

Y: 145 cm. G: 60 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin batısından yirmibirinci pencere sütunudur. Tasvir için bkz. ÇPS 2. Pencere şebekesi için açılmış oluk görülmez.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

110. ÇPS 23

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 171)

Y: 141 cm. G: 58 cm. D: ö.ç.m

Yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride kuzey portalin batısından yirmidördüncü ve son pencere sütunudur. Ters çevrilerek kullanılmıştır. Tasvir için bkz. ÇPS 2. Üstte plinthus altında yarım sütunlar üzerinde yivlerle bezeme yapılmıştır. Orta paye üzerinde pencere şebekesinin yerleştirildiği dikdörtgen biçimli iki oluk vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Redford, 1991, s. 58.

111. ÇPS 24

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 172)

Y: 76 cm. G: 55 cm.

Yapının kuzey cephesinde duvar örgüsünde kullanılmış olan çift pencere sütununun sadece bir yüzü görülür. Altta ve üstte plinthus ile sınırlanır. Yarım sütunlar silmelerle hareketlendirilmiştir.

4.-6. yüzyıllar (tip)

112. ÇPS 25

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Traverten (Resim 173)

Y: 79 cm. G: 60 cm.

Yapının kuzey cephesinde duvar örgüsü içinde kullanılmış olan çift sütunun derinliği ölçülemez. Altta ve üstte plinthus ile sınırlanır. Payeyi iki yandan saran iki yarım sütunda profillendirme görülmez. Orta paye üzerinde pencere

şebekesinin yerleştirildiği dikdörtgen biçimli iki oluk vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

113. ÇPS 26

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 174)

Y: 105 cm. G: 73 cm. D: 33 cm.

Avluda yerde bulunan çift sütun altta ve üstte plinthus ile sınırlanır. Tasvir için bkz. ÇPS 6. Alt ve üst yüzler murçla işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (tip)

114. ÇPS 27

Haziran 2010; Şeker Furuş Mescidi; Gri-beyaz mermer (Resim 175)

Y: 116 cm. G: 76 cm. D: 26 cm.

Yapının kuzey cephesinde giriş kapısında doğuda bulunan çift sütun sağlam biçimde günümüze ulaşmıştır. Altta ve üstte plinthus ile sınırlanır. Üzerinde silmelerle hareket sağlanmıştır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Aktaş, 1988, s. 65.

115. ÇPS 28

Haziran 2010; Şeker Furuş Mescidi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 176)

Y: 118 cm. G: 76 cm. D: 28 cm.

Çift sütun kuzey girişte batıda yer alır. Yüzeyinde kısmen aşınmalarla birlikte bütünüyle günümüze ulaşmış olan eser altta ve üstte plinthus ile sınırlanır. Ters çevrilerek kullanılmış olan sütunun üst plinthusunun altında mevcut durumuyla onyedi yiv görülür. Çift sütun üzerinde silmelerle hareket sağlanmıştır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Aktaş, 1988, s. 65.

116. ÇPS 29

Haziran 2010; Şeker Furuş Mescidi; Gri-beyaz mermer (Resim 177)

Y: 103 cm. G: 72 cm. D: 24 cm.

Yapının batı cephesinde bulunan kapının güneyinde bulunan çift sütunun yüzeyi

kısmen aşınmıştır ve üzerinde boya izleri mevcuttur. Üstten kısmen duvar örgüsü içinde kalmıştır. Yarım sütunlardan birinin plinthusu zemin altındadır. Yarım sütunlar üzerinde silmeler vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Aktaş, 1988, s. 65.

117. ÇPS 30

Haziran 2010; Şeker Furuş Mescidi; Gri-beyaz mermer (Resim 178)

Y: 104 cm. G: 72 cm. D: 24 cm.

Batı kapısında kuzey yanda kullanılmış olan çift sütun üstte öne bakan kısmında kırıktır; harçla doldurularak orijinal boyutuna getirilmiştir. Eser yüzeyinde boya izleri görülür. Altta plinthus yer alır. Yarım sütunlar silmelerle hareketlendirilmiştir. En üst kısmı duvar örgüsü içinde kalmıştır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

Aktaş, 1988, s. 65.

118. ÇPS 31

Temmuz 2011; Seyfettin Karasungur Türbesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 179)

Y: 112 cm. G: 70 cm. D: ö.ç.m.

Sekizgen türbenin üst seviyesinde güneydoğu köşegeninde pencere açıklığında kullanılmış olan çift pencere sütunu altta ve üstte plinthus ile sınırlanır. Ters çevrilerek kullanılmış olan sütunun üst plinthusu altında dokuz yiv görülür. Çift sütun üzerinde silmelerle hareket sağlanmıştır. Orta paye oyularak dikdörtgen pencere oluşturulmuştur ve demir parmaklıkla kapatılmıştır. Sağ yarım sütun üzerinde pencere şebekesinin yerleştirildiği dört dikdörtgen oluk yer alır.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

119. ÇPS 32

Temmuz 2011; Seyfettin Karasungur Türbesi; Gri-beyaz mermer (Resim 180)

Y: 112 cm. G: 72 cm. D: ö.ç.m.

Sekizgen türbenin üst seviyesinde güneybatı köşegeninde pencere açıklığında kullanılmış olan çift pencere

sütunu altta plinthus ile başlar, yarım sütunlar üzerinde silmeler vardır. Orta paye oyularak pencere oluşturulmuştur ve demir parmaklıkla kapatılmıştır; ayrıca üzerinde pencere şebekesinin yerleştirildiği dört dikdörtgen oluk yer alır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

120. ÇPS 33

Temmuz 2011; Seyfettin Karasungur Türbesi; Gri-beyaz mermer (Resim 181)

Y: 112 cm. G: 70 cm. D: ö.ç.m.

Sekizgen türbenin üst seviyesinde kuzeydoğu köşegeninde pencere açıklığında kullanılmış olan çift pencere sütunu altta plinthus ile başlar, üzerinde silmeler vardır. Orta paye oyularak pencere oluşturulmuştur ve demir parmaklıkla kapatılmıştır; ayrıca üzerinde pencere şebekesinin yerleştirildiği üç dikdörtgen oluk yer alır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

121. ÇPS 34

Temmuz 2011; Seyfettin Karasungur Türbesi; Gri-beyaz mermer (Resim 182)

Y: 112 cm. G: 70 cm. D: ö.ç.m.

Çift pencere sütunu sekizgen türbenin üst seviyesinde kuzey köşegeninde pencere açıklığında kullanılmıştır. Altta plinthus ile başlar, üzerinde silmelerle hareketlendirilmiştir. Orta paye oyularak pencere oluşturulmuştur ve demir parmaklıkla kapatılmıştır. Sağ yarım sütun üzerinde pencere şebekesinin yerleştirildiği beş yuvarlak oluk yer alır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

122. ÇPS 35

Haziran 2010; Fuar Alanı; Gri-beyaz mermer (Resim 183)

Y: 114 cm. G: 61 cm. D: 25 cm.

Çift sütun dikey yönde boylu boyunca kesilerek daraltılmıştır. Alt ve üst kenarlarda kısmen kırıktır. Altta ve üstte plinthus ile sınırlanır. Üzerinde silmeler vardır. Sütun yüzeyinde birinde dört, diğerinde iki olmak üzere iki geniş yüzde 3 cm. genişliğinde, 1.5 cm. uzunluğunda ve 2.5 cm. derinliğinde pencere

şebekesinin yerleştirildiği oluklar bulunur. Ayrıca yan yüzde alt ve üstte 3 cm. çapında 2.5 cm. derinliğinde iki oluk daha mevcuttur. Üstteki olukta kurşun parçası görülmektedir. Alt ve üst yüzler kaba yonu bırakılmıştır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

123. ÇPS 36

Haziran 2010; Piri Mehmet Paşa Medresesi; Beyaz mermer (Resim 184)

Y: 28 cm.(k) G: 47 cm.(k) D: 25 cm.

Çift sütunun sadece ortada düz paye kısmı ve bir yarım sütunun silmeli kısmı ile günümüze ulaşmıştır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

124. ÇPS 37

Haziran 2010; Sille Konak Restaurant; Gri-beyaz mermer (Resim 185)

Y: 112 cm. G: 74 cm. D: 30 cm.

Eser Sille'de Konak Restaurant girişinde bulunmaktadır. Plinthusu kısmen bugünkü zeminin altında kalmış olan çift sütun günümüze oldukça durumda ulaşmıştır. Sütun üzerinde bulunan silmelerle hareketlendirilmiştir. Sol yarım sütun üzerinde pencere şebekesinin yerleştirildiği 2.5 cm. boyutlarında 1.5 cm. derinliğinde kare biçimli üç oluk görülür. Üst yüz kaba yonudur; alt yüz görülemez.

4.-6. yüzyıllar (tip)

125. ÇPS 38

Haziran 2010; Sille Konak Restaurant; Gri-beyaz mermer (Resim 186)

Y: 112 cm. G: 69 cm. D: 29 cm.

Çift sütun restaurant girişinde ÇPS 37 ile birlikte yer alır. Plinthusu kısmen bugünkü zeminin altında kalmış olan çift sütun üzerindeki silmelerle hareketlendirilmiştir. Sol yarım sütun üzerinde pencere şebekesinin yerleştirildiği 2 cm. boyutlarında 1.5 cm. derinliğinde karemsi üç oluk görülür. Üst yüz kaba yonudur; alt yüz görülemez.

4.-6. yüzyıllar (tip)

126. ÇPS 39

Haziran 2010; Sille Parkı; Gri mermer (Resim 187)

Y: 103 cm. G: 71 cm. D: 27 cm.

Sille'de park içinde karşımıza çıkan çift sütunun plinthusu kısmen toprak altındadır. Sütun yüzeyinde çizikler olmasına rağmen günümüze iyi durumda ulaşmıştır. Altta ve üstte plinthus ile sınırlanır. Üzerinde silmelerle hareket sağlanmıştır. Üst yüzünde murç izleri görülür.

4.-6. yüzyıllar (tip)

127. ÇPS 40

Haziran 2010; Sille Parkı; Gri mermer (Resim 188)

Y: 103 cm. G: 71 cm. D: 27 cm.

Park içindeki ÇPS 39 ile birlikte karşımıza çıkar. Üstte köşelerde kırıklar göze çarpmaktadır. Tasvir için bkz. ÇPS 39. Yüzeyde kısmen ince tarak izleri görülür.

4.-6. yüzyıllar (tip)

128. ÇPS 41

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 189)

Y: 96 cm. G: 55 cm.

Zazadin Han'ın avlusunda güney duvar örgüsü içinde kullanılmış olan çift sütunun derinliği ölçülemez. Altta plinthus köşelerde kırıktır. Payeyi iki yandan saran iki yarım sütun silmelerle hareketlendirilmiştir. Üstte yine plinthusla sonlanır. Ortadaki paye yüzeyinde murç izleri mevcuttur.

4.-6. yüzyıllar (tip)

129. ÇPS 42

Haziran 2010; Zazadin Han; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 190)

Y: 78 cm.(k) G: 52 cm.

Yapının avlusunda kuzey duvar örgüsü içinde kullanılmış olan pencere sütunun derinliği ölçülemez. Dört kenarda kırıktır. Orta paye üzerinde soffit motifi bezenmiştir. Sol yarım üzerinde dikdörtgen biçimli dört pencere şebekesi oluğu yer alır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

130. ÇPS 43

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 191)

Y: 50 cm.(k) G: 67 cm.

Çift pencere sütunu yapının avlusunda kuzey duvar örgüsü içindedir. Geniş paye iki yanda küçük yarım sütunlarla genişletilmiştir; altta ve üstte plinthus ile sınırlanır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

131. ÇPS 44

Haziran 2010; Zazadin Han; Beyaz-gri mermer (Resim 192)

Y: 114 cm. G: 56 cm. D: ö.ç.m

Çift sütun yapının güney cephesinde duvar örgüsü içinde kullanılmıştır. Altta ve üstte plinthusla sınırlanır. Yarım sütunlar silmelerle hareketlendirilmiştir. Yüzey düzgün, cilalıdır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

132. ÇPS 45

Haziran 2010; Zazadin Han; Beyaz-gri mermer (Resim 193)

Y: 114 cm. G: 55 cm. D: ö.ç.m

Yapının güney cephesinde karşımıza çıkan çift sütun ÇPS 44 ile yan yana yerleştirilmiştir; yarım sütunlar üzerindeki silmeleri ile aynı özellikleri gösterir. Malzemede farklılık sergilemelerine rağmen muhtemelen aynı atölyede ve aynı yapıda kullanılmak amacıyla yapılmış olmalıdırlar.

4.-6. yüzyıllar (tip)

133. ÇPS 46

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer (Resim 194)

Y: 115 cm. G: 79 cm. D: ö.ç.m

Çift sütun yapının güney cephesinde portalin doğusunda yer almaktadır. Altta ve üstte plinthus ile sınırlanır. Yarım sütunlar silmelerle hareketlendirilmiştir. Alt plinthus üzerinde ve üst plinthus altında iki silme içbükey sonlanır. Bu yönüyle yatay soffit motifi görünümdedir.

4.-6. yüzyıllar (tip)

134. ÇPS 47

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 195)

Y: 115 cm. G: 79 cm. D: ö.ç.m

Tasvir için bkz. yan yana yerleştirildiği ÇPS 46.

4.-6. yüzyıllar (tip)

135. ÇPS 48

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 196)

Y: 111 cm. G: 87 cm. D: ö.ç.m

Çift sütun yapıda doğu cephede duvar örgüsü içinde bulunmaktadır. Tasvir için bkz. ÇPS 46.

4.-6. yüzyıllar (tip)

136. ÇPS 49

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 197)

Y: 111 cm. G: 81 cm. D: ö.ç.m

Çift sütun ÇPS 48 ile yan yana karşımıza çıkar. Tasvir için bkz. ÇPS 46.

4.-6. yüzyıllar (tip)

137. ÇPS 50

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 198)

Y: 115 cm. G: 89 cm. D: ö.ç.m

Doğu cephede bulunan çift sütunun abakusunda kırıklar mevcuttur. Tasvir için bkz. ÇPS 46.

4.-6. yüzyıllar (tip)

138. ÇPS 51

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 199)

Y: 115 cm. G: 89 cm. D: ö.ç.m

ÇPS 50 ile yan yana yerleştirilmiş olan çift sütunun tasviri için bkz. ÇPS 46.

4.-6. yüzyıllar (tip)

139. ÇPS 52

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer; Kabartma (resim 200)

Y: 114 cm. G: 80 cm. D: ö.ç.m

Üstte bir köşede kısmen kırık olan çift sütun yapının doğu cephesinde bulunmaktadır. Tasvir için bkz. ÇPS 46.

4.-6. yüzyıllar (tip)

140. ÇPS 53

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 201)

Y: 112 cm. G: 75 cm. D: ö.ç.m

ÇPS 52 ile yan yana olarak karşımıza çıkan çift sütun bir yandan kısmen duvar örgüsü içinde kalmıştır. Tasvir için bkz. ÇPS 46.

4.-6. yüzyıllar (tip)

141. ÇPS 54

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer (Resim 202)

Y: 116 cm. G: 83 cm. D: ö.ç.m

Doğu cephedeki çift sütun üzerinde çatlaklar görülür. Altta ve üstte plinthus ile sınırlanır. Üzerinde silmelerle hareket sağlanmıştır. Sol yarım sütun üzerinde karemsi biçimli pencere şebekesinin yerleştirildiği üç oluk yer almaktadır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

142. ÇPS 55

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer (Resim 203)

Y: 92 cm. G: 70 cm. D: ö.ç.m

Doğu cephedeki çift pencere sütunu altta ve üstte plinthus sınırlanır; üst köşesinde kırıktır. Üzerinde tüm çift sütunu çevreleyen silmeler vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

143. ÇPS 56

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer (Resim 204)

Y: 90 cm. G: 56 cm. D: ö.ç.m

Tasvir:

Yapının doğu cephesinde ÇPS 55 ile yan yana bulunan sütunun alt plinthusu bir köşeden kırılmıştır. Yarım sütunlar üzerinde silmelerle hareket sağlanmıştır. Üstte yine plinthusla sonlanır. Orta paye üzerinde pencere şebekesinin yerleştirildiği dikdörtgen biçimli üç oluk yer almaktadır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

144. ÇPS 57

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 205)

Y: 133 cm. G: 67 cm. D: ö.ç.m

Doğu cephede duvar örgüsü içinde yer alan çift sütunun sadece bir yüzü görünmektedir. Görünen yüzde oldukça aşınmalar vardır. Altta ve üstte plinthus ile sınırlanan eserde paye iki yandan yarım sütunla çevrelenmiştir; profillendirme yoktur.

4.-6. yüzyıllar (tip)

145. ÇPS 58

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer (Resim 206)

Y: 79 cm.(k) G: 66 cm. D: ö.ç.m

Yapının kuzey cephesinde duvar örgüsünde yer alan çift sütun üstte kırıktır. Köşelerde kırık plinthus üzerinde silmeler görülür. Yoğun biçimde aşınmıştır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

146. ÇPS 59

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer (Resim 207)

Y: 101 cm. G: 60 cm. D: ö.ç.m

Kuzey cephede bulunan çift sütunun yüzeyi oldukça aşınmıştır. Altta ve üstte plinthus ile sınırlanır. Yarım sütunlar üzerinde silmelerle hareket sağlanmıştır. Orta paye üzerinde pencere şebekesinin yerleştirildiği kare biçimli üç oluk yer almaktadır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

147. ÇPS 60

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer (Resim 208)

Y: 93 cm. G: 64 cm. D: ö.ç.m

Yapının kuzey cephesinde ÇPS 59 ile yan yana olarak karşımıza çıkan çift sütunun yüzeyi oldukça aşınmıştır. Altta ve üstte plinthus ile sınırlanır; silmelerle hareketlendirilmiştir. Orta paye üzerinde simetrik olarak pencere şebekesinin yerleştirildiği karemsi biçimli altı oluk yer almaktadır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

148. ÇPS 61

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 209)

Y: 115 cm. G: 54 cm. D: ö.ç.m

Çift sütun sol üst köşeden kırıktır; yüzeyi oldukça aşınmıştır. Altta ve üstte plinthus ile sınırlanır. Payeyi iki yandan çevreleyen yarım sütunlar üzerinde silmeler vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

149. ÇPS 62

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı (Resim 210)

Y: 112 cm. G: 75 cm. D: ö.ç.m

Kuzey cephede ÇPS 61 ile yan yana yerleştirilmiş olan çift sütun yüzeyi oldukça aşınmıştır. Altta ve üstte plinthus ile sınırlanır; üzerinde silmelerle hareket sağlanmıştır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

150. ÇPS 63

Haziran 2010; Zazadin Han; Sille taşı (Resim 211)

Y: 61 cm. G: 100 cm. D: ö.ç.m

Yapının batı cephesinde sürekli güneşe maruz kalmaktan yoğun olarak aşınmış olan çift sütun üzerindeki yarım sütunlar üzerinde silmeler vardır ancak oldukça aşınmıştır. Altta ve üstte plinthus ile sınırlanır. Orta paye üzerinde üstte merkezde kabartma Malta haçı işlenmiştir; ayrıca pencere şebekesinin yerleştirildiği karemsi biçimli üç oluk mevcuttur.

4.-6. yüzyıllar (tip)

151. ÇPS 64

Haziran 2010; Zazadin Han; Kırmızı damarlı beyaz mermer; Kabartma (Resim 212)

Y: 109 cm. G: 64 cm. D: ö.ç.m

Çift sütun ÇPS 63 ile yan yana yerleştirilmiştir; yüzeyinde aşınmalar mevcuttur. Tasvir için bkz. ÇPS 46.

4.-6. yüzyıllar (tip)

152. ÇPS 65

Haziran 2010; Zazadin Han; Bazalt (Resim 213)

Y: 86 cm. G: 65 cm.

Batı cephede duvar örgüsü içinde yer alan çift sütunun sadece bir yüzü görünmektedir. Görünen yüzde oldukça aşınmalar vardır. Altta ve üstte plinthus üstte sınırlanır. Paye iki yandan yarım sütunla çevrelenmiştir; profillendirme mevcut değildir. Orta paye üzerinde pencere şebekesinin yerleştirildiği üç karemsi, iki yuvarlak oluk bulunmaktadır.

4.-6. yüzyıllar (tip)

6. 1. 8. Sütun Başlığı

6. 1. 8. 1. Korinth Sütun Başlığı

153. KorB 1

Env. no. 62; Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Arkeoloji Müzesi; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 214)

Y: 23.5 cm. Ç: 26 cm. Ü.G: 39 cm. Ü.D: 37 cm. Ab.Y: 7.5 cm.

Sütun başlığını çevreleyen sekiz akanthus yaprağı yüksek kabartma tekniğinde karşımıza çıkar. Yapraklar oldukça derin damarlı ve küçük uçludur. Üstte kalınlaşarak dışa dönük olarak işlenmişlerdir. Kaulisten çıkan heliksler kalathos dudağında birleşirler. Akantus yan yaprakları uçları birbirine bitişiktir. Yaprak uçlarının birleştiği yerde eşkenar dörtgenler ve dikdörtgenler oluşmuştur. Köşelerde 6 cm. çapında volütler iki kıvrımlıdır ve yüksek kabartma tekniğinde yapılmıştır. Abakus bezemesiz, profillidir. Abakus çiçekleri kırıktır.

3. yüzyıl sonu-4. yüzyıl başı (teknik, motif, üslup)

Niewöhner 2007a, s. 285, no. 436, levha 52.

154. KorB 2

Ekim 2009, Temmuz 2011**;** Konya Arkeoloji Müzesi; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 215)

Y: 50 cm. Ç: 48 cm. Ü.G: 62 cm. Ü.D: 55 cm.(k) Ab.Y: 8.5 cm.

Sütun başlığı sekizerden üç sıra akanthus çelengi ile çevrelenir. Alt sırada yapraklar daha alçak kabartma tekniğinde geniş ve kısa olarak karşımıza çıkar. Derin damarlı ve küçük uçlu olan bu yapraklar uçlardan birbirleriyle birleşirler. Yaprakların birleşme yerlerinde eşkenar dörtgen ve üçgenler oluşmuştur. Üst sırada yapraklar kalın ve etli olarak işlenmişlerdir. Bu yaprakların aralarından kaulis çanağında daha küçük boyutlu yine kalın ve etli üslupta küçük boyutlu yapraklar çıkar. Abakus bezemesiz ve profillidir. Yaprak motifleri abakus çiçeklerini oluşturur; ancak bir yüz hariç kırıktırlar.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Niewöhner, 2007a, s. 286, no. 440, levha 53.

155. KorB 3

Env. no. 97; Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Konya Zindankale; Kireç taşı; Kabartma (Resim 216)

Y: 42 cm. Ç: 37.5 cm. Ü.G: 56 cm. Ü.D: 55 cm. Ab.Y: 2.5 cm.

Sütun başlığının yüzeyi dört köşeden üstte genişleyerek açılan alçak kabartma tekniğinde akanthus yapraklarıyla bezenmiştir. Altta akanthusların arasında iki yumurta arasında okucu motifleri yer alır. Üst köşelerde 9.5 cm. çapında volütler vardır, Abakus bezemesiz, profillidir. Abakus çiçeklerinde oldukça aşınmış insan maskları işlenmiştir. Üst yüzü kabaca düzgün başlıkta, çapı 7 cm., derinliği 6 cm. olan kurşun yuvası ve 18 cm. ile 19 cm. uzunluğunda iki akıtma kanalı vardır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, üslup)

156. KorB 4

Env. no. 271; Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 217)

Y: 46.5 cm. Ç: 43 cm. Ü.G: 65 cm. Ü.D: 64 cm. Ab.Y: 7 cm.

Başlık altta kırık olup, onarılmıştır. Sütun başlığı sekizerden üç sıra akanthus çelengi ile çevrelenir. Derin damarlı ve yuvarlak uçlu olan yapraklar alt sırada yanlarda uçlarından birleşirler. Orta

sırada yaprakların aralarından kaulis çanağında daha küçük boyutlu yapraklar çıkar. Tüm yapraklar kalın ve etli üslupta işlenmiştir; yer yer matkap oyukları göze çarpar. Üst köşeler iki yüzde kırıktır; 5 cm. çapında volütler alttan yapraklarca desteklenmektedir. Abakus bezemesiz ve profillidir. İki yüzde abakus çiçeği yaprak bezemeli, iki yüzde kırıktır. Üst yüz düzgün taraklıdır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

157. KorB 5

Env. no. 705; Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Konya Araboğlu Mahallesi; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 218)

Y: 48 cm. Ç: 39.5 cm. Ü.G: 55 cm.(k) Ü.D: 52 cm. Ab.Y: 7.5 cm.

Kanalizasyon çalışması sırasında bulunarak müzeye getirilmiş olan sütun başlığı altta kırıktır ve onarılmıştır. Başlığı çevreleyen iki sıra akanthus çelengi sekizer yapraktan oluşur. Yapraklar altta daha uzun olmak üzere, uzun boyutlu, derin damarlı, yüzeyden taşkın ve etli olarak işlenmişlerdir. Yapraklar küçük uçludur ve dip yapraklar birbirleriyle birleşir. Kaulis çanağında heliksler vardır; fakat üst köşeler kırık olduğundan nasıl sonlandıkları görülememektedir. Kalathos dudağı bezemesizdir. Abakus düz ve profillidir. Abakus çiçeği karşılıklı olarak iki yüzde kırık; mevcut olanlar yaprak motifleri ile bezenmiştir. Üst yüz düzgündür.

3. yüzyıl sonu-4. yüzyıl başı (teknik, motif, üslup)

158. KorB 6

Env. no. 29/708; Temmuz 2011; Koyunoğlu Müzesi, A. R. İzzet Koyunoğlu bağışı; Beyaz-gri mermer; Kabartma (Resim 219)

Y: 29 cm.(k) Ç: 44 cm. Ü.G: 46 cm.(k) Ü.D: 38 cm.(k) Ab.Y: ö.ç.m.

Sütun başlığı ortadan ve alt yüzde kırıktır. Başlık yüzeyi orijinalinde sekiz yapraklı iki sıra akanthus çelengi ile çevrelenir. Ancak günümüze alt sıradan üç, üst sıradan beş yaprak ulaşabilmiştir. Yapraklar alt sırada yüksek kabartma tekniğinde olup, derin damarlıdır. Sivri uçlu olan yapraklar uçlardan birbirleriyle

birleşerek eşkenar dörtgenler, daireler ve dörtgenler oluştururlar. Üst sıra yaprakları daha yüzeysel işlenmişlerdir. Alt yüz düzgündür; harç izleri vardır.

3. yüzyıl sonu-4. yüzyıl başı (teknik, motif, üslup)

159. KorB 7

Env. no. 35/706; Temmuz 2011; Koyunoğlu Müzesi, A. R. İzzet Koyunoğlu bağışı; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 220)

Y: 31 cm.(k) Ç: 37 cm. Ü.G: 50 cm.(k) Ü.D: 48 cm.(k) Ab.Y: ö.ç.m.

Kısmen toprak altında bulunan sütun başlığının abakusu görülemez. Başlık yüzeyi sekiz yuvarlak uçlu yapraklı üç sıra akanthus çelengi ile çevrelenir. Yapraklar alt ve orta sırada yüksek kabartma tekniğinde ve derin damarlı işlenmiştir. Üçüncü sıradaki yapraklar küçük boyutlu olup, altında yer alan yaprakların aralarından üste doğru uzanırlar. Tüm yapraklar kalın ve etli üsluptadır. Başlık yüzeyinde kırıklar vardır; alt yüz kabaca düzgündür ve merkezde 3 cm. x 3.5 cm. boyutlarında ve 3 cm. derinliğinde kurşun yuvası bulunmaktadır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

160. KorB 8

Temmuz 2011; Koyunoğlu Müzesi, A. R. İzzet Koyunoğlu bağışı; Beyaz mermer; Kabartma (Resim 221)

Y: 30 cm. Ç: 36 cm. Ü.G: 42 cm.(k) Ü.D: 42 cm.(k) Ab.Y: ö.ç.m.

Abakusu kırık olan sütun başlığı sekiz akanthus yapraklı iki sıra çelenkle çevrelenir. Alt sıra yüksek kabartma tekniğinde işlenmiş kalın ve etli yapraklardan oluşur. Yaprak uçları yuvarlaktır. Üstündeki çelengi oluşturan yapraklar daha yüzeysel işlenmişlerdir ve yaprak üstleri kırıktır. Tüm akanthus yan yaprakları birbirleri ile yaprak uçlarından birleşmektedirler. Abakusu kırık olduğundan biçim vermemektedir. Başlığın alt yüzü düzgün olup, merkezde 7 cm. çapında, 6.5 cm. derinliğinde kurşun yuvası yer alır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

161. KorB 9

Ekim 2009; Konya Alaeddin Camisi; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 222)

Y: 45 cm. Ç: 46 cm. Ü.G: 62 cm. Ü.D: 58 cm. Ab.Y: 5 cm.

Yapının harim kısmında ikinci sahında ikinci sütun üstünde karşımıza çıkan başlık aynı işlevde devşirme olarak kullanılmıştır. Başlığı çevreleyen iki sıra akanthus çelengi sekizer yapraktan oluşur. Yapraklar her iki sırada da uzun boyutlu, derin damarlı, yüzeyden taşkın ve etli olarak işlenmişlerdir. Yapraklar küçük uçludur ve yan yapraklar içe doğru kıvrım meydana getirmişlerdir. Bu kıvrımlar matkap oyuklarıyla daha da belirgin olarak karşımıza çıkar. Akanthuslar yan yaprakları ile birleşirler. Kaulis çanağı ve kalathos dudakları bezemesizdir. Abakus düz ve profillidir. Abakus çiçeklerinde yaprak motifleri yer alır. Başlık üzerinde yer yer onarımlar mevcuttur.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Niewöhner, 2007a, s. 286-287, no. 443, levha 54.

162. KorB 10

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 223)

Y: 27 cm. Ç: 42 cm. Ü.G: ö.ç.m Ü.D: ö.ç.m Ab.Y: ö.ç.m

Sütun başlığı yapının harim kısmında ikinci sahında beşinci sütun üstünde aynı işlevde devşirme olarak kullanılmıştır. Başlığı çevreleyen tek sıra akanthus çelengi sekiz yapraktan oluşur. Yapraklar uzun boyutlu, derin damarlı, yüzeyden taşkın ve etli olarak işlenmişlerdir. Yapraklar üstte dışa dönük biçimdedir. Yapraklar küçük uçludur ve akanthus yan yaprakları alt kısımda birbirleriyle birleşirler; ancak üstte bağımsız görünmektedirler. Altta içe doğru kıvrım meydana getirmişlerdir. Bu kıvrımlar matkap oyuklarıyla daha da belirgin olarak karşımıza çıkar. Akanthuslar yan yaprakları ile birleşirler. Kaulis çanağı ve kalathos dudakları bezemesizdir. Başlığın abakusu görünemez. Yapraklar dışındaki boş yüzeyde ince tarak izleri vardır. Başlık üzerinde yer yer onarımlar mevcuttur.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

163. KorB 11

Haziran 2010; Hoca Hasan Cami; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 224)

Y: 33 cm. Ç: 74 cm. Ü.G: ö.ç.m Ü.D: ö.ç.m Ab.Y: ö.ç.m

Yapının son cemaat yerinde zeminde yer alan sütun başlığı zemin içinde kaldığından yalnızca bir yan ve alt yüzü görülmektedir. Mevcut yüzde görüldüğü gibi başlık yüzeyi kabartma tekniğinde üç sıra akanthus yaprağı çelengi ile çevrelenir. Yapraklar oldukça kalın ve etlidir; damarları derin olarak işlenmiştir. İkinci ve üçüncü sıra yapraklar bir alt sıradaki yaprakların aralarından çıkmaktadır. Akanthus yaprakları üzerinde kırılmalar ve aşınmalar söz konusudur. Alt yüz kısmen kırıktır ve yüzeyi düzgün işlenmiştir; ortasında 14 cm. çapında 6 cm. derinliğinde kurşun yuvası vardır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

164. KorB 12

Haziran 2010; Bosna-Hersek Fahri Konsolosluğu; Traverten; Kabartma (Resim 225)

Y: 44.5 cm. Ç: 43 cm. Ü.G: 45 cm.(k) Ü.D: 37 cm.(k) Ab.Y: ö.ç.m

Sütun başlığı yüzeyi üst bölümde oldukça tahrip olmuştur. Başlık yüzeyinde alt sırada sekiz, orta sırada altı ve üst sırada dört akanthus yaprağından oluşan üç çelenk karşımıza çıkmaktadır. Yapraklar kabartma tekniğinde işlenmiştir. Üslup olarak derin damarlıdırlar ve yaprak uçları ince dişlidir; birleşme yerlerinde daire motifleri oluştururlar. İkinci ve üçüncü sıra yapraklar bir alt sıradaki yaprakların aralarından çıkmaktadır. Başlık üstte harap olduğundan abakusu günümüze ulaşamamıştır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

165. KorB 13

Haziran 2010; Tahir Paşa Cami; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 226)

Y: 29 cm.(k) Ç: 43.5 cm. Ü.G: ö.ç.m Ü.D: ö.ç.m Ab.Y: ö.ç.m

Yapının arka bahçesinde büyük oranda toprak altında gömülü olarak karşımıza çıkan sütun başlığı bahçe aydınlatmasının altında kaide olarak kullanılmaktadır. Mevcut durumuyla başlık yüzeyinde sekiz akanthus yapraklı bir çelenk yer alır. Kalın ve etli olarak işlenmiş yaprakların damarları oldukça derin ve belirgin üsluptadır. Yapraklar birbirlerinden bağımsız olarak yerleştirilmiştir. Alt yüzü düzgün işlenmiştir.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

6. 1. 8. 2. Kompozit Sütun Başlığı

166. KomB 1

Haziran 2010; Konya Arkeoloji Müzesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 227)

Y: 40 cm. Ç: 41 cm. Ü.G: 63 cm. Ü.D: 60 cm. Ab.Y: 4 cm.

Sütun başlığı altta kırıktır. Bezemesiz bilezik kısmının üstünde başlık dört köşede alçak kabartma tekniğinde stilize akanthus yaprakları ile çevrelenir. Yapraklar üst köşelerdeki volüt altlarına kadar uzanır ve volütleri alttan destekler. Akanthus yapraklarının aralarında dört yüzde merkezde Latin haçı motifleri yer alır. Kısmen aşınmışlardır. Volütlerin çapı 5 cm. dir. Abakus bezemesiz ve profillidir. Alt yüz düzgün taraklıdır. Üst yüz görülememiştir.

5.-6. yüzyıllar (teknik, üslup)

6. 1. 8. 3. Kesik Piramit Sütun Başlığı

167. KPB 1

Env. no. 1980.12.1; Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 228-231)

Y: 34.5 cm. Ç: 37 cm. Ü.G: 52.5 cm. Ü.D: 47.5 cm. Ab.Y: 2 cm.

Başlığın tüm yüzeyi kabartma tekniğinde bezelidir. Köşelerde tüyleri işlenmiş kanatları ve gövdeleri ile dört kartal figürü yer alır. Biri tümüyle mevcut kartalların üçünün başı kırıktır. Kartal figürlerinin arası, bir yüzde ortası incili kolları üç şeritli Malta haçı motifi ve iki yanında stilize palmet; bir yüzde ikili geçmelerle oluşturulmuş Süleyman

düğümü ve iki yanında yine stilize palmet; bir yüzde iki yanında kuş figürleri bulunan bir kantharostan çıkan stilize hayat ağacı ile bezenmiştir. Diğer yüzde kırık olmakla birlikte stilize palmet mevcuttur. Bu bezemeleri dört yüzde ortada ikisi tüm, birisi aşınmış insan mask kabartmaları yer alır. Bir yüzde yarım bırakılmıştır. Abakusu düzgün, bezemesizdir. Alt yüzü düzgün, üst yüzü düzgün ve taraklıdır. Üstte 3.5 cm. x 3 cm. x 4.5 cm. boyutlarında dikdörtgen kurşun yuvası yer alır. Bilezik 5 cm. yüksekliğinde ve halat motiflidir.

11. yüzyıl (Dennert; motif, üslup)

Dennert, 1997, s. 150, 217, no. 325, resim 58.

168. KPB 2

Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 232,233)

Y: 49 cm. Ç: 37 cm. Ü.G: 60 cm. Ü.D: 47 cm.(k) Ab.Y: 6.5 cm.

Ön yüzü bütünüyle mevcut, iki yan yüzü kısmen aşınmış ve arka yüzü kırık paye başlığının alt ve üst yüzleri düzgündür. Ön ve iki yan yüzde kabartma tekniğinde, üzeri ortası matkap delikli geçme motifi ile bezenmiş yaşam haçı merkezde yer alır. Haçların iki yanında altta haçtan çıkan yarım palmet motifleri, üstte palmet motifleri görülmektedir. Başlık köşelerinde altta alçak kabartma tekniğinde stilize akanthus yaprakları bezenmiştir. Başlığın üst köşelerinde birisi mevcut 11.5 cm. çapında, diğeri kırık volütler bulunur. Abakusu iki profilli bezemesizdir.

10.-11. yüzyıllar (motif, üslup)

6. 1. 8. 4. Çanak Sütun Başlığı

169. ÇanB 1

Haziran 2010; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 234)

Y: 31 cm. Ç: 38 cm. Ü.G: 50 cm.(k) Ü.D: 49 cm. Ab.Y: 9 cm.

Sütun başlığı abakusunda kırıktır. Tümüyle bezemesiz olarak karşımıza başlığın tüm yüzeyi ince taraklıdır; alt ve üst yüzler kaba yonudur. Alt yüzde 4 cm. x 4 cm. boyutlarında ve 3.5 cm.

derinliğinde kurşun yuvası vardır. Abakusu düz ve profilsizdir.

4.-6. yüzyıllar (tip)

170. ÇanB 2

Haziran 2010; Piri Mehmet Paşa Medresesi; Gri-beyaz mermer (Resim 235)

Y: 46 cm. Ç: 40.5 cm. Ü.G: 65 cm. Ü.D: 44 cm.(k) Ab.Y: 7 cm.

Sütun başlığı enlemesine kırılmıştır. Abakusunda ve tek profilli bilezik kısmında kırıklar vardır. Bezemesiz olarak yapılmıştır; alt yüzde tarak izleri vardır. Üst yüz kaba yonudur. Abakusu düz ve profilsizdir.

4.-6. yüzyıllar (tip)

171. ÇanB 3

Haziran 2010; Tahir Paşa Cami; Gri-beyaz mermer (Resim 236)

Y: 22 cm.(k) Ç: 41 cm. Ü.G: 65 cm. Ü.D: 44 cm.(k) Ab.Y: 7 cm.

Başlık tekrar kullanımında alt yüzde kesilerek kaide işlevinde karşımıza çıkmaktadır. Abakusu bugünkü zeminin altında kaldığından görülememektedir. Abakus altında tek profilli bileziklidir.

4.-6. yüzyıllar (tip)

172. ÇanB 4

Haziran 2010; Sille Konak Restaurant; Gri-beyaz mermer (Resim 237)

Y: 36 cm. Ç: 41 cm. Ü.G: 44 cm.(k) Ü.D: 39 cm.(k) Ab.Y: 9.5 cm.

Sille'de Konak Restaurant'ın bahçesinde bulunan sütun başlığı üstte abakusta ve altında kırıktır. Bezemesiz başlık, abakusunda kalın taraklıdır. Üst yüz düzgündür; 10 cm. çapında ve 10 cm. derinliğinde kurşun yuvası vardır. Abakusu düz ve profilsizdir.

4.-6. yüzyıllar (tip)

173-176. ÇanB 5, ÇanB 6, ÇanB 7, ÇanB 8

Env.no. 31/757; 99/756; 36/751; 31/752 Temmuz 2011; Koyunoğlu Müzesi, A. R. İzzet Koyunoğlu bağışı; Traverten (Resim 238-241)

ÇanB 5) Y: 24 cm. Ç: 35 cm. Ü.G: 43.5 cm. Ü.D: 43 cm. Ab.Y: 12.5 cm.

ÇanB 6) Y: 24 cm. Ç: 36 cm. Ü.G: 44 cm. Ü.D: 43 cm. Ab.Y: 13 cm.

ÇanB 7) Y: 24 cm. Ç: 35 cm. Ü.G: 41 cm. Ü.D: 40 cm. Ab.Y: 13 cm.

ÇanB 8) Y: 25 cm. Ç: 36 cm. Ü.G: 41 cm. Ü.D: 40.5 cm. Ab.Y: 13 cm.

Muhtemelen aynı yapıda kullanılmak üzere yapılmış olan başlıklar çanak başlık tipinin en basit formundadır. Başlıklar bezemesizdir; yüzeyde yer yer ince tarak izleri görülür. Üst yüzler kabaca düzgündür.

4.-6. yüzyıllar (tip)

177. ÇanB 9

Haziran 2010; Sille; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 242)

Y: 19 cm.(k) Ç: 42 cm. Ü.G: ö.ç.m Ü.D: ö.ç.m Ab.Y: ö.ç.m

Sille köy içinde bulunan sütun başlığı kırıktır; bir bölümüyle toprak altındadır. Altta bilezikli olan başlık yüzeyinde Latin haçına alt haç kolu mevcuttur ve kabartma tekniğinde işlenmiştir. Başlık yüzeyi taraklıdır; alt yüzde murç izleri görülür.

4.-6. yüzyıllar (tip)

178. ÇanB 10

Env. no. 1117; Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Eskil Sağsak Yaylası (Aksaray); Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 243, 244)

Y: 41 cm. Ç: 68 cm. Ü.G: 98 cm. Ü.D: 90 cm. Ab.Y: 12 cm.

Başlık dört köşede üste doğru genişleyerek yükselen alçak kabartma tekniğinde stilize akanthus yaprakları ile çevrelenir. Yapraklar arasında bir ön ve bir yan yüzde altı yapraklı çiçek motifiyle doldurulmuş rozetler yer alır. Rozetler iki yanda zigzag motifleri, altta kabuklu yumurta motifleri ile sınırlanır. Diğer iki yüzde rozetlerin olduğu yerde üstte üç dışbükey, bezemesiz profiller yer alır. Üst köşelerde biri tam, üçü kırık koç başları bulunur. Abakus düzgün profillidir. Sütun başlığının alt ve üst yüzleri düzgündür.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

179. ÇanB 11

Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 245)

Y: 33 cm. Ç: 42 cm. Ü.G: 57 cm. Ü.D: 55 cm. Ab.Y: 8 cm.

Sütun başlığı doğrudan abakusa yarslanan profilli yirmidört yivlidir. Altta kısmen aşınmalar göze çarpar. Abakus düz ve profilsizdir. Alt ve üst yüzler düzgündür.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

180. ÇanB 12

Ekim 2009; Konya Alaeddin Camisi; Gri mermer; Kabartma (Resim 246)

Y: 33 cm. Ç: 52 cm. Ü.G: ö.ç.m Ü.D: ö.ç.m Ab.Y: ö.ç.m

Harimde dördüncü sahında beşinci sıradaki sütunun üzerinde bulunan sütun başlığı altta bezemesiz bilezikle başlar. Yüzeyi otuziki yivlidir. Altındaki sütunla harç ile birleştirilmiştir. Abakus dik ve profilsizdir.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

181. ÇanB 13

Haziran 2010; Konya Alaeddin Camisi; Beyaz-gri mermer; Kabartma (Resim 247)

Y: 36 cm. Ç: 40 cm. Ü.G: 61 cm. Ü.D: 41 cm.(k) Ab.Y: 8 cm.

Yapının avlusunda bulunan ve enlemesine kırık olan başlığın altta bilezik kısmında kabartma tekniğinde kabuklu yumurta-okucu motifi bezemesi yer alır. Üstte doğrudan abakusa yaslanan onsekiz yivlidir. Yiv araları kalın şeritlidir ve şeritler üzerinde ince tarak izleri görülür. Orijinalinde yirmisekiz olmalıdır. Başlık yüzeyi ince taraklı, abakusu kalın taraklıdır. Üst ve alt yüzler kaba yonudur. Abakus düz ve profilsizdir.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

182. ÇanB 14

Haziran 2010; Sille Konak Restaurant; Beyaz mermer; Kabartma (Resim 248)

Y: 31 cm. Ç: 39 cm. Ü.G: 46 cm. Ü.D: 42 cm.(k) Ab.Y: 9.5 cm.

Abakusunda ve enlemesine kırık olan başlık üzerinde kabartma tekniğinde yirmisekiz yiv yer alır. Abakusu düz ve profilsizdir. Alt yüzde biri 1.5 cm., ikisi 3 cm. çaplarında, 1 cm. derinliğinde üç kurşun yuvası vardır. Alt yüz düzgün, üst yüz kaba yonudur.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

6. 1. 8. 5. Sepet Sütun Başlığı

183. SB 1

Haziran 2010; Piri Mehmet Paşa Medresesi; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 249)

Y: 32 cm.(k) Ü.Ç: 41 cm. A.Ç: 33 cm.

Sütun başlığı üstte kesilmiştir; içi sonraki kullanım amacıyla oyulmuştur. Oyuk üstte 26 cm. çapındadır; alta doğru çapında daralma görülür. Başlık yüzeyinde dört derin damarlı, kalın dişli akanthus yaprağı kabartma tekniğinde işlenmiştir. Akanthusların alt yaprakları uçlarından birbirine bitişiktir.

6. yüzyıl (tip, teknik, üslup)

6. 1. 8. 6. Çift Sütun Başlığı

184. ÇifB 1

Haziran 2010; Piri Mehmet Paşa Medresesi; Gri-beyaz mermer (Resim 250)

Y: 32.5 cm. Ü.G: 31 cm.(k) Ü.D: 30 cm.(k) A.G: 28 cm.(k) A.G: 27 cm.(k) Ab.Y: 8.5 cm.

Sütun başlığı muhtemelen sonraki kullanımı amacıyla uzunlamasına ortaya yakın yerden kesilmiştir; kesik yüzü ince taraklıdır. Mevcut başlık altta bileziğinde kırıktır. Bezemesiz olan başlığın abakusu düz ve profilsiz olarak karşımıza çıkar.

4.-6. yüzyıllar (tip)

185. ÇifB 2

Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 251)

Y: 32 cm. Ü.G: 72 cm.(k) Ü.D: 44 cm. A.G: 58 cm. A.D: 36 cm. Ab.Y: 12 cm.

Sütun başlığında abakusa yarslanan profilli otuzyedi yiv görülmektedir. Abakus köşelerde kısmen kırıktır; düz ve

profilli olarak karşımıza çıkar. Alt ve üst yüzler düzgündür.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

186. ÇifB 3

Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Kireç taşı; Kabartma (Resim 252)

Y: 27.5 cm. Ü.G: 83 cm. Ü.D: 49 cm. A.G: 68 cm. A.D: 27 cm. Ab.Y: 8 cm.

Başlık altta 8 cm. yüksekliğinde otuzdört yumurta motifli bilezik ile çevrelenir. Üstte abakusa yarslanan içbükey profilli otuzdört yiv görülmektedir. Abakus köşelerde kısmen kırıktır; düz ve profilli olarak karşımıza çıkar. Alt ve üst yüzler düzgündür. Tüm yüzey taraklıdır.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

187. ÇifB 4

Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Beyaz-gri mermer; Kabartma (Resim 253)

Y: 34 cm. Ü.G: 81 cm. Ü.D: 50 cm. A.G: 63 cm. A.D: 31 cm. Ab.Y: 8 cm.

Depoda bulunan başlık üst kısmından kısmen toprağa gömülü olarak karşımıza çıkar. Sütun başlığında abakusa yarslanan profilli otuzyedi yiv görülmektedir. Başlık altta bir yanda kırıktır. Abakus bezemesizdir. Alt yüz düzgündür. Üst yüz görülememiştir.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

188. ÇifB 5

Ekim 2009; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 254)

Y: 35 cm. Ü.G: 81 cm. Ü.D: 62 cm. A.G: 72 cm. A.D: 54 cm. Ab.Y: 5 cm.

Başlık caminin harim kısmında kubbeli bölümde doğudan üçüncü sütunun üzerinde aynı işlevde devşirme olarak kullanılmıştır. Sütun başlığı ortada bezemesiz, iki yanda ondörder yivlidir. Yivler doğrudan abakusa yarslanır. Abakusu görünmemektedir.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

189. ÇifB 6

Temmuz 2011; İç Galaman Mezarlığı; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 255)

Y: 31.5 cm. Ü.G: 86 cm. Ü.D: 55 cm. A.G: 60 cm. A.D: 35 cm. Ab.Y: 8 cm.

Köşelerde kısmen kırık olan sütun başlığında abakusa yarslanan profilli otuz yiv görülmektedir. Abakus düz ve profilli olarak karşımıza çıkar. Alt yüz düzgündür; ayrıca tüm yüzeyde ince tarak izleri vardır.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

190. ÇifB 7

Haziran 2010; Sille Konak Restaurant; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 256)

Y: 41 cm. Ü.G: 68 cm.(k) Ü.D: 52 cm. A.G: 53 cm. A.G: 38 cm.(k) Ab.Y: 9 cm.

Altta, üstte abakus kısmında ve arka yüzde kırıkları olan başlık muhtemelen sonraki kullanımı için altta 29 cm. çapında oyulmuştur; oyuk içinde 3.5 cm. x 2 cm. boyutlarında ve 1.5 cm. derinliğinde kurşun yuvası bulunur. Başlık otuz yivle bezenmiştir. Abakusu düz ve profilsizdir. Alt ve üst yüzleri kaba yonudur.

4.-6. yüzyıllar (tip, motif)

191. ÇifB 8

Ekim 2009, Temmuz 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 257)

Y: 45 cm. Ü.G: 82 cm.(k) Ü.D: 77 cm. A.G: 77 cm. A.D: 49 cm. Ab.Y: ö.ç.m

Caminin avlusunda üçüncü sütunun üzerinde ve aynı işlevde devşirme olarak kullanılmış olan sütun başlığı iki bölümlü olarak işlenmiştir. Altta yüksek kabartma tekniğinde on kalın, etli akanthus yaprakları yer alır. Yaprak damarları derindir ve yapraklar birbirlerinden bağımsız olarak işlenmiştir. Üstte kırkdört yiv doğrudan abakusa yarslanır. Başlığın abakusu görülememektedir.

5. yüzyıl başı (tip, teknik, motif, üslup)

Niewöhner, 2007a, s. 291, no. 462, levha 57.

192. ÇifB 9

Haziran 2010; Kapı Camii; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 258)

Y: 47 cm. Ü.G: 105 cm. Ü.D: 60 cm. A.G: 74 cm. A.D: 39 cm. Ab.Y: 8 cm.

Yapıda kuzeydoğu köşede, son cemaat yerinde bulunan on sütundan onuncu ve son sütunun oturduğu kaide işlevinde kullanılmıştır. Ters olarak yerleştirilmiş olan başlık iki yüzüyle yapıya bitişiktir. Abakus köşelerinde kısmen kırıktır. Çift sütun başlığı biçimindeki başlığın ortada paye üzerine gelen kısmı bezemesizdir; yarım sütunlar üstüne gelen bölümleri bezemelidir. Altta yüksek kabartma tekniğinde dört akanthus yaprağı, üstte 14 yiv karşımıza çıkar. Akanthus yaprakları kalın ve etlidir; derin damarlıdır. Akanthus yan yaprakları altta birbirleriyle birleşirler. Abakusu düz ve profilsizdir.

4.-6. yüzyıllar (tip, teknik, motif)

Niewöhner, 2007a, 291, no. 463, levha 57; Muşmal ve Çetinarslan, 2009, s. 458, resim 19.

6. 1. 8. 7. İki Bölümlü Başlık

193. İBB 1

Temmuz 2011; Konya Arkeoloji Müzesi; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 259)

Y: 45 cm. Ü.Ç: 47 cm. A.Ç: 39 cm.

Çanak formda iki bölümlü olarak işlenmiş olan sütun başlığı altta bezemesiz bir bilezikle başlar. Üstünde birbirlerinden ortası yivli bir profille ayrılan iki bölümde oniki yapraklı iki akanthus çelengi yer alır. Alt sıradaki yapraklar üsttekine göre daha kısadır ve daha stilize işlenmiştir. Üstteki yaprakların damarları derindir. Tüm yapraklar bağımsız olarak yerleştirilmiştir. Başlık üstte yine düz bir bilezikle sonlanır. Abakusu yoktur. Üst yüzeyde 5.5 cm. çapında 4 cm. derinliğinde kurşun yuvası vardır. Başlık yüzeyinde küçük kırıklar mevcuttur.

Orta Bizans Dönemi ?

6. 1. 9. Paye Başlığı

194. PB 1

Haziran 2010; Beşarebey Mescidi; Traverten; Kabartma (Resim 260)

Y: 57 cm. G: 55 cm. D: 55 cm.

Yapının avlusunda bulunan paye başlığı dikdörtgen prizma biçimlidir; üst bölümünde oldukça yıpranmıştır. Başlık dört yüzde alttan dar biçimde başlayarak üste doğru bir el biçiminde genişleyerek açılan dört akanthus yapraklıdır. Büyük akanthusların aralarında, alt kısımda, köşelere gelecek biçimde yerleştirilmiş dört küçük boyutlu akanthus yaprağı işlenmiştir. Üst kısım harap olduğundan abakusu mevcut değildir. Yaprak üslubu kalın ve etlidir, yapraklar sivri uçludur ve oldukça derin damarlı işlenmişlerdir. Başlık üst kısımda oyulmuştur. Üstte 6 cm. x 5 cm. boyutlarında ve 5 cm. derinliğinde kurşun yuvası görülür.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

195. PB 2

Temmuz 2011; Sedir Sultan Türbesi; Traverten; Kabartma (Resim 261)

Y: 26 cm. G: 29 cm.(k) D: 24 cm.(k)

Türbenin duvar örgüsünde kullanılmış olan paye başlığı görünen iki yüzünde kırıktır. Mevcut durumuyla iki yüzde ve köşede üç akanthus yaprağı ve kalathos dudağında spiral biçimli sonlanan heliksler görülmektedir. Sivri uçlu, kalın ve etli yapraklar yüksek kabartma tekniğinde işlenmiştir. Damarları derin olarak verilmiş olan yaprakların uçları birbirleriyle birleşirken eşkenar dörtgenler oluşturur. Başlık yüzeyinde ve kenarlarda kırıklar vardır.

3. yüzyıl sonu-4. yüzyıl başı (teknik, motif, üslup)

196. PB 3

Temmuz 2011; Zazadin Han; Kireç taşı; Kabartma (Resim 262)

Y: 35 cm.(k) G: 46 cm.(k) Ab.Y: 6 cm.

Avluda kuzey duvar örgüsü içinde bulunan paye başlığı altta ve sol yan yüzde kırıktır. iki bölümlü tipte olup, altta akanthus yaprakları üstte yivlerle bezenmiştir. Mevcut durumuyla bir tam bir yarım akanthus yaprağı kalın ve etlidir; yaprak damarları derindir. Yapraklar sivri uçludur. Üstte ise beş yiv motifi görülmektedir. Abakus düz ve bezemesizdir. Bezemesiz yüzeyler murçla işlenmiştir.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

6. 1. 10. Kapı Çerçevesi

197. KÇ 1

Ekim 2009, Haziran 2011; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer (Resim 263; Çizim 54)

Lento: Y: 35 cm. Ü.U: 216 cm. Ü.D: 33 cm. A.U: 143 cm. A.D: 21.5 cm.

Söveler: Y: 287 cm. G: 35 cm. İç D: 21.5 cm. Dış D: 33 cm.

Cami avlusunu çevreleyen duvarın kuzey cephesinde yer alan portalin lentosu olarak karşımıza çıkan eser orijinal söveleri ile birlikte devşirme olarak kullanılmıştır. Lento ve söveler aynı profillendirmeye sahiptir. Üstte dik açılı bir profil ile başlayarak, altında yer alan içbükey profille birleşir. Üçüncü kademeyi oluşturan dışbükey dairesel bir profil altında yine dik açılı profille bağlanarak sonlanır. Her ikisi de aynı olan sövelerin profillendirmesi içte dik açılı bir profil ile başlayarak dışbükey dairesel bir profille birleşir. Üçüncü kademeyi oluşturan içbükey profil yine dik açılı bir profille bağlanarak sonlanır. Doğu söve üzerinde kırıklar vardır.

4.-6. yüzyıllar (form)

Redford, 1991, s. 57-58; Erdemir, 2009, s. 116.

198. KÇ 2

Haziran 2010; Zevle Sultan Mescidi; Beyaz-gri mermer; Kabartma (Resim 264, 265; Çizim 55)

Lento: Y: 34 cm. Ü.U: 138 cm. Ü.D: 11 cm. A.U: 85 cm. A.D: 11 cm.

Söveler: Y: 182 cm. G: 23 cm. D: 20 cm.

Kapı çerçevesi türbenin kuzey cephesindeki giriş kapısı olarak kullanılmaktadır. Lento üst köşelerde kırıktır. Lento üzerindeki kornişle monolittir. Korniş trapez biçimli profile sahiptir; üzeri bezemeli olarak karşımıza çıkar. İçiçe geçmiş üç şeritli dairelerin oluşturduğu kompozisyon alçak kabartma tekniğinde işlenmiştir. Bezemeli yüzey altında profillendirme başlamaktadır. Dik açılı bir profil ile başlayarak, altında yer alan içbükey profille birleşir. Üçüncü kademeyi oluşturan dışbükey dairesel bir profil altında bulunan basamak biçiminde üç kısa ve dik profil ile bağlanarak en altta arkaya düz bir biçimde uzanarak

sonlanır. Korniş altında lento profillendirmesinin başladığı bölümün genişliği 125 cm.dir. Kuzey yöndeki sol söve iç tarafta başlayan üç kısa ve dik profil ile kademeli bir biçimde yükselir. Üçüncü kademe dışbükey dairesel bir profille birleşir; yanında içbükey bir profil bulunur. İçbükey profil dışa doğru dönerek dik açılı bir profil ile birleşir. Söve bu dik açılı profil ile sonlanır. Sövenin iç yüksekliği 146 cm.dir. Ön yüzde üst bölümde 3 cm. x 3.5 cm. boyutlarında, 2 cm. derinliğinde karemsi bir oyuk mevcuttur. Güney yöndeki söve olarak orijinal işlevinde kullanılmıştır; günümüze iyi durumda ulaşmıştır. Profillendirme iç tarafta içbükey bir profil ile başlayarak, dışbükey dairesel iki profille birleşir; dışbükey profillerden ikincisi daha yüksektir. Hemen ardında içbükey bir profil bulunur. İçbükey profil dışa doğru dönerek dik açılı bir profil ile birleşir. Söve bu dik açılı profil ile sonlanır. Sövenin iç yüksekliği 147 cm.dir.

4.-6. yüzyıllar (form, teknik, motif, üslup)

Aktaş, 1988, s. 100; Konyalı, 2007, s. 373.

199. KÇ 3

Haziran 2010; Beşarebey Mescidi; Beyaz-gri mermer (Resim 266; Çizim 56)

Lento: Y: 29 cm. Ü.U: 162 cm. Ü.D: 22.5 cm. A.U: 111 cm. A.D: 14.5 cm.

Söveler: Y: 216-216.5 cm. G: 27-28 cm. D: 15-14 cm.

Birbirinin aynı profillere sahip olan iki söve ve bu sövelerle uyum içindeki bir lentodan oluşan kapı düzenlemesi, mescidin kuzey cephesindeki giriş açıklığında orijinal işlevinde kullanılmıştır. Köşelerde ve kenarlarda küçük kırıklar ve aşınmalar görülmesine rağmen günümüze oldukça iyi durumda ulaşmışlardır. Birbiriyle boyut ve profil olarak uyumlu bu üç parça daha önce de birlikte aynı yapıda kullanılmış olmalıdırlar. Lentoda profillendirme üstte dik açılı bir profil ile başlayarak, altında yer alan içbükey profille birleşir. Üçüncü kademeyi oluşturan oluşturan dışbükey dairesel bir profil altında bulunan basamak biçiminde iki kısa ve dik profil ile bağlanarak en altta arkaya düz bir biçimde uzanarak sonlanır. Köşelerde ve kenarlarda küçük kırıklar ve aşınmalar

görülmesine rağmen günümüze oldukça iyi durumda ulaşmışlardır. Sövelerde profillendirme iç tarafta başlayan iki kısa ve dik profil ile kademeli bir biçimde yükselir. İkinci kademe dışbükey dairesel bir profille birleşir; yanında içbükey bir profil bulunur. İçbükey profil dışa doğru dönerek dik açılı bir profil ile birleşir. Söve bu dik açılı profil ile sonlanır. Sövelerin iç yüksekliği 196.5 cm. ve 196 cm.dir.

4.-6. yüzyıllar (form)

200. KÇ 4

Haziran 2010; İç Karaarslan Mescidi; Lento: Beyaz-gri mermer, Söveler: Sarımtırak-beyaz mermer (Resim 267; Çizim 57)

Lento: Y: 24 cm. Ü.U: 116 cm. Ü.D: 11 cm. A.U: 93 cm. A.D: 19 cm.

Söveler: Y: 193-192 cm. G: 10 cm. D: 20 cm.

Yapının batı giriş açıklığının lentosu olarak kullanılmıştır. Lento yüzeyinde kısmen aşınmalar görülür. Üstte dik açılı bir profil ile başlayarak, altında yer alan içbükey profille birleşir. Üçüncü kademeyi oluşturan oluşturan dışbükey dairesel bir profil altında bulunan basamak biçiminde üç kısa ve dik profil ile bağlanarak en altta arkaya düz bir biçimde uzanarak sonlanır. Lento yüzeyi ince taraklıdır. Güney yönde kullanılan söve üstten kesilmiştir; yüzeyinde orta kısımda kırık ve aşınmalar vardır. Kuzey yönde bulunan söve muhtemelen alttan kesilmiştir ve yüzeyinde aşınmalar görülür. Her iki söve boyut ve profil olarak birbirleri ile uyum göstermekle beraber, sadece bir profil boyutunda farklılık görülmektedir. Sövelerin profilllendirmesi iç tarafta başlayan üç kısa ve dik profil ile kademeli bir biçimde yükselir. Üçüncü kademe dışbükey dairesel bir profille birleşir; yanında içbükey bir profil bulunur. Bu içbükey profil kuzey sövede biraz daha geniş tutulmuştur. İçbükey profil dışa doğru dönerek dik açılı bir profil ile birleşir. Söve bu dik açılı profil ile sonlanır. Sövelerin iç yüksekliği 175 cm. ve 179 cm.dir. Lentonun profillendirme sırası birlikte kullanıldığı sövelerle aynıdır; ancak profil boyutlarında ve malzemede farklılık görülür.

4.-6. yüzyıllar (form)

201. KÇ 5

Haziran 2010; Sırçalı Mescit; Gri-beyaz mermer (Resim 268; Çizim 58)

Lento: Y: 26 cm. Ü.U: 166 cm. Ü.D: ö.ç.m. A.U: 111 cm. A.D: 26 cm.

Söveler: Y: 175-174 cm. G: 27 cm. D: 26 cm.

Birbirinin aynı profillere sahip olan iki söve ve bu sövelerle uyum içindeki bir lentodan oluşan kapı düzenlemesi, mescidin kuzey cephesindeki giriş açıklığında orijinal işlevinde kullanılmıştır. Birbiriyle boyut ve profil olarak uyumlu bu üç parça daha önce de birlikte aynı yapıda kullanılmış olmalıdırlar. Köşelerde ve kenarlarda küçük kırıklar görülmekle beraber günümüze oldukça iyi durumda ulaşmışlardır. Lento profillendirmesi üstte dik açılı bir profil ile başlayarak, altında yer alan içbükey profille birleşir. Üçüncü kademeyi oluşturan oluşturan dışbükey dairesel bir profil altında bulunan bir kısa ve dik profil ile bağlanarak en altta arkaya düz bir biçimde uzanarak sonlanır. Mermer yüzeyi düzgün ve cilalıdır. Sövelerde profillendirme iç tarafta bir kısa ve dik profil başlar. Ardından gelen dışbükey dairesel bir profille birleşir; yanında içbükey bir profil bulunur. İçbükey profil dışa doğru dönerek dik açılı bir profil ile birleşir. Söve bu dik açılı profil ile sonlanır. Sövelerin iç yüksekliği 147 cm. ve 166 cm.dir.

4.-6. yüzyıllar (form)

202. KÇ 6

Temmuz 2011; Siyavuş Sultan Türbesi; Gri-beyaz mermer (Resim 269; Çizim 59)

Lento: Y: 22 cm. Ü.U: 147 cm. Ü.D: ö.ç.m. A.U: 105 cm. A.D: 15 cm.

Söveler: Y: 206 cm. G: 21 cm. D: 15 cm.

Birbirinin aynı profillere sahip olan iki söve ve bu sövelerle uyum içindeki bir lentodan oluşan kapı düzenlemesi, türbenin ana giriş açıklığında orijinal işlevinde kullanılmıştır. Birbiriyle boyut ve profil olarak uyumlu bu üç parça daha önce de birlikte aynı yapıda kullanılmış olmalıdırlar. Çerçeve günümüze oldukça iyi durumda ulaşmıştır. Lento profillendirmesi üstte dik açılı bir profil ile başlayarak, altında yer alan içbükey profille birleşir. Üçüncü kademeyi

oluşturan oluşturan dışbükey dairesel bir profil altında bulunan bir kısa ve dik profil ile bağlanarak tekrar içbükey bir profil daha yapar. Altında dik açılı profil en altta arkaya düz bir biçimde uzanarak sonlanır. Mermer yüzeyi düzgün ve cilalıdır. Sövelerde profillendirme iç tarafta bir kısa ve dik profil başlar. Ardından gelen içbükey ve sonra dışbükey dairesel bir profille birleşir; dik açılı kısa bir profil yanında içbükey bir profille birleşir. İçbükey profil dışa doğru dönerek dik açılı bir profil ile bağlanır. Buradan iç kısımda düz olarak sonlanır.

4.-6. yüzyıllar (form)

6. 1. 11. Lento

203. Len 1

Haziran 2010; İç Karaarslan Mescidi; Gri-beyaz mermer (Resim 270; Çizim 60)

Y: 10 cm. Ü.U: 114 cm. Ü.D: 10 cm. A.U: 91 cm. A.D: 17.5 cm.

Eser, mescidin giriş kapısında eşik taşı işlevinde karşımıza çıkar. Üst yüzü zemine oturmuş biçimdedir; üstten dışbükey profille başlayan profillendirme, altında dik açılı üç kademeli olarak devam eder. Alt yüzü düz olarak sonlanır. Tüm yüzey ince taraklıdır.

4.-6. yüzyıllar (form)

204-205. Len 2, Len 3

Haziran 2010; Fakih Dede Türbesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 271, 272)

Y: 9 cm. U: 66 cm. D: 18.5 cm.

Lento olduğu düşünülen eserler türbenin batı cephesinde pencere açıklığında aunı boyutlarda kesilerek iki ayrı pencere sövesi olarak kullanılmışlardır. Malzeme, boyut ve profil açısından aynıdırlar. Pencereyi kapatan demir parmaklıklardan dolayı boyutları ve profilleri tam olarak alınamamıştır. Öne bakan iki düz yüz, orijinal kullanımda kapı içine gelen kısımlar olmalıdırlar. Profillendirme iç tarafta iki kısa ve dik profil başlar; ardında yer alan içbükey profille devam eder. Kuzey yönde yer alan parça üzerinde kısmen kararma oluşmuştur.

4.-6. yüzyıllar (form)

206. Len 4

Haziran 2010**;** Fakih Dede Türbesi; Gri-beyaz mermer (Resim 273)

Y: 21 cm. U: 73 cm. D: 18 cm.

Yapının doğu cephesinde bulunan pencere açıklığında lento işlevinde kullanılmıştır. Bir yanından ve alttan kesilmiş olan lentonun üst kenarında kısmen kırıklar vardır; yüzeyinde aşınmalar görülür. Ön yüzde yuvarlak bir oyuk mevcuttur. Mevcut durumuyla üstte uzun ve dik açılı bir profil ile başlayarak, altında yer alan kısa dışbükey profille devam eder. Altında içbükey profil, kesik olduğundan uzunluğu anlaşılamayan profil ile bağlanarak sonlanır.

4.-6. yüzyıllar (form)

207. Len 5

Haziran 2010; Evhadeddin Kirmani Türbesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 274; Çizim 61)

Y: 22 cm. Ü.U: 107 cm.(k) A.U: 117 cm.(k) D: 10 cm.

Yapının kuzey cephesinde bulunan giriş kapısının lentosu olarak kullanılmış olan eserin ön ve alt yüzleri görülebilmektedir. Kapıya ters olarak yerleştirilmiştir. Ön yüzü üstte düz bir profille başlayarak, dışbükey profille devam eder ve yine düz profille bağlanır. Altında ise motifli düz profil yer almaktadır. Üzeri siyah boyalı olan motifli alan, stilize palmetler bezenmiştir. Alt yüz düzgündür; iki kenarda kenarları 1.5 cm. uzunluğunda birer kare biçimli kurşun yuvası vardır. Soldaki yuvanın akıtma kanalı mevcuttur; sağdaki kırıktır.

4.-6. yüzyıllar (form)

208. Len 6

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 275)

Y: 35 cm.(k) U: 91 cm.(k)

Lento, yapının avlusunda güney duvarda duvar örgüsü içinde kullanılmıştır; sadece ön yüzü görülebilen eser dört kenarından kesilmiştir; yüzeyinde aşınmalar görülür. Mevcut durumuyla ön yüzde üstte uzun ve dik açılı bir profil ile başlayarak, altında yer alan iki daha kısa profille devam eder. Merkezde daire içinde aşınmış olsa da haç motifi olduğu

anlaşılan bezeme kabartma tekniğinde işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

209. Len 7

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 276)

Y: 35 cm.(k) U: 162 cm.(k)

Avluda güney duvar örgüsü içinde yer alan lento dört kenarından kırıktır. Üstte düz profilli başlayarak altında içbükey profille devam eder. İçbükey profili oluşturan üst yiv yukarıya spiral biçiminde kıvrılarak uzanmaktadır. Yüzeyde aşınmalar göze çarpar.

4.-6. yüzyıllar (form)

210. Len 8

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 277)

Y: 34 cm.(k) U: 156 cm.(k)

Yapının avlusunda güney duvar örgüsü içinde yer alan lento, alttan ve sağ yanından kırıktır. Üstte zigzag motifleri ile bezenmiş dik bir profille başlayan profillendirme altında içbükey bir profille devam etmektedir. İçbükey profil dışbükey profille bağlanarak devam eder; altında içbükey olduğu anlaşılan bir profille sonlanır. Orijinalinde merkezde olan içi oldukça aşınmış Malta haçı ile doldurulmuş madalyon parçanın sağ kenarında yer almaktadır.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

211. Len 9

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 278)

Y: 59 cm.(k) U: 195 cm.(k) D: 24 cm.

Lento, yapının avlusunda doğu duvarda bugün tuvalet olarak kullanılan mekanın giriş kapısında sövelerle birlikte kullanılmıştır. Sonraki kullanımı amacıyla sol yanından kesilmiştir. Üst kenarda kırıklar göze çarpar; yüzeyde aşınmalar vardır. Üstte dik açılı bir profil ile başlayarak, altında yer alan içbükey profille birleşir. Bu profil yine içbükey bir profile bağlanır. Altında üç düz profil yer alır. Bu üç profilin merkezinde daire içinde aşınmış bir motif işlenmiştir. Kalan izlerden anlaşıldığı kadarıyla 14 yuvarlak

yapraklı çiçek motifi olmalıdır. Alt ve üst düz profiller bezemeli iken, ortadaki boş bırakılmıştır. Üstteki zigzag motifleri ile bezelidir; bu şerit yanlardan alta doğru döner. Alttaki kıvrık dallardan çıkan spiral motifi bezemelidir. Boyut, bezeme ve üslup açısından sövelerle aynı özelliklere sahip lento, muhtemelen aynı yapıda birlikte kullanılmak amacıyla yapılmışlardır.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

212. Len 10

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı; Kabartma (Resim 279)

Y: 54 cm.(k) U: 56 cm.(k)

Yapının avlusunda kuzey duvarda duvar örgüsü içinde karşımıza çıkan eser bezeme kompozisyonu açısından kapı şebekesine ait lento olmalıdır. Dört kenarından kırılmış ya da kesilmiştir; yüzeyinde aşınmalar görülür. Mevcut durumuyla ön yüzde üstte düz bir profil ile başlayarak, altında yer alan bir içbükey ve düz profille devam eder. Düz profil üzeri alçak kabartma tekniğinde dört sivri yapraklı çiçek motifinin yarım uygulaması olan iki sivri yapraklı çiçek motifi ile bezenmiştir. Çift şeritli daire motifi orijinalinde merkezde olmalıdır. İçinde Malta haçına ait yatay kol üzeri inci bezemelidir.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

213. Len 11

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı; Kabartma, kazıma (Resim 280)

Y: 27 cm.(k) U: 194 cm.

Lento dört yandan kırık ya da kesilmiştir. Yapının avlusunda kuzey duvar örgüsünde yer alan eser üzerinde aşınmalar görülmektedir. Üstte dik ve düz bir profil yer alır; altında içbükey olan bir profille devam eder. Altı kırık olduğundan profil vermemektedir. Merkezde içi kazınmış ya da kendiliğinden aşınmış 24.5 cm. çapında bir daire motifi yer alır. İçbükey profil bu daire motifine yatay içbükey sonlanarak yarslanır. Sağ köşede Rho haçı ve yaşam haçının birleştirilmiş formu yer alır. Üstte ince tarak izleri görülür.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

214. Len 12

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 281)

Y: 64 cm.(k) U: 235 cm.(k)

Yapının avlusunda kuzey yönde duvar örgüsünde yer alan eser dört yandan kırık ya da kesilmiştir; üzerinde aşınmalar görülmektedir. Üstte dik ve düz bir profil yer alır; altında halat bezemeli kısa profil bulunur. Ardından gelen içbükey profil bezemesizdir; biri kazıma tekniğinde tek şeritli zigzag motifli diğeri birbirine bağlanan spiral motifli iki şerit yer alır. Merkezde 45 cm. çapında iki şeritli içiçe iki daire motifi vardır. İçteki daireyi oluşturan şerit zigzag bezemelidir. Daire içi ise 6'sı mevcut 14 sivri yapraklı çiçek motifi ile doldurulmuştur. Daire üstünde 8 sivri yapraklı çiçek rozeti bulunur. Yarısı aşınmıştır. Lento üstte sağ köşede 4 yuvarlak yapraklı çiçek motifi ile bezenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

215. Len 13

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 282; Çizim 62)

Y: 46 cm. U: 200 cm. Ü.D: 12 cm. A.D: 28 cm.

Yapının avlusunda kuzey duvarda yer alan kapalı mekanın giriş açıklığının lentosu olarak kullanılmıştır. Lentonun iki yan kenar ve üst kenarında kırıklar vardır. Yüzeyinde kısmen aşınmalar görülür. Üstte trapez biçimli profil ile başlayarak, altında dik açılı ve düz profille birleşir. Üçüncü kademeyi oluşturan içbükey profil altında bulunan basamak biçiminde üç dik profil ile bağlanır.

4.-6. yüzyıllar (form,)

216. Len 14

Haziran 2010; Zazadin Han; Bazalt; Kabartma (Resim 283)

Y: 33 cm.(k) U: 98 cm.(k)

Yapının avlusunda kuzey duvar örgüsü içinde yer almaktadır. Dört kenarından kırık olan eser üstte dik ve düz bir profil, altında biri içbükey diğer dışbükey iki profille devam eder. Alt kısmı kırıldığından profilin devamı görülemez. Merkezde madalyon içinde Malta haçı işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

217. Len 15

Haziran 2010; Zazadin Han; Bazalt; Kabartma (Resim 284)

Y: 40 cm.(k) U: 108 cm.(k)

Dört kenarından kırık olan ve lento olduğu düşünülen eser avlunun kuzey duvar örgüsü içinde yer almaktadır. Yüzeyinde aşınmalar olan lento, üstte dört sivri yapraklı çiçek motifinin yarım uygulaması olan iki sivri yapraklı çiçek motifi ile bezeli dik ve düz bir profille başlar. Yaprak motiflerinin araları inci motiflidir. Profillendirme içbükey profille devam etmektedir. İçbükey profilin sol kenarında madalyon içinde Malta haçı yer alır. Madalyon orijinalinde lentonun merkezinde olmalıdır. Ardında dik ve düz bir profil yer alır bu profil altta geisipodes motifi ile sonlanmaktadır. Alt kısmı kırık olduğundan devamı anlaşılamamaktadır. Eser üzerinde aşınmalar vardır.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

218. Len 16

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 285)

Y: 37 cm.(k) U: 77 cm.(k)

Yapının avlusunda kuzey duvarda yer alan lento dört kenarından kırıktır; alt kısmı yanmıştır. Mevcut durumuyla üstte kazıma tekniğinde dört daire motifi yer alır. Altta solda madalyon içinde Malta haçı motifi bulunur. Yanında içbükey profil altta kısa düz bir profille devam eder. Kırık olduğundan bu profil tam olarak anlaşılamamaktadır.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

219. Len 17

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 286)

Y: 48 cm.(k) U: 130 cm.(k) D: 36 cm.

Avluda kuzey duvarda yer alan lento üç kenarından kırıktır; alt kısmı kararmıştır. Ön yüzde üstte düz bir profille başlayan profillendirme altta geisipodes bezemeli düz profilli olarak devam eder. Altında içbükey profil zigzag motifleri ile bezenmiştir. Lento sağında alt alta yerleştirilmiş iki daire motifi yer alır.

Üstteki kısmen kırık olmakla beraber Malta haçı ile doldurulmuştur. Altındaki daire içinde üzüm salkımı kabartması yer alır. Lento yüzeyi oldukça aşınmıştır; yer yer kırıklar vardır.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

220. Len 18

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 287)

Y: 33 cm.(k) U: 84 cm.(k)

Zazadin Han'ın içinde batı duvarda duvar örgüsü içinde yer alan lento, alttan ve bir yanından kırıktır. Üstte zigzag motifli profille başlayan profillendirme altında içbükey bir profille devam etmektedir. İçbükey profil dışbükey profille bağlanarak devam eder; altında içbükey olduğu anlaşılan bir profille sonlanır. Lento sol kenarında bir madalyona ait olduğu düşünülen yay yer alır; kırık olduğundan devamı görülemez.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

221a-b. Len 19a-b

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer; Kabartma (Resim 288-290; Çizim 63)

a) Y: 33 cm.(k) U: 90 cm.(k)

b) Y: 33 cm.(k) U: 75 cm.(k)

Yapının içinde kuzey duvar örgüsünde bulunan ve iki parça halindeki lento iki düz profil arasında bir içbükey profillendirmeye sahiptir. Len 19'nın sağ kenarında madalyon içinde Yunan haçı işlenmiştir. Eserler dört kenarından kırık olup, üzerinde küçük kırıklar ve aşınmalar mevcuttur.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

222. Len 20

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer; Kabartma (Resim 291)

Y: 24 cm.(k) U: 183 cm.(k)

Lento, yapının içinde kuzey duvar örgüsü içinde yer almaktadır. Altta ve sol üst köşesinde kırıktır. Üstte dik ve düz bir profil, altında iki içbükey profille devam ederek, dışbükey bir profil ve ardından yine dik ve düz profille sonlanır. Merkezde madalyon içinde haç motifi

kabartma tekniğinde işlenmiştir. Eser üzerinde küçük kırıklar ve aşınmalar mevcuttur.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

223. Len 21

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer; Kabartma (Resim 292)

Y: 31 cm.(k) U: 82 cm.(k)

Yapının içinde kuzey duvar örgüsünde bulunan lento dört yönde kırıktır. Dışta bir dışbükey ve bir içbükey profille başlayan profillendirme astragal motifli düz profille bağlanarak sonlanır. Sağda daire içinde Yunan haçı kabartma tekniğinde işlenmiştir. Eser oldukça aşınmıştır.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

224. Len 22

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 293)

Y: 70 cm. U: 231 cm.

Lento, yapının güney cephesinde duvar örgüsünde bulunur; altta ve sağ yanda kırıktır; yüzeyi oldukça aşınmıştır. Üstte kesişen dairelerin oluşturduğu dört sivri yapraklı çiçeklerden oluşan kompozisyonun yarım uygulaması olarak karşımıza çıkan iki sivri yapraklı çiçeklerden oluşan bezemeli profil, altında kademeli iki dik ve düz bir profille devam eder. Altında geisipodes motifli profil yer alır. Altında bulunan iki düz profil zigzag motifli bezemeli profil ile bağlanır. Altta içe doğru kademeli daralan bezemesiz bir profil vardır; birbirleriyle bağlı spiral bezemeli dik profille devam eder. Aynı bezeme boş profilin ardından tekrar ederek altta sonlanır. Merkezde alt alta iki madalyon yer alır. Üstteki daha küçük boyutlu olup, içinde haç görülür. Alttaki büyük boyutludur; içi kazınmıştır.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

225. Len 23

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 294)

Y: 33 cm. U: 136 cm.

Lento, yapının güney cephesinde duvar örgüsü içinde karşımıza çıkmaktadır. Ön

yüzü meander motifi bezemelidir. Meanderler merkezde birleşme yerlerinde *Swastika* oluştururlar. Meanderlerin aralarındaki kare boşluklar üstte soldan sağa sırasıyla çarkıfelek, ters yerleştirilmiş anthemion, sekiz yuvarlak yapraklı çiçek ve dört yuvarlak yapraklı çiçek motifleriyle bezenmiştir. Altta ise soldan sağa doğru dört meşe yaprağı biçimli çiçek, altı sivri yapraklı çiçek, dört yuvarlak yapraklı çiçek ve çarkıfelek motifi bezemeleri işlenmiştir. Lento üzerinde küçük kırıklar göze çarpar.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

226. Len 24

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 295)

Y: 26 cm.(k) U: 98 cm.(k)

Yapının güney cephesinde duvar örgüsü içinde yer almaktadır. Altta ve sağ üst köşesinde kırıktır. Üstte zigzag motifi bezemeli dik bir profil, altında biri içbükey diğer dışbükey iki profille devam eder. Alt kısmı kırıldığından profilin devamı görülemez. Merkezde olduğu düşünülen madalyon içinde haç motifli bezeme parçanın sağ kenarında yer almaktadır.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

227. Len 25

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 296)

Y: 26 cm.(k) U: 108 cm.(k)

Yapının güney cephesinde duvar örgüsünde bulunan lento altta ve sol yanda kırıktır; yüzeyinde aşınmalar göze çarpar. Üstte dik ve düz bir profil, altında içe doğru daralarak kademe oluşturan yine düz bir profille devam eder. Alt kısmı kırıldığından profilin devamı görülemez. Merkezde madalyon içinde incili kollarıyla Malta haçı motifli bezeme kabartma tekniğinde işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

228. Len 26

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 297)

Y: 31 cm.(k) U: 110 cm.(k)

Yapının doğu cephesinde duvar örgüsünde yer almaktadır. Lento alt yanında kırıktır ve üst kenarda kırıklar görülür; yüzeyi oldukça aşınmıştır. Üstte dik ve düz bir profil, altında daha içe doğru daralarak kademe oluşturan düz bir profille bağlanır. Alt kısmı kırıldığından profilin devamı görülemez. Kabartma tekniğinde işlenmiş madalyon içinde Malta haçı motifli bezeme merkezde karşımıza çıkmaktadır.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

229. Len 27

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 298)

Y: 62 cm.(k) U: 139 cm.(k)

Yapının doğu cephesinde duvar örgüsünde bulunur; altta ve iki yan yüzde kırıktır; yüzeyi oldukça aşınmıştır. Üstte dik ve düz bir profil geisipodes dizisi ile sonlanır. Altında iki sıralı yivle iki bölüme ayrılmış yüzey yer alır. Merkezde olması gereken Malta haçı ile doldurulmuş madalyon sağ yan kenarda bulunur. Madalyonun yanında alt seviyede bir kurdela görünümde yana açılan bezeme karşımıza çıkar. Sol yanda daha küçük boyutlu, aşındığından çok belirgin olmayan muhtemelen dört yuvarlak yapraklı çiçek rozeti işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

230. Len 28; 230

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 299)

Y: 32 cm.(k) U: 152 cm.

Doğu cephede yer alan lento altta ve sağ yüzde kırıktır, üst ve diğer yan yüzde küçük kırıklar görülür. Üstte dik ve düz bir profil, altında içbükey profille devam eder. Altında dışbükey bir profil yer alır. Alt kısmı kırıldığından profilin devamı görülemez. Merkezde aşınmış ya da kazınmış Malta haçı olduğu anlaşılan haç bezemeli madalyon kabartma tekniğinde işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

231. Len 29

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 300)

Y: 36 cm.(k) U: 182 cm.(k) D: 47 cm.

Dikdörtgen biçimli eser yapının doğu cephesinde duvar örgüsünde kullanılmıştır. Ön yüzü ve sol yan yüzü görülebilen lento sol yan yüz ve muhtemelen alt ve üst yüzlerden düzgünce kesilmiştir. Bezemeli ön yüzde merkezde içi zigzag motifleriyle doldurulmuş içiçe iki daire içinde Malta haçı bezemesi görülür. Haçın iki yanında arkadlı kompozisyon karşımıza çıkmaktadır. Ortadaki halat motifi bezemeli olmak üzere, üçlü profillendirme üzerine oturan mevcut durumuyla onbir burmalı sütunun beşi haçın sol tarafında, altısı sağ tarafındadır. Oldukça harap olmakla beraber soldaki sütunların üzerinde tipi anlaşılamayan başlıklar yer alır. Üst kırık olduğundan, yuvarlak biçimli kemerlerin biçimlendirilmesi görülememektedir. Arkadlı düzenleme içinde yazıt yer alır[69].

Αργάνγελε Βοή [θι το] ύ χωρίου Καπουμαής

"Başmelek Kapumais köyünde haykırdı."

Sağ yan yüz kabaca düzgündür.

4.-6. yüzyıllar (motif, üslup)

Niewöhner, 2008, s. 301-302, resim 3.

232. Len 30

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 301)

Y: 50 cm.(k) U: 125 cm.(k)

Oldukça aşınmış durumda olan lento, yapının kuzey cephesinde duvar örgüsünde bulunur; altta ve sol yanda kırıktır. Üstte dik ve düz bir profil, altında zigzag motifi bezemeli yine dik ve düz bir profille devam eder. Düz profil içbükey bir profille bağlanır; iki kademeli dik profille sonlanır. Alt kısmı kırıldığından profilin devamı görülemez. Merkezde olması gereken ama eser kırıldığından ya da kesildiğinden sol kenarda bulunan

[69] Yazıt, W. M. Ramsay tarafından yayınlanmıştır (1936, s. 21, levha 1). Yazıtta okunabildiği kadarıyla geçen *archangele* ve *chōrion Kapumais* kelimeleri, araştırmacılarca kilisenin patronunun ve yerleşimin adı olarak değerlendirilmiştir (Belke ve Restle, 1984, s. 220). *Chorion* ya da *Chora* kelimesi, köy anlamında kullanılır. Tam olarak anlaşılamayan [θι το] kelimesi θεία şeklinde okunduğunda kutsal anlamındadır. Ayrıca, Belke ve Restle *archengele* kelimesini ise Başmelek Mikail ile özdeşleştirirler.

madalyon içinde Malta haçı bezemesi görülmektedir.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

233. Len 31

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 302)

Y: 23 cm.(k) U: 108 cm.(k)

Yapının kuzey cephesinde yer alan lento altta ve sağ yüzde kırıktır, üst ve diğer yan yüzde küçük kırıklar görülür. Üstte dik ve düz bir profille başlayan profillendirme altında içbükey bir profille devam etmektedir. İçbükey profil dışbükey profille bağlanarak devam eder; altında kademeli iki dik ve düz profille sonlanır. Kırık olduğundan devamı görülemez. Eserin yüzeyinde aşınmalar görülmektedir.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

234. Len 32

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 303)

Y: 60 cm.(k) U: 87 cm.(k)

Kuzey cephede yer alan lento, dört yandan kırık ya da kesilmiştir; üzerinde aşınmalar görülmektedir. Üstte geisipodes dizisi ile sonlanan dik ve düz bir profil yer alır; altında kıvrık dal üzerinde üzüm salkımları ve asma yapraklarından oluşan bezeme karşımıza çıkar. Kıvrık dallı bezeme sırasıyla astragal bezemesi, birbirleriyle bağlanan spiral motifi, bezemesiz içbükey profil ile devam eder ve en altta halat motifi bezemesi sonlanır. Zengin bezemesi ile dikkat çeken eserin sol kenarında günümüze yarısı ulaşmış halat motifi ile oluşturulmuş daire yer alır. İçinde Malta haçına ait üzeri inci motifli yatay bir kol yer alır; kollar arasındaki boşlukların birisi üzüm salkımı diğeri yaprak ile doldurulmuştur. Sağ kenarda araları inci taneli altı sivri yapraklı çiçek rozeti işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (form)

235. Len 33

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 304)

Y: 32 cm.(k) U: 142 cm.(k)

Kuzey cephede yer alan lento altta ve sağ yüzde kırıktır, üst ve diğer yan yüzde kırıklar görülür. Üstte dik ve düz bir profil, altında içbükey profille devam eder. Altta dışbükey bir profil yer alır. Alt kısmı kırıldığından profilin devamı görülemez. Merkezde içi kısmen aşınmış ya da kazınmış madalyon bulunmaktadır.

4.-6. yüzyıllar (form)

236. Len 34

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 305)

Y: 28 cm.(k) U: 151 cm.

Alt yüzünde kırık olan lento kuzey cephede duvar örgüsü içinde yer almaktadır. Üst kenarlarda küçük kırıklar vardır; yüzeyinde kısmen aşınmalar görülür. Üstte dik ve düz bir profille başlar; altında dört sivri yapraklı çiçek motifinin yarım uygulaması olan iki sivri yapraklı çiçek motifi bezemesi merkezdeki Malta haçı bezemeli madalyonun iki yanında uzanır. Sol taraftaki yapraklar ve haç kolları üzerinde ve arasında inci taneleri vardır. Haç kolları üzerinde olan inciler kısmen aşınmıştır. Bezemeler altta bezemesiz içbükey profille devam etmektedir. Alt kısmı kırık olduğundan bu devamı anlaşılamamaktadır.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

237. Len 35

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten, Kabartma (Resim 306)

Y: 64 cm.(k) U: 113 cm.(k)

Lento, yapının kuzey cephesinde duvar örgüsünde bulunur; altta ve sağ yanda kırıktır; yüzeyi oldukça aşınmıştır. Üstte dik ve düz bir profil, altında kademeli iki dik ve düz bir profille devam eder. Zigzag motifli bezeme altta içe doğru kademeli daralan bezemesiz bir profille bağlanır; birbirleriyle bağlı spiral bezemeli dik profille sonlanır. Alt kısmı kırıldığından profilin devamı görülemez. Sağ kenarda madalyon içinde Malta haçına ait bir yatay haç kolu görülmektedir.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

238. Len 36

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 307)

Y: 31 cm.(k) U: 81 cm.(k)

Lento, yapının batı cephesinde duvar örgüsünde bulunur; altta ve sol yanda kırıktır; yüzeyi oldukça aşınmıştır. Üstte dik ve düz bir profil, altında zigzag motifli bezemeli düz bir profille devam eder. Bu profil içbükey bir profille bağlanır; iki kademeli dik profille sonlanır. Alt kısmı kırıldığından profilin devamı görülemez. Merkezde madalyon içinde Malta haçına ait bir yatay haç kolu görülmektedir.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

239. Len 37

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 308)

Y: 31 cm.(k) U: 178 cm.

Batı cephede yer alan lento altta kırıktır, üst kenarlarda küçük kırıklar görülür. Üstte dik ve düz bir profil, altında içe doğru daralarak kademe oluşturan yine düz bir profille devam eder. Altında kısa dik ve düz bir profil yer alır. Alt kısmı kırıldığından profilin devamı görülemez. Merkezde madalyon içinde haç motifli bezeme kabartma tekniğinde işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

6. 1. 12. Söve

240. Söv 1

Ekim 2009; Konya Alaeddin Camisi; Traverten; Kabartma (Resim 309)

Y: 234 cm. G: 27 cm. Soffit Y: 198 cm. G: 10 cm.

Boyut ve bezemesi ile söve olduğu düşünülen eser, camiyi çevreleyen avlu duvarının kuzey cephesinde duvar malzemesi olarak kullanılmıştır. Sadece içbükey soffit motifi ile bezenmiş bir yüzü görünmektedir. Mevcut yüzde kısmen tarak izleri mevcut olup, düzgün işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

241. Söv 2

Haziran 2010; Konya Alaeddin Camisi; I. İzzeddin Keykavus Türbesi (Yarım

Türbe); Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 310)

Y: 213 cm. G: 25 cm. D: 22 cm. Soffit Y: 172 cm. G: 17 cm.

Yapının avlusunu kuzey cephe duvar örgüsünde kullanılmış olan söve Orijinalinde templonda kullanıldığı düşünülen paye türbenin girişinde eşik taşı olarak kullanılmıştır. Ön yüzü içiçe iki soffit bezemelidir. Soffitin alt ve üst kenarları içbükey biçimlendirilmiştir. Tüm yüzey düzgün işlenmiştir; yer yer aşınmalar göze çarpar.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

242-243. Söv 3, Söv 4

Haziran 2010; Tacül Vezir Türbesi; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 311, 312; Çizim 64)

Y: 167-170 cm.(k) G: 21-22 cm. D: 23-24 cm.

Türbenin doğu cephesinde bulunan giriş kapısında yine söve işlevinde kullanılmış olan söveler üstten kesilmişlerdir. Sövelerin profillendirilmesi ve bezemesi aynıdır. Üç yüzü görünen söveler iki yüzde bezemeli, iç yüzde bezemesizdir. Bezemelerin olduğu yüzler birbirlerinden dışbükey silmelerle ayrılmışlardır. Bezemeli yüzlerde birbirini dikey yönde takip eden stilize lotus motifleri görülmektedir. Söveler içte 158 cm. ve 156 cm. yüksekliğindedir. Yüzeyde kısmen aşınmalar göze çarpar.

10.-11. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

244-245. Söv 5, Söv 6

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 313, 314)

Y: 178 cm.(k) G: 34.5 cm. D: 24 cm.

Zazadin Han'ın avlusunun doğu duvarında bugün tuvalet olarak kullanılan mekanın giriş kapısında söve olarak kullanılan eserler malzeme, boyut, profil ve bezeme açısından birbirlerinin aynısı olarak karşımıza çıkarlar. Her ikisi de güneş ışınlarına maruz kalmaktan oldukça aşınmışlardır; özellikle güney yöndeki söve daha harap durumdadır. Kenarlarda ve köşelerde kırıklar vardır. Ön yüzde profillendirme ve bezemeler vardır. Profillendirme iki yanda iki kısa, ortada daha kalın dışbükey profillerle başlar.

Kalın olan profil üzerinde kabartma tekniğinde halat motifi bezemelidir. Üçlü profilin ardından içbükey profil gelir. İçbükey profil dışa doğru iki düz profil ile birleşir. Bu iki profilden içte olanı, dört sivri yapraklı çiçek motifinin yarım uygulaması olan iki sivri yapraklı çiçek motifi ile bezenmiştir. Yaprak motiflerinin aralarında inci motifleri yer alır. Dışta olan profil ise kıvrık dallardan çıkan spiral motifi bezemesi görülür. Bezemeler alçak kabartma tekniği uygulanarak işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (form, motif)

6. 1. 13. Silme

246. Sil 1

Haziran 2010; I. İzzeddin Keykavus Türbesi (Yarım Türbe); Traverten (Resim 315)

Y: 25.5 cm. U: 138 cm.(k) D: 66 cm.

Alaeddin Camisi'nin avlusunda bulunan Yarım Türbe kaidesinin zemininde kullanılan silme üstte dik açılı profille başlayarak, dışbükey bir silme ile bağlanır. Altında dışbükey profil düz bir profille birleşerek sonlanır. Silme yüzeyinde aşınmalarla birlikte ince tarak izleri görülür.

Erken Bizans Dönemi (form)

247. Sil 2

Haziran 2010; I. İzzeddin Keykavus Türbesi (Yarım Türbe); Gri-beyaz mermer (Resim 316)

Y: 22.5 cm. U:128.5 cm.(k) D: 84 cm.

Yarım Türbe kaidesinin zemininde kullanılan silme üstte dik açılı profille başlar, altında sırasıyla bir içbükey, bir dışbükey ve düz bir profille bağlanarak sonlanır. Silme alt kısımda ince taraklıdır.

Erken Bizans Dönemi (form)

248. Sil 3

Haziran 2010; I. İzzeddin Keykavus Türbesi (Yarım Türbe); Traverten (Resim 317)

Y: 21.5 cm. U:86 cm.(k) D: 80 cm.

Silme, Yarım Türbe kaidesinin zemininde kullanılmıştır. Profillendirme üstte dik açılı bir profille başlar, altında sırasıyla

bir içbükey, bir dışbükey ve düz bir profille bağlanarak sonlanır. Silme yüzeyinde aşınmalar mevcuttur.

Erken Bizans Dönemi (form)

249. Sil 4

Haziran 2010; Konya Alaeddin Cami; Gri-beyaz mermer (Resim 318; Çizim 65)

Y: 33 cm. U: 98 cm.(k) D: 33 cm.

Yapının avlusunda yerde duran silme üstte dik açılı profille başlar, içbükey ve dışbükey profillerle bağlanarak altta sonlanır. Altta paye ya da duvar payesine oturması için 35 cm. x 23 cm. boyutlarında 20 cm. derinliğinde düzgün bir oluk vardır.

Erken Bizans Dönemi (form)

250. Sil 5

Haziran 2010; Hoca Hasan Cami; Traverten; Kabartma (Resim 319; Çizim 66)

Y: 23 cm. U:66 cm.(k) D: 102 cm.

Bir kenarında kırık olan silme, cami minaresinin kaidesinde kuzeybatı duvar örgüsünde kullanılmıştır. Altta ve üstte düz profiller ortadaki içbükey profilli alandan ince yivle ayrılmıştır. Sol kenarda bir kabara işlenmiştir.

Erken Bizans Dönemi (form)

251a-b. Sil 6a-b

Haziran 2010; Nakipoğlu Çeşmesi; Traverten (Resim 320, 321; Çizim 67)

a) Y: 24 cm. U:74 cm.(k) D: 106 cm.

b) Y: 24 cm. U:74 cm.(k) D: 74 cm.

Çeşmede kemerin oturduğu çift sütunların üzerinde başlık olarak kullanılmış olan silmeler aynı profile sahiptir. Sağdaki silme kısmen duvar içinde kaldığından tam ölçüsü alınamamıştır. Tüm yüzey ince tarakla işlenmiş olan silmeler, üstte düz profille başlayarak, altında bir dışbükey ve bir içbükey profille bağlanarak sonlanır.

Erken Bizans Dönemi (form)

252. Sil 7

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer; Kabartma (Resim 322)

Y: 18 cm. U: 101 cm.(k)

Yapının güney cephesinde duvar örgüsünde kullanılmış olan silme üst sol kenarda kırıktır. Ön yüzü yan yana dizili beş akanthus yaprağı bezemelidir. Yapraklar aralarından çıkan heliksler yaprak üstlerinde bir kıvrımlı volüt olarak sonlanırlar. Volüt ortaları matkapla belirlenmiştir. Akanthus yaprakları kalın ve etli üslupta olup, yüksek kabartma tekniğinde işlenmişlerdir. Yaprak damarları oldukça derindir, yoğun plastik etki uyandırmaktadır.

5. yüzyıl (teknik, motif, üslup)

Konyalı 2007, s. 686.

6. 1. 14. Pencere Şebekesi

253. PŞ 1

Ekim 2009; Konya Alaeddin Camisi; Traverten; Kazıma (Resim 323)

Y: 71 cm.(k) G: 96 cm.(k)

Izgara formlu pencere şebekesi batı cephede duvar örgüsü içinde kullanıldığından kalınlığı alınamamıştır. İki yan ve alt yüzde kırık olan parçada, iki tam ve bir yarım açıklık görülmektedir. Açıklıklar arasında kazıma tekniğinde soffit bezemesi göze çarpmaktadır. Açıklıklar iç yüzde profillidir.

Erken Bizans Dönemi (form)

6. 1. 15. Eşik Taşı

254. ET 1

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 324)

G: 113 cm.(k) D: 49 cm.(k)

Yapının avlusunda güney duvar örgüsünde yer alan ve yüksekliği alınamayan eşik taşı üç kenarından kırıktır. Eserin üst yüzünde iki kenarda bir kademe mevcuttur. Kademeli bölüm altında kapı kanatlarının oturduğu üç kurşun yuvası yer alır. Eserin mevcut yüzeyi murçla işlenmiştir.

255. ET 2

Haziran 2010; Zazadin Han; Bazalt (Resim 325)

G: 107 cm.(k) D: 59 cm.(k)

Yapının avlusunda kuzey duvar örgüsünde yer alan eşik taşı iki kenarda kırıktır. Üst yüzde iki kenarda bir kademe mevcuttur. Bu kademenin bir köşesinde kapı kanadının oturduğu kurşun yuvası yer alır. Eserin mevcut yüzeyi murçla işlenmiştir.

256. ET 3

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 326)

G: 137 cm.(k) D: 55 cm.(k)

Eşik taşı yapının avlusunda kuzey duvar örgüsünde yer almaktadır. Bir geniş kenarda ve köşede kırıktır; sağ tarafında yoğun olarak aşınmıştır. Eserin görünen üst yüzünde üç kenarı çevreleyen kenarlarda bir kademe mevcuttur. Bu kademenin bir köşesinde kapı kanatlarının oturduğu kurşun yuvası yer alır. Eserin mevcut yüzeyi kısmen aşınmış olmakla beraber murçla işlendiği anlaşılmaktadır.

257. ET 4

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 327)

G: 146 cm.(k) D: 50 cm.(k)

Avluda kuzey duvar örgüsünde yer alan eşik taşı üç kenarından kırıktır. Eserin görünen yüzünde üç kenarda bir kademe mevcuttur. Kademenin hemen altında kapı kanadının oturduğu dikdörtgen yuva yer alır. Eserin mevcut yüzeyi murçla işlenmiştir.

258. ET 5

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı (Resim 328)

G: 150 cm.(k) D: 57 cm.(k)

Yapının avlusunda kuzey duvar örgüsünde yer alan eşik taşı üç kenarından kırıktır. Eserin üst yüzünde bir kenarda bir kademe mevcuttur. Bu kademenin hemen altında kapı kanadının oturduğu kurşun yuvası yer alır.

259. ET 6

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı (Resim 329)

G: 168 cm.(k) D: 58 cm.(k)

Avluda kuzey duvar örgüsünde yer almaktadır. Bir dar kenarda ve köşede

kırıktır. Eşik taşının üst yüzünde üç kenarı çevreleyen kenarlarda bir kademe mevcuttur. Bu kademenin sol köşesinde kapı kanadının oturduğu kurşun yuvası yer alır. Eserin mevcut yüzeyinde murç izleri görülür.

260. ET 7

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 330)

G: 150 cm. D: 51 cm.(k)

Yapının içinde batı duvar örgüsünde bulunan ve yükseliği alınamayan eşik taşı, bir geniş kenarda ve sağ köşede kırıktır. Eşik taşının üst yüzünde üç kenarı çevreleyen kenarlarda bir kademe mevcuttur. Bu kademenin iki köşesinde 7 cm. çapında ve 1.5 cm. derinliğinde kapı kanadının oturduğu iki yuva yer alır. Bu iki yuvarlak yuvanın ortasında 3 cm. x 2 cm. boyutlarında ve 1 cm. derinliğinde dikdörtgen bir yuva daha vardır. Ayrıca kademeli kısımda solda 6 cm. x 6 cm. boyutlarında ve 1 cm. derinliğinde kare bir yuva daha bulunmaktadır. Eserin yüzeyinde aşınmalar olmakla beraber murçla işlenmiştir.

261. ET 8

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı (Resim 331)

G: 99 cm.(k) D: 78 cm.(k)

Kuzey cephede duvar örgüsünde yer alan eşik taşı, iki yönde kırıktır. Bir dar kenarda kırıklar görülür; yüzeyi oldukça aşınmıştır. Eserin üst yüzünde bir kademe mevcuttur. Bu kademenin bir köşesinde kapı kanadının oturduğu kurşun yuvası yer alır. Eserin mevcut yüzeyinin murçla işlendiği görülmektedir.

262. ET 9

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 332)

G: 137 cm.(k) D: 67 cm.(k)

Üç kenarından kırık eşik taşı yapının kuzey cephesinde duvar örgüsündedir. Eserin üst yüzünde iki kenarda bir kademe mevcuttur. Bu kademenin iki köşesinde kapı kanadının oturduğu yuva yer alır. Ayrıca kademenin hemen altında iki kenarda ve ortada da yuvalar vardır. Eser yüzeyi oldukça aşınmıştır.

263. ET 10

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 333)

G: 187 cm.(k) D: 74 cm.(k)

Eşik taşı yapının kuzey cephesinde duvar örgüsündedir. Üç kenarı kırık olan eserin üst yüzünde, bir kenarda bir kademe mevcuttur. Kademenin hemen altında iki köşede ve ortada kapı kanadının oturduğu yuvalar yer alır. Ayrıca orta kısımda iki yanda da yuvalar vardır. Eser yüzeyi oldukça aşınmıştır.

ET 11; 264

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer (Resim 334)

G: 139 cm.(k) D: 55 cm.(k)

Yapının kuzey cephesinde duvar örgüsünde kullanılmıştır. Eşik taşı bir geniş kenarda kırıktır. Yükseliği alınamayan eşik taşının üst yüzünde bir geniş kenarda iki yanda kırık olarak bir kademe mevcuttur. Bu kademenin altında kalan bölümde aynı yatay eksende kapı kanadının oturduğu üç yuva yer alır. İki kenarda yuvarlak yuvaların hemen arkasında kare formda iki yuva daha bulunmaktadır. Eserin yüzeyinde aşınmalar mevcuttur; murç izleri görülür.

6. 2. LİTURJİK İŞLEVLİ TAŞ ESERLER

6. 2. 1. Templon

6. 2. 1. 1. Postamentli Templon Sütun Kaidesi

265. PTSK 1

Env.no. 61; Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Kireç taşı; Kabartma (Resim 335; Çizim 68)

Y: 37 cm. G: 22 cm. D: 24 cm. Kaide Y: 9.5 cm. Ç: 22.5 cm.

Postament üstte templon sütununun oturduğu kaide ile monolittir. Postament altta profillidir; ön yüzde globus üzerinde Latin haçı motifi kabartması ile bezenmiştir. Sütun kaidesi plinthus ile

başlayarak üstte torus ve trokhilus ile devam eder. Trokhilus üstte ve ortası tek yivli boyun ile sonlanır. Eserin tüm yüzeyi düzgün işlenmiştir ve ince tarak izleri görülür.

5.-6. yüzyıllar (Attika A tipi kaide formu)

6. 2. 1. 2. Templon Sütunu

266. TS 1

Env.no. 88/702; Temmuz 2011; Koyunoğlu Müzesi, A. R. İzzet Koyunoğlu bağışı; Beyaz-gri mermer (Resim 336)

Y: 23 cm.(k) Ç: 19 cm.

Sütun üstte kırıktır; muhtemelen dibek olan sonraki kullanımı amacıyla içi 12 cm. çapında 17 cm. derinliğinde oyulmuştur. Sütun altta, kenar uzunlukları dönüşümlü olarak 11.5 cm ve 6 cm. olarak belirlenmiş olan sekizgen bileziklidir. Tüm sütun yüzeyi kalın tarakla işlenmiştir.

10.-12. yüzyıllar (boyut)

267. TS 2

Temmuz 2011; Şeyh Alaman Türbesi; Beyaz-gri mermer; Kabartma (Resim 337)

Y: 19.5 cm.(k) Ç: 16 cm.

Templon sütunu türbenin duvar örgüsünde dışa çıkıntı yapar biçimde karşımıza çıkar. Üstte bezemesiz bileziklidir. Altında son derece stilize palmet yaprakları işlenmiştir. Üst yüz düzgündür.

10.-12. yüzyıllar (boyut, motif, üslup)

6. 2. 1. 3. Templon Payesi

268. TP 1

Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Gri mermer; Kabartma (Resim 338, 339; Çizim 69)

Y: 56 cm.(k) G: 21 cm. D: 23 cm.

Alt ve üstte kırık olan payenin ön yüzü, bir çerçeve içinde üçlü şeritlerle oluşturulan ortası matkapla bezenmiş geçme motiflidir. Bezemeli diğer yüzde üçer şeritlerle oluşan üç bantın birbirleri içinden geçerek meydana getirdiği örgü motifi çerçeve içinde karşımıza çıkar.

Payenin sol yüzünde 5 cm. x 10 cm. boyutlarında dil vardır. Dil payenin templonda orta kısımda kullanıldığını göstermektedir. Payenin tüm yüzeyi düzgündür, üzerinde kısmen harç izleri vardır.

10.-12. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

269. TP 2

Env.no. 60/703; Temmuz 2011; Koyunoğlu Müzesi, A. R. İzzet Koyunoğlu bağışı; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 340, 341; Çizim 70)

Y: 55 cm.(k) G: 27 cm. D: 18 cm.

Üstte kırık olan payenin ön yüzü, üstte daire içinde sekiz yuvarlak yapraklı çiçek motiflidir. Yaprak üstleri konturlanmıştır. Dairenin etrafını dolaşarak aşağı inen iki şerit ortada örgü motifi oluşturur. Örgü motifi altta üzeri üç konturlu sarmaşık yaprağı bezemesi ile sonlanır. Sol yüzde 8 cm. x 11 cm. boyutlarında dil vardır. Dil üzerinde içi yivli soffit bezemesi görülür. Payenin alt kısmı ile templonda orta kısımda kullanıldığını gösteren yiv motifleri karşımıza çıkar. Dil üzerinde iki sıra halinde hem ön yüzde hem yan yüzde yivli bezeme görülmektedir. Payenin bezemesiz tüm yüzeyi düzgündür.

10.-11. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Kunduracı ve Mimiroğlu, 2011, s. 166, resim 14.

270. TP 3

Env.no. 113/701; Temmuz 2011; Koyunoğlu Müzesi, A. R. İzzet Koyunoğlu bağışı; Traverten; Kabartma (Resim 342; Çizim 71)

Y: 51 cm.(k) G: 20 cm. D: 19.5 cm.

Kare kesitli ve ön yüzü bezemeli templon payesi altta ve üstte kırıktır. İki yan ve arka yüzleri düzgünüdür. Sağ yan yüzünde harç izleri vardır. Ön yüzü çerçeve içinde kıvrık dal üzeri yaprakları konturlanarak belirlenmiş stilize palmet yapraklıdır. Mevcut üç buçuk palmetten üstteki oldukça aşınmıştır. Kıvrık dal ve çerçeve arasındaki boş yüzeylerde yine yuvarlak uçlu yaprak motifleri işlenmiştir.

10.-11. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

271. TP 4

Env.no. 809; Temmuz 2011; Koyunoğlu Müzesi, A. R. İzzet Koyunoğlu bağışı; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 343, 344)

Y: 54 cm.(k) G: 28 cm. D: 22 cm.

Paye sağ yan yüzünden kırıktır. İki yan yüz bezemeli, diğer yüzler kabaca düzgündür. Ön yüzde birbirlerine ve çerçeveye düğümlerle bağlanan ikili şeritlerle oluşturulmuş kareler içinde daire motifli kompozisyon görülmektedir. Kırık olduğundan sadece üçü mevcuttur. Soldan birinci daire içi altı yuvarlak yapraklı çiçek ile doldurulmuştur. Yapraklar, üzerindeki düğümlerde kullanılan içi matkap oyuklu dairelerle hareketlendirilmiştir. İkinci daire çarkıfelek motifi bezemelidir. Üçüncü daire ise yaprakların üzeri konturlanmış altı yuvarlak yapraklı çiçek motifi ile bezenmiştir. Bezemeli diğer yüzde dikdörtgen bir çerçeve içinde ikili şeritlerle oluşturulmuş örgü motifi işlenmiştir. Arşitrav yüzeyi oldukça aşınmıştır. Kenarlarda ve köşelerde küçük kırıklar mevcuttur.

10.-12. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Kunduracı, 1989, s. 24, resim 8, çizim 7; Kunduracı ve Mimiroğlu, 2011, s. 165, resim 4.

272. TP 5

Haziran 2010; Fakih Dede Türbesi; Gri mermer; Kabartma (Resim 345)

Y: 66.5 cm.(k) G: 15 cm. D: 20 cm.

Dikdörtgen biçimli olan paye yapının doğu cephesinde bulunan pencerede güney söve olarak kullanılmıştır. Yapının içine girilemediğinden payenin genişliği tam olarak alınamamıştır. Payenin derinliğinin boyutu da, eser pencere boyutlarıyla uyumlu olması için kesilmiş olduğundan belirlenemez. Görülebildiği kadarıyla ön yüzü bezemeli sağ yan yüz düzgün ve ince taraklıdır. Ön yüzde soffit motifi içinde, birbirlerine bitişik olarak işlenmiş, üzeri konturla belirlenmiş lotus motifleri görülmektedir. Soffit üstte içbükey sonlanır.

10.-11. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

273. TP 6

Ekim 2009, Temmuz 2011; Sille Aya Elena Kilisesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 346)

Y: 61 cm. G: 16 cm.(k)

Doğu cephe duvar örgüsünde bulunan templon payesi kenarlarda kısmen kırıklar olmasına rağmen bütünüyle günümüze ulaşmıştır. Ön yüzde dikdörtgen bir çerçeve içinde üçlü şeritlerle oluşturulmuş üçlü örgü motifi bezenmiştir. Örgünün geçme araları matkapla oyularak bezenmiştir.

10.-12. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

274. TP 7

Ekim 2009, Temmuz 2011; Sille Aya Elena Kilisesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 347)

Y: 89 cm.(k) G: 25 cm.

Üstte kırık olan paye, yapının kuzey cephe duvar örgüsünde kullanılmıştır. Ön yüzde kare içinde daire motifli kompozisyon görülür. Dördü mevcut dairelerden, üstten alta doğru birincisi çarkıfelek motifi, ikincisi dört yapraklı yonca, üçüncüsü yaprak üstleri konturlanmış sekiz sivri yapraklı çiçek motifi ve dördüncüsü dört yuvarlak yapraklı çiçek motifi ile doldurulmuştur.

11.-12. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

275. TP 8

Ekim 2009, Temmuz 2011; Sille Aya Elena Kilisesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 348)

Y: 51 cm.(k) G: 25 cm.

Kuzey cephe duvar örgüsünde bulunan paye altta ve üstte kırıktır. Ön yüzde içleri bezemeli düğümlü daireler kabartma tekniğinde işlenmiştir. Üstten birinci daire dört yapraklı yonca ile doldurulmuştur. Ortadaki dairede çarkıfelek motifi görülür. Alttaki daire diğerlerine göre daha küçük çaplı olup, içi sekiz sivri yaprak motiflidir.

11.-12. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

276. TP 9

Ekim 2009, Temmuz 2011; Sille Aya Elena Kilisesi; Traverten; Kabartma (Resim 349)

Y: 105 cm.(k) G: 19 cm.

Kuzey cephe duvar örgüsünde bulunan paye üst yüzde kırıktır. Ön yüzde üstte kare çerçeve içinde incili Malta haçı kabartma tekniğinde işlenmiştir. Altta boş yüzey olarak bırakılmıştır. Altında ise üçlü şeritlerle oluşturulmuş ikili örgü motifi bezenmiştir. Kenarlarda kırıklar vardır. Yüzeyde aşınmalar mevcuttur.

10.-12. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

277-279. TP 10-TP 12

Ekim 2009, Temmuz 2011; Sille Aya Elena Kilisesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 350-352)

TP 10) Y: 44 cm.(k) G: 17 cm.

TP 11) Y: 27 cm.(k) G: 17 cm.

TP 12) Y: 52 cm.(k) G: 17 cm.

Üç kırık parça halindeki templon payeleri yapının kuzey, doğu ve batı cephelerinde duvar örgüsünde karşımıza çıkarlar. Mevcut yüzlerinde kesişen dairelerin oluşturduğu dört sivri yapraklı motifli kompoziyon işlenmiştir. TP 11'de altta daire içinde Malta haçına ait üst ve sol kol görülür. Bezeme kompozisyonu ve boyutları açısından aynı templon kuruluşunda kullanılmış oldukları anlaşılmakla birlikte; toplam yüksekliğe bakıldığında üç parçanın aynı payeye ait olmadığı görülür. Parçalar üç ayrı payeye ait olabilecekleri gibi, iki ayrı payenin kırık parçaları da olabilirler.

10.-12. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

6. 2. 1. 4. Sekizgen Templon Payesi

280. STP 1

Env.no. 55/677; Temmuz 2011; Koyunoğlu Müzesi, A. R. İzzet Koyunoğlu bağışı; Beyaz-gri mermer; Kabartma (Resim 353, 354; Çizim 72)

Y: 26 cm.(k) Ç: 20.5 cm. Sekizgen bir kenarı: 9 cm.

Sekizgen paye altta ve üstte kırıktır. Payeyi oluşturan sekizgenlerden ikisi hariç diğerleri bezemelidir. Latin haçı kabartması ile bitkisel bezemeler dönüşümlü olarak yerleştirilmiştir. Haçlardan ikisi yaşam haçı formunda olup yapraklarla birlikte işlenmiştir; diğeri yalın biçimde karşımıza çıkar. Haçlar arasındaki yüzeylerden ikisi kısmen aşınmış olmakla dört şeritli kıvrık

dal ve yapraklarla bezelidir; diğerinde içleri çiçek motifli antrolaklar görülür. Bezemesiz sekizgen kenarlar düzgündür.

11-12. yüzyıllar (tip, teknik, motif, üslup)

Kunduracı ve Mimiroğlu, 2011, s. 165, resim 3.

281. STP 2

Temmuz 2011; Şeyh Alaman Türbesi; Beyaz-gri mermer; Kabartma (Resim 355)

Y: 18.5 cm.(k) Ç: 15 cm.

Formu ve boyutları ile templonda kullanılmış olduğu düşünülen sekizgen paye, türbenin duvar örgüsünde dışa taşkın biçimde karşımıza çıkar. Sekizgen kenarlardan ikisinde ikili şeritlerle oluşturulmuş örgü motifli bezeme yer alır. Diğerleri boş bırakılmıştır; ince tarak izleri görülür.

11-12. yüzyıllar (tip, teknik, motif, üslup)

282. STP 3

Haziran 2010; Zazadin Han; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 356)

Y: 64 cm.(k) Sekizgen bir kenarı: 18 cm.

Sekizgen paye avluda güney duvar örgüsünde kullanılmıştır. Eser altta kırıktır. Sekizgen kenarlardan ikisi görülen eser altta kırıktır. Kenarlardan birinde dikdörtgen bir bant içinde ikili şeritlerle oluşturulmuş ikili örgü motifi bezemesi yer almaktadır. Örgülerin ortası matkap oyukludur. Mevcut diğer kenar ise yine bir bant içinde kıvrık dal üzerinde sarmaşık motifi bezemelidir. Eser yüzeyinde yer yer aşınmalar mevcuttur.

11-12. yüzyıllar (tip, teknik, motif, üslup)

6. 2. 1. 5. Sekizgen Templon Paye ve Başlığı

283. STPB-mon 1

Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 357, 358)

Y: 56 cm.(k) Ü.G: 23 cm. D: 21 cm. Ç: 19 cm. Sekizgen bir kenarı: 11 cm.

Sekizgen paye başlığı ile monolit olarak işlenmiştir. Altta kırık olan paye bezemesiz düzgündür. Payeden başlığa geçiş 4 cm. yüksekliğinde düz bir

bilezikle sağlanır. Başlık simetrik iki yüzde bezemeli, iki yüzde düz olarak karşımıza çıkar. Bezemeli yüzlerden birisi üstte ortası matkap oyuklu çarkıfelek motifi, altta stilize bir palmetin alt yaprakları ile bezenmiştir. Yaprakların ortası matkap oyuğu ile belirlenmiştir. Diğer yüzde bir madalyon içinde oniki sivri yapraklı çiçek motifi görülür. Çiçek ortası matkap deliklidir. Altta diğer yüzde olduğu gibi stilize bir palmetin alt yaprakları vardır. Ortası matkap oyuğu yerine kabartma inci motiflidir. Üst yüz kısmen kırık kaba yonudur.

10.-11. yüzyıllar (tip, teknik, motif, üslup)

284. STPB-mon 2

Env.no. 1204; Nisan 2004, Nisan 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Beyaz mermer; Kabartma (Resim 359, 360)

Y: 21 cm. Ü.G: 22 cm. Ü.D: 22 cm. Ç: 19.5 cm. Sekizgen bir kenarı: 9 cm.

Sekizgen payeden başlığa kübik formlu bölüm ile geçilmiştir. Sekizgen paye düz, profillidir ve altta kesilmiş veya düzgünce kırılmış olmalıdır. Dikdörtgen prizma biçimli geçiş bölümü üzerinde ön ve yan yüzde soffit motifi ile bezenmiştir. Üstte köşeleri pahlanmış kesik piramit biçimli başlık yer alır. Başlık bileziği bezemesizdir. Başlığın ön yüzünde kolları volüt gibi dışa doğru kıvrılarak daire oluşturan Malta haçı vardır. Bir yan yüzde ise stilize palmiye yaprakları bezemesi görülür. Diğer iki yüz bezemesiz olup düzgündür. Abakusa bir profille geçilir ve düzdür. Alt yüz düzgün, üst yüz kaba yonu bırakılmıştır.

10.-11. yüzyıllar (tip, üslup)

Dennert, 1997, s. 141, 214, no. 302.

285. STPB-mon 3

Ekim 2009; Sahip Ata Vakıf Müzesi; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 361, 362)

Y: 59 cm.(k) G: 24 cm. D: 25 cm. Ç: 16 cm. Sekizgen bir kenarı: 10 cm.

Sekizgen paye başlığı ile monolittir. Altta kırık olan paye yüzeyi düzgündür. Payeden kıvrık dal üzerinde yarım palmet bezemeli 6 cm. yüksekliğinde bilezik ile başlığa geçilir. Başlık ikili şeritlerle

oluşturulmuş iki bantın birbirleri içinden geçerek oluşturduğu sepet örgü motifi ile bezelidir. Bantların aralarındaki boşluklar eşkenar dörtgen biçimlidir. Tüm yüzey düzgün işlenmiştir.

10.-12. yüzyıllar (tip, teknik, motif, üslup)

6. 2. 1. 6. Templon Sütun Başlığı

286. TSB 1

Env.no. 120/718; Temmuz 2011; Koyunoğlu Müzesi, A. R. İzzet Koyunoğlu bağışı; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 363)

Y: 17 cm. Ç: 18 cm. Ü.G: 27 cm. Ü.D: 24.5 cm. Ab.Y: 6 cm.

Korinth tipindeki başlık alt kısmında ve gövdesinde birkaç yerinden kırıktır; harçla birleştirilmiştir. Alttan dört köşeden üste doğru yelpaze biçiminde açılan dört akanthus yaprağı kaulis çanağını çevrelemektedir. Volütlerin olması gereken üst köşeler kırıktır. Yapraklar yuvarlak uçludur olup, damarları belirgin işlenmiştir. Başlıkta matkapla bezeme görülür. Abakusu kırık olmakla beraber, iki profilli olduğu anlaşılmaktadır. Üst profil diagonal atılmış yivlerle bezenmiştir. Abakus çiçeği sadece bir yüzde mevcuttur; ortası matkap oyuklu çiçek bezemelidir. Üst yüz düzgündür.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

287. TSB 2

Env.no. 56/698; Temmuz 2011; Koyunoğlu Müzesi, A. R. İzzet Koyunoğlu bağışı; Beyaz mermer; Kabartma (Resim 364, 365)

Y: 30 cm. Ç: 17 cm. Ü.G: 21 cm. Ü.D: 20 cm. Ab.Y: 5 cm.

Kesik piramit biçimli templon sütun başlığı zarif görünümüyle dikkati çeker. Günümüze oldukça iyi durumda ulaşmış olan başlık, altta bezemesiz başlayarak üstünde başak motifi bezemeli 5.5 cm. yüksekliğindeki bilezikle devam eder. Üstünde her yüzde birer olmak üzere üçlü şeritlerle oluşturulmuş dört düğümlü daire yer alır. Daireler simetrik olarak iki yüzde incili Malta haçı, iki yüzde ise dönüşümlü yerleştirilmiş oniki sivri ve yuvarlak yapraklı çiçek motiflidir. Abakus bezemesiz, düzdür. Üst yüz düzgündür.

10.-11. yüzyıllar (tip, teknik, motif, üslup)

Kunduracı ve Mimiroğlu, 2011, s. 166, resim 13.

288. TSB 3

Haziran 2010; Tahir Paşa Cami; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 366)

Y: 30 cm. Ç: 21 cm. Ü.G: 28.5 cm. Ü.D: 27.5 cm. Ab.Y: 3.5 cm.

Yapının bahçesinde gece aydınlatma lambasının altında kaide amaçlı olarak kullanılmış olan sütun başlığı altta bezemesiz bir bilezik kısmı üzerinde yükselir. Kompozit tipin bir çeşitlemesi olarak karşımıza çıkan başlık, dört yüzde merkezde alçak kabartma tekniğinde ters yerleştirilmiş stilize lotus bezemelidir. Lotusların altından spiral biçimli başlayıp yukarı köşelere uzanan heliksler, yüzeyden oldukça çıkıntılı üç kıvrımlı volütleri oluştururlar. Düz olarak karşımıza çıkan abakus köşelerde pahlanmıştır. Alt yüzü düzgün olan başlığın üst yüzü görülememiştir.

Orta Bizans Dönemi (teknik, üslup)

6. 2. 1. 7. Sekizgen Templon Paye Başlığı

289. STPB 1

Haziran 2010; Konya Alaeddin Cami; Beyaz mermer; Kabartma (Resim 367)

Y: 15 cm. Ü.G: 23 cm. Ü.D: 23 cm. Ç: 17.5 cm. Sekizgen bir kenarı: 8 cm.

Yapının avlusunda bulunan ve bezemesiz sekizgen bilezikli sütun başlığı, sekizgen paye ile birlikte kullanılmak amacıyla yapılmıştır. Başlığın gövde kısmı köşelerde pahlanmış kesik piramit biçimlidir. Üç yüzü bezemeli bir yüzü bezemesiz olarak karşımıza çıkar. Bezemeli yüzlerde alçak kabartma tekniğinde birbiriyle karşılıklı yerleştirilmiş bir dal üzerinde stilize yarım palmet motifi görülmektedir. Alt yaprak kıvrımının altında birer iri matkap deliği ile hareket kazandırılmaya çalışılmıştır. Kenarlarda kısmen kırıklı olan abakus dik açılı ve bezemesizdir. Orta bölümde çatlak olan başlığın alt yüzü kısmen aşınmış olmakla beraber düzgündür; üst yüz ise kaba yonu bırakılmıştır.

10. yüzyıl (tip, teknik, motif, üslup)

6. 2. 1. 8. Templon Arşitravı

290. TA 1

Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Traverten; Kabartma (Resim 368, 369; Çizim 73)

Y: 22 cm. U: 107 cm.(k) Ü.D: 45 cm. A.D: 34.5 cm.

Arşitrav her iki yanında kırıktır. Arşitravın ön yüzünde merkezde düğümlü madalyon içinde yüksek kabartma tekniğinde Malta haçı vardır. Haç ortası ve inciler matkap deliklidir. Madalyon düğümleri de ortada birer matkap oyuğu ile belirlenmiştir. Madalyon iki yanında akanthus yaprakları yer alır. Madalyonun iki yanında üçer akanthus yaprağının üst uçları kalın ve etli üslupta dışa dönük olarak karşımıza çıkar. Yaprakların diğer kısımları yüzeyden taşkınlık yapmadan alçak kabartma tekniğinde bezenmiştir. Yapraklar sivri uçludur ve yan yapraklar birbirleri ile birleşiktir. Arşitravın alt yüzünde merkezde kare bir çerçeve içinde, kenarlarda ortada yarım dairelerle açılmış eşkenar dörtgen görülür. Eşkenar dörtgen ve yarım dairelerin üzeri konturlanmıştır. İçte onaltı içbükey formda yuvarlak yapraklı çiçek motifli rozet yer alır. Yarım dairelerin içine beş dişli stilize yaprak motifleri yerleştirilmiştir. Kalan yüzey bezemesizdir. Alt ve arka yüz kaba yonudur.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

291. TA 2

Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 370, 371; Çizim 74)

Y: 29 cm. U: 69 cm.(k) D: 30 cm.

Müzenin deposunda yer almaktadır. Uzunlamasına iki yanında kırık olan arşitravın ön yüzünde ikisi tam, ikisi kırık birbirlerine düğümlerle bağlanan ve ikili şeritlerle oluşturulmuş dört antrolak vardır. Madalyonlar içinde soldan başlayarak sırasıyla sağa dönen çarkıfelek motifi, dışbükey formda on yuvarlak yapraklı çiçek motifi, birbirleriyle alternatifli yerleştirilmiş on sivri ve on yuvarlak toplam yirmi yapraklı çiçek motifi ve sonuncusunda sağa dönen

çarkıfelek motifli bezemeler karşımıza çıkar. İkinci madalyonda yaprak aralarında matkap oyukları vardır. Aynı zamanda madalyonları birleştiren düğüm ortalarında ve üçüncü madalyondaki çiçek motifinin ortasında da matkap delikleri görülür. Madalyon aralarında karşılıklı simetrik olarak üç sivri yapraklı motifler yer alır. Arşitravın alt yüzünde konturlanarak çerçevelenmiş üç karemsi dikdörtgen görülmektedir. Bunlardan sadece solda olanı bezemeli, diğer ikisi boştur. Bezemeli olanın içinde iki şeritli eşkenar dörtgen vardır. Eşkenar dörtgenin dıştaki şeritleri kıvrılarak ortası matkap delikli düğüm motifi oluştururlar. Dörtgen içinde ortası matkap oyuklu iki şeritli daire motifi vardır. Arşitravın diğer yüzleri kaba yonu bırakılmıştır.

10.-12. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

292a-b. TA 3a-b

Env.no. 2/777; 3/765; Temmuz 2011; Koyunoğlu Müzesi, A. R. İzzet Koyunoğlu bağışı; Beyaz-gri mermer; Kabartma (Resim 372-373; Çizim 75)

a) Y: 27 cm. U: 113.5 cm.(k) D: 27 cm.(k)

b) Y: 27 cm. U: 78 cm.(k) D: 27 cm.(k)

Aynı arşitrava ait iki kırık parça halindeki eserler ön ve alt yüzlerinde bezemelidir. Kat.no. 293a sol yan yüzde murçla işlenmiştir. Parçalar diğer yüzlerde kırıktır. Ön yüzde birbirleriyle ve çerçeve ile düğümlerle bağlanan daireli kompozisyon işlenmiştir. Daire içleri Resim 328'da görüldüğü gibi soldan sırasıyla çarkıfelek, oniki sivri ve yuvarlak yaprakların dönüşümlü yerleştirildiği çiçek motifi, oniki sivri yapraklı çiçek motifi, sekiz içbükey yapraklı çiçek motifi ile sekiz üzeri konturlanarak belirlenmiş yuvarlak yapraklı çiçek motifi ile doldurulmuştur. Diğer parçada ise daire içleri oniki sivri yapraklı çiçek motifi, oniki sivri ve yuvarlak yaprakların dönüşümlü yerleştirildiği çiçek motifi sekiz içbükey yapraklı çiçek motifi ile sekiz üzeri konturlanarak belirlenmiş yuvarlak yapraklı çiçek motifi ile bezenmiştir. Alt yüzlerde çerçeve içine alınmış ikili şeritlerle oluşturulmuş eşkenar dörtgenli kompozisyon yer alır. Eşkenar dörtgenler köşelerde çerçeve ile arasında kalan boşluklarda spiral yaparak düğüm meydana getirirler. Birinci parçada

eşkenar dörtgen içinde daire vardır. Daire dört yuvarlak yaprak olarak da algılanabilen Malta haçı bezemelidir. Haçlı daire iki yanında yer alan sarmaşık yaprakları ile sınırlandırılır. Yanında yer alan diğer eşkenar dörtgen kırık oladuğundan sadece bir sarmaşık yaprağı kısmen görülmektedir. Diğer parçada da aynı kompozisyon işlenmiştir. Alt ve üst yüzleri birbirinden halat motifi bezemeli bir dışbükey profil ayırmaktadır. Alt yüzde eşkenar dörtgenlerin arasındaki kare boş yüzeyler murçla işlenmiştir.

10.-12. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Kunduracı, 1989, s. 22, res. 6-7, çiz. 5-6; Kunduracı ve Mimiroğlu, 2011, s. 166, resim 6-8.

293a-b-c. TA 4a-b-c

Ekim 2009; Konya Alaeddin Cami; Traverten; Kabartma (Resim 375, 376)

a) Y: 23 cm. U: 176 cm. D: 13 cm.

b) Y: 12.5 cm. U: 214 cm. D: 13.5 cm.

c) Y: 13.5 cm. U: 214 cm. D: 14.5 cm.

Alaeddin Camisi'nin batı cephesinde sonradan kapatılmış kapıda kullanılmış olan ve üç parçadan oluşan eserler kesilerek tekrar kullanılmışlardır. Söz konusu üç parçadan altta eşik taşı biçiminde karşımıza çıkan eser ön yüzde ortası matkap delikli iki şeritli geçme motifleriyle bezenmiştir. Alt yüzde uzunlamasına ardarda sıralanmış stilize lotus motifleri görülür. Lotusların uçları içe kıvrılmıştır ve ortaları matkap oyukludur. Bu eserin iki yanında söve olarak kullanılmış olan iki parça hemen hemen aynı bezeme özelliklerini göstermektedir. Ön yüzde uzunlamasına, ortası matkap delikli üç şeritli geçme motifleriyle bezenmiştir. İç yüzde ise yine uzunlamasına yerleştirilmiş, birbirine bitişik olarak ardarda sıralanmış stilize lotus motifleri görülür. Lotusların uçları alttaki parçada olduğu gibi içe kıvrılmıştır ve ortaları matkap oyukludur. Güney söveyi oluşturan parçanın farkı ön yüzünde ortada bezemesiz bir daire çevresine eksenlerde yerleştirilmiş haç kolları bezemesidir (Resim 326). Latin haçına ait haç kollarının uçları iki yanda spiral biçimli sonlanan incili haç formundadır. Parçaların ne kadarının duvar örgüsü içinde kaldığı ya da tekrar

kullanımı sırasında ne ölçüde kesildiği bilinmediğinden boyutlarına bakarak işlevini belirlemek zordur. Ancak haç bezemesinin biçiminden dolayı bu parçanın yatay biçimde, muhtemelen arşitrav olarak, kullanılmak amacıyla işlendiği açıktır. Eserler üzerinde yer yer aşınmalar olmasına rağmen günümüze oldukça iyi durumda ulaşmışlardır.

10.-11. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Redford, 1991, s. 57-58; Erdemir, 2009, s. 122-123.

294. TA 5

Ekim 2009; I. İzzeddin Keykavus Türbesi (Yarım Türbe); Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma, ajur (Resim 377, 378)

Y: 32 cm. U: 110 cm.(k) D: 23 cm.

Arşitrav, caminin avlusunda yer alan Yarım Türbe'de giriş kapısında lento olarak ullanılmıştır. Ön ve alt yüzleri görülebilmektedir ve muhtemelen ikinci kullanımı sırasında yanlardan kesilmiştir. Ön yüzde iki şeritli yatay dikdörtgen iki çerçeve vardır. Çerçeveler arasında üstünde tarak izleri olan boş bir yüzey bulunur. Sağdaki çerçevenin sadece başlangıç yeri günümüze ulaşmıştır. Mevcut çerçeve içinde çerçeveye ve birbirlerine düğümlerle bağlanmış, üçlü şeritlerle oluşturulmuş antrolak motifleri karşımıza çıkar. Görünen beş daire motifi birbirlerine de düğümlerle bağlanır. Daire içleri soldan ilkinde dönüşümlü sıralı oniki sivri ve oniki yuvarlak yapraklı çiçek motifi ile doldurulmuştur. Yuvarlak yaprak uçları ve yaprak üstlerine açılan matkap delikleri yoğun derinlik etkisi yaratır. İkincisinde yaprak araları matkap oyukları ile belirlenmiş yirmidört sivri yapraklı çiçek motifi vardır. Üçüncü ve beşinci madalyonlar birinci dairenin; dördüncü ise ikinci dairenin tekrarıdır. Daire aralarında simetrik yerleştirilmiş ortası matkap oyuklu stilize palmet alt yaprakları görülmektedir. Sağdaki ikinci dikdörtgen çerçeve de, göründüğü kadarıyla birincide yer alan kompozisyon ile bezenmiş olmalıdır. Arşitrav alt yüzünde iki yatay dikdörtgen içinde yer alan kompozisyonlar ile bezelidir. Dörtgenler arasında boş bir alan bırakılmıştır. Soldaki dörtgen iki şeritlidir; içinde ikili şeritlerle oluşturulmuş iki eşkenar dörtgen çerçeveye düğümlerle birleşir. Birbirlerine düğümlerle başlanan eşkenar

dörtgenlerin içinde dönüşümlü sıralı oniki sivri ve oniki yuvarlak yapraklı çiçek rozetleri vardır. Rozetler kabara formunda yüzyden taşkın biçimde işlenmiştir. Dörtgenlerin aralarındaki boşluklar altta ve üstte simetrik olarak karşımıza çıkan iki lotusla bezenmiştir. Sağdaki dörtgen yine iki şeritlidir ve içinde enlemesine uzatılmış iki şeritle oluşturulmuş eşkenar dörtgen bulunur. Eşkenar dörtgenin kenarlarında üç şeritle oluşturulmuş iki daire hem dörtgene hem de çerçeveye düğümlerle bağlanır. Bu daireler dörtgenin diğer yarısında da devam etmelidir, ancak kırık olduğundan günümüze ulaşamamıştır. Eşkenar dörtgen içinde onbeş yuvarlak yapraklı çiçek motifi vardır. Rozet iki yanda, karşılıklı yerleştirilmiş içte stilize palmet dışta lotus motifleri ile doldurulmuştur. Arşitrav teknik ve üslup açısından yoğun plastik etki yaratmaktadır. Diğer yüzler duvar örgüsü içinde olduğundan görülememiştir.

10.-11. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Redford, 1991, s. 57; Şaman-Doğan ve Yazar, 2007, s. 219, resim 9; Erdemir, 2009, 196.

295. TA 6

Haziran 2010; Tacül Vezir Türbesi; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 379, 380; Çizim 76)

Y: 24 cm. Ü.U: 128 cm. Ü.D: 21 cm. A.U: 85 cm. A.D: 14.5 cm.(k)

Yapının doğu cephesinde giriş kapısında devşirme olarak lento işlevinde karşımıza çıkan arşitrav kapıyla boyut olarak uyumlu olması amacıyla arka ve sağ yan yüzde yüzde kesilerek kullanılmıştır. Ayrıca sağ kenarı mevcut kalan durumuyla duvar örgüsü içinde kalmıştır. Ön ve alt yüzleri bezemeli eserin diğer yüzleri görülememektedir. Ön yüzde dikdörtgen bir çerçeve ile çevrelenmiş sekiz kare pano içinde, içleri çeşitli motiflerle doldurulmuş sekiz daire motifi vardır. Soldan birinci daire içinde üzeri çift konturla hareketlendirilmiş dört yuvarlak yapraklı çiçek motifi, ikinci dairede orta damarları bir çizgi ile belirginleştirilmiş altı sivri yapraklı çiçek motifi, üçüncü daire içinde sekiz sivri yapraklı çiçek bezemesi karşımıza çıkmaktadır. Dördüncü daire içinde sekiz sivri yapraklı çiçekli bezeme vardır; yaprakla arasındaki boşluklar kabartma

inci motifleri ile doldurulmuştur. Beşinci dairenin içi bir yuvarlak bir sivri yaprağın dönüşümlü olarak yerleştirilmesiyle oluşturulmuş oniki yapraklı çiçek motifi ile doldurulmuştur. Altıncı daire, içindeki haç motifi ile orijinalinde merkezde bulunan daire olmalıdır. Malta haçı formunda işlenmiş olan haçın kolları arasında yuvarlak yaprak bezemeleri yer almaktadır. Yedinci daire, haçın sol yanında bulunan beşinci daire bezemesi ile aynıdır. Sekizinci dairenin içi oldukça aşınmış olmakla beraber, yedinci dairenin bezemesinden anlaşıldığı üzere haçın sol yanının simetriği olarak bezenmiş olmalıdır. Buna göre arşitravın üzerinde orijinalinde onbir daire motifinin olduğu düşünülmektedir. Ön yüz altta az çıkıntılı dışbükey bir profille sonlanmaktadır. Ön yüzden alt yüze geçiş trapez biçimli bezemeli profille sağlanır. Bezeme olarak yatay biçimde üzeri çift konturlu zigzag motifi işlenmiştir. Alt yüz görüldüğü kadarıyla ikili şeritlerle oluşturulmuş ve dönüşümlü olarak yerleştirilmiş iki kare ve iki daire motifi ile bezenmiştir. İçlerinde bulunan bezemeler aşınma nedeniyle tam olarak seçilememekle birlikte, çiçek motifleri ile doldurulmuş oldukları anlaşılmaktadır. Kare ve dairelerin birbirleriyle düğümü olup olmadıkları, eser arka yüzde kesilmiş olduğundan bilinememektedir. Ön yüzde bezemenin üst kısmında kısmen kırıklar mevcuttur. Diğer yüzler görülemez.

10.-11. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Aktaş, 1988, 110.

296. TA 7

Haziran 2010; Kapı Camii; Traverten; Kabartma (Resim 381)

Y: 26 cm. U: 158 cm.(k) D: 34 cm.

Arşitrav olduğu düşünülen eser yapının kuzey cephesinde pencere üzerinde alt yüzü öne gelecek biçimde kullanılmıştır. Mevcut durumuyla alt yüzü bezemeli, arka yüzü kabaca düzgün ve tarakla işlenmiştir. Eser pencere boyutu ile uyumlu olması amacıyla sağ yan kenardan düzgünce kesilmiştir. Bezemeli yüzde birisi tam, diğeri yarıya yakın mevcut biçimde iki eşkenar dörtgen görülür. Eşkenar dörtgenler üç şeritle oluşturulmuştur. Solda bütünüyle mevcut eşkenar dörtgenin merkezinde içiçe iki daire içinde on sivri yapraklı çiçek motifi bezemesi vardır. Sağdaki eşkenar dörtgen

içinde içiçe üç daire içinde Malta haçına ait sol kol görülmektedir. Haç kolu üzerindeki konturla hareketlendirilmiştir.

5.-6. yüzyıllar (boyut, motif, üslup)

Muşmal ve Çetinarslan, 2009, s. 457, resim 15.

297. TA 8

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 382)

Y: 28 cm. U: 77 cm.(k)

Arşitrav yapının güney cephe duvar örgüsünde kullanılmıştır. İki kenarından kırık olan eser oldukça yüksekte olduğundan motifler tam olarak seçilememektedir. Görünen ön yüzde solda burmalı sütun ve kesik piramit üzerine oturan üç kademeli iki kemerli arkadaklı kompozisyonda kemerler içinde ikili şeritli eşkenar dörtgenin çapraz eksenlerindeki ikili şeritli yarım dairelerin birbirlerine içbükey eğrilerle bağlandıkları geçmeli kompozisyon görülür. Sağındaki panoda üçlü şeritlerle oluşturulmuş sepet örgü motifli bezeme işlenmiştir. Bu motiflerin üstünde bir yivle yine bezemeli başka bir bölüm daha vardır; ancak eser kırık ve yüksekte olduğundan motifler görülemez. Alt yüz görüldüğü kadarıyla kaba yonu işlenmiş olmalıdır.

9.-10. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

6. 2. 2. Altar

6. 2. 2. 1. Altar kaidesi

298. AltK 1

Env.no. 1248; Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Traverten; Kabartma (Resim 383, 384)

Y: 54 cm. Ü.G: 21.5 cm. Ü.D: 21 cm. A.G: 26 cm. A.D: 23.5 cm.

Ön yüzde üstte merkezde Latin haçı motifi, iki yanında arslan figürleri cepheden görülmektedir. Altta yer alan kitabeye bir profille geçilir. Yan yüzlerde arslan figürlerinin gövdeleri yer alır. Arka yüzde sağa dönen kabartma çarkıfelek motifi vardır. Alt ve üst yüzler kabaca düzgündür. Eser altar kaidesi ya da mezar taşı olabilir.

Erken Hıristiyan Dönemi

6. 2. 2. 2. Altar Kaide Levhası

299. AltKL 1

Haziran 2010; Zazadin Han; Mavi-gri mermer; Kabartma (Resim 385)

U: 136 cm. G: 80 cm.

Levhanın bir kenarı kırıktır. Dörtgen biçimli levhanın üst yüzünde masa ayaklarının oturduğu kare biçimli dört yuva köşelerde yer alır. Ortada madalyon içinde Malta haçı bezemesi vardır.

5.-6. yüzyıllar (form)

Niewöhner, 2007, s. 281, no. 405, levha 47.

300. AltKL 2

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 386)

U: 60 cm.(k) G: 84 cm.

Altar kaide levhası alt, üst ve bir yan kenarından kesilmiştir. Dörtgen biçimli levhanın üst yüzünde sol masa ayaklarının oturduğu kare biçimli iki yuva yer almaktadır.

5.-6. yüzyıllar (form)

301. AltKL 3

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 387)

U: 57 cm.(k) G: 67 cm.(k)

Altar kaide levhası alt, üst ve bir yan kenarından kesilmiştir. Dörtgen biçimli levhanın üst yüzünde sol masa ayaklarının oturduğu kare biçimli iki yuva yer almaktadır.

5.-6. yüzyıllar (form)

6. 2. 2. 3. Altar Üst Levhası

302. AltÜL 1

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 388)

U: 134 cm. G: 83 cm.

Kısmen kırıklarıyla beraber bütünüyle mevcut levha güney cephededir. İnce taraklı ön yüzde profilli çerçeve yer alır. İçinde sol üst köşede konsantrik üç daire motifi bezenmiştir. Kalan yüzey boştur. Levha yarım bırakılmış olabilir.

5.-6. yüzyıllar (form)

303. AltÜL 2

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer (Resim 389)

U: 120 cm. G: 114 cm.

Güney cephe duvar örgüsünde karşımıza çıkan karemsi levha kenarlarında kısmen kırıklıdır. Ön yüz ince taraklıdır; içi bezemesiz profilli bir çerçeve görülmektedir.

5.-6. yüzyıllar (form)

304. AltÜL 3

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 390)

U: 75 cm. G: 51 cm.

Kuzey cephe duvar örgüsünde bulunan ve bütünüyle mevcut dikdörtgen biçimli levhanın ön yüzünde profilli çerçeve görülmektedir.

5.-6. yüzyıllar (form)

305. AltÜL 4

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer (Resim 391)

U: 111 cm. G: 48 cm.(k)

Levha kuzey cephede duvar örgüsündedir. Bütünüyle mevcut dikdörtgen biçimli levhanın ön yüzünde profilli çerçeve görülmektedir.

5.-6. yüzyıllar (form)

6. 2. 3. Ambon

6. 2. 3. 1. Ambon Merdiven Yan Levhası

306. AmbMYL 1

Env.no. 73/728; Temmuz 2011; Koyunoğlu Müzesi, A. R. İzzet Koyunoğlu bağışı; Beyaz-gri mermer; Kabartma, kazıma (Resim 392)

Y: 48 cm.(k) G: 66 cm.(k) K: 15.5 cm.

Ambon merdiven yan levhası ön yüzde bezemeli; arka ve yan yüzlerde kırık olmakla beraber kabaca düzgün ve murçla işlenmiş olduğu kısmen görülmektedir. Bezemeli ön yüzde profillendirilmiş üçgen biçimli bir çerçeve içinde kabartma

tekniğinde işlenmiş tavus kuşu tasviri yer alır. Bir ayağı kalkmış biçimde, hareket halinde verilmiş olan tavus kuşu oldukça yalın işlenmiştir; sadece gövde tüyleri son derece çizgisel biçimde karşımıza çıkar. Ortasından kırık olan eser sonradan harç yardımı ile birleştirilmiştir.

5.-6. yüzyıllar (motif, üslup)

Anabolu, 1988, s. 103; Kunduracı, 1989, s. 34, resim 16, çizim 14; Kunduracı ve Mimiroğlu, 2011, s. 165, resim 1-2.

6. 2. 4. Kemer

307. Kem 1

Env.no. 198; Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Konya Kız Öğretmen Okulu Gri mermer; Kabartma (Resim 393)

Y: 72.5 cm. U: 188 cm. A.K: 38 cm. Ü.K: 26 cm.

Profilli iki kemer açıklığının üstünde, merkezde bir kantharostan çıkan sarmaşık yaprakları, iki yanında iki tavus kuşu bezemesi karşımıza çıkar. Üstte bir şerit içinde iki yanda ikili şeritli örgü motifi, yanında yaprak bezemesi ve orta kısımda içlerinde sarmaşık yaprağı bulunan beş düğümlü daire görülmektedir. Tüm yüzey taraklıdır. Arka yüzü kaba yonu olan kemer alta doğru kalınlaşmaktadır. Alt yüz kırık, üst yüz düzgün taraklı; iki yan yüz kabaca düzgündür.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Kunduracı, 1989, s. 14-15, resim 1, çizim 1.

308. Kem 2

Env.no. 201; Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Konya Cevizaltı Medresesi; Beyaz mermer; Kabartma (Resim 394, 395)

Y: 83.5 cm. U: 124 cm. K: 12 cm.

Kemerin ön yüzü bezemelidir; arka yüzde bezeme yarım bırakılmıştır. Yan yüzler kısmen kırık, kabaca düzgündür. Alt ve üst yüzler kısmen kırık, kaba yonudur. Ön yüzde iki haç kolunun üstünde birer rozet üzerinde yer alan ikili şeritli örgülerle oluşturulmuş bantlar, düğüm oluşturarak adeta bir kemer düzenlemesi meydana getirir. Düğüm içinde sola dönen çarkıfelek motifi vardır. Düğümün iki

yanında birer kabara göze çarpar. Altta kemer içinde altı yapraklı çiçek motifi merkezde yer alır. Bu düzenlemenin iki yanında üstte iki kabara, altında haç kolunun iki yanına yerleştirilmiş durumda on yuvarlak yapraklı çiçeklerle doldurulmuş rozetler, en altta ise yine çiçek motifli rozetler simetrik olarak karşımıza çıkar. Kompozisyon en dışta dörtlü şeritlerle oluşturulmuş halat motifi ile bezeli bir çerçeve ile sınırlandırılır. Arka yüzde benzer bir kompozisyon görülür. İki haç kolunun üzerinde düğümlenen şeritler yine bir kemer düzenlemesi oluşturmaktadır. Kemer içinde Malta haçının bir kolu göze çarpar. Arka yüzde ayrıca muhtemelen sonraki kullanım için açılmış üç kurşun yuvası vardır. Arka yüzdeki motiflerin yarım olması, eserin sonraki kullanımda kemere dönüştürüldüğünü gösterir.

10.-11. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Kunduracı, 1989, s. 16-17, resim 2, çizim 2.

6. 2. 5. Kathedra

309. Kat 1

Env.no. 87; Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Ereğli; Mor damarlı sarımtırak beyaz mermer; Kabartma (Resim 396-398)

Y: 91 cm. G: 63 cm. D: 45 cm.

Sağ kol yeri kırık olan kathedranın arkalık kısmında, içte yatay ve dikey eksenlerde dört küçük, çapraz eksenlerde dört büyük sekiz daire motifi vardır. Daire içleri büyük oranda aşınmıştır. Mevcut motifler altı ve oniki yuvarlak yapraklı çiçek motifleridir. Sol yanda iki şeritli çerçevesiyle düğümlenerek bağlanan daire içinde alternatif sıralı altı sivri, altı yuvarlak yapraktan oluşan çiçek motifi karşımıza çıkar. Sağ yan yüz kırıktır; varolan kısmından anlaşıldığı üzere burada da muhtemelen sol yan yüzdeki bezemenin tekrarı vardır.

Orta Bizans Dönemi (teknik, motif, üslup)

Tezcan, 1989, s. 369, resim 537; Kunduracı, 1989, s. 38, resim 21-22, çizim 18; Keskin, 2010, s. 267.

6. 3. DİĞER TAŞ ESERLER

6. 3. 1. Levha

310. Lev 1

Env.no. 2004.14.1; Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Konya Tepeköy, Emrullah Arslan'dan dernek hibesi; Beyaz mermer; Kabartma (Resim 399)

Y: 82 cm. G: 39.5 cm. K: 10 cm.

Levha ön yüzde profilli yatay bir dikdörtgen içinde bezemelidir ve sağda düz, profilli olarak sonlanır. Dikdörtgen çerçeve içinde alçak kabartma tekniğinde merkezde konsantrik iki daire dört köşesinde palmet motifleri bulunmaktadır. Konsantrik daire içinde altı sarmaşık yaprağı bir *Christogram* oluşturmaktadır. Eserin arka yüzü düzgün, iki yan ve üst yüzü kaba yonudur. Alt yüz kaba yonu olup, biri 1.5 cm. çapında ve 2 cm. derinliğinde, diğeri 1.5 cm. çapında ve 4 cm. derinliğinde iki kurşun yuvası ve akıtma kanalları vardır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

311. Lev 2

Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 400, 401)

Y: 37 cm. G: 93 cm. K: 8 cm.

Ön ve arka iki yüzü bezemeli levha diğer yüzlerde kabaca düzgündür. Levha kırık orta yerinden yapıştırılmıştır. Levha ön yüzünde dikdörtgen bir çerçeve içinde solda birbirlerine ortada düğümlerle bağlanan ikili şeritli altta ve üstte üçerden altı daire yer alır. Daireler dışta üzerinde birer yaprak motifi bulunan kıvrık dallarla birbirine bağlanır. Daireler içinde yirmidört yuvarlak yapraklı çiçek motifleri vardır. Daireler arasındaki boşluklar eşkenar dörtgen ve içlerinde beş daire motifli kabaralarla doldurulmuştur. Kompozisyon, sağda yer alan alt alta köşeleri eksenlerde yerleştirilmiş iki kare ile düğümlerle bağlanır. Profilli olarak karşımıza çıkan bu kareler üzerinde, ikili şeritlerle oluşmuş bir bant sarmal şeklinde bezenmiştir. Karelerin içinde ve aralarında birisi eksik olarak küçük kabaralar bulunur. Kompozisyon solda alt alta yerleştirilmiş uçları kıvrılarak sonlanan yarım dairelerden oluşturulmuş

dört yapraklı çiçeklerle tamamlanır. Bu çiçek motifleri içinde birer haç motifleri yer alır. Levha arka yüzde üst ve alt sırada büyük, orta sırada daha küçük boyutlu dairelerle bezelidir. Daireler birbirlerine düğümlerle bağlıdırlar. Büyük daire içleri altısı aşınmış olmakla birlikte yirmidört yapraklı çiçeklerle doldurulmuştur. Küçük dairelerin içlerinde birisi hariç beş yuvarlak yapraklı çiçekler yer alır. Çiçek motifsiz olan daire, içiçe iki daire motiflidir. Daire araları kıvrık dal ve yaprak gibi bitkisel motiflerle doldurulmuştur.

10.-11. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

312. Lev 3

Env.no. 679; Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Gri mermer; Kabartma (Resim 402)

Y: 106 cm. G: 91 cm. K: 12 cm.

Ön yüzü bezemeli levha, arka yüzde kaba yonu, diğer yüzlerde ise düzgündür. Kenarlarda yer yer kırıklar vardır. Ön yüzde üstte 11 cm. uzunluğunda dikdörtgen bir çerçeve içinde kabartma tekniğinde işlenmiş kıvrık dal üzerinde yarım palmet motifli bezeme yer alır. Altında iki şeritli bir çerçeve içinde birbirleriyle ve çerçeve ile düğümlerle bağlanan ikili şeritlerle oluşturulmuş dört pano vardır. Sözkonusu dört pano içinde kabartma tekniğinde hayvan tasvirleri karşımıza çıkar. Bunlar üst solda sfenks, sağda kartal; alt solda arslan, sağda geyik figürleridir. Sfenksin kanatları yoğun çizgilerle oluşturulmuştur. Sağ panoda yer alan kartal figürü gövdesi ve kanatları ile cepheden tasvir edilmiştir; baş ve kuyruk kısmı ise profilden verilmiştir. Kanatları ince bir işçilikle işlenmiş ve açık biçimdedir. Altta arslan sağa doğru hareket halinde geyiği yakalamaya çalışırken, geyik ise arkaya arslana bakarken tasvir edilmiştir. Arslan başı öne eğik, ön ayaklarından biri önde diğerleri arkaya doğru açılım yapmış biçimde hareket halinde tasvir edilmiştir. Kuyruğu ise kıvrılarak kalkmış durumda işlenmiştir. Arslan figürü her an avının üzerinde atlayacak gibi, gerçekçi biçimde karşımıza çıkmaktadır. Geyik de yine aynı gerçekçilikle korkak ve ürkek biçimde verilmiştir. Motifler alçak kabartma tekniğinde karşımıza çıkar. Düğümlü karelerden oluşan bu kompozisyonun altında levha bir

dışbükey ve iki içbükey üçlü profillendirmenin altında profilsiz ve düz olarak sonlanır. Üstte 11 cm. x 5 cm. x 2.5 cm. boyutlarında kurşun yuvası vardır.

11.-12. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Kunduracı, 1989, s. 27-28, resim 13, çizim 10.

313. Lev 4

Env.no. 104; Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Yağlıbayat (Savatra); Grimsi mermer; Kabartma (Resim 403)

Y: 90 cm. G: 81 cm. K: 12 cm.

Levha Yağlıbayat'da (Savatra) 17 Nisan 1945 tarihinde bulunup, müzeye satın alma yolu ile kazandırılmıştır. Ön yüzde iki şeritli bir çerçeve içinde birbirleriyle ve çerçeve ile düğümlerle bağlanan ikili şeritlerle oluşturulmuş dört pano vardır. Panolar içinde üstteki ikisinde alt kolları dışa doğru kıvrılarak sağdakinde kıvrık dal, soldakinde stilize palmet şeklinde sonlanan iki Malta haçı motifi yer alır. Haç kolları incilidir. Sol panoda yer alan haçta üst kolda, sağdaki panoda bulunan haçta ise alt kol dışındaki diğer kollarla çerçeve arasındaki boşluklarda kabartma tekniğinde spiral motifleri yer alır. Alt solda iki şeritli örgü motifi ile oluşturulmuş çerçeve içinde oniki sivri yapraklı çiçek motifli rozet; sağda halat motifli çerçeve içinde alternatif sıralı altısı sivri, altısı yuvarlak olmak üzere oniki yapraklı çiçek motifli rozet görülür. Rozetler dört köşede stilize lotuslara sınırlandırılır. Bu kompozisyonun altında solda ikili şeritli geçme, yanında bir arslan ve bir geyik figürü karşımıza çıkar. İleriye doğru hamle yapar biçimde tasvir edilmiş olan arslanın kuyruğu kıvrılarak kalkmış durumda işlenmiştir. Önünde yer lana geyik arslandan kaçar pozisyonda arkasına bakarken tasvir edilmiştir. Geyik ve arslan arasında 6 cm. x 2 cm. boyutlarında ve 5.5 cm. derinliğinde kurşun yuvası yer alır. Muhtemelen sonraki kullanımı amacıyla açılmış olmalıdır. Levhanın kenarları kısmen kırık olmakla beraber, kabaca düzgündür. Arka yüz kaba yonudur.

11.-12. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Kunduracı, 1989, s. 31-32, resim 15, çizim 11.

314. Lev 5

Env.no. 1765; Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Alaeddin Tepesi**;** Traverten; Kabartma (Resim 404)

Y: 80 cm. G: 59 cm. K: 11 cm.

Alaeddin tepesinde yapılan bir hafriyat çalışması sırasında bulunarak müzeye getirilen levha müzenin deposunda korunmaktadır. Levha ön ve arka yüzde kabartma tekniğinde bezemelidir; kenarlarda yer yer kırıklar görülür. Alt kısmından teşhir amacıyla bir kaide amaçlı bir altlık üzerine monte edilmiştir. Ön yüzde merkezde üç şeritle oluşturulmuş bir eşkenar dörtgen yer alır. Eşkenar dörtgen kenarları daire biçimli düğümler oluşturarak birbirlerine bağlanır. Eşkenar dörtgen içinde üç şeritli bir daire yer alır. Daire içi incili Malta haçı ile bezenmiştir. Dairenin altında ve üstünde birer iki şeritli damla motifi görülür. Düğümlenen dairelerin üstte solda olanı altı sivri ve altı yuvarlak yapraklı çiçek motifli rozet ile bezelidir; sağda olanı ise altı sivri yapraklı çiçek rozetlidir. Altta solda bulunan daire oniki sivri yapraklı çiçek motifi ile doldurulmuştur; sağda olan daire içinde Malta haçı bezemesi karşımıza çıkar. Haç kolları aralarında yuvarlak yaprak bezemeleri işlenmiştir. İki kenarda daireler ve eşkenar dörtgen kenarları arasındaki boşluklar simetrik yerleştirilmiş stilize lotus motiflidir. Arka yüzde tüm yüzeyi dolduracak biçimde kabartma tekniğinde haç bezemesi karşımıza çıkar.

10.-11. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Kunduracı, 1989, s. 29-30, resim 14, çizim 12.

315. Lev 6

Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Traverten; Kabartma (Resim 405)

Y: 76 cm.(k) G: 76 cm.(k) K: 10 cm.

Müzenin deposunda bulunan levha üst, alt ve sağ tarafından kırıktır. Ön yüzü kabartma tekniğinde bezemeli levha iki bölümlü olarak karşımıza çıkar. Üstte içbükey profilli dikdörtgen bir çerçeve içinde kesişen dairelerin oluşturduğu dört sivri yapraklı çiçek motifinin yarım uygulaması karşımıza çıkar. Altta kare biçimli olduğu düşünülen bölümde merkezde bir kantharostan su içerken

tasvir edilmiş iki tavus kuşu yer alır. Tavus kuşları kantharosu ayaklarının biri ile tutmaktadırlar. Tavus kuşlarından soldaki tamamına yakın mevcuttur, sağdaki büyük oranda aşınmıştır. Soldaki tavus kuşunun gövdesindeki tüyler kazıma tekniğinde işlenmiş olup, kanadı kademeli üç çizgi ile yalın biçimde karşımıza çıkar. Kuyruk yüzeyi aşınmıştır; fakat yer yer kazıma daire motifleri ile bezendiği anlaşılmaktadır. Sağdakinin başı ile kantharosu tutan bir ayağı mevcuttur. Tavus kuşlarının iki yanında üstte çiçek motifli rozetler vardır. Sağdaki aşınmıştır; soldaki beş yapraklıdır. Bu kompozisyonun altında üstte kabartma eşkenar motif vardır. Motif altta iki yana doğru açılan biri mevcut, diğeri aşınmış ortası tek yivli yaprak motifi ile bezenmiştir. Mevcut kısmıyla altta ve sol yan yüzde kırıktır; üst yüz kısmen düzgündür. Arka yüz kaba yonudur. Üstte yer alan çiçek motifli pano üstü ince tarakla işlenmiştir.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

316. Lev 7

Env.no. 893; Ekim 2009; İnce Minareli Medrese Taş ve Ahşap Eserleri Müzesi; Konya Rum Kilisesi, Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 406, 407)

Y: 87 cm. Ü.G: 60 cm.(k) A.G: 47 cm.(k) K: 9 cm.

1928 yılında Konya Rum Kilisesi'nden hibe yoluyla müzeye getirilmiş olan levha sağ kenarda kırık, sol kenarda ise sonraki kullanımı amacıyla düzgünce kesilmiştir. Levha ön ve arka yüzlerde kabartma tekniğinde bezemelidir. Levhanın ön yüzünde üçlü şeritlerle oluşturulmuş çerçeve içinde yine üçlü şeritlerle oluşturulmuş dört daire, düğümlenerek birbirleriyle ve çerçeve ile bağlanır. Sonraki kullanımı amacıyla sağ kenarda düzgünce kesilmiş olan levha solda kırıktır; ancak düğümlü dairelerin solda da devam ettiği mevcut düğümlerden ve daire parçalarından anlaşılmaktadır. Daire içlerinde hayvan tasvirleri karşımıza çıkar. Üst sol ve sağ dairelerde insan başlı, kanatlı arslan tasvirleri simetrik olarak yerleştirilmiştir. Öne doğru hamle yapmış biçimde tasvir edilen arslanların kuyrukları ejder biçiminde sonlanır. İnsan figürlerinin başlarında Selçuklu döneminde kullanılan başlıklar yer alır. Kanatlar çizgisel bir üslupla verilmiştir.

Alt dairelerde yine simetrik olarak iki gergedan figürleri karşımıza çıkar. Gergedanların ağızlarında rumi biçimli bitkisel bezeme vardır. Daire motiflerinin ortasında merkezde bir kuş figürü yer alır. Başı ve gövdesi çizgilerle belirlenmiş olan kuşun ağzında yine rumi biçimli bitki bulunur. Solda kısmen görülen üst dairenin altında merkezde kuyruğu görülen bir kuş figürü daha yer alır. Dairelerin etrafındaki boşluklar rumiler ve stilize palmetlerle doldurulmuştur. Arka yüzde profilli bir çerçeve içinde birbirlerine ortadan bir düğümle bağlanan üçlü şeritle oluşturulmuş iki kare motifi biçiminde panolar vardır. Panolar içinde merkezde birer incili Yunan haçı bezemesi yer alır. Haç motifleri soldakinde kırık olduğundan kısmen görünmekle birlikte sağdakinde tam olarak karşımıza çıkan üçlü basamaklar üzerinde yükselmektedir. Haçların iki yan kolunun alt kısmında kuş figürleri vardır. Levha sol yanda kesik olduğundan sadece bir kuş mevcuttur. Sağ yan haç kollarının altında ise solda bulunan kuş bütünüyle günümüze ulaşmışken, sağda bulunan kuş figürü kısmen mevcut olarak karşımıza çıkmaktadır. Bütünüyle mevcut olan kuş figürlerinin gövde ve kuyruklarında bulunan tüyler çizgisel olarak belirlenmiştir. Kuşların gözleri ve ayakları da yine aynı biçimde ince çizgilerle sağlanmıştır. En sağda yer alan kuşun ise sadece başı, ibiği ve gövdesinin ön kısmı görülmektedir; ancak yoğun aşınma vardır. Levhanın üst kenarında çerçeve üstünde Post-Bizans döneminde kazınmış olan ve 1878 Mart tarihini veren bir yazıt mevcuttur. Levha her iki yüzünde kaliteli işçiliği ile dikkat çeker.

12. yüzyıl sonu-13. yüzyıl başı (teknik, motif, üslup)

Demiriz, 1969-1970, s. 221-230; Erdemir, 2009, s. 56-57.

317. Lev 8

Temmuz 2011; Konya Kalesi; Traverten; Kabartma (Resim 408)

Y: 37 cm.(k) G: 67 cm.(k) K: 21

Başaralı Caddesi üzerinde 54 numaralı binanın bodrum katında Konya Kalesine ait duvar kalıntıları içinde karşımıza çıkan levha bir yan ve alt yüzlerde kırıktır. Ön yüzde sağ üst köşede içiçe iki daire içinde orta damarları konturla belirlenmiş altı sivri yapraklı çiçek motifi yer alır.

Parçanın solunda kırık olduğundan tam biçim vermeyen ikili şeritli düğümlü daire motifi kısmen görülür. İçi tanımlamayan bezemelidir. Levhanın mevcut yan yüzü düzgündür.

10.-11. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

318. Lev 9

Ekim 2009; II. Kılıç Arslan Türbesi (Selçuklu Sultanları Türbesi); Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma, ajur (Resim 409)

Y: 112 cm. G: 112 cm.

Kare biçimli levha duvar örgüsü içinde olduğundan sadece ön yüzü görülebilmektedir. Kabartma ve ajur tekniğinde işlenmiş motifler profilli bir çerçeve içindedir. Bu çerçevenin içinde yer alan ilk bant, köşelerde ve uzunlamasına eksenlerde yer alan madalyonlar ve madalyonlar arasında kıvrık dal üzerinde yarım palmet bezemeleri ile doldurulmuştur. İçte kalan bölüm dikey üç alana ayrılmıştır. Dar olan iki yan alanlarda palmet ve yarım palmet bezemesi karşımıza çıkar. Ortadaki alan daha geniş tutulmuştur ve üç bölüme ayrılmıştır. Üst ve alt kısımlar karelere ayrılmış ve dört sivri yapraklı çiçek motifleriyle bezelidir. Orta kısım dik eksenlerde içiçe geçen dairelerden ve bu daireler arasında yerleştirilmiş stilize palmet motiflerinden oluşur. Palmetlerin alt dalları adeta bir haç oluşturmuştur. Köşelerde de yine palmet motifleri görülür. Levha bezeme olarak girift bir kompozisyona sahiptir.

10.-11. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Şaman- Doğan ve Yazar, 2007, s. 222, resim 12.

319. Lev 10

Ekim 2009; Konya Alaeddin Camisi; Traverten; Kabartma (Resim 410)

Y: 42 cm.(k) G: 67 cm.

Yapının batı cephesinde bulunan ve bezeme ve boyut açısından levha olduğu düşünülen eser batı cephe duvar örgüsünde kullanılmıştır. Levha üst kısımda kırık olarak karşımıza çıkmaktadır; yüzeyinde kısmen aşınmalar mevcuttur. Ön yüzde profilli bir çerçeve yer alır. Merkezde daire motifi içinde kabartma tekniğinde Malta haçı bezemesi

görülür. Haç kollarının arasında çapraz eksenlerde *Christogram* kolları karşımıza çıkar. Daire motifi üstte kırıktır.

4.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

320. Lev 11

Temmuz 2011; Kapı Camii; Traverten; Kabartma (Resim 411)

Y: 30 cm.(k) G: 58 cm.

Levha yapının doğu cephesinde güneydoğu köşeye yakın bir konumda, caminin saçak kısmına yakın olarak yerleştirilmiştir. Üst örtüden gelen yağmur borusunun arkasında kalan alanda restitüsyonu yapıldığında Latin haçına ait olduğu anlaşılan haçın alt kolu ve bu kolun yanlarında simetrik olarak yerleştirilmiş daireler içerisinde daha küçük boyutlu iki Malta haçı yer almaktadır. Levha üstte ve sol yanda kırıktır.

5.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

Muşmal ve Çetinarslan, 2009, s. 457, resim 17.

321. Lev 12

Temmuz 2011; Şeyh Alaman Türbesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (resim 412)

Y: 30 cm.(k) G: 59 cm.(k)

Levha üç kenarda kırıktır. Mevcut yüzde profilli bir çerçeve içine alınmış, 38 cm. çapında daire içinde sadece iki yan kolu görülebilen haç kabartma tekniğinde işlenmiştir. Alt kolu kazınmıştır. Ayrıca kısmen harç izleri görülür.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif)

322. Lev 13

Haziran 2010; Karacihan Çeşmesi; Gri mermer; Kabartma (Resim 413)

Y: 72 cm. G: 60 cm.

Adını bulunduğu caddeden alan çeşmede caddeye bakan ön cephede çeşme aynalığı olarak kullanılmış olan levha dikdörtgen biçimlidir; sol kenarda alt kısımda kısmen kırıktır. Merkezde kabartma tekniğinde dıştaki 45 cm. içteki 29 cm. çapında konsantrik iki daire bezemesi yer almaktadır. Dairelerin ortasında musluk konmak amacıyla açılıp sonradan kapatılmış oyuk yer alır. Bu oyuğun iptal edilmesiyle dairelerin üstünde 8 cm.

çapında bir başka musluk oyuğu açılmıştır. Bugün kullanılmamakta olduğundan boştur. Levha yüzeyinde kısmen ince tarak izleri görülmektedir.

5.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik)

323. Lev 14

Haziran 2010; Karacihan Çeşmesi; Gri mermer; Kabartma (Resim 414)

G: 58 cm. Y: 72 cm.

Çeşmenin Karacihan Sokağı'na bakan yüzünde çeşme aynalığı olarak kullanılmıştır. Dikdörtgen biçimli levha bütünüyle günümüze ulaşmıştır. Gri mermer üzerinde yoğun beyaz damarlı bir kısım dikkat çeker. Dikdörtgen bir çerçeve içinde köşelerde dörtte bir daire biçimli kabartma yüzeyler dört köşeyi sınırlandırmaktadır. Bugün musluğun bulunduğu oyuk 5 cm. çapındadır ve çeşme aynalığı olarak kullanılmasıyla açılmış olmalıdır. Altında iptal edilmiş üç yuvarlak oyuk daha mevcuttur. Bezemesiz olarak karşımıza çıkan levha yüzeyinde yoğun ince tarak izleri görülmektedir.

5.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik)

324. Lev 15

Haziran 2010; Şeref Şirin Çeşmesi; Gri mermer; Kabartma (Resim 415)

Y: 110 cm. G: 150 cm.

Dikdörtgen biçimli levha çeşmede aynalık olarak kullanılmıştır. İki kenarda 25 cm.lik boş bırakılmış yüzeyler yer alır. Levhanın orta kısmında kare biçimli ve profilli bir pano içi bezemeli olarak karşımıza çıkmaktadır. Konsantrik dört daire sekizgen içine alınmıştır. Merkezdeki daire ortasında musluk konulması amacıyla sonradan 5 cm. çapında bir oyuk açılmıştır. Daire içi otuzdört yivle bezenmiştir; yivler musluk oyuğundan radyal biçimde dışa doğru genişleyerek açılmaktadırlar. İkinci daire içinde kabartma tekniğinde tekli dalga motifli bezeme bulunmaktadır. Dıştaki iki daire profilli ve düzdür. Daireleri çevreleyen profilli sekizgen dışında dört köşede çarkıfelek motifli bezemeler yer alır. Bunlardan sağ alt köşede bulunan aşınmıştır. Levha yüzeyinde yer yer ince tarak izleri görülmektedir.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

325. Lev 16

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı; Kabartma (Resim 416)

Y: 107 cm.(k) G: 61 cm.

Avluda güney duvar örgüsü içinde yer alan levha dikdörtgen biçimli olup, altta kırık olarak karşımıza çıkmaktadır. Profilli bir çerçeve içinde Latin haçı bezemesi kabartma tekniğinde işlenmiştir. Levha üst sol köşede oldukça aşınmıştır.

4.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

326. Lev 17

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma, kazıma (Resim 417)

Y: 82 cm.(k) G: 77 cm.

Yapının avlusunda güney duvar örgüsü içinde yer alan levha dikdörtgen biçimli olup, altta ortaya yakın yerden kırıktır. Ayrıca kenarlarda da kısmen kırıklar ve aşınmalar görülmektedir. Profilli bir çerçeve içinde Latin haçına ait üst kolun bir kısmı görülmektedir. Kazıma tekniğinde işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

327. Lev 18

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer; Kabartma (Resim 418)

Y: 41 cm.(k) G: 77 cm.(k)

Kabartma tekniğinde bezemeli levha parçası, avluda güney duvar örgüsünde kullanılmıştır. Üç kenardan kırıktır; yüzeyindeki aşınmalar nedeniyle motifler çok belirgin değildir. Altta görülen profilli çerçevenin levhayı bütünüyle çevrelediği düşünülmektdir. Çerçeve içinde solda bir daire içinde eş boyutlu kolları ile Yunan haçı bezemesi görülür. Hemen yanında yer alan bezemenin ne olduğu anlaşılamamaktadır. Tanımlanamayan bezemenin sağında ise eşkenar dörtgen yarıya yakın kısmıyla mevcuttur.

5.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, motif, üslup)

328. Lev 19

Haziran 2010; Zazadin Han; Grimsi mermer; Kabartma (Resim 419)

Y: 52 cm.(k) G: 82 cm.(k)

Avluda güney duvar örgüsünde kullanılmış olan levha, kenarlarında kısmen kırıklarla karşımıza çıkmaktadır. Üzerinde kabartma tekniğinde alpha "A"ve omega "ω" harflerinin bulunduğu bir Rho haçı yer alır. Üst haç kolunun sol yanındaki boşlukta bir kuş figürü işlenmiştir. Kısmen aşınmış olmakla beraber, gövdesinde ve kuyruğunda bulunan tüylerin çizgisel olarak işlendiği görülebilmektedir. Üst haç kolundan sağ alt tarafa doğru bir kıvrık dal bezemesi Rho haçını oluşturur. Kıvrık dal spiral biçimli sonlanır. Levha yüzeyinde aşınmalar mevcuttur.

5. yüzyıl (benzer örnek, malzeme, teknik)

329. Lev 20

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kazıma (Resim 420)

Y: 81 cm.(k) G: 54 cm.(k)

Dikdörtgen biçimli levha yapının avlusunda güney duvar örgüsünde kullanılmıştır. Dört kenarından kırıktır. Mevcut ön yüz oldukça aşınmıştır. Üzerinde kazıma tekniğinde işlenmiş yaşam haçı görülmektedir. Haç Latin haçı tipinde olup, altta iki büyük yaprak bezemesi üzerinde yükselmektedir. Yüzeyde kısmen ince tarak izleri mevcuttur.

4.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

330. Lev 21

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma **(**Resim 421)

Y: 51 cm.(k) G: 64 cm.(k)

Levha avluda güney duvar örgüsünde kullanılmıştır. Dikdörtgen biçimlidir; üst ve sağ kenarından kırıktır. Mevcut ön yüzde, profilli bir çerçeve içinde kabartma tekniğinde işlenmiş haç motifi yer alır. Sol haç kolunun üzerinde muhtemelen sonraki kullanım için daire biçimli bir kurşun yuvası bulunur. Yüzeyde aşınmaya rağmen kısmen tarak izleri görülmektedir.

4.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

331. Lev 22

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma, kazıma (Resim 422)

Y: 71 cm.(k) G: 64 cm.

Yapının avlusunda güney duvar örgüsünde kullanılmış olan dikdörtgen biçimli levha, alt ve üst kenarlarından kırıktır. Levha yüzeyi oldukça aşınmıştır. Ön yüzünde, profilli çerçeve içinde kazıma tekniğinde uçları çatallı sonlanan Malta haçı motifi yer alır ve kısmen tarak izleri görülmektedir.

4.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

332. Lev 23

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma, kazıma (Resim 423)

Y: 68 cm.(k) G: 129 cm.(k)

Yapının avlusunda kuzey duvar örgüsünde karşımıza çıkan dikdörtgen biçimli levha dört kenarında kırıktır. Ön yüzünde kazıma tekniğinde eşkenar dörtgen içinde 32 cm. çapında bir daire bezemesi işlenmiştir. Daire içinde aşınmış olmakla beraber kabartma tekniğinde Malta haçına ait alt ve üst kollar görülmektedir. Levha yüzeyi oldukça tahrip olmuştur.

5.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

333. Lev 24

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer; Kabartma, kazıma (Resim 424)

Y: 75 cm. G: 54 cm.

Dikdörtgen biçimli levha kenarlarda kısmen kırıklarına rağmen bütünüyle günümüze ulaşmıştır. Avluda kuzey duvar örgüsünde yer alır. Ön yüzde profilli çerçeve içinde kolları çatallı sonlanan Latin haçı bezemesi kazıma tekniğinde işlenmiştir; ayrıca aşınmalar vardır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

334. Lev 25

Haziran 2010**;** Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 425)

Y: 57 cm.(k) G: 75 cm.(k)

Levha avluda kuzey duvarda karşımıza çıkar. Dikdörtgen biçimli parça üst ve sol kenarlarda kırıktır. Ön yüzde profilli çerçeve içinde kabartma tekniğinde işlenmiş eşkenar dörtgen içinde bir haça ait sol kol kısmen yer alır. Levhanın yüzeyinde kırıklar ve aşınmalar mevcuttur; ayrıca ince tarak izleri görülmektedir.

5.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

335. Lev 26

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 426)

Y: 39 cm. G: 52 cm.(k)

Avluda kuzey duvar örgüsünde bulunan dikdörtgen levha kenarlarda kırıktır ve yüzeyi aşınmıştır. Ön yüzde profilli çerçeve içinde daha çok mezar stellerinde görülen kapı motifi yer alır.

4.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

336. Lev 27

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 427)

Y: 60 cm.(k) G: 87 cm.(k)

Yapının içinde güney duvar örgüsünde karşımıza çıkan dikdörtgen biçimli levha kenarlarda kırıktır. Ön yüzde daire içinde oldukça aşınmış durumda Malta haçı kabartma tekniğinde işlenmiştir. Levha yüzeyinde ve haç motifinde aşınmalar mevcuttur.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif)

337. Lev 28

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer; Kabartma, kazıma (Resim 428)

Y: 145 cm. G: 87 cm.

Yapının güney cephesinde duvar örgüsünde bulunan levha dikdörtgen biçimlidir; ön yüzde kenarlarda kısmen kırıklar olmakla beraber bütünüyle günümüze ulaşmıştır. Ön yüzde profilli bir çerçeve içinde kabartma ve kazıma tekniğinde Latin haçı bezemesi işlenmiştir. Alt ve üst haç kolları üzeri yivlidir. Tüm yüzey ince taraklıdır.

4.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

338. Lev 29

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 429)

Y: 100 cm. G: 99 cm.(k)

Sol kenarında kırık olan levha güney cephede duvar örgüsünde bulunmaktadır. Ön yüzde çerçeveyi oluşturan profiller alt, üst ve sağ kenarlarda mevcuttur. Çerçeve içi bezemesizdir. Levha yüzeyinde

kısmen kırıklar ve aşınmalar vardır; tüm yüzey ince taraklıdır.

5.-6. yüzyıllar (benzer örnek, malzeme, teknik)

339. Lev 30

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 430)

Y: 74 cm. G: 81 cm.

Kareye yakın biçimli olan levha yapının güney cephesinde yer alır. Bütünüyle günümüze ulaşmış olan parçanın yüzeyinde az miktarda aşınmalar görülmektedir. Ön yüz profilli bir çerçeve içine alınmış Yunan haçı bezemelidir. Kabartma tekniğinde karşımıza çıkan haçın kolları arasındaki boşluklar yine kabartma eşkenar dörtgen motifleri ile doldurulmuştur.

5.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, motif, üslup)

340. Lev 31

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer; Kabartma (Resim 431)

Y: 91 cm. G: 159 cm.(k)

Levhaya ait olduğu düşünülen eser yapının güney cephesinde duvar örgüsünde yer alır. Tüm yüzeyin ince tarakla işlendiği ön yüzde solda Latin haçı kısmen aşınmış biçimde mevcuttur.

4.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

341. Lev 32

Haziran 2010; Zazadin Han; Beyaz-gri mermer (Resim 432)

Y: 80 cm. G: 89 cm.(k)

Güney cephe duvar örgüsünde karşımıza çıkan karemsi levha üzerinde çatlaklar ve kırıklar göze çarpar. Ön yüzde içi bezemesiz profilli bir çerçeve görülmektedir.

5.-6. yüzyıllar (benzer örnek, malzeme, teknik)

342. Lev 33

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 433)

Y: 71 cm. G: 115 cm.(k)

Güney cephede bulunan levha kenarlarından kesilmiş olmalıdır; yüzeyi

oldukça aşınmıştır. Mevcut yüzde solda eşkenar dörtgen üzerinde bir haç motifi görülür. Bu motifin sağında yan yana yerleştirilmiş farklı boyutlarda iki haç motifi daha görülmektedir. Motifler kabartma tekniğinde işlenmiştir.

5.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, motif, üslup)

343. Lev 34

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma, kazıma (Resim 434)

Y: 200 cm. G: 74 cm.

Yüzeyi oldukça aşınmış olan dikdörtgen biçimli levha güney cephe duvar örgüsündedir. Ön yüzde profilli çerçeve içinde kazıma tekniğinde Latin haçı bezemesi görülmektedir.

4.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

344. Lev 35

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 435)

Y: 96 cm. G: 67 cm. K: 29 cm.

Güney cephede duvar örgüsünde bulunan dikdörtgen biçimli levhanın ön ve bir yan yüzü görülür. Ön yüzü profilli çerçeve içinde Latin haçı bezemelidir. Haç motifi kabartma tekniğinde işlenmiştir. Çerçevenin alt kenarında ve alt haç kolunda kırıklı olarak karşımıza çıkan levha yüzeyi ince taraklıdır.

4.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

345. Lev 36

Haziran 2010; Zazadin Han; Bazalt; Kabartma (Resim 436)

Y: 68 cm. G: 202 cm.

Yapının doğu cephesinde duvar örgüsünde bulunan levha dikdörtgen biçimlidir. Ön yüzde profilli çerçeve içine alınmış dikdörtgen biçimli iki pano görülür; panoların içi eşkenar dörtgen içinde Malta haçı bezemeli madalyon motifi ile bezenmiştir. Levha yüzeyinde çatlaklar olmakla beraber günümüze iyi durumda ulaşmıştır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

346. Lev 37

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 437)

Y: 160 cm. G: 60 cm.(k)

Sağ kenarından kırık olan levha yapının doğu cephesinde duvar örgüsünde karşımıza çıkmaktadır. Ön yüzde profilli çerçeve içinde Malta haçı kabartma tekniğinde işlenmiştir. Levha yüzeyi aşınmıştır.

4.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

347. Lev 38

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 438)

Y: 110 cm.(k) G: 43 cm.(k)

Doğu duvar örgüsünde yer alan levha sağ kenarından kırıktır. Ön yüzünde profilli çerçeve içinde kabartma tekniğinde işlenmiş Latin haçı karşımıza çıkmaktadır. Levha yüzeyi aşınmıştır.

4.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

348. Lev 39

Haziran 2010; Zazadin Han; Sille taşı; Kabartma (Resim 439)

Y: 109 cm. G: 42 cm.(k)

Kuzey cephede duvar örgüsünde yer alan levha dört kenarından kırıktır. Ön yüzde kabartma tekniğinde kolları çatallı sonlanan Latin haçı motifi işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

349. Lev 40

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 440)

Y: 84 cm. G: 105 cm.

Karemsi biçimli levha kuzey cephede duvar örgüsünde yer alır. Levha yüzeyi oldukça aşınmış olduğundan motifler tam olarak görülememektedir. Mevcut durumuyla ön yüzde içindeki motifin anlaşılamadığı profilli bir çerçeve bulunur. Çerçeve üzerinde üst kenarda zigzag motifi, alt kenarda kıvrık dal üzerinde yaprak motifli bezeme işlenmiştir. Sağ kenarda kazıma tekniğinde dört yarım daire bezemesi görülür. Sol kenardaki bezeme aşınmıştır.

5.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, motif, üslup)

350. Lev 41

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 441)

Y: 64 cm.(k) G: 107 cm.(k)

Kenarlarından kırık olan levha kuzey cephede yer alır. Levha yüzeyi oldukça aşınmış olmakla beraber, profilli dikdörtgen çerçeve içinde kabartma tekniğinde eşkenar dörtgen bezemesi görülmektedir.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif)

351. Lev 42

Temmuz 2011; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer; Kazıma (Resim 442)

Y: 190 cm. G: 50 cm.

Levha kuzey cephe duvar örgüsünde kullanılmıştır. Dikey yönde iki dikdörtgen çerçeve içinde birer incili haç motifi yer alır. Levha kenarlarında küçük kırıklar mevcuttur.

5.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

352. Lev 43

Temmuz 2011; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 443)

Y: 165 cm.(k) G: 28 cm.(k)

Levha kuzey cephe duvar örgüsünde kullanılmıştır. Ön yüzde kabartma Latin haçı işlenmiştir. Haç kollarının kesiştiği orta kısımda daire içinde dönüşümlü yerleştirilmiş oniki sivri ve yuvarlak yapraklı çiçek motifi görülür. Levha yüzeyinde aşınmalar mevcuttur.

5.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

353. Lev 44

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı; Kabartma (Resim 444)

Y: 70 cm.(k) G: 85 cm.

Kuzey cephede duvar örgüsünde bulunan ve üst kenarından kırık olan levha diğer kenarlarında da kısmen kırıklarla karşımıza çıkmaktadır. Ön yüzde profilli çerçeve vardır; içinde kare içinde disk kabartma tekniğinde işlenmiştir.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif)

354. Lev 45

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 445)

Y: 121 cm. G: 53 cm.

Yüzeyi oldukça aşınmış olan dikdörtgen biçimli levha kuzey cephede yer alır. Kenarlarında kısmen kırıklar göze çarpar. Ön yüzü kabartma tekniğinde işlenmiş üstte Latin haçı, altta eşkenar dörtgen motiflidir. Motifler profilli çerçeve içine alınmıştır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif)

355. Lev 46

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 446)

Y: 63 cm.(k) G: 174 cm.(k)

Yapının kuzey cephesinde bulunan levha ön yüzü bezemeli olarak karşımıza çıkar. Profilli çerçeve içinde iki Latin haçı ortasında madalyon içinde *Christogram* kabartma tekniğinde işlenmiştir. Levha yüzeyi oldukça aşınmıştır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

356. Lev 47

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer; Kabartma (Resim 447)

Y: 63 cm.(k) G: 44 cm.(k)

Kuzey cephede bulunan ve dört kenarından kırık olan levhanın ön yüzü kabartma tekniğinde Latin haçı bezemelidir. Tüm yüzey ince taraklıdır.

4.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

357. Lev 48

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 448)

Y: 55 cm.(k) G: 99 cm.

Yüzeyi oldukça aşınmış durumda olan levha kuzey cephededir ve alt kenarda kırıktır. Üzeri profilli çerçeve içinde kabartma tekniğinde *Christogram* bezemelidir.

5.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, motif)

358. Lev 49

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 449)

Y: 136 cm.(k) G: 68 cm.

Kuzey cephede bulunan levha üst kenarda kırıktır. Ön yüzde eşkenar dörtgenle çevrelenmiş Latin haçı bezemesi profilli çerçeve içinde yer alır. Kabartma tekniğinde işlenmiştir. Yüzey oldukça aşınmıştır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif)

359. Lev 50

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 450)

Y: 130 cm.(k) G: 72 cm.

Kuzey cephede bulunan levha üst kenarda kırıktır ve yüzeyi aşınmıştır. Ön yüzde profilli bir çerçeve içinde Latin haçına ait bir haç kolu kabartma tekniğinde işlenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

360. Lev 51

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı; Kabartma (Resim 451)

Y: 117 cm.(k) G: 67 cm.

Yapının kuzey cephesinde duvar örgüsünde bulunan levha sol alt ve alt kenarda kırıktır ve yüzeyi aşınmıştır. Ön yüzde üstte profilli bir çerçeve içinde kabartma tekniğinde işlenmiş dört yuvarlak yapraklı çiçek motifi, altında yine profilli çerçeve içinde Latin haçı ile doldurulmuş daire motifi yer alır. Daire ile çerçeve arasında köşelerde stilize palmet motifleri bezenmiştir. Tüm yüzey ince taraklıdır.

4.-5. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

361. Lev 52

Haziran 2010; Zazadin Han; Sille taşı; Kabartma (Resim 452)

Y: 158 cm.(k) G: 42 cm.(k)

Ön yüzü kabartma tekniğinde Latin haçı bezemeli levha dört kenarında kırıktır; yüzeyde ince tarak izleri vardır. Haç kolları uçlarda iki yana genişleyerek sonlanır.

4.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

362. Lev 53

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer; Kabartma; (Resim 453)

Y: 109 cm.(k) G: 55 cm.

Levha yapının kuzey cephesinde duvar örgüsündedir. Altta kırık olan levha ön yüzde profilli çerçeve içinde üstte kabartma Latin haçı altta eşkenar dörtgen bezemelidir. Kenarlarda kısmen kırıklar vardır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif)

363. Lev 54

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı; Kabartma (Resim 454)

Y: 115 cm. G: 53 cm.

Yapının kuzey cephesinde duvar örgüsündedir. Dikdörtgen biçimli levha yüzeyi oldukça aşınmıştır. Ön yüz alçak kabartma tekniğinde Latin haçı ile bezenmiştir.

4.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

364. Lev 55

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı (Resim 455)

Y: 83 cm. G: 125 cm.

Kuzey cephede bulunan dikdörtgen biçimli levhanın ön yüzünde içi bezemesiz profilli bir çerçeve yer alır. Yüzey oldukça aşınmıştır.

5.-6. yüzyıllar (benzer örnek, malzeme, teknik)

365. Lev 56

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 456)

Y: 65 cm. G: 123 cm.

Batı cephede bulunan levha dikdörtgen biçimlidir. Kenarlarda kısmen kırıklı ve oldukça aşınmış olmasına rağmen bütünüyle günümüze ulaşmıştır. Ön yüzde profilli çerçeve içinde iki madalyon bulunur. İki daireden oluşan madalyonların içinde Malta haçı motifi kabartma tekniğinde işlenmiştir. Dairelerin arası kabartma tekniğinde zigzag motifli bezeme ile doldurulmuştur. Madalyonlar arasında dikey kurdela biçimli bezeme bulunur.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

366. Lev 57

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 457)

Y: 68 cm. G: 124 cm.(k)

Ön yüzünde profilli çerçeve içinde iki şeritle oluşturulmuş eşkenar dörtgen görülmektedir. Eşkenar dörtgen içinde yatay eksenlerde köşelerde üçgen biçimli bezeme yer alır. Bunlardan sağdaki kısmen mevcuttur. Dikdörtgen çerçeve ile eşkenar dörtgen arasında, köşelerde içiçe geçmiş eşkenar dörtgenler işlenmiştir. Levha yüzeyi aşınmıştır ve sol kenarda kırıktır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif)

367. Lev 58

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 458)

Y: 111 cm.(k) G: 50 cm.(k)

Levha üst ve sol kenarında kırıktır. Oldukça aşınmış olan ön yüzünde profilli çerçeve içinde Latin haçına ait alt ve yan kollar mevcuttur. Sağ haç kolunun altında "ω" harfi görülmektedir. "ω" harfi "İsa ilk ve son" anlamında alpha ile birlikte kullanılmaktadır; ancak levhanın sol kenarı kırık olduğundan görülemez. Bezemeli çerçevenin altında aşındığından anlaşılamayan bir motif yer alır.

5. yüzyıl (benzer örnek, malzeme, teknik)

368. Lev 59

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma, kazıma (Resim 459)

Y: 124 cm.(k) G: 57 cm.(k)

Levhaya ait olduğu düşünülen parça dört kenarında kırıktır. Ön yüzünde iki şeritle oluşturulmuş ayaklı madalyon da denilen, ayak üzerinde daire içinde Malta haçı bezemelidir. Levha yüzeyi oldukça aşınmıştır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

369. Lev 60

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 460)

Y: 68 cm.(k) G: 112 cm.(k) D: 23 cm.

Levhaya ait olduğu düşünülen parça dört kenarında kesik olarak karşımıza çıkar. Altta çerçeveye ait profiller görülür. Üstünde kabartma tekniğinde işlenmiş daire içinde Malta haçı bezemesi yer alır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif)

6. 3. 2. Lahit

370. Lah 1

Ekim 2009; I. İzzeddin Keykavus Türbesi (Yarım Türbe); Gri mermer; Kabartma (Resim 461)

Y: 67 cm. G: 171 cm.

Lahit gövdesine ait olan levha türbenin kuzey cephesinde, kaide kısmında duvar örgüsünde kullanılmıştır; birisi sol panoda, diğeri sağ panodan başlayıp orta panoya doğru eğim yapar biçimde boylu boyunca iki yerinden kırıktır. Levha ön yüzü üç pano halinde düzenlenmiştir. Benzer kompozisyon şemasında karşımıza çıkan panolar, kabartma tekniğinde profilli uzunlamasına dikdörtgen bir çerçeve içinde yer alan eşkenar dörtgenler ve eşkenar dörtgenlerin içinde bulunan dairelerle bezelidir. Eşkenar dörtgenler içbükey profillendirilerek yüzeyden yükseltilerek işlenmiştir. Merkezlerine birer kabara işlenmiştir. Sol panoda eşkenar dörtgenin dört köşesinde kabartma yaprak motifleri yer alır. Yapraklar arasında iki yana uzanan dallar ve uçlarında aşınmadan dolayı türü anlaşılamayan çiçek motifleri bulunmaktadır. Sol panodan orta panoya geçiş kıvrık dallardan çıkan spiral motifli bezeme ile sağlanmaktadır. Orta panoda üst köşelerde sağa dönen çarkıfelekler alt köşelerde ise yukarıdan aşağıya dönük biçimde yerleştirilmiş dal üzerinde yapraklı bezemeler yer alır. Sol panoya geçişte yirmialtı sıra halinde üçlü başak motiflerinden oluşan kabartma bezeme karşımıza çıkmaktadır. Sol panoda köşelerde yukarıdan aşağıya dönük biçimde stilize asma yaprağı bezemeleri görülmektedir.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

371. Lah 2

Ekim 2009; I. İzzeddin Keykavus Türbesi (Yarım Türbe); Kireç taşı; Kabartma (Resim 462)

Y: 64 cm. G: 150 cm.

Lahit türbenin kaidesinde duvar örgüsü içinde kullanılmıştır. Lahdin görünen yüzü üstte ve altta profillidir. İki yanda birbirine geçmiş, uçları daire ile birleşen oniki yaprak motifli iki madalyon vardır. Soldaki madalyonun yanında kısmen aşınmış olmakla beraber birbiri içine

geçmiş yaprakların oluşturduğu motif yer alır. Ortada ölen kişinin mesleğine ilişkin fikir veren kabartma silah/top tasviri karşımıza çıkar. Yanında oldukça aşınmış stilize yaprak bezemesi bulunur.

3.-4. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

372. Lah 3

Ekim 2009; Sahip Ata Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 463, 464)

Y: 64 cm. Üst G: 243 cm. Alt G: 250 cm. D: 110 cm.

Lahit caminin kuzey avlu duvarında bulunan portalin doğu kaidesinde duvar örgüsü içinde kullanılmıştır. Lahit aşağıya doğru genişler formdadır. Ön yüzde ortada uzunlamasına dikdörtgen bezemesiz bir pano vardır. Bu panonun iki yanında iki yatay dikdörtgen pano yer alır. Bu panolar içiçe geçmiş dairelerin oluşturduğu dört sivri yapraklı çiçek motifleri görülür. Pano ayrımları profillerle sağlanmıştır. Lahdin mevcut yan yüzüne bir sütunla geçilir. Sütun kesik piramit başlıklı ve kaidelidir. Yan yüzde iki kemer içinde, çelenkler içinde birisi aşınmış birisi mevcut Yunan haçı motifli bezeme karşımıza çıkar. Çelenkler üzerinde yer alan alınlıklardan birisinin bezemesi günümüze ulaşmıştır. Burada yer alan palmet motifi ile arkadlı kompozisyon tamamlanır.

4.-5. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Öney, 1968, s. 22; Sheppard, 1969, s. 67, resim 5; Aktaş, 1988, s. 183; Konyalı, 2007, s. 334 .

373. Lah 4

Haziran 2010; İç Karaarslan Mescidi; Gri mermer (Resim 465)

Y: 63 cm. G: 165 cm.

Lahit gövdesine ait levha yapının güney cephesinde duvar örgüsünde kullanılmıştır. Üstte profillendirilmiş olan lahdin mevcut yüzünde herhangi bir bezeme bulunmamaktadır.

4.-6. yüzyıllar (benzer örnek)

374. Lah 5

Haziran 2010; Dokuzun Han; Traverten (Resim 466)

Y: 47 cm. G: 118 cm.(k)

Hanın içinde kuzey duvar örgüsünde kullanılmış olan lahdin bir yüzüne ait parça, üstte düz bir profillidir, mevcut yüzde bezeme yoktur.

4.-6. yüzyıllar (benzer örnek)

375. Lah 6

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer; Kabartma, kazıma (Resim 467)

Y: 49 cm. G: 237 cm.(k)

Yapının güney cephesinde duvar örgüsünde yer alan, boyutlarına ve kompozisyon şemasına göre lahite ait gövde levhası ya da pseudo-lahit olduğunu düşündüğümüz eserin ön yüzünde üstte dikdörtgen bir bant içinde ikili şeritlerle oluşturulmuş ikili örgü motifi bezemesi yer almaktadır. Örgülerin ortası kabartma inci motifi görünümündedir. Altındaki ana bezeme solda, üçlü şeritlerle oluşturulmuş sepet örgü motifi ile doldurulmuş kare pano ile başlamaktadır. Yanında ikili şekilde yerleştirilmiş ve ortası bezemesiz bırakılmış arkadlı kompozisyon yer almaktadır. Kaide üzerinde yükselen üçer paye üzerinde kesik piramit biçimli başlıklara oturan üç kademeli iki kemerle oluşturulmuş iki ayrı kompozisyon biçiminde düzenlenmiştir. Kemerlerin içi çeşitli motiflerle doldurulmuştur. Soldan birinci içinde oldukça stilize edilmiş palmet bezemesi görülmektedir. Palmet üst yapraklarından ikisi üzerinde halat motifi bezemesi ilgi çekicidir. Yanında içiçe iki daire içinde yaprakların üzeri konturlu sekiz yuvarlak yapraklı çiçek motifi görülür. Bezemesiz alandan sonraki ikinci arkadlı düzenlemede, birinci kemer içinde ikili şeritli kare motifi işlenmiştir. Kareyi oluşturan şeritler üzerinde yine ikili şeritli dört yuvarlak yapraklı çiçek motifi bezemesi vardır. Son kemer içinde daire içinde sekiz kollu yıldız bezemesi görülmektedir. Kemerler arasında üstte içerden altı küçük boyutlu kabaralar yer alır. Bezeme en solda Malta haçı kabartması ile sonlanır. Haç üzeri ikili örgü motifi bezemelidir. Haç motifinin dışında köşelerde kabaralar yer alır. Üstteki ikisinin üzeri kazıma haç motiflidir.

10.-11. yüzyıllar (benzer örnek, teknik, motif, üslup)

Niewöhner, 2008, s. 332, no. 41, resim 45.

376. Lah 7

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 468)

Y: 85 cm.(k) G: 101 cm.(k)

Yapıda avlu güney duvar örgüsündedir. Lahit gövdesine ait levha, mevcut yüzünde üstte düz profillidir; altında halat motifi bezemeli dışbükey profil yer alır. Lahit yüzeyi oldukça aşınmıştır. Orta kısımda muhtemelen sonraki kullanımı amacıyla açılmış 3 cm. çapında yuva görülür.

4.-6. yüzyıllar (benzer örnek)

377. Lah 8

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer; Kabartma (Resim 469)

Y: 46 cm. G: 131 cm. D: 40 cm.

Derinliğine kesilerek yapının kuzey cephesinde duvar örgüsünde kullanılmış olan lahit ön yüzü bezemeli olarak karşımıza çıkar. İki kenardaki globus üzerinde Latin haçları, ortasında daire içinde Malta haçı kabartma tekniğinde işlenmiştir. Lahit yüzeyinde kısmen kalın tarak izleri görülür.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

378. Lah 9

Temmuz 2011; Şeyh Alaman Türbesi; Traverten; Kabartma (Resim 470)

Y: 63 cm. G: 127 cm.

Lahit kapağının dar yüzü olan parça duvar örgüsünde kullanılmıştır. Mevcut yüzde 58 cm. çapında disk yer alır. Yüzeyde ince tarak izleri görülür.

4.-6. yüzyıllar (benzer örnek)

6. 3. 3. Kuyu Bileziği

379. KB 1

Haziran 2010; Fuar Alanı; Traverten; Kabartma (Resim 471-473)

Y: 61 cm. G: 58 cm. D: 60 cm.

Dikdörtgen prizma biçimli eser Tacül Vezir Türbesinin de içinde bulunduğu fuar alanında yerde durmaktadır. İki yan yüzü bezemelidir, iki yan yüzü kaba yonu

işlenmiştir. Bezemeli yüzlerde merkezde daire içinde Malta haçı motifleri görülmektedir. Kuyu bileziğinin içi 40 cm. çapında düzgün biçimde tamamen oyuktur. Eser köşelerinde ve kenarlarında kısmen kırıklı olmakla beraber günümüze iyi şekilde ulaşmıştır.

5.-6. yüzyıllar (motif, üslup)

6. 3. 4. Ölçü Kabı

380. ÖK 1

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer (Resim 474)

G: 82 cm. Y: 42 cm.

Dikdörtgen biçimli eser yapının avlusunda kuzey duvar örgüsünde karşımıza çıkmaktadır. Eserin görünen üst yüzünde 28 cm. çapında ölçü yuvası mevcuttur. Kenarlarında kırık olan parça mevcut yüzde kısmen aşınmıştır.

6. 3. 5. Şarap İşliklerinde Kullanılan Baskı Kolu Yuvası

381. BKY 1

Temmuz 2011; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer (Resim 475)

G: 39 cm. D: 63 cm. (k)

Avluda kuzey duvar örgüsü içinde yer alan baskı kolu yuvasının mevcut yüzünde üstten alta doğru daralan yuva görülmektedir. Bir kenarında kırık olan parça diğer kenarlarda ve üst yüzde aşınmaya maruz kalmıştır. Baskı kolu yuvasının sağında taşçı işareti kazınmıştır.

382. BKY 2

Temmuz 2011; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer (Resim 476)

G: 60 cm.(k) D: 31 cm.(k)

Baskı kolu yuvası avluda kuzey duvar örgüsündedir. Görünen yüzünde üstten alta doğru genişleyen baskı kolu yuvası bulunmaktadır. Bir kenarında kırık olan parça diğer kenarlarda ve üst yüzde aşınmaya maruz kalmıştır.

383. BKY 3

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 477)

G: 39 cm. D: 66 cm.(k)

Yapının içinde doğu duvar örgüsünde kullanılmış olan eserin görünen yüzünde üstten alta doğru daralan baskı kolu yuvası bulunmaktadır. Bir kenarında kırık olan parça diğer kenarlarda ve üst yüzde aşınmaya maruz kalmıştır.

6. 4. İŞLEVİ BELİRLENEMEYEN TAŞ ESERLER

384. İB 1

Env.no. 197; Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Tosun Fakih Cami; Beyaz-gri mermer; Kabartma (Resim 478; Çizim 77)

Y: 33 cm. U: 159 cm.(k) D: 11 cm.

Sol kenarda kırık olan dikdörtgen kesitli eser müzenin bahçesinde bulunmaktadır. Ön yüzü bezemeli, diğer yüzleri bezemesizdir. Bezemeli ön yüzde yedisi tam, birisi kısmen mevcut olan ve birbirlerine iki şeritli düğümlerle bağlanan sekiz kare pano yer alır. Kareler içindeki düğümlü dairelerin soldan ilkinde halat motifi içinde çarkıfelek motifi, ikincisinde sekiz yuvarlak yapraklı çiçek, üçüncüsünde zigzag motifi içinde yıldız motifini de a nımsatan oniki sivri yapraklı çiçek, dördüncüsünde muhtemelen sonraki kullanımında kazınmış olduğu düşünülen bir haç, beşincisinde kıvrık dal motifi içinde altı yapraklı çiçek, altıncısında ortası altı yuvarlak yapraklı çiçek bezemeli stilize çarkıfelek motifi, yedincisinde birinci dairede olduğu gibi halat motifi içinde çarkıfelek motifi, sonuncusunda ise Malta haçına ait bir kol bezemesi karşımıza çıkar. Alt ve üst yüzler düzgün, arka ve bir yan yüz kabaca düzgündür.

11.-12. yüzyıllar (teknik, motif, kompozisyon)

Kunduracı, 1989, 18-19, Resim 3-4.

385. İB 2

Env.no. 1999.5.1; Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Çumra, Üçhöyükler Köyü, Memiş Gölcü'den satın alma; Traverten; Kabartma (Resim 479; Çizim 78)

Y: 36 cm. U: 134 cm.(k) D: 20.5 cm.

Müzenin bahçesinde teşhirde olan dikdörtgen kesitli eser iki yan kenarından kırıktır. Ön yüzü bezemeli olan eserin diğer yüzleri bezemesizdir. Bezemeli ön yüzde birbirlerine üç şeritle oluşturulmuş düğümlerle bağlanan yedi daire motifi yer alır. Düğümlü dairelerin soldan birincisinde dört yuvarlak yapraklı çiçek motifi işlenmiştir. Yaprakların ortasında küçük birer matkap oyuğu vardır. İkincisinde bir yuvarlak bir sivri yaprağın dönüşümlü olarak yerleştirildiği oniki yapraklı çiçek, üçüncüsünde kabartma tavşan motifi, dördüncüsünde yaprakların üzeri yivlerle hareketlendirilmiş dört yuvarlak yapraklı çiçek motifi, beşincisinde ise çarkıfelek motifi yer almaktadır. Altıncı daire içinde ortası matkap oyuklu spiral dizisi içinde haç motifini anımsatan dört sivri yapraklı çiçek motifi işlenmiştir. Yedinci ve mevcut durumuyla sonuncu daire içinde kısmen aşınmış durumda Malta haçı bezemesi görülmektedir. Eserin kırık olmayan diğer yüzleri kabaca düzgündür.

10.-12. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

386a-b. İB 3a-b

Env.no. 1999.5.2, 1999.5.3; Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Çumra, Üçhöyükler Köyü, Memiş Gölcü'den satın alma; Traverten; Kabartma (Resim 480, 481; Çizim 79)

a) Y: 29 cm. U: 83 cm.(k) D: 19.5 cm.

b) Y: 29 cm. U: 110 cm.(k) D: 19.5 cm.

Aynı esere ait iki parça halindeki eserler müzenin bahçesinde teşhirdedirler ve iki yan kenarlardan kırık olarak karşımıza çıkarlar. Üstte dik açılı ve dışa taşkın; yazıt içeren bir profilli bir bant yer alır:

a) Λ N T Λ K A N K C Λ Λ T I C Δ Γ H Δ C
b) C Λ E M I C Δ _ Δ Π _ Λ O N K O N O T O X ? ? T _ ⊕ M Π[70]

Yazıtlı profil içbükey sonlanarak, altında bombeli formda bezemeli bölümle bağlanır. Bezemeyi birbirine bitişik iki sütuna oturmuş üç kademeli kemerlerle oluşturulmuş arkadlı kompozisyon oluşturmaktadır. Birinci parçada üç tam biri yarım olarak karşımıza çıkan arkadlı

[70] Prof. Dr. Thomas Corsten'ın verdiği bilgiye göre, ikinci parçanın üzerindeki yazıt anlam ifade etmemektedir; ancak birinci parçadaki yazıt, αν τὰ κάνκελα τῖς ἁγήας olarak okunabilmektedir. Bu yazıttan, parçanın bir kiliseye ithaf edilerek armağan edildiği anlaşılmaktadır.

kompozisyon, ikinci parçada ise dörtlü arkad biçiminde işlenmiştir. Arkadların içi stilize palmet bezemelidir. Palmetlerin alt yaprakları üzerinde ortada matkapla açılmış oyuklar vardır. Üstte kemerler arasında son derece stilize palmet alt yaprakları işlenmiştir. Ortaları matkap oyuklu olan bu bezemeler dışında, birinci parçada tekli matkap oyukları görülmektedir. Motiflerin altında bezemesiz düz bölüm ince bir profille bezemeli alandan ayrılmaktadır. Birinci parçanın ön yüzünde kısmen aşınmalar göze çarparken, ikincisi oldukça iyi durumdadır. Eserlerin alt, üst ve arka yüzleri kabaca düzgündür.

10.-11. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

387. İB 4

Env.no. 98; Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; İlisıra; Sarımtırak-beyaz mermer; Kabartma (Resim 482; Çizim 80)

Y: 23 cm. U: 59 cm.(k) D: 8.5 cm.

Teşhir salonunda bulunan dikdörtgen kesitli eser sol kenarından kırıktır. Ön yüzde birbirine bitişik iki sütuna oturmuş kemerlerle oluşturulmuş üçlü arkadlı kompoziyon bezemesi görülmektedir. Ortadaki kemer tek kademeli, iki yandaki kemerler ise üç kademelidir. Ortadaki kemer içinde incili Malta haçı işlenmiştir; haç üzeri konturlanarak belirlenmiştir. İki yandaki kemerler içinde stilize palmet motifleri yer alır. Üstte kemerler arasında stilize palmet yaprakları karşımıza çıkar. Üst yüzde çapı 3 cm. derinliği 4 cm. olan iki kurşun yuvası bulunur. Kırık olan yan yüz hariç diğer yüzler kabaca düzgündür.

10.-11. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Sodini, 1980, s. 137, resim 38b; Kunduracı, 1989, s. 20-21, resim 5.

388. İB 5

Env.no. 1023; Nisan 2004, Haziran 2005, Ekim 2009; Konya Arkeoloji Müzesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 483; Çizim 81)

Y: 23.5 cm. U: 87.5 cm.(k) D: 15 cm.

Envanter kaydında nereden getirildiği belirtilmeyen dikdörtgen kesitli eser sağ yan yüzünden kırıktır. Ön yüzde mevcut altı kare panodan soldan birincisindeki bezeme kazınmış ya da aşınmıştır.

Yanındaki dört pano içinde lotus motifleri işlenmiştir. Lotus yaprakları konturlanarak verilmiştir. Alçak kabartma tekniğinde lotusların merkez noktasında birer matkap oyuğu bulunur. Altıncı ve son panoda ise ikili şeritlerle oluşturulmuş ve ortaları matkap oyuklu olan düğümlenen dörtlü örgü motifi karşımıza çıkmaktadır. Alt ve üst yüzleri düzgündür. Kırık olmayan sol yan yüz düzgün olup, 6 cm. çapında ve 4 cm. derinliğinde bir kurşun yuvası vardır.

10.-12. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Kunduracı, 1989, s. 26, resim 12.

389. İB 6

Env.no. 915; Temmuz 2011; Koyunoğlu Müzesi, A. R. İzzet Koyunoğlu bağışı; Beyaz-gri mermer; Kabartma, kazıma (Resim 484; Çizim 82)

Y: 22 cm.(k) U: 36.5 cm.(k) D: 21.5 cm.

Dikdörtgen kesitli eser sağ yan yüzünden kesilmiştir. Ön yüzü bezemeli, diğer yüzleri bezemesizdir. Bezemeli yüzde altta kısmen kırık olmakla beraber solda çerçeve içinde arslan figürü görülür. Sağında üç şeritli kare ile düğümlenerek birleşen yine üç şeritli daire içinde Malta haçına ait sol haç kolu görülür. Haç kolu konturlanmıştır. Arslan figürü ağzı açık biçimde, kuyruğu yukarı kıvrılmış ve ön ayağını kaldırmış biçimde hareket eder pozisyonda verilmiştir. Yelesi kazıma tekniğinde çizgisel olarak belirlenmiştir. Arşitrav kesik olan sağ yüzünde kalın taraklıdır. Diğer yüzlerde kabaca düzgündür ve murçla işlenmiş olduğu görülür.

11.-12. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Kunduracı, 1989, s. 37, resim 20, çizim 17; Kunduracı ve Mimiroğlu, 2011, s. 166, resim 9-10.

390. İB 7

Env.no. 13/685; Temmuz 2011; Koyunoğlu Müzesi, A. R. İzzet Koyunoğlu bağışı; Traverten; Kabartma (Resim 485)

Y: 21 cm.(k) U: 45 cm.(k) D: 16.5 cm.(k)

Dikdörtgen kesitli eser ön yüzde bezemelidir; diğer yüzlerde kırıktır. Ön yüzde merkezde Latin haçı ve iki yanında simetrik yerleştirilmiş iki stilize kuş

bezemelidir. Eser yüzeyinde aşınmalar mevcuttur.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Kunduracı, 1989, s. 36, resim 29, çizim 16; Kunduracı ve Mimiroğlu, 2011, s. 167, resim 16.

391. İB 8

Ekim 2009; Konya Alaeddin Camisi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 486)

Y: 22 cm. U: 80 cm.

Caminin avlusunda doğu duvar örgüsünde kullanılmış olan eserin sadece ön yüzü görülmektedir. Ön yüzünde 14 cm. yüksekliğinde onüç yiv yer alır. Kenarlarda kırıklar mevcuttur.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

392. İB 9

Haziran 2010; Kapı Camii; Traverten; Kabartma (Resim 487)

Y: 39 cm. U: 170 cm. Ü.D: 27 cm.

Eser yapının güney cephesinde bulunan pencere açıklığında pencere denizliği işlevinde kullanılmıştır. Muhtemelen alttan kesilmiştir. Eser yüzeyinde kısmen aşınmalar görülür. Mevcut durumuyla üstte uzun ve dik açılı bir profil ile başlayarak, altında yer alan içbükey profille devam eder. İçbükey profil yine uzun ve dik profil ile bağlanarak sonlanır. Yüzey ince taraklıdır. İçbükey profilin merkezinde kabartma tekniğinde işlenmiş madalyon içinde, dört yuvarlak yapraklı çiçeği de hatırlatan haç motifi yer alır.

5.-6. yüzyıllar (form)

Muşmal ve Çetinarslan, 2009, s. 457, resim 11.

393. İB 10

Haziran 2010; Kapı Camii; Kireç taşı; Kabartma (Resim 488)

Y: 40 cm.(k) G: 37 cm.(k)

Eser caminin kuzey duvar örgüsünde kullanılmıştır. Üstte dik ve düz bir profil, yüzeyi ince taraklı olarak işlenmiş olarak karşımıza çıkmaktadır. Altında kabartma tekniğinde zigzag motifi bezemeli içbükey profil yer alır. Altındaki bezemesiz içbükey profil en altta bulunan bir diğer içbükey profille sonlanır. En

alttaki profil kabartma tekniğinde dört sivri yapraklı çiçek motifinin yarım uygulaması olan iki sivri yapraklı çiçek motifi ile bezenmiştir. Yaprak aralarındaki boşluklar tekli matkap oyukları ile hareketlendirilmiştir.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

Muşmal ve Çetinarslan, 2009, s. 457, resim 9.

394. İB 11

Haziran 2010; Fakih Dede Türbesi; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 489)

Y: 26 cm. U: 80 cm.(k) D: 18 cm.(k)

Dikdörtgen kesitli eser yapının güney cephesinde bulunan pencerede dikey olarak söve işlevinde kullanılmıştır. Yapının içine girilemediğinden eserin derinliği tam olarak alınamamıştır. Eser iki yan yüzünde pencere boyutlarıyla uyumlu olması için kesilmiştir. Görülebildiği kadarıyla ön yüzü bezemeli alt yüzü düzgündür. Ön yüzde üstte iki dışbükey arasında üç şeritle oluşturulmuş örgü motifi işlenmiştir. Altında geniş bir yüzey üzerinde arşitravın ana bezemesi görülür. En solda kesilmiş olduğundan sadece ikisi görülebilen içiçe üç daireden oluşan iki daire motifi birbirine bitişik olarak karşımıza çıkar. Yanında üç burmalı sütun üzerinde kesik piramit biçimli başlıklara oturan üç kademeli iki kemerle oluşturulmuş arkadlı kompozisyon bezenmiştir. Kemerler ortasında, ortası matkap oyuklu daire motifi yer alır. Kemerler içinde solda ikili şeritli daire içinde oniki sivri yapraklı çiçek motifi, sağda ise yaprak üzerleri konturlu sekiz yuvarlak yapraklı çiçek motifi işlenmiştir. Arkadlı kompozisyonun yanında kare pano içinde dört sivri yapraklı kompozisyon bulunmaktadır. En sağda ikili şeritlerle oluşturulmuş sepet örgü motifi ile doldurulmuş kare pano görülmektedir. Kompozisyon altta üzeri astragal motifi ile bezenmiş dışbükey profil ile sonlanmaktadır. Astragal motifi üzerinde kırıklar mevcuttur.

9.-10. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

395. İB 12

Haziran 2010; Evhadeddin Kirmani Türbesi; Beyaz mermer; Kabartma, kazıma (Resim 490, 491)

Y: 14 cm. U: 45 cm.(k) D: 18 cm.(k)

Yapının doğu cephesinde duvar örgüsünde kullanılmış olan eser arka ve yan yüzlerde kırıktır. Ön yüzü iki düz profil arasında içbükey profillendirilmiştir. Alt ve üstteki düz yüzeyler stilize örgü motifi bezemelidir. İçbükey alan ise oldukça aşınmış olmakla beraber, tekli örgü motifi ile bezenmiş olduğu anlaşılmaktadır.

Orta Bizans Dönemi (üslup)

396. İB 13

Haziran 2010; Hoca Hasan Cami; Traverten; Kabartma (Resim 492)

Y: 32 cm. U: 118 cm.(k)

Eser yapının kuzey cephe duvar örgüsünde yer alır. Ön yüzü solda bezemesiz bir alanla başlar; yanında mevcut durumuyla üç meander motifi işlenmiştir. Meanderlerin merkezinde Swastika formu görülmektedir. Lento yüzeyinde kısmen aşınmalar göze çarpar.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

397. İB 14

Temmuz 2011; Hasbey Dar'ül Hüffazı; Traverten; Kabartma (Resim 493)

Y: 57 cm.(k) G: 46 cm.(k)

Eser yapının güney cephe duvar örgüsünde kullanılmıştır. Üstte ikili şeritlerle oluşturulmuş üçlü örgü motifi bir band içinde yer alır. Yüzeyden taşkın biçimde yüksek kabartma tekniğinde işlenmiştir. Alt kısmı bezemesiz bırakılmıştır.

10.-12. yüzyıllar (tip, teknik, motif, üslup)

398. İB 15

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı; Kabartma (Resim 494)

Y: 38 cm. G: 77 cm.

Eser, yapının avlusunda kuzey duvar örgüsünde yer alır; dört yönde kırıktır. Üstte kıvrık dallardan çıkan spiral motifli profil altında içbükey bezemesiz profille bağlanır. Altında geisipodes bezemesi ve yine daha küçük boyutlu kıvrık dallardan çıkan spiral motifiyle devam eder. Altta zigzag motifleri ile sonlanır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

399. İB 16

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 495)

Y: 95 cm.(k) G: 32 cm.(k)

Yapının avlusunda kuzey duvar örgüsünde yer alan eser dört yönde kırıktır. Üstten alta doğru kıvrık dallardan çıkan spiral motifli ve zigzag motifli, altındaki içbükey profilde astragal motifli bezemeler yer alır. Alttaki içbükey profilli yüzey bezemesizdir; üzeri yine kıvrık dallardan çıkan spiral motifi bezemeli düz profil ile bağlanarak sonlanır. Eser yüzeyinde aşınmalar mevcuttur.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

400. İB 17

Haziran 2010; Zazadin Han; Bazalt; Kabartma (Resim 496)

Y: 31 cm.(k) G: 82 cm.(k)

Eser yapının avlusunda kuzey duvar örgüsünde yer almaktadır. Dört yönde kırıktır. Üstte dik ve düz profil, ardından gelen biri kabartma tekniğinde zigzag motifli, diğeri astragal motifli iki düz profil ile bağlanır. Altında içbükey bir profille devam eder. İçbükey profil ardından gelen düz profil ve altındaki dört sivri yapraklı çiçek motifinin yarım uygulaması olan iki sivri yapraklı çiçek motifleriyle bezeli profil ile sonlanır. Yaprak motiflerinin aralarında inci motifleri yer alır. Eser yüzeyinde kısmen aşınmalar görülmektedir.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

401. İB 18

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 497)

Y: 31 cm.(k) G: 116 cm.(k)

Güney cephede duvar örgüsü içinde yer alan eser dört kenarından kırıktır ve yüzeyinde aşınmalar vardır. Üstte bezemesiz düz bir profille başlar. Altında yine profillerle ayrılan iki yüzeyden üstte olanı, kıvrık dallardan çıkan spiral motifi ile bezenmiştir. Yaprak motiflerinin aralarında inci motifleri yer alır. Altta olan profil ise dört sivri yapraklı çiçek motifinin yarım uygulaması olan iki sivri yapraklı çiçek motifi ile bezelidir.

Bezeme alçak kabartma tekniği uygulanarak işlenmiştir.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

402. İB 19

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 498)

Y: 31 cm.(k) G: 138 cm.

Sol yanda kırık olan eser yapının avlusunda duvar örgüsü içinde karşımıza çıkmaktadır. Ön yüzü soffit bezemelidir. Soffitin sol kenarı üstte kazıma tekniğinde spiral motifi ile sonlanır. Yüzey oldukça aşınmıştır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

403. İB 20

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 499)

Y: 24 cm. G: 91 cm.(k)

İki yan kenarda kırık olan eser yapının batı cephesinde duvar örgüsü içindedir. Ön yüzde içbükey biçimli sonlanan soffit bezemelidir.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

404. İB 21

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı; Kabartma (Resim 500)

Y: 21 cm. U: 93 cm.(k)

Yapının avlusunda kuzey duvar örgüsü içinde bulunan ve iki yan kenarından kırık olan eser yüzeyinde yer yer kırıklar ve aşınmalar görülmektedir. Görünen ön yüzde üstte düz bir profil altında merkezde daire içinde Latin haçı bezemesi işlenmiştir. Haçın iki yanında başları haça doğru dönük biçimde iki kartal figürü kabartması yer almaktadır. Kanatları çırpar biçimde açık olarak tasvir edilmişlerdir. Kanat tüyleri ve kuyruk çizgisel biçimde konturlanarak gerçekçi bir yaklaşım sağlanmaya çalışılmıştır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

405. İB 22

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 501)

Y: 63 cm. G: 80 cm.(k)

Yapının avlusunda güney duvar örgüsü içinde yer alan eser yaklaşık olarak ortadan kırıktır. Mevcut durumuyla, profilli bir çerçeve içinde eşit uzunlukta olduğu anlaşılan kolları ile Yunan haçına ait sol kol ve kısmen olarak üst kol kabartması görülmektedir. Haç bezemesi kabartma tekniğinde işlenmiştir. Eser kenarlarında kısmen kırıklar vardır; yüzeyinde aşınmalar söz konusudur.

5.-6. yüzyıllar (malzeme, teknik, üslup)

406. İB 23

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 502)

Y: 40 cm. G: 106 cm.(k)

Eser yapının avlusunda güney duvar örgüsünde yer alır. Sol yan yüzde kırık olan eserin mevcut yüzünde sağda içbükey sonlanan soffit motifi içinde sol kenarda içindeki motifi görünemeyen bir daire motifi işlenmiştir. Kenarlarında kısmen kırık ve aşınmalar vardır, ayrıca orta kısmında boydan boya çatlak görülmektedir.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

407. İB 24

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten; Kabartma (Resim 503)

Y: 52 cm.(k) G: 115 cm.(k)

Yapının avlusunda kuzey duvar örgüsünde bulunan ve dört kenarından kırık olan eserin mevcut ön yüzü oldukça aşınmıştır. Ön yüzde dikdörtgen bir çerçeve içinde solda daire içinde Malta haçı kabartması yer alır. Ortada köşeleri eksenlere gelir biçimde yerleştirilmiş kare içinde altı yuvarlak yapraklı çiçek motifi görülür. En solda ise yine daire içinde Malta haçı işlenmiştir.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

408. İB 25

Haziran 2010, Temmuz 2011; Zazadin Han; Gri mermer; Kabartma (Resim 504)

Y: 26 cm.(k) G: 43 cm.(k)

Eser yapının avlusunda güney duvar örgüsü içinde kullanılmıştır. Dört kenarından kırıktır ve yüzeyinde aşınmalar mevcuttur. Merkezde kabartma tekniğinde daire içinde haç bezemesi

bulunmaktadır. İncili Malta haçı formunda işlenmiş olan haçın kollarında da birer inci motifi karşımıza çıkmaktadır.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

409. İB 26

Temmuz 2011; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer; Kabartma (Resim 505)

Y: 29 cm. G: 73 cm.

Yapının içinde doğu duvar örgüsünde bulunan eser dört kenarda kırıktır; yüzeyi oldukça aşınmıştır. Mevcut durumuyla ön yüzde alt kolu kısmen aşınmış Latin haçı kabartma tekniğinde işlenmiştir.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

410. İB 27

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer; Kabartma (Resim 506)

Y: 100 cm. G: 206 cm.

Yapının güney cephe duvar örgüsünde bulunan eser ön yüzünde içbükey sonlanan soffit motiflidir. Soffit iki yanda tek kademe ile sınırlandırılmıştır. Soffitin alt çizgisi üzerinde altı yuvarlak oyuk vardır. Yüzeyde ince tarak izleri görülür.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif)

411. İB 28

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer; Kazıma (Resim 507)

Y: 41 cm.(k) G: 58 cm.(k)

Dört kenarında kırık olan eserin ön yüzünde kazıma tekniğinde daire içinde haç motifi yer alır. Haç kolları arasında anlaşılamayan harf benzeri motifler görülür.

5.-6. yüzyıllar (teknik, motif, üslup)

İşlevi Belirlenemeyen Eser Listesi

412. İB 29

Haziran 2010; Konya Alaeddin Camisi; Traverten (Resim 508)

Y: 19 cm. G: 36 cm.

413. İB 30

Ekim 2009; Konya Alaeddin Camisi; Traverten (Resim 509)

Y: 33 cm. G: 58 cm.

414. İB 31

Ekim 2009; Konya Alaeddin Cami; Traverten (Resim 510)

Y: 57 cm. G: 70 cm.

415. İB 32

Haziran 2010; Beşarebey Mescidi; Traverten (Resim 511; Çizim 83)

Y: 18 cm. G: 51 cm.

416. İB 33

Haziran 2010; Beşarebey Mescidi; Traverten (Resim 512; Çizim 84)

Y: 17 cm. Ü.G: 35 cm. A.G: 27 cm.

417. İB 34

Haziran 2010; Kapı Camii; Traverten (Resim 513)

Y: 32 cm. G: 47 cm.

418. İB 35

Haziran 2010; Hoca Hasan Camisi; Traverten (Resim 514; Çizim 85)

Y: 21 cm. G: 50 cm. D: 16 cm.

419. İB 36

Haziran 2010; Hoca Hasan Camisi; Traverten (Resim 515; Çizim 86)

Y: 26 cm. G: 59 cm.

420. İB 37

Haziran 2010; Hoca Hasan Camisi; Traverten (Resim 516; Çizim 87)

Y: 27 cm. G: 58 cm.

421. İB 38

Haziran 2010; Hoca Hasan Camisi; Traverten (Resim 517)

Y: 25 cm. G: 60 cm.

422. İB 39

Haziran 2010; Hoca Hasan Camisi; Traverten (Resim 518; Çizim 88)

Y: 24 cm. G: 45 cm.

423. İB 40

Haziran 2010; Hoca Hasan Camisi; Traverten (Resim 519; Çizim 89)

Y: 24 cm. G: 30 cm.

424. İB 41

Haziran 2010; Zazadin Han; Sarımtırak-beyaz mermer (Resim 520; Çizim 90)

Y: 23 cm. G: 96 cm.

425. İB 42

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 521)

Y: 29 cm. G: 164 cm.

426. İB 43

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 522)

Y: 29 cm. G: 117 cm.

427. İB 44

Haziran 2010; Zazadin Han; Bazalt (Resim 523)

Y: 24 cm. G: 155 cm.

428. İB 45

Haziran 2010; Zazadin Han**;** Gri mermer (Resim 524)

Y: 31 cm. G: 23 cm.

429. İB 46

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 525)

Y: 40 cm. G: 35 cm.

430. İB 47

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 526)

Y: 26 cm. Ü.G: 50 cm. A.G: 42 cm.

431. İB 48

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 527)

Y: 31 cm. Ü.G: 52 cm. A.G: 41 cm.

432. İB 49

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 528)

Y: 27 cm. G: 197 cm.

433. İB 50

Haziran 2010; Zazadin Han; Sarımtırak-beyaz mermer (Resim 529)

Y: 40 cm. G: 92 cm.

434. İB 51

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 530)

Y: 34 cm. G: 124 cm.

435. İB 52

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 531)

Y: 25 cm. G: 52 cm.

436. İB 53

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 532)

Y: 26 cm. G: 83 cm.

437. İB 54

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 533; Çizim 91)

Y: 16 cm. G: 78 cm.

438. İB 55

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı (Resim 534)

Y: 32 cm. G: 48 cm.

439. İB 56

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 535)

Y: 32 cm. G: 50 cm.

440. İB 57

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı (Resim 536; Çizim 92)

Y: 43.5 cm. G: 64 cm.

441. İB 58

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı (Resim 537; Çizim 93)

Y: 31 cm. G: 59 cm.

442. İB 59

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 538)

Y: 29 cm. G: 81 cm.

443. İB 60

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 539)

Y: 28 cm. G: 178 cm.

444. İB 61

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 540)

Y: 23 cm. G: 169 cm.

445. İB 62

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 541)

Y: 31 cm. G: 162 cm.

446. İB 63

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 542)

Y: 40 cm. G: 92 cm. D: 55 cm.

447. İB 64

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 543)

Y: 28 cm. G: 85 cm.

448. İB 65

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 544)

Y: 34 cm. G: 103 cm.

449. İB 66

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı (Resim 545)

Y: 30 cm. G: 131 cm.

450. İB 67

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı (Resim 546)

Y: 24 cm. G: 164 cm.

451. İB 68

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı (Resim 547)

Y: 38 cm. G: 105 cm.

452. İB 69

Haziran 2010; Zazadin Han; Kireç taşı (Resim 548)

Y: 24 cm. Ü.G: 89 cm. A.G: 80 cm.

453. İB 70

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 549)

Y: 33 cm. Ü.G: 79 cm. A.G: 73 cm.

454. İB 71

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 550)

Y: 28 cm. G: 112 cm.

455. İB 72

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 551)

Y: 28 cm. G: 96 cm.

456. İB 73

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 552)

Y: 28 cm. G: 163 cm.

457. İB 74

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 553)

Y: 25 cm. G: 142 cm.

458. İB 75

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 554)

Y: 24 cm. G: 220 cm.

459. İB 76

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 555)

Y: 24 cm. G: 224 cm.

460. İB 77

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 556)

Y: 32 cm. G: 55 cm.

461. İB 78

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri mermer (Resim 557)

Y: 27 cm. G: 145 cm.

462. İB 79

Haziran 2010; Zazadin Han; Gri-beyaz mermer (Resim 558)

Y: 31 cm. G: 89 cm.

463. İB 80

Haziran 2010; Zazadin Han; Traverten (Resim 559)

Y: 35 cm. G: 120 cm.

7. DEĞERLENDİRME

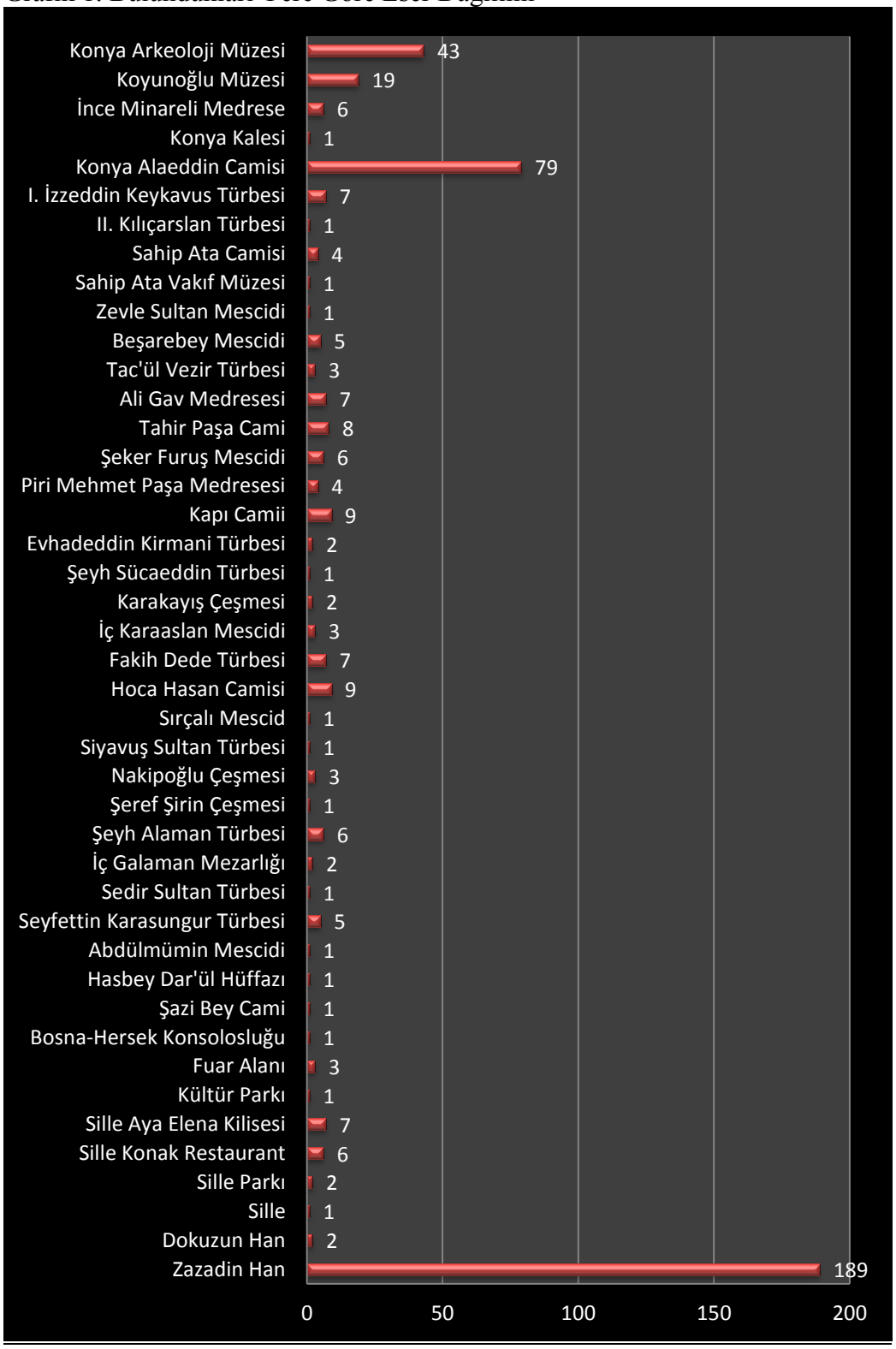
Değerlendirmede Konya merkez ve yakın çevresinde saptanan taş eserler türlerine göre ayrılarak ele alınmıştır. Türler öncelikle kendi içlerinde, sonrasında çevre bölgeler ve başkent; ayrıca Bizans İmparatorluğu'nun eyaletlerindeki örnekler eşliğinde üslup, motif, kompozisyon, bezeme tekniği, malzeme ve boyut gibi kriterlerle değerlendirilmiştir. Tezdeki taş eserlerin kendi içlerinde değerlendirilmeleri, eserlerin yapılarda birlikte kullanımlarını göstermesinin yanında, İkonion'da Bizans Dönemi mimarisine yönelik sonuçlar ortaya koymuştur. Değerlendirmede tez kapsamındaki eserlerin tarihlendirmesi, bölgenin tarihçesi göz önünde bulundurularak, Anadolu ve Anadolu dışı tarihlendirilmesi belirlenmiş Bizans taş eserleri ile karşılaştırılması ile sağlanmıştır.

Eserlerin Bulundukları Yerler ve Türler:

Günümüz Konya'sının büyükşehir belediye sınırları kapsamında içinde müze, park, konsolosluk binası, restaurant, mezarlık, kale kalıntısı, kilise ve Türk dönemine ait dini ve sivil yapılar bulunan toplam 43 farklı yerde Bizans dönemine ait eserler çalışılmış ve 463 eser çalışılarak kataloğu hazırlanmış ve değerlendirilmiştir.

Eserlerin bulunduğu yerlere göre dağılımı yapıldığında, en yoğun eser içeren yapı, toplam 189 eserle Zazadin Han olarak karşımıza çıkmaktadır (Ek 1). Bunu 79 eserle Konya Alaeddin Camisi, 41 eserle Konya Arkeoloji Müzesi ve 19 eserle Koyunoğlu Müzesi takip etmektedir. Sayısal yoğunluk Zazadin Han'ın yerinde ve/veya yakınlarında; ayrıca Alaeddin Camisi'nin bulunduğu tepede yoğun bir Bizans Dönemi yapılaşmasının olduğunu gözler önüne sermektedir. Diğer yapı-eser sayısı dağılımı ise şöyledir: İnce Minareli Medrese Taş ve Ahşap Eserleri Müzesi 6, Konya Kalesi 1, I. İzzeddin Keykavus Türbesi 7, II. Kılıç Arslan Türbesi 1, Sahip Ata Camisi 4, Sahip Ata Vakıf Müzesi 1, Zevle Sultan Mescidi 1, Beşarebey Mescidi 5, Tac'ül Vezir Türbesi 3, Ali Gav Medresesi 7, Tahir

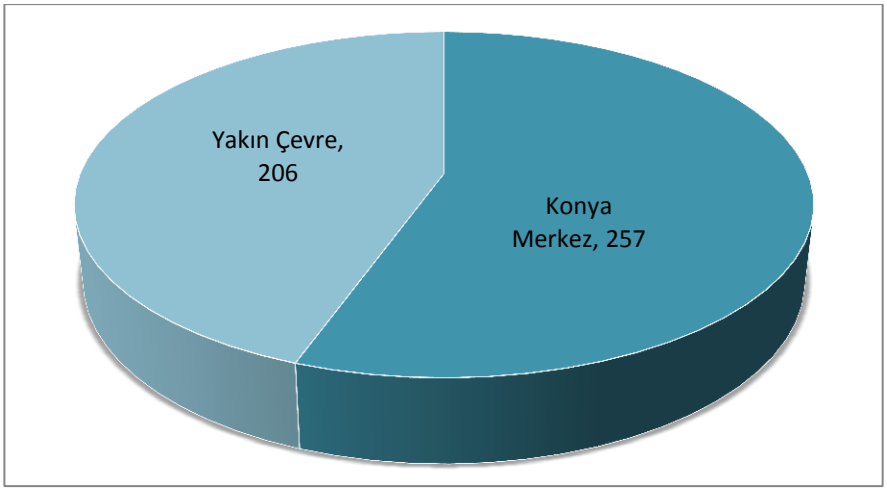
Grafik 1. Bulundukları Yere Göre Eser Dağılımı

Paşa Cami 8, Şeker Furuş Mescidi 6, Piri Mehmet Paşa Medresesi 4, Kapı Camii 9, Evhadeddin Kirmani Türbesi 2, Şeyh Sücaeddin Türbesi 1, Karacihan Çeşmesi 2, İç Kara-aslan Mescidi 3, Fakih Dede Türbesi 7, Hoca Hasan Cami 9, Sırçalı Mescit 1, Siyavuş Sultan Türbesi 1, Nakipoğlu Çeşmesi 3, Şeref Şirin Çeşmesi 1, Şeyh Alaman Türbesi 6, İç Galaman Mezarlığı 2, Sedir Sultan Türbesi 1, Seyfettin Karasungur Türbesi 5, Abdülmümin Mescidi 1, Hasbey Dar'ül Hüffazı 1, Şazi Bey Camisi 1, Bosna-Hersek Fahri Konsolosluğu 1, Fuar Alanı 3, Kültür Parkı 1, Sille Aya Elena Kilisesi 7, Sille Konak Restaurant 6, Sille Parkı 2, Sille içinde 1 ve Dokuzun Han 2.

Taş eserlerin bulundukları yerleşimlere göre dağılımına bakıldığında Konya merkezde 257 eser, yakın çevresinde bulunan Sille, Dokuzun Han ve Zazadin Han'da ise 206 eser olduğu belirlenmiştir (Bkz. Diyagram 1). Konya merkezde Bizans Dönemi yapılarının olduğu bilinmektedir. Aynı şekilde Sille ve Zazadin Han Bizans Dönemi'nde mimari etkinliklerin olduğu diğer yerleşimlerdir. Dokuzun Han'da bulunan eserler ise muhtemelen yakın çevreden getirilerek inşasında kullanılmıştır.

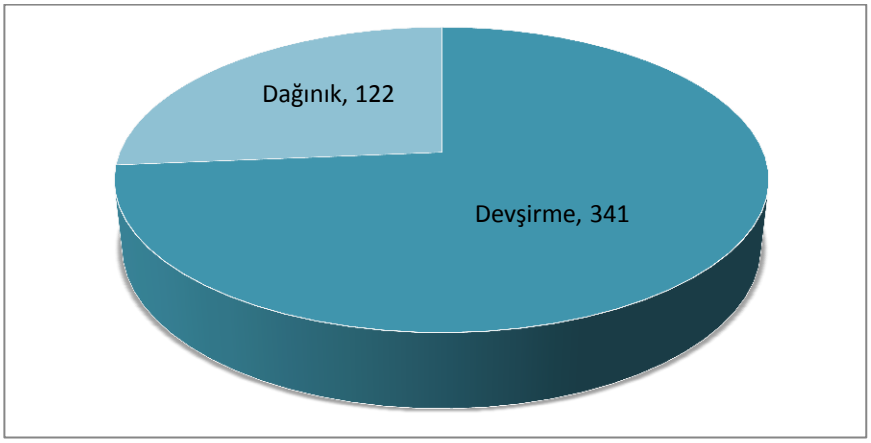
Diyagram 1. Yerleşimlere göre dağılım

Eserlerimizin bir bölümü Bizans ve Türk dönemi yapılarında devşirme olarak kullanılarak günümüze ulaşmıştır. Toplam 341 eser devşirme olarak karşımıza çıkarken, müzelerde,

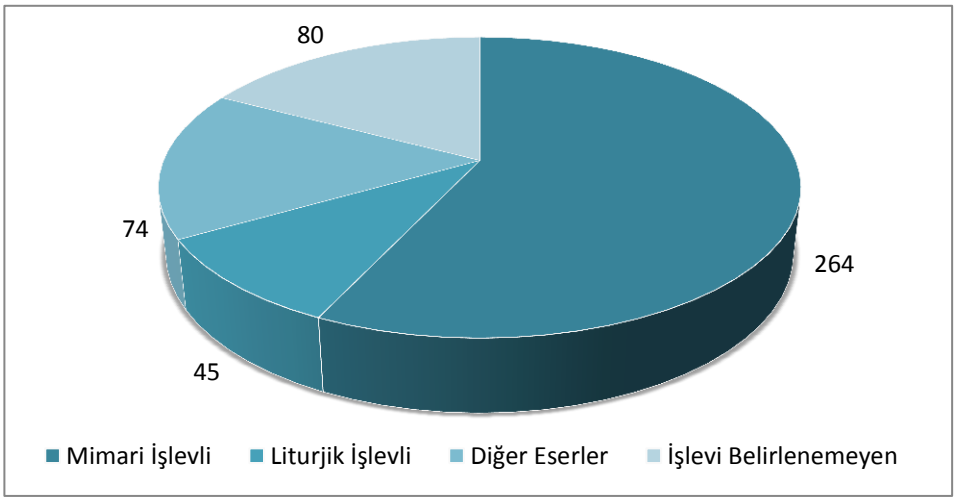
parklarda ve yapı çevrelerinde dağınık olarak bulduğumuz eser ise 122'dir (Bkz. Diyagram 2).

Diyagram 2. Devşirme ve dağınık olmalarına göre dağılım

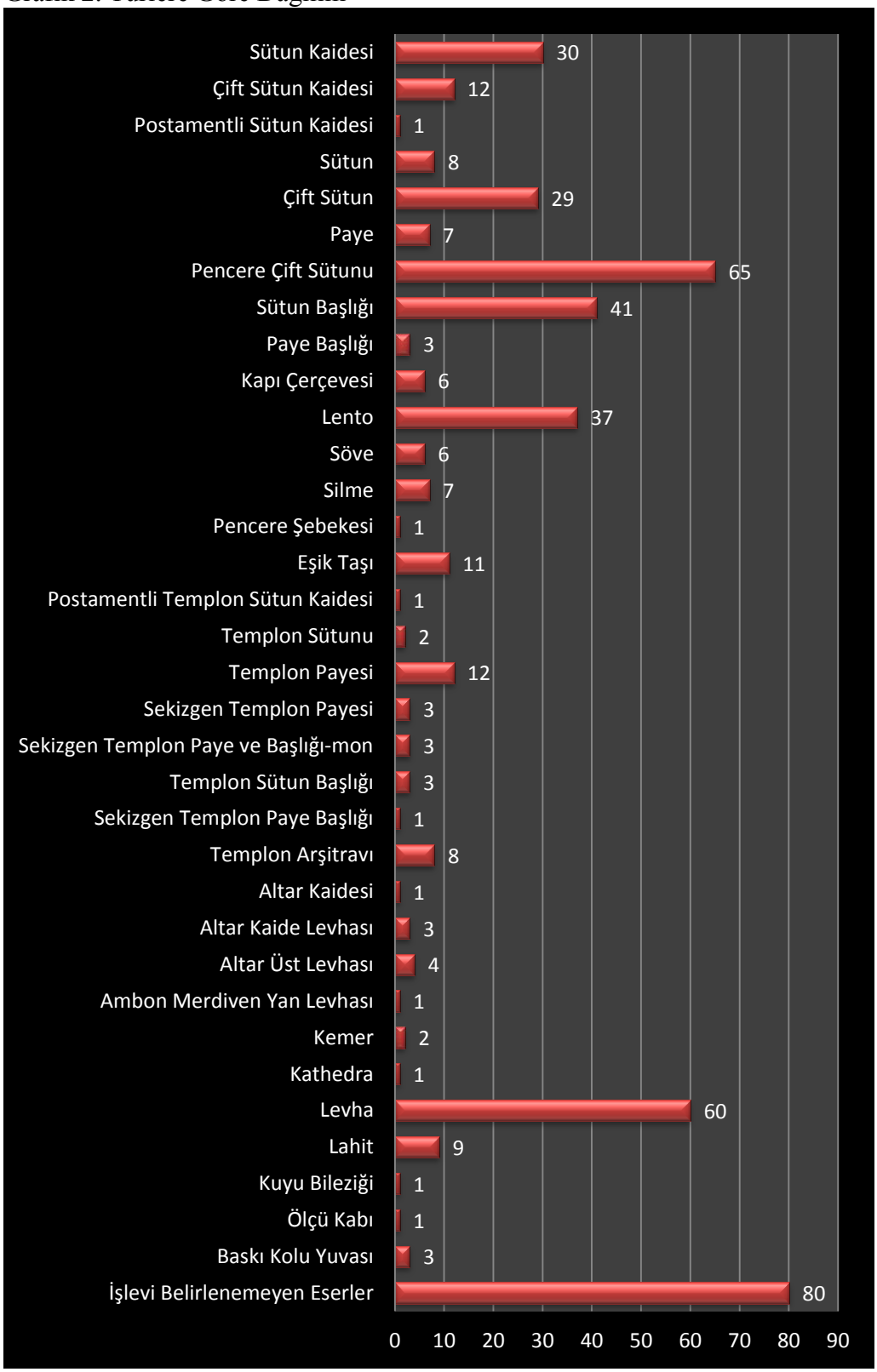

İşlevlerine göre sayısal dağılım ise şöyledir: Mimari işlevli 264 (SK 1; 1-ET 11; 264), liturjik işlevli 45 (PTSK 1; 265-Kat 1; 309), diğer işlevlerde kullanılmak üzere yapılmış 74 (Lev 1; 310-AT 3; 383), işlevi belirlenemeyen 80 (İB 1; 384-İB 80; 463) (Bkz. Diyagram 3). Mimari işlevli eserler onbeş farklı türdedir; liturjik işlevli eserler kendi içinde ondört ayrı türe ayrılırlar. Diğer işlevli eserler ise türü belirlenebilen beş farklı türde ele alınarak incelenmiştir. İşlevi belirlenemeyen eserler kataloğun son bölümünü oluştururlar.

Diyagram 3. İşleve göre dağılım

Grafik 2. Türlere Göre Dağılım

Mimari işlevli eserler arasında 30 sütun kaidesi, 12 çift sütun kaidesi, 1 postamentli sütun kaidesi, 8 sütun, 29 çift sütun, 7 paye, 65 çift pencere sütunu, 41 sütun başlığı (13 Korinth tip, 1 Kompozit tip, 2 kesik piramit tip, 14 çanak tip, 1 sepet tip, 9 çift sütun başlığı, 1 iki bölümlü tip), 3 paye başlığı, 6 kapı çerçevesi, 37 lento, 6 söve, 7 silme, 1 pencere şebekesi, 11 eşik taşı bulunur. Liturjik işlevli eserler türlerine göre ayrıldığında templona ait 1 postamentli sütun kaidesi, 2 sütun, 12 paye, 3 sekizgen paye, 3 başlığı ile monolit sekizgen paye, 3 sütun başlığı, 1 sekizgen paye başlığı, 8 arşitrav; altara ait 1 kaide, 3 kaide levhası, 4 üst levha; ambona ait 1 merdiven yan levhası ile 2 kemer ve 1 kathedradan oluştukları görülmektedir. Diğer işlevli eserler de kendi içinde alt gruplara ayrılmıştır ve 60 levha, 9 lahit, 1 kuyu bileziği, 1 ölçü kabı, 3 baskı kolu yuvasından oluşmaktadır. Daha önce de belirtildiği gibi 80 eserin işlevi belirlenememiştir (Katalogda yer alan eserlerin listesi için Ek 2).

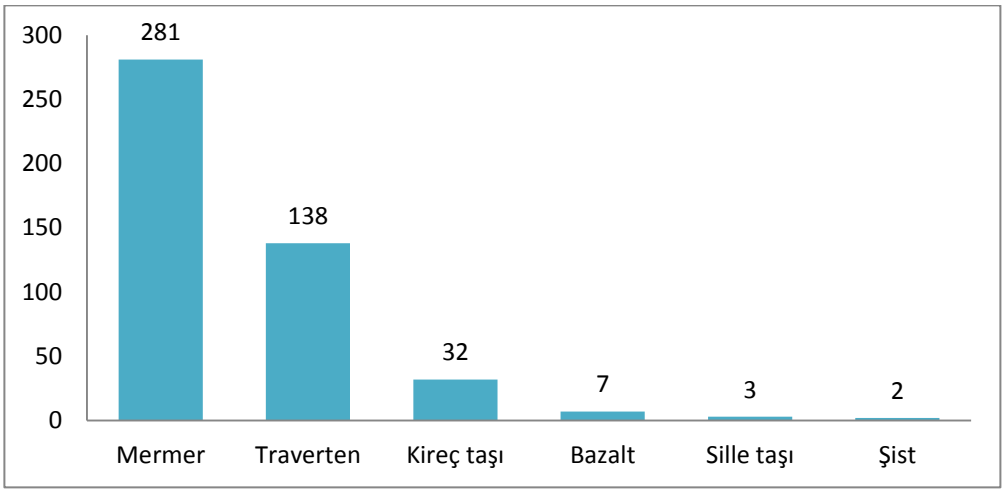
Malzeme:

Malzeme açısından incelendiğinde Konya'da en yoğun kullanılmış malzeme grubunu gri, beyaz, gri-beyaz, beyaz-gri, sarımtırak beyaz, mavi-gri, kırmızı damarlı beyaz mermer gibi çeşitli renklerde olmak üzere toplam 281 mermer oluşturmaktadır. Bölgede genellikle Selçuklu yapılarında yapı malzemesi olarak kullanılmış olan ve Meram yakınlarında Gödene köyünde bulunan taş ocaklarından sağlanan traverten taşı 138 eserde karşımıza çıkmaktadır. Diğer malzeme gruplarını ise 32 eserde kireç taşı, 7 eserde bazalt, 3 eserde Sille taşı ve 2 eserde şist oluşturmaktadır. (Bkz. Ek 1 ve Diyagram 4).

Mermer amorf ve kristalize kalkerin basınç altında, ergime sıcaklığına yakın bir sıcaklıkta pişip, ince kristalli bir hali olarak tanımlanabilir. Genellikle yapı sert ve kırılgandır, iyi cila tutar. Süt beyaz veya içerdiği minerallere göre çeşitli renklerde olabilir. Genellikle kolay işlenir ve ışık geçirme özelliğine sahiptir (Albustanlıoğlu, 2006, s. 38-39). Günümüzde Konya şehrinin yakın çevresinde mermer ocağı bulunmamaktadır. Ancak il bazında

bakıldığında önemli bir potansiyele sahiptir[71]. Bozkır ilçesinde bugün hala kullanılan mermer ocaklarının bulunduğunu biliyoruz. Ayrıca Karaman'da da halen faaliyet gösteren ocaklar vardır. Ancak bu ocakların antik dönemlerde de kullanıldığı ile ilgili bir veri sağlanamamıştır. Bölgenin Roma'dan sonraki yeni güç merkezi olan Bizans'ın, Roma Dönemi'nde Ege ve Küçük Asya'da kullanılan ocakları kullanmaya devam ettikleri bilinmektedir (Sodini, 2002, s. 129).

Diyagram 4. Malzemeye göre dağılım

Ladik taşı olarak bilinen mavimsi mermer türünün Konya'da bulunan İ.S. 1. yüzyıla ait bir lahitte kullanıldığı (Hall ve Waelkens, 1982, s. 154) verisiyle, Konya'da karşımıza çıkan mermer malzemenin yakın yerlerden getirildiğini söylemek mümkündür. Ayrıca araştırmacılar, lahdin bir Konya atölyesinde Dokimeion'lu ustalarca yapıldığını belirtirler. Yine Konya'da müzede bulunan Roma Dönemi'ne ait bir lahitteki kabartmalara dayanarak Dokimeion özellikleri yansıttığını belirtirler. Konya Arkeoloji Müzesi'nde bulunan KorB 1; 153 ve KorB 2; 154, Alaeddin Camisi'nde KorB 9; 161 ve ÇifB 8; 191 ile Kapı Camii'ndeki ÇifB 9; 192 Dokimeion mermerinden yapılmış sütun başlıklarıdır; AltKL 1;

[71] Ülkemizde illere göre değerlendirildiğinde en büyük üç mermer ocağı oranı şu şekildedir: Balıkesir % 27, Afyon % 23.60, Bilecik % 11.14 (Albustanlıoğlu, 2006, s. 38, dn. 106).

299 ise mavi-gri mermer altar kaide levhasıdır (Niewöhner, 2007a, s. 193-194, 281, kat.no. 405, 436, 440, 443, 462, 463)[72].

Mermerleri ile ünlü Afyon bugünkü karayoluyla Konya'ya sadece 230 km. uzaklıktadır; Dokimeion (İşcehisar) ise 250 km. mesafede yer alır. Dokimeion üzerinden Amorion ve Konya arasındaki yol hattı Roma Dönemi'nden itibaren kullanılmaktadır (Bkz. Harita 3-4). Dokimeion heykelcilik okullarıyla tanınır; özellikle görkemli lahit atölyeleriyle ünlüdür ve ürünlerini tüm yarımadaya hatta İtalya'ya ihraç etmiştir (Hall ve Waelkens, 1982, s. 153; Fant, 1985, s. 655). Beyaz renkli oldukça kaliteli olan türü –ki genellikle beyaz Afyon mermeri ya da Afyon şekeri olarak bilinir- Roma döneminde seçkinlere lahit yapımında oldukça rağbet görmüştür. Dokimeion'lu heykeltraş ve mermer ustalarının Roma döneminde Küçük Asya'da başka yerlerde çalıştıkları bilinmektedir. Bunların arasında Phrygia, Lykaonia ve Pisidia sayılabilir. Bu ustaların kimi Dokimeion dışındaki şehirlere yerleşip oranın vatandaşı olurken, kimileri de gezici sanatçılar olarak hayatlarını sürdürmüşler ve kökenlerini yüksek standarttaki yeteneklerinin reklamı olarak kullanmışlardır (Hall ve Waelkens, 1982, s. 153)[73]. Konya Arkeoloji Müzesi'nde bulunan bir levha üzerindeki kitabede Dokimeion'lu heykel ustası olan Limnaias ve Diomedes isimli iki kardeşin adının geçmesi, Dokimeion'lu sanatçıların ve ustaların Konya'da çalıştıklarını göstermesi açısından önemlidir (Hall ve Waelkens, 1982, s. 151).

2. yüzyılın başından itibaren Dokimeion ocaklarının bölgenin en önemli merkezi haline geldiği ve bu yüzyılın ortalarında endüstriyel bir kuruluş gibi fabrikasyon üretim yapan bir organizasyon kimliği kazandığı görülür (Albustanlıoğlu, 2006, s. 172). Dokimeion'un *Pavonazetto* mermer ocakları 3. yüzyılın ortalarına değin oldukça yoğun olarak

[72] Niewöhner, altar levhasının malzemesini mavi-gri mermer olarak vermiştir. Mavi-gri renkte *Breccia* adında taş çeşidi de vardır. *Breccia* cilalandığında adeta bir mermer görüntüsü kazanır. Breccia da Dokimeion'dan çıkarılır. Geç Antik Dönem'de sütun, duvar kaplaması, yer döşemesi, baluster ve korkuluk levhalarında yoğun olarak kullanılmıştır. Ayrıca Orta Bizans Dönemi'nde de yeniden işlenerek kullanıldığı da görülür (Harrison ve Christie, 1993, s. 157). Konya'daki levhanın matlığına bakıldığında Dokimeion kökenli *Breccia* olduğu düşünülür.

[73] Afyon şekeri dışında Dokimeion'dan çıkan mermer türleri mor damarlı beyaz mermer (*Pavonazetto*), pembe damarlı beyaz mermer, sarı ya da altın renkli damarlı beyaz mermer ve mavi-gri damarlı beyaz mermer (*Kaplan Postu*) olarak sayılabilir (Harrison ve Christie, 1993, s. 157).

kullanılmıştır. *Pavonazetto* ve beyaz mermerin çeşitlemeleri Erken Hıristiyan ve Erken Bizans Dönemi başlarında bölgenin denizden uzaklığına rağmen oldukça rağbet görmüştür (Sodini, 2002, s. 130). Öyle ki, Konya Müzesi'nde bulunan heykellerin bazılarının 2. yüzyılda Dokimeion mermerinden yapılmış oldukları görülmektedir[74]. Konya'nın coğrafi konumuna bakıldığında Afyon'dan Kilikia'ya ve oradan Akdeniz'e, Suriye'ye giden yolun üzerindedir ve Dokimeion mermerinin Konya'da Roma döneminde olduğu gibi Bizans döneminde de kullanılmaya devam etmiş olduğuna şüphe yoktur. Nitekim, A. B. Yalçın makalesinde Dokimeion mermerinin çıkarıldığı ocakların yakınlarında mermer işleyen ustaların dükkanlarının olduğunu ve ortaya çıkan eserlerin Phrygia dışındaki bölgelere gönderildiğini belirtir. Dokimeion mermer ocaklarının Geç Roma Dönemi'nden sonra Ortaçağ'da faaliyet gösterdiklerine dair en önemli belge Synnada Metropoliti Leon'un bir mektubudur; bu mektupta bölgedeki mermer ustalarının ne kadar beğenildikleri aktarılır (2001, s. 556)[75]. Ayrıca ocakların yüzlerinde belirlenen haçlar ve insan figürleri de Hıristiyanlarca kullanıldıklarını gösterir. Son yıllarda T. Drew-Bear bir ocak duvarında Justinianos'un adının bir kazımasını keşfetmiştir (Sodini, 2002, s. 130)[76].

Konya'da belirlenen sarımtırak beyaz mermer Dokimeion mermerinin bir türü olmalıdır. Niewöhner ince kristalli sarımtırak mermerin Aizanoi, Dokimeion ve çevresinde bulunan örneklerini yayınlamıştır; kalite açısından Prokonnesos ve İstanbul'un mavi ve gri damarlı mermerinin gerisinde olmadığını belirtir (2007a, s. 119). Aynı şekilde J. P. Sodini de, Dokimeion mermerinin kalite bakımından Prokonnessos ile yarışabilecek düzeyde olduğunu belirtmektedir (Sodini, 2002, s. 130). *Cipollino rosso* denilen kırmızı damarlı beyaz mermer ise Iasos kökenli olarak bilinmektedir ve Amorion kazılarında da ele geçmiştir (Lightfoot ve Kuniholm, 1994, s. 118). Konya'da, az sayıdaki kırmızı damarlı mermerden yapılmış çift pencere sütunları Iasos kökenli olabilir.

---

[74] M. Waelkens makalesinde İstanbul, Afyon ve Konya Müzeleri'nde bulunan ve Dokimeion mermerinden yapılmış bazı Roma rahip ve magistrate'lerin heykellerini tanıtmaktadır (1986, s. 191-198).

[75] Leon'un mektubunun yer aldığı orijinal kaynak 27 no.lu dipnotta verilmektedir: M. P. Wilson, The Correspondance of Leo, Metropolitan of Synnada and Syncellus. *Corpus Fontium Historiae Byzantinae*, 23, 128-129.

[76] Drew-Bear bu kazımayı henüz yayınlanmamıştır.

Yukarıda da belirtildiği üzere Konya'da 1. ve 2. yüzyıllarda malzeme dışında bazı ustaların da Dokimeion kökenli olduğu görülmektedir. M. Waelkens'e göre, mermer malzeme ocaktan iki farklı şekilde kullanım yerine gönderilmektedir. Mermer ürün, ocak atölyelerinde çalışan ustalar tarafından bitirilip gönderildiği gibi, genel hatlarıyla hazırlanarak yarı işlenmiş şekilde de gönderilebilmekteydi. İkinci durum söz konusu olduğunda ise kent atölyelerindeki -görece- daha becerikli ustalar malzemenin son şeklini vermekteydiler (Yıldırım, 2006, s. 177-178). Bazı araştırmacılar, lahitlerin yarı bitirilmiş durumda gönderildiklerini ve ikinci derecedeki atölyelerde bu sevkiyatlara eşlik eden ustalarca tamamlandığını savunurlarken, A. Hall ve M. Waelkens bu hipotezi reddeder. 2. yüzyılın ortalarına doğru endüstriyel bir kuruma dönüşen Dokimeion atölyelerinden malzemeyle beraber usta gönderilmesinin yerel üretimi aksatacağını öne sürmektedirler (1982, s. 153).

Başkente yakın Prokonnesos ocakları da Bizans döneminde mermer ocaklarının işleyişi konusunda bilgi vermeleri açısından önemlidirler. Öte yandan Prokonnesos ocak atölyelerinde sütun başlıkları yarı işlenmiş durumda ihraç edilmekte ve satın alındıkları yerde tamamlanmaktaydılar (Asgari, 1989, s. 234). J. P. Sodini'ye göre, Bizans Dönemi'nde mermer bazen ocaktan ham şekilde kullanılacağı yere gönderilir ve gönderildiği yerdeki atölyede işlenmekteydi; bazen ise ham mermer ile birlikte usta da gönderilmekteydi. Bu yöntemlerin dışında N. Asgari'nin de belirttiği gibi mermere ocakta kabaca form verilir, gönderildiği yerdeki ustalar tarafından tamamlanırdı. Diğer yöntemler içinde malzemenin tamamen işlenip gönderilmesi ya da ustanın giderek yerel malzemeyi işlemesi yer alır (Sodini, 1989, s. 163-165).

Bizans döneminde Konya ve yakın çevresinde kullanıldığını bildiğimiz herhangi bir ocak olmamakla birlikte, günümüzde zengin mermer yatakları olan ilde, muhtemelen o dönemde de etkin durumda yerel ocaklar bulunmaktaydı. Nitekim Sille'nin 10 km. güneydoğusunda Çakıliçi Höyük'te yapılan çalışmalarda, yerleşimin batısında bulunan antik taş ocaklarında yeni mermer ocakları açılmıştır; burada Hellenistik ve Roma seramiklerinin bulunması bu ocakların Roma döneminde hala kullanım gördüğünü göstermektedir (Bahar, 2008, s. 237).

Ayrıca komşu bölgelerden ithalat yapıldığı da Roma örneklerinde görüldüğü gibi açıktır. Tezimizi oluşturan örneklerin çoğunluğunun mermer olması bölgede malzeme sağlayacak ocakların bulunduğunun göstergesidir. Sanat değeri olan mermer malzeme ise Dokimeion'dan getirilmiştir (Bildirici, 2009, s. 21).

İkinci en yoğun malzeme olarak karşımıza çıkan traverten taşı kireç taşının bir formu olup, sıcak ve mineral bakımından zengin kaynak sularının yakınlarında kireç taşının başkalaşım geçirmesiyle oluşmuşlardır. Kabarcıklı mineralli sular sıkışma yaparak taşın yüzeyinde çukurlaşmaya yol açarlar[77]. Taş yapısal olarak amorf olup, kristal oluşumu yoktur (Albustanlıoğlu, 2006, s. 39). Sarımtırak renkli olan traverten kireç taşına çok benzemekle birlikte yoğun gözenekli olmasıyla farklılık gösterir. Konya'da oldukça yoğun olarak karşımıza çıkan ve Gödene taşı olarak da bilinen traverten (Bildirici, 2009, s. 21) bugün hala mevcut çoğu Türk dönemi yapısının malzemesidir. Gödene, köy statüsünde Dikmeli adıyla da bilinen günümüzde Meram'a bağlı bir mahalle olup, şehrin 17 km. güneyindedir. Söz konusu yapıların inşasında, genelinde daha önceki dönemlerden kalan yapıların malzemesinin kullanıldığı düşünüldüğünde traverten, her ne kadar Konya'da günümüze ulaşamamış olmasına rağmen, muhtemelen Bizans yapılarının da ana malzemesini oluşturduğu düşünülür[78]. Yerel bir malzeme olan Sille taşının Gödene taşı ile birlikte Konya'daki eski yapılarda kullanıldıkları bilinmektedir. Bu taş Konya'nın bugün mahallesi durumundaki Sille'nin Takkeli dağ eteklerindeki taş ocaklarından sağlanmaktaydı (Muşmal-Çetinaslan, 2009, s. 451)[79]. Bir andezit türü olan Sille taşını sadece 3 eserde saptayabildik. Sille'nin içindeki yapılarda yoğun olarak kullanılmış olan bu taş cinsi, kolaylıkla aşınan yapısıyla taş eserlerde fazla tercih edilmemiştir. Yine volkanik bir kayaç türü olan andezit Sille'de gri ve pembemsi türleriyle karşımıza çıkmaktadır.

---

[77] Travertenin oluşumu ile ilgili bilgi için elektronik kaynak: Natural Stone Interiors (t.y.). Erişim: 12 Ekim 2011, http://www.natural-stone-interiors.com/travertine-stone.html

[78] Gödene ocaklarından elde edilen travertenin bugün hala Selçuklu yapılarının restorasyonunda kullanıldığını ise, Konya'da bu işleri yapan Mimar Argun Dağistanlı ile yaptığımız görüşmelerde öğrenmiş bulunmaktayız. Gödene yöresi gölsel kireç taşları göstermiş oldukları renk, desen ve doku özellikleri bakımından piyasada aranan özelliktedirler (Uysal, 2008, s. 22).

[79] D. Yörük de makalesinde Konya'nın taş ihtiyacının ekseriyetle Gödene ve Sille'den sağlandığını teyit etmektedir (2008, s. 89).

Diğer malzeme grubumuzu oluşturan kireç taşı ya da diğer adıyla kalker, kalsiyum karbonattan oluşan tortul bir kayaçtır. Kristalize olmayan bir yapıya sahip olan kireç taşı doğada saf olarak bulunmaz. İçinde çok değişik yapıda bileşikler olabilir (Albustanlıoğlu, 2006, s. 38-39). Temelinde mermer ve traverten de birer kalker türü iken başkalaşım geçirdiklerinden farklılaşırlar. Anadolu'da her yerde ve her dönemde kireç taşı mimaride yoğun olarak kullanılan bir malzemedir. M. Bildirici Konya'da kullanılan kireç taşının Konya'nın karayoluyla 120 km. batısındaki Yazır ilçesinden sağlandığını belirtirken bu taşı Yazır taşı olarak adlandırmaktadır (2009, s. 21). Yazır taşı sert ve işlenmesi zor olmakla beraber gözeneksiz ve sağlam bir taş cinsidir (Tunçez ve Elvan, 2008, s. 308)

Tezimiz kapsamında oldukça az sayıda bazalt ve şist gibi malzemeler de karşımıza çıkmaktadır. Bazalt volkanik bir kayaçtır. Yarı saydam ve amorf bir formasyonu vardır. Genellikle siyah renklidir (Albustanlıoğlu, 2006, s. 44). Konya yakınlarında volkanik bir dağ olan Karadağ bazalt malzemenin sağlandığı yer olabilir. Şist metamorfik bir mermer türü olup, magmatik ve tortul yapıdaki kayaçların basınç ve sıcaklık altında başkalaşması ile oluşur (Albustanlıoğlu, 2006, s. 42) ve Konya'da sadece 2 eserde kullanılmıştır.

7. 1. MİMARİ İŞLEVLİ TAŞ ESERLER

7. 1. 1. Sütun Kaidesi

Konya'da toplam otuz sütun kaidesi saptanmıştır. Bunların 6'sı Konya Arkeoloji Müzesi (SK 1, SK 6), 3'ü İnce Minareli Medrese Taş ve Ahşap Eserleri Müzesi (SK 7, SK 8, SK 27), 7'si Konya Alaeddin Camisi'nde (SK 9-SK 12, SK 24, SK 28, SK 29), 3'ü Ali Gav Medresesi (SK 13, SK 21, SK 26), 4'ü Tahir Paşa Cami (SK 14-SK 17), 2'si Şeyh Alaman Türbesi (SK 18, SK 19), 2'si Sahip Ata Cami (SK 20, SK 22), 1'i Fuar Alanı (SK 23), 1'i Dokuzun Han (SK 25) ve 1'i Sille Konak Restaurant'tadır (SK 30). Devşirme olarak karşımıza çıkan kaidelerin bir çoğunun hem kaide hem de ters çevrilerek başlık işlevinde değerlendirildikleri görülmüştür. Sütun kaidelerinin hiçbiri yayınlanmamıştır.

Malzeme olarak mermer (SK 1-SK 6, SK 9-SK 12, SK 14, SK 15, SK 18-SK 21, SK 26, SK 27), traverten (SK 8, SK 16-SK 17, SK 23, SK 25, SK 28-SK 30), kireç taşı (SK 7, SK 13, SK 22) ve şist (SK 24) kullanıldığı görülür.

S. Y. Ötüken'in sütun kaideleri üzerine oluşturduğu tipolojisi örnek alınarak bir tipoloji oluşturulmuş ve 21 kaidenin Attika A tipine girdiği belirlenmiştir (SK 1-SK 21; Resim 51-71; Çizim 23-43). SK 22 ve SK 23'ün A2 tipinde işlendikleri görülür (Resim 72-73; Çizim 44-45). B tipinde 3 kaide vardır (SK 24-SK 26; Resim 74-76; Çizim 46-48). SK 27-SK 30 ise C tipindedir (Resim 77-80; Çizim 49-52) (Ötüken, 1996, s. 161-163)[80]. A tipi plinthus, torus, trokhilus ve boyun bölümlerinden oluşmaktadır (1996, s. 161). Torus ve trokhilus arasında spira denilen kısa ve dik açılı profil Ötüken'in tipolojisinde yer almaz. Ancak spira da A tipinin karakteristiklerinden birisidir. Dolayısıyla A tipinde plinthus, torus, spira, trokhilus ve boyun sıralaması esas alınmalıdır. Konya'da belirlenen A tipi sütun kaideleri boyun biçimlemesine göre iki türde karşımıza çıkmaktadır. SK 1 ve SK 19'in boyun kısımları bir yivle ikiye ayrılmıştır (Resim 51, 69; Çizim 23, 41). SK 20 ve SK 21 ise yivsiz olarak işlenmiştir (Resim 70-71; Çizim 42-43).

A2 tipinde trokhilus yoktur; plinthus torus ve boyundan oluşur. Konya'daki A2 tipi sütun kaideleri torusun uzunluğu ile birbirinden ayrılır. SK 22'de torus daha kısa tutulmuşken, SK 23'ün kısmen daha uzun torusa sahip olduğu görülmektedir (Resim 72-73; 44-45).

B tipi Attika kaidelerin sadeleştirilmiş formudur[81]. B tipi kaideler S. Alpaslan tarafından "basit formlu kaideler" olarak tanımlanmıştır (2001a, s. 273-274). N. Asgari ise Prokonnesos mermer ocakları sütun kaidesi buluntularının yapım aşamalarını gösteren bir çizim hazırlamıştır. Buna göre B tipi kaideler işlenmesi tamamlanmamış veya yarım bırakılmış eserler olarak tanımlanmıştır (1992, s. 73-80, resim 8, 9). Ancak İstanbul'da

[80] Y. Ötüken Bithynia'da bulunan taş eserlerle ilgili kitabında Attika tipi sütun kaidelerini gruplara ayırarak bir tipoloji oluşturmuştur. A, B ve C ana tipleri ve A ile C'nin çeşitlemeleri olan A1, A2, C1, C2 alt grupları ile üç ana dört alt grup oluşturmuştur..

[81] Araştırmacı Almanca "*Rohformbasen*" terimini kullanmıştır (1996, s. 161). Basit-kaba formlu sütun kaidesi anlamındadır.

Kalenderhane Camii yanında bulunan ve 4. yüzyıl sonu-5.yüzyıl başına ait bir hamam kalıntısında *in situ* durumdaki B tipi kaideler, başkentte oldukça merkezi konumda büyük boyutlu bir sivil yapıda neden yarım bırakılmış kaidelerin kullanılmış olduğu sorusunu akla getirmektedir[82]. Bunun nedeni işçilik maliyetini düşürerek ucuza mal etmek olmalıdır. Aynı zamanda yine başkentte Studios Manastırı'nın Ioannes Kilisesi'nde Attika kaidelerinin üç tipinin de birlikte kullanıldığı görülmektedir (Müller-Wiener, 1998, s. 150, resim 144, 145). Bu tipin örnekleri de A2 gibi plinthus, torus ve boyundan oluşur; ancak plinthusun üzerine oturan torusun konik biçimli oluşu ile farklılaşır. Konik torus, üste doğru çapı daralıp eğim yaparak sonlanır ve üstündeki boyun kısmı ile birleşir. SK 24 ve SK 25 B tipinin tipik örnekleri olmakla beraber, SK 26'nın torusu B tipinin özel formundan uzaklaşmıştır. Fakat genel durumuyla B tipini yansıtan kaideyi, B tipinin bir alt grubu olarak -B1- değerlendirmek daha yerinde olacaktır. Ancak Ötüken'in tipolojisinde B tipinin alt grubu yoktur; bunun sebebi belki de bu tipin Bitinya'da araştırmacının karşısına çıkmamış olmasıdır. Bu nedenle, tipolojiye yeni bir alt grup eklemeyi önermenin doğru olacağı görüşündeyiz.

Attika C tipi kaideler plinthus, torus ve boyun kısımlarından oluşmaktadır; bu tipin ayırıcı özelliği yarımküre biçimli torusa sahip oluşudur. Konya'daki C tipi sütun kaideleri kendi içinde farklılaşırlar. SK 27 tipik bir C tipi olarak işlenmiştir (Resim 77; Çizim 49). Plinthus, üzerinde yarımküre biçimli torus bulunur ve üstte boyunla birleşir. SK 28-SK 30, C tipinin bir çeşitlemesi olup, torustan boyuna geçişte çapları daralarak yükselen bileziklerle beraber işlenmişlerdir (Resim 78-80; Çizim 50-52). Bunlardan SK 28 ve SK 29 üç bilezikli olup birbirlerine çok benzerler; ancak boyutları farklıdır. SK 30'da ise torustan boyuna geçiş iki bilezikle sağlanmıştır; ayrıca diğer tüm kaidelerden farklı olarak köşelerde biçim vermeyen (muhtemelen stilize kalın ve etli yaprak) kabartma birer motifle bezenmiştir[83].

Sütun kaideleri boyutlarına göre değerlendirildiğinde (Bkz. Ek 3), Attika A tipinde en küçük çaplı kaide 33 cm. ile SK 21 olarak karşımıza çıkar (Resim 71; Çizim 43). En büyük

[82] Kaideler için bkz. Müller-Wiener, 1998, s. 49-50, resim 28.
[83] Yaprakla bezeli benzer bir örnek Porec Euphrasius Katedrali'nde de vardır (Terry, 1988, resim 46).

çaplı kaide SK 3 olup, çapı 61 cm.dir (Resim 53; 25). B ve C tiplerinde ise en küçük çaplı olan 29 cm. SK 29'dur (Resim 79; Çizim 51); en geniş çaplı kaide ise 51 cm. ile SK 22'dir (Resim 72; Çizim 44). Kaide çaplarına genel olarak bakıldığında A tipinde kaide çaplarının 40 cm.-50 cm. arasında yoğunlaştığı görülmektedir (SK 1, SK 5, SK 6, SK 7, SK 8, SK 9, SK 12, SK 13, SK 15, SK 16, SK 18, SK 19, SK 20; Resim 51, 56-59, 62-63, 65-66, 68-70; Çizim 23, 27-31, 34-35, 37-38, 40-42); B ve C tiplerinde de aynı durum söz konusudur (SK 23, SK 24, SK 27, SK 28, SK 30; Resim 73-74, 77-78, 80; Çizim 45-46, 49-50, 52). Yayınlarda A tipi kaide çaplarının 24.5 cm.-74 cm. arasında değiştiği görülmektedir (Keskin, 2010a, s. 236). En geniş çap İstanbul'dan H. Tezcan'ın yayınladığı kaidedir (1989, s. 253, resim 506); en küçük çaplı kaide ise Akşehir Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen bir örnektir (Yıldırım, 2006, s. 26, kat.no. 001). Sütun kaide çapları mimaride kullanıldıkları yer konusunda bilgi vermeleri açısından önem taşımaktadır. Konya'da belirlenen sütun kaidelerinin çapları kiliselerde naosta ve nef ayrımlarında kullanılan kaidelerle uyumludurlar; liturjik kuruluşlarda kullanılmamışlardır.

Konya'da bulunan kaidelerin tüm yüksekliklerine bakıldığında (SK 14, SK 15 ve SK 23'ün plinthusları zemin altında kaldığından değerlendirme dışı bırakılmıştır) A tipinde en kısa olan kaide 24 cm. ile SK 6'dır (Resim 56; Çizim 28); en yüksek işlenmiş kaide ise 50 cm. ile SK 3'tür (Resim 53; Çizim 25). B ve C tiplerinde ise en kısa kaide 28 cm. ile SK 25'dir (Resim 75; Çizim 47); en yüksek olan örnek 48 cm. ile SK 30'dur (Resim 80; Çizim 52). Kaide yükseklikleri A tipinde 10 örnekte (SK 4, SK 5, SK 7, SK 8, SK 13, SK 16, SK 17, SK 18, SK 21, SK 22; Resim 54-55, 57-58, 63, 66-68, 71-72; Çizim 26-27, 29-30, 35, 38-40, 43-44); B ve C tiplerinde 4 örnekte (SK 24, SK 26, SK 27, SK 29; Resim 74, 76-77, 79; Çizim 46, 48-49, 51) 30 cm.-40 cm. arasında yoğunlaşırken, 25 cm.-30 cm. arasında 10 kaide olduğu belirlenmiştir (SK 1, SK 2, SK 9, SK 10, SK 11, SK 12, SK 19, SK 20, SK 25, SK 28; Resim 51-52, 59-62, 69-70, 75, 78; Çizim 23-24, 31-34, 41-42, 47, 50). Yayınlarda kaide yüksekliklerinin 13.5 cm.-52 cm. arasında değiştiği izlenir. En yüksek kaide Bursa çevresinde Babasultan'da (Ötüken, 1996, s. 152, BM 27 g); en kısa olan ise Akşehir Arkeoloji Müzesi'nde belirlenmiştir (Yıldırım, 2006, s. 26, kat.no. 001). *Rohform* olarak adlandırılan B ve C tiplerinin en yüksek örneği -B tipinde- 52 cm. ile Aizanoi

çevresinde Yenicearmutçuk'tadır (Niewöhner, 2007a, s. 203, no. 24) ; en kısa örneği ise Şile Kumbaba Turan Beler Koleksiyonu'nda bulunan -B tipinde- 14.6 cm. yüksekliğindeki kaidedir (Peschlow ve diğerleri, 2002, s. 467-469).

Sütun kaidelerinin birlikte kullanımlarına ilişkin değerlendirmede tip, çap ve yükseklik uyumları kriter alınmaktadır. Farklı kaide tiplerinin birlikte aynı yapıda kullanılabildikleri bilindiğinden, boyut değerlendirmesinde kaideleri tiplerine göre ayırmadan sadece boyutları gözönünde tutularak değerlendirmek mümkündür (Bkz. Ek 3). Konya'da belirlenen farklı profilasyonlarda kaideler bu yönüyle değerlendirildiğinde çapları 40 cm. ile 42.5 cm. arasında olan kaideler içinde SK 6, SK 7, SK 12, SK 16, SK 20, SK 23 ve SK 28 yer alır (Resim 56-57, 62, 66, 70, 73, 78; Çizim 28-29, 38, 42, 45, 50). Öte yandan Bizans mimarisinde kullanılan taş eserlerde özellikle destek sisteminde birkaç cm.lik farklılıkların olduğu dikkate alındığında SK 11, SK 14, SK 17 ve SK 25'in de çap olarak 38 cm. civarında oldukları görülür ve yukarıdaki kaidelerle birlikte kullanımları mümkündür (Resim 61, 64, 67, 75; Çizim 33, 36, 39, 47) (Tablo 1). Bu gruptaki bazı kaidelerin yüksekliklerinin de birbirleriyle uyum gösterdiği görülür. 28 cm. ile 31 cm. arasında

Tablo 1. 38 cm.-42.5 cm. Çapında Sütun Kaideleri

Kat.no.	Yeri	Ç.	Tüm Y	Pl. G	Pl. D	Pl. Y
SK 6	Konya Arkeoloji Müzesi	42.5	24	40 (k)	41	8
SK 7	İnce Minareli Medrese	42	31	52	36.5 (k)	11
SK 12	Konya Alaeddin Camisi	42.5	28	55	46 (k)	6
SK 11	Konya Alaeddin Camisi	37	26	48 (k)	47 (k)	8.5
SK 14	Tahir Paşa Cami	38.5	18 (m)	ö.ç.m	ö.ç.m	ö.ç.m
SK 16	Tahir Paşa Cami	40	36	61	60	8
SK 17	Tahir Paşa Cami	38	31	61	58	11
SK 20	Sahip Ata Camisi	41	29.5	50	52.5	12
SK 23	Fuar Alanı	41	22 (m)	ö.ç.m	ö.ç.m	ö.ç.m
SK 25	Dokuzun Han	38	28	65	26	8

değişen yüksekliklere sahip kaideler SK 7, SK 12 ve SK 20 olarak karşımıza çıkarlar. (Resim 57, 62, 70; Çizim 29, 34, 42) (Tablo 1).

SK 1, SK 8, SK 15, SK 18, SK 24 ve SK 27 45 cm.-45.5 cm. çapları ile dikkat çekerler ve kaidelerin tümü Alaeddin Tepesi ve yakınlarında bulunmaktadır (Resim 51, 58, 65, 68, 74, 77; Çizim 23, 30, 37, 40, 46, 49). (Tablo 2).

Tablo 2. 45 cm.-45.5 cm. Çapında Sütun Kaideleri

Kat.no.	Yeri	Ç.	Tüm Y	Pl. G	Pl. D	Pl. Y
SK 1	Konya Arkeoloji Müzesi	45	25	53 (k)	51 (k)	10
SK 8	İnce Minareli Medrese	45	30	57 (k)	45 (k)	8
SK 15	Tahir Paşa Cami	45.5	22.5 (m)	60	59	ö.ç.m
SK 18	Şeyh Alaman Türbesi	45.5	30.5	51 (k)	46 (k)	8
SK 24	Konya Alaeddin Camisi	45	38	59	56	10
SK 27	İnce Minareli Medrese	45	35	61	59	10

Çapları 48 cm.-51 cm. arasında olan kaideler SK 2, SK 4, SK 5, SK 9, SK 10, SK 13, SK 19, SK 22 ve SK 30'dur (Resim 52, 54-55, 50-60, 63, 69, 72, 80; Çizim 24, 26, 31-32, 35, 41, 44, 52) (Tablo 3).

Tablo 3. 48 cm.-51 cm. Çapında Sütun Kaideleri

Kat.no.	Yeri	Ç.	Tüm Y	Pl. G	Pl. D	Pl. Y
SK 2	Konya Arkeoloji Müzesi	50	29	56 (k)	58	10
SK 4	Konya Arkeoloji Müzesi	50	33.5	66.5 (k)	66 (k)	10
SK 5	Konya Arkeoloji Müzesi	49	36	64.5 (k)	65 (k)	10
SK 9	Konya Alaeddin Camisi	49	26	62 (k)	61 (k)	10
SK 10	Konya Alaeddin Camisi	50	27	57 (k)	51 (k)	8
SK 13	Ali Gav Medresesi	48	32	63	ö.ç.m	12
SK 19	Şeyh Alaman Türbesi	48	26	55 (k)	49 (k)	7
SK 22	Sahip Ata Camisi	51	30	59.5	59.5	12
SK 30	Sille Konak Restaurant	48	41	57	56	8

Konya Alaeddin Camisi'nde dağınık olarak tespit edilen sütun kaidelerinden SK 9 ve SK 10'un boyut olarak birbirleriyle uyumlu olduğu gözlemlenir (Resim 59-60; Çizim 31-32). Arkeoloji Müzesi'ndeki SK 6 ile İnce Minareli Medrese'de bulunan SK 7 yakın üslupları ile dikkat çekerler (Resim 56-57; Çizim 28-29). Çapları yakın olup yükseklikleri ile farklılaşırlar. SK 8'in çapı büyük olup üslubu ile bu grup içinde değerlendirebilir (Resim 58; 30). Arkeoloji Müzesi'nde bulunan SK 2, Ali Gav Medresesi'nde bulunan SK 13 ve Şeyh Alaman Türbesi'nde yer alan SK 19 bu grupla boyut ve profilasyon açısından uyumludur (Resim 52, 63, 69; Çizim 24, 35, 41) (çaplar 48 cm.-50 cm., yükseklikler 26 cm.-32 cm. arasındadır). Öte yandan yine Alaeddin'de bulunan A tipindeki SK 12 ve C tipindeki SK 28 ile İnce Minareli Medrese'de yer alan yine A tipindeki SK 7 çap ve yükseklikleri ile uyum göstermektedir (Resim 62, 78, 57; Çizim 34, 50, 29) (çaplar 41 cm.-42.5 cm., yükseklikler 28 cm.-31 cm. arasındadır). SK 28 ile aynı tipte olan SK 29 boyut olarak farklılık göstermektedir (Resim 78-79; Çizim 50-51). Ancak SK 28 ile aynı yapıda fakat farklı birimlerde birlikte kullanılmış olmalıdırlar. Boyutları ile farklılık gösteren bu iki grup kaidenin iki ayrı yapıya ait olduğu düşünülmektedir ve bir kısmının hala olduğu tepede bulunması nedeniyle, Alaeddin Tepesi'nde olduğu kaynaklardan bilinen Metamorphosis Kilisesi ya da Aziz Amphilochios Kilisesi'nin Erken Dönem yapısına ait olabilirler.

Müzelerde bulunan ve merkezdeki diğer yerlerde tespit edilen devşirme ve dağınık durumdaki kaidelerin geliş yeri hakkında bilgi olmamakla birlikte, şehirde olduğu kaynaklardan bilinen diğer yapılara ait olmalıdırlar. Örneğin Tahir Paşa Camisi'nde bulunan A tipinde 4 kaideden SK 14 ve SK 15 profilasyon olarak benzerdir, ancak çaplarında 8 cm.lik bir fark göze çarpar (Resim 64-65; Çizim 36-37). SK 16 ve 17'nin boyut ve profilasyonlarının ise birbirlerine daha yakın olduğu görülmektedir ve aynı yapıdan getirilmiş olmalıdırlar (Resim 66-67; Çizim 38-39).

Çevresinde hiçbir yerleşimin bulunmadığı Dokuzun Han'da devşirme durumunda bulunan SK 25 profilasyon ve boyut açısından SK 24 ile uyumludur (Resim 65, 64; Çizim 47, 46). Ancak malzemede ve boyutlarda farklılık gözlemlenir. Muhtemelen yakınlarda bulunan bir

Bizans yapısından getirilmiş olmalıdır. Sille Konak Restaurant'ta yer alan SK 30 tipi ve üslubu ile Alaeddin Camisi'ndeki SK 28 ve SK 29 ile benzerdir (Resim 80, 78-79; Çizim 52, 50-51). Ancak dört köşede yer alan kabartma motifleri ve boyutları ile farklılaşır. Aynı atölyede fakat farklı yapılar için üretilmiş olabilirler. Sille örneği Aya Elena Kilisesi'nin Erken Dönem ilk yapısına ait olabilir.

Katalogda yer alan sütun kaideleri malzeme açısından incelendiğinde 18 mermer, 8 traverten, 3 kireç taşı ve 1 şist olduğu görülür. Malzemenin nereden getirildiği konusunda herhangi kesin bir bilgi sağlanamamakla beraber, yerel malzeme olmalıdırlar. Gödene ve Yazır taşı olarak bilinen traverten ve kireç taşı ocakları Konya il sınırları içindedir. Mermer ocaklarının da olduğu bilinmektedir. Şistin nereden getirilmiş olduğu ise belirsizdir. Teknik olarak incelendiğinde kaidelerin yüzeyinde murç ve tarak izleri görmek mümkündür.

Attika tipi kaideler Bizans mimarisinde hemen her bölgede karşımıza çıkmaktadır. Anadolu'da İsauria'da Alahan Doğu Bazilikası'nda (Gough, 1968, resim 10), Pisidia Antiochia'sında 5. yüzyıla tarihli Aziz Paulus Kilisesi'nde, Akşehir Arkeoloji Müzesi'nde (Yıldırım, 2006, s. 26-29, 115-116, kat.no. 001-006), Nevşehir Arkeoloji Müzesi'nde (Temple, 2011, s. 539, 543, no. 1), Aizanoi'da (Niewöhner, 2007a, s. 201-202, levha 24/1-4, 25/1, 5, 6), Çorum Müzesi'nde (Keskin, 2010a, s. 33-35, 234-239, kat.no. 1-3)[84], Bithynia'da Gölyazı'da, İznik Ayasofyası'nda (Ötüken, 1996, s. 152-153, 155, levha 24/2-4, 25/5), Çanakkale Umurbey'de (Türker, 2011, s. 554, 560, no.1), Milet'te (Niewöhner 2007b, s. 9, resim 1-3), Sardis'te Bizans dükkanlarının olduğu sütunlu yolda (Crawford 1991, s. 3-4, resim 7-10), Lykia'da Kumluca'da (Doğan, 2006, s. 212, no. 8) tespit edilen A tipi sütun kaideleri araştırmacılar tarafından yoğunlukla 5. ve 6. yüzyıllar olmak üzere 4.-6. yüzyıllar arasına tarihlendirilmişlerdir. Diğer paralelleri başkentte 450'lerde inşa edilen Studios Manastırı Ioannes Kilisesi'nde nefleri ayıran sütunlarla birlikte (Krautheimer, 1986, s. 104; Koch 2007, resim 47), İstanbul Ayasofya Kilisesi'nde (Krautheimer, 1986, resim 170, 171), Sarayburnu çevresinde (Tezcan, 1989, s. 352, resim 406, 504); Anadolu

[84] Konuyla ilgili olarak araştırmacının bir de makalesi mevcuttur: Keskin, 2010b, s. 228-234.

dışında Selanik'te 5. yüzyıl sonlarına ait Aziz Demetrios (Krautheimer, 1986, resim 81, 82) ve Acheiropoeitos Kiliseleri'nde (Orlandos, 1952, çizim 21); Stobi'de A yapısında (Wiseman, 1978, s. 403, resim 11), 4. yüzyıl örneklerini İtalya'da Lateran Bazilikası'nda, Roma'daki Aziz Petrus Bazilikası'nda ve Santa Costanza'da görmekteyiz (Krautheimer, 1986, resim 14, 25, 28).

A tipinin 4. yüzyıl benzerlerinin İtalya'da yoğunlaştığı görülmektedir; Anadolu, başkent ve Yunanistan örnekleri genellikle 5. ve 6. yüzyıllara tarihlendirilirler. Konya'da Aziz Amphilochios'un *vita*'sından bilindiği üzere 4. yüzyıl sonlarından itibaren inşa etkinlikleri başlamıştır[85]. Bu nedenle Konya'da saptanılan A tipi kaideleri de 4.-6. yüzyıllar içinde değerlendirmek mümkündür.

B tipinin benzerleri Anadolu'da 5.-6. yüzyıla tarihli Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde sergilenen kaidelerde (Alpaslan, 2001a, s. 273-274, levha 8/13, 9/14, 15), ayrıca Aizanoi'da (Niewöhner, 2007a, s. 171-172, 201, 205, levha 1-2/12-20, 22-24), Çorum ve çevresinde (Keskin 2010a, s. 39-44, 239, 240, kat.no. 7-11), Bursa ve çevresinde (Ötüken, 1996, s. 161-163, levha 26/1, 4, çizim 34, 35), Milet'te (Niewöhner, 2007b, s. 10, 12, 21, 26, resim 4, 5, 16); başkentte Sergios Bacchos Kilisesi'nde (Mathews, 1976, resim 24-29), Topkapı sarayı ve Sarayburnu çevresinde (Tezcan, 1989, s. 352, resim 401, 505), Şile Kumbaba Turan Beler Koleksiyonu'nda (Peschlow ve diğerleri, 2002, s. 467-469, no. 133); Anadolu dışında ise Yunanistan'da Philippi Bazilikası'nda (Orlandos, 1952, s. 270), Corinth'te (Scranton, 1957, s. 108, no. 47) ve Bosna-Hersek'te bulunan kaidelerde izlenir (Ceci, 1963, s. 273, resim 10). Katalogda yer alan B tipi kaideleri bölge arkeolojisi içinde 4.-6. yüzyıllar çerçevesinde değerlendirebiliriz.

C tipine literatürde çok az yer verilmiş ve tanımlaması yapılmamıştır. Mevcut çok eser de İstanbul'dan Marzememi (Siracusa/Sicilya), Meryemlik ve Filistin'de Et Tabgha'ya ihraç edilmiştir (Keskin, 2010b, s. 233). Konya'daki Attika C tipi kaideleri Aizanoi'da

[85] Aziz Amphilochios'un yaşamı ve *vita*'sına tezin 3. ve 4. bölümlerinde değinilmiştir.

(Niewöhner, 2007a, s. 203, no.21) ve Çorum'da Boğazkale Müzesi'nde (Keskin, 2010a, s. 44-48, 240, kat.no. 12-16), Bithynia'da Kayapa'da ve İmralı'da (Ötüken, 1996, s. 153-154, 161, levha 24/6, 25/3) görülen örnekler eşliğinde 4.-6. yüzyıllara tarihleyebiliriz.

Kaidelerin birlikte kullanımlarında tip ve yükseklik ikincil nitelikte kriterler olduğundan çaplarına göre değerlendirildiğinde İkonion'da üçten fazla Erken Dönem yapısı olduğu ortaya çıkmıştır. Yapıların tipleri sütunlu bazilikadır.

7. 1. 2. Çift Sütun Kaidesi

Konya'da bulunan 12 çift sütun kaidesinin 1'i Konya Arkeoloji Müzesi'nde (ÇSK 1), 4'ü Konya Alaeddin Camisi'nde (ÇSK 2, ÇSK 3, ÇSK 8, ÇSK 12), 2'si İnce Minareli Medrese'de (ÇSK 5, ÇSK 6), 1'i Koyunoğlu Müzesi'nde (ÇSK 7), 1'i Tahir Paşa Camisi'nde (ÇSK 4), 3'ü Ali Gav Medresesi'nde yer almaktadır (ÇSK 9-ÇSK 11) (Bkz. Ek 1). Konya merkez dışındaki yerleşimlerde çift sütun kaidesi tespit edilmemiştir. Kaidelerden birisi orijinal işlevinde değerlendirilmişken (ÇSK 4), ikisinin çift sütun başlığı olarak kullanıldığı görülür (ÇSK 2, ÇSK 3). Diğerleri dağınık durumda bulunmuştur.

Malzeme açısından bakıldığında 9'u mermer (ÇSK 1-ÇSK 4, ÇSK 6, ÇSK 7, ÇSK 9-ÇSK 11), 2'si kireç taşı (ÇSK 5, ÇSK 12), 1'i şisttir (ÇSK 8)[86].

Attika tipinin çeşitlemeleri olarak karşımıza çıkan çift sütun kaidelerini grupladığımızda A tipinde (ÇSK 1-ÇSK 7; Resim 81-87; Çizim 53-59), B tipinde (ÇSK 8-ÇSK 11; Resim 88-91; Çizim 60-63) ve C tipinde (ÇSK 12; Resim 92; Çizim 64) işlendiklerini görürüz. A tipi kendi içinde boyun kısmı yivsiz, tek yivli, iki yivli, dik açılı ve kademeli boyunlu olarak dört farklı türde karşımıza çıkmaktadır.

[86] Şist malzeme ile yapılmış olan çift sütun kaidesi gerek malzeme gerek tip açısından SK 24 ile aynı özellikleri göstermektedir. Muhtemelen ikisi de aynı atölyede üretilmiştir.

Boyut olarak değerlendirildiğinde yüksekliğin 25.5 cm. ve 41 cm. arasında değiştiği izlenir. Çift sütunun oturduğu üst genişlik ve derinliğe bakıldığında genişliğin (kırık olan ÇSK 6, ÇSK 11 ve ÇSK 12 değerlendirme dışında tutulmuştur) 52 cm. ve 79 cm. arasında; derinliğin ise 29 cm. ile 56 cm. arasından değişim gösterdiği görülür[87]. Konya'daki çift sütunların boyutları kiliselerde destek dizisinde kullanıldıklarını ortaya koymaktadır.

Konya Alaeddin Camisi'nde (ÇSK 2, ÇSK 3) ve Ali Gav Medresesi bahçesinde (ÇSK 11) bulunan çift sütun kaideleri yükseklikleri ile yakınlık gösterirler (Resim 82-83, 91; Çizim 54-55, 63) (39 cm.-41 cm.). Profilasyonları ile farklılaşan kaidelerin üst genişlik ve derinlikleri de nispeten yaklaşıktır ve orijinalinde birlikte kullanılmış olabilirler. Büyük boyutlu bu kaidelerin dışında yükseklikleri 25.5 cm.-29 cm. arasında bulunan daha küçük boyutlu kaideler vardır (ÇSK 4-ÇSK 10; Resim 84-90; Çizim 56-62). Bunlardan Ali Gav Medrese'nde bulunan aynı tipte ve üslupta olan ÇSK 9 ve ÇSK 10, 26 cm. eşit yüksekliğine sahiptirler (Resim 89-90; Çizim 61-62). Ancak kaideler üst genişlik ve derinlikleri ile birbirlerinden ayrılırlar. Aynı şekilde Tahir Paşa Camisi'nde bulunan ÇSK 4 ve ÇSK 5 de yaklaşık aynı yükseklikte olup, üst genişlik ve derinlikleri ile ayrılırlar (Resim 84-85; Çizim 56-57).

Tablo 4. Boyutsal Açıdan Uyumlu Çift Sütun Kaideleri (üst genişlik ve derinlik)

Kat.no.	Yeri	Tüm Y	Ü.G	Ü.D	Pl.G	Pl.D	Pl.Y
ÇSK 1	Konya Arkeoloji Müzesi	31	70	42	77 (k)	56	10
ÇSK 4	Tahir Paşa Cami	25.5	71	43	85	54	ö.ç.m
ÇSK 3	Konya Alaeddin Camisi	41	72	49	84	56	ö.ç.m
ÇSK 4	Tahir Paşa Cami	25.5	71	43	85	54	ö.ç.m

Konya'da bulunan çift sütun kaideleri üst genişlik ve derinliklerine göre değerlendirildiğinde Arkeoloji Müzesi'nden ÇSK 1, Alaeddin Camisi'nden ÇSK 2 ve ÇSK 3 ile Tahir Paşa Camisi'nden ÇSK 4'ün boyutlarının nispeten yakınlık gösterdiği görülmektedir (Resim 81-84; Çizim 53-56) (Tablo 4).

[87] Çift sütunların boyutlarını gösteren liste için bkz. Ek 4.

Söz konusu kaidelerin profilasyonları da benzerlik sergilemektedirler. Tipleri ve malzemesi farklı olmakla birlikte İnce Minareli Medrese'de bulunan ÇSK 5, Koyunoğlu Müzesi'nden ÇSK 7 ve Alaeddin Camisi'nden ÇSK 8 boyutları ile uyumludur (Resim 85, 87-88; Çizim 57, 59-60) (Tablo 5).

Tablo 5. Boyutsal Açıdan Uyumlu Çift Sütun Kaideleri (üst genişlik ve derinlik)

Kat.no.	Yeri	Tüm Y	Ü.G	Ü.D	Pl.G	Pl.D	Pl.Y
ÇSK 5	İnce Minareli Medrese	27.5	57	33	79	53	10
ÇSK 7	Koyunoğlu Müzesi	24	57	35	74	43	ö.ç.m
ÇSK 8	Konya Alaeddin Camisi	32	52	31	66	38 (k)	9

ÇSK 8 şist malzeme, tip ve profilasyon açısından benzediği, yine Alaeddin Camisi'nde bulunan SK 24 ile aynı atölyede üretilmiş olmalıdır (Resim 88 ,74; Çizim 60, 47).

ÇSK 5'in bir geniş kenarında bulunan düzgün biçimde açılmış olan oyuk levha yerleştirilmesi amacıyla açılmıştır (Resim 85; Çizim 57). Levha oyuklu kaide kullanımı İznik Ayasofya Kilisesi'nde ancak daha küçük boyutlu olarak (Ötüken, 1996, s. 160, levha 26/5, çizim 37 a-b) ve Kappadokia'da Sivrihisar Kızıl Kilise'de karşımıza çıkar (Doğan, 2008, s. 43).

Çift sütun kaidelerinin sütunlarıyla birlikte Sivrihisar Kızıl Kilise'nin yanı sıra Konya'ya çok yakın Karadağ, Karaman Binbir Kilise yapıları arasında tonozlu bazilikalarda kullanımı 6.-9. yüzyıllar arasında yaygındır. Kaidelerin Karadağ'da No. 1, No. 15, No. 16, No. 32 Kiliseleri'nde, Kappadokia'da Çukurkent ve Çavdarlık Kiliseleri'nde; bölge dışında Phrygia'da köy evlerindeki devşirmelerde, Galatia'da Elmadağ, Yeşildere, Gökçeyurt, Kutludüğün, Güdül, Güzelçiftlik, Dikmen Tepe'de örnekleri görülür (Doğan, 2008, s. 43, 59)[88]. Ayrıca Kütahya çevresinde de örnekleri mevcuttur (Niewöhner, 2007a, s. 222, levha 17/162-165)[89].

[88] 15 numaralı kilisede bulunan B tipi kaidenin resmi için bkz. Ramsay ve Bell, 1907, s. 137, resim 100.
[89] Kütahya örnekleri B tipinin çeşitlemeleridir.

Konya'da belirlediğimiz çift sütun kaidelerinin ilk kullanıldığı yapılar bilinmemektedir. Boyut ve üslup açısından da net bir gruplama yapmak zor olmakla birlikte en az üç ayrı yapıda kullanılmış oldukları sonucu çıkarılmıştır. Özellikle Alaeddin Camisi'nde bulunan ÇSK 2 ve ÇSK 3 malzeme ve tip açısından aynı yapıya ait olmalıdır (Resim 82-83; Çizim 54-55). Bu gruba Arkeoloji Müzesi'nden ÇSK 1 ile Tahir Paşa Camisi'nden ÇSK 4 de dahil edilebilir (Resim 81, 84; Çizim 53, 56). Ali Gav Medresesi'nde bulunan aynı tipte ÇSK 9-ÇSK 11 aynı yapının farklı birimlerinde değerlendirilmiş olabilirler (Resim 89-91; Çizim 61-63). Kızıl Kilise ve Binbir Kilise'ye yaptığımız arazi çalışmalarımızda gördüğümüz sütun kaideleri daha basit formlu olup, malzeme ve teknik açısından farklıdırlar; ayrıca Konya örneklerinden daha az işçiliklidirler. Bu nedenle Konya'daki kaideleri Attika tipi ile ve bölgenin tarihçesi ile ilişkilendirerek 4.-6. yüzyıllar içine yerleştirmeyi uygun görüyoruz.

7. 1. 3. Postamentli Sütun Kaidesi

Katalogda yer alan tek postamentli sütun kaidesi Alaeddin Camisi'nin avlusunda bulunmaktadır (PSK 1). Malzemesi mermerdir. Postament altta ve üstte profillidir (Resim 93; Çizim 65). Üstteki profil daha üstteki kaidenin plinthusunu oluşturmaktadır. Kaide plinthusu, torusu, trokhilusu ve boyun kısmı ile Attika A tipi kaidesidir.

Y. Ötüken, Bithynia'da bulunan postamentli kaideleri kendi içlerinde değerlendirirken boyut kriterini irdeleyerek, daha küçük boyutlu olanların sütunlu arkadlarda kullanılmayacağını belirtmiştir (1996, s. 165, K 7 h-Hara). Bithynia'da bulunan postamentli kaidelerle boyut değerlendirmesi yapıldığında, Konya'da sütunlu arkadlarda kullanılan kaidelerle uyumlu olduğu görülmüştür. Hara'da bulunan kaidenin yüksekliği 95 cm., üstte sütunun oturduğu kaidenin çapı ise 57 cm.dir. PSK 3'ün yüksekliği 79 cm. olup, kaide çapı 40'dır. Sardis'te bulunan sütunlu yolda yükseklikleri 94 cm. ile 123 cm. arasında değişen Roma Dönemi Attika kaideli postamentler vardır (Crawford, 1991, s. 4, resim 11, 12). Bithynia'da gerek Hara'daki gerekse Kayapa'da bulunan postamentli kaideler (Ötüken, 1996, s. 16, BM 20-Kayapa) postamentlerinde altta ve üstte bizim örneğimize göre daha

zengin profillidir; bu nedenle Erken Hıristiyan dönemi Attika tipi kaideleri ile ilişkilendirilmişlerdir. Bu tipte Attika kaideli postamentlerin benzerleri Kütahya'da (N iewöhner, 2006, s. 425, kat.no. 1, 2), İstanbul'da Sarayburnu'nda (Tezcan, 1989, s. 352, resim 504), Aya Eirene Kilisesi'nde (Krautheimer, 1965, s. 251, resim 209), Şile'de (Peschlow, 1977-1978, s. 326-328, 330, no. 35-38) ve Anadolu dışında Yunanistan'da bulunmaktadır (Orlandos, 1952, s. 266). Anadolu'da pek çok müzede Çorum'da belirlenen iki postamentli sütun kaidesinin üstteki kaide kısmı Attika C tipinde işlenmiştir (Keskin, 2010, s. 55-58).

Attika tipinin taşra uygulaması olarak tanımlayabileceğimiz Konya'daki postamentli kaide benzer örnekler eşliğinde 5.-6. yüzyıllara ait olmalıdır.

7. 1. 4. Sütun

Katalogda bulunan 8 sütundan 6'sı yivli ve düğüm motifli sütundur (S 3-S 8), 1'i yazıtlı (S 1), 1'i düzdür (S 2). Yivli ve düğüm motifli sütunların 5'i Konya Alaeddin Camisi'nde ve 1'i Kapı Camii'nde devşirme olarak orijinal işlevinde kullanılmıştır; aynı zamanda Abdülmümin Mescidi'nde bulunan küçük sütun da devşirmedir, ancak strüktürel açıdan çok, görsel amaçlı olarak yapının cephesinde karşımıza çıkmaktadır. Kırık sütun üzerinde bulunan yazıt ve haç kazıması ile dikkat çeker. Sütunların tamamı mermerdir. Bunların dışında Alaeddin Camisi'nde devşirme olarak kullanılan 45 düz sütun bulunmaktadır. Şist malzeme ile yapılmış 1 sütun dışında tümü mermerdir. Sütunların boyutları alınarak bir liste halinde tezin sonunda yer alan Boyut Listesi'ne eklenmiştir (Ek 13)[90].

Alaeddin Camisi'nde bulunan yivli ve düğüm motifli sütunlar bütünüyle günümüze ulaşmasına rağmen Kapı Camii'nin son cemaat yerinde bulunan sütun üstten kesilerek kullanılmıştır. Sütunlara çeşitli yayınlarda kısaca değinilmiştir; fakat etraflıca

[90] Düz sütunların boyut değerlendirmesi "Analiz" bölümünde 'Konya Alaeddin Camisi' başlığı altında kendi içlerinde ve camide belirlenen sütun kaideleri ile birlikte değerlendirilmiştir. Ayrıca sütunların cami içinde kullanıldıkları yer için bkz. Çizim 4.

tanıtılmamışlardır. İ. H. Konyalı'nın Konya kitabı (2007, s. 225), G. Öney'in Selçuklu yapılarında devşirme kullanımı ile ilgili makalesi (1970, s. 18), S. Redford'un Alaeddin Camisi ve devşirmelerini ele aldığı makalesi (1991, s. 57-58), Z. Mercangöz'ün Akhisar Ulu Camisi'nde bulunan düğümlü sütunları içeren makalesi (1994, s. 152-153), H. Muşmal ve M. Çetinaslan'ın karşılaştırma örneği olarak değindiği Kapı Camii ile ilgili makalesi (2009, s. 458) ve N. Şaman-Doğan ile T. Yazar'ın ortak makalesi (2007, s. 213, resim 2) bu yayınlardan bazılarıdır. Redford makalesinde Alaeddin Camisi'nde bulunan sütun sayısını 6 olarak verirken, Mercangöz sayıyı 4 olarak vermektedir (Redford, 1991, dn. 14; Mercangöz, 1994a, s. 153). Kapı Camii'nde bulunan ise Konyalı'nın kitabında kısaca yer alır; ayrıca Muşmal ve Çetinaslan'ın yapı ile ilgili makalesinde daha ayrıntılı olarak tanıtılmaktadır (Konyalı, 2007, s. 286; Muşmal ve Çetinaslan, 2009, s. 458).

Sütunlar boyut olarak incelendiğinde Alaeddin'de bulunan yivli ve düğüm motifli sütunların yükseklikleri 262 cm. ve 290 arasında değişmektedir (Resim 97-106) (Boyut listesi için bkz. Ek 5). Aralarındaki boyut farkı üstlerine konulan başlıklar ya da başlık görevi yapan impostlarla dengelenmiştir. Alaeddin Camisi'nde bulunan sütunların üst çapları 42 cm. ile 44 cm. arasında iken alt çapları 44 cm.-46 cm. arasında değişir. Yükseklikleri 262 cm.-290 arasındadır. Bu durum bir kısım sütunun alt kısmının bugünkü zemin altında kalmasından kaynaklanmaktadır; ayrıca S 3'ün üstten kısmen kısaltıldığı görülür (Resim 97-98). Alaeddin Camisi'nde yer alan sütunlar Kapı Camii'nde bulunan sütunla farklılık gösterirler (S 8; Resim 107-108). Alaeddin'deki sütunlar ise tam boy kullanılmışlardır; Kapı Camii'nde bulunan sütun düğüm motifinin üstünden kesilmiş ve üzerine başka bir sütun oturtulmuş olduğundan tam yüksekliği belirlenemez. Büyük olasılıkla sütun önceden kırılmış ve yeniden kullanımında kesilerek düzeltilmiştir ve üstüne oturan sütuna altlık olarak kullanılmıştır. 39 cm. çapı ile Alaeddin örneklerinden kısmen küçüktür. Aynı zamanda Kapı Camii'ndeki sütunun yivleri diğerlerine göre daha derin işlenmiştir (Muşmal ve Çetinaslan 2009, s. 458).

Alaeddin Camisi'nde bulunan sütunların alt çapları ile uyumlu sütun kaideleri çapları 45 cm. ile 49 cm. arasında değişen SK 1, SK 8, SK 9, SK 13, SK 15, SK 18, SK 19, SK 24

olarak karşımıza çıkarlar (Resim 51, 58-59, 63, 65, 68, 69, 74). Kapı Camii'ndeki 41 cm. çapında sütun ile uyumlu 41 cm. çapında sütun kaideleri ise SK 20, SK 23 ve SK 28'dir (Resim 70, 73, 78). Sütunlar Orta Bizans Dönemi'ne ait olmakla birlikte, Erken Dönem eserlerinin devşirme olarak sonraki dönemlerde kullanımı mümkün olduğundan söz konusu kaidelerin bir kısmı sütunlarla birlikte kullanılmış olabilirler.

Akhisar Ulu Cami'sinde bulunan ve templon kuruluşunda sekizli ya da dörtlü gruplar halinde kullanıldıkları belirlenen düğümlü sütunlar, Konya örneklerine benzememektedir; ancak konuyla ilgili makale bu tip sütunların gelişimi ile ilgili önemli bilgiler içerir[91]. Z. Mercangöz Akhisar dışında Manisa Ulu Cami bitişiğindeki İshak Bey Türbesi girişinde bulunan düğümlü sütunları, İstanbul Pantokrator Manastırı'nın kilisesi, Zeyrek Camii'nde iki sütunu, ayrıca Anadolu dışında Yunanistan'da templonlarda kullanılan sütunları paralel örnekler olarak vermektedir (1994, s. 153-154). Ancak Akhisar örnekleri ince sütunların birbirine düğüm ile bağlanması ile oluşturulmuştur. Konya örneklerinin ise tüm sütunun yivlendirilmesi ile oluşturulduğu görülür. Düğümler diğer örneklerde olduğu gibi bağımsız değildir, yivlerin boylamasına ikiye bölümlendirilmesi ile oluşur.

Uşak Selçikler'de Sebaste Kilisesi'nin templon restitüsyonunda görüldüğü gibi, burada da ince düğümlü sütunlar kullanılmıştır (Parman, 2002b, s. 475, şekil 5). Xanthos'ta kullanılan düğümlü sütunlar daha erken tarihli sütunların yeniden işlenmesi ile yapılmıştır (Sodini, 2002, s. 141). Düğümlü sütunlar kompozisyonu sınırlayan ikona çerçevesi olarak da karşımıza çıkar. İnce sütunların düğümle birleştirilerek oluşturulduğu Zeyrek Camisi'ndeki sütunların benzerleri Yunanistan'da Trikala yakınlarında Porta Panagia'da ve Athos Dağı'ndaki Protaton Kilisesi'nde *in situ* ikona çerçeveleri olarak yer alır (Dalgıç ve Mathews 2010, s. 436-437, resim 9)[92]. Yine İstanbul'da Kariye Camisi'nde de benzer sütunlar vardır. U. Peschlow, bu tür sütunların 12. ve 13. yüzyıllarda yaygın olduğunu

---

[91] Akhisar örnekleri iki ince sütunun düğümle birbirlerine bağlanmasıyla oluşturulmuşlardır. 183 cm. yüksekliğinde her biri 7 cm. çapında iki sütunun 3 cm. aralıklı bırakılarak işlenmişlerdir, yaklaşık ortalarında düğüm yer alır (Mercangöz, 1994a, s. 147).

[92] Zeyrek Camii'nde bulunan düğümlü sütunlarla ilgili ayrıca bkz. Ötüken ve diğerleri, 2007, s. 30, resim 2. Ancak burada bir resimle birlikte sadece kısaca bahsedilmektedir.

belirtmektedir (2010, s. 596-597, resim 24). Nazianzos'lu Gregorius'un homilyelerini içeren ve Pantokrator Manastırı'nda üretildiği bilinen elyazmasında, Gregorius'un portresinin çerçevesi de düğümlü sütunlardan oluşmaktadır (Dalgıç ve Mathews 2010, s. 437). Mercangöz, düğümlü sütunların Bizans el yazmalarında kemerleri taşıdığını ve 11. yüzyıldan itibaren görülmeye başlandığını belirtmektedir (1994, s. 155). Selanik Bizans Müzesi'nde 12. yüzyıla tarihli bir düğümlü sütun bulunur. Düğüm üstünden kırık olan sütun dört yivlidir; altındaki kare kesitli paye ile monolit olarak işlenmiştir ve boyutlarından templona ait olduğu açıktır. Bu örnek bilinen ince sütunların birbirine bağlandığı örneklerin aksine, Konya'daki sütunlar gibi tüm sütunun yivlendirilmesi ve düğüm motifiyle oluşturulmuştur.

Mercangöz, bu tip sütunların 11.-12. yüzyıllarda yaygın görüldüğünü, 13. ve 14. yüzyıllarda bir-iki örnekle devam ettiğini söyleyerek, Akhisar örneklerini bölgenin tarihi ile de bağlantı kurarak 12.-14. yüzyıllara ait olduğunu savunmaktadır (1994, s. 160). Redford makalesinde düğümlü sütunların Orta Bizans Dönemi'ne ait olduklarını söylerken, bir yandan da alışılagelenin dışında boyutlarının tarihlemesi için çok büyük olduklarını ekler (1991, s. 58, dn. 14). H. Muşmal ve M. Çetinaslan, sütunların nereden getirildikleri ile ilgili herhangi bir bilgi olmamakla beraber boyutlarına bakıldığında büyük ölçekli bir Bizans yapısında kullanıldıklarını belirtirler (2009, dn. 68).

13. yüzyıl itibariyle Türklerin eline geçmiş olan Konya'da, 12. yüzyıl sonları 13. yüzyıl başlarında Aziz Georgios Kilisesi'nin yapıldığı bilinmektedir. Redford'un da belirttiği gibi sütunlar üzerindeki iki ve üç dışbükey şeritli ikili örgü ve kıvrık dal üzeri yarım palmetli motifler, işleniş ve üslupları ile Orta Bizans Dönemi'ne ait oldukları açıktır. Benzer örneklerle 11.-13. yüzyıla ait oldukları sanılan yivli ve düğümlü sütunların boyutları nedeniyle Orta Bizans templonunda kullanılmış olabilirler. Orta Bizans Dönemi'nde sütunlu templon kullanımı yaygın olmamakla birlikte Xanthos Doğu Bazilikası, İznik Koimesis Kilisesi, Hosios Lukas Manastırı Theokos Kilisesi ve Torcello Santa Maria Assunta Kilisesi gibi bazı büyük boyutlu yapılarda 10.-12. yüzyıllarda devam ettiği görülür (Alpaslan, 1996, s. 361). Ayrıca, Xanthos örneklerinin daha erken sütunların yeniden

işlenmesi ile yapıldığı bilinmektedir. Ayrıca Konya'daki Erken Dönem sütunlarının, belki de hala kullanılırken Orta Bizans Dönemi'ndeki bir tamirat sırasında, yapıya bir yenilik katmak amacıyla yeniden işlenmiş olmaları da olasılıklar arasındadır.

Musalla Mezarlığı'nda bulunan kırık sütun gövdesinin üzerinde yazıt ve kazıma tekniğinde küçük bir de haç bulunmaktadır (S 1; Resim 94-95). Harf karakterinden 2.-3. yüzyıllara ait olduğu düşünülen yazıttan, sütunun *Nearchos* adlı kişi için eşi tarafından yaptırıldığı anlaşılmaktadır[93]. Bu tür yazıtlı sütunlar Bizans Dönemi'nde bir kilisenin inşası sırasında yardım ve sevap amaçlı bağışlanırlar. Sütun tarihlendirmesi ile bu dönemde İkonion'da kilise inşasının olduğunu göstermesi açısından önem taşımaktadır.

Abdülmümin Mescidi'nde devşirme olarak karşımıza çıkan S 2, bütünüyle günümüze ulaşmıştır ve boyutları ile küçük sütun olarak adlandırılabilinir (Resim 96). Sütun altta ve üstte Attika tipi kaidelerine benzer biçimde profillidir. Bu türden küçük sütunların Alahan Doğu Bazilikası'nda batı galeride kullanıldığı görülür (Eyice, 1971b, resim 242). İstanbul Aya Eirene Kilisesi'nin güneyinde yapılan kazılarda bulunan sarnıçta da rastlanmıştır (Tezcan, 1989, 142, resim 150-153). Aynı zamanda Bithynia'da Kayapa'da (Y: 100 cm. Ç: 72-80 cm., profilsiz), Kurşunlu'da (Y: 128 cm. Ç: 46.5-46 cm.) Kumyaka'da (Y: 117 cm. Ç: 64 cm., profilsiz; Y: 66.5 cm., Ç: 33-29 cm. profilli) profilli ya da profilsiz küçük boyutlu sütunlar da bulunur (Ötüken, 1996, s. 130, 134, 136, BM 21, G 21, M 61, M 65 g). Küçük sütunların bulunduğu yayınlarda tarihleme yapılmamıştır; fakat Doğu Bazilikası'nın 6. yüzyıla ait olduğu bilinmektedir. Ayrıca torus-trokhilus-torus biçimli Attika tipinde kaide kısmı ile sütun Erken Bizans Dönemi içinde değerlendirilmelidir; Konya'nın mimari tarihi ile 4.-6. yüzyıllara tarihlenir.

7. 1. 5. Çift Sütun

[93] Yazıt, Viyana Üniversitesi'nden Prof. Dr. Thomas Corsten tarafından okunmuştur. Eserin tarihlendirmesi araştırmacı tarafından yapılmıştır.

Çift sütunlar dikdörtgen kesitli bir payenin iki dar kenarından birer yarım sütunla genişletilmesiyle oluşturulurlar. Yaklaşık 2 m. boyutlarında olan çift sütunlar kiliselerde naosta orta nef ve yan nefler arasında, nartekste ve galerilerde karşımıza çıkarlar (Niewöhner, 2007a, s. 177, 178). Daha kısa boyutlu olanları ise pencerelerde kullanılır. R. Krautheimer çift sütunlarının çift pencere sütunlarından örnek alınarak yapıldıklarını öne sürer (1995, s. 162). S. Y. Ötüken Erken Bizans Dönemi'nde pencerede ve arkadlarda kullanımının daha yaygın olduğunu belirtmektedir (1996, 148). Aynı şekilde P. Niewöhner de pencere ve arkadlı pencerede yaygın olduğunu belirtirken kesin bir tarihleme yapmamaktadır; ancak kitabının tamamı 4. yüzyıl sonundan 6. yüzyıla kadar olan eserleri kapsamaktadır (2007a, 178, 179).

Konya'da belirlenen 29 çift sütunun 1'i Konya Arkeoloji Müzesi'nde (ÇS 1), 16'sı Alaeddin Camisi'nde (ÇS 2-ÇS 17), 1'i Sahip Ata Camisi'nde (ÇS 18), 1'i Beşarebey Mescidi'nde (ÇS 19), 2'si Nakipoğlu Çeşmesi'nde (ÇS 20, ÇS 21), 1'i Kültür Parkı'nda (ÇS 22), 1'i Ali Gav Medresesi'nde (ÇS 23), 2'si Şeker Furuş Mescidi'nde (ÇS 24, ÇS 25), 1'i Seyfettin Karasungur Türbesi'nde (ÇS 26), iki kırık parça halinde 1'i İç Galaman Mezarlığı'nda (ÇS 27a-b), 2'si Zazadin Han'dadır (ÇS 28, ÇS 29). Bunlardan 11'i Alaeddin Camisi'nin harim kısmında (ÇS 2-ÇS 11), 3'ü caminin kuzey cephesinde avlu kısmında (ÇS 12-ÇS 14), 2'si alttan kesilerek yapının avlusunu çevreleyen çevre duvarının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride (ÇS 15, ÇS 16) devşirme olarak karşımıza çıkmaktadır. Devşirme çift sütunların 3'ü ortaya yakın yerden kesilerek ve birbirinin üstüne konularak kullanılmıştır (ÇS 9-ÇS 11)[94]. Diğerleri bütünüyle günümüze ulaşmıştır. Devşirme çift sütunlardan 2'si ise Zazadin Han'da yeniden değerlendirilmiştir. Seyfettin Karasungur Türbesi'nde bulunan ve kullanıldığı pencere ölçülerinde kesilen çift sütun bir diğer devşirme eserdir. Tespit edilen diğer çift sütunlardan 2'si Şeker Furuş Mescidi'nde, iki parça halindeki 1'i İç Galaman Mezarlığında musalla taşının altında destek olarak kullanılmışlardır. Kalan çift sütunlar ise dağınık halde bulunmuştur. 3 çift sütun başlığı ile monolittir (ÇS 20-22).

[94] ÇS 10, ÇS 9'ın üzerindedir. ÇS 11 ise ÇPS 1'de yer alan çift pencere sütununun altında kullanılmıştır.

Çift sütunlardan 3'ü dışında (ÇS 19, ÇS 23, ÇS 27a-b) tümü mermerdir. Traverten taşından yapılmış olan iki çift sütundan 1'i Beşarebey Mescidi girişinde yer alır (ÇS 19), diğeri İç Galaman Mezarlığı'nda iki kırık parça halinde karşımıza çıkar (ÇS 27a-b). Kireç taşı malzeme ile yapılmış olan çift sütun Ali Gav Medresesi bahçesinde yer almaktadır (ÇS 23).

Bütünüyle günümüze gelen 12 çift sütunun yükseklikleri 194 cm. ve 287 cm. arasında değişmektedir (Çift sütunların boyut listesi için bkz. Ek 6). Genişlikleri 49 cm.-87 cm. (kesilmiş olan ÇS 1 ve kırık olan ÇS 29 hariç tutulmuştur), derinlikleri ise 20 cm-57 cm. arasındadır (ÇS 1, ÇS 15, ÇS 16, ÇS 26 değerlendirme dışıdır).

Konya Alaeddin Camisi'nde bulunan çift sütunlardan kırık ya da kesilmiş olmayanların yükseklikleri 218 cm. ile 287 cm. arasında değişir (ÇS 2-ÇS 8, ÇS 12-ÇS 14, ÇS 17; Resim 111-117, 121-123, 126). Buradaki sütunlar yüksekliklerine göre üç farklı grup içinde değerlendirilir: Birincisi nispeten kısa olan çift sütunlardır ve 218 cm. ile 233 cm. arasında yüksekliğe sahiptirler (ÇS 2-ÇS 4, ÇS 14; Resim 111-113, 123). Bunlardan ÇS 3 ve ÇS 4 eş yüksekliktedir (224 cm.). Orta boyutlu olan çift sütunlar 242 cm. ile 262 cm. arasında değişiklik gösterirler (ÇS 5, ÇS 7, ÇS 8, ÇS 13, ÇS 17; Resim 114, 116-117, 122, 126)). ÇS 5 ve ÇS 7, 256 cm. ile eşit yüksekliktedir. ÇS 6 ve ÇS 12 yüksek boyutlu sütunlardır ve ikisi de 287 cm. yüksekliğindedir (Resim 115, 121). Kısa çift sütunlar genişlik ve derinlik açısından uyum gösterir. Genişlik ve derinliğine bakıldığında 242 cm. yüksekliğindeki ÇS 8'in orta boyutlu eş yükseklikteki sütunlarla uyumlu olduğu görülür (Resim 117). Yüksek çift sütunların ise genişlik ve derinliğinde farklılık gözlemlenir.

Sütunlar sonraki kullanımlarında kısaltılmış olabileceğinden sadece yükseklik karşılaştırması her zaman doğru sonuç sağlayamamaktadır. Genişlik ve derinliğine bakıldığında Alaeddin Camisi'nde bulunan ÇS 5, ÇS 9 ve ÇS 10'un uyumlu olduğu görülür (Resim 114, 118-110). ÇS 2 genişlik olarak bu gruba girerken derinliği ile farklılaşmaktadır (Resim 111). ÇS 14 ve ÇS 17 yine ayrı bir grubu oluşturmaktadır (Resim 123, 126). Ancak yükseklikleri arasında fark vardır. ÇS 14 devşirme iken ÇS 17 caminin önünde yerde bulunmuştur. Devşirme olan çift sütun ikinci kullanımında alttan kısaltılmış olabilir.

Harimde devşirme olarak kullanılmış olan ÇS 7 ve ÇS 8 de yine birbirleriyle boyutsal uyum gösterirler (Resim 116-117). Kuzeyde galeride kullanılan iki çift sütun da hem form olarak hem de boyut olarak benzerler (ÇS 15, ÇS 16; Resim 124-125). Boyut değerlendirmesi, Alaeddin'de kullanılan çift sütunların orijinalinde en az dört farklı Bizans yapısında kullanıldıklarına işaret etmekte iken, diğerlerinin farklı yapılardan toparlandıklarını göstermektedir.

Alaeddin Camisi dışındaki çift sütunların tümü –Beşarebey Mescidi'nde bulunan ÇS 19 hariç- kırık olarak günümüze ulaşmıştır. Bu nedenle yükseklik değerlendirmesi yapılamaz. Konya'da bulunan diğer çift sütunların genişlik ve derinliklerine bakıldığında Nakipoğlu Çeşmesi'nde kullanılan iki çift sütun boyut, bezeme ve üslup açısından benzerlik gösterir (ÇS 20, ÇS 21; Resim 131-132). Bu sütunlarla boyut olarak bir çift sütun Sahip Ata Camisi'nde saptanmıştır (ÇS 18; Resim 127). Şeker Furuş Mescidi'nde musalla taşının altında kullanılan iki çift sütun genişlik ve derinlikleri açısından uyumludurlar (ÇS 24, ÇS 25; Resim 135-136). Boyut açısından Konya'da bulunan diğer çift sütunlara göre derinlikleri daha kısa tutulmuştur ve bölgede tespit edilen diğer çift sütunlardan ayrı bir grup oluştururlar. İç Galaman Mezarlığı'nda bulunan 27a-b genişlik açısından Alaeddin'de kuzeyde galeride kullanılan ÇS 15 ve ÇS 16 uyumludur (Resim 138-139, 124-125). Malzemede farklılaşan çift sütunlar iki yandan yarım sütunla genişletilmiş paye biçimli basit tiptedirler. Boyutlarına göre yapılan gruplamaya göre çift sütunlar Konya genelinde en az altı yapıda kullanılmış olabilirler. Gruplamaya dahil edilemeyen diğer çift sütunlar birbirleriyle boyutsal bütünlük göstermezler.

Katalogda yer alan çift sütunlardan ÇS 1 orijinalinde çift sütun olup, sonraki kullanımında alttan ve üstten kesilmiş; bir yüzü yatay doğrultuda motiflerle bezenip, yazıt eklenerek mezar taşına çevrilmiştir (Resim 109, 110). Mezar taşı olmayan yüzünde basit formda bir çift sütun vardır. Paye iki yandan yarım sütunlarla genişletilmiştir. Sonraki döneme ait yüzünde orta paye üzerinde herhangi bir bezeme yoktur. Katalogda eseri tanıtırken de bahsettiğimiz gibi mezar taşı envanter kayıtlarından anlaşıldığı üzere Sille'deki Ak Manastır'dan getirilmiştir. Üzerindeki yazıtta eserin 1301 yılı Ekim ayında ölen ve Kasım

ayında gömülen Nikolaos oğlu Abraham'ın mezarı için yapıldığı yazar (Eyice, 1966, s. 154, 155).

Bu türlü bezemesiz, basit formda diğer örnekler ÇS 15, ÇS 16 ve ÇS 27a-b'dir (Resim 124-126, 138-139. Çift sütunları bezemelerine göre değerlendirdiğimizde bir diğer grubu altta ya da üstte, veya hem altta ve üstte plinthuslu, ayrıca altta ya da üstte bileziklerle zenginleştirilmiş olan ikinci tür oluşturur (ÇS 24-ÇS 26, ÇS 28; Resim 135-137, 140).

Çift sütunların bazıları orta paye üzerinde soffit bezemeli olarak karşımıza çıkarlar (ÇS 2-ÇS 14, ÇS 17-ÇS 21, ÇS 23; Resim 111-123, 126-132, 134). Bunlardan ÇS 20 ve ÇS 21 başlıklarıyla monolittir (Resim 131-132). Tümünde soffitler içbükey sonlanır. Soffit terimi antik mimarlıktan beri kullanılmaktadır. Fakat antik mimaride kullanımı Bizans'tan farklıdır. Arşitravların sütun başlıklarına oturan alt yüzeylerindeki profillere ve süsleme alanlarına soffit denilmektedir. Başlangıçta soffitler çok az süsleme gösterirler ve tamamen işlevsel bir amaçları vardır. Eski Yunan tapınaklarında sütun başlıklarının üzerine oturan iki blok halindeki arşitravların alt yüzlerinin kenarları yapım sırasında zarar görmekteydi. Bu nedenle ustalar alt yüze rastlayan birleşme yerlerini bir oyuk şeklinde işlemişler, bazılarını da bir profil veya bezeme ile çerçevelemişlerdir (Abbasoğlu, 1994, s. 1-2). Yunan, Hellenistik ve Roma Dönemleri'nden itibaren kullanılan soffit Bizans'ta süsleme amaçlı olarak kullanılmıştır.

Soffit motifi Bizans dünyasında özellikle Erken Dönem'de oldukça yaygındır. Biçimsel olarak iki farklı tipte karşımıza çıkar: Birincisi dikdörtgen biçimlidir; ikinci türde ise dar kenarların içbükey sonlandığı görülür (Ötüken, 1996, s. 69). Soffitlerin içleri bezemeli olabileceği gibi bezemesiz de bırakılmış olabilir. Payeler dışında, arşitravlarda, lento ve sövelerde de karşımıza çıkar (Niewöhner, 2007a, levha 23/208, 209). Soffit motifi Erken Bizans sonrasında 11.-12. yüzyıllara değin kullanılmıştır. Bithynia Babasultan'da bulunan templon payesi soffit bezemelidir; motif Ohrid Aya Sofya'sında, Ano Poula'da Philippus Kilisesi'nde ve Trakya'da Enez Fatih Camisi'nde bulunan örneklerle 11.-12. yüzyıllara

tarihlenmiştir ve söz konusu eserler motifin yüzyıllar boyunca kullanıldığını belgelelemeleri açısından önemlidirler (Ötüken, 1996, s. 69).

Alaeddin Camisi'nde bulunan yazıtlı ve soffitli çift sütun tarih içermesi bakımından son derece dikkat çekicidir (ÇS 13; Resim 122). Çift sütun, W. M. Ramsay tarafından yayınlanmıştır (1883, s. 314-315). İsaurapolis bugünkü Konya'nın Bozkır İlçesi yakınlarındadır. Sonraları Dorla olarak bilinen İsaurapolis Konya'nın 62 km. güneydoğusundadır, günümüzdeki adı Aydoğmuş'tur. (Belke-Restle, 1984, s. 180). S. Eyice, İsaurapolis'in Zengibar Kalesi olarak da bilinen İsaura ile karıştırılmaması gerektiğini söylemekte iken (1971, s. 155), Y. Erdemir sütunun geliş yerini kitabında Zengibar olarak vermektedir (2009a, s. 131). Bizans Dönemi'nde Lycaonia'ya bağlı olan İsaurapolis piskoposluğu erken konsillerde ve Hierocles'in listelerinde geçmektedir. Fakat sonraki konsillerde ve *Notitiae Episcopatuum*'da yer almaz. Ramsay yerleşimin ya adının değişmiş olabileceğini ya da İsauria'lılar tarafından şehrin harap edildiğini önermektedir. Ayrıca, yazıtta geçen Plithios, Nisios, Moisis ve Aziz Mannis gibi isimleri etimolojik olarak da değerlendirerek çift sütunu 450-500 yıllarına tarihlemektedir. Ancak 1918 tarihli bir diğer makalesinde ise yazıtta kullanılan Bizans dilinin tam formuna ulaşmadığını belirterek 400 yılını önerir. Ramsay'a göre Aziz Mannis Konya'nın *diacon*'udur; babası ise İsaurapolis'in *presbyter*'idir (1918, s. 151). Erdemir, Konya Alaeddin Camisi'nde kullanılan devşirmelerin bir kısmının Konya dışından getirildiklerini göstermesi açısından çift sütunun ayrıca önem taşıdığını savunmaktadır (2009a, s. 131). Ancak, çift sütunun Bizans Dönemi'nde, belki de Konya'da yeni inşa edilen bir kiliseye armağan olarak gönderilmiş olabileceği de olasılıklar dahilindedir.

Soffitli çift sütunlar kendi içlerinde üslupsal açıdan değerlendirildiğinde, Alaeddin Camisi'nde bulunan ÇS 2, ÇS 5, ÇS 6, ÇS 7, ÇS 8, ÇS 9, ÇS 10, ÇS 11, ÇS 12, ÇS 13 ve ÇS 17'nin benzer biçimde içiçe iki soffitli ve dikey profillerle sınırlandırılarak işlendikleri görülür (Resim 111, 114-122, 126). ÇS 3, ÇS 4, ÇS 14, ÇS 18, ÇS 20 ve ÇS 21'de dikey profillendirme yapılmamıştır (Resim 112-113, 123, 127, 131-132). ÇS 23 tek soffitlidir (Resim 134).

Başlıkları ile birlikte monolit işlenmiş olan ÇS 20 ve ÇS 21'in sadece ön yüzleri görülebilmektedir (Resim 131-132). Ön yüzlerinde bulunan soffit motifi dışında başlıklarında yiv motifi uygulanmıştır. ÇS 20'de ayrıca başlık bileziğinde yumurta-okucu motifinin bezendiği görülür[95]. ÇS 22 ise sadece yivli olarak karşımıza çıkar (Resim 133). 5. ve 6. yüzyıllarda yiv uygulaması bir bezeme unsuru olarak sütun-paye başlıkları başta olmak üzere pek çok mimari ögede kullanılmıştır[96].Yumurta-okucu motifi Erken Bizans Dönemi'nde yoğun olarak kullanılmıştır. Aizanoi'da bulunan yivli ve yumurta-okucu bezemeli çift sütun başlığı 5.-6. yüzyıllara tarihlenir; ayrıca Erken Bizans'a ait yiv ve yumurta-okucu bezemeli başlıklar bölgede bulunmaktadır (Niewöhner, 2007a, s. 179, 222-223, no. 166; levha 4/42-44).

Beşarebey Mescidi'nde bulunan ÇS 19 altta ve üstte plinthusludur; orta paye üzerinde dikey soffitli ve yarım sütunlar üzerinde yatay soffitlidir (Resim 128-130). Üzerinde dışbükey zigzaglar ve daire içinde altı sivri yapraklı çiçek ile diğer çift sütunlardan daha yoğun bezemelidir. Zigzaglı bezeme katalogda bulunan pek çok eserde görüldüğü gibi bölgede sevilen bir motiftir. Çiçek motifinde yaprak araları birleştirilerek altıgen oluşturulmuştur. Bu motifin benzerlerinden ikisi Phrygia'da Amorion'da ve Suriye'de Qal'at Sim'an'da 5.-6. yüzyıllara (Lightfoot ve Kuniholm, 1994, s. 120-121, levha 24a; Biscop ve Sodini, 1984, s. 318, levha 61/89), diğeri Orta Bizans Dönemi'ne tarihli taş ögeler üzerinde karşımıza çıkmaktadır (Lightfoot ve diğerleri, 2005, s. 257, resim 22) ve bu iki örnekten anlaşılacağı gibi motif yüzyıllar boyunca kullanılmıştır ve tek başına bir tarihleme ögesi olarak kullanılamaz. Karadağ'da 32 no.lu kilisede görülen monolit başlığı yiv ve zigzaglardan oluşan bantlı çift sütunlar vardır (Ramsay ve Bell, 1909, s. 216-218, 220, resim 180, çizim 176). Karadağ'da Madenşehir'deki kiliseler ve Mahalaç'taki Kilisesi 5. yüzyıl sonuna, 6. yüzyıla ve 7. yüzyıl başına tarihlenebilir. 9. yüzyılda Arap saldırıları ile yıkılan yapılar kısmen onarılmış, bazıları da yeniden yapılmıştır. Çetdağ'daki Kapalı

[95] Yumurta-okucu motifine *ovolo* da denmektedir.

[96] Akşehir için bkz. Yıldırım, 2006, s. 50-51, kat.no. 033-035; Ankara için bkz. Alpaslan, 2001a, 267-268, 271-272, no. 1-4; Bursa için Ötüken, 1996, s. 175-176, MKP 20 e, levha 28/5; Kütahya için bkz. Niewöhner, 2007a, levha 3/35-37, 4/38-39; İstanbul için bkz. Tezcan 1989, s. 325, resim 452). Motif Korniş üzerinde (Mathews 1976, s. 274, resim 31-39), silme üzerinde (Niewöhner, 2007a, levha 24/220) ve duvar pilasteri üzerinde de karşımıza çıkar (Niewöhner, 2007a, levha 21/194).

Yunan Haçı planlı kilise bölgedeki en geç tarihli yapılardan biri olup muhtemelen 11.-12. yüzyıla aittir (Koch, 2007, s. 234). Öte yandan 32 no.lu kilisenin tarihlendirmesi sorunlu olup, S. Eyice Türkiye-Ermenistan sınırının Ermenistan tarafında bulunan ve Ani'ye oldukça yakın olan 5. yüzyıl sonu-6. yüzyıl başına tarihli Ererouk Bazilikası ile mimari benzerliğine değinmektedir (1971, s. 161); W. M. Ramsay ve G. L. Bell ise 32 no.lu kilisenin Mahalaç'tan daha eski olduğunu öne sürmektedirler (1909, s. 218). Ürdün'deki Nebo Dağı'nda Umm er-Rasas'ta 7. no.lu kilisenin lentosunda zigzaglı bezeme vardır. Bölgenin taş işçiliği 6. yüzyıla aittir (Saller ve Bagatti 1949, s. 48, levha 41/4). Çanakkale Arkeoloji Müzesi'nde yivli başlığı ile monolit bir çift sütun yer alır; araştırmacı tarafından yivli çanak başlıklarla ilişkilendirilerek 5.-6. yüzyıllara tarihlendirilmiştir (Türker, 2011, s. 554-555, 563, no. 12). Zigzaglı bant Kıbrıs'ta Kourion Bazilikası'nda bulunan champ-levé tekniğindeki duvar kaplamalarına ait parçaların birinde karşımıza çıkmıştır. Ancak muhtemelen teknik ve yerel üsluptan kaynaklanan farklı bir varyasyondur. Zigzaglar üstte inci motifleri ile sonlanır. Orijinal bazilikanın 4. yüzyılın ikinci yarısına ait olduğu düşünülmektedir; ancak duvar kaplamalarında bir yenileme yapıldığı da bilinir (Megaw, 1976, s. 370-371, resim 25). Bu nedenle araştırmacı kesin bir tarihleme yapmak için daha ayrıntılı bir çalışmanın gerekli olduğunu belirtmektedir.

ÇS 27a-b aynı çift sütunun kırık iki parçasıdır; mevcut durumuyla basit formda paye ve iki yarım sütunludur (Resim 138-139). Altta ve üstte herhangi bir bezemenin olup olmadığı bilinemez. Aynı şekilde ÇS 29 kırıktır ve Zazadin Han'ın duvar örgüsünde dikey olarak yerleştirildiğinden biçimsel özellikleri anlaşılamaz; sadece altta plinthusunun olduğu görülmektedir (Resim 141).

Konya'da 29 çift sütuna karşılık sadece 12 çift sütun kaidesi günümüze ulaşmıştır. Bunların birlikte kullanımları boyutsal olarak değerlendirildiğinde anlaşılabilmektedir. Alaeddin Camisi'nde bulunan bazı çift sütunların yine aynı yerde bulunan çift sütun kaideleri ile boyut olarak uyumlu olduğu gözlemlenir. ÇSK 1 ile ÇSK 4, ÇS 9 ve ÇS 10 ile parallelik gösterir (Resim 81, 84, 118-119; Çizim 53, 56). ÇSK 2 ve ÇS 7 yakın boyutlarda karşımıza çıkar (Resim 82, 116; Çizim 54). ÇSK 5 ve ÇSK 7 Zazadin Han'da devşirme kullanılmış

ÇS 28 ile genişlik açısından uyumludur (Resim 85, 87, 140; Çizim 57, 59) (Zazadin'deki parçanın derinliği alınamamıştır). ÇS 15 ve ÇS 16 Koyunoğlu Müzesi'nden ÇSK 7 ile uyum gösterirler (Resim 124-125, 87; Çizim 59). Benzer bir uyum ÇS 6 ile ÇSK 10 arasında izlenmektedir (Resim 115, 90; Çizim 62).

Mimaride, daha önce de belirttiğimiz gibi, Binbir Kilise yapıları arasında tonozlu bazilikalarda kullanımı 5.-9. yüzyıllar arasında yaygındır. Madenşehir'de 1 no.lu kilisenin destek sistemi de tamamen çift sütunlarla sağlanmıştır (Belke ve Restle, 1984, resim 38). Aslında tüm Orta Anadolu'da bu tür çift sütunların yoğun olarak kullanıldığı görürürüz (Eyice, 1971b, 154). Çeşitli boyutlarıyla Kappadokia'da Sivrihisar Kızıl Kilise'de (Doğan, 2008, s. 43), Niğde Andaval'daki Konstantine ve Helena Kilisesi'nde (Pekak, 1998, 576), Kütahya ve çevresinde (Niewöhner, 2007a, s. 177-178), Galatia'da Çukuröreni'de (Vardar, 2008, s. 459), Mamak Gökçeyurt Köyü'nde, Bala'ya bağlı Karahamzalı'da (Vardar, 2006, s. 273, 275), Milet'te (Niewöhner, 2007b, s. 12), Çanakkale'de (Türker, 2009, s. 204, resim, 1-4) ve İstanbul'da Manganlar Bölgesi'nde Gülhane Askeri Hastanesi avlusunda paralelleri mevcuttur (Tezcan, 1989, s. 346-347).

Konya örnekleri farklı tiplerde karşımıza çıksa da, 5.-6. yüzyıllara ait yazıtlı çift sütun tarihleme açısından önemli bir kriterdir; ayrıca çift sütunlarda uygulanan motifler ve benzer örnekler eşliğinde Konya'nın Erken Bizans Dönemi mimari etkinlikleri de göz önünde tutularak bu gruptaki eserler 4.-6. yüzyıllara tarihlenir.

7. 1. 6. Paye

Konya'da tümü devşirme olarak saptanmış 7 payenin 2'si Konya Alaeddin Camisi'nde kuzey cephede portalde söve işlevinde (P 1, P 2), 2'si Fakih Dede Türbesi'nin giriş kapısında yine söve işlevinde (P 3, P 4), 2'si Kapı Camii'nde pencere sövesi ve duvar örgüsünde (P 5, P 6), 1'i Şazi Bey Camisi'nin duvar örgüsündedir (P 7)[97]. Payelerden

[97] Bkz. Ek 1.

Alaeddin Camisi'nde kuzey cephedeki üçüncü kapı açıklığında kapı kemerinin oturduğu destek olarak kullanılmış olan payeler Y. Erdemir'in kitabında sadece bir resimle yer almaktadır. Araştırmacı payelerden antik sütun olarak sözeder (Erdemir, 2009a, s. 121). Kapı Camii'nde bulunan iki paye de yayınlıdır; ancak makalede sadece devşirme oldukları konusuna değinilmiştir (Muşmal ve Çetinaslan, 2009, s. 457, resim 10, 13). Kapı Camii'nde duvar örgüsünde bulunan payenin malzemesi travertendir; diğerleri mermerden üretilmiştir.

Alaeddin Camisi'nde bulunan payeler başlıklarıyla monolit olarak işlenmiştir ve tümüyle günümüze ulaşmıştır. Fakih Dede Türbesi'nde bulunan payeler ile Kapı Camii'ndeki pencere sövesi işlevindeki paye boylamasına kesilerek kullanıldıkları yere uygun duruma getirilmiştir. Diğer ikisi de kırık olarak duvar malzemesi içinde değerlendirilmişlerdir. Bütünüyle mevcut iki paye birbirinin aynı boyutlardadır ve aynı yapıda birlikte kullanılmış oldukları düşünülmektedir. Diğerleri kesilmiş ya da kırık olduğundan boyut açısından değerlendirmek zordur (Boyut listesi için bkz. Ek 7).

Tüm payelerin ortak özelliği üzerlerinde bulunan soffit motifidir. Ancak soffitlerin formunda ve boyutlarında farklılıklar görülür. P 1, P 2 ve P 6 içiçe iki soffitlidir (Resim 142-143, 147). Alaeddin Camisi'nde bulunan P1 ve P2'nin kısa kenarlarında görülen soffitler form ve üslup olarak yine aynı yapıdan ÇS 3, ÇS 4, ÇS 14, ÇS 18, ÇS 20 ve ÇS 21'i anımsatır biçimde karşımıza çıkar (Resim 142-143, 112-113, 123, 127, 131-132). P 3-P 5'te soffitler tekli olarak karşımıza çıkar (Resim 144, 146). P 7 büyük oranda kırık bir parça olduğundan sadece soffitin bir kısmı görülebilmektedir Resim 148). P 3 ve P 4'te soffit motifine ait alt ve üst içbükey yayların ortasında Latin haçına ait birer kol kabartma tekniğinde işlenmiş olarak yer alır (Resim 144-145). Fakih Dede Türbesi'nde bulunan payelerin soffit işleme tekniği ve üslubu Ali Gav Medresesi'nde bulunan ÇS 23 ve Kapı Camii'nden P 5 ile benzerlik gösterir (Resim 134, 146). Alaeddin Camisi'nde bulunan P 1 ve P 2'nin başlıkları kabartma yivlerle bezenmiştir (Resim 142-143). Yivlerin işleme tekniğinin başlıklarıyla monolit işlenen ÇS 20, ÇS 21 ve ÇS 22'den farklı olduğu

gözlemlenir (Resim 131-133). Payelerde yivler daha uzundur ve nispeten daha derin işlenmiştir.

Soffit ve yivli bezeme çift sütunların değerlendirilmesinde de belirtildiği üzere Erken Bizans Dönemi'nde yaygın olarak karşımıza çıkar. Kabartma ve/veya kazıma haçlar Bizans'ın her döneminde ve her tür taş eser üzerinde uygulanmıştır. Soffit içinde Latin haçlı payenin benzeri Karadağ 29 no.lu kilisede yer almaktadır (Ramsay ve Bell, 1907, s. 151, resim 114; Eyice, 1971b, 36)[98]. Paye üzerinde kazıma tekniğinde işlenmiş Latin haçının bir örneği Aizanoi'de saptanmıştır (Niewöhner, 2007, no. 192). Ancak bu örnek Fakih Dede Türbesi'nde bulunan payelerden farklıdır. Bezemesiz payeler Binbir Kilise'deki yapılarda *in situ* olarak karşımıza çıkar (Ramsay ve Bell, 1907, resim 39). Ne yazık ki, bulabildiğimiz yayınlarda çok az sayıda paye örneğine rastlanmıştır. Alaeddin'de bulunan payeleri boyutları ve üzerlerinde bulunan bezemeleri ile 4. ve 6. yüzyıllara tarihlemek mümkündür. Aynı şekilde, soffitli diğer payeler de bu yüzyıllara atfedilebilinir.

7. 1. 7. Çift Pencere Sütunu

Bizans mimarlık tarihinde "mullion" olarak da bilinen pencere sütunları, daire kesitli olabildiği gibi çift sütun formunda da karşımıza çıkarlar. Pencere sütunları apsis açıklıklarında, galerilerde bulunan arkadlarda ve pencerelerde kullanılırlar. Konya'da belirlediğimiz 65 pencere sütununun tümü çift sütun olarak işlenmiştir. Bunların 26'sı Alaeddin Camisi'ndedir. 1'i harimde (ÇPS 1), 22'si yapının kuzey cephesinde üst seviyede oluşturulan galeride (ÇPS 2-ÇPS 23), 2'si duvar örgüsünde (ÇPS 24, ÇPS 25), 1'i avluda dağınık olarak bulunur (ÇPS 26). Şeker Furuş Mescidi'nde bulunan 4 örnekten 2'si kuzey girişte (ÇPS 27, ÇPS 28), 2'si batı girişte (ÇPS 29, ÇPS 30) devşirme olarak kullanılmıştır. 4'ü Seyfettin Karasungur Türbesi'nde üst seviyede pencere açıklığında karşımıza çıkar

[98] W. M. Ramsay ve G. L. Bell payenin çizimini yayınlamıştır; ancak yayında payeden çift sütun (engaged column) olarak söz edilmektedir. Ne var ki, çizimden paye olduğu anlaşılmaktadır. Yapı ile ilgili bir tarihlendirme yapılmamıştır. Ayrıca, S. Eyice kitabında yapıdan kısaca bahseder. Yapıyı bulamadığından, sadece Ramsay ve Bell'in yapı ile ilgili aktardıklarının kısa bir çevirisini yapmakla yetinmek zorunda kalmıştır.

(ÇPS 31-ÇPS 34). Bunlarda orta paye dikdörtgen biçiminde kesilerek pencere oluşturulmuş ve demir parmaklıkla kapatılmıştır. 2 pencere sütunu Fuar Alanı'nda (ÇPS 35) ve Piri Mehmet Paşa Medresesi'nde (ÇPS 36) dağınık durumda bulunmuştur. Sille'de belirlenen 4 pencere sütunun 2'si Konak Restaurant girişinde (ÇPS 37, ÇPS 38), 2'si parkta yer alır (ÇPS 39, ÇPS 40). Zazadin Han'da bulunan 25 çift pencere sütunun 4'ü duvar örgüsünde (ÇPS 41-ÇPS 43, ÇPS 65), 21'i yapının cephelerinde üst seviyede bulunan açıklıklarda yer alır (ÇPS 44-ÇPS 63)[99].

Çift pencere sütunları malzeme açısından değerlendirildiğinde 60 eserle çoğunluğun mermerden yapılmış olduğu görülür. Diğer malzeme grupları ise şöyledir: 1'er kireç taşı (ÇPS 62), Sille taşı (ÇPS 63), bazalt (ÇPS 64), 2 traverten (ÇPS 25, ÇPS 61).

ÇPS 36 ve ÇPS 42 kırık olarak bulunmuştur; diğerleri bütünüyle günümüze ulaşmıştır. Boyut açısından incelendiğinde yüksekliklerin 50 cm. (ÇPS 43; Resim 191) ile 145 cm. (ÇPS 22; Resim 170) arasında değiştiği gözlemlenir (Ek 8). 50 cm. yükseklik pencere sütunları için oldukça alçaktır. Boyut listesinde de görüldüğü üzere çift pencere sütunlarının ortalama yüksekliği 90 cm.-115 cm. arasındadır. Bir çoğunun derinlik ya da genişlik boyutlarını alabilmek konumlarından dolayı mümkün olmamıştır.

Çift pencere sütunlarının bazıları birbirleriyle boyutsal bütünlük sergilerler. Alaeddin Camisi'nde bulunan pencere sütunlarından altısının 90 cm.lik eş yükseklikte yapıldığı görülmüştür (ÇPS 2-ÇPS 4, ÇSP 9, ÇPS 11, ÇPS 13; Resim 150-152, 157, 159, 161). Yine aynı yerde pekçok pencere sütununun yakın yükseklikte yapıldığı dikkati çekmektedir. Buna göre 86 cm.-93 cm. arasında yükseklikteki sütunları ÇPS 5, ÇPS 8, ÇPS 10, ÇPS 12, ÇPS 14, ÇPS 15, ÇPS 16 ve ÇPS 17 oluşturmaktadır (Resim 153, 156, 158, 160, 162-165). Böylelikle toplamda 14 sütun yükseklikleri ile uyum göstermektedir ve aynı yapıya ait olabilecekleri düşünülmektedir. Öte yandan Zazadin Han'da yer alan ÇPS 55 ve ÇPS 56'nın da söz konusu boyutlarla bütünlük gösterdiği belirlenmiştir (Resim 203-204)

[99] Bkz. Ek 1.

(Boyut tablosu için Tablo 6). Bunlardan ÇPS 55 form ve üslup olarak Alaeddin'de bulunan ÇPS 6 ile ÇPS 7 benzerlik göstermektedir (Resim 203, 154-155). Sütun yüzeyi altta ve üstte yarım sütunlar ve orta paye üzerinde bütünüyle silmelerle hareketlendirilmiştir. ÇPS 56 ise Alaeddin'deki diğer örneklerde görüldüğü gibi sadece yarım sütunlar üzerinde silme yapılmıştır (Resim 204). ÇPS 17 diğerlerinden farklı olarak üzerindeki yivlerle dikkati çeker (Resim 165).

Tablo 6. 86 cm-93 cm. Yüksekliğinde Çift Pencere Sütunları

Kat.no.	Yeri	Y	G	D
ÇPS 2	Konya Alaeddin Camisi	90	54	ö.ç.m
ÇPS 3	Konya Alaeddin Camisi	90	52	ö.ç.m
ÇPS 4	Konya Alaeddin Camisi	90	55	ö.ç.m
ÇPS 5	Konya Alaeddin Camisi	93	51	ö.ç.m
ÇPS 8	Konya Alaeddin Camisi	92	55	ö.ç.m
ÇPS 9	Konya Alaeddin Camisi	90	53	ö.ç.m
ÇPS 10	Konya Alaeddin Camisi	92	55	ö.ç.m
ÇPS 11	Konya Alaeddin Camisi	90	54	ö.ç.m
ÇPS 12	Konya Alaeddin Camisi	91	54	ö.ç.m
ÇPS 13	Konya Alaeddin Camisi	90	ö.ç.m	20
ÇPS 14	Konya Alaeddin Camisi	86	47	ö.ç.m
ÇPS 15	Konya Alaeddin Camisi	88	56	ö.ç.m
ÇPS 16	Konya Alaeddin Camisi	88	53	ö.ç.m
ÇPS 17	Konya Alaeddin Camisi	92	55	ö.ç.m
ÇPS 55	Zazadin Han	92	70	ö.ç.m.
ÇPS 56	Zazadin Han	90	56	ö.ç.m.

Boyut açısından bütünlük gösteren ikinci grup 112 cm.yüksekliğindeki sütunlardır. Bunlar Alaeddin Camisi'ndeki ÇPS 20, Seyfettin Karasungur Türbesi'ndeki ÇPS 31- ÇPS 34 arasındaki çift pencere sütunları, Sille Konak Restaurant girişindeki ÇPS 37 ve ÇPS 38, ve Zazadin Han'daki ÇPS 53 ve ÇPS 62 olarak karşımıza çıkarlar (Resim 168, 179-182, 185-186, 201, 210). Bunlarla uyumlu diğer pencere sütunları Alaeddin Camisi'nden ÇPS 18,

Şeker Furuş Mescidi'nden ÇPS 27 ve ÇPS 28, Zazadin Han'dan ÇPS 44-ÇPS 52, ÇPS 54 ve ÇPS 61'dir (Resim 166, 175-176, 192-200, 202, 209). Fuar Alanı'nda belirlenmiş olan ÇPS 35 boyut olarak bu gruba girer ancak formu farklıdır (Resim 183) (Tablo 7).

Tablo 7. 111 cm-118 cm. Yüksekliğinde Çift Pencere Sütunları

Kat.no.	Yeri	Y	G	D
ÇPS 20	Konya Alaeddin Camisi	112	69	ö.ç.m
ÇPS 27	Şeker Furuş Mescidi	116	76	26
ÇPS 28	Şeker Furuş Mescidi	118	76	28
ÇPS 31	Seyfettin Karasungur Türbesi	112	70	ö.ç.m
ÇPS 32	Seyfettin Karasungur Türbesi	112	72	ö.ç.m
ÇPS 33	Seyfettin Karasungur Türbesi	112	70	ö.ç.m
ÇPS 34	Seyfettin Karasungur Türbesi	112	70	ö.ç.m
ÇPS 35	Fuar Alanı	114	61	25
ÇPS 37	Sille Konak Restaurant	112	74	30
ÇPS 38	Sille Konak Restaurant	112	69	29
ÇPS 44	Zazadin Han	114	56	ö.ç.m.
ÇPS 45	Zazadin Han	114	55	ö.ç.m.
ÇPS 46	Zazadin Han	115	79	ö.ç.m.
ÇPS 47	Zazadin Han	115	79	ö.ç.m.
ÇPS 48	Zazadin Han	111	87	ö.ç.m.
ÇPS 49	Zazadin Han	111	81	ö.ç.m.
ÇPS 50	Zazadin Han	115	89	ö.ç.m.
ÇPS 51	Zazadin Han	115	89	ö.ç.m.
ÇPS 52	Zazadin Han	114	80	ö.ç.m.
ÇPS 53	Zazadin Han	112	75	ö.ç.m.
ÇPS 54	Zazadin Han	116	83	ö.ç.m.
ÇPS 61	Zazadin Han	115	54	ö.ç.m.
ÇPS 62	Zazadin Han	112	75	ö.ç.m.

Üçüncü grubu yüksekliği 101 cm-109 cm. arasında değişen çift pencere sütunları oluşturmaktadır. Bu grup içinde ÇPS 6, ÇPS 26, ÇPS 29, ÇPS 30, 39, ÇPS 40, ÇPS 59 ve ÇPS 64 yer alır (Resim 154, 177-178, 187-188, 207, 212) (Bkz. Ek 8. Tablo 8).

Tablo 8. 101 cm-109 cm. Yüksekliğinde Çift Pencere Sütunları

Kat.no.	Yeri	Y	G	D
ÇPS 6	Konya Alaeddin Camisi	101	60	ö.ç.m
ÇPS 26	Konya Alaeddin Camisi	105	73	33
ÇPS 29	Şeker Furuş Mescidi	103	72	24
ÇPS 30	Şeker Furuş Mescidi	104	72	24
ÇPS 39	Sille Parkı	103	71	27
ÇPS 40	Sille Parkı	103	71	27
ÇPS 59	Zazadin Han	101	60	ö.ç.m.
ÇPS 64	Zazadin Han	109	64	ö.ç.m.

Konya'daki bazı çift pencere sütunları daha kısa olarak karşımıza çıkar. Bunlar 76 cm.-79 cm. arasındaki Alaeddin Camisi'nden ÇPS 24 ve ÇPS 25'dir; ikisi de duvar örgüsünde kullanılmıştır; ancak form ve malzemeleri ile farklıdırlar (Resim 172-173). Alaeddin Camisi'nde nispeten uzun çift pencere sütunları da tespit edilmiştir (ÇPS 22, ÇPS 23; Resim 170-171). Form olarak benzeyen pencere sütunlarından ÇPS 23 yarım sütunlar üzerinde bulunan yivleri ile dikkat çekmektedir.

İkinci grubu oluşturan çift pencere sütunları form ve üslup olarak karşılaştırıldığında iki farklı tipte karşımıza çıkarlar. Birincisi sadece orta payeyi iki yandan saran yarım sütunlar üzerinde silmeli olan grup iken (ÇPS 20, ÇPS 32, ÇPS 44-ÇPS 52, ÇPS 61; Resim 168, 180, 192-200, 209); ikinci grubu tüm yüzeyin enlemesine silmelerle hareketlendirildiği pencere sütunları oluşturur (ÇPS 27, ÇPS 28, ÇPS 31, ÇPS 33-ÇPS 35, ÇPS 37, ÇPS 38, ÇPS 54; Resim 175-176, 179, 181-183, 185-186, 202). Birbirleriyle boyutsal uyum gösteren çift pencere sütunları Konya merkez, Sille ve Zazadin Han'ın üçünde birden karşımıza çıkmaktadır ve her üç yerleşimin de Bizans Dönemi yapıları içerdiği

düşünüldüğünde farklı yapılarda kullanılmış oldukları sonucu çıkarılabilinir. Yapılar ve yerleşimler tek başına incelendiğinde Alaeddin'de bu gruptaki boyutlarda tek bir pencere sütunu vardır. Öte yandan Seyfettin Karasungur Türbesi'nde yer alan eş boyutlu dört pencere sütunu aynı yapıdan getirilmiş olmalıdırlar. Bu sütunlardan biri kısa fakat derin işlenmiş yivleriyle diğerlerinden ayrılmaktadır. Sille'de bulunan iki çift pencere sütunu birbirlerinden üzerlerindeki silmelerin yoğunlukları ile ayrılırlar; ancak bu durum aynı yapıdan gelmemiş olmalarını göstermez, aynı yapı içinde taş eserlerde çeşitlemeye gidildiğini gösterebilir. Bu grup içinde, Zazadin'de bulunan çift pencere sütunları biri hariç tüm yüzeyin silmelerle hareketlendirildiği tiptedir.

Şeker Furuş Mescidi'nde bulunan ÇPS 27 ve ÇPS 28 ikinci gruptadır, ikisinde de tüm yüzey silmelidir; ÇPS 28 üzerinde yüzeysel yivli bezeme dikkati çeker (Resim 175-176). Yine Şeker Furuş'tan ÇPS 30 ve ÇPS 31 yükseklik olarak birbirleriyle uyum gösteren diğer çifttir (Resim 178-179) (103 cm.-104 cm.). Yapının iki ayrı kapısında çift olarak değerlendirilmiş olan çift pencere sütunları muhtemelen iki ayrı yapıdan getirilmiş olmalıdır.

Bölgede çift sütun ve payelerde yoğun gördüğümüz soffit bezemesi sadece bir eserde karşımıza çıkar (ÇPS 42; Resim 190). Katalogda yer alan çift pencere sütunlarının genel bezemesi silmelerdir. Bu silmeler bazen sadece orta payeyi iki yandan çevreleyen yarım sütunlar üzerinde altta ve üstte karşımıza çıkarken (ÇPS 1-ÇPS 5, ÇPS 8-ÇPS 16,ÇPS 20-ÇPS 24,ÇPS 29-ÇPS 30, ÇPS 32, ÇPS 36, ÇPS 41, ÇPS 44-ÇPS 53, ÇPS 56, ÇPS 59, ÇPS 61, ÇPS 63, ÇPS 64; Resim 149-153, 156-164, 168-172, 177-178180, 184, 189, 192-201, 204, 207, 209, 211-212), bazı eserlerde tüm çift sütunu enlemesine boylu boyunca sarar biçimde işlenmiştir (ÇPS 6, ÇPS 7, ÇPS 17-ÇPS 19, ÇPS 26-ÇPS 28, ÇPS 31-ÇPS 35, ÇPS 37-ÇPS 40, ÇPS 54, ÇPS 55, ÇPS 58, ÇPS 60, ÇPS 62; Resim 154-155, 165-167, 174-176, 179-183, 185-188, 202-203, 206, 208, 210). Bazı çift sütunlar basit formda olup, sadece paye ve iki yarım sütundan oluşur, üzerlerinde herhangi bir bezeme ögesi bulunmaz (ÇPS 25, ÇPS 43, ÇPS 57, ÇPS 63, ÇPS 65; Resim 173, 191, 205, 211, 213). Kabartma tekniğinde yiv bezemeli az sayıda pencere sütunu da Konya ve çevresinde saptanmıştır

(ÇPS 17, ÇPS 23, ÇPS 28, ÇPS 31; Resim 165, 171, 176, 179). Sadece yarım sütunların silmeli olduğu örneklerden bir kısmında silmeler orta paye ile birleşirken içbükey biçimde sonlandırılmıştır. Bu görünümleri ile yatay soffit biçimlidir (ÇPS 46-ÇPS 53, ÇPS 64; Resim 194-201, 212). ÇPS 63 üzerinde orta paye kısmında üstte merkezde kabartma bir Malta haçı bulunur (Resim 211).

Neflerde kullanılan büyük boyutlu çift sütunlara oranla, pencerede kullanılan kısa boyutlu olan çift sütunlar Bizans mimarisinde daha yoğun olarak karşımıza çıkmaktadır. Daha önce de işaret ettiğimiz gibi S. Y. Ötüken ve P. Niewöhner de Erken Dönem'de çift sütunların pencerede ve arkadlarda kullanımının yaygın olduğunu yayınlarında belirtmektedirler (Ötüken, 1996, 148; Niewöhner, 2007a, s. 177, 178). Nitekim bu tür pencere sütunları bir çok yayında yer almaktadır. Karaman ve Karadağ çevresinde No.5'te, No. 15'te, No. 31 ve No. 32 kiliselerinde, ayrıca Mihaliç'te, Maden dağı'nda (Ramsay ve Bell 1907, s. 66, 130, 155, 213, 218, 253, resim 29, 95, 120, 174, 176, 180, 211e, 219), Kilistra'da (Belke ve Restle 1984, s. 189, resim 49), Kütahya ve çevresinde (Niewöhner, 2007a, s. 177-178, 211, 214-217, kat.no. 66, 68, 84, 87, 94, 99, 100, 106, 108, 111, 112), Bursa ve çevresinde pek çok benzeri bulunmaktadır (Ötüken, 1996, s. 143-144, 147-148, levha 21/4-5, 22/4, 6). Ayrıca İstanbul Şile'de ve Yunanistan'da Delphi'de 6.-7. yüzyıllara ait şapelde benzerleri saptanmıştır (Peschlow ve diğerleri, 2002, s. 470-473; Goffinet, 1962, s. 256, 258, resim 21). Konya örnekleri Anadolu ve başkent paralelleri eşliğinde bölge tarihçesi ile de ilişkilendirilerek 4. ve 6. yüzyıllar içinde değerlendirilebilinir.

J. Strzygowski çift sütunların ortaya çıkışına yönelik olarak Küçük Asya'da antik mimarinin bezemeli payelerine oranla daha baskın olarak bu sade çift sütunların kullanıldığını belirterek, Roma Dönemi'nde daha sağlam bir konstrüksiyon amacıyla paye önüne konulan sütunlarla karşılaştırma yapmaktadır (1903, s. 179-180). S. Eyice ise yayınında destek sisteminde kullanılan çift sütunların çift pencere sütunlarının daha kaba ve yerel benzerleri olduğunu belirtir (1971, s. 146). Hangisinin daha önce ortaya çıktığını söyleyebilmek oldukça zordur. Ancak destek amaçlı çift sütunların kullanıldığı Sivrihisar Kızıl Kilise ya da Andaval Konstantine ve Helena Kilisesi'nde görüldüğü gibi bazı

yapılarda çift pencere sütunlarının kullanılmadığı görülmektedir[100]. Binbir Kilise örneklerinde ise genellikle iki tür birden aynı yapılar içinde karşımıza çıkar.

Çift pencere sütunları boyutlarına göre en az beş ayrı grupta ve merkez, Sille ve Zazadin olarak üç ayrı yerleşimde karşımıza çıkarlar. Tür açısından Konya'da en yoğun malzeme grubunu oluşturan eserler Konya merkezi ve çevresindeki yapıların yoğunluğunu göstermektedir. Eserlerin yoğunluğu Orta Anadolu'da karasal iklime sahip olan Konya'da kiliselerde kaç pencere kullanılmış olabileceği sorusunu akla getirmektedir. Kiliselerde pencereler yan ve ön cephelerde aydınlatma amaçlı kullanılırken apsiste aydınlatmanın yanı sıra strüktürel açıdan da önem taşımaktadır. Daha anıtsal boyutlu yapılarda çoğunlukla apsis duvarı yan duvarlardan daha kalın yapılıp apsis penceresi çift pencere sütunu ile güçlendirilir. Hıristiyanlığın ilk ortaya çıktığı dönemde Havari Paulus'un İkonion'a gelerek vaazlar verişiyle Hıristiyanlıkla tanışan şehir, daha o dönemlerde gerek Havari Paulus gerekse Azize Thekla gibi önemli dinsel kişilikler vesilesiyle dinin yayılmasına sahne olmuştur. 4. yüzyılda Lykaonia'nın metropolitlik merkezi olan İkonion'da günümüze Erken Dönem'den hiçbir yapı ulaşmamıştır. Bu nedenle kentin içinde bulunduğu Lykaonia Bölgesi içinde ve komşu bölgelerde bulunan yapılara bakılarak bölgenin genel plan tipi ve yapılarının boyutları hakkında fikir edinmek mümkündür. Örneğin, R. Krautheimer Küçük Asya'nın Kayseri ve Ankara gibi şehirlerin yanında Konya'da da 5. yüzyılda büyük boyutta Hellenistik bazilikaların bulunduğundan söz etmektedir (1965, s. 160). Buna karşın kırsal kesimde bulunan yapıların tipleri çeşitlilik göstermektedir ve 10 m.yi geçmeyecek boyutta küçük boyutlu inşa edilmişlerdir. Büyük şehir kiliseleri ya da küçük kırsal kesim şapellerinde genellikle düzgün kesilmiş bloklar olarak ya da levhalar halinde yerel malzeme kullanılmıştır (Krautheimer, 1965, s. 160-161). Lykaonia Bölgesi'nde Binbir Kilise'nin Erken Dönem bazilikalarının galerili olduğu, sütun başlıklarının yivli tipte yapıldığı ve genelinde ön cephede ikiz kuleli oldukları görülür. Krautheimer ayrıca, Erken Dönem Lykaonia kiliselerinin tonozlu bazilika ve salon kiliseleri tipinde yapıldıklarını belirtmektedir (1965, s. 162).

[100] R. Krautheimer, Eski Andaval Kilise'nin orijinalinde ahşap tavanlı bazilika olduğunu ve üstte pencerelerle aydınlatıldığını, sonradan beşik tonozlu olarak değiştirildiğini öne sürmektedir (1965, s. 163).

Binbir Kilise yapılarına bakıldığında bazen dıştan çokgen atnalı biçimli apsisli oldukları ve genelinde arkadlardaki kemerlerin de atnalı biçiminde yapıldıkları dikkati çeker. Nef ayrımlarında çift sütunlar kullanılmıştır. Yan nefler beşik tonozludur; orta nefte üstte küçük pencereler yer alır. Kiliseler 15 m.-38 m. arasında değişen uzunluklarda karşımıza çıkarlar (Krautheimer, 1965, s. 162-163). Örneğin, yaklaşık 38 m. uzunluğundaki Karadağ 1 no.lu kilise üç nefli ve narteksli bazilikal plandadır. Narteksi iki katlıdır. Nef ayrımlarında dokuzardan onsekiz çift sütun kullanıldığı görülür; narteks girişinde bir çift sütunla bölümlendirme yapılmıştır. Yapıda mevcut durumuyla kuzey yan nefte doğu duvar penceresinde çift pencere sütunu yer almaktadır. Kuzey duvarda yer alan dört pencere açıklığında pencere sütunu kullanılmamıştır (Ramsay ve Bell, 1909, s. 43). 5 no.lu kilise yaklaşık 28 m. uzunluğundadır; üç nefli bazilikada nef ayrımlarında beçerden on çift sütun görülür. Narteks girişini iki bölen çift sütunla toplam onbir çift sütun kullanıldığı görülür. J. I. Smirnov'un planında altışardan toplam oniki çift sütunu yan neflerde bulunan pencere açıklıklarında kullanılmıştır. Aynı zamanda apsis pencere açıklığında da bir çift pencere sütunu görülür (Strzgowski, 1903, s. 60, resim 48). W. M. Ramsay ve G. L. Bell'in planlarında ise pencere sayısı üç olarak karşımıza çıkar, araştırmacılar en fazla dört pencerenin olabileceğini savunmaktadırlar (1909, s. 64-65). 3 no.lu kilise yaklaşık 25 m. uzunluğundadır ve yan neflerde bulunan üçer çift pencere sütunları ile bölümlendirilmiştir; apsislerde pencere sütunu kullanılmamıştır. Nef ayrımlarında ise beşerden on çift sütun yer alırken, narteks giriş kapısında bir çift sütun kullanımı görülür (Ramsay ve Bell, 1909, s. 55). Yaklaşık 15 m. uzunluğundaki 4 no.lu kilisede ise yan neflerde üçer pencere açılmıştır, sadece dördünde çift pencere sütunu görülür; apsiste çift pencere sütunu ile bölümlendirme görülür. Nef ayrımlarında üçer çift sütun yer alır; narteks girişinde yine çift sütun kullanılmıştır. Yapıda toplamda beş çift pencere sütunu, yedi çift sütun kullanılmıştır (Ramsay ve Bell, 1909, s. 58).

Karadağ'da yaklaşık 20 m. uzunluğundaki Mihaliç Manastır Kilisesi'nde sadece apsis penceresinde çift pencere sütunu ile bölümlendirme yapıldığı görülür (Ramsay ve Bell, 1909, s. 239; Belke ve Restle, 1984, resim 43). Lykaonia ve Kappadokia sınırında Hasan Dağı eteklerinde yer alan haç planlı Çukurkent Kilisesi'nde batı girişte üst seviyede yer

alan pencere açıklığının çift pencere sütunuyla bölümlendirildiği görülür. Naosta iki çift sütun yer alır (Ramsay ve Bell, 1909, s. 388, 392, resim 313, 316). Kappadokia'da Derinkuyu'ya bağlı Tilköy'deki 5.-6. yüzyıllara tarihli Andreas Kilisesi yaklaşık 18 m. uzunluğundadır; mevcut durumuyla güney duvarda dört pencere açıklığı bulunur (Restle, 1979, s. 30-33, plan 12). Aynı bölgede yaklaşık 25 m. uzunluğundaki haç planlı Tomarza Panagia Kilisesi'nde apsis hariç toplam ondört pencere vardır (Krautheimer, 1965, s. 164, resim 128b). Lykaonia'nın güneyden komşusu İsauria'da Alahan Doğu Bazilika'sı yaklaşık 30 m. uzunluğundadır; rekonstrüksiyonuna göre galerili yapıda altlı üstlü olarak güney duvarda sekiz pencere açıklığı vardır; batı duvarda galeri katında bir pencere yer alır; doğu duvarda iki pencere görülür; apsis penceresi çift pencere sütunuyla bölümlendirilmiştir (Bakker, 1985, resim 23-25). Ayrıca orta nef örtüsünde ondört kemer açıklığı pencere sütunlarıyla bölümlendirilmiştir.

R. Krautheimer'ın belirttiği kilise boyutları pek çok Orta Anadolu kiliselerinde karşımıza çıkmaktadır. Araştırmacı kiliseleri büyük şehir ve daha küçük boyutlu kırsal kiliseler olarak sınıflandırır. Öncelikle Pisidia Antiochia'sından sonra bölgenin ikinci önemli şehri olan ve 4. yüzyıl itibariyle de yeni bölgenin metropolisi olan İkonion'da büyük şehir kiliselerinin bulunduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda yapıların uzunluklarının muhtemelen 25 m. üzerinde ve hatta 38 m.-40 m. lere kadar varabileceği verisiyle pencere sayılarının güney ve kuzey duvarlarda en az dörderden sekiz pencereli olduğu sonucu çıkarılabilinir. Buna doğu duvarda apsis ve pastaphorium hücrelerinde bulunan üç pencere de eklendiğinde bir yapıda en az onbir pencere olabileceği sonucu çıkarılabilinir. Galerili kiliselerde üst seviyede de pencere kullanımı olduğunda bu sayı bir yapı için artacaktır. Ancak çevre yapılarda yoğun çift pencere sütunun kullanılmadığı görülmüştür. Genelinde sadece apsis penceresinde karşımıza çıkarlar. Konya'daki çift pencere sütunlarının yoğunluğu kent mimarisinde tercih edilen bir mimari öge olduklarını ve Erken Dönem yapılarının çift sütunlarla ayrılan pencerelere sahip olduğunu göstermektedir; günümüze ulaşmayan çift pencere sütunları da olmalıdır. Boyutsal ve üslupsal değerlendirmeleri de göz önüne alınarak Konya ve yakın çevresinde altıdan fazla yapının varlığına işaret ederler.

7. 1. 8. Sütun Başlığı

Konya ve yakın çevresinde Bizans Dönemi'ne ait 41 sütun başlığı saptanmıştır. Eserler tiplerine göre sınıflandırılmış, bu sınıflandırma ile Konya'da Korinth (KorB 1-KorB 13), Kompozit (KomB 1), kesik piramit (KPB 1, KPB 2), çanak (ÇanB 1-ÇanB 14), sepet (SB 1), çift sütun başlığı (ÇifB 1-ÇifB 9) ve iki bölümlü başlık (İBB 1) olarak toplam altı farklı tipte başlığın bulunduğu görülmüştür[101].

Katalog içinde bulunan sütun başlıkları malzeme olarak incelendiğinde çoğunluğunun mermerden üretilmiş olduğu görülür (KorB 1, KorB 2, KorB 4-KorB 11, KorB 13-ÇanB 4, ÇanB 9-ÇifB 2, ÇifB 4-İBB 1). Ayrıca traverten (KorB 12, ÇanB 5-ÇanB 8) ve kireç taşı (KorB 3, ÇifB 3) malzemeden de az sayıda sütun başlığı karşımıza çıkar. Tüm başlıklar kabartma tekniğinde işlenmişlerdir.

Sütun başlıklarının boyutları açısından değerlendirilmeleri önemlidir. Boyutlar, özellikle çap ve yükseklik ölçüleri başlıkların işlevine ve hangi mekanda kullanılmış olabilecekleri konusuna ışık tutarlar. Konya'da bulunan sütun başlıklarından alt yüzü yuvarlak olan Korinth, Kompozit, kesik piramit, sepet ve iki bölümlü başlık, eliptik biçimli alt yüze sahip çift sütun başlıklarından ayrı ele alınmalıdır. İlk grubun çaplarına bakıldığında KorB 11 74 cm., ÇanB 10 ise 68 cm. çapları ile en büyük başlıklar olarak karşımıza çıkar (Resim 224, 243-244). Bu kadar büyük çap genellikle Roma Dönemi sütun başlıklarında görülmekle birlikte Erken Bizans Dönemi'nde anıtsal yapılarda da büyük boyutlu başlıklar kullanılmıştır. Diğer başlıklarda ölçülebilen çap boyutları 26 cm. ve 52 cm. arasındadır (KorB 1, ÇanB 12; Resim 214, 246). Fakat yoğunluğun 35 cm. ve 45 cm. arasında olduğu görülmektedir (Boyut listesi için 9). Başlıkların çapları bazilikalarda nef ayrımlarında kullanıldıklarını göstermektedir. Çift sütun başlıklarının alt genişlik ve derinliği kullanım yerine ilişkin bilgi sağlamaktadır. Tümüyle mevcut olan başlıkların alt genişlikleri 53 cm.-

[101] Eserlerin yapılara göre dağılımı için bkz. Ek 2.

74 cm. arasındadır; alt derinlikleri 27 cm.-49 cm. boyutları arasındadır. Bu boyutlar çift sütun başlıklarının taşıyıcı destekler üzerinde kullanıldığına işaret etmektedir.

7. 1. 8. 1. Korinth Sütun Başlığı

Korinth başlıklar ilk olarak Atina'da İ.Ö. 4. yüzyılda görülür[102]. Bu başlıklarla ilgili ilk bilgiyi Vitrivius İ.Ö. 1. yüzyılda vermektedir (Wilkinson, 1987: 78)[103]. Erken Bizans Dönemi'nde Roma kökenli Korinth başlık tipi devam etmiştir. Ancak Roma ve Bizans başlıkları üslup farklılığı gösterir. Roma Korinth tipinde yaprak boyları daha uzun olup, yaprak damarları oldukça derin ve sık oyulmuştur ve yüksek kabartma tekniğinde işlenmiştir. Bu yönüyle akantus yapraklarıyla bezeli olan başlıklar zarif bir görünüm sergilemektedir. Bizans döneminde Korinth başlıklarda yaprak boyları kısalmıştır. Yaprak damarları daha az yoğunlukta oyulmuştur. Erken Bizans Dönemi'nde, 1.-2. yüzyıl Roma başlıklarındaki zarafet farklı üslupta karşımıza çıkar.

4. yüzyıl Korinth başlıkları, Klasik dönem başlıklarına 5. yüzyıl Bizans başlıklarından daha yakın bir tasarım sergilemektedir (Betsch, 1977: 183). Akanthus yapraklarında en azından biraz bağımsızlaşma ve kısmen plastik etki söz konusudur (Betsch, 1977: 184). 5. yüzyılın ikinci yarısında akanthus yaprakları daha yoğun ve kalabalık bir kompozisyonda işlenirler (Betsch, 1977: 194). 5.-6. yüzyıllarda başkent üslubundaki Korinth başlıkların akantus işlenişinde yaprak orta damarının derin oyulduğu, yandaki damarların daha yüzeysel olduğu ve yelpaze biçiminde ortadaki yaprak damarından yanlara doğru açıldığı dikkat çeker. Yaprak dişleri oldukça derin oyma tekniğinde karşımıza çıkar. Buna Altın Kapı'dan, Marcianos sütunundan, İstanbul Arkeoloji Müzesi'nden başlıklar örnek olarak verilebilir (Wilkinson, 1987: 48).

---

[102] Erken Dönem Bizans sütun başlıkları için bkz. Temple, 2001, s. 239-252; ayrıca Kompozit tipte başlıklar için bkz. Başaran, 1997, s. 1-52 ve Başaran, 1999.
[103] Vitrivius'un bu konuyla ilgili verdiği bilgi için bkz. Wilkinson, 1987: 78.

5. yüzyıla tarihlenen ve bir başka yaprak düzenlemesine sahip Korinth başlıklar az sayıda olsa da mevcuttur. Bunlar alt sırada sekiz, üst sırada dört akantus yaprağıyla çevrelenmiş olan başlıklardır. R. Kautzsch bunları 5. yüzyılın ikinci yarısına tarihlemektedir. Ancak W. E. Betsch bu tipte başlıkları 5. yüzyıl İstanbul başlıkları olarak değerlendirir (1977: 201).

Orta Bizans Dönemi ile birlikte Korinth tipinde tekniğe dayalı olarak farklılaşma görülmeye başlanır. Alçak kabartma tekniğinde yüzeysel işlenmiş akanthus yaprakları yine yüzeysel damarlı ve daha yuvarlak uçlu olarak karşımıza çıkar.

Korinth tipinde başlıkların 5'i Konya Arkeoloji Müzesi'nde (KorB 1-KorB 5), 3'ü Koyunoğlu Müzesi'nde (KorB 6-KorB 8), 2'si Konya Alaeddin Camisi'nde (KorB 9, KorB 10), 1'erden 3'ü Hoca Hasan Cami, Bosna-Hersek Fahri Konsolosluğu bahçesinde ve Tahir Paşa Camisi'nde yer alır (KorB 11-KorB 13). Başlıkların Alaeddin'de devşirme olarak kullanılmış olan ikisi dışında diğerleri müzelerde ya da yapı bahçelerinde dağınık olarak bulunur.

Konya'da bulunan Korinth tipinde sütun başlıklarının tümü akanthus yapraklıdır. Bazıları orijinalinde ya da kırık olduğundan volütsüzdür (KorB 2, KorB 5-KorB 13; Resim 215, 218-226). Volütlü olan başlıklarda volüt çapları 5 cm.-10.5 cm.dir. Genellikle büyük çapta volüt daha çok Roma etkilidir; Geç Antik-Erken Hıristiyan Dönemleri'nde yoğundur. Bunda volütü oluşturan helikslerin görünümü de önem taşır. Yaprakların arasından çıkan heliksler daha erken tarihlidirler.

Başlıklar yaprak üslubuna göre dört ayrı grup halinde gruplandırılmıştır. Bunlardan birincisi KorB 1, KorB 5 ve KorB 6'nın oluşturduğu oldukça plastik etki bırakan yüksek kabartma tekniğinde ve derin damarlı işlenmiş olan gruptur (Resim 214, 218-219). Yaprak uçları sivridir ve akanthus yan yaprakları uçlarından birleşmiş durumdadır. KorB 1'de tek sıra akanthus çelengi vardır ve heliksler yaprakların arasından çıkarak hem volütleri oluşturur hem de kaulis çanağında spiral biçimli sonlanır (Resim 214). Volütler derin oyma tekniğinde işlenmiştir. Akanthusların orta damarları oldukça derin işlenmiştir ve sadece

yaprakların üst kısımlarında damarlar görülür. Orta damarlar altta oldukça yüzeysel kabartılmışlardır. Yaprakların alt kısmından başlayan yan damarlar yine derin oyulmuştur ve yaprak uçlarına değin uzanırlar. Yan yapraklar merkeze doğru içbükey işlenmiştir orta damarları çizgisel üslupta karşımıza çıkar. Akanthus dip yaprakları uçlarından birbirleriyle birleşirler; birleşme yerlerinde derin üçgenler oluşur. Üst yaprak uçlarının birleşme yerlerinde ise eşkenar dörtgenler oluşmuştur. KorB 5'te yapraklar kısmen daha bağımsız yerleştirilmiştir (Resim 218). Orta damarlar derin işlenmiştir. Akanthus yan yaprakları merkezde derin işlenmiştir. Akanthus dip yaprakları birbirleriyle birleşir ve birleşme yerlerinde eşkenar dörtgenler oluşur. KorB 6 üstten kırıktır; mevcut durumuyla akanthusların orta damarlarının daha yüzeysel işlendiği görülür; yan yaprakların birleşme yerlerinde eşkenar dörtgenler oluşur (Resim 219). Akanthus dip yaprakları üste doğru kıvrılarak daire meydana getirmişlerdir. Daireler matkapla oluşturulmuştur.

KorB 4, KorB 7, KorB 8, KorB 11 ve KorB 12 ikinci grup başlıkları oluşturur (Resim 217, 220-221, 224-225). Kalın ve etli akanthus yapraklarının damarları derin işlenmiştir. Yapraklar yuvarlak uçludur. KorB 4 üç sıra akanthus çelengiyle çevrelenir (Resim 217). Volütleri oluşturan spiral kalındır ve alçak kabartma tekniğinde karşımıza çıkar. KorB 7 yaprak üslubu ile KorB 4 ile büyük benzerlik gösterir (Resim 220). Kalathosu üç sıra akanthus çelengi ile çevrelenir ve yaprak damarları derin oyma tekniğindedir. KorB 8'in kalathosu iki akanthus çelenklidir; yaprak uçları yuvarlaktır (Resim 221). Yan yaprakların orta damarları KorB 1'de olduğu gibi merkeze doğru içbükey işlenmiştir orta damarları çizgisel üsluptadır. Üst sıra akanthuslar üstte kırıktır; yaprakların ortada iki ana damarı derin işlenmiştir. Üst yapraklar birbirleriyle birleşme yerlerinde alçak kabartma tekniğinde eşkenar dörtgenler oluşturur. Eşkenar dörtgenler üstünde birer küçük matkap oyuğu vardır. KorB 11 yaprak üslubu açısından KorB 4 ve KorB 7 ile paraleldir (Resim 224, 217, 220). Kalathosu üç sıra akanthusludur; yaprak damarları derin işlenmiştir. KorB 12 üstte büyük oranda aşınmıştır (Resim 225). Alt sıra yaprakların damarları derindir. Dip ve yan yapraklar arasında derin daireler görülmektedir. KorB 13 yaprak üslubu ile bu grup içinde değerlendirilirken, yan yaprakların içbükey işlenmiş çizgisel damarları KorB 1 ile benzer biçimde karşımıza çıkar (Resim 226, 214).

Üçüncü grup Arkeoloji Müzesi'nden KorB 2 ile Alaeddin Camisi'nde devşirme olarak karşımıza çıkan KorB 9 ve KorB 10'dur (Resim 215, 222-223). KorB 2 ve KorB 9 iki sıra akanthus çelengi ile çevrelenirken, KorB 10 tek sıradan oluşur. KorB 2'de üst sıra akanthusların arasından merkezde birer akanthus yaprağı yer alır; abakusa değin uzanmaktadır (Resim 215). Ayrıca KorB 8'de görüldüğü gibi üst yapraklar birbirleriyle birleşme yerlerinde alçak kabartma tekniğinde eşkenar dörtgenlidir (Resim 221). Eşkenar dörtgenler üstünde birer küçük matkap oyuğu vardır. Üst sıra akanthuslar alt sıradaki yaprakların hemen üstünde oldukça yüzeysel işlenmiş olarak başlamaktadır. Alt sıra akanthus dip ve yan yaprakları birbirleriyle uçlarından birleşirler. Birleşme yerlerinde daire, üçgen ve eşkenar dörtgenler derin oyma tekniğinde karşımıza çıkar. KorB 9'da uzun boyutlu yapraklar plastik görünümlü, oldukça zarif işlenmiştir (Resim 222). Alt yan yapraklar birbirleriyle birleşirken, üste doğru yapraklar birbirinden bağımsızlaşır. Üst sıra akanthuslarda sadece dip yapraklar birbirleriyle birleşirler. Küçük uçlu yapraklar üstte kısmen kalınlaşarak yüzeyden taşkın biçimde kabartılmıştır. Yan yaprakların içte kalan yaprakları kıvrılarak küçük daireler meydana getirirler. Yapraklarda matkapla yapılan dairelerle plastik etki arttırılmıştır. KorB 10, KorB 9'un tek sıra akanthus çelenkli halindedir (Resim 223). Başkent ve Yunanistan örneklerini hatırlatan bir üsluptadırlar. Malzeme olarak da diğerlerine oranla daha kaliteli mermer malzeme ile yapılmışlardır.

Dördüncü grup olarak değerlendirilebilecek KorB 3 alçak kabartma tekniğinde işlenmiş akanthus yaprakları ile dikkati çeken bir örnektir (Resim 216). Köşelerde alttan başlayarak üste doğru genişleyen dört akanthus yaprağı üst köşelerde volütleri alttan adeta destekler görünümde işlenmişlerdir. Yapraklar başlık zemininden alçak kabartılarak işlenmiş, damarları zeminle aynı seviyede bırakılarak oluşturulmuştur. Volütleri oluşturan spiraller içe doğru yükselerek kabartılmıştır.

KorB 2, KorB 6, KorB 9, KorB 10 ve KorB 12'de alt yaprakların birleşme yerlerinde matkapla oyukların açıldığı ve bu yönüyle plastik etkinin kısmen yaratılmaya çalışıldığı görülür (Resim 215, 219, 222-223, 225).

Konya'daki Korinth tipi başlıklarda abakusların sade işlendiği görülür. Genellikle tek profilli ve bezemesiz olarak karşımıza çıkarlar. Abakus çiçeği bir çok başlıkta kırıktır. Mevcut olanlardan KorB 3'te abakus çiçeklerinde insan figürüne ait masklar işlenmiştir (Resim 216). Ancak oldukça aşınmış olduklarından formu tam olarak anlaşılamamaktadır. KorB 2, KorB 4, KorB 5 ve KorB 9'da abakus çiçeğinin yaprak motifi ile bezenmiş olduğu görülür (Resim 215, 217-218, 222). Başlıkların hiçbirinde bilezik yoktur.

P. Niewöhner, Konya'da bulunan üç sütun başlığını yayınlamıştır ve bunların Dokimeion mermerinden yapılmış olduklarını belirtir (KorB 1, KorB 2, KorB 9; Resim 214-215, 222) (2007a, s. 191-192). Aynı zamanda Korinth başlıkları yaprak üslubuna göre sınıflandırmıştır ve tarihlendirme vermiştir. Niewöhner'in sınıflandırmasını temel alarak Konya'daki Korinth tipi başlıkları gruplandırdığımızda sivri (KorB 1, KorB 3, KorB 5, KorB 6; Resim 214, 216, 218-219), yuvarlak (KorB 4, KorB 7, KorB 8, KorB 11-KorB 13; Resim 217, 220-221, 224-226) ve küçük (KorB 2, KorB 9, KorB 10; Resim 215, 222-223) uçlu olmak üzere üç tür yaprak işlenişi olduğu görülür. Buna göre sivri uçlu olan ve Roma etkisinin yoğun görüldüğü KorB 1, KorB 5 ve KorB 6 3. yüzyıl sonları ve 4. yüzyıla aittir (Resim 214, 218-219). Yaprak uçlarına göre bu grupta yer alan KorB 3 tekniği ile farklılık gösterdiğinden tarihlendirmesi ayrıdır (Resim 216). Porec'te Euphrasius Katedrali'nde bulunan bir başlıkta heliksler KorB 1'de olduğu gibi merkezde birleşirler ve alçak kabartma tekniğinde işlenmiştir (Terry, 1988, s. 25, no. 31)[104]. Terry, bu tipi "Asya tipi Korinth" olarak tanımlayarak 3. yüzyıl sonu 4. yüzyıl başlarına tarihlemektedir.

Yuvarlak ve küçük uçlu akanthus yaprağı en son Peschlow tarafından yuvarlak ve testere dişi olarak tanımlanmıştır ve bu yaprak üslubundaki başlıklar İstanbul'da 5. yüzyıl yapılarında kullanılmıştır (Niewöhner, 2007a, s. 193)[105]. Ancak başkentte uygulanan trendlerin Anadolu'da uygulanmaya başlamasının zaman aldığını unutmamak gerekir. Aizanoi çevresinde Pınarbaşı ve Ortaca'da bulunan yuvarlak uçlu başlıklar 5. yüzyılın

[104] Başlıkların sivri uçlu yaprak üslubu 5.-6. yüzyıla tarihli Kütahya'da bulunan başlık ile de benzerlik gösterir (Niewöhner, 2006, s. 439, no. 43),

[105] Akanthus yapraklarında yuvarlak ve sivri uç yerine Almanca yayınlarda yumuşak (weichzäckiger) ve sert (starrzackiger) uç terimleri kullanılmaktadır.

ortalarına tarihlenir (Niewöhner, 2007a, s. 193, no. 352-354). Demre'de Aziz Nikolaos Kilisesi'nde bulunan yuvarlak uçlu bir başlık 6. yüzyıla tarihlenir (Feld, 1975, s. 365, 366, no. 20). Küçük uçlu akanthuslu başlıkların paralelleri Ankara'da Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde (Niewöhner, 2007a, s. 193, no. 441-442) ve Arslanhane Camisi'ndeki devşirme sütun başlıklarında (Öney, 2010, resim 7-8); İstanbul'da (Kautzsch, 1936, s. 52, no. 162; Tezcan, 1989, s. 310, resim 420-421; Efes Ioannes'te (Russo, 1999, resim 16), Anadolu dışında 6. yüzyılda Girit'te Eleftherna antik kentinde (Tsigonaki, 1998, s. 364, resim 4a-b), Venedik San Marco'da 5. ve 6. yüzyıllara tarihli başlıklarda izlenir (Deichmann, 1981, s. 76, no. 303).

Korinth tipindeki başlıkların boyut değerlendirmesi yapıldığında KorB 4, KorB 9 ve KorB 12'nin yakın çap ve yüksekliklerde oldukları görülür (Resim 217, 222, 225) (yükseklik: 44 cm.-46.5 cm., çap: 43 cm.-46 cm.). Ancak teknik ve yaprak üslupları ile farklılaşırlar. KorB 13 üstte kırık olmakla birlikte çap ölçüsü ve üslubu ile KorB 4 ile uyumludur (Resim 226, 217). KorB 1 küçük boyutlarıyla dikkat çeker ancak templonda kullanılmak için de büyüktür (Resim 214). Öte yandan KorB 11 geniş çapıyla diğer başlıklardan ayrılır (Resim 224). KorB 7 ve KorB 8 boyut açısından uyumludurlar; her ikisinde de yapraklar yuvarlak uçludur (Resim 220-221). KorB 2 ve KorB 5 yükseklik açısından yakındır, ancak çap boyutları ile farklıdırlar (Resim 215, 218). Benzer şekilde KorB 3 ve KorB 5, çap olarak yakınken yükseklikleri ile ayrılırlar (Resim 216, 218).

Yaprakların çentiklenerek yuvarlak ya da küçük olarak işlendiği son iki gruptan, yuvarlak uçlu KorB 4, KorB 7, KorB 8, KorB 11, KorB 12, KorB 13 ve küçük uçlu olan KorB 2, KorB 9 ve KorB 10 5.-6. yüzyıllara aittir (Resim 217, 220-221, 224-226, 215, 222-223).

KorB 3 yüzeysel kabartılmış dört akanthus yapraklıdır (Resim 216). Abakus çiçeğinde bulunan maskın formu belirgin değildir, bu nedenle karşılaştırma örneği yoktur. Ancak abakus çiçeği yerinde maskın olduğu örnekler 4. yüzyıla, Orta ve Geç Bizans Dönemleri'ne tarihlenirler (Fıratlı ve Metzger, 1990, s. 126-127, no. 240-241, 243). Başlığın teknik ve üslup olarak benzeri Demre Aziz Nikolaos Kilisesi'nde 5. yüzyıla aittir

(Temple, 2001, s. 277, kat.no. 14). Yaprak biçimlenişi Dağlık Kilikia'da Erken Dönem'e ait bir başka başlıkta da izlenir (Westphalen, 2006, s. 397, resim 7). Demre örneği Prokonnesos mermerinden olup, daha kaliteli bir işçilik sergiler, Konya örneği yerel karakterdedir, 5.-6. yüzyıllara ait olmalıdır.

Konya'da bulunan 13 Korinth tipinde başlık kendi içlerinde yaprak üslubu açısından gruplandırılabilinirken, boyutsal açıdan uyumlu olan eserler arasında üslup bütünlüğü görülememiştir. KorB 3'ün Zindankale Mahallesi'nden, KorB 4'ün Alaeddin Tepesi'nden, KorB 5'in Araboğlu Mahallesi'nde kanalizasyon çalışmasında bulunarak müzeye getirildikleri envanter kayıtlarında yer almaktadır (Resim 216-218). Zindankale Mahallesi Selçuklular Dönemi'nde İç Kale dışında Hıristiyan ve Rumların yaşadığı mahalle olarak bilinmektedir (Baykara, 1985, s. 138-139; Durukan, 2001b, s. 133). Bizans Dönemi'nde mahallede bir kilise olması ve Hıristiyan halkın Selçuklular tarafından kilise yakınlarına yerleştirilmiş oldukları düşünülmektedir. Buradan getirilen sütun başlığı Zindankale'de bulunan bir kiliseye ait olabilir. Öte yandan Alaeddin Camisi'nde devşirme olarak kullanılmış Korinth sütun başlıkları çap olarak yaklaşık boyuttadır, yükseklikleri ile ayrılırlar. Ancak söz konusu iki başlık üslup açısından benzerlik sergilemektedir. Alaeddin Tepesi'nde bulunan kilisede farklı birimlerde birlikte kullanılmış olabilirler. Ya da aynı birimde sütun-sütun kaidesi ile dengelenerek kullanılmış oldukları düşünülmektedir. Alaeddin Tepesi'nden müzeye getirilen KorB 4 camideki devşirme KorB 9 ile boyut açısından uyumlu iken üslup bakımından ayrılır (Resim 217, 222). Konya'da bulunan Korinth başlıklar Erken Bizans Dönemi (özellikle 4.-6. yüzyıllar) bazilikalarının varlığını göstermektedir; eserler gösterdikleri farklılıklar nedeniyle kendi içinde tam olarak gruplandırılamaz. Başlıklar Konya ve çevresinde çeşitli yapılardan getirilmiş olmalıdırlar. Aynı yapı içinde farklı başlık tipleriyle birlikte kullanılabilirler; aynı zamanda dönemi içinde devşirme olarak ya da bulunduğu yapının varsa ikinci evresinde kullanılmış olabilirler. Bu nedenle toplam sayıya göre kaç yapı olabileceği konusunda varsayımda bulunmak güçtür.

7. 1. 8. 1. Kompozit Sütun Başlığı

Konya Arkeoloji Müzesi'nde yer alan KomB 1, Konya'daki tek Kompozit tipte başlıktır. Konya'da sadece bir örnekle karşımıza çıkan Kompozit tipte başlıklarla Anadolu'nun Roma ve Bizans Dönemi'ne ait pek çok yapısında karşılaşılmaktadır. Bir Roma buluşu olan Kompozit başlıkların Korinth başlıklarına paralel bir stil gelişimi yansıttıkları söylenebilir. Kompozit başlıklar İ.S. 1. yüzyıl içerisinde şekillenmiş ve İ.S. 2. yüzyıl ortalarından itibaren yoğun olarak kullanılmıştır (Başaran, 1999, s. 14). KomB 1 boyutları ile bazilikalarda nef ayrımlarında ya da galerilerde kullanılan sütun başlıkları ile uyumludur. Konya'da belirlenen çok sayıdaki mimari işlevli eser bölgede bazilikaların kullanıldığını gösterirken, Erken Bizans Dönemi'nde özellikle bazilikalarda Korinth tipinde başlıklarla birlikte yoğun olarak kullanılan Kompozit başlıkların Konya'da yalnızca bir örnekle temsil edilmesi, varolan Kompozit başlıkların günümüze ulaşamaması olarak açıklanabilir.

KomB 1 son derece yüzeysel, alçak kabartma tekniğinde bezenmiştir (Resim 227). Dört köşede volütler altında oldukça stilize biçimde işlenen akanthus yaprakları adeta palmiye yaprakları biçiminde karşımıza çıkar. Yapraklar birbirlerinden çizgisel biçiminde ayrılmışlardır. Motifin benzeri tespit edilememişir. Yaprak üslubu Orta Bizans Dönemi'ni hatırlatmakla birlikte, bu denli büyük ve yüksek kabartma tekniğinde volütler Erken Bizans Dönemi'nde karşımıza çıkmaktadır. Dört yüzde merkezde Latin haçı kabartmaları ile dikkati çeken başlığın teknik ve üslupsal açıdan paralelleri Karaman yakınında Karapınar'da 6. yüzyıla (Belke ve Restle, 1984, s. 187, resim 37), İstanbul'da 5.-6. yüzyıllara (Tezcan, 1989, s. 157, resim 195), Selanik'te 6. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenmektedir (Kautzsch, 1936, s. 21-22, no. 31). Konya örneği de 5.-6. yüzyıllar içinde değerlendirilmelidir.

7. 1. 8. 3. Kesik Piramit Sütun Başlığı

6. yüzyıldan itibaren kesik piramit tipte başlıkların Bizans mimarisinde yoğun olarak kullanılmaya başlandığı görülür. 6. yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren kesik piramit tipinde

başlıklar Aya Sofya'da ve Polyeuktus gibi başkent yapılarında karşımıza çıkar (Strube, 1984, s. 78-80). R. Kautzsch kesik piramit tipte başlıkların 6. yüzyılın ikinci yarısından sonra bilinmeye başlandığını, sonraki dönemlerde de kullanılmaya devam edildiğini ve gelişimlerinin kaba bir çerçeve içinde verilebilineceğine işaret etmektedir. Ayrıca tarihleme konusunda kesinlik olmadan yaklaşık olarak tarihleyebileceğini dile getirmektedir (1936, s. 198-199).

Konya'da Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen iki kesik piramit tipte başlık saptanmıştır. Başlıklardan KPB 1, Dennert tarafından yayınlanmıştır (Resim 228-231) (1997, s. 150, 217, no 325). Bu türden kartallı ve haçlı sütun başlıkları araştırmacı tarafından 11. yüzyıla tarihlenmiştir (1997, s. 151). Hayvan ya da hayvan protomuna sahip sütun başlıkları genelinde iki ayrı grupta değerlendirilir. Bunlardan ilkinde başlığın alt bölümünde akanthus yaprakları üstte hayvan figürleri yer alır. İkinci tipte alt bölüm ve üstteki hayvan figürlü bölüm birbirinden yatay bir şeritle ayrılır (Aydın, 2002, s. 98). İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde bulunan köşelerde kuşlu, merkezde masklı yine kesik piramit tipte 9.-11. yüzyıllara tarihli bir başlık bulunmaktadır (Fıratlı ve Metzger, 1990, s. 123, no. 232). Ayrıca İstanbul Fatih Kumrulu Mescidi'nde ve Tire Müzesi'nde de benzerleri bulunur (Dennert, 1997, s. 216-217, no. 323-324). KPB 1, M. Dennert'in de benzer örnekler yardımıyla önerdiği gibi 11. yüzyıla ait olmalıdır.

KPB 2 palmetler ve stilize akanthuslar, geçmelerle bezeli yaşam haçı formunda Latin haçı ile dikkati çeken güzel bir örnektir (Resim 232-233). Bizans sanatında yaşam haçı adıyla tanımlanan sembolik motif haçın alt kolundan iki yana kıvrılarak açılan palmetler içerir. Motifin çeşitlemeleri çoğunlukla mezar yapılarındaki duvar resimlerinde ve lahitler üzerinde izlenir. Ayrıca maden sanatında, resim, mimari ve liturjik taş ögeler gibi eserlerde görülür. Alanya Müzesi'nde kesik piramit tipte başlık üzerinde farklı bir uygulamasını gördüğümüz yaşam haçı, ikonografik anlamda yaşamın sonsuzluğu ve ölümden sonra yaşamla ilişkilendirilir (Doğan, 2009, s. 139-141). Yaşam haçının palmet dışında iki yanda akanthus ve çiçek rozetleri ile yapıldığını da görürüz (Rice, 1950, resim 1; Niewöhner, 2007b, resim 38). Yaşam haçının Bizans dünyasındaki en erken örneği İstanbul'da Sergios

Bacchos Kilisesi'nde bir levha üzerindedir ve 6. yüzyıla ait olduğu düşünülür (Rice, 1950, s. 72). Bitkisel bezemeli ve merkezde haç kabartmalı başlıkların benzerleri Afyon ve Hierapolis Müzeleri'nde bulunur. Hierapolis örneği 10.-11. yüzyıllara tarihlidir (Parman, 2002a, s. 182, 189, resim 139, 154). Bir diğer üslupsal benzeri Edirne Arkeoloji Müzesi'ndedir ve 10.-11. yüzyıllara tarihlidir. (Ötüken ve Ousterhout, 1989, s. 130, levha 30/b). Geçme motifi Orta Bizans Dönemi ile birlikte kullanılmaya başlamıştır. Templona ait geçmelerle oluşturulmuş haç motifli kırık bir levha parçası Yunanistan'da Phocide'de Hosios Lukas Kilisesi'ndedir ve 11. yüzyıla tarihlenir (Grabar, 1976, s. 58-59, levha 26/a). Orta Bizans Dönemi'nde değişen plan tipi ile daha az sayıda sütun ve sütun başlığına ihtiyaç duyulmaya başlanmıştır. Kapalı Yunan Haçı plan tipinin daha az sayıda ve daha küçük boyutlu başlık gereksiniminin bir örneği olan başlık benzerleri ile 10.-11. yüzyıla aittir.

KPB 1 ve KPB 2 üzerinde görülen akanthus yapraklarının üslubu birbirleriyle benzerlik sergiler (Resim 228-231, 232-233). Yapraklar ince ve uzundur, merkeze doğru içbükey işlenmiştir, damarları adeta bir çizgi biçiminde verilmiştir. KPB 2'deki palmetlerde yaprak damarları yine çizgisel olarak belirlenmiştir (Resim 232-233). Yan yapraklar altta yaprak sapına doğru kıvrılırlar. Boyut açısından çapları aynıdır ancak yükseklikleri ile ayrılırlar. KPB 1 müzeye Konya'nın Ereğli ilçesinden getirilmiştir ve muhtemelen Ereğli'de bulunan bir Orta Bizans Dönemi Kilisesi'ne aittir (Resim 228-231). KPB 2'nin müzeye nereden getirildiği bilinmemektedir.

Konya merkezde sadece tek örnekle temsil edilen Orta Bizans Dönemi başlıkları bu dönemde inşa faaliyetinin azaldığını göstermektedir. 20. yüzyıl başlarında varolan Aziz Amphilochios Kilisesi ile Meram'daki Aziz Eustathios Kilisesi'nin planlarından sütun başlığı içermedikleri bilinmektedir. Bu iki yapı dışında 12. yüzyılın sonu 13. yüzyılın başlarında Konya'da Aziz Georgios Kilisesi'nin yapıldığı bilinmektedir. Plan tipi bilinmeyen yapıda ikinci kez kullanılmış olabilir.

7. 1. 8. 4. Çanak Sütun Başlığı

Çanak tipte başlıklar Bizans Dönemi'ne özgü bir tip olup, genellikle 5. yüzyıl sonu ve 6. yüzyıl başına tarihlenirler (Ötüken, 1996, s. 176, dn. 203; Feld, 1977/1978, s. 119; Pesclow, 1977/1978, s. 343). Yivli çanak başlıkların ortaya çıkışı ile igili olarak Pralong, Bergama'da Trajaneum Tapınağı'nda bulunan akanthus ve yivlerle bezeli başlıkların sadeleştirilmesiyle oluştuğunu öne sürer (2003, s. 229). Bir başka görüş de, yivli çanak başlıkların Suriye'deki yivli Toscana tipi başlıklardan doğmuş olmasıdır (Strube, 1984, s. 18; Niewöhner, 2007a, s. 173)[106].

Konya'da çanak tipte 14 sütun başlığı bulunmaktadır. Bunların 2'si Arkeoloji Müzesi'nde (ÇanB 10, ÇanB 11), 4'ü Koyunoğlu Müzesi'nde (ÇanB 5-ÇanB 8), 3'ü Alaeddin Camisi'nde (ÇanB 1, ÇanB 12, ÇanB 13), 2'si Sille Konak Restaurant'ta (ÇanB 4, 14) yer almaktadır. Piri Mehmet Paşa Medresesi'nde (ÇanB 2), Tahir Paşa Camisi'nde (ÇanB 3) ve Sille'de köy içinde (ÇanB 14) 1'erden 3 başlık daha bulunur. ÇanB 3 Tahir Paşa Camisi'nde kaide işlevinde devşirme olarak, ÇanB 12 Alaeddin Camisi'nde yine başlık olarak kullanılmıştır. Diğerleri müzelerde ya da dağınık biçimde çeşitli yapılarda saptanmıştır. Başlıklar ÇanB 13 dışında bileziksizdir.

ÇanB 1-ÇanB 8 bezemesiz olarak düz işlenmişlerdir (Resim 234-241). ÇanB 9 kırıktır ve mevcut yüzünde Latin haçına ait alt kol kabartma tekniğinde işlenmiştir (Resim 242). ÇanB 10, Konya'daki en zengin bezemeli çanak başlıktır ve boyut olarak da oldukça büyüktür (Resim 243-244). Aksaray'ın Eskil İlçesi'ndeki Sağsak Yaylası'ndan müzeye getirilmiştir. ÇanB 11-ÇanB 14 içbükey formda yivlerle bezenmiştir (Resim 245-248). Bezemeli başlıklar kabartma tekniğindedir.

Bezemesiz çanak başlıklara Anadolu'da Aizanoi ve çevresinde (Niewöhner, 2007a, s. 175, 207, no. 45-47), Bithynia'da İznik'te ve Mustafa Kemal Paşa'da (Ötüken, 1996, s. 173-

[106] E. Keskin doktora tezinde yivli çanak başlıkların ortaya çıkışı konusuna aynı yayınları değerlendirerek ele almaktadır (2010a, s. 249).

175, levha 28/2-3), İstanbul Şile Kumbaba'da da rastlanmaktadır (Peschlow ve diğerleri, 2002, s. 479, no. 151). Koyunoğlu Müzesi'nde bulunan ÇanB 5-ÇanB 8 malzeme ve boyut açısından birbirlerinin neredeyse aynısıdırlar; tipin kaba örnekleridir. Binbir Kilise'de benzeri bulunan bu tip başlıklar muhtemelen aynı atölyede, aynı yapı içi yapılmışlardır (Ramsay ve Bell, 1909, s. 51, resim 10). Haç motifli çanak başlığın daha küçük boyutlu benzeri Kütahya'da Kalfalar'da 5.-6. yüzyıllara ait bir başlıktır (Niewöhner, 2007a, s. 175, 207, no. 48).

ÇanB 10'un tüm yüzeyi alçak kabartma tekniğinde bitkisel motiflerle bezelidir (Resim 243-244). Köşelerde koç başları bulunur. Koç başlı başlıkların örnekleri İstanbul'da görülür; ancak üslup farklıdır (Fıratlı ve Metzger, 1990, s. 110-113, no. 198-208). Başlıkların tümü 5.-6. yüzyıllara tarihlidir.

Çanak başlıklar boyut açısından değerlendirildiğinde Alaeddin Camisi'nin avlusunda bulunan ÇanB 1 ile Sille Konak'ta bulunan ÇanB 14'ün çap ve yükseklik açısından uyumlu oldukları görülür (Resim 234, 248). Başlıklardan ilki bezemesiz, ikincisi yivlidir. Bugün farklı lokasyonlarda bulunmalarına rağmen boyutları ile aynı yapıda kullanılmış olmaları mümkündür. Yine Sille Konak'tan bezemesiz ÇanB 4 ile Alaeddin Camisi'nden yivli olan ÇanB 12 ve ÇanB 13 boyutsal uyumları ile dikkat çeker (Resim 237, 246, 247). Arkeoloji Müzesi'nde bulunan ÇanB 11 ile Alaeddin Camisi'nde devşirme ÇanB 12 eş yüksekliktedir; çapları ile ayrılırlar (Resim 245-246). ÇanB 12'nin Alaeddin Camisi'nde bulunan diğer iki devşirme Korinth başlık ile de boyutsal uyumu görülmez (KorB 9, KorB 10; Resim 222, 223). Koyunoğlu Müzesi'nde bulunan ÇanB 5-ÇanB 8 daha önce de belirtildiği gibi birbirleriyle hem üslup hem boyut olarak uyumludurlar; aynı yapıya aittirler (Resim 238-241). Diğer çanak başlıklar birbirleri ile boyutsal bütünlük sağlamamaktadırlar. Sayısal olarak yoğunluk Erken Bizans Dönemi İkonion'unda bazilikalarda sütunlar üzerinde genelinde çanak tipte başlıkların kullanıldığını göstermektedir.

Yivli çanak başlıklar imparatorluğun bir çok merkezinde farklı üsluplarda karşımıza çıkmaktadır. Konya'ya yakın merkezlerden Akşehir'de (Yıldırım, 2006, s. 50-51, kat.no.

033-035), Afyon Müzesi'nde, Hierapolis Müzesi'nde, Seyitgazi Müzesi'nde, Selçikler Sebaste kazı deposunda (Parman, 2002a, 181-182, 189-190, 193, resim 140, 157, 158, 167, 168, 183a; Hierapolis'in diğer örnekleri için bkz. Niewöhner, 2007a, s. 280-281, no. 401, 402), Kütahya çevresinde Hacımahmut'ta, Çavdarhisar'da, Örencik'te, Çerte'de, Aizanoi'de (Niewöhner, 2007a, s. 173-175, 206-207, no. 35-44), Nevşehir Müzesi'nde (Temple, 2010, s. 540, 544, no. 5), Ankara'da Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nde, Alaeddin Camisi'nde ve İnönü Parkı'nda, Arslanhane Camisi'nde (Alpaslan, 2001a, s. 267-268, no. 1-4; Niewöhner, 2007a, s. 280, no. 396-400; Öney, 1990, resim 4, 6, 10) ve Çorum'da (Keskin, 2010a, s. 102-122, kat.no. 62-80) paralellerini gördüğümüz başlıklar, çevre bölgelerde Milet'de (Feld, 1977-1978, s. 168, resim 132/f), Didyma'da (Peschlow, 1975b, s. 215, levha 38/4), Bursa Mustafa Kemal Paşa'da ve Bük'te (Ötüken, 1996, s. 175-176, levha 28/5), Kumluca'da (Doğan, 2006, s. 213, resim 8), Demre Aziz Nikolaos Kilisesi'nde (Temple, 2001, s. 66-67, resim 28), Xanthos'ta Akropolis Bazilikası'nda (Sodini, 1996, s. 209, resim 15), başkent İstanbul'da Aya Eirene Kilisesi apsisi önünde, Topkapı Sarayı Müzesi'nde, Harem Dairesi Fil Bahçe'de, Gülhane Parkı'nda çevresinde (Tezcan, 1989, s. 149, 325, 327, 328, 335, no. 170, 452, 458, 473), Şile Kumbaba'da 5.-6. yüzyıllara tarihlenen çok sayıda örnekle karşımıza çıkar (Peschlow ve diğerleri, 2002, s. 478-479, no. 147-150).

Benzer örnekleri içeren yayınların tümünde, yivli çanak başlıklar üslup değerlendirmesi yapılmadan sadece tipine göre tarihlendirilmişlerdir. Fakat yivli başlıkların, yivlerin işlenişine göre farklı üsluplarda olduğu dikkati çeker. Konya'da bulunan başlıklar paralel yivli çanak başlıkların tümünde olduğu gibi yivlerin içi boş olarak karşımıza çıkar. Yivli çanak başlıklardan ÇanB 13 yumurta-okucu bezemeli bilezik kısmı ile karşımıza çıkar (Resim 247). Bileziği yumurta-okucu bezemeli benzer örnekler Kütahya Örencik'te (Niewöhner, 2007a, s. 206, 207, no. 42) ve Nevşehir Müzesi'ndedir (Temple, 2011, s. 540, no. 5). Yivli başlıklardan ÇanB 11, ÇanB 12 ve ÇanB 14 yiv başlangıcında yumurta motiflidir. Yiv başlangıcı yumurta motifli başlıklar Akşehir'de, Afyon Müzesi'nde, Milet'de, Bursa Mustafa Kemal Paşa'da ve Bük'te karşımıza çıkar. Aizanoi ve Nevşehir Müzesi'ndeki başlıkların bileziği yumurta motiflidir; aynı zamanda yiv başlangıcında da

yumurta motifleri işlenmiştir. ÇanB 13'de yiv başlangıcı düzdür; benzerleri Akşehir'de, Kumluca'da ve İstanbul'da Hagia Eirene Kilisesi'nde bulunur. ÇanB 12 ve ÇanB 13'te yivler arası kalın şeritlidir. ÇanB 11 ve 14'te yiv arası şeritlerin ince olduğu görülür. Benzer örnekler literatürde 5.-6. yüzyıllara tarihlenmektedir. Ancak Konya'nın tarihçesi ve kiliseler hakkındaki veriler nedeniyle 4. yüzyılda inşa faaliyetlerinin başladığı bilinmektedir; bu nedenle çanak tipi başlıklar 4.-6. yüzyıllara tarihlenirler.

Konya'da bulunan çanak başlıklar boyutlarına göre en az üç grupta toparlanırlar. Diğerleri münferit yapılardan getirilmiş olmalıdırlar. Çanak başlıklar özellikle Erken Bizans Dönemi'nde benzer örneklerle de desteklendiği gibi yoğun olarak karşımıza çıkmaktadır. Sayısal olarak Konya'da Erken Dönem bazilikalarının varlığını ispatlayan bir diğer eser grubudur.

7. 1. 8. 5. Sepet Sütun Başlığı

Sepet başlık, yuvarlak kesitli tabandan kare şeklindeki üst keside doğru hafif bombe yaparak sonlanan formdadır. R. Kautzsch sepet başlıkların kökeninin kendisinden önceki araştırmacıların da dikkatini çektiğini belirterek; ilk olarak nerede ve ne zaman ortaya çıktığına ilişkin bir veri elde edilemediğini söylemektedir (1936, s. 163). Kitabında bulunan İstanbul örneklerini, Kahire'de müzede, İbn Tulun Camisi'nin mihrabında, Hırvatistan'da Pola Augustus Tapınağı'nda, İtalya'da Otranto Katedrali'nde ve Roma Aziz Clemens Bazilikası'nda bulunan örneklerle karşılaştırarak Roma'da bulunan başlığın tarih vermesi açısından önem taşıdığını dile getirir. İstanbul örneklerini 6. yüzyıl başına tarihleyerek, bu tip başlıkların 2.-3. yüzyıl Roma başlıklarından türediğini öne sürer (1936, s. 164). Öte yandan, N. Fıratlı ve C. Metzger de bu tip başlıkların 6. yüzyılda kullanılmaya başlandığını belirtirler (1990, s. 236). J. P. Sodini'ye göre ilk örnekler Aziz Polyeuktos Kilisesi'nde ortaya çıkmıştır (1989, s. 180). İstanbul'da bulunan ve 6. yüzyıla tarihli sepet tipte sütun başlıkları Sergios Bacchos Kilisesi'nde, Ayasofya'da kullanılmışlardır (Kautzsch, 1936, s. 186, levha 37/587; Kleinbauer ve diğerleri, 2004, s. 34, resim 110, 112).

Piri Mehmet Paşa Medresesi bahçesinde bulunan SB 1, Konya'daki tek sepet tipte başlıktır (Resim 249). Üstten kesilmiş ve içi oyularak muhtemelen sonradan dibek olarak kullanılmıştır. Kaliteli sarımtırak beyaz mermeri Dokimeion mermeri olmalıdır. Başlığın tip, teknik ve üslupsal benzerini tespit edemedik. Ancak köşelerden üste doğru genişleyerek tüm gövdeyi saran dört büyük akanthus yaprağı ve palmet-lotus gibi çeşitli yaprakların olduğu başlıklar Erken ve Orta Dönemler'de Anadolu'da ve İstanbul'da bulunur. Didyma'da bulunan akanthus yapraklı kırık bir başlık derin ve geniş işlenmiş damarlı yaprak üslubu açısından benzerlik gösterir, 5.-6. yüzyıllara tarihlidir (Peschlow, 1975b, s. 213-214, no. 1). Bergama'da 6.-7. yüzyıllara tarihli bir başlık alttan genişleyerek yükselen yaprakları ile Konya örneğine paraleldir (Kautzsch, 1936, s. 201, no. 673). Aynı benzerliği İstanbul'da Topkapı Sarayı Müzesi'nde bulunan 5. yüzyıla ait bir diğer başlığın yaprak biçimlenmesinde de görmekteyiz (Tezcan, 1989, s. 314, no. 428). 11. yüzyıla ait Kiev Ayasofya'sında bulunan lotus ve palmet bezeli başlık, kompozisyon (yaprakların yerleştirimi) açısından benzerdir (Dennert, 1997, s. 86-87, no. 183).

Konya'da bulunan başlığın orta yaprak damarları oldukça derindir ve paralel örneklere kıyasla yüksek kabartma tekniğinde işlenmiştir. Tip, teknik ve yaprak üslubu ile 6. yüzyıla ait olmalıdır. Üstten kesilmiş olduğundan sadece çapı ile değerlendirildiğinde Konya'da bulunan KorB 10, KomB 1, ÇanB 2, ÇanB 3, ÇanB 4, ÇanB 9, ÇanB 11, ÇanB 13 ve ÇanB 14 ile uyumlu olduğu gözlemlenmiştir.

7. 1. 8. 6. Çift Sütun Başlığı

Çift sütun başlıkları, çift sütun kaideleri ve çift sütunlarla birlikte kiliselerde nef ayrımlarında kullanılırlar. Konya'da bulunan 9 çift sütun başlığının 3'ü Arkeoloji Müzesi'nde (ÇifB 2-ÇifB 4), 2'si Alaeddin Camisi'nde (ÇifB 5, ÇifB 8), 1'erden 4'ü Piri Mehmet Paşa Medresesi'nde (ÇifB 1), İç Galaman Mezarlığı'nda (ÇifB 6), Sille Konak Restaurant'ın bahçesinde (ÇifB 7) ve Kapı Camii'nde (ÇifB 9) yer almaktadır. Alaeddin Camisi'nde bulunan ÇifB 5 ve ÇifB 8 orijinaline uygun başlık işlevinde; ÇifB 9 Kapı Camii'nin kuzeydoğu köşesinde ters çevrilerek duvar örgüsü içinde devşirme olarak

kullanılmışlardır. Diğerleri müzede ve çeşitli yapılarda dağınık durumda bulunurlar. Çift sütun başlıklarından ÇifB 8 ve ÇifB 9 yayınlıdır (Niewöhner, 2007a, s. 291, no. 462, 463).

Malzeme ÇifB 3'te kireç taşıdır; diğerleri mermerden yapılmıştır. Mermer malzemenin iki eserde Dokimeion mermeri olduğu bilinmektedir (ÇifB 8, ÇifB 9). Tümüyle günümüze ulaşmış olan çift sütun başlıkları boyutları ile nef ayrımında kullanılan sütunlarla uyum göstermektedir (Ek 9).

Çift sütun başlıklarından ÇifB 1 bezemesizdir (Resim 250); ÇifB 2-ÇifB 7 yivlidir (Resim 251-256). ÇifB 8 ve ÇifB 9 akanthus yaprakları ve yivlerle bezenmiştir (Resim 257-258). ÇifB 5 ve ÇifB 9 'da orta paye üstüne gelen kısım boş bırakılmış, sadece yarım sütunların üstüne gelecek olan bölümler bezemelidir (Resim 254, 258). Diğer başlıklarda tüm yüzeyin bezemeli olduğu görülür. Başlıklardan sadece ÇifB 3 bileziklidir, bilezik yumurta motiflidir (Resim 252).

ÇifB 1 kesilmiş olduğundan formu ve boyutları bilinmemekle birlikte Aizanoi'da kazı buluntusu ve 5.-6. yüzyıllara tarihli bezemesiz bir örnekle paraleldir (Niewöhner, 2007a, s. 179, no. 169). Ancak Aizanoi örneğinde dikdörtgen prizma ve yanlardaki yarım sütunlar birer profille birbirinden ayrılmıştır.

Yiv çanak başlık tipinde olduğu gibi çift sütun başlıklarının da genel bezeme ögesidir ve daha önce de değinildiği gibi genellikle 5.-6. yüzyıllara tarihlenirler. Yivli çift başlıklar üsluplarına göre değerlendirildiğinde Arkeoloji Müzesi'nde bulunan ÇifB 3 ile İç Galaman Mezarlığı'nda bulunan ÇifB 6'nın benzer biçimde işlendikleri görülür (Resim 252, 255). Yivler içbükeydir ve üstte konturlu olarak sonlanırlar. ÇifB 3 altta yine konturlu ve içbükey sonlanırken diğerinde yivlerin düz sonlandığı görülür. Ayrıca ÇifB 3 yumurta bezemeli bileziklidir. ÇifB 2'de yivler içbükey işlenmiştir altta düz olarak sonlanır (Resim 251). ÇifB 4 ve ÇifB 7 altta dışbükey kabartılmış yarım daire ile bezelidir (Resim 253, 256). ÇifB 4'te yivlerin daha derin işlendiği görülürken, ÇifB 7 daha yüzeysel olarak karşımıza

çıkar. ÇifB 9'da yivler altta yarım daire kabartmalıdır; orta paye kısmı boş bırakılmıştır (Resim 258).

Alaeddin Camisi'nde devşirme ÇifB 8'in yiv üslubu yine aynı yapıda devşirme olan ÇifB 5 ile paralellik göstermektedir (Resim 257, 254). Akanthus yaprakları birbirinden bağımsız bir yerleştirimde karşımıza çıkar. Yaprak damarları yan yapraklarda derinken orta ana damarların daha yüzeysel işlendiği dikkati çeker; Konya'da bulunan diğer akanthuslu başlıklardan farklı bir üslupta karşımıza çıkar. Kapı Camii'nde devşirme ÇifB 9'un yivleri de üslup olarak yukarıdaki bu iki örnekle benzerlik gösterir (Resim 258). Akanthus yaprak üslubu Alaeddin Camisi'nde devşirme KorB 9 ile benzerlik gösterir (Resim 222). İç yan yapraklar ortada kıvrılarak matkapla belirlenmiş daireler oluşturmaktadır.

Çift sütun başlıklarının boyutlarına bakıldığında yüksekliklerin bazı eserlerde uyum gösterdiği görülür. ÇifB 1, ÇifB 2, ÇifB 4, ÇifB 5 ve ÇifB 6 birbirleriyle yakın yüksekliktedir (Resim 250-251, 253-256). ÇifB 8 ve ÇifB 9 yükseklikleri ile uyumlu iken genişlik ve derinlikleri ile farklılaşır (Resim 257-258).

Çift sütun başlıklarının Konya'da bulunan çift sütunlarla uyumu için sütunların üst genişlik ve derinlikleri ile çift sütun başlıklarının alt genişlik ve derinliklerine bakıldığında Sahip Ata Camisi'ndeki ÇS 18'in Arkeoloji Müzesi'nde bulunan ÇifB 2 ve ÇifB 7 ile bütünlük gösterdiği görülür (Resim 127, 251, 256). Şeker Furuş Mescidi'nde bulunan ÇS 24 ve ÇS 25 Arkeoloji Müzesi'nde ÇifB 3 ile uyumludur (Resim 135-136, 252). Kültür Parkı'nda bulunan ÇS 22 yine Arkeoloji Müzesi'nde ÇifB 4 ile uyum göstermektedir (Resim 133, 253). Alaeddin Camisi'nde devşirme ÇS 2 ile ÇifB 5 orijinalinde de birlikte kullanılmış olmalıdırlar (Resim 111, 254). İç Galaman Mezarlığı'ndaki ÇifB 6 ile Alaeddin Camisi'nde devşirme ÇS 11 boyutsal bütünlük göstermektedir (Resim 255, 120). Alaeddin Camisi'nde devşirme ÇS 7 ve ÇS 8 ile yine aynı yapıdan ÇifB 8 ile uyumludur (Resim 87-88, 257). Kapı Camii'nde bulunan ÇifB 9 Alaeddin Camisi'nde bulunan ÇS 17 ve ÇS 24 ile uyumludur (Resim 258, 126, 135). Kapı Camii'ne Alaeddin Tepesi'nden götürülmüş olabilir.

Yiv dışında sadece akanthus yaprakları ile bezeli Korinth tipinde (Ötüken, 1996, levha 33/3) ya da yiv/ akanthus, palmet, asma yaprağı gibi bitkisel ve geometrik motiflerle birlikte veya tek tek kullanıldığı çift sütun başlıkları Akşehir'de (Yıldırım, 2006, s. 51-52, kat.no. 036), Çorum'da (Keskin, 2010a, s. 132-133, kat.no. 88), Demre'de karşımıza çıkar (Temple, 2001, s. 82, kat.no. 42).

Aizanoi'da bileziği yumurta-okucu bezemeli ve tüm yüzeyin yivlerle bezendiği 5.-6. yüzyıla ait bir örnek bulunur; yine aynı bölgede Yenicearmutçuk'ta sadece yarım sütun biçimli yüzeylerin yivlendirildiği bir başka başlık daha dikkat çeker (Niewöhner, 2007a, s. 179, no. 166, 168). Alaeddin Camisi'nde devşirme ÇifB 8 yayınlıdır; yuvarlak uçlu akanthus yaprak üslubu ile 5. yüzyıl başlarına aittir. Yaprak üslubu Karaman'da ve Afyon'da bulunan başlıklarla aynı üslubu sergiler (Niewöhner, 2007a, s. 125, no. 437bis, 438). Kapı Camii'nde bulunan ÇifB 9, Orta Anadolu'ya özgü başlık formu ile 5.-6. yüzyıllara tarihlenmektedir (Niewöhner, 2007a, s. 126, dn. 701)[107].

Konya'da bulunan çift sütun başlıkları birbirleriyle ve çift sütunlarla uyum gösterirler. Alaeddin Camisi'nde bulunan çok sayıda sütunla uyumlu sütun başlıkları hem cami içinde hem de merkezde yer almaktadırlar. Taş eserlerin sağladığı verilerle Alaeddin Tepesi'nde Erken Dönem'de sütunlu-başlıklı bir bazilika dışında muhtemelen çift sütunlu-başlıklı ve çift pencere sütunlu bir diğer yapının daha bulunduğu düşünülmektedir. Yapının mimari ögeleri Alaeddin Camisi'nin inşasında kullanılmış oldukları gibi çevreye de dağılmış olmalıdır.

7. 1. 8. 7. İki Bölümlü Sütun Başlığı

İki bölümlü başlıklar iki farklı tipte karşımıza çıkmaktadır: Birincisi bölümlendirmenin yatay bir çizgi ile yapıldığı tiptir; ikincisinde ise bölümlendirme yatay çizgi ile

[107] Niewöhner başlığı yapraklı çanak başlık tipi içinde değerlendirmektedir.

yapılmamıştır (Ötüken, 1996, s. 197)[108]. Başlıkların tarihlendirilmesi teknik, motif ve üslup kriterleriyle yapılmaktadır.

Konya Arkeoloji Müzesi'nde bulunan iki bölümlü başlıkta yatay çizgi denilen iki bölümü ayıran profil görülür (İBB 1; Resim 259). Sarımtırak Dokimeion mermerinden yapılmış olan başlığın kübik abakusu yoktur. Alttan üste doğru genişleyen çanak formundadır. Yaprak üslubu ile Konya'da bulunan diğer yapraklı başlıklardan ayrılan ünik bir örnektir. Tip ve bezeme programı ile paralel örnek bulamadığımız başlık teknik ve üslup açısından Orta Bizans Dönemi başlıklarını hatırlatır. Orta Dönem'de iki bölümlü başlık kullanılmamaktadır. Ancak Yunanistan'da Delphi'de bulunan ve astragal motifli yatay bir çizgi ile iki bölüme ayrılmış, fakat yaprak üslubu açısından farklı olan Korinth tipinde bir başlık R. Kautzsch tarafından Orta Bizans Dönemi'ne tarihlenmiştir (1936, s. 235, no. 846). Aynı başlık Dennert tarafından da Orta Bizans Dönemi'ne tarihlendirilmiştir ve iki bölümlü oluşu Erken Dönem etkisi olarak açıklanmıştır (1997, s. 9, no. 7). Delphi örneği gibi Konya'daki iki bölümlü başlık da Erken Dönem başlık tipi etkili olmalıdır. Kesin bir tarihleme yapmak zor olsa da, üslup Orta Bizans başlıklarının özelliklerini yansıtır. Alt çapı Orta Bizans Dönemi'ne tarihli kesik piramit tipteki başlıklarla uyum göstermektedir.

Bizans mimarisinde bir yapı içinde farklı tipte sütun başlıkları kullanılabilir. Bu yönüyle Konya'da bulunan sütun başlıkları kendi içlerinde boyut açısından değerlendirildiğinde çift sütun başlıkları üç ayrı yapıya işaret eder. Yuvarlak kesitli tabana sahip diğer başlıklarda üslupsal açıdan bütünlük olan başlıkların boyut farklılığı, boyut açısından uyumlu olanların farklı tiplerde olduğu görülür. Bizans yapılarında kullanılan sütun başlıklarında tip ve üslup farklılığı olabildiğinden, sadece boyut olarak incelendiğinde dört başlık aynı yapıya ait olduğu görülmüştür (ÇanB 5-ÇanB 8; Resim 238-231). KorB 3, KorB 5, KorB 7, KorB 8, ÇanB 1 ve ÇanB 14 boyut açısından uyum gösterdiğinden aynı yapıda kullanılmış olabilirler (Resim 216, 218, 220-221, 234, 248). Boyut uyumu görülen bir diğer grup içinde KorB 4, KorB 6, KorB 9, KorB 10, KorB 12, KorB 13, KomB 1, ÇanB 11, ÇanB 13 ve SB

[108] İki tipte de olan ve Justinianos Dönemi'ne kadar olan Bizans Dönemi'ne tarihli pek çok iki bölümlü başlık Kautzsch'un kitabında mevcuttur (1936, s.152-165, Levha 31-33).

1 bulunur; tiplerinin farklılığına rağmen aynı yapıya ait olabilir (Resim 217, 219, 222-223, 225-227, 245, 247, 249). KorB 2 ile ÇanB 12 ve KorB 11 ile ÇanB 11 çaplarıyla yakınlık gösteren iki ayrı gruptur (Resim Resim 215, 246, 224, 245). Sütun başlıklarının boyutsal değerlendirmesi Konya'da Erken Bizans Dönemi'nde üç çift sütunlu bazilika, beş sütunlu bazilikanın varlığını ortaya koyar (Boyut tablosu için bkz. Ek 9).

7. 1. 9. Paye Başlığı

Konya'da belirlenen 3 paye başlığından 1'i Beşarebey Mescidi'nin bahçesinde (PB 1), 1'i Sedir Sultan Türbesi'nde duvar örgüsünde (PB 2), 1'i Zazadin Han'da avluda duvar örgüsündedir (PB 3)[109]. Malzeme olarak PB 1 ve PB 2'nin travertenden, PB 3'ün kireç taşından yapıldığı görülür. PB 1 üstte oldukça yıpranmıştır (Resim 260); PB 2 ve PB 3 kırık olarak günümüze ulaşmışlardır (Resim 261-262).

Paye başlıklarının üçünün de yaprak üslubu benzer özellik sergilerler. Kalın ve etli yapraklar sivri uçludur. Yaprak damarları oldukça derin işlenmiştir. PB 2 Korinth tipindedir; volütlüdür ve heliksler kalathos dudağında spiral biçimli olarak sonlanır (Resim 261). PB 3'te akanthus dışında üst sırada yivlerin işlendiği görülür (Resim 262).

PB 1 sütun başlıklarında da tartışıldığı gibi 5.-6. yüzyıl yaprak üslubundadır; akanthus yaprakları kalın ve etli olup, damarları oldukça derin işlenmiştir (Resim 260). Dört yüzde kalathos boylu boyunca uzun birer akanthusla çevrelenir. Köşelerde daha kısa boyutta birer akanthus yaprağı yer alır. Konya'da KorB 4, KorB 7, KorB 8, KorB 11, KorB 12 ve KorB 13 ile benzeyen yaprak üslubu (Resim 217, 220-221, 224-226) ve işleme tekniği Kudüs'te bir sütun başlığında izlenir (Kautzsch, 1936, s. 114, no. 365). Başlık, 5. yüzyılın üçüncü çeyreğine tarihlidir. PB 2'nin köşe volütleri kırıktır; helikslerin merkezde oluşturduğu spiraller yüzeyden dışa taşkın olarak işlenmiştir; teknik ve üslubu Anadolu'da Kütahya'da bulunan Dokimeion mermerinden yapılmış 5.-6. yüzyıllara tarihli pilaster başlığında

[109] Bkz. Ek 1.

(Niewöhner, 2006, s. 453-454, no. 80)[110], 3.-4. yüzyıllara tarihli Ankara'dan bir başlıkta (Niewöhner, 2007a, s. 120-121, resim 5), Sardis'te (Crawford, 1990, resim 17) bulunan Korinth tipinde başlıkta ve Kudüs İslam Müzesi'nde 4. yüzyıla tarihli bir diğer başlıkta izlenir. Korinth tipindeki sütun başlıklarını değerlendirirken de belirttiğimiz gibi helikslerin bu üslupta biçimlenişi 3. yüzyıl sonu 4. yüzyıl başlarına tarihlenmektedir (Terry, 1988, s. 25). PB 2, katalogda bulunan KorB 1 ile de bütünlük gösterir ve 3. yüzyıl sonu 4. yüzyıl başlarına ait olmalıdır (Resim 214). PB 3'teki yivler yüzeysel içbükey ve kısmen geniş tutularak işlenmiştir; altta yarım daire kabartma biçiminde sonlanır. Akanthus yaprakları kalın ve etlidir; yaprak damarları derin işlenmiştir. Yaprak uçlarının kıvrılarak matkapla belirlenmiş daire biçiminde yapıldığı görülmektedir. Konya'daki akanthus yapraklı ve yivli çift sütun başlıkları gibi (ÇifB 8, ÇifB 9) 5.-6. yüzyıllara tarihlenmelidir.

Konya'da üç örneğini gördüğümüz paye başlıkları, bunların serbest payeli yapılardan çok muhtemelen duvar payelerinin üzerinde kullanıldıklarını düşündürmektedir.

7. 1. 10. Kapı Çerçevesi, Lento, Söve

Mimaride kapı açıklıklarında yer alan yapı elemanlarından açıklığın üzerinde yatay olarak bulunan parçaya lento, iki tarafında dik duran parçalara ise söve denir[111]. Bunlardan lento ve sövenin birlikte kullanıldığı *in situ* ya da devşirme durumda karşımıza çıkan tüm parçalar ise kapı çerçevesi adı altında incelenmektedir.

Katalogda Konya'da Türk Dönemi yapılarında devşirme olarak kullanılmış ve bütünüyle mevcut 6 kapı çerçevesi belirlenmiştir; bunlar Bizans yapılarından sökülerek yeni yapılan yapılarda tekrar kullanılmışlardır. Konya Alaeddin Camisi'nde kuzey portal çerçevesi (KÇ 1), Zevle Sultan Mescidi (KÇ 2), Beşarebey Mescidi (KÇ 3), İç Karaaslan Mescidi (KÇ 4), Sırçalı Mescit (KÇ 5) ve Siyavuş Sultan Türbesi (KÇ 6) giriş kapılarında kullanılan

[110] Niewöhner'in tarihleme kriterinde ince dişli yaprak üslubu da önem taşır.
[111] Söve kullanımı pencerede de karşımıza çıkmaktadır.

çerçeveler Bizans Dönemi yapılarından devşirilerek orijinal işlevlerinde günümüze ulaşmışlardır. Kapı çerçevelerinin tümünün malzemesi mermerdir.

Alaeddin Camisi'nde kuzey cephede yer alan portalin kapı çerçevesi olarak karşımıza çıkan devşirme lento ve söveler (KÇ 1) boyut olarak diğer kapı çerçevelerinden daha anıtsal boyutlardadır (Resim 263; Çizim 66). Kapı çerçevesine S. Redford'un yapı ile ilgili makalesinde değinilmiş, ancak sadece Bizans Dönemi'ne ait olduğu belirtilmiştir (1991, s. 57-58). Aynı zamanda Y. Erdemir'in külliyeyi tanıttığı kitabında da kısaca tasvir edilmekle birlikte, tarihlendirmesi ile ilgili herhangi bir yorumda bulunulmamıştır (Erdemir, 2009a, s. 116).

Lentoların uzunluğu 116 cm.-216 cm., yüksekliği 22 cm.-36 cm. arasındadır. Sövelerin yükseklikleri 174 cm.-287 cm. arasında değişir. En yüksek söveler Alaeddin Camisi'nde, en kısa söveler Sırçalı Mescit'dedir (Resim 263, 268; Çizim 66, 70). Sövelerin genişlikleri 10 cm. ile 35 cm., derinlikleri 14 cm. ile 33 cm. arasında değişim gösterir.

Bütünüyle günümüze ulaşan lento ve sövelerin dışında, Tac'ül Vezir Türbesi'nin giriş kapısında karşımıza çıkan söveler alttan kesilerek yine orijinal işlevlerinde kullanılmışlardır (Söv 3, Söv 4; Resim 311-312; Çizim 76). Lento işlevinde kullanılmış bir diğer lento Evhadeddin Kirmani Türbesi'ndedir (Len 5; Resim 274; Çizim 73). Ayrıca Zazadin Han'ın avlusunda doğu duvarda bulunan mekanın kapısında çerçeve olarak kullanılmış lento (Len 9; Resim 278) ve söveler de (Söv 5, Söv 6; Resim 313-314) özgün işlevlerinde karşımıza çıkarlar. Lento sol kenarda kesilerek kullanılmıştır. Üç parçanın da malzemesi travertendir; motif ve üslup açısından uyum gösterirler. Ancak diğer kapı çerçeveleri gibi bütünüyle mevcut değillerdir; ayrıca motiflerin devamlılığı görülmemektedir. Len 14 yine Zazadin Han'da avlunun kuzey duvarında yer alan kapalı mekanın giriş kapısı üzerinde lento olarak yer alır (Resim 283). Ancak bir kenarından kırıktır. Söv 2, I. İzzeddin Keykavus Türbesi'nin girişinde eşik taşı olarak kullanılarak günümüze gelmiştir (Resim 310). Katalogda yer alan diğer lento ve söve parçaları yapılarda duvar malzemesi olarak kullanılmışlardır.

Konya'da bulunan tek parça halindeki lento ve sövelerin sayısı 43'tür ve yapılara göre dağılımı şöyledir (Bkz. Ek 1 ve Ek 2): 1'i İç Karaaslan Mescidi'nde eşik taşı işlevinde (Len 1; Resim 270; Çizim 72), 3'ü Fakih Dede Türbesi'ndedir (Len 2-Len 4; 271-273). Üst paragrafta da belirtildiği gibi 2'si özgün işlevinde 29'u duvar örgüsünde toplam 32 lento parçası Zazadin Han'dadır (Len 6-Len 37; Resim 275-308). Söveler daha önce belirtilen 4'ü ile birlikte toplam 6 eser olarak belirlenmiştir. Devşirme söveler dışındaki iki söveden 1'i Alaeddin Camisi'nde (Söv 1; Resim 309) duvar malzemesi olarak, diğeri yukarıda da belirtildiği gibi I. İzzeddin Keykavus Türbesi'nde eşik taşı olarak kullanılmıştır (Söv 2; Resim 310).

Lento ve sövelerde kullanılan malzeme daha çok traverten olarak karşımıza çıkar (Len 6-Len 8, Len 12, Len 13, Len 16-Len 18, Len 22, Len 24-Len 37, Söv 1, Söv 5, Söv 6). Len 1-Len 5, Len 8, Len 19a-b, Len 20, Len 21, Len 23, Söv 2-Söv 4 mermer malzeme ile yapılmıştır. Diğer malzemeleri bazalt (Len 14, Len 15) ve kireç taşı (Len 10, Len 11) oluşturur.

Kapı çerçevelerinin tümünde içbükey, dışbükey ve dik açılı profillendirmeler görülür[112]. 5.-6. yüzyıl İstanbul yapılarının da büyük bir çoğunluğunun kapı çerçeveleri de bezemesiz silmelerin kademeler oluşturarak sıralanmasıyla biçimlenmiştir (Özügül ve Ahunbay, 2006, s. 122). Zevle Sultan'ın lentosu üstte kornişlidir (KÇ 2; Resim 264-265; Çizim 67). Lento tacı da denilen trapez kesitli korniş içiçe geçmiş üç şeritli dairelerden oluşmuş kompozisyon alçak kabartma tekniğinde işlenmiştir. Suriye'de de lento tacı genellikle lento ile monolit olarak karşımıza çıkar. Buna karşılık İstanbul'da 5. yüzyıldan Bizans sonuna kadar bütün kapı çerçevelerinde lento ve lento tacı ayrı bloklar halinde işlenmiştir (Özügül ve Ahunbay, 2006, s. 122). Anadolu'da da pek çok yapıda lento ve tacının ayrı işlendiği görülür. Suriye dışında Lykia'da Demre Aziz Nikolaos Kilisesi'nde, Behramkale'de Hüdavendigar Camisi'nin devşirme kapı çerçevesinde (Ousterhout, 2004, s. 168, resim 5)

[112] A. Özügül ve M. Ahunbay'ın Suriye'deki Geç Antik dönem kapı çerçeveleri ile ilgili makalelerinde de belirtildiği gibi Antik mimaride içbükey profile *cavetto*, dışbükey profile *ovolo*, dik açılı profile *fascia* denir. Ters 'S' biçimli profil ise *cyma recta* olarak adlandırılır (2006, s. 116).

ve Athos Dağı'ndaki Vatopedi Manastırı'nda lento ve lento tacının monolit işlendiği görülmektedir (Gerstel, 2003, resim 12).

Tek parça halindeki lento ve sövelerde profillendirmenin yanı sıra zengin bir motif repertuarı görülmektedir. Evhadeddin Kirmani Türbesi'nde bulunan Len 5'te stilize palmet motifi işlenmiştir (Resim 274; Çizim 73). Zazadin Han'da bulunan pekçok lentoda merkezde daire içinde Malta ya da Yunan haçı kabartmaları bulunur. Haçların bir kısmı aşınmış ya da kazınmıştır. Daire içi haçlı lentoların bazısı sadece profilli ve haçlı iken kimisinde başka motifler de işlenmiştir. Len 6, Len 14, Len 19a-b, Len 20, Len 25, Len 26, Len 28, Len 33 ve Len 37 profilli ve daire içi haçlı lentolardır (Resim 275, 283, 288-291, 296-297, 299, 304, 308; Çizim 75). Haçlı lentoların diğer motiflerle birlikte kullanıldığı örneklerde zigzag (Len 8, Len 18, Len 24, Len 36; Resim 277, 287, 295, 307), bazen de zigzagların yanı sıra kıvrık dallardan çıkan spiralli (Len 9, Len 22; Resim 278, 293), dört sivri yapraklı çiçek motifinin yarım uygulaması olan iki sivri yapraklı çiçek motiflidir (Len 10, Len 34; Resim 279, 305). İki sivri yapraklı çiçek motifinin geisipodes ve astragalle birlikte (Len 15; Resim 284) ya da zigzaglı bant (Len 22; Resim 293), geisipodes (Len 27; 298) ya da sadece astragalle birlikte kulanıldığı görülür (Len 21; Resim 292). Len 16 haç ve daire motifleri ile bezenmiştir (Resim 285). Haç yerine eksende halat motifli madalyon içinde oniki sivri yapraklı çiçekli, kıvrık dallardan çıkan spiralli, zigzag ve halat motifli örnek (Len 12; Resim 281), Len 32'de halat biçimli madalyon içinde yer alan üzüm salkımları, geisipodes, kıvrık dallar arasında üzüm salkımlı ve halat motifli şeritlerle daha da zenginleştirilmiştir (Resim 303). Len 32 anıtsal boyutta bir lento olup geisipodes, zigzaglı bant, daire içinde haç ve üzüm salkımıyla bezelidir. Bazı lentolarda haçların inci motifleri ile bezendiği de görülür (Len 10, Len 17, Len 25, Len 32, Len 34; Resim 279, 286, 296, 303, 305). Sadece profilli lentolar Len 1-Len 4, Len 31, Len 33 olarak karşımıza çıkarken, Len 7 de profillidir ancak bu örnekte profil spiral biçimli sonlanır (Resim 270-273, 302, 304, 276). Zazadin Han'da güney cephede bulunan meanderli, çarkıfelek ve çiçekli rozetlerin varyasyonları ile bezenen lento diğerlerinde farklı bir örnektir (Len 23; Resim 294). Len 11'de Rho haçı ve yaşam haçının birleştirilmiş formu kazıma tekniğinde işlenmiştir (Resim 280).

Len 29, W. M. Ramsay, K. Belke-M. Restle ve P. Niewöhner tarafından yayınlanmıştır (Resim 300) (Ramsay, 1936, s. 21, levha 1; Belke ve Restle, 1984, s. 220; Niewöhner, 2008, s. 301-302, resim 3). Merkezde daire içinde haç olan lentonun Konya'daki diğer lentolardan farkı arkadlı kompozisyon uygulanmış olmasıdır. Üzerindeki yazıt yerleşimin adı ve Zazadin'deki kilisenin banisinin adını taşımaktadır. Lento, arkadlı kompozisyonun tarihçesi açısından Erken Bizans Dönemi'nde de kullanıldığını belgeleyen özel bir örnektir. Sövelerde soffit motifli örneklerin yanı sıra (Söv 1, Söv 2; Resim 309-310), Zazadin Han'da yine söve olarak kullanılan Söv 5 ve Söv 6'nın, lentolarda görülen halat motifi, iki sivri yapraklı çiçek, kıvrık dallardan çıkan spirallerle bezendiği görülür (Resim 313-314). Tac'ül Vezir Türbesi'nde özgün işlevine uygun kullanılan sövelerde stilize lotus motifleri işlenmiştir (Söv 3, Söv 4; Resim 311-312; Çizim 76).

Lento ve söveleri malzeme, teknik, motif ve üslup açısından kendi içinde gruplamak mümkündür. Bunların içinde haç ve/veya çiçek madalyonlu, bitkisel, halat, zigzag, spiral, geisipodes ve astragal gibi Erken Dönem'de sık kullanılan motiflerle bezeli lento ve söveler oluşturur (Len 9, Len 10, Len 12, Len 15, Len 18, Len 21, Len 22, Len 27, Len 32, Len 34-Len 36, Söv 5, Söv 6; Resim 278-279, 281, 284, 287, 292, 298, 303, 305-307, 313-314). Len 15 bazalt, Len 21 mermer olup, diğerleri traverten malzemedendir. Bu parçalar muhtemelen aynı atölyede üretilmişlerdir. Özellikle traverten malzeme olanlar malzemenin de etkisiyle çok yakın bir üslup sergilerler.

Bütünüyle mevcut kapı çerçevelerinin üslupsal değerlendirmesi yapıldığında tümünde içbükey, dışbükey ve dik açılı kademelendirme olduğu, fakat profilasyon yerleştirimlerinin tümünde birbirinden farklı olduğu görülmüştür. Boyutlar açısından bakıldığında Alaeddin Camisi'nde kuzey portalde yer alan büyük boyutlu kapının yine büyük boyutta bir kilisenin ana giriş kapısına ait olduğu sonucuna varılmıştır (KÇ 1; Resim 263; Çizim 66). Kapı, Alaeddin Tepesi'nde bulunan şehrin en büyük kilisesine ait olmalıdır. Tümü tepenin yakınlarında İç Kale ve Dış Kale arasında bulunan yerleşim yerinde saptanan diğer beş kapı çerçevesi ise yaklaşık aynı boyutlardadır; KÇ 3 ve KÇ 5 lento alt uzunlukları açısından eş boyutludur, ancak sövelerin yükseklikleri farklıdır (Resim 266, 268; Çizim 68, 70). KÇ 3'te

sövelerin lentonun üst sınırına değin uzandığı görülür, buna karşın KÇ 5'te söveler lentonun başladığı alt sınıra kadar uzanmaktadır. Bu durumda yüksekliklerinin de yakın olduğu, yaklaşık aynı boyutta kapı açıklıklarında kullanıldıkları anlaşılmıştır.

Konya'ya en yakın en çok kiliseyi içeren Binbir Kilise yapılarında kiliselerin çoğunluğunun narteks girişinin ortada bulunan çift sütun ile ayrılan kemerli açıklıklı olduğu görülür (Ramsay ve Bell, 1909, s. 43, 55, 58, 64, 115, 138, 150, 157, 1 no.lu, 3 no.lu, 4 no.lu, 5 no.lu, 21 no.lu, 16 no.lu, 29 no.lu, 31 no.lu). Bir yapıda nartekse giriş iki çift sütunla ayrılan üç kemerli biçimdedir (Ramsay ve Bell, 1909, s. 70, 6 no.lu). Az sayıda yapıda narteks girişi kapı ya da kapılarla sağlanmıştır (Ramsay ve Bell, 1909, s. 156, 200, 42 no.lu, 32 no.lu). Narteksli olsun olmasın naosa girişte yapıların bazen bir kapılı (Ramsay ve Bell, 1909, s. 113, 139, 149, 11 no.lu, 16 no.lu, 25 no.lu), ama genelinde iki ve daha fazla kapılı oldukları belirlenmiştir (Ramsay ve Bell, 1909, s. 43, 55, 58, 64, 70, 88, 115, 128, 150, 157, 200, 1 no.lu, 3 no.lu, 4 no.lu, 5 no.lu, 6 no.lu, 7 no.lu, 21 no.lu, 15 no.lu, 29 no.lu, 31 no.lu, 32 no.lu). Aynı zamanda aynı yapıda farklı boyut, profilasyon ve üsluba sahip lento ve sövelerin kullanıldığı tespit edilmiştir (s. 120, resim 83, 84, 137a-b- e, 154d-e, 169, 170, 183-186). Farklı boyut ve üsluptaki kapıların birlikte kullanıldığı verisiyle Konya'da belirlenen tümüyle mevcut kapı çerçevelerinin kaç kilisede kullanılmış olabilecekleri konusunda yorum yapmak zordur. Bunlara merkezdeki yapılarda devşirme olarak kullanılmış ve profilasyonları ile Erken Dönem yapılarına ait oldukları düşünülen farklı üsluplardaki beş lento (Len 1-Len 5; Resim 270-274) ve iki söve (Söv 1, Söv 2; Resim 309-310) eklendiğinde –ki Fakih Dede Türbesi'nde bulunan aynı üsluptaki Len 2 ve Len 3 muhtemelen aynı yapıya aittir (Resim 271-272)- onbir ayrı kapıya ait parçaların en mümkün haliyle iki veya üç kapılı orta ölçekli dört yapıya ait olabilecekleri düşünülmektedir.

Zazadin Han'da devşirme duvar malzemesi olarak devşirme kullanılmış olan otuziki lento ve iki sövenin kendi içinde üslupsal değerlendirmesine göre Len 8, Len 9, Len 22 ve Len 35'te bulunan zigzagların dışbükey kabartıldığı görülür; ilkinde zigzagların tepe açılı bölümü alta, diğerlerinde üste bakmaktadır (Resim 277-278, 293, 306). Ayrıca Len 9 ve

daha zengin bezemeli Len 22 motif repertuarı ve kıvrık dallardan çıkan spirallerin üslubu ile de benzerlik göstermektedir (Resim 278, 293). Len 9 ayrıca Len 35 ile aynı motiflerle aynı üslupta işlenmiştir (Resim 306); Len 35'te Len 9'da üstte olan profillendirmeler görülmez. Bu iki parça muhtemelen aynı yapıya aittir. Üslupsal paralellikleri söz konusu üç lentonun aynı usta tarafından yapıldıklarını ve aynı yapıda ana giriş ve yan giriş kapılarında birlikte kullanıldıklarını düşündürür. Söv 5 ve Söv 6'da görülen spiraller üslup olarak bu grupla benzerdir; spirallerin üç kıvrımlı olması ile farklılaşırlar (Resim 313-314). Ancak yine de teknik ve üslup bu grup içinde değerlendirmelerini gerektirir.

Aynı lentoya ait iki parça oldukları düşünülen Len 18 ve Len 24, Len 9 gibi yine kabartma zigzaglı ve merkezde haçlı madalyonludur (Resim 287, 295, 278); zigzagların tepe kısmı Len 9'un tersine üste bakar. Len 17 üzüm salkımı ve geisipodes motiflerinin kullanımı ile farklılık göstermese de zigzagların işlenişi Len 18 ve Len 24'te görüldüğü gibidir (Resim 286). Len 30 ve Len 36'da zigzagların içi içbükey işlenmiştir (Resim 301, 307). Üsluplarındaki benzerlik birlikte kullanıldıklarını gösterir.

Len 12'de zigzaglar adeta kazıma görünümünde içbükey biçimde karşımıza çıkar (Resim 281). Aynı lentoda görülen kıvrık dallardan çıkan spiralli motif aynı motifi içeren diğer parçalardan farklı üslupta karşımıza çıkar; şeritler konturludur ve bir kıvrımlıdır.

Dört sivri yapraklı çiçek motifinin yarım uygulaması olan iki sivri yapraklı çiçekli bezemenin görüldüğü lento ve sövelerden Len 10, Len 15 ile Söv 5 ve Söv 6'nın üslubunun benzerliği dikkat çekicidir (Resim 279, 284, 313-314). Her ikisinde de yaprakların orta kısmı derin oyulmuş ve orta yaprak damarı çizgisel olarak vurgulanmıştır. Ancak diğer motiflerde farklılaşma görülür. Üslupsal benzerlik Len 10 ve Len 15'in de Len 9, Len 22, Len 25, Söv 5 ve Söv 6 ile birlikte aynı grupta olduklarını göstermektedir (Resim 279, 284, 278, 293, 296, 313-314).

Len 22'de görülen iki sivri yapraklı çiçek motifinde çiçeklerin üzeri inci tanelidir (Resim 293). Len 34'te aynı motifin biraz farklılaşarak işlendiği görülür (Resim 305). Burada inci

taneleri yaprakların arasına yerleştirilmiştir. Aynı zamanda haç kollarında da inci taneleri görülür. Ancak Len 34'te yaprakların işleme tekniği ve üslubu Len 10, Len 15, Söv 5 ve Söv 6 ile aynıdır bu nedenle bu grup içine alınmalıdır (Resim 279, 284, 313-314).

Lentolar profilasyon açısından incelendiğinde Len 7, Len 8, Len 9, Len 11, Len 12, Len 14, Len 16, Lene 18, Len 24, Len 25, Len 26, Len 28, Len 29, Len 30, Len 31, Len 34, Len 35 ve Len 36'da dışbükey profillerin üst köşelere doğru diagonal biçimde dışbükey olarak kabartıldıkları gözlemlenmiştir (Resim 276-278, 280-281, 283, 285, 287, 295-297, 299-302, 305-306). Bunların bazıları daha önce belirttiğimiz gibi motifleri ve üslupları ile gruplandırılmıştır. Diğerleri ise sadece haç madalyonlu ve profillidir. Profil açısından farklılık gösteren diğer eserler Len 6, Len 13, Len 14, Len 17, Len 20, Len 32, Len 33, Len 37 olarak karşımıza çıkar (Resim 275, 282-283, 286, 291, 303-304, 308). Bunlardan Len 13 diğerlerinden oldukça farklı ve daha yoğun profillendirmeye sahiptir; ancak profilasyondaki keskin hatlılık Len 9'un üst profillendirmesi ile benzer üsluptadır (Resim 282, 278; Çizim 74). Malzeme olarak da birbirleri ile benzerler.

Geisipodes bezemeli lentoların tümünde farklı motiflerin farklı teknikte işlendikleri görülür (Len 15, Len 17, Len 22, Len 27, Len 31; Resim 284, 286, 293, 298, 302). Kıvrık dallardan çıkan spirallerin Len 22 ve Len 31'de farklı üslupta olduğu görülür. İlkinde spiralleri oluşturan şeritlerin araları içbükey işlenerek boş bırakılmışken, Len 31'de şeritlerin daha yüksek kabartıldığı ve aralardaki boşluklarda azalmaya gidildiği görülür (Resim 293, 302).

Bizans mimari yayınlarının pek çoğunda *in situ* durumda lento ve sövelere değinilmiştir. Erken Dönem'e ait Alahan'da kapı çerçeveleri (Gough, 1964, levha 48/b), Kilikia'da Meryemlik'teki kubbeli bazilikanın (Aya Thekla) kapı çerçevesi (Herzfeld ve Guyer, 1930, resim 54), Çatıören'de Erken Bizans kilisesinde (Hellenkemper ve Hild, 1986, resim 95), Dağpazarı güney portalinde (Forsyth, 1957, resim 41), Efes Ioannes'te (Keil, 1951, resim 3; Russo, 1999, resim 44-46), Lycia'da Demre Aziz Nikolaos Kilisesi'nde bulunan Erken Dönem'e tarihli haç madalyonlu lento (Peschlow, 1990, s. 218, levha 41/5), Dereağzı'nın yine Erken Dönem'e ait devşirme kapı çerçeveleri (Morganstern, 1983, s. 134, no.1),

başkentten Studios Manastırı Ioannes Kilisesi'nin haçlı lentosu (Millingen, 1912, resim 9-10), Aya Eirene (Peschlow, 1977, resim 7, 9) ve Aya Sofya'nın (Antoniades, 1983, s. 19-20) kapı çerçeveleri, Kariye'nin 6. yüzyıla tarihli devşirme olarak tekrar kullanılmış lento ve söveleri (Ousterhout, 1987, s. 42), Suriye'de Erken Dönem lento ve söveleri (Özügül ve Ahunbay, 2006, s. 115-124), Resafa'da B Bazilikası'nın ve Ulu Cami'deki devşirme kapı çerçeveleri (Brands, 1998, s. 78, levha 27a/b), Qal'at Sim'an'da (Volbach ve Lafontaine-Dosogne, 1968, resim 391/a), Ravenna San Vitale'nin kapı çerçevesi (Mango, 2006, resim 4) yoğun profillidir; bu yapıların tümü 4.-6. yüzyıllar arasına tarihlenir.

Konya'da bütünüyle mevcut olarak günümüze gelen kapı çerçeveleri içbükey, dışbükey ve dik açılı kademeleri ile Akşehir'de Altın Kalem Mescidi, Ferruh Şah Mescidi ve Taş Medrese'de bulunan devşirme lento ve sövelerle benzerlik gösterir (Yıldırım, 2006, s. 56-57, 59). Kapı çerçeveleri Zevle Sultan'da bulunan lento hariç bezeme içermediğinden tarihlemeleri *in situ* olarak bulunan Bizans örnekleri eşliğinde bölgenin mimari tarihi ile ilişkilendirilerek 4.-6. yüzyıllar arasına tarihlenebilir.

Zevle Sultan'daki lento üzerinde bulunan kornişin bezemesi motifte çeşitlemeye gidilmiş olsa da teknik ve üslup açısından İzmir Müzesi'nde bulunan 11.-12. yüzyıllara tarihli bir arşitrav ile benzerlik göstermektedir (Grabar, 1963, s. 48, levha 14/b). İzmir'deki örnekte üç şeritli daireler ve eşkenar dörtgenlerin içiçe geçtiği görülür. Anadolu dışından Corinth'te türü belirlenemeyen bir parça üzerindeki bezeme teknik, motif ve üslup açısından Konya örneği ile paraleldir; araştırmacı 9. yüzyıla tarihli benzer örneklerin bulunduğunu belirtmekle birlikte Corinth örneğini teknik ve üslubu ile 5.-6. yüzyıllara tarihlemektedir (Scranton, 1957, s. 104, no. 4). KÇ 2 korniş bezemesi ile Korinth örneği ile gösterdiği benzerlikle 4.-6. yüzyıllara ait olmalıdır (Resim 264-265; Çizim 67).

Yerel nitelikte sade profilli ya da profilsiz lento ve söveli erken yapılar Lykaonia'da Kesmez'de (Thebasa), 6. yüzyılda Dağören'de (Restle, 1979, resim 208-209; Belke ve Restle,1984, s. 155, 233-234, resim 33, 36), Kilikia'da Mylai'de Erken Dönem Bizans evinde, Hasanaliler'de Doğu Kilisesi'nde (Hellenkemper ve Hild 1986, resim 31, 69), 5.

yüzyıl sonu- 6. yüzyıla tarihli Mazılık Kilisesi'nde (Edwards, 1982, s. 26, 28, levha 4/b), Kappadokia'da Buzluk Persek *in situ* kapı çerçevesinde (Restle, 1979, resim 80-81) karşımıza çıkar. Daire içinde haç kabartmalı ve yerel nitelikte sade profilli olan lentoların en yakın benzerleri Karaman Binbir Kilise yapılarından no. 3, no. 4, no. 8, no. 10, no. 21'de yer alır (Ramsay ve Bell 1907, s. 54, 60, 105, 112, 117, 121, resim 17, 22/e-f , 62, 72, 79, 83, 84). 8. no.lu kilisede bulunan lentolar astragal, yiv, palmet gibi motiflerle daha yoğun bezemeli olarak karşımıza çıkar.

Astragal Lykia'da Alakilise'de, Antalya Cumanun Camisi'nde bulunan lento ve söveler üzerinde kullanılan motiflerden birisidir; astragali geisipodesle birlikte Cumanun'da bulunan 5.-6. yüzyıllara ait korniş parçasında da görürürüz (Harrison, 1963, resim 4; Aran, 1970, s. 62, resim 10, 15). Geisipodesin korniş üzerinde uygulamaları İstanbul'da Ayasofya'da karşımıza çıkmaktadır (Barsanti ve Guidobaldi, 1996, resim 1, 6-7)[113]. Haçı ikonoklastlar tarafından kazınmış olan Suriye'de Ruweiha yerleşiminde bir lento aynı zamanda geisipodesle bezenmiştir (Peňa, 1997, s. 140).

Kıvrık dallardan çıkan spiraller Demre Aziz Nikolaos kazısında çıkan parçalarda da yoğundur. Motif 6. yüzyıla özgüdür (Ötüken, 1997, s. 475, resim 5). Suriye'de Nawā'da 598-599'a tarihli kapı çerçevesinde Konya örneklerine çok benzemektedir (Butler, 1929, s. 233, resim 243). Suriye'deki lento ve söveler alçak kabartma tekniği, motif ve üslup açısından, yoğun bezemeli Konya lento ve söveleriyle büyük benzerlik gösterir.

Antik sanattan gelen kıvrık dallar arasında üzüm salkımı motifi genellikle 6. yüzyıla tarihlenir (Ötüken, 1997, s. 475). Bizans sanatında çok yaygın olarak karşımıza çıkan motif çok daha ince işçilikle Alahan'da (Restle, 1979, resim 211; Gough, 1962, s. 182, levha 32/a), Dağören'de (Ramsay ve Bell, 1907, s. 319), Lykia'da Karabel Kilisesi'nin kubbe eteğinde (Severin, 1977, s. 10), İstanbul'da Saraçhane buluntularında da görülmektedir

[113] Geisipodes Orta Bizans Dönemi'nde de farklı bir üslupla karşımıza çıkan bir motiftir; ancak az sayıda örnekte görürüz. Bunlardan birisi 12. yüzyılda Lübnan'da Tyrus Katedrali'nde bir lento üzerindedir (Deichmann, 1935, s. s. 50, resim 3).

(Harrison ve Fıratlı 1986, resim 87-91, 93-98, 99-100, 156-157). Üzüm salkımlı ve asma yapraklı bezeme Suriye'de bir çok taş eserde mevcuttur. Resafa'da 6. yüzyılın ilk çeyreğine ait bazilikanın güney duvarında bir lento üzerinde (Ulbert, 1986, s. 17), 5.yüzyılda Qal'at Sim'an'da apsis duvarında bir korniş üzerinde, 6. yüzyılda Ruweiha'da bir lento yüzeyinde ve Ba'ude'de pencerede (Pena, 1997, s. 140, 175, 188) aynı kompozisyonun çeşitlemeleri mevcuttur. Motif, Mısır'da Kıpti sanatı örneklerinde de uygulanmıştır (Kitzinger 1937: levha 71).

Dört sivri yapraklı çiçek motifinin yarım uygulamasını Karadağ 4 no.lu kilisede bulunan kırık bir parçada ve daire içinde haç ile birlikte 12 no.lu kilisenin lentosunda görürüz (Ramsay ve Bell, 1907, s. 60, 122, 125, resim 23, 88, 89)[114]. Yine aynı bölgede zigzaglardan oluşan motif 33 no.lu kilisenin narteksinde bulunan lahitte görülür (Ramsay ve Bell, s. 167, resim 132). Rho haçı *chi-rho* formunda Amorion kazı buluntularından bir lento üzerinde de vardır ve 5.-6. yüzyıllara tarihlidir (Lightfoot ve diğerleri 2005, 238, resim 8). Sövelerde görülen soffit motifinin Erken Dönem'de yoğun olarak kullanıldığına daha önce de değinilmişti. Meanderli ve çiçek motifli lentonun paralelleri Lykia'da Asarcık Batı'da 5.-6. yüzyıllara ait bir lentoda (Severin ve Grossmann, 2003, s. 77, 157-159 levha 17/b-c), Atina'da (Sodini, 1977, resim 44) ve Suriye'de Bostra Al-Mabrak Camisi'nde devşirme bir lentoda izlenir (Foss, 1997, s. resim 33). Anadolu'da lentolarda meander motifi ile süsleme Suriye'ye özgü bir özelliktir (Özügül ve Ahunbay, 2006, s. 118).

Tac'ül Vezir Türbesinin girişinde bulunan sövelerin lotus bezemesi ve üslubu Orta Bizans özellikleri gösterir. Akşehir Altın Kalem Mescidi'nde aynı bezemede ve üslupta söveler 10.-11. yüzyıllara tarihlenmektedir (Yıldırım, 2006, s. 61, kat.no. 048). Evhadeddin Kirmani Türbesi'nde bulunan lentodaki motifin paralelini tespit edemedik.

Tac'ül Vezir dışındaki lento ve söveler benzer örneklere göre, teknik, motif ve üslup açısından Erken Bizans Dönemi içinde değerlendirilmelidirler; tümü 4.-6. yüzyıllar arasına

[114] Yayında motifin tasviri zigzag motif oluşturacak şekilde uçları birleştirilerek yerleştirilmiş sivri yapraklar olarak yapılmıştır.

ait olmalıdırlar. Zazadin Han'da bulunan lento ve sövelerin sayısal yoğunluğu dikkat çekicidir. Eserler genelinde birbirleriyle üslupsal olarak bütünlük göstermektedir; ancak restitüsyon yapılmaya çalışıldığında iki eser dışında (Len 18 ve Len 24, Söv 5 ve Söv 6; Resim 287, 295, 313-314) diğerlerinin bütünleşmediği ve mevcut lentoların toplam otuzbir açıklıkta kullanıldıkları anlaşılmıştır; yani birden çok yapıda kullanılmışlardır. Binbir Kilise yapılarında görülen 30 m.-38 m. uzunluğunda bir kilisede üç kapı kullanılmış olduğu verisiyle bir yapıda kullanılabilecek lento sayısı en fazla üç olmalıdır. Bu sayıya narteks girişinde olması mümkün üç kapı ve galerili ise galeri girişindeki kapının lentosu daha eklendiğinde yedi gibi bir sayı elde edilmektedir. Yapının lokasyonu ve şehir merkezinden uzaklığı düşünüldüğünde burada Erken Bizans Dönemi'nde bir ana kilise, şapelleri ve yaşam mekanlarıyla bir manastır yapısı olduğu sonucu çıkarılabilinir.

7. 1. 11. Silme

Silmeler, mekanların örtü elemanlarına geçiş seviyesinde farklı profillerde sahip olarak duvarlarda karşımıza çıkar. Aynı zamanda tavan, kapı, pencere gibi ögeleri çevrelemek amacıyla düz ya da profilli olarak da kullanılırlar. Bazen de görünen yüzleri motiflerle bezenir; ayrıca yazıtlı olanlar da vardır.

Konya'da saptanan 7 silmenin 3'ü I. İzzeddin Keykavus Türbesi'nin kaide zemininde yer alır (Sil 1- Sil 3). 1'i Alaeddin Camisi'nin avlusunda (Sil 4), 1'i Hoca Hasan Camisi'nde duvar örgüsünde (Sil 5), iki ayrı kırık parça halinde 1'i Nakipoğlu Çeşmesi'nde kemer altlığı olarak (Sil 6a-b), 1'i Zazadin Han'da güney cephede duvar örgüsünde bulunur (Sil 7). Silmelerin dördünün malzemesi traverten (Sil 1, Sil 3, Sil 5, Sil 6a-b), diğerleri mermerdir (Sil 2, Sil 4, Sil 7). Silmelerin yükseklikleri 18 cm.-33cm. arasında değişir. 33 cm. yüksekliğindeki Sil 4 muhtemelen paye ya da sütunun yeniden işlenmesiyle yapılmıştır. Derinlikler ölçülebilen silmelerde 66 cm.-106 cm. arasındadır. Uzunlukları kırık ya da ikinci kullanım amacıyla kesilmiş olmakla birlikte 66 cm.-138 cm. arasındadır.

Zazadin Han'da bulunan yüksek kabartma tekniğinde akanthus ve spiral biçimli sonlanan helikslerle bezeli silme dışındaki (Sil 7; Resim 322) parçaların tümü bezemesiz profillidir. Profillendirmeler içbükey, dışbükey ve dik açılı olarak karşımıza çıkar. Sil 1 *cyma reversa* profili de denilen dışbükey ve içbükey profillidir (Resim 315). Sil 2-Sil 4'ün 'S' biçimli *cyma recta* olarak bilinen içbükey ve dışbükey profilli işlendiği görülür (Resim 316-318; Çizim 77).

Kütahya çevresinde Karadiğin'den bir silme *cyma recta* profillidir (Niewöhner, 2007a, s. 231, no. 218). Formundan dolayı araştırmacı tarafından Bizans Dönemi'ne atfedilmiştir. Bithynia'da Pelekete Manastırı Aziz Ioannes Kilisesi'nde *in situ* olan ve yerde bulunan dört silme parçası Erken Bizans Dönemi'ne tarihlidir ve Konya'daki profilli silmelerle benzerlik gösterir (Ötüken, 1996, s. 172, çizim 48). Ancak Bithynia örneği bezemelidir. Yine aynı bölgede Sige Başmelekler Kilisesi'nde *in situ* olarak bulunan bezemeli ve profilli silmeler yapıdan ayrı olarak 5.-6. yüzyıllara tarihlendirilmektedir (Buchwald, 1969, s. 10-11, 59-62). Suriye'de Qal'at Sim'an'da bulunan 5.-6. yüzyıllara tarihli Aziz Simeon Stylites Kilisesi'nin Kuzey Bazilikası'nda cephelerde profilli silmelerin pencere altı seviyede yapıyı boydan boya çevrelediği görülür (Butler, 1929, s. 226, resim 234). Katalogda bulunan silmelerin profillendirilmesi Erken Bizans Dönemi örnekleriyle uyum göstermektedir.

Akanthus yapraklı silme üslup olarak 5. yüzyıl Korinth sütun başlıklarının özelliklerini yansıtmaktadır. Heliksler genelinde daha erken tarihlense de, yaprak biçimi, tekniği ve üslubu da tarihlenmelerinde büyük önem taşımaktadır. Alahan'da 5. yüzyıla tarihli Korinth başlıklarının kalın etli yapraklı, derin damarlı ve yuvarlak uçlu yaprak üslubu Zazadin'daki silme ile benzerdir (Gough, 1967, s. 38, 45-47, levha 2/c)[115].

7. 1. 12. Pencere Şebekesi

[115] Akanthus yapraklarının üslubu sütun başlıklarının değerlendirilmesi sırasında tartışılmıştı.

Alaeddin Camisi'nde batı duvar örgüsünde karşımıza çıkan ızgara biçimli pencere şebekesi üst sol bölümü ile günümüze ulaşmıştır (PŞ 1; Resim 323). Pencere şebekesinin malzemesi yerel traverten malzemedir. Kırık olduğu için gerçek boyutları hakkında fikir edinilemez.

Saraçhane kazı buluntuları arasında Erken Dönem'e tarihli ızgara tipi pencere şebekeleri yer alır (Harrison ve Fıratlı, 1966, s. 235, resim 27-28; Harrison, 1986, s. 140-142, resim 169-170). Saraçhane'de dikdörtgen biçimli ızgara tipi yoğun olmakla birlikte, çokgen ve daire biçimli deliklere sahip şebekeler de bulunur. Demre Aziz Nikolaos kazılarında çok sayıda ızgara tipi pencere şebeke parçası bulunmuştur, parçalar birbirini tamamlar niteliktedir. Bu tip şebekeler, Anadolu'da Efes'te, Anadolu dışında İtalya ve Yunanistan'da Hellenistik ve Roma Dönemleri'ne ait tapınak ve evlerin kapı ve pencerelerinde, aynı zamanda korkuluk levhalarında kullanılmıştır; Erken Hıristiyan Dönemi'nde benzer işlevde örnekler vardır (Ötüken, 1998, s. 547-548, resim 9). Benzer pencere şebekesi parçası Kadıkalesi kazısında da ele geçmiştir (Armağan, 2010, s. 76, kat.no. 145).

7. 1. 13. Eşik Taşı

Mimaride kapı açıklıklarında kapı kanatlarının oturması amacıyla kullanılan eşik taşları aynı zamanda kapı kanatları ve zemin arasında oluşabilecek boşluğu da kapatarak yapının izolasyonuna yardım eden statik bir mimari ögedir.

Konya Zazadin Han'da tümü duvar örgüsünde kullanılmış olan 11 eşik taşı saptanmıştır (ET 1-ET 11; Resim 324-334). Eşik taşları malzeme olarak incelendiğinde 4 mermer (ET 3, ET 4, ET 7, ET 11), 3 traverten (ET 1, ET 9, ET 10), 3 kireç taşı (ET 5, ET 6, ET 8), 1 bazalt (ET 2) malzeme ile yapıldıkları görülür. Eşiktaşlarının tümü kırık olduğundan boyut değerlendirmesi yapmak güçtür. Ancak bütüne yakın olan ET 3'ün genişliğinin 137 cm., ET 6'nın 168 cm., ET 7'nin 150 cm. ve ET 10'un 187 cm. olduğu dikkati çeker (Resim 326, 329-330, 333). Tümü duvar örgüsü içinde olduğundan yükseklikleri ölçülememiştir.

Konya'daki eşik taşlarının hepsi bir kademelidir; bir çoğunda kapı kanatlarının oturması amacıyla açılmış oyuklar mevcuttur. Yayınlarda çok az yer verilen eşik taşlarının Bithynia'da Bursa çevresinde bulunan bazı örnekleri Ötüken tarafından yayınlanmıştır (1996, s. 236-237). Ancak kitapta sadece katalog niteliğinde yer alırlar ve değerlendirmeleri yapılmamıştır. Boyutlarına bakıldığında uzunlukların 143 cm.-200 cm., derinliklerinin 41.5 cm.-125 cm. ve yüksekliklerinin 25 cm.-34 cm. olduğu görülür. Lykia'da Demre Aziz Nikolaos Kilisesi'nde *in situ* eşik taşları yayınlanmıştır (Peschlow, 1975a, levha 106/d, 111/c). Ayrıca 6. yüzyıla tarihli Saraçhane'de yapılan kazılarda da ele geçen eşik taşları mevcuttur (Harrison, 1986, s. 137, 139, resim 163-165). Eşik taşları ayrıca mimari kitaplarında genel yapı resimlerinde görülmektedir. Hiçbir bezeme içermeyen eşik taşlarının tarihlendirmesi ancak *in situ* durumda bulunduklarında yapılabilir. Konya'da bulunan bu gruptaki mimari ögelere *in situ* olmamaları nedeniyle tarihlendirme önerisi getirilmemiştir.

Eşik taşlarının restitüsyonu yapıldığında genelinin yaklaşık 200 cm.'lik kapı açıklıklarında kullanıldıkları anlaşılmıştır. Üç girişli ve narteksli bir bazilikada en az dört en fazla altı kapı bulunmalıdır. Öte yandan tek kapılı küçük boyutlu yapılarda da kullanılmış olmalıdırlar. Sayısal olarak değerlendirildiklerinde Zazadin Han'ın yerinde olduğu düşünülen yerleşimde birkaç yapıda kullanılmış oldukları düşünülür. Aynı zamanda Han'da belirlenen lentolarla yapılan boyut değerlendirmesinde yaklaşık 200 cm. civarında olan lentoların olduğu da görülmüştür (Len 7, Len 8, Len 9, Len 11, Len 13, Len 19a-b, Len 29, Len 33). Lentolarla eşik taşlarının boyutsal uyumları aynı yapılarda kullanılmış olduklarına işaret etmektedir.

7. 2. LİTURJİK İŞLEVLİ TAŞ ESERLER

7. 2. 1. Templon

Bizans sanatında templon işlevselliğinin dışında biçimsel olarak imparator ve yüksek mevkili kişileri halk ile ayırmak amacıyla levhalar, sütunlar ve arşitravla oluşturulmuş bir kuruluş olarak ilk kez İstanbul'da Hippodrom'da bulunan 4. yüzyıla tarihli Theodosius

sütununda görülmektedir (Branham, 1992, s. 375). Ancak buradaki işlevi İmparatorluk locasıdır. Erken Hıristiyan kiliselerinde dini törenin yapıldığı ve sadece ruhban sınıfın girebildiği bema ile naosu ayıran bu bölmeden *Testamentum Domini*'de ve *Historia ecclesiastica*'nın bir uyarlaması olan Pseudo-Sophronius'un *Liturgical Commentary'*sinde bahsedilir (Aydın, 2000, s. 216; Walter, 1993, s. 203).

Kilise mimarisinde ise dinsel yapıların kutsal mekanı bema ile naosu ayıran, ayrıca mimari öge olarak tanımlanan templon bölümü, en erken örneklerinden itibaren 4 sütun ve üzerinde sütun başlıklarıyla ve onları üst kısımda birleştiren arşitravları ile sütunların arasını alt bölümde kapatan levhalarıyla genellikle mermer veya taş, daha geç dönemlerde ahşap malzeme ile yapılmıştır. 11. yüzyıl sonu ve 12. yüzyıldan itibaren ise bu ayırıcı öge üzerinde ikonaların da yer aldığı görülür; dolayısıyla ikonaların bulunduğu yer anlamına gelen *ikonostasis* adını alır (Parman, 2002a, s. 95)[116].

Templonlar Π harfi biçiminde, üç yüzünde birer, bazen dört sütunla vurgulanan bir girişi olan kuruluşlardır. Erken Dönem'de templonlar iki tiptedir, ilki stylobat üzerinde kaide, sütun, başlık ve arşitravdan oluşan tiptir; sütunlu templon tipi olarak bilinir. İkincisi levhadan biraz daha yüksekçe yapılan topuzlu payelerin kullanıldığı tiptir (Peschlow,1991, s. 1449; Doğan, 2005, s. 33; Peschlow, 2006, s. 53). 9. yüzyıldan itibaren stylobat üzerinde payeli tiptedir. İkonoklasmus Dönemi'nden sonra templonlar pastophorium odalarında da görülmeye başlanır; 11. yüzyılın sonlarına doğru Orta Bizans templonundaki değişim, sütunlar arasına ikonalar *proskynetarion*'un asılmasıyla tamamlanır[117].

Konya'da templona ait olduğu düşünülen farklı türlerde 33 eser belirlenmiştir. Bunların içinde taşıyıcı nitelikte olanlar 1 postamentli sütun kaidesi (PTSK 1), 2 sütun (TS 1, TS 2), 12 paye (TP 1-TP 12) ve 3 sekizgen payedir (STP 1-STP 3). Ayrıca başlığı ile monolit

---

[116] S. Doğan templonun ahşap-oyma olarak ikonostasis adını ilk kez Post Bizans Dönemi'nde aldığını öne sürmektedir (1997, s. 33). Rusya'da ahşap ikonostasislerin kullanımı 14.-15. yüzyıllarda başlamaktadır (Epstein, 1983, s. 767).

[117] Proskynetarion, İsa'nın, Meryem'in veya kilisenin patron azizinin genellikle fresk veya mozaik, bazen taş kabartma tekniğinde yapılmış, ikonaya benzer tasvirleridir (Doğan 2005, s. 33).

işlenmiş 3 sekizgen paye ve başlık saptanmıştır (STPB-mon 1-STPB-mon 3). 3 sütun başlığı (TSB 1-TSB 3) ve 1 sekizgen paye başlığı başlık türünde bulunan eserlerdir (STPB 1). Templon arşitravı türünde ise 8 eser bulunur (TA 1-TA 8). Templona ait eserlerin 6'sı Arkeoloji Müzesi'nde (PTSK 1, TP 1, STPB-mon 1, STPB-mon 2, TA 1, TA 2), 8'i Koyunoğlu Müzesi'nde (TS 1, TP 2-TP 4, STP 1, TSB 1, TSB 2, TA 3a-b), 2'si Alaeddin Camisi'nde (STPB 1, TA 4a-b-c), 1'i I. İzzeddin Keykavus Türbesi'nde (TA 5), 1'i Sahip Ata Vakıf Müzesi'nde (STPB-mon 3), 2'si Şeyh Alaman Türbesi'nde (TS 2, STP 2), 1'i Fakih Dede Türbesi'nde (TP 5), 1'i Tahir Paşa Camisi'nde (TSB 3), 1'i Tac'ül Vezir Türbesi'nde (TA 6), 1'i Kapı Camii'nde (TA 7), 7'si Sille Aya Elena Kilisesi'nde (TP 6-TP 12) ve 2'si Zazadin Han'dadır (STP 3, TA 8).

Eserlerin 16'sı devşirmedir (TS 2, TP 5-TP 12, STP 2, STP 3, TA 4a-b-c-TA 8), diğerleri müzelerde ya da dağınık olarak karşımıza çıkar. Malzeme olarak bakıldığında 25 eserle mermerin en yoğun malzeme grubunu oluşturduğu görülmektedir (TS 1, TS 2, TP 1, TP 2, TP 4-TP 8, TP 10-TP 12, STP 1-STP 3, STPB-mon 1-STPB-mon 3, TSB 1-TSB 3, STPB 1, TA 2, TA 3a-b, TA 5, TA 6). 6 traverten (TP 3, TP 9, TA 1, TA 4a-b-c, TA 7, TA 8) ve 1 kireç taşı malzeme ile yapılmış eser vardır (PTSK 1). TP 2, STP 3, STPB-mon 3, TSB 1, TA 5 ve TA 6'nın malzemesi sarımtırak-beyaz renkte Dokimeion mermeridir.

7. 2. 1. 1. Postamentli Templon Sütun Kaidesi

PTSK 1'in boyutları ile templonda kullanılmış postamentli sütun kaidesi olduğu anlaşılmaktadır (Resim 335; Çizim 80). Altta profilli olan dikdörtgen prizma biçimli postament üstte Attika tipi sütun kaidesi ile monolittir. Postament üstte dik açılı profillendirilmiştir ve bu profilli bölüm kaidenin plinthusunu oluşturur. Sütun kaidesi Attika A tipi kaideler gibi plinthus, torus, trokhilus ve boyundan oluşmaktadır. Kaide çapı 22.5 cm. dir ve Erken Dönem templon sütunları ile uyumludur[118]. Ön yüzünde globus üzerinde haç kabartması vardır. Benzer globus üzerinde haç Vize Ayasofya'sında bulunan

[118] Kadıkalesi kazılarında ele geçen sütun çapları en fazla 24 cm.dir (Armağan, 2010, s. 206).

bir ambon levhası üzerinde karşımıza çıkar (Bauer ve Klein, 2006, s. 264, resim 17). Karşılaştırma örneği tespit edemediğimiz eser Attika A tipi kaidesiyle 5.-6. yüzyıllar arasında değerlendirilmelidir.

7. 2. 1. 2. Templon Sütunu, Templon Payesi, Sekizgen Paye

Konya'da bulunan TS 1 ve TS 2 templonda kullanılmış sütunlardır. TS 1'in içi muhtemelen sonraki kullanımı –havan ya da hayvanlar için su yalağı amaçlı olabilir- için oyulmuştur (Resim 336). Altta sekizgen bileziklidir. 20 cm. çapı templon sütunları ile uyumludur. 16 cm. çapı ile TS 2 yine templonda kullanılmış olan bir sütunun üst kısmıdır (Resim 337). Akşehir Küçük Ayasofya Mescidi'nde bulunan Orta Bizans Dönemi'ne ait başlığı ile monolit sütunun çapı 18 cm.dir (Yıldırım, 2006, s. 68-69, kat.no. 059). Afyon Müzesi'nde 22 cm. çapında, Uşak Müzesi'nde 19 cm. çapında başlığı ile monolit iki Orta Bizans sütunu bulunur (Parman, 2002a, s. 117-119). Çorum'da Boğazkale Müzesi'nde bulunan iki templon sütununun çapları 15.5 cm. ve 15 cm.dir (Keskin, 2010a, s. 156-158, kat.no. 108-109). Bithynia'da Esenköy'de bulunan 23 cm. çapında olan templon sütunu Erken Bizans Dönemi'ne tarihlidir (Ötüken, 1996, s. 76-78). TS 2 üzerindeki alçak kabartma tekniğinde stilize palmet bezemesi ile dikkat çeker (Resim 337). Templon gelişiminde 6. yüzyıl sütunlu templonlarında sütunlar üzerinde Korinth-Kompozit tipi sütun başlıklarının kullanıldığı bilinir (Alpaslan, 1996, s. 207). Ancak Orta Bizans Dönemi'nde de sütunlu templonların Xanthos Doğu Bazilikası, İznik Koimesis Kilisesi, Hosios Lukas Manastırı Theokos Kilisesi ve Torcello Santa Maria Assunta Kilisesi gibi bazı büyük boyutlu yapılarda 10.-12. yüzyıllarda devam ettiği görülür (Alpaslan, 1996, s. 361). Liturjik kuruluşlarda kullanılan sütunlardan çapları 27.4 cm.-34.6 cm. arasında olanlar Erken Dönem templonlarında kullanılmıştır. Orta Bizans Dönemi'nde templon payeleri, sekizgen payelerin yanı sıra 11 cm.-20 cm. çapında ve 113.5 cm.-127 cm. yüksekliğinde sütunlar ile birlikte monolit yapılmıştır. Kiboriumlarda ise 10 cm.-21 cm. çapında ve 200 cm.-207 cm. yüksekliğindeki sütunlar kullanılmıştır (Alpaslan, 1996, s. 290). Konya'da bulunan iki sütunun altlarında birer paye ile monolit olduğuna ilişkin bir veri elde edilemez. Bu nedenle orijinalinde templonda ya da kiboriumda kullanıldığı konusunda fikir yürütmek zordur.

Ancak gerek çapları, gerekse TS 2'nin Orta Bizans Dönemi üslubunu yansıtan bezemesi ile bu iki sütun muhtemelen 10.-12. yüzyıllar yapılarının liturjik kuruluşlarında kullanılmak amacıyla yapılmıştır.

Konya'da bulunan dikdörtgen ya da karemsi dikdörtgen kesitli 12 payeden TP 1 ve TP 2'de templonda orta kısımda kullandıklarını gösteren diller görülür (Resim 338-342; Çizim 81-82). 7'si duvar örgüsünde kullanılmış olduğundan dillerin mevcut olup olmadığı anlaşılamaz (TP 5-TP 12; Resim 345-352).

Payeler kiliselerde templonun yanı sıra soleada, ambonlarda, ayrıca nefler arasında ve galeride korkuluk levhalarında arasında kullanılırlar (Alpaslan, 1996, s. 96)[119]. Templon payelerinin bezemesi kadar boyutları da hangi döneme ait olduklarına ışık tutan önemli bir kriterdir. 5.-6. yüzyıllarda payelerin genişlik ve derinlik boyutları 22 cm.-48. cm. yükseklikleri ise 91 cm.-115 cm. arasında iken, 9. yüzyıldan itibaren genişlik ve derinlik 18 cm.-22 cm. yüksekliklerin ise 80 cm.-110 cm. arasında olduğu görülür (Alpaslan, 1996, s. 94, levha 1). Orta Bizans Dönemi'nde payeli templonlarda kare kesitli paye üzerinde sekizgen paye veya ince sütunlar üzerinde küçük boyutlu kesik piramit biçimli başlıklar üstte arşitrava geçişi sağlamaktadır (Alpaslan, 1996, s. 207).

Konya'da saptanan templona ait olduğu düşünülen payelerin tümü kırık olarak günümüze ulaştığından yükseklikleri hakkında fikir edinilemez. Duvar örgüsünde kullanılan payelerin de sadece genişlikleri alınabilmiştir. Genişlikler 16 cm. ile 28 cm. arasındadır (TP 5 konumundan dolayı genişlik boyutu tam alınamadığından değerlendirme dışı tutulmuştur), derinlikler ise 18 cm. ile 23 cm. arasındadır. Aşağıda daha ayrıntılı tartışacağımız, bezemeleri ile Orta Bizans dönemi özellikleri sergileyen payelerin boyut açısından Alpaslan'ın boyut kriterinin Konya'da geçerli olmadığı anlaşılmaktadır. Zaten araştırmacı

[119] O. Alp de, S. Alpaslan gibi templon payelerinin templon kuruluşları dışında, solea ve galeri katının naosa bakan güney, batı ve kuzey bölümlerindeki destekler ve açıklıklar arasında ve sivil yapılarda da kullanılmış olabileceğini öne sürmektedir. Araştırmacı, ayrıca templonda ya da korkuluk levhalarını her iki yandan desteklemek amacıyla yapılan payelere levha desteği adını önermektedir (Alp, 2005, s. 28-29).

da 7. ve 9. yüzyıllar arasında tarihlenen örnek sayısının az olmasından dolayı boyut konusunda bir sınırlama yapılamayacağını da eklemektedir (Alpaslan, 1996, s. 94).

Konya'daki templon payeleri zengin motifleri ile dikkat çekerler. TP 1, TP 4 ve TP 9 ikili örgü motiflidir (Resim 338-339, 343-344, 349). Üçlü örgü TP 6'da uygulanmıştır; örgüler arasında matkap oyuklarıyla derinlik sağlanmıştır (Resim 346). TP 4'te örgü motifi dışında görülen içleri çiçek, çarkıfelek motifleriyle doldurulmuş düğümlü dairelerden oluşan kompozisyon, ayrıca TP 7 ve TP 8'de de karşımıza çıkar (Resim 343-344, 347-348). TP 7 ve TP 8 üslup olarak benzerlik gösterse de, ilk parçada dairelerin kare çerçeve içine alınarak çeşitlemeye gidildiği görülür. Ayrıca daireler düğümlü değildir; birbirlerinden bağımsızdır. Ancak malzeme, teknik, üslup ve bezeme özellikleri aynı atölyede yapıldıklarını düşündürmektedir. TP 2 ve TP 3 yayınlı olup O. Kunduracı ve İ. M. Mimiroğlu tarafından Orta Bizans'a Dönemi'ne tarihlendirilmişlerdir (Resim 340-342) (2011, s. 165, 166 resim 4, 14). TP 2 yayında söve olarak ele alınmıştır ve sarımtırak beyaz mermeri, yiv, soffit, madalyon içinde çiçek ve örgü motifleri ile diğer parçalara göre farklıdır (Resim 340-341). TP 3'ün bezemesi kıvrık dal üzerinde stilize palmetdir (Resim 342). TP 10-TP 12 dört sivri yapraklı çiçeklerden oluşan kompozisyonla bezelidir (Resim 350-352).

Örgü motifinin benzeri Uşak Selçikler kazısı buluntuları içinde benzer teknik ve üslupta kemer parçaları üzerine işlenmiştir (Fıratlı, 1970, s. 117, resim 13, 14, 18). Araştırmacı ikonostasisi 10. yüzyıla tarihlemektedir (s. 114). Motif ayrıca Hierapolis Müzesi'nde Orta Bizans Dönemi'ne ait templon payesinde (Parman, 2002a, s. 126-127, resim 55) ve Bithynia'da Esenköy'de bulunan bir diğer payede izlenir (Ötüken, 1996, s. 60, levha 1/4). Ötüken motifin Erken ve Orta Dönemler'in her ikisinde de bilindiğini ancak Bithynia örneğinin tarihlemesinin belirgin olmadığını belirtir (1996, s. 70). Anadolu dışında Atina Bizans Müzesi'nde 11. yüzyıla ait levhalar ve templon payeleri üzerinde de aynı motifi görülmektedir (Mavroidi, 1999, s. 136, 138, 141, 143, no. 182, 184, 188, 192).

Üçlü şeritlerle oluşturulmuş örgü motifi Orta Bizans'a tarihli Uşak Arkeoloji Müzesi'nde bulunan bir arşitrav üzerinde (Mercangöz, 2008, s. 84, resim 14) ve Demre Aziz Nikolaos Kilisesi'nde levha üstünde benzer üslupta karşımıza çıkar (Alpaslan, 1998, resim 9). İzmir'de, Bergama'da, Manisa'da ve Afyon'da motifin kullanıldığı örnekler bulunur (Yalçın, 2001, s. 553, resim 5, 6). Motif Atina Bizans Müzesi'nde 11. yüzyıl levhaları gibi pek çok eserde ve aynı zamanda haçların bezeme ögesi olarak kullanılmıştır (Mavroidi, 1999, s. 128-131, no. 175-177). Tümü de 11.-12. yüzyıllara tarihli Makedonya Cumhuriyeti'nde bulunan Nerezi'de ikona çerçevelerinde ve templon payelerinde, Ohrid Ayasofya'sında kemer üzerinde, Ohrid Aziz Klemens Kilisesi'nde templon sütunlarında, Moroddviz'de levha üzerinde ve Skopi Vodno Dağı'nda Bakire Meryem Kilisesi'nde arşitrav üzerinde Orta Bizans Dönemi'ne ait eserlerde karşımıza çıkar (Filipova, 2008, s. 192, resim 1, 6). Motif başkentte Paleologoslar Dönemi'nde de uygulanmaya devam etmiştir (Mango ve Hawkins, 1968, s. 180, resim 81).

Örgü motifinin çeşitlemelerini gördüğümüz TP 1, TP 4, TP 6 ve TP 9 teknik, motif, üslup özellikleri ile benzer örnekler eşliğinde 10.-12. yüzyıllara tarihlenebilirler (Resim 338-339, 343-344, 346, 349).

TP 2 ve TP 3 her ne kadar Erken Dönem'de yoğun olarak gördüğümüz yiv, soffit gibi motifleri içerseler de, 10- 11. yüzyılların tekniğinde ve üslubunda işlenmişlerdir (Resim 340-342; Çizim 82-83)[120]. Payeler aynı zamanda 9. yüzyıldan itibaren popüler olan kıvrık dal üzeri stilize palmet bezemesi de içerir. Athos Dağı'nda Vatopedi Manastırı'nın Aziz Nikolaos Kilisesi'nde *in situ* templonda kullanılan kıvrık dal stilize palmet motifleri TP 3 ile benzerlik göstermektedir; yayındaki eserler 10.-11. yüzyıllara tarihlidir (Pazaras, 2008, s. 250, 253, resim 7).

Fakih Dede Türbesi'nde pencere sövesi işlevinde yeniden değerlendirilmiş olan paye (TP 5; Resim 345) üzerindeki lotus bezemesi Tac'ül Vezir Türbesi'ndeki sövelerle benzerdir (Söv

[120] Konstantine Lips Güney Kilise'de pencere payeleri üzerindeki Orta Bizans Dönemi soffitleri için bkz. Megaw, 1964, resim 1.

3, Söv 4; Resim 311-312; Çizim 76). Aynı motif Atina Bizans Müzesi'nde 10.-12. yüzyıllara ait bir templon payesinde daha kaliteli bir işçilikle karşımıza çıkar (Mavroidi, 1999, s. 122, no. 164). Konya örneği Tac'ül Vezir örnekleri gibi 10.-11. yüzyıllara ait olmalıdır.

TP 7 ve TP 8'de görülen içi çiçek ve çarkıfelek motifi gibi bezemelerle doldurulmuş kompozisyonun en erken örneklerini Yunanistan'da Korinth'te Erken Bizans Dönemi'ne tarihlenmiş levha ve arşitravlarda da görmek mümkün olsa da (Scranton, 1957, s. 6, 119, no. 6, 155), yoğun kullanımı Anadolu içi ve dışında Orta Bizans Dönemi'nde karşımıza çıkar[121]. Daha çok arşitravlarda, frizlerde, kornişlerde, levhalarda ve lahitlerde görülen kompozisyonun paye üzerinde uygulaması ise 11. yüzyılda Uşak Selçikler'de (Grabar, 1976, levha 6) ve Yunanistan'da 11.-12. yüzyıllara tarihli Aziz Theodore Kilisesi'nin templonunda karşımıza çıkar (Drandakis, 2008, s. 410, resim 5).

Templon payelerinde dört sivri yapraklı çiçeklerden oluşan bu kompozisyon 6. ve 12. yüzyıllar arasında uygulanan bir motiftir; ancak en erken örneği Antakya mozaikleri ile 3. yüzyılın ikinci yarısına değin inmektedir. Motif Antakya'da 6. yüzyılda ızgara tipi pencere şebekelerinde, delikli tipte varyasyonu Gemiler Ada ve Demre Aziz Nikolaos Kilisesi'nde görülür (Alpaslan, 2003, s. 253). Yine Demre Aziz Nikolaos Kilisesi'nde 9.-10. yüzyıllara tarihlendirilen templon payelerinde görülmektedir (Alpaslan, 1996, s. 81-82, 83-84, 88-89, kat.no. 16, 18, 26). Akdeniz kıyı kesiminde, Frigya'da ve Suriye'de karşımıza çıkan paralel örnekler genelinde 6. yüzyıla tarihlendirilmektedirler (Alpaslan, 1996, s. 320). Lykia'da Finike ve Antalya'da Kaleiçi'nde paye üzerinde ayrıca Antalya Arkeoloji Müzesi'nde korniş üzerinde Sille'dekilere benzer uygulamaları vardır. Araştırmacı tarafından kesin olmamakla beraber Orta Bizans Dönemi'ne tarihlendirilirler (Alpaslan-Doğan, 2008, s. 125, resim 9; Doğan, 2003, s. 253, resim 2). Oldukça benzer bir teknik ve üsluba sahip bir diğer örnek Afyon Müzesi'nde bulunan 10. yüzyıla ait bir templon arşitravıdır (Parman,

[121] Paralel örnekler için bkz. Feld, 1975, s. 370-371, levha 119c; Peschlow, 1975b, s. 227-229, levha 44/4; Grabar, 1976, s. 48, levha 13c, 14a-b; Salvatore ve Lavermicocca, 1980, s. 115, 120-122, resim 26, 39-42; Alpaslan, 1998, resim 8, 11; Alpaslan, 2001a, s. 22-23, resim 22; Parman, 2002a, s. 99, 109-110, resim 3, 20, 22; Niewöhner, 2008, s. 325, 328, 340, resim 30, 37a-b, 58c-d; Temple, 2010, s. 541-542, 545, resim 12-14.

2002a, s. 109-110, resim 23a-b). Phrygia'da Akronion'da 10. yüzyıla ait arşitrav (Cheynet ve diğerleri, 2004, s. 216), Amorion'dan bir levha (Ivison, 2008, s. 496, resim 15) ve Didyma'dan 10.-12. yüzyıllara ait dilli bir templon payesi de önemli diğer karşılaştırma örnekleridir (Peschlow, 1975b, s. 221, no. 22, levha 42/4). Sille Aya Elena Kilisesi'nde bulunan TP 10-TP 12 teknik, motif ve üslup özellikleri ile 10.-12. yüzyıl örnekleri ile paralellik göstermektedir (Resim 350-352).

Sekizgen templon payeleri ilk kez Orta Bizans Dönemi'nde ortaya çıkar (Peschlow ve Peschlow-Bindokat 1977-1978, s. 357, levha 124/2-3; Parman, 2002a, s. 119). Sekizgen payelerin Orta Bizans Dönemi'ndeki en erken örnekleri 872'de Thebes'te, 873-874'te Skripou'da ve 9. yüzyıl ve 10. yüzyıl başlarında Dereağzı'nda karşımıza çıkmaktadır (Dennert, 1997, s. 135). Bu tip payeler templonlarda Orta Bizans Dönemi'nden itibaren templon gelişimi içinde yer almakta ve özellikle 9. yüzyıldan başlayarak 14.-15. yüzyıllara kadar, kare kesitli payeler üstünde ve genelinde paye ve başlık ile birlikte monolit yapılarak kullanılmışlardır. Sekizgen veya çokgen kesitli payeler templonların dışında kiboriumlarda da görülmektedir (Alpaslan, 1996, s. 194).

Koyunoğlu Müzesi'nde sergilenen STP 1 antrolaklar, kıvrık dal ve yapraklarla bezelidir; ayrıca haç kabartmaları işlenmiştir (Resim 353-354; Çizim 84). Şeyh Alaman Türbesi ve Zazadin Han'da bulunan STP 2 ve STP 3 örgü motifli bezemeleri ile dikkati çeker (Resim 355-356). STP 3'te ayrıca Erken Dönem'de sevilen bir motif olan kıvrık dal üzerinde sarmaşık yaprağı bezemesi vardır.

Sekizgen templon payeleri Phrygia'da Uşak Müzesi'nde (Parman, 2002a, s. 119, resim 35), Selçikler Sebastia Kilisesi'nde (Fıratlı, 1969-1970, resim 14), 11.-12. yüzyıllarda İznik Arkeoloji Müzesi'nde (Ötüken, 1996, s. 72, levha 6/3, çizim 7) ve Demre Aziz Nikolaos Kilisesi'nde (Alpaslan, 1996, s. 189-195), ayrıca Anadolu dışında 11. yüzyılda Atina Bizans Müzesi'nde (Mavroidi, 1999, s. 144-145, no. 196-147), Chios'ta Nea Moni Kilisesi'nde (Bouras, 1982, resim 130) ve Selanik Bizans Müzesi'nde karşımıza çıkar.

STP 1 yayınlanmıştır; tipiyle Orta Bizans Dönemi'ne tarihlenmiştir (Resim 353-354; Çizim 84) (Kunduracı ve Mimiroğlu, 2011, s. 165, resim 3). Düğümlenen dairelerin benzerleri Amorion'da (Harrison, 1992, levha 68/c) Anadolu'da Demre Aziz Nikolaos Kilisesi'nde (Alpaslan, 1998, s. 242, resim 12), Xanthos Doğu Bazilikası'nda (Sodini, 1980, levha 31, 34), Anadolu dışında Bari'de Aziz Nikolaos Müzesi'nde görülür (Salvatore ve Lavermicocca, 1980, 111-112, 115, 123, no. 21, 26, 44). STP 1-STP 3 sekizgen templon payelerinin işçilikli ve güzel örnekleri olup, Konya'daki templon payelerinde de gördüğümüz motifleri ve üslupları ile 11.-12. yüzyıllara atfedilebilinirler (Resim 353-356; Çizim 84). STP 3'te görülen kıvrık dal üzeri sarmaşık yapraklı kompozisyon, üslubuyla Erken Bizans örneklerinin imitasyonu olmalıdır.

7. 2. 1. 3. Sekizgen Templon Paye ve Başlığı-Monolit

Konya'da başlığı ile monolit işlenmiş 3 sekizgen paye bulunmaktadır (STPB-mon 1-STPB-mon 3). Payeler tümüyle mevcut değildir. Templon payelerinin değerlendirilmesinde de belirttiğimiz gibi sekizgen payeler genellikle başlıklarıyla monolit olarak yapılıp, kare kesitli payelerle birlikte Orta Bizans kiliselerinin templonlarında yoğun olarak karşımıza çıkar. STPB-mon 2, M. Dennert tarafından yayınlanmıştır (Resim 359-360) (1997, s. 141, 214, no. 302). Başlık ayrıca O. Kunduracı ve İ. M. Mimiroğlu tarafından karşılaştırma örneği olarak kullanılmıştır (2011, s. 165). Diğer sekizgen paye ve başlıklar yayınsızdır.
Arkeoloji Müzesi'nde bulunan STPB-mon 1 türünün oldukça güzel bir örneğidir (Resim 357-358). Çarkıfelek motifi Bizans'ın her döneminde görülen bir motiftir; bu örnekteki benzerleri Phrygia'da Akşehir Müzesi'nde ve Yeşilyuva-Kayser'de belirlenmiştir (Dennert, 1997, s. 75, 88, no. 166, 186b). Yine başlık motiflerinden biri olan palmet alt yapraklarının teknik ve üslup paralelleri Milet'te, 11. yüzyılda Uşak Selçikler'de ve Akşehir Ulu Cami'de ve 10.-11. yüzyıllarda İznik Müzesi'nde görülür (Dennert, 1997, s. 72, 90-91, no. 156, 192-194).

STPB-mon 2 kaliteli beyaz mermeri ile dikkati çeker; Afyon şekeri olarak da bilinen Dokimeion mermeri olmalıdır (Resim 359-360). M. Dennert başlığın tasvirini yaparak

alttaki sekizgen paye kısmı ile başlık arasındaki kübik bölümün bu tip başlıklarda görülmeyen ünik bir özellik olduğunu vurgular (1997, s. 141). Araştırmacı herhangi bir tarihleme önerisi getirmemiştir. Başlığın bir yüzünde görülen stilize palmiye yapraklarının oldukça benzer bir örneği Corinth'te bir impost üzerinde izlenir. İmposta kesin bir tarihleme yapılmamış, ancak 7. yüzyıl örnekleri ile karşılaştırılmıştır (Scranton, 1957, s. 116, no. 128). Scranton'un karşılaştırma örneği olan Selanik'teki başlığındaki motif palmiye ağacı değildir (Kautzsch, 1936, s. 235, no. 841). STPB-mon 2 olarak tanıtılan sekizgen paye ve başlığın tip, teknik, motif ve üslubuyla 10.-11. yüzyıllarda yapılmış olduğu açıktır.

Sahip Ata Vakıf Müzesi'nde sergilenen STPB-mon 3 bileziğindeki kıvrık dal üzeri yarım palmet ve başlık üzerindeki sepet örgü bezemesi ile dikkat çekicidir (Resim 361-362). Gevşek formda sepet örgü benzer teknik ve üslupta 6. yüzyıl sonu 7. yüzyılda İstanbul'da kesik piramit tipte bir sütun başlığında görülürken (Kautzsch, 1936, s. 201, no. 677); Orta Bizans Dönemi'nde 9. yüzyılda yine başkentte Khalkopratiea Kilisesi'nde (Acem Ağa Mescidi), 10.-11. yüzyıllara tarihlenen Milet'te bir başlıkta, 12. yüzyıl başına tarihli Burgaz Ada'dan bir başlıkta ve Anadolu dışında 11. yüzyıla ait Varna Müzesi'nde bir başka başlıkta izlenir (Dennert, 1997, 66, 68, 70-71, 195-196, no. 144, 145, 151, 152). Kıvrık dal ve palmet ya da yarım palmet 9.-10. yüzyıllardan itibaren görülen İstanbul kaynaklı bir motiftir (Alpaslan, 1996, s. 351)[122]. Motifin çok yakın bir örneği Yunanistan'da 11.-12. yüzyıllara ait Kharouda Taxiarkhis Kilisesi'nde bulunur (Yalçın, 2001, s. 555, resim 10). Sepet örgü bezemeli STPB-mon 3 10.-12. yüzyıllara ait olmalıdır.

7. 2. 1. 4. Templon Sütun Başlığı, Sekizgen Paye Başlığı

[122] Başkentte Pammakaristos'ta ve Konstantine Lips Manastırı'nın kuzey ve güney kiliselerinde kıvrık dal-palmetli örnekler mevcuttur. Motifin erken kökenli olduğunu gösterdiği düşünülen, İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde bulunan ve Beyazıt'tan getirilen 5. yüzyıl lahidinde görülen palmetli kompozisyonun 11.-12. yüzyıllarda sonradan eklendiği belirlenmiştir (Alpaslan, 2001b, s. 197).

Templon gelişiminde Erken Dönem sütunlu templonlarında sütunlar üzerinde Korinth-Kompozit tipi sütun başlıkları kullanılmakta iken, Orta Bizans Dönemi'nde payeli templonlarda kare kesitli paye üzerinde sekizgen paye veya ince sütunlar üzerinde küçük boyutlu kesik piramit tipinde başlıklar, üstte arşitrava geçişi sağlamaktadır. Templon sütun ve paye başlıklarında alt çap 20 cm. nin altındadır (Alpaslan, 1996, s. 207)[123].

Koyunoğlu Müzesi'nde sergilenen iki sütun başlığı kaliteli malzemeleri ve farklı dönemlere ait olmakla birlikte dönemlerinin niteliklerini, ince işçiliği ve kalitesini sergileyen örneklerdir (TSB 1, TSB 2; Resim 363-365). TSB 1 sarımtırak beyaz, TSB 2 ise beyaz renkte Dokimeion mermerinden yapılmıştır. Bunlardan ilki Erken Bizans Dönemi kaideli ve sütunlu templonlarında kullanılmış yuvarlak uçlu akanthus üslubunda Korinth tipinde bir başlıktır (Resim 363). Korinth tipi sütun başlıklarının değerlendirmesinde de değindiğimiz gibi yaprak üslubu açısından bu tip başlıklar 5.-6. yüzyıllara tarihlenmektedir. TSB 2 yayınlıdır ve Orta Bizans Dönemi'ne tarihlidir (Resim 364-365) (Kunduracı ve Mimiroğlu, 2011, s. 166, resim 13). Akşehir'de ve Alabanda yakınlarındaki Karaman Köy'de bulunan templon paye başlıkları teknik, motif ve üslup olarak Konya'daki başlığa çok benzerler. Özellikler Karaman Köy'de bulunan başlığın bileziği stilize başak motifi ile bezeli olup, TSB 2 ile aynıdır. M. Dennert bu tip başlıkları paralelleri ile 10.-12. yüzyıllara tarihlemektedir. Ancak mermer işçiliğini dikkate aldığı örnekleri 10. yüzyıla tarihlemiştir (1997, s. 75-76, 198, no. 166, 167). Bu nedenle başlık 10.-11. yüzyıllara ait olmalıdır.

TSB 3, Tahir Paşa Camisi'nin bahçesinde yer almaktadır. Templona ait olduğu düşünülen başlığın çapı 21 cm. olup, 18 cm. ve 17 cm. çaplarındaki önceki iki örnekten biraz daha büyüktür (Resim 366). Korinth tipinin lotuslu bir uygulaması olan başlığın benzerini belirleyemedik. Ancak Dennert palmetli ve lotuslu başlıkları az sayıda Erken örnekleri olmakla birlikte Orta Bizans Dönemi içinde değerlendirmektedir (1997, s. 80-87). Aynı zamanda palmetli Korinth tipinde başlıklar 11. yüzyılda batıda özellikle dışa oldukça taşkın volütleri ile Konya örneğine paralel örneklerdir. İtalya'da Aquileia Katedrali'nde ve Caorle

[123] Alpaslan, Erken Bizans Dönemi yerine 6. yüzyıl terimini kullanmıştır; ancak daha erken örneklerin de bulunduğu göz önüne alındığında Erken Dönem teriminin daha geçerli olduğunu düşünmekteyiz.

Katedrali'nde, Hırvatistan'da Istria Sveti Lovrec'teki kilisede neflerde kullanılan başlıklar bunlar arasında sayılabilir (Buchwald, 1966, resim 5, 6, 15-18, 20, 21). Teknik ve üslup özellikleri Orta Bizans Dönemi'ni hatırlatan başlık, tipinde ve Konya'da ünik bir örnektir.

Alaeddin Camisi'nin avlusunda bulunan STPB 1 sekizgen paye başlığıdır ve beyaz Dokimeion mermerinden yapılmıştır (Resim 367). Kaliteli bir işçilik gösteren başlığın üzerindeki simetrik yerleştirilmiş yarım palmetlerinin benzeri İstanbul Fenari İsa Camii'nde *in situ* bir korniş üzerinde karşımıza çıkar (Macridy ve diğerleri, 1964, s. 307, resim 15). Kilisenin 10. yüzyıla ait taş eserleri içinde yer alan kornişte tam palmet uygulanmış olmasına rağmen STPB 1 ile benzerlik oldukça dikkat çekicidir. Eser başkent üslubu taşıyan güzel bir örnektir.

7. 2. 1. 5. Templon Arşitravı

Templon arşitravları sütunları veya payeleri birbirine bağlayan bir öge olarak karşımıza çıkar. Ön yüzleri ve bazen ön ve alt yüzleri bezemelidir. Alt yüzü bezemesiz örneklerde tüm yüzey düzgün işlenmiştir. Templon arşitravlarının boyutları genelinde 79 cm.-176 cm. uzunluğunda, alt derinliği 10 cm.-50 cm. arasında, üst derinliği 12.5 cm. 66 cm. arasında, yüksekliği ise 10 cm.-32 cm. arasındadır. Bizans templon gelişiminde 5.-6. yüzyıllardan Geç Dönem'e kadar boyut açısından değişim görülür. Erken örneklerde arşitravlar büyük boyutlu ve kalın olmasına karşın 9.-10. yüzyıllarda alt derinlik 10 cm.-26 cm., üst derinlik 20.7 cm.-66 cm. ve yükseklik 16 cm.-32 cm.; 11.-12. yüzyıllardan itibaren ise daha ince bir görünüm alarak alt derinlik 13 cm.-51 cm., üst derinlik 31.3 cm.-37 cm. ve yükseklik 12 cm.-21.5 cm. arasında karşımıza çıkmaktadır (Alpaslan, 1996, s. 224).

Katalogda yer alan arşitravların 2'si Konya Arkeoloji Müzesi'nde (TA 1, TA 2), 1'i Koyunoğlu Müzesi'nde (TA 3a-b), tümü devşirme olarak 1'i Konya Alaeddin Camisi'nde (TA 4a-b-c), 1'i II. Kılıç Arslan Türbesi'nde (TA 5), 1'i Tac'ül Vezir Türbesi'nde (TA 6), 1'i Kapı Camii'nde (TA 7) ve 1'i Zazadin Han'dadır (TA 8). Malzemeler 4 eserde mermer

(TA 2, TA 3a-b, TA 5, TA 6), 4 eserde traverten olarak karşımıza çıkar (TA 1, TA 4a-b-c, TA 7, TA 8).

Konya'da belirlenen templon arşitravlarından Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen TA 1 trapez kesitlidir ve iki yanından kırıktır (Resim 368-369; Çizim 85). Bu nedenle özgün uzunluğu hakkında veri sağlamaz. Alt derinliği 34.5 cm. olan arşitrav boyut açısından Erken Dönem örnekleriyle uyumludur. Arşitravın ön yüzünde ince uçlu akanthus yaprakları Erken Dönem'de görülen üsluptadır[124]. Alt yüzünde görülen eşkenar dörtgen motifi 5.-6. yüzyıllarda İstanbul kaynaklı templon levhalarında karşımıza çıkar (Alpaslan, 1996, s. 349). TA 1'deki eşkenar dörtgen kenarlarda ortada yarım dairelerle açılmıştır. Bu motifin karşılaştırma örneğini tespit edememekle birlikte, Orta Bizans Dönemi'nde görülen eşkenar dörtgenin çapraz eksenlerindeki yarım dairelerin birbirlerine içbükey eğrilerle bağlandıkları geçmeli kompoziyonlara temel oluşturduğunu düşünülür. Zazadin Han'da bulunan TA 8 üzerinde uygulanan bu kompozisyon (Resim 382), aynı zamanda Akşehir Ulu Camisi'nde, Akşehir Arkeoloji Müzesi'nde ve Amorion'da 10.-11. yüzyıllara tarihli bir templon arşitravında karşımıza çıkar (Yıldırım, 2006, s. 85-89, kat.no. 74-77; Lightfoot ve Lightfoot, 2007, s. 29).

Orta Bizans Dönemi templon arşitravlarında ön yüzde düğümlü daireler içinde çeşitli formlarda çiçek, çarkıfelek, haç; alt yüzde içleri genellikle bezemeli eşkenar dörtgen gibi çeşitli geometrik ve bitkisel motiflerin birlikte uygulaması oldukça yaygın olarak kullanılmıştır. Konya'daki templon arşitravlarında benzer kompozisyon Arkeoloji Müzesi'ndeki TA 2'de, Koyunoğlu Müzesi'nde bulunan iki kırık parça durumundaki TA 3a-b'de, I. İzzeddin Keykavus Türbesi girişinde devşirme lento olarak kullanılmış olan TA 5'de karşımıza çıkar (Resim 370-374, 377-378; Çizim 86-87). Bunlardan TA 3a-b yayınlanmıştır (Kunduracı ve Mimiroğlu, 2011, s. 166, resim 6-8). Yayında sadece tasviri yapılmıştır ve Orta Bizans Dönemi'ne ait olduğu belirtilmektedir. Öte yandan TA 5'e de

[124] Sivri uçlu yaprak üslubu için bkz. Değerlendirme Bölümü, Sütun Başlıkları alt bölümü, Korint Tip başlığı.

çeşitli yayınlarda değinilmiş ancak ayrıntılı bilgi verilmemiştir (Redford, 1991, s. 57; Şaman-Doğan ve Yazar, 2007, s. 219, resim 9; Erdemir, 2009a, 196).

Üç arşitravda motif açısından benzerlik görülmekle birlikte kullanılan teknik ve üslup farklılıkları eserlerin ayrı ustalar tarafından, ayrı atölyelerde ve farklı yapılarda kullanılmak amacıyla yapıldıklarına işaret etmektedir. TA 3a-b'de matkapla bezeme uygulanmamışken TA 2'de yoğun olmamakla birlikte matkap işçiliği görülür. Ayrıca TA 2'de çiçek rozetleri alçak kabartma tekniğinde iken TA 3a-b ve TA 5'te daha yüksek kabartılmıştır. TA 5 daha incelikli olarak ajur tekniğinde matkap işçiliği göze çarpar. Ön yüzde daireler içindeki çiçek motiflerinin daire ile aralarında bulunan kısımlar derin oyularak yoğun bir ışık gölge etkisi yaratılmıştır. Alt yüzde yüksek kabartma tekniğinde kabaralar da diğer örneklerde görülmez.

Yüksek kabartma tekniğinde çiçek rozetleri farklı türlerde taş eserlerde karşımıza çıkar. Motif 10-12. yüzyıllara tarihli Kütahya Kümbet/Metropolis'teki türbede kullanılmış olan arşitravda, Afyon Sandıklı'da levha üzerinde (Niewöhner, 2008, s. 292-293, 321, resim 2, 22), Uşak Bakay'da bir arşitravda (Grabar, 1976, levha 11c), Manisa Müzesi'nde (Buchwald, 1995, resim 11), Manisa Ulu Cami ve Burdur Arkeoloji Müzesi'nde (Ötüken, 2001, resim 6-7), İzmir'de Müze'de templon arşitravında (Grabar, 1976, 15/a), Didyma'da (Peschlow, 1975b, levha 44/4) ve başkentte Şile Kumbaba'da bir levhada (Peschlow ve diğerleri, 2002, levha 26/b) benzer biçimde işlenmiştir.

Y. Ötüken, Orta Bizans Dönemi'nde 11.-12. yüzyıllarda yaygın olarak uygulanan yüksek kabartma tekniğinde adeta bir kabara görünümünde bezenmiş taş eserlerin İslam sanatı ile etkileşim ile ortaya çıktığını öne sürmektedir (2001, s. 262).

Düğümlü daireler içinde bitkisel ve eşkenar dörtgen motif içeren templon arşitravlarının kompozisyon benzerleri 10-12. yüzyıllar arasında Phrygia'da Afyon Müzesi'nde (Parman, 2002a, s. 107, resim 17; Ödekan 2007, s. 61), Akroinon'da (Cheynet ve diğerleri, 2004, s. 216, resim 1, 2), Amorion'da (Lightfoot ve diğerleri, 2005, s. 258, resim 24), Uşak

Selçikler'de Sebastia Kilisesi'nde (Fıratlı, 1970, resim 31-33, 71), Efes Ioannes Kilisesi'nde (Büyükkolancı ve Öztaşkın, 2010, s. 47, kat.no. 12), Demre Aziz Nikolaos Kilisesi'nde (Alpaslan, 1996, s. 214-217, kat.no. 152, 153), Xanthos Doğu Bazilikası'nda (Sodini, 1980, s. 123-126, levha 31, 34) ve İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde bulunur (Mendel, 1966, s. 531, no. 734)[125].

Arşitravların alt yüzlerde bulunan eşkenar dörtgenlerin kenarlarda ve/veya köşelerde kıvrılarak daire motifi oluşturduğu ve dıştaki çerçeveyle bağlandığı örnekler Afyon ve 10. yüzyılda Uşak Müzeleri'nde (Parman, 2002a, s. 104-105, 114, resim 12b, 26c), Isparta'da Atabey Ertokuş Medresesi'nde 9.-10. yüzyıllara tarihli templon arşitravlarında (Demiriz, 1970-1971, s. 93, resim 9-12, 14, 17, 18), Didyma'da 11.-12. yüzyıllarda (Peschlow, 1976, s. 43, levha 38/1) ve Bursa Gemlik'te (Ötüken, 1996, levha 7/3-4) ve İstanbul'da Kilise Camii'nde karşımıza çıkar (Ebersolt ve Thiers, 1913, s. 167, resim 81).

TA 5'te daireler içinde çiçek motiflerinde ajur tekniğinde uygulanan matkap işçiliği arşitrava oldukça zarif bir görünüm sağlamıştır (Resim 377-378). 10.-11. yüzyıllarda templon arşitravlarında uygulanan benzer teknik Synnada'dan Afyon Müzesi'ne getirilen arşitravda (Parman, 2002a, s.100-101, resim 5b), yine Afyon Müzesi'nde bulunan iki diğer arşitravda (Sodini, 1980, s. 132; Parman, 2002a, s. 102-103, 108-109, resim 9a, 20a-b), Uşak Selçikler Sebastia Kilisesi'nde bir arşitravda ve İzmir'de Müze'de sergilenen iki arşitravda (Grabar, 1976, levha 8/c, 14/a), ayrıca Demre Aziz Nikolaos Kilisesi'nde kazı buluntusu bir arşitravda izlenir (Ötüken ve diğerleri, 1998, s. 94, resim 7). Yine ajur tekniğinde işlenmiş Konya'daki arşitrava oldukça benzer çiçek rozetleri Korinth'te tarihlendirilmemiş bir Orta Bizans Dönemi levhasında izlenir (Morganstern, 1986, s. 26, resim 5; Scranton, 1957, s. 104, no. 6).

Konya Arkeoloji Müzesi'ndeki TA 2 ve Koyunoğlu Müzesi'nde bulunan iki kırık parça durumundaki TA 3a-b teknik, motif ve üslup açısından 10.-12. yüzyıl örnekleri ile

[125] Amorion'daki arşitrav 10.-11. yüzyıllara; Demre örnekleri ise 11.-12. yüzyıllara tarihlidir.

paralellik gösterirler (Resim 370-374; Çizim 86-87). I. İzzeddin Keykavus Türbesi girişinde devşirme lento olarak kullanılmış olan TA 5 ise ajur tekniği ile 10.-11 yüzyıllar örnekleri ile benzerlik sergilemektedir (Resim 377-378).

Alaeddin Camisi'nde batı duvarda sonradan kapatılmış kapı açıklığında söve ve eşik taşı olarak kullanılmış olan ve yapının batı duvarına hareket katan tek unsur olarak karşımıza çıkan üç parça halindeki TA 4a-b-c çeşitli yayınlarda kısaca değinilmektedir (Resim 375-376) (Redford, 1991, s. 57-58; Erdemir, 2009a, s. 122-123). S. Redford parçaların templon arşitravı ya da templon girişinde kapı çerçevesi olduklarını belirterek Orta Bizans Dönemi'ne tarihler. Erdemir ise genel bir tasvir ve resim dışında bilgi vermemektedir. Güney söveyi oluşturan TA 4c'nin ön yüzünde ortada bezemesiz bir daire çevresine eksenlerde yerleştirilmiş haç kolları bezemesi eserlerin orijinalinde yatay durumda kullanıldığını göstermektedir (Resim 376). Bu nedenle Redford'un önerdiği kapı çerçevesinin sövesi olarak kullanıldığını düşünmemekteyiz. Arşitravlar Tac'ül Vezir Türbesi'ndeki devşirme sövelerle (Söv 3, Söv 4) ve Fakih Dede Türbesi'nde pencere sövesi işlevinde yeniden değerlendirilmiş olan paye (TP 5; Resim 345) ile bezeme ve üslup açısından benzerlik göstermektedir. Ancak malzeme farklılığından dolayı ayrılırlar; Alaeddin örnekleri traverten malzeme ile yapıldığından mermer olan diğer eserlerdeki plastik etki görülmez. Alaeddin Camisi'ndeki arşitravlar Tac'ül Vezir ve Fakih Dede Türbeleri'nde bulunan eserler gibi 10.-11. yüzyıllara ait olmalıdır[126].

Tac'ül Vezir Türbesi'nin giriş kapısında lento işlevinde yeniden değerlendirilerek günümüze ulaşan TA 6 ön yüzde kareler içinde çiçek rozetli daireler, alt yüzde dönüşümlü yerleştirilmiş içleri yine çiçek motifli kare ve dairelerle bezenmiştir (Resim 379-380; Çizim 88). Çiçek rozetleri TA 2 gibi kısmen daha alçak kabartılmıştır (Resim 370-371; Çizim 86). TA 6 matkap işçiliksiz karşımıza çıkar. Ancak yaprakların işleme tekniği benzerlik göstermektedir. TA 2'de ön yüzde bulunan ikinci madalyon içindeki yapraklar, TA 6'nın ön yüzünde bulunan ilk madalyon içindeki yapraklar gibi yüzeyden kabarılmıştır. TA

[126] Tac'ül Vezir ve Fakih Dede Türbeleri'nde bulunan söveler ve templon payesi benzer örneklerle 10.-11. yüzyıla tarihlendirilmiştir.

2'deki ikinci madalyon ve TA 6'daki beşinci madalyonda ise yaprakların üzerinin içbükey oyularak oluşturulduğu gözlemlenir. TA 2'de görülen çarkıfelek motifi Tac'ül Vezir örneğinde uygulanmamıştır. Orta Dönem'de genelinde düğümlü daireler biçiminde karşımıza çıkan kompozisyon, bu örnekte de daha önce Sille Aya Elena Kilisesi duvarında kullanılmış olan TP 7'de yer alan templon payesinde de gördüğümüz gibi daireler kare içine alınarak birbirinden bağımsız olarak işlenmiştir (Resim 347). Alt yüzdeki kare ve dairelerin birbirleriyle düğümü olup olmadıkları, eser arka yüzde kesilmiş olduğundan görülemez. Arşitravın teknik ve kompozisyon açısından en yakın paraleli Vali Bagal'da bulunan 11. yüzyıla ait bir arşitrav üzerinde görülmektedir (Grabar, 1976, s. 49, levha 16/a). Burada da daireler birbirinden bağımsız olarak yerleştirilmiştir. Paralel örneği fazla bulunmayan ve kaliteli malzemesi ile dikkat çeken arşitrav, Konya ve çevresinde tespit edilen benzer diğer eserlerle birlikte 10.-11. yüzyıllar içinde değerlendirilmelidir.

Kapı Camii'nde doğu giriş kapısı ile minare arasında bulunan pencerenin lentosu olarak kullanılan eser bir aşitrava ait olup, sadece alt yüzü görülmektedir (TA 7; Resim 381). Kompozisyon olarak arşitravların alt yüzünde gördüğümüz eşkenar dörtgen ile bezenmiştir. Eşkenar dörtgen dik eksenlerde çerçeve ile düğümlenerek birleşir. Daha önce de belirttiğimiz gibi eşkenar dörtgen motifi 5.-6. yüzyıllarda İstanbul kaynaklı bir motif olarak karşımıza çıktığı gibi, Orta Bizans Dönemi'nde de yoğun olarak uygulanan bir motiftir. Arşitravın ön yüzü görülmediğinden alt yüzdeki motifi tek başına tarihlemek zordur. Ancak alt derinliği 34 cm. olan arşitrav boyut olarak Erken Dönem arşitravları ile uyum gösterir. Eşkenar dörtgenin ortasında bulunan daire içinde on sivri yapraklı çiçek bezemesinin üslubu da Erken Bizans özelliğini yansıtır. Bu nedenle arşitrav 5.-6. yüzyıllara tarihlendirilmelidir.

TA 8, kırık olarak Zazadin Han'da duvar örgüsünde oldukça üst seviyede karşımıza çıkmaktadır (Resim 382). Arşitrav üzerinde görülen sepet örgü motifi daha önce de tartışıldığı gibi 6.-7. yüzyılda sütun başlıklarında kullanılmakla birlikte, 10.-12. yüzyıllar arasına tarihlenen taş eserlerde yoğunlaştığı belirtilmişti.

Arşitrav üzerinde görülen bir diğer bezeme arkadlı kompozisyondur. Buradaki örnekte, kemerler burmalı sütun üzerinde kesik piramit formda başlıklara oturmaktadır. Orta Bizans Dönemi'nde templon arşitravlarında sıkça görülen bir düzenleme olan arkadlı kompozisyon Bizans sanatında H. Buchwald'in de işaret ettiği gibi uzun bir geçmişi olan bir gelenektir. 691-692'ye tarihli Kudüs'teki Kubbet'üs Sahra'nın mozaiklerinde ilk olarak karşımıza çıkan kompoziyon (Niewöhner, 2008, s. 301), taş eserlerde genellikle kemerler içinde palmet, rozet ve haç gibi çeşitli motiflerle bezenir. Kompozisyonun taş eserlerde 8. yüzyıla tarihli bir örneği Roma Aziz Petrus Kilisesi'nde yer alan levhadır (Effenberger ve Severin, 1992, s. 205, resim 70)[127]. Templon arşitravlarında ise ilk örneği Skripou'da 9. yüzyılda karşımıza çıkar (Buchwald, 1995, s. 236). Arkadlı kompozisyonun kullanıldığı eserler Anadolu'da Konya Kadın Han'daki devşirme templon arşitravı (Altınsapan ve Parla, 2002, s. 37, resim 1), Beycesultan'daki arşitrav (Wright, 1997, resim 3/1), Uşak'ta Çiftlikköy'deki arşitrav, Manisa Ulu Camisi'ndeki devşirme templon arşitravı, Antalya Cumanun Camisi'nde bulunan bir friz, Antalya Yivli Minare Camisi'nde devşirme templon arşitravı, İstanbul Arkeoloji Müzesi'ndeki templon arşitravı, Anadolu dışında Yunanistan'da Hosios Lukas Katholikonu'ndaki templon arşitravı ve Atina'da Oniki Havari Kilisesi templon arşitravı olarak sayılabilir; eserler yayınlarda 9.-11. yüzyıllara tarihlendirilmişlerdir (Alpaslan, 1996, s. 336-337; Alpaslan ve Doğan 2008, resim 9-10). Demre Aziz Nikolaos Kilisesi'nde bulunan arkadlı kompozisyon bezemeli templon arşitravı 9.-10. yüzyıllara tarihlidir (Alpaslan, 1996, s. 213-214, kat.no. 151). Didyma'da da templon arşitravında aynı kompozisyon görülür (Peschlow, 1976, levha 38/2). Arkadlı kompozisyon örneklerinin Anadolu dışında Selanik'te Aziz Georgios ve Aziz Demetrios Kiliseleri'nde levha üzerinde uygulamaları da görülür (Sheppard 1969, s. 67, resim 2-3). Zazadin Han örneğinde görülen sepet örgü Afyon Müzesi'nde arşitravlar üzerinde de uygulanmıştır; burmalı sütuna oturan kemerler yine Afyon Müzesi'nde sergilenen bir diğer arşitravda izlenir (Parman, 2002a, s. 99-101, resim 2a, 2b, 6). Kemerler içinde görülen

[127] Farklı bir uygulama olarak sütunlar arasında aziz tasvirlerinin bulunduğu arkadlı kompozisyon Erken Bizans Dönemi'nde Venedik'te kiborium sütunlarının bezeme ögesi olarak da kullanılmıştır (Warland, 1993, resim 1, 5, 7).

eşkenar dörtgenin çapraz eksenlerindeki yarım dairelerin birbirlerine içbükey eğrilerle bağlandıkları geçmeli kompoziyonlar yine Phrygia'da Amorium'da, Akşehir Ulu Camisi'nde ve Akşehir Arkeoloji Müzesi'nde; ayrıca Afyon Müzesi'nde karşımıza çıkar (Lightfoot ve Lightfoot, 2007, s. 29; Yıldırım, 2006, s. 85-89, kat.no. 74-77; Parman, 2002a, s. 102, resim 7). Afyon örneği Parman'ın pek çok eseri tarihlendirirken kullandığı gibi genel bir deyişle Orta Bizans Dönemi'ne tarihlidir. Lightfoot'lar ve Yıldırım Amorium ve Akşehir örneklerini 10.-11. yüzyıla tarihlemişlerdir.

Konya'daki TA 8'in üstte kısmen kırık 28 cm. yüksekliğinin üst motifin formundan dolayı orijinalinde 9.-10. yüzyıllara tarihli templon arşitravlarının üst sınırı olan 32 cm.'yi geçmeyeceğini düşünmekteyiz. Bu nedenle arşitrav 9.-10. yüzyıllara tarihlenebilir.

7. 2. 1. 6. Templon Genel Değerlendirmesi

Konya ve yakın çevresinde belirlenen templona ait öğelerin kendi içinde değerlendirilmeleri Bizans Dönemi İkonion'unda bulunan kiliselerin sayısı, liturjik kuruluşlarının tarihlendirilmesi ve tipleri hakkında veri sağlamaları açısından önem taşımaktadırlar. Kiliselerin templonlarının yüzyıllar içinde değiştirilmeleri mümkün olduğundan templon öğelerinin tarihlendirmeleri, içinde bulundukları yapının tarihlendirmesi ile farklılık gösterebilir.

Templona ait eserler kendi içlerinde sekiz gruba ayrılırlar. Bunlardan PTSK 1, TSB 1, TA 1 ve TA 7 Erken Bizans Dönemi'ne aittir (Resim 335, 363, 368-369, 381; Çizim 85). Diğer eserlerin tip, motif ve üslupları ile Orta Bizans Dönemi'ne ait templonlara ait oldukları belirlenmiştir.

Erken Bizans Dönemi'ne ait olan templona ait parçalardan Alaeddin Camisi avlusunda üzerinde sütun ve sütun başlığı ile kullanılmış sütunlu templona ait bir postamentli sütun kaidesi bulunur (PTSK 1, Resim 335; Çizim 80). Çap ölçüsü Koyunoğlu Müzesi'nde bulunan sütun başlığı (TSB 1; Resim 363) ile karşılaştırılmış ancak uyumlu olmadıkları

görülmüştür (22.5 cm ve 18 cm.). Erken Dönem'e tarihli iki templon arşitravından Konya Arkeoloji Müzesi'nde bulunan templon arşitravının alt derinliği Erken Dönem'e tarihli diğer eserlerle birlikte aynı kuruluşta kullanılamayacaklarını göstermektedir (TA 1, Resim 368-369; Çizim 85). Aynı şekilde Kapı Camii'ndeki TA 7'de diğer eserlerle uyumlu değildir (Resim 381). Koyunoğlu Müzesi'ndeki templon sütun başlığı ile Arkeoloji Müzesi'ndeki arşitrav akanthus yaprakları ile bezelidir ve yaprak üsluplarının birbirlerinden farklı olduğu gözlemlenir (TSB 1, TA 1; Resim 363, 368-369; Çizim 85). TSB 1'de orta damarlar derin oyulmuştur; akanthus yan yapraklarının murçla içbükey işlendiği ve orta damarlarının çizgisel olarak vurgulandığı görülür. Yan yapraklar içe doğru kıvrılarak matkapla oluşturulmuş daireler oluştururlar. Kalathos yüzeyinde yaprak aralarında az sayıda matkap oyuğu ile ışık-gölge etkisi yaratılarak başlığa hareket kazandırılmıştır. TA 1'deki akanthus yapraklarının daha alçak kabartıldığı dikkati çeker. Yapraklar üstte kalınlaşarak ters dönerek dışa taşkın işlenmiştir. Yaprak damarları yivlendirilerek verilmiştir. TSB 1 ile tek ortak noktaları burada da matkap işçiliğinin kullanılmasıdır. Ancak arşitravın genel üslubuna uygun olarak matkap oyuklarının da yüzeysel olduğu görülür. Eserlerinin birbirlerinden boyut ve üslupsal açıdan farklı olmaları, söz konusu dört eserin Erken Bizans Dönemi'ne ait dört ayrı sütunlu templonda kullanıldıklarını göstermektedir.

Orta Bizans Dönemi'ne ait eserler incelendiğinde Konya'da payeli-sütunlu, payeli ve sekizgen payeli iki tip templonun kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Ancak eserlerin birbirleriyle ilişkisi ve uyumu değerlendirildiğinde İkonion merkezinde en az beş templonda kullanıldıkları anlaşılır. Koyunoğlu Müzesi'nde bulunan TS 1 ile TSB 2 çap açısından uyumludurlar ve birlikte aynı kuruluşta kullanılmış olabilirler (19 cm. ve 20 cm.) (Resim 336, 364-365). Yine Koyunoğlu Müzesi'nde bulunan TP 2, TSB 2 ile teknik ve üslup açısından paralellik gösterir (Resim 340-341, 364-365). Templon payesi üzerindeki yivler altta çift şeritli sonlanmaktadır; şeritler dışbükey yapılmıştır. Sütun başlığı üzerindeki madalyonları oluşturan şeritlerin de dışbükey işlendiği dikkat çeker. Sütun başlığındeki düğümler ile paye üzerindeki düğüm motifleri de aynı üslupta karşımıza çıkmaktadır. Ortalarında matkapla yüzeysel daireler yer alır. Müzede sergilenen bu üç eser aynı zamanda

Dokimeion mermerini hatırlatan kaliteli malzemeleri ile de ortaklık gösterir. Konya Arkeoloji Müzesi'nde bulunan TA 2 bu grupla boyut ve üslup açısından uyumludur (Resim 370-371; Çizim 86). Ön yüzde üzeri konturlanarak verilmiş olan yuvarlak yapraklı çiçek motifi üslup açısından TP 2 ile benzerlik sergiler (Resim 340-341). Gerek TP 2 gerekse TSB 2'de görülen matkap işçiliği arşitravda biraz daha derin ve yoğun olarak yine karşımıza çıkar. Sütun başlığının üst genişlik ve derinliği arşitravın alt derinliğine göre biraz küçük olsa da yine de uyumludur. Bu iki eser birlikte düşünüldüğünde arşitravın alt yüzünün sütun başlığından sadece bir-iki cm. kadar çıkıntı yaptığı görülür.

Templon payeleri kendi içlerinde incelendiğinde Koyunoğlu Müzesi'nde bulunan TP 3 ve TP 4 boyut ve üslup olarak ayrılırlar; farklı templonlarda kullanılmışlardır (Resim 342-344; Çizim 83). TP 4 genişlik ve derinlik açısından TA 3a-b ile uyumlu olsa da, motif ve üslupları ile ayrılırlar (Resim 372-374; Çizim 87). TP 4'te matkap işçiliği göze çarpar; ikisindeki tek ortak motif olan çarkıfelek TP 4'te dışbükey kabartılmıştır ve araları çizgisel verilmiştir; TA 3a-b'de ise yivler sayıca daha çoktur, araları daha geniş tutularak içbükey işlenmiştir. Fakih Dede Türbesi'nde bulunan TP 5 ise bütünüyle görülemez (Resim 345). Stilize lotuslar üslup olarak daha önce de belirtildiği gibi Tac'ül Vezir Türbesi'nin devşirme söveleri ile paraleldir (Söv 3, Söv 4; Resim 311-312; Çizim 76). Aynı yapıda kullanıldıklarını düşünülmektedir. Hatta mimari işlevli eserler içinde ele alınan sövelerin templona giriş kapısında kullanılmış olmaları da mümkündür.

Sille Aya Elena Kilisesi'nde bulunan yedi templon templon payesinden TP 7 ve TP 8'in aynı genişliğe sahip olduğu görülür; ancak motif ve üslup açısından ayrılırlar (Resim 347-348). Boyut olarak fark gösteren TP 8 ve TP 9'da çarkıfelek ve yonca biçimindeki yaprakların üslup bütünlüğü dikkat çekicidir (Resim 348-349). TP 10-TP 12'nin ise boyut, teknik, motif ve üslup açısından aynı liturjik kuruluşta kullanıldıkları oldukça belirgindir (Resim 350-352). TP 6 ile TP 8 bu grupla boyut açısından uyum göstermektedir (Resim 346, 348). Boyutları ve üslubu ile ayrılık gösteren eserlerden TP 7 ve TP 8'in Sille Aya Elena Kilisesi'nin Orta Bizans Dönemi templonunda ambon merdiven payesi olarak da kullanılmış olmaları mümkündür (Resim 347-348). Diğerlerinin ise templon payesi olarak

kullanıldıkları düşünülmektedir ve Sille'de en az iki Orta Bizans templonuna işaret etmektedir.

Koyunoğlu Müzesi'nde ve Şeyh Alaman Türbesi'nde bulunan sekizgen templon payesi boyut ve üslup olarak ayrılırlar (STP 1, STP 2; Resim 353-355; Çizim 84). Konya'da belirlenen templona ait eserler içinde üslupsal olarak uyumlu oldukları başka eser yoktur. İki ayrı sekizgen templonda kullanılmışlardır. Ancak STP 1'in sekizgen bir kenarının ölçüsü STPB 1 ile uyum göstermektedir; fakat üslupları ile ayrılırlar (Resim 367).

Zazadin Han'da bulunan Orta Bizans Dönemi'ne ait STP 3 ile TA 8 templona aittir; ancak motif ve üslupları hanın yerinde bulunduğu düşünülen manastır topluluğunda iki ayrı templonda kullanıldıklarını düşündürmektedir (Resim 356, 382).

Başlığı ile monolit sekizgen payelerden STPB-mon 3'ün üst genişlik ve derinliği, Tac'ül Vezir Türbesi'nde bulunan ve restitüsyonuna göre TA 6'nın alt derinliği ile uyumludur (Resim 361-362, 379-380; Çizim 88). STPB-mon 1'in de STPB-mon 3 ile yaklaşık boyutlarda olduğu dikkati çeker (Resim 357-358). Motif olarak ayrı olsalar da üçü arasında boyutsal ve üslupsal bir bütünlükten söz edilebilir. Arkeoloji Müzesi'nde bulunan STPB-mon 2 ise boyut olarak diğer başlığı ile monolit sekizgen paye ile uyumlu olmasına rağmen teknik, motif ve üslup açısından ayrılır; Konya'da bulunan ayrı bir sekizgen payeli templona ait olmalıdır (Resim 359-360).

Alaeddin Camisi'nde yer alan üç templon arşitravı (TA 4a-b-c) daha önce de belirtildiği gibi aynı templona aittir (Resim 375-376). Alaeddin Tepesi'nde bulunan Erken Dönem kilisesinin muhtemelen Orta Bizans Dönemi'nde yenilenen templonunda kullanılmış olmalıdırlar. Üslubu ile Konya'da bulunan diğer templon eserlerinden farklılaşan eser kaliteli işçiliği ile daha çok Phrygia üslubunu yansıtmaktadır.

Templona ait eserlerden Erken Bizans Dönemi'nde dört ayrı templon olduğu, Orta Bizans Dönemi'nde ise Konya merkezde en az beş ayrı templon olduğu sonucu çıkarılır. Konya

merkezde ayrıca Alaeddin Tepesi'nde de Orta Bizans Dönemi'ne tarihli templon kuruluşu olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Sille'deki templon ögeleri ise Aya Elena'nın liturjik kuruluşunda farklı birimlerde kullanılmış olmalıdırlar. Zazadin Han'da bulunan iki eser ise Orta Bizans Dönemi'nde iki ayrı templonun varlığına işaret etmektedir.

7. 2. 2. Altar

Altar masaları Bizans dini mimarisinde 5.-6. yüzyıllardan itibaren bemada görülen liturjik bir ögedir (Alpaslan, 1996, s. 230). Eucharisti için kullanılan, ilk zamanlar bemada apsisin önünde, daha sonra üçlü apsisli bemada ana apsisin önünde yer alan, çoğu taştan yapılmış ve ayin sırasında üzerine haç, içinde suyla karıştırılmış şarap bulunan kalis, ekmek konulan paten ve buhurdan gibi liturjik eşyaları koymak için kullanılan masa; altta ayakları olan, bazen de levhalarla kapatılmış kutu biçimlidir. Bizans dini mimarisinde 4. yüzyıldan itibaren altarlar taş olarak karşımıza çıkar. Altarlar bu dönemde, kutu biçimli veya serbest ayaklı, üstte daire, yarı daire, dikdörtgen biçimli ve kenarları profilli levhalıdır; bazen bir kaide-platform üzerinde yer alır[128]. Altarların altında veya yakınında *thalassa* adı verilen, liturji sırasında din adamlarının seremonide rölikleri yıkaması için kullanılan drenaj sistemiyle bağlantılı, küçük bir kaide yer alır (Rorimer, 1939, s. 116; Taft ve Bouras 1991, s. 71; Piccirillo, 2000, s. 54; Doğan, 2005, s. 35).

Altar kaidelerinin boyutları 60 cm.-80 cm. arasında değişmekte, altar masalarının genişlik ve uzunluğu 45 cm.-100 cm. ve 96 cm.-194 cm.; yüksekliği 54 cm.-120 cm. arasındadır. Bemanın büyüklüğü ile orantılı olarak altar masalarının boyutları da değişmektedir (Alpaslan, 1996, s. 340)[129]. Altar levhalarının boyutları, bulundukları bema ve dolayısıyla yapının boyutları ile ilgili fikir vermeleri açısından önem taşımaktadırlar. Örneğin, Phrygia'da Amorion kazılarında elde edilen verilerle ilk yapısı Erken Bizans Dönemi'ne

---

[128] Aynı zamanda sigma biçimli (at nalı) altar levhaları da vardır (Orlandos, 1952, resim 447; Flood, 2001, s. 41-72).

[129] Aizanoi yakınında Musa'da bulunan bir altar kaide levhası genişliği 223 cm. olarak karşımıza çıkarak S. Alpaslan'ın sınırladığı boyutların bölgeler arası değiştiğini ve yapıların boyutları ile ilgili olarak değişebildiğini göstermektedir. Musa örneği için bkz. Niewöhner, 2007a, s. 231, no. 224.

tarihli ve yaklaşık 45 m. uzunluğundaki Aşağı Şehir Kilisesi'nin bemasının 6 m.-8.10 m. boyutlarında olduğu ve tam merkezde yer alan altarın ise 104 cm.-204 cm. boyutunda olduğu ortaya çıkmıştır (Lightfoot ve Ivison, 1995; s. 111-112; Lightfoot, 2007, resim 1). Ivison, orijinalinde altarın dört-dokuz arası ayaklı olabileceğini öne sürmektedir (Lightfoot ve Ivison, 1995; s. 112). Yunanistan'da Aigileia Adası'nda bulunan Laureotic Olympos Bazilikası yaklaşık 35 m. boyutlarındadır; altarı yaklaşık 80 cm-125 cm. olarak karşımıza çıkar (Jakobs, 1987, resim 13). Örneklerden de anlaşıldığı gibi kilisenin ve bemanın boyutları, altar boyutlarının belirlenmesinde etkendir.

Konya'da altara ait 8 eser belirlenmiştir. Bunlardan 1'i Konya Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen altar kaidesidir (AltK 1). Diğerleri 3 altar kaide levhası (AltKL 1- AltKL 3) ve 4 altar üst levhası (AltÜL 1- AltÜL 4) olarak Zazadin Han'da devşirme duvar malzemesi olarak karşımıza çıkar. Altar kaide levhası alt levha, altar levhası üst levha olarak da adlandırılabilinir. Altara ait parçalardan AltKL 1, AltKL 2, AltÜL 1-AltÜL 4 mermerden, AltK 1 ve AltKL 3 travertenden yapılmıştır. AltKL 1 mavi-gri Dokimeion mermeri ile dikkat çeker ve Niewöhner tarafından yayınlanmıştır (2007a, s. 281, no. 405). Levhalar genelinde dikdörtgen biçimlidir, sadece bir karemsi dikdörtgen formda levha bulunur (AltÜL 2; Resim 389; 120 cm. x 114 cm.). Günümüze bütünüyle ulaşan dikdörtgen formda altar levhalarının genişlikleri 48 cm.-84 cm., uzunlukları 118 cm.-136 cm. arasında değişmektedir.

Arkeoloji Müzesi'nde bulunan altar kaidesi arka ayaklarının üzerine oturur durumda iki arslan figürü ile dikkat çeker. Arslanlar arasında Latin haçı; arka yüzde çarkıfelek kabartması yer alır. Yüzyıllar boyunca Anadolu'da arslanın sayısız tasviri yapılmıştır, arslan hayvanlar alemindeki sınırsız gücü ile bir çok semboller taşır: Hıristiyan inancında arslan üçlü kimliği ile 'yaşam, ölüm ve dirilişi' sembolize eder; dolayısıyla ölülerin ve mezarların koruyucusudur (Ötüken, 2010, s. 555). Altar aynı zamanda rölikleri barındırması nedeniyle ölümle ilişkilendirilen arslan tasvirinin altarda kullanılması mantıklıdır.

Bizans görsel sanatlarında arslan oldukça önemli bir rol oynamakla birlikte, arslanın Bizans dünyasında algılanışı iki tezat biçimde karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan birincisi İsa'nın ve *basileus*'un (imparator) simgesi oluşu iken, ikincisi ise kükreyen bir canavar olarak, saflık karşıtı oluşudur ve özellikle İkonoklast imparatorlar III. Leon ve V. Leon ile ilişkilendirilir (Kazhdan ve Cutler, 1991, s. 1231-1232).

Tek arslan heykelleri genelinde mezar stelleri olarak kullanılmaları Bizans öncesi dönemlerden itibaren vardır. Konya Arkeoloji Müzesi'nde tek arslan heykelleri mezarlara konulmak amacıyla altar kaidesinde gördüğümüz formda tasvir edilmişlerdir (Buckler ve diğerleri, 1924, s. 31-33, resim 10-14).

AltK 1 altar kaidesi olarak kataloğa alınmış, işlevi sorunlu bir parçadır. Üzerindeki haç kabartma Bizans Dönemi'nde yapıldığını göstermekle birlikte arslanların tasviri Roma Dönemi stellerini hatırlatır. Parça belki de Roma Dönemi'nde mezar steli iken, Bizans Dönemi'nde haç eklenerek işlevi değiştirilmiş olabilir. Altar üst levhasını taşıyan kaide olarak kullanılmış olabileceği gibi *thalassa* da denilen din adamlarının seremonide rölikleri yıkaması için kullandığı kaide de olabilir. Benzer örneğini tespit edemediğimiz altar kaidesi arslan figürlerinin üslubu ile Erken Hıristiyan Dönemi'ne ait olmalıdır.

Zazadin Han'da bulunan alt levhalardan birisi bütünüyle günümüze gelmiştir, diğer ikisi yaklaşık ortadan kırıktır. Alt levhaların dört köşesinde ayakların oturması amacıyla kare biçimli yuvalar açılmıştır. AltKL 3'de yuvaların dördü de mevcuttur; AltÜL 1 ve AltÜL 2'de sadece ikisi görülür (Resim 387, 388-389). Bu üç parça da dört ayakla taşınan ve üstte bir levha ile birleşen altarlara aittir. AltKL 1'de ayrıca merkezde madalyon içinde haç kabartması karşımıza çıkar (Resim 385). Benzer formdaki altar kaide levhaları Erken Bizans Dönemi'nde Konya yakınlarında Obruk Han'da, Kütahya çevresinde Musa'da, Yenicearmutçuk'ta, Aizanoi'da, Pazarcık'ta, Pisidia'da Tahsin/Yağlıca'da ve

Paphlagonia'da (Niewöhner, 2007a, s. 231-233, 281, no. 224-227, 404, 406-408) ve Suriye'de Resafa'da görülür (Ulbert, 1986, levha 32/5)[130].

AltÜL 1-AltÜL 4 arasında yer alan ve duvar örgüsünde kullanıldıklarından diğer yüzleri görülemeyen levhalar üst yüzde kenarlarda kademeli profilli olmaları nedeniyle altar üst levhaları ile uyumludur (Resim 388-391). Benzer üst levhalar Erken Bizans Dönemi'nde Eskişehir Seyitgazi'de ve Demre Aziz Nikolaos Kilisesi kazı buluntuları içinde ayrıca Yunanistan'da karşımıza çıkarlar (Niewöhner, 2007a, s. 282, no. 409; Alpaslan, 1996, s. 242-243, kat.no. 175-176; Orlandos, 1952, s. 447-453).

Zazadin Han'daki altar levhaları kendi içlerinde değerlendirildiklerinde AltKL 1 ile AltÜL 1'in boyutları birbirleriyle uyumludur (Resim 385, 388) (136 cm. x 80 cm. ve 134 cm. x 83 cm.). Altar boyutu yaklaşık 35 m.lik Aigileia Adası'nda bulunan Laureotic Olympos Bazilikası altarı ile yaklaşık ölçüdedir; muhtemelen Karadağ 1 no.lu kilise yaklaşık boyutlarda bir kiliseye ait olmalıdır. Yaklaşık ortadan kırık diğer iki alt levhadan AltKL 2, restitüsyonu yapıldığında AltKL 1 ile yaklaşık boyuttadır (Resim 386, 385); AltKL 3 ise kısmen daha küçük boyutludur ve restitüsyonuna göre AltÜL 4 ile birlikte orta büyüklükte bir kilisede kullanılmış olabilir (Resim 387, 391). Alt ve üst levhalarıyla aynı altara ait oldukları düşünülen dört levha dışındaki diğer üç levha ayrı altarlara ait olmalıdır. Boyutlarıyla en küçük altar üst levhası olan AltÜL 3 muhtemelen küçük boyutlu bir kiliseye-şapele ait olmalıdır (Resim 390). AltKL 2 ve AltÜL 2, boyutlarıyla eşleşen diğer iki örnek gibi orta büyüklükte kiliselerde kullanılmış olmalıdırlar (Resim 386, 389).

7. 2. 3. Ambon

Kilisede bemanın ekseninde veya eksenin kuzey ya da güneyinde yer alan, din adamının vaaz için kullandığı, genellikle 4, 6 ya da 8 sütun üzerinde yükselen kürsüye ambon denir.

[130] Konya'da karşımıza çıkmayan altar masa ayakları Şile Kumbaba'da biri kare kesitli diğeri, daire kesitli olarak belirlenmiştir ((Peschlow ve diğerleri, 2002, s. 505, no. 182-183).

(Doğan 2005, s. 34). Bizans mimari plastiğinde önemli yere sahip olan ambonlar çeşitli tiplerde karşımıza çıkar. Bunlardan birisi tek merdivenli tiptir. Tek merdivenli tipte üzerine çıkılıp, kutsal kitaptan parçaların okunduğu podyum daire, çokgen ya da at nalı (sigma) biçimli olup, bunun bir yönünde ise merdivene ait düz, uzun bir bölüm yer alır. Örneklerinin Anadolu'da Kilikia'da, Anadolu dışında Ürdün, Gerasa ve Yunanistan'da yoğunlaştığı görülür (Aydın, 2002, s. 99). İkinci tip doğu-batı ekseninde çift merdivenli tiptir ve Anadolu'da oldukça yaygın kullanım görmüştür. Son tip ise ambon ve synthronon işlevinin birlikte görüldüğü Suriye tipidir. Ambonların ilk kayıtları 4. yüzyılın ikinci yarısındadır; ancak günümüze gelen ambonlar 5. veya 6. yüzyıllara aittir (Doğan, 2005, s. 34)[131]. Ayrıca Mercangöz'ün Priene tipi ambonları olarak belirlediği ambon merdivenleri de ayrı bir alt gruptur. Priene tipinde merdiven basamakları ile pek yüksek olmayan merdiven korkulukları monolit olarak yapılırlar. Genellikle yan yüzler bezemeli ve yan yüzlerle arka yüzlerde yuvarlak kemerli nişler vardır (Mercangöz, 1994c, s. 45-46; Mercangöz, 1996, s. 82).

Katalogda ambona ait bir merdiven yan levhası yer almaktadır ve yayınlıdır (AmbMYL 1; Resim 392) (Anabolu, 1988, s. 103; Kunduracı ve Mimiroğlu, 2011, s. 165, resim 1, 2). U. Peschlow'un yaptığı tipolojiye göre Konya'daki AmbMYL 1, yan levhanın yüzeyinin tamamen tek bir kompozisyon şeması ile doldurulduğu I. grup içine girmektedir (1994, s. 258). Ön yüzünde alçak kabartma tekniğinde tavus kuşu işlenmiştir.

Tavus kuşu içerdiği anlam açısından sevilen ve yaygın kullanılan bir figürdür. Bizans sanatı ikonografisinde ruhun ölümsüzlüğünü simgeleyen tavus kuşu farklı yerleştirimler ile karşımıza çıkar. Bunlardan birisi tek olarak yerleştirilmesi, diğeri karşılıklı simetrik yerleştirimidir. Bu yönüyle kiliselerin liturjik eşyaları üzerinde kullanılacak en uygun kompozisyondur (Parman, 2002a, 135-136). 4. yüzyıldan itibaren çok yaygın kullanılan ve cennet bahçesinde bir su kaynağından veya kantharostan kutsal suyu içen karşılıklı iki tavus

[131] Ambonlar bir çok araştırmacının ilgisini çekmiştir. Ambonlarla ilgili seçme yayınlar için bkz. Lassus ve Tchalenko, 1951, s. 75-122; Yazgaç, 1968, s. 162-164; Sodini, 1976b, 493-510; Sodini ve Kolokotsas, 1984, s. 94-120; Jakobs, 1987; Feld, 1989, s. 123-128; Peschlow, 1994, s. 255-260; Dennert, 1995, s. 137-149; Mercangöz, 1996, s. 81-98; Militsi, 1997-1997, s. 341-350; Aydın, 2003, s. 83-91.

kuşu kompozisyonu da ölümsüzlüğü simgeleyen bir diğer kompozisyondur. İlkçağ'da Samos Adası'nda Hera'nın da simgesi olan tavus kuşu, özellikle katakomblarda Hıristiyan dünyasının cennet bahçeleri ve cennet kuşu olarak değerlendirilir. Bu ikonografi Ortaçağ'da Hıristiyan inancı ile dinsel bir ikonografi çerçevesinde yorumlanarak resim sanatının mozaik, minyatür örneklerinde, lahitlerde, altar, ambon, templon arşitravı gibi taş öğeler üzerinde görülür. Erken Bizans dönemine ait olduğu düşünülen *Physiologos* Hıristiyan sanatındaki hayvan simgeleri için ana kaynaktır (Parman, 1993, s. 391).

Tavus kuşu bezemeli ambon merdiven yan levhasının benzerleri Afyon Müzesi'nde, Kütahya Müzesi'nde, Uşak Selçikler Deposu'nda (Parman, 2002a, s. 135-136, 141, 146, resim 68a, 79, 89) ve 6. yüzyılda Milas Müzesi'nde görülür (Mercangöz, 1996, s. 83-85). Parman levhalara tarihleme önerisi getirmemiştir; ancak yüksek kabartma tekniğinde ve gerçeğe yakın işlenmiş tavus kuşlarının Erken Dönem, stilize ve alçak kabartma tekniğinde işlenmiş olan tavus kuşlarının Orta Dönem'e tarihlendirilmeleri gerektiğini belirtmektedir (2002, s. 136).

Erken Dönem örnekleri yoğun olarak görülmekle birlikte bazı araştırmacılar İkonoklasmus Dönemi sonrasında taş malzeme ile yapılmış ambonların yapılıp yapılmadığına ilişkin fikirler öne sürmüşlerdir (Mathews, 1972, s. 179; Kazhdan, 1987, s. 422-426). U. Peschlow A. Kazhdan'ın verdiği örneklere dayanarak 9.-10. yüzyıllarda da ambon yapımının devam ettiğini belirtir (Parman, 2002a, s. 134)[132]. Ambon Geç Bizans Dönemi'nde de kullanılmaya devam etmiştir.

O. Kunduracı ve İ. M. Mimiroğlu makalelerinde Koyunoğlu Müzesi'nde sergilenen ambon merdiven yan levhasını tekniğinden ve paralel örneklerden dolayı Orta Bizans Dönemi'ne tarihlemektedirler. Ancak verilen paralel örnekler Milas örneği dışında tarihli değillerdir. 6. yüzyıl Milas örneğinin tarihlenmesi ise tavus kuşu nedeniyle değil, tipi ve üzerindeki asma

[132] Z. Mercangöz, U. Peschlow'un ve Dennert'in makalelerine dayanarak ambon merdivenlerinin plastik unsurlarıyla ilgili yayınların Orta Bizans Dönemi'nde yapılmış ambonların varlığını ortaya koyduğunu belirtmektedir (1996, s. 96). M. Dennert'in konuyla ilgili makalesi için bkz. 1995, s. 137-147.

yaprakları ve üzüm salkımları ile yapılmıştır. Konya'daki örnek üzerinde yer alan tavus kuşu stilize edilmiştir ve alçak kabartma tekniğindedir. Parman bu biçimde işlenmiş tavus kuşlarının Orta Bizans Dönemi'ne ait olduklarını ileri sürer. Ancak 9. yüzyıla tarihli İstanbul'da Müze'de bulunan bir levhada (Grabar, 1963, s. 97, levha 44/1) ve 12. yüzyıla tarihli Yunanistan Argos Müzesi'nde bir levha üzerinde görülen tavus kuşları son derece ayrıntılı biçimde işlenmiştir ve çok yüksek olmamakla birlikte alçak kabartma tekniğinde de olmayan tekniği ve üslubuyla Orta Bizans Dönemi'nde de Erken Dönem özellikleri gösterir biçimde tavus kuşlarının yapıldığının ispatıdır (Grabar, 1976, s. 110, no. 98). Bu nedenle teknik tek başına tarihleme kriteri olamaz. Konya Arkeoloji Müzesi'ndeki Kem 1 tavus kuşları içeren Erken Bizans Dönemi'ne ait bir kemer olarak katalogda yer alır. Ambon yan levhası üzerindeki tavus kuşu teknik ve üslup olarak 12. yüzyıl tavus kuşu tasvirlerinden çok Konya Arkeoloji Müzesi'ndeki Erken Dönem tavus kuşuna benzemektedir. Bu nedenle ambon merdiven yan levhasını 5.-6. yüzyıllara tarihlenir.

7. 2. 4. Kemer

Konya'da ikisi de Arkeoloji Müzesi'nde bulunan iki kemer yer alır (Kem 1, Kem 2; Resim 393-395). Kemerlerin işlevi sorunludur. Kemerler liturjik öge olarak Orta Bizans Dönemi'nde bazen kiboriumda altar üzerinde karşımıza çıkar (Orlandos, 1952, s. 473, 476, 478-439, resim 434, 437-439; Rusconi, 1971, s. 433, resim 4; Doğan, 2003, çizim 3). Templon girişinde de sütunların üzerine oturan kemerlerin kullanıldığı görülür (Orlandos, 1952, s. 531, resim 497; Tronzo, 1987, resim 4; Walter, 1993, resim 3).

Aynı zamanda pencere kemerleri de mevcuttur. Kem 1'in ilk resimlerinden biri G. L. Bell'in arşivinde yer almaktadır. Selçuklu Sarayı'ndan İsviçreli misyoner Bayan Geber'in bahçesinde yer aldığını belirtmekte ve eser türünü pencere kemeri olarak vermektedir[133]. Mezarlarda, arkasolium girişlerinde de kemerli girişler görülür (Underwood, 1966, s. 51-

[133] Bkz. Gertrude Bell Archive (t.y.). Erişim: 22 Mart 2011, http://www.gerty.ncl.ac.uk/photos_in_album.php?album_id=9&start=230
Bayan Weber'in kimliğini aynı websitesi'nde yer alan 10 Mayıs 1905 tarihli günlüğünden öğrenmekteyiz.

52). Çift açıklıklı kemerin tek benzer örneği Korinth'te tespit edilmiştir. Yayında herhangi bir tarihleme yapılmayan kemerin işlevi levha olarak geçmektedir (Scranton, 1957, s. 122, no. 185). Kemerde açıklıklar arasında Malta haçı ve ve profilli açıklıklar üzerinde geisipodes işlenmiştir. Bezemesi ile Erken Bizans'a ait olduğunu düşündüğümüz kemer kesinlikle bir levha olamaz. Pencere kemeri olarak ya da kiboriumda benzerini tespit edemediğimiz Kem 1'i türünden dolayı diğer kemerle aynı gruba dahil ettik (Resim 393).

Kemer üzerinde daha önce motiflerini tartıştığımız kantharostan çıkan sarmaşık yaprakları, tavus kuşları, örgü motifi, kıvrık dallı bezemeler eseri 5.-6. yüzyıllara tarihlememizi gerektirir. Nitekim Priene'de Erken Bizans Dönemi'ne ait bir levhadaki tavus kuşlarının üslubu Konya örneği ile benzerlik gösterir. Ancak ortada kantharos yerine haç işlenmiştir (Westphalen, 2000, s. 280, resim 8). Kantharostan su içen tavus kuşu tasvirinin resim sanatındaki güzel bir örneği Ravenna'da 5. yüzyıla tarihli Galla Placidia'da mozaik uygulaması olarak bulunmaktadır (Grant, 1998, s. 84, resim 20). İtalya'da 4.-6. yüzyıllara tarihli kiliseleriyle tanınan Grado'da son derece ince işçilikli bir korkuluk levhası üzerinde kantharostan su içen tavus kuşları görülür (Terry, 1987, s. 97, resim 20)

İkisi de mermerden yapılmış olan kemerlerden Kem 2 beyaz Afyon mermeri ile dikkati çeker. Arka yüzde yarım bırakılmış kazıma motifler kesilmiş görünümdedir. Boyutları nedeniyle de eser orijinalinde bir levha olabilir; sonraki işlevinde kesilerek kemere dönüştürülmüş olduğu düşünülmektedir. Üzerinde yer alan rozet, örgü, kabara gibi motifler teknik ve üslup açısından Konya'da 10.-11. yüzyıllara tarihlenen eserlerle uyumludur (Resim 394-395). Uşak Selçikler'de ve İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde bulunan 11. yüzyıla tarihli kemerler üslup açısından benzer örnekler arasındadır (Fıratlı, 1970, s. 113, resim 13-15, 18, 19; Mendel, 1914, s. 505, no. 705).

7. 2. 5. Kathedra

Kathedra piskoposun tören makamı ya da koltuğu anlamındadır; synthrononda yani apsisteki oturma sıralarının merkezinde en üstte yer alır. Genellikle monolit koltuk biçimli,

taş, ahşap veya Maximianus Kathedrası'nda olduğu gibi fildişinden yapılmıştır. Erken Dönem'de liturji sırasında piskopos homiliyeleri okurken kullanır. Piskoposun rahiplerin arasında oturuşu, İsa'nın havarileri arasındaki görüntüsü ile özdeşleştirilir (Doğan, 2005, s. 36).

Yayınlarda kısmen de olsa kathedralara değinilir. Konya'daki tek kathedra İstanbul örneğine karşılaştırma örneği olarak bir resimle H. Tezcan tarafından yayınlanmıştır (1989, s. 369, resim 537). Tezcan, 5.-6. yüzyılda İstanbul Topkapı Sarayı dördüncü avlusunda Hekimpaşa kulesinin arka duvarında bulunan bir kathedrayı yayınlamıştır (Tezcan, 1989, s. 368-369, resim 535, 536). Anadolu'da Çorum'da 10.-11. yüzyıla ait bir kathedra bulunmaktadır (Keskin, 2010a, s. 168-170, kat.no. 116). A. C. Orlandos kitabında Anadolu dışında bulunan pek çok örneğin çizimine yer vermiştir (1952, s. 503-509). Aynı zamanda Porec'teki Euphrasius Katedrali'ndeki kathedra da yayınlı örnekler arasındadır.

Konya'daki Kat 1 müzeye, KPB 1 gibi Ereğli'den getirilmiştir ve kaliteli Dokimeion mermerinden yapılmıştır (Resim 396-398, 228-231). Her iki eser de tarihlendirmesi ve malzeme kalitesi ile Ereğli'de bulunan aynı kilisede kullanılmış olmalıdırlar. Kathedranın üzerinde arkalık kısmında içleri bitkisel bezemeli daireler görülür. Sol yanda ise iki şeritli çerçevesiyle düğümlenerek bağlanan daire içinde alternatif sıralı altı sivri, altı yuvarlak yapraktan oluşan çiçek motifi karşımıza çıkar; motif oldukça plastik etkilidir. Çiçek motifi 11. yüzyılda Ohrid Ayasofyası'nda bulunan templon payeleri üzerinde ve Bari Aziz Nikolaos Müzesi'nde bir lahit levhasında karşımıza çıkar (Grabar, 1976, s. 71-72, 41/b; Salvatore ve Lavermicocca, 1980, s. 104-107, no. 14). Benzer örneğini tespit edemediğimiz kathedra üzerindeki motifler üslup olarak Orta Bizans Dönemi özellikleri yansıtmaktadır.

7. 3. DİĞER TAŞ ESERLER

7. 3. 1. Levha

Levhalar Bizans dini ve sivil mimarisinde çok çeşitli amaçlarla karşımıza çıkmaktadır. Dini

mimaride mimari ögelerin ve liturjik amaçlı kuruluşların bir parçasıdır. Mimari öge olarak bazilikalarda yan nefleri orta neften ayırmak için ve galerilerde sütun veya paye dizileri arasında korkuluk niteliğinde, duvar veya zemin kaplamalarında; liturjik kuruluşlarda templonlarda sütun veya paye aralarını kapatmak amacıyla, solealarda payeler arasında, ambonlarda podyum korkuluğu ya da merdiven yanağı, altarlarda alt ve üst levhalar olarak ya da kutu biçimli altarlarda kullanılırlar (Alpaslan, 1996, s. 167; Ötüken, 2006a, s. 290). Ayrıca kathedralarda, lahit biçimli rölikerlerde, vaftiz teknelerinde, lahitlerde ve Uşak Selçikler'de, Demre Aziz Nikolaos Kilisesi kazılarında ve Kariye Cami örneklerinde görüldüğü gibi mezarları kapatmak amacıyla kullanılırlar (Fıratlı, 1970, resim 16, 17; Ötüken, 2005, s. 113, resim 2; Hjort, 1979, s. 264-265, resim 88, 89). Levhaların mezar taşı olarak kullanıldığı da görülür; bu türde olanlar çoğunlukla haç ile bezenmiştir.

Templonun kutsallığı ve liturjik performansın sağlandığı yer olarak halktan izole bir alan olması anlaşılır bir durumdur: Din adamları ile meslekten olmayanları birbirinden ayrı tutmak. Ancak kiliselerde orta nef ve yan neflerin levhalarla neden birbirlerinden ayrıldığı araştırmacıların dikkatini çeken bir önemli bir husus olarak öne çıkar. Bunun sebebi de inananları kendi içinde gruplamak olmalıdır (Peschlow, 2006, s. 54).

Levhaların kiliselerde nerede kullanıldıklarını, işlevlerini tam olarak anlamak genelinde özgün buluntu yerlerinde olduklarında kesinlikle bilinebilir (Parman, 2002a, s. 161). Ayrıca müzelerde bulunan, devşirme kullanılmış ya da kazılarda ele geçen levhaların boyutları ve bezemeleri kullanım yerlerine ilişkin veri sağlamaktadır. Kalınlığı 5 cm.-10/11 cm. olan levhalar vaftiz teknesi, lahit ve lahit biçimli röliker türünde eserler için uygundur. Bir yüzü motifli levhalar templon, solea, ambon, altar gibi liturjik ögeler için düşünülmelidir. 5 cm.-10 cm. kalınlığındaki levhalar bu tür ögelere ait olmalıdır. 10 cm.-15 cm. kalınlığındaki levhalar ise ambon podyum levhası ya da merdiven yan levhası olabilirler. İki yüzü motifli levhalar genellikle nef ayrımlarında ve galerilerde korkuluk levhası niteliğinde kulllanılmış olmalıdırlar (Alpaslan, 1996, s. 322-323).

Levhaların bulundukları yere sabitlenmeleri amacıyla yan yüzlerde bazen alt ya da üst yüzlerde oyuklar açılır. Ayrıca payelerin kenarlarında açılan oyuklar arasında sıkıştırılırlar. Bazen de sabitleştirme levha üstü ya da levha kaidesi adı verilen trapez kesitli ögeler levhanın üst veya altına oturtulmasıyla sağlanır. Bu ögelerin dar yüzü, levhanın oturtulması için uzunlamasına oyuk yapılabilir veya kimi örneklerde iki yan yüzündeki geçiş ögeleriyle paye ile ilişkisi sağlanır (Alpaslan, 1998, s. 235). Nef ayrımlarında ise yerleştirme iki şekilde yapılır: Birinci yöntem sütun kaidelerinde açılan dikey oyuk/oluklara yerleştirilmeleridir; ikinci yöntem ise levhanın alt kısımda kaidenin profiline uygun biçimde kesilmesidir (Peschlow, 2006, s. 54). İkinci durumda genellikle kaide üzerinde profilin devam etmesinden çok kesildiği görülür ve yarım bırakılmış bir bölüm bulunur.

Korkuluk levhalarının İstanbul'da 5.-6. yüzyıllara ait kiliselerde kullanıldıkları bilinmektedir. İstanbul dışında Perge A Bazilikası, Phrygia'da Hierapolis Başpiskoposluk Kilisesi'nde, Efes Aziz Ioannes Kilisesi'nde bulunan sütun kaideleri üzerindeki oyuklardan söz konusu kiliselerde de korkuluk levhaları ile ayrıma gidildiği görülmektedir (Peschlow, 2006, s. 55-56).

Levhalar sivil mimaride de kullanılmıştır. Bunun en güzel örneklerinden birisi Antakya'nın doğusunda Suriye'nin Dehes köyünde 4. yüzyıl ve 6. yüzyılda iki aşamalı olarak inşa edilen evlerden birisinde görülmektedir. Evin ikinci katında verandada korkuluk levhası olarak kullanılmış olan levhalar bezemesiz ya da merkezde madalyon içinde çiçek motiflidir (Foss, 1997, s. 202-203, resim 9).

Konya'da 60 levha saptanmıştır. Yapılara göre dağılımı yapıldığında sayısal dağılım şöyledir: Konya Arkeoloji Müzesi'nde 6 (Lev 1-Lev 6), İnce Minareli Medrese Taş ve Ahşap Eserleri Müzesi'nde 1 (Lev 7), tümü devşirme olarak kullanılmış olarak Konya Kalesi'nde 1 (Lev 8), II. Kılıç Arslan Türbesi'nde 1 (Lev 9), Kapı Camii'nde 1 (Lev 11), Şeyh Alaman Türbesi'nde 1 (Lev 12), Karacihan Çeşmesi'nde 2 (Lev 13, Lev 14), Şeref Şirin Çeşmesi'nde 1 (Lev 15) ve Zazadin Han'da 45 (Lev 16-Lev 60).

Levhalar malzeme açısından değerlendirildiğinde 31'inin traverten (Lev 5, Lev 6, Lev 8, Lev 10, Lev 11, Lev 17, Lev 20-Lev 23, Lev 25, Lev 26, Lev 30, Lev 31, Lev 33-Lev 35, Lev 37, Lev 38, Lev 40, Lev 41, Lev 45, Lev 46, Lev 48-Lev 50, Lev 56-Lev 60), 21'inin mermer (Lev 1-Lev 4, Lev 7, Lev 9, Lev 12-Lev 15, Lev 18, Lev 19, Lev 24, Lev 27-Lev 29, Lev 32, Lev 42, Lev 43, Lev 47, Lev 53), 5'inin kireç taşı (Lev 16, Lev 44, Lev 51, Lev 54, Lev 55), 2'sinin Sille taşı (Lev 39, Lev 52) ve 1'inin bazalt malzeme ile yapıldığı görülür (Lev 36). Levhalarda kabartma tekniğinin uygulandığı görülür; ayrıca az sayıda eserde kazıma ve ajur teknikleri de kullanılmıştır.

Levhaların boyutları ve bezemeleri ile değerlendirilmesi daha önce de belirtildiği gibi işlevleri hakkında önemli kriterlerdir[134]. Konya'da bulunan levhaların bir kısmı kırık olarak günümüze ulaşmıştır. Bütünüyle günümüze gelen levhaların büyük bir kısmı ise devşirme olarak kullanıldıklarından kalınlıkları alınamamıştır. Müzelerde sergilenen levhalardan Lev 1, Lev 5-Lev 7 boyut ve bezemeleri açısından templonda kullanılmış olabilirler (Resim 399, 404-407). Bu levhaların kalınlıkları 9 cm. ile 12 cm. arasında değişir. Lev 2 ise 8 cm. kalınlığındadır ve iki yüzde bezemelidir; muhtemelen korkuluk levhası olarak kullanılmak amacıyla yapılmıştır. Kalınlık veren diğer levhalardan Lev 8 21 cm., Lev 35 29 cm. ve Lev 60 23 cm.dir (Resim 408, 435, 460). Söz konusu kalınlıklar levhaları kalın levha olarak değerlendirmemize yol açmaktadır; ayrıca bu tür kalın levhalar liturjik kuruluşlarda kullanılan levhalar için oldukça kalındırlar. Lev 8 bezemesi ile korkuluk levhası olarak kullanılmış kalın bir levha olabilir (Resim 408). Lev 35 haç kabartmalıdır ve mezar taşı olarak kullanılmak amacıyla yapılmış bir levha olmalıdır (Resim 435). İznik Ayasofya'sında 25 cm.-33 cm. kalınlığında haç kabartmalı levhalar işlevi bilinmeyen eser grubunda ele alınmıştır (Ötüken, 1996, s. 250, levha 44/2).

Korkuluk işlevinde ve templonda kullanılan levhaların genellikle yüksekliği 80 cm.-110 cm. arasındadır[135]. Katalogda yer alan ve bütünüyle mevcut levhaların ortalama yüksekliği de bu boyutlarla uyumludur. Fakat bazı levhalar yükseklikleri ile dikkat çeker. Yüksek

[134] Levhaların boyutları için bkz. Ek 10.
[135] Geniş kapsamlı levha boyut listesi için bkz. Alpaslan, 1996, s. 418-429.

levhalardan Lev 28 145 cm., Lev 34 200 cm., Lev 37 160 cm., Lev 42 190 cm., Lev 43 kırık durumda 165 cm.dir (Resim 428, 434, 437, 442-443). Lev 34, Lev 37 ve Lev 43 özellikle yüksektir. Lahitlerde kullanılan levhalarla boyut olarak uyumlu olmakla birlikte, üzerlerinde görülen haçların dikey durumda olmaları lahit levhası olmadıklarını düşündürür.

Yayınlarda az sayıda da olsa yüksek levhaların Bizans mimarisinde kullanılmış olduğu görülmektedir[136]. Yunanistan'da, Ege adalarında ve Makedonya'da bulunan bazı yapılarda yan neflerden orta nef görüşünü engellemek amacıyla yüksek stylobat ve yüksek korkuluk levhalarının kullanıldığı bilinmektedir. Bu tür bir düzenleme başka yerleşimlerde de olmalıdır; ancak günümüze gelemediklerinden bilinmezler. Yan nefler ve orta nefin birbirinden soyutlanmasına Anadolu'da Karia'da Aphrodisias Katedrali'nde de rastlanmaktadır. Burada stylobat 50 cm. kot farkı oluşturur; korkuluk levhaları da 117 cm. yüksekliğindedir. Yani toplamda orta boylu bir insandan bile yüksek bariyer konularak izolasyon sağlanır. Bu durum nefler arasında sadece fiziksel bir ayrım değil, aynı zamanda görsel olarak da ayrım yapıldığının göstergesidir. Öyle ki, Orta Bizans Dönemi'nde Kalenderhane Camisi'nde 6. yüzyıla tarihli devşirme bir korkuluk levhasının 170 cm. olduğu görülür. Ancak bu tür yüksek levhaların kilise mimarisindeki özgün kaynağını söylemek güç olmakla beraber, dinsel bir kontext kökenli oldukları düşünülebilinir (Peschlow, 2006, s. 61-62)[137]. Priene'de sütunların üzerindeki oyuklardan levhaların yerden 60 cm. kadar yükseklikte bir kaide üzerinde konduğu ve levhaların kendi yüksekliğinin de 90 cm.-100 cm. arasında olduğu düşünüldüğünde burada da halk ve kutsal alan arasında görsel bir ayrıma gidildiği görülür (Westphalen, 2000, s. 279). Levhaların yüksek olarak yapılmasını, kaide ya da yüksek stylobata gerek kalmaması amacıyla açıklamak mümkün olabilir.

[136] Templonlarda kullanılan levhalar için bkz. Orlandos, 1952.
[137] U. Peschlow İstanbul'da Orta Bizans Dönemi'nde benzer başka levhaların da bulunduğunu söylerken işlevleri ve kökeninin bilinmediğini de ekler (2006, s. 62, dn. 22).

Anadolu'dan bir diğer örnek Dereağzı'ndadır. Kırık olarak günümüze gelmiş 9.-10. yüzyıllara ait bir korkuluk levhasının, restitüsyonuna göre yüksekliği 150 cm.-160 cm. civarındandır (Morganstern, 1986, s. 25, resim 1, 2)[138]. Ayrıca, 11. yüzyıl sonrasından itibaren özellikle Yunanistan'da başlayarak Bizans sonrası dönemde de devam eden, templonun tamamen kapalı hale gelmesi ile yüksek levhalar kullanılmış olabilir. Günümüze ulaşmış Geç Bizans Dönemi örneklerinde 190 cm. yüksekliğindeki üzeri pilasterle kaplanmış ve resimlenmiş templon levhaları görülür. Bu yükseklik halkın kutsal alanı göremeyeceği kadar yüksek, fakat apsisteki duvar resimlerini görebileceği kadar alçaktır (Gerstel, 2006, s. 136). Kariye Camii'nde 10.-11. yüzyıllara tarihli 80 cm. x 175 cm. boyutlarında ve 5.2 cm. kalınlığındaki mezar kapakları da levha biçimlidir (Hjort, 1979, s. 264-265, resim 88, 89). Ayrıca Selanik Bizans Müzesi'nde çok sayıda pseudo-lahit (yalancı lahit) parçaları sergilenmektedir. Yüksek levhalar ayrıca mezar şapellerinde mezarı, lahdin veya altarın bulunduğu bölümü ayırmak için de kullanılmaktadır. Belki de bu örnekler Konya'daki yüksek levhaların işlevini açıklayabilir.

Yüksek levhalar dışında Konya'da bulunan küçük levhalar da dikkat çeker. Bunların işlevi de sorunludur. Lev 21 ve Lev 26 haç biçimli mezar kapısı formunda yapılmış levhalardır; boyutları ile mimariden çok mezarlarda ya da lahitlerin dar yüzü olarak kullanıldıkları düşünülmektedir (Resim 421, 426). Kapı formunda mezar taşı Phrygia'da Çeşmeli Zebir'de (Ramsay, 1906a, s. 81, resim 50) ve Bithynia'da Kıranışık'ta küçük boyutlu levha biçiminde karşımıza çıkar (Ötüken, 1996, s. 262, levha 46/3).

Konya'da belirlenen levhalar motif çeşitlemeleri ile zenginlik sergilerler. Kullanılan motifler arasında geometrik ve bitkisel motiflerin yanı sıra hayvan figürleri de karşımıza çıkmaktadır. En yoğun görülen bezeme ögesi ise çeşitli formlarda haçlardır.

Arkeoloji Müzesi'nde yer alan Lev 1 beyaz Afyon mermeri ve kaliteli işçiliği ile dikkat çeken oldukça zarif bir parçadır ve müzeye Konya-Akşehir arasında Tepeköy'den

[138] Mevcut durumuyla boyutlar 41 cm. x 88 cm.dir.

getirilmiştir (Resim 399). Üstte profilli olup, ortada konsantrik daireler içinde altı sarmaşık yaprağı *Christogram* oluşturur. Aynı motif İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde 6. yüzyıla tarihli bir lahit üzerinde (Tezcan, 1989, s. 286-288, no. 378) ve Porec Euphrasius Katedrali'nde Erken Dönem'de karşımıza çıkar (Terry, 1988, resim 67). Köşelerde palmet yaprakları yer alır. Palmet yaprakları Ödemiş Müzesi'nde bulunan bir levha ile oldukça benzer üsluptadır; ancak Konya'daki örnekte yapraklar içe, Ödemiş'teki örnekte dışa dönük işlenmiştir (Mercangöz, 1994b, s. 26, resim 1). Selanik'te Bizans Müzesi'nde bulunan konsantrik daireler içinde *Christogram*'lı levha Konya örneği ile teknik, üslup ve motif açısından oldukça benzerlik gösterir. Levha 5.-6. yüzyıllara tarihlidir[139]. Yayınlarda benzerini tespit edemediğimiz levha Selanik'teki örnek ile çağdaş olmalıdır.

Geometrik ve bitkisel motiflerin birlikte kullanıldığı sarımtırak beyaz Dokimeion mermerinden Lev 2 ve Lev 9 olarak tanıtılan iki levha oldukça ince işçilikleri dikkat çeker (Resim 400-401, 409). Lev 9 kabartma tekniği dışında ajur ile de bezenmiştir. Lev 2'deki eşkenar dörtgenin çapraz eksenlerindeki yarım dairelerin birbirlerine içbükey eğrilerle bağlandıkları geçmeli kompoziyonlar Konya'da ve çevresinde 10.-11. yüzyıllarda gördüğümüz bir motiftir. Lev 9'daki kıvrık dal ve palmet 9.-10. yüzyıllardan itibaren görülen İstanbul kaynaklı bir motiftir (Alpaslan, 1996, s. 351). Ajur tekniğin paraleli Seyitgazi Müzesi'nde karşımıza çıkar (Parman, 2002a, s. 168, resim 117). Levha teknik, motif ve üslup açısından 10.-11. yüzyıllara tarihli olmalıdır. Lev 9 ile Lev 2'de görülen malzeme kalitesi, I. İzzeddin Keykavus Türbesi'nde bulunan ve Phrygia üslubunu yansıtan TA 5 ile paralellik göstermektedir (Resim 377-378). Aynı plastik etki Kem 2'de de karşımıza çıkmaktadır (Resim 394-395).

Lev 5, Alaeddin Tepesi'ndeki bir hafriyat çalışması sırasında bulunarak müzeye getirilmiştir ve Orta Bizans Dönemi'nin tipik eşkenar dörtgenle bağlanan düğümlü dairelerden oluşan kompozisyona sahiptir (Resim 404). Genelinde eşkenar dörtgen içinde haç ya da çiçek motifleri yer alır. Konya örneğinde haç ile karşımıza çıkan kompozisyonun

[139] Selanik'teki levhanın yer aldığı elektronik kaynak: The Early Christian Period (t.y.). Erişim: 18 Kasım 2011, http://www.mbp.gr/html/en/mo_paleoxr.htm#

benzerleri 10.-11. yüzyıllarda Akşehir'de Ulu Cami'de (Yıldırım, 2006, s. 100, kat.no. 88), Afyon, Eskişehir ve 10.-11. yüzyılda Uşak Müzeleri'nde (Parman, 2002a, s. 124-125, 171-172, resim 49-51, 125), 11. yüzyılda Atina Bizans Müzesi'nde (Mavroidi, 1999, s. 134, no. 180), Nea Moni'de (Bouras, 1982, s. 118, resim 102) ve Bari Aziz Nikolaos Müzesi'nde karşımıza çıkar (Salvatore ve Lavermicocca, 1980, s. 114, no. 25). Konya örneği de benzer örnekler gibi 10.-11. yüzyıllar içinde değerlendirilmelidir. Alaeddin Tepesi'nde bulunan Aziz Amphilochios Kilisesi'nin ya da Metamorphosis Kilise'nin Orta Dönem templonunda kullanılmış olmalıdır. Levha üslup olarak G. L. Bell'in arşivinde yer alan Aziz Eustathios Kilisesi'nde dağınık olarak bulunan levha ile benzerlik göstermektedir (Resim 12).

Hayvan figürlü levhalardan Lev 3 düğümlü kareler içinde sfenks, kartal, aslan ve geyik içerir; ayrıca aslan ve geyik mücadelesi tasvir edilmiştir (Resim 402). Lev 4 düğümlü karelerden oluşan kompozisyonuyla Lev 3 ile bütünlük göstermektedir (Resim 403). Bu örnekte kareler içinde haç ve çiçek rozetleri yer alır. Alt kısımda yine aslan ve geyik mücadelesi görülmektedir. Düğümlü kareler içinde haç motifli levha günümüze ulaşmayan Meram'daki Aziz Eustathius Kilisesi'nde vardır[140]. Düğümlü kareler içinde çiçek rozetleri ve motifleri bulunan çok benzer bir örnek Savatra'da (Yağlıbayat) bulunan bir altar levhasında karşımıza çıkar (Belke ve Restle, 1984, s. 222-223, resim 58). Athos Dağı'nda Lavra'da 11. yüzyılda levhalarda (Grabar, 1976, levha 40/a) ve Bari'de Aziz Nikolaos Müzesi'nde 12. yüzyıla ait bir kornişte de aynı kompozisyon görülmektedir (Salvatore ve Lavermicocca, 1980, s. 126, no. 49).

12.-13. yüzyıllara ait Bizans taş eserlerinde hayvan tasvirleri farklı türdeki eserlerde karşımıza çıkar. 6. yüzyılda başkent ambonları ve kürsü levhalarında genelinde haç ve *Christogram* gibi liturjik motifler tercih edilirken; geç Ortaçağ'da sembolik nitelik taşıyan hayvan tasvirlerinin çoğaldığı dikkati çeker; tekil hayvan tercihinde geyik ve koç tercih edilir (Ötüken, 2010, s. 556).

[140] Levha için bkz. http://www.gerty.ncl.ac.uk/images/D_143.jpg.

Lev 7, İnce Minare Taş ve Ahşap Eserler Müzesi'nde kubbeli iç avluda sergilenmektedir, ilk olarak Y. Demiriz tarafından bir makale olarak (1969-1970, s. 221-230); daha sonra V. M. Tekinalp ve Y. Erdemir tarafından yayınlanmıştır (2006, s. 110-111; 2009b, s. 56-57). Tekinalp ve Erdemir, Demiriz'in değerlendirmesini tekrar ederler. Levhanın ön yüzünde hayvan ve insan figürlü bezemeler, arka yüzünde Golgotha Tepesi'ni sembolize eden basamaklar üzerinde haç ve kuş figürleri işlenmiştir (Resim 406-407). Demiriz, levhanın iki yüzünün de Konya'nın Selçuklu egemenliğinde olduğu 13. yüzyılda bir kilise için Türkleşmiş bir Hıristiyan usta ya da Bizans sanatını oldukça iyi tanıyan bir Selçuklu usta tarafından yapılmış olduğunu önermektedir (Demiriz, 1969-1970, s. 229-230).

Bizans sanatında hayvan figürleri sadece sütun başlıklarında değil, tüm süslemeli taş eserlerde oldukça popüler bir temadır. Erken örneklerde daha ayrıntılı ve realistik bir üslup görülürken, İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde bulunan 10. yüzyıla ait aslan-geyik mücadeleli bir levhada ve Antalya Arkeoloji Müzesi'nde tek aslanlı levhada da görüldüğü gibi Orta Bizans Dönemi'nde hayvan tasvirlerinde üsluplaştırmaya gidildiği izlenir (Alpaslan, 2001b, s. 194, resim 12). Demre'de Aziz Nikolaos Kilisesi'nde aslan ve geyik mücadeleli levha O. Feld ve U. Peschlow tarafından Orta Bizans Dönemi'ne ve 12. yüzyıla, Alpaslan tarafından ise 9.-10. yüzyıla tarihlenmiştir (Feld, 1975, s. 375-376; Peschlow, 1990, s. 236; Alpaslan, 1996, s. 108-109, kat.no. 40). Yine Demre'de 12. yüzyıla tarihli tek arslan figürlü levha ilgi çekici tekil hayvan tasvirli bir örnektir (Ötüken, 2006b, s. 301, resim 2). Hayvan tasvirli levhalar Selçuk Arkeoloji Müzesi'nde (Ulbert, 1969-1970, levha 74) ve Banaz'da Hasanköy'de bir lahit üzerinde görülür (Fıratlı, 1970, resim 77). Sfenks, Venedik San Marco'da 11. yüzyıl levhalarında tasvir edilmiştir (Grabar, 1976, levha 48). Kuş motifi Likya Bölgesi'nde Erken Hristiyan Dönemi'nde Muskar, Alakilise (Harrison, 1972, s. 189-190, 193, resim 2, 6, 7, 15) ve Xanthos gibi yerleşimlerde (Sodini, 1976a, s. 342) ve Porec Euphrasius Katedrali'nde (Terry, 1988, resim 157) görülmekle birlikte Konya örneğindeki üslupsal açıdan daha geç bir dönemdir.

Konya'da bulunan hayvan figürleri, geometrik ve haç motifleri içeren levhalardan Lev 3 ve Lev 4 teknik ve üslup olarak 11.-12. yüzyıllarda templon ya da ambonda kullanılmak

amacıyla yapılmış olmalıdırlar (Resim 402-403). Söz konusu iki levha üslupsal olarak paralellik göstermektedir. Motifleri çevreleyen birbirleriyle düğümlerle bağlanan kareleri oluşturan şeritler aynı formda karşımıza çıkarlar. Dışbükey kabartılmışlardır. Düğümlerin ortası Lev 3'te daha geniş daire biçimliyken, Lev 4'te daha küçük işlendiği görülür. Üslupsal benzerlik, motiflerde çeşitlemeye gidilmesi ve boyutlarının birebir aynı olmaması ile beraber aynı kilise içinde farklı kuruluşlarda kullanıldıklarını düşündürür.

Lev 7'deki haçın üslupsal açıdan çok yakın bir benzeri Bari Aziz Nikolaos Müzesi'nde 10.-11. yüzyıllara tarihli bir levhada karşımıza çıkar (Salvatore ve Lavermicocca, 1980, s. 109, no. 17). Levha, kompozisyon olarak Lev 3 ve Lev 4 ile benzerdir; çerçeveleri oluşturan şeritler dışbükey kabartılmıştır; düğüm ortaları Lev 3 gibi geniş daire biçimlidir. Ancak hayvan motifleri ve bitkisel bezemeler üslup açısından, Arkeoloji Müzesi'ndeki levhalardan ayrılırlar. Boyut olarak Lev 4 ile yakınlık gösterir. 12. yüzyılın sonu 13. yüzyılın başlarında Selçuklu Dönemi'nde Konya'da Aziz Georgios Kilisesi'nin yapıldığı kaynaklardan bilinmektedir (Belke ve Restle, 1984, s. 177). Bu levha Bizans ve Selçuklu üsluplarının bir sentezi olarak bu dönemde söz konusu kilisede kullanılmak amacıyla, Demiriz'in de belirttiği gibi Türkleşmiş bir Hıristiyan usta ya da Bizans sanatını oldukça iyi tanıyan bir Selçuklu usta tarafından yapılmış olmalıdır.

Hayvan figürlü bir diğer levha olan Lev 6 daha önce tartışıldığı gibi Erken Dönem üslubunda kantharostan su içen tavus kuşları ve üstte dört sivri yapraklı çiçeklerden oluşan kompozisyonun yarım uygulaması olan iki sivri yapraklı çiçek bezemelidir (Resim 405). Bu bezeme üslubu ile 5.-6. yüzyıllarda Konya ve çevresinde bulunan lentolarda da görülmektedir. Levha 5.-6. yüzyıllara ait olmalıdır.

Lev 8, Konya Kalesi'nde devşirme olarak kullanılmış kırık bir parçadır. Templon arşitravları için kalın olan levha ön yüzünde daire içinde altı sivri yapraklı çiçek

bezemelidir (Resim 408)[141]; merkezde Lev 5 gibi içi bezemeli düğümlü daire görülür (Resim 404). Eksenlerde küçük dairelerle düğümlenen merkez daire kompozisyonu Atina Panagia Gorgoepekoos'ta cephede devşirme olarak kullanılmış levhada karşımıza çıkar. Eser tarihlenmemiştir (Mango, 1963, resim 3). Ancak bu örnekte köşede görülen daire içinde çiçek merkez motifle bağlanmamakta, bağımsız durmaktadır. Benzer kompozisyonda bir levha 11. yüzyılda Amorion'da karşımıza çıkar (Ivison, 2008, resim 19). Çiçek rozeti Amorion'da Orta Bizans Dönemi levhasında (Lightfoot ve diğerleri, 2007, s. 374, resim 27) ve benzerini 10.-11. yüzyıllarda Bari Aziz Nikolaos Müzesi'nde gördüğümüz üslupta karşımıza çıkar (Salvatore ve Lavermicocca, 1980, s. 101, no. 7). Levha motif ve üslubu ile 10.-11. yüzyıllar arasına ait olmalıdır.

Şeref Şirin Çeşmesi'nde aynalık olarak kullanılmış Lev 15 konsantrik daireler içinde yivlerle bezelidir (Resim 415). Yiv genelinde Erken Bizans Dönemi eserlerinde sıkça görülen bir bezeme ögesidir. Orta Dönem'de de az sayıda örnekte görülmesine karşın, teknik ve üslup iki dönemi birbirinden ayırır. Benzer örneğini tespit edilemeyen levha teknik, motif ve üslubuyla 5.-6. yüzyıllar arasına tarihlenir.

Konya'da bulunan levhaların bir çoğu sadece haç ile bezenmiştir. Haçlar Malta ve Yunan haçı formunda karşımıza çıkarlar. Levhalarda kabartma veya kazıma haç motifi kullanımı Erken Bizans Dönemi'nin sembolik nitelikte yaygın bir özelliğidir (Terry, 1988, s. 31). Kabartma ve kazıma tekniklerinde sadece haç bezemesi içeren levhalar Lev 10-Lev 12, Lev 16, Lev 17, Lev 20-Lev 22, Lev 24, Lev 26-Lev 28, Lev 31, Lev 34, Lev 35, Lev 37-Lev 39, Lev 42-Lev 44, Lev 47, Lev 50, Lev 52, Lev 54, Lev 58 ve Lev 60'tır (Resim 410-412, 416-417, 420-422, 424, 426-428, 431, 434-435, 437-439, 442-444, 447, 450, 452, 454, 458, 460). Lev 59 kazıma tekniğinde ayaklı madalyon içinde Malta haçı ile bezelidir ve Lev 10 ile benzer formda Malta haçı bezemelidir (Resim 459, 410). Lev 10'da haç kolları konturlanmış ve iç kısmı zeminle aynı seviyede bırakılmışken, Lev 59'un haç kollarının tamamen kabartıldığı izlenir. Lev 11'de ortada Latin haçı ve iki yanında daire içinde kol

[141] Erken Hıristiyan monogramının bir modifikasyonu olarak daire içinde altı sivri yapraklı çiçek motifi Lykaonia'da oldukça yaygındır (Ramsay, 1904, s. 268).

üzeri incili Malta haçı işlenmiştir (Resim 411). Lev 12, Lev 27 ve Lev 60 madalyon içinde haçlıdır (Resim 412, 427, 460). Lev 42 kazıma tekniğinde alt alta iki haç ile bezenmiştir (Resim 442). Lev 43'te haç kollarının ortada birleşme yerinde oniki sivri ve yuvarlak yaprağın dönüşümlü uygulandığı çiçek rozeti yer alır (Resim 443). Yaprak ortaları içbükey işlenmiştir. Lev 24 kazıma tekniğinde uçları çatallı sonlanan haçlıdır (Resim 424); benzerleri teknik farklı olmakla birlikte 5.-6. yüzyıllarda Bithynia'da Kemaliye'de (Ötüken, 1996, s. 113, levha 17/1), Konya Obruk Han'da, Kütahya Dereköy'de, Phrygia'da İlkburun- Uludere'de (Niewöhner, 2007a, s. 261, 284, no. 333, 427, 428) ve Atina Bizans Müzesi'nde görülmektedir (Mavroidi, 1999, s. 63, no. 74). Diğer levhalar çerçeveli ya da çerçevesiz tek haç motiflerinden oluşur. Lev 12 ve Lev 17'nin paralelleri 6. yüzyılda Phrygia'da Seyitgazi Müzesi'nde (Parman, 2002a, s. 169, resim 120), Kütahya çevresinde Cebrail'de ve Çavdarhisar'da Erken Dönem'e ait korkuluk levhalarında tespit edilmiştir (Niewöhner, 2007a, s. 249, no. 295, 296) (Resim 412, 417). Lev 12 restitüsyonuna göre boyutlarıyla korkuluk levhası veya templonda kullanılmış levhalarla uyum gösterirken, Lev 17 yüksek levhadır, mezar kapağı ya da templonu yan neflerden izole etmek amacıyla yapılmış levhalardan olmalıdır. Konya'daki levhalar teknik ve motifleri ile 5.-6. yüzyıllar arasına tarihlenirler.

Çerçeve içi ya da çerçevesiz haçlı levhalardan Lev 10-Lev 12, Lev 16, Lev 17, Lev 20-Lev 22, Lev 24, Lev 26-Lev 28, Lev 31, Lev 34, Lev 35, Lev 37-Lev 39, Lev 42-Lev 44, Lev 47, Lev 50, Lev 52, Lev 54, Lev 58-Lev 60 işlevi sorunlu levhalardır (Resim 410-412, 416-417, 420-422, 424, 426-428, 431, 434-435, 437-439, 442-444, 447, 450, 452, 454, 458-460). Söz konusu levhalar mezar taşı ya da mezar kapağı olarak kullanılmış olabilirler. Ancak mezar taşları çoğunlukla yazıtlı ve pedimentlidirler; Konya örneklerinde görülmez. Tez kapsamının genişliğinden dolayı mezar taşları teze dahil edilmemiştir. Ancak levhaların mezar taşı olup olmadıkları konusunda bir yorumda bulunmak zordur. Haç bezemeli benzer mezar taşları Konya'nın ilçesi Beyşehir çevresinde Erken Hıristiyan Dönemi'nde Çavuş'ta (Swoboda ve diğerleri, 1935, s. 21,72, no. 32), Karacadağ'da Gölören'de (Belke ve Restle 1984, resim 54, 55), Palai Isaura'da (Zengibar Kalesi), işlevi bilinmeyen eser olarak İznik Ayasofya'sında tespit edilmiştir (Ötüken, 1996, s. 250, levha

44/2). Kalınlıkları alınamayan söz konusu eserlerden Lev 20, Lev 22, Lev 38, Lev 39 ve Lev 54 yükseklikleri ve genişlikleri ile korkuluk levhası ya da liturjik kuruluşlarda kullanılmış olmaları muhtemeldir (Resim 420, 422, 438-439, 454). Akşehir Seyit Mahmut Hayrani Türbesi'nde ve Didyma'da 5.-6. yüzyıllara tarihli sadece haç bezemeli levhalar saptanmıştır (Yıldırım, 2006, s. 104, kat.no. 091; Peschlow, 1975b, 219-220, 230, no. 16, 38, levha 41/1-2, 45/2). Genelinde daha ince işçilikli olarak karşımıza çıkan bu tür levhalar, belki de bölgenin yerel bir özelliği olarak sade işlenmiştir. Ya da sadelikleri ekonomik sebepli olarak da açıklanabilinir. Lev 31 genişliği ile lahit levhası olabilir (Resim 431). Lev 31 sadece bir kenarda bulunan haç bezemesi ile Binbir Kilise 21 no.lu kilisede bulunan bir levha ile benzerlik gösterir (Ramsay ve Bell, 1909, s. 122, resim 82g). İşlevleri sorunlu olan bu levhalardan Lev 42 ve Lev 43 malzeme, teknik, motif ve üslupları eşliğinde 5.-6. yüzyıllara (Resim 442-443), diğerleri bölgenin Bizans Dönemi tarihi ile de ilişkilendirilerek 4.-6. yüzyıllar arasına tarihlendirilebilinirler.

Lev 19'da alpha ve omega harfleri bir madalyon içinde haç ve kuş ile karşımıza çıkar (Resim 419). Lev 58'de de sağ haç kolunun altında "ω" harfi görülür (Resim 458). "ω" harfi "İsa ilk ve son" anlamında alpha ile birlikte kullanılmaktadır; ancak levhanın sol kenarı kırık olduğundan görülemez. Lykaonia'da Alisa'da bulunmuş olan bir mezar taşı üzerinde "ω" ve "α" harfi içerir ve 5. yüzyıl başına tarihlenmiştir (Buckler ve diğerleri, 1924, s. 60, no. 66).

Katalogda yer alan levhalardan bazılarında haç ve eşkenar dörtgenler birlikte kullanılmıştır (Lev 25, Lev 30, Lev 33, Lev 36, Lev 45, Lev 49, Lev 53; Resim 425, 430, 433, 436, 445, 449, 453). Lev 18 ve Lev 23 oldukça aşınmış olmakla birlikte hem daire içinde haç, hem de eşkenar dörtgen motifleri içerir (Resim 418, 423). Lev 41 ve Lev 57 sadece kabartma eşkenar dörtgen bezemelidir (Resim 441, 457). Lev 44 kabartma tekniğinde kare içinde daire motiflidir (Resim 444). Daha önce de değindiğimiz gibi eşkenar dörtgen motifi 5.-6. yüzyıllarda İstanbul kaynaklı templon levhalarında karşımıza çıkar (Alpaslan, 1996, s. 349). Priene'de eşkenar dörtgenli levhalar (Westphalen, 2000, resim 9) ve Efes Ioannes Kilisesi'nde üzerinde eşkenar dörtgenler içinde haç bulunan levhalar vardır; ancak teknik

ve üslup oldukça farklıdır (Russo, 1999, resim 52, 59); aynı şekilde Uşak Selçikler'de de kare içi daire motifli levha bulunur (Fıratlı, 1969-1970, resim 24). Konya'da bulunan eserler oldukça yalındır; estetik niteliklerinin olduğu söylenemez. Yayınlanan eserler genelinde çok daha sanatsal değeri olan eserlerdir. Bu nedenle paralelleri tespit edilememiştir; fakat motif ve işçilikleri 5.-6. yüzyıllara ait olduklarını düşündürmektedir.

Lev 36, Lev 46 ve Lev 56 Konya'daki diğer levhalara göre daha geniş yapılmışlardır; bu yönleriyle korkuluk ya da templon levhaları ile uyumludurlar (Resim 436, 446, 456). Lev 36 diğer eşkenar dörtgen içinde haçlı levhalardan farklı bir üsluptadır (Resim 436). Malzeme olarak da bazalt malzemesi ile farklılık gösterir. Madalyon içinde haç motiflerinin oluşturduğu 5.-6. yüzyılların tipik levha bezemelerinde görülen kompozisyonuyla dikkat çeker. Motif ve üslup benzerleri Eskişehir Müzesi'nde (Parman, 2002a, s. 165-166, resim 111); Uşak Selçikler'de lahit levhasında görülür (Fıratlı, 1970, resim 16).

Lev 46 iki yanda Latin haçı ortada madalyon içinde *Christogram* bezemelidir (Resim 446). *Christogram* benzer üslupta Eskişehir Müzesi'nde (Parman, 2002a, s. 166, resim 112) ve Bithynia'da Kurşunlu Köyü'nde (Mango ve Sevcenko, 1973, s. 276, resim 154), kompozisyon benzeri ise Erken Bizans Dönemi'nde Alaçam'da (Effenberger, 1989, s. 136, resim 9) ve Porec Euphrasius Katedrali'nde templon levhalarında karşımıza çıkar (Terry, 1988, resim 62). Sadece *Christogram*'la bezenmiş bir diğer levha Lev 48'dir ve teknik ve motifiyle 5.-6. yüzyıllara tarihlenir (Resim 448).

İçi zigzaglarla doldurulmuş ikili daire içinde Malta haçlı levha da yine Erken Dönem İkonion'unun sevilen bir motifini içermesi bakımından dikkat çeker (Lev 56; Resim 456)). Lev 36, Lev 46 ve Lev 56 5.-6. yüzyılda korkuluk ya da templon levhalarında görülen kompozisyona sahiptirler (Resim 436, 446, 456). Aynı kompozisyon lahit levhalarında da karşımıza çıkar.

Zigzaglı, kıvrık dal ve yaprak bezemeli Lev 40 motifleri daha önce tartışıldığı gibi 5.-6. yüzyıla tarihlenmektedir (Resim 440). Lev 51 dört yuvarlak yapraklı çiçek ve madalyon

içinde Latin haçı bezemelidir (Resim 451). Çiçek motifi form olarak Geç Antik Dönemi etkilidir. Bu nedenle levha 4.-5. yüzyıllara ait olmalıdır.

Karacihan Çeşmesi'nde aynalık olarak kullanılan levhalardan Lev 13 kabartma tekniğinde konsantrik iki daire ile bezelidir (Resim 413); Lev 14 ve Zazadin Han'da bulunan Lev 29, Lev 32 ve Lev 55 ise sadece profilli çerçeveden oluşur (Resim 414, 429, 432, 455). Levhaların bitirilemeden yarım bırakılmış olmaları da mümkündür. Lev 13 ve Lev 14'ün benzerleri saptanamamıştır, ancak malzeme ve teknik açısından Erken Bizans Dönemi muhtemelen 5.-6. yüzyıllara ait olmalıdırlar. Herhangi bir motif içermeyen profilli levhaların paralelleri Kütahya çevresinde Ortaca'da, Yenicearmutçuk'ta, Çömlekçi'de ve Yenigüney'de Erken Bizans Dönemi'ne ait eserlerde karşımıza çıkar (Niewöhner, 2007a, s. 249, 251, no. 297-300).

Levhalar Konya merkezde 15 ve Zazadin Han'da 35 olarak ayrılırlar. Konya merkezde bulunan levhalardan Erken Bizans Dönemi'ne tarihli Lev 1, Lev 6, Lev 8, Lev 10, Lev 11, Lev 12, Lev 13, Lev 14 ve Lev 15 kendi aralarında teknik, boyut, motif ve üslup açısından değerlendirildiklerinde Lev 1 ve Lev 6'da yaprakların üslubu ve işleme tekniği benzerdir (Resim 399, 405). Ancak malzeme ve genel kompozisyonları ile ayrılırlar. Lev 8'in mevcut durumuyla boyutsal ve üslupsal bütünlük gösterdiği levha yoktur (Resim 408). Lev 10 ve Lev 11'in ise bütünlüğü dikkati çeker (Resim 410-411). Haç kolları içbükey işlenmiştir; Lev 11'de haç kolları inci bezemelidir. Restitüsyonlarına göre boyutlarının uyum gösterdiği ancak, motiflerde Lev 11'in daha yoğun olduğu görülür. Motiflerin çerçeve ile çevrelenmesi yine madalyon içinde haçlı Lev 12'de de karşımıza çıkar (Resim 412). Ancak burada haç kolları yüzeyden taşkın dışbükey kabartılmıştır. Karacihan Çeşmesi'nde aynalık olarak kullanılan iki levha boyut ve kompozisyonları ile ayrılırlar. Lev 15 ise diğer Konya merkez örneklerine göre daha büyük boyutludur; motif ve kompozisyonu ile diğer örneklerle paralellik sergilemez (Resim 415).

Konya merkezde Orta Bizans Dönemi'ne ait levhalardan Lev 3 ve Lev 4 daha önce de değinildiği gibi aynı yapıda farklı birimlerde kullanılmış olabilirler (Resim 402-403). Lev 2

ve Lev 9 arasında üslupsal bütünlük izlenir ve aynı yapıda kullanılmış olmalılardır (Resim 400-401, 409). Lev 5, boyutları ve kompozisyonu ile templona ait bir levha olmalıdır; bütünlük sergilediği başka levha belirlenememiştir (Resim 404).

Zazadin Han'da bulunan levhaların tümü Erken Bizans Dönemi'ne aittir. Bunlardan haç kabartma veya kazımalı yüksek levhalardan Lev 16, Lev 17, Lev 37 ve Lev 50 benzer teknikte işlenmiş haçları ile dikkat çekerler (Resim 416-417, 437, 450). Haç kollarının tümünde oldukça alçak ve içbükey kabartıldığı görülür. Ancak genişlikleri ile birbirlerinden ayrılırlar. Lev 28'de haç kolları kabartma ve kazıma tekniğinde işlenmiştir; uzunlamasına haç kolları üzeri yivlendirilmiştir (Resim 428). Lev 34 ve Lev 37 kazıma tekniğinde haç bezemelidir; boyutları ve haçın konumu mezar kapağı olduklarını düşündürür (Resim 434, 437). Lev 42'de iki dikdörtgen çerçeve içinde kazıma haçlar vardır; bu eser de mezar kapağı olmalıdır (Resim 442). Lev 43'te görülen çiçek motifinde yapraklar içbükey işlenmiştir (Resim 443). Haçın yüzeyden taşkın kabartıldığı görülür. Mezar taşı, mezar kapağı olabileceği gibi üzerindeki işçilik kilise içinde kullanılmış yüksek levha da olabileceğini düşündürmektedir. Lev 49 resitüsyonuna göre yüksek levha olmalıdır; çerçeve içinde eşkenar dörtgen ve içinde kabartma Latin haçı bezemelidir (Resim 449). Kilise içinde kullanılmış olabilir. Lev 52 üzerinde kabartma Latin haçı vardır (Resim 452); Lev 58'te haç kollarının yivlendirildiği ve iç kısımlarının içbükey işlendiği görülür (Resim 458). Yüksek levhalar boyut ve üslup açısından aynı kuruluşta, aynı görevde kullanıldıklarına ilişkin veri sağlamamaktadır.

Boyutlarıyla kilise içinde nefleri birbirinden ayırmak için ya da galeride korkuluk levhası, liturjik işlevli kuruluşlarda templon levhası ya da ambon levhası olarak kullanılmış oldukları düşünülen levhalardan kazıma eşkenar dörtgen içinde haç madalyonlu Lev 23 yine eşkenar dörtgenli Lev 25 ile uyum gösterir; ancak Lev 25'te görülen eşkenar dörtgen kabartma tekniğinde işlenmiştir (Resim 423, 425). Lev 27 kabartma madalyon içinde haç bezemelidir; motif ve üslup benzeri Zazadin'de yoktur (Resim 427). Kabartma eşkenar dörtgenler ve haçlarla ya da yalnızca kabartma eşkenar dörtgenle bezeli levhaların motif ve işleme tekniği açısından paralel oldukları görülse de, boyutlarının uyumsuzluğu işlevlerinin

farklı olduğunu ortaya koymaktadır (Lev 30, Lev 33, Lev 41, Lev 45, Lev 48, Lev 53; Resim 430, 433, 441, 445, 448, 453). Korkuluk levhası ya da templon levhası boyutlarıyla uyumlu Lev 36 yine eşkenar dörtgen ve Malta haçı kabartmalıdır; ancak teknik olarak aynı motiflere sahip eserlerle bütünlük göstermez (Resim 436). Boyutları ile Lev 36 ile uyumlu olan Lev 46, kompozisyon ve üslup açısından farklılık sergilemektedir (Resim 446). Lev 56 Zazadin Han'da lentolarda karşımıza çıkan dışbükey işlenmiş zigzaglarla bezelidir (Resim 456). Üslup olarak Len 9, Len 22 ve Len 35 ile uyumludur (Resim 409, 422, 435). Lev 52 ve Lev 53 Latin haçı kollarının uçlarda genişleyerek sonlanmaları ile benzeşirler (Resim 452-453). Lev 38 ve Lev 39 boyutlarıyla uyumludur; ancak haçların tekniği ve üslubu ile birbirlerinden ayrılırlar (Resim 438-439).

Bizans mimarisinde levhalar, kullanım yerlerine göre bazen tek yüzü işli, bazen iki yüzü işli olarak karşımıza çıkar. Nefleri ayıran ve korkuluk levhaları her iki türlü de işlenebildiğinden türlerini belirleme de tek başına kriter olmamaktadır. Korkuluk levhaları genelinde nefleri ayıran levhalardan daha yüksektirler. Templon ve ambon levhaları genelinde tek yüzü işli olmakla birlikte, iki yüzün işli olduğu levhalar da vardır. Konya'da bulunan levhaların altısı Orta Bizans Dönemi'ne aittir. Orta Bizans Dönemi'ne tarihlenen levhaların, bezeme kompozisyonları ve boyutları liturjik kuruluşlarda kullanılmış olduklarını düşündürür. Lev 2 ve Lev 7 her iki yüzü Orta Bizans Dönemi levhalarıdır. Bu döneme ait diğer levhaların bir yüzü işlidir. Erken Bizans Dönemi'ne tarihli levhaların pek çoğu devşirme olduğundan kalınlıkları alınamamıştır. Bu durum işlevlerini belirlemede sorun yaratmaktadır. Ancak yine de mimari işlevli ve liturjik kuruluşlara ait oldukları belirlenmiştir. İşlevleri sorunlu olmasına rağmen Lev 11, Lev 12, Lev 15, Lev 23, Lev 25, Lev 32, Lev 33, Lev 36, Lev 41, Lev 46, Lev 48, Lev 55, Lev 57 ve Lev 57 liturjik kuruluşlarda kullanılan levhalardan ya da korkuluk levhası olabilmelerinin yanı sıra sivil mimaride de kullanılmış olabilirler (Resim 411-412, 415, 423, 425, 432-433, 436, 441, 446, 448, 455-457). Levhaların arasında üslup ve boyut bütünlüğü olmayışı kullanıldıkları yapılar konusunda fikir vermemektedir. Zazadin Han'da kullanılan yüksek levhaların mezarlarda, kısa levhaların da lahitlerin dar yüzü olduğu düşünülmektedir. Zazadin Han'da

bulunan ve kiliselerde kullanıldığı düşünülen levhalar arasında boyut ve üslup bütünlüğü kurulamamıştır. Çok sayıda dinsel ve sivil mimaride kullanılmış olmalıdırlar.

Zazadin Han'da en yoğun eser grubunu oluşturan levhalar sadelikleri ile dikkati çekerler. Bir çoğu üslupsal karşılaştırmaya kriter sağlayacak derece motife sahip değildir. Mezar taşı, lahit ya da pseudo lahit levhası, mezar kapağı gibi eserler Han yakınında bir mezarlık olduğunu göstermektedir. Hanın yerinde ya da yakınında olduğu düşünülen yapıların lento ve söveleriyle zengin süslendiği görülürken, günümüze ulaşan liturjik işlevli eserler yapıların liturjik kuruluşlarının yalınlığını göstermektedir.

7. 3. 2. Lahit

Lahit ya da yabancı dillerdeki yaygın kullanımı olan sarkofag Yunanca kökenli olup "etyiyen" anlamına gelmektedir (Çambel ve diğerleri, 1994, s. 118). Roma Dönemi'nden itibaren özellikle asillerin ve varlıklı insanların mezar kutuları olarak kullanılan ve önemli bir üretim ve tüketim ürünü olan lahitler Bizans Dönemi'nde çok çeşitli formlarda karşımıza çıkar[142]. Bunlar arasında frizli, sütunlu, ağaçlı, yivli, sandık biçimli lahitler sayılabilir. Bizans Dönemi'nde lahit formlarının pagan geleneği sürdürdüğü görülür. Erken Bizans Dönemi'nde dikdörtgen formda olup, Roma'daki bazı erken örneklerde köşeler yuvarlatılmıştır. Anadolu'daki bazı örnekler de mevcut kayaya oyularak çalışılmıştır[143]. Roma'daki lahitlerin kapağı düzdür. Ön yüzde kabartma tekniğinde yüksek bir friz ve ortasında yazıt bulunur. Ravenna ve Doğu'daki bölgelerde kapak çatı formundadır. Böylece lahit ölünün evi olarak vurgulanmıştır. Bazı örneklerde ise yuvarlak kapak kullanılır (Ravenna, Doğu). Katakomblardaki *loculus*'ların kapatılmasında kullanılan levhalar ve taşlardan oluşturulan pseudo-lahitlerin ön yüzü de lahitlerdeki bezemeyi tekrarladıkları için bu gruptadır (Koch, 2007, 151-154).

---

[142] H. Tezcan sadece tekneli ve parçalı olarak iki türde iki formun olduğunu öne sürer (1989, s. 251, 260).
[143] Alahan'da benzer kayaya oyulmuş lahitler tarafımızdan yerinde görülmüştür.

Monolit-antropoid denilen yekpare blok halindeki taşın oyulup iç derinliğine baş oyuğu ve vücudun yatırılacağı kısmın belirtildiği lahit tipi Anadolu, Balkanlar ve Gürcistan'da yaygın olarak kullanılmıştır; kaynağı Mısır'a kadar indirilir (Ötüken, 1994, s. 241-244; Parman, 2002a, s. 155).

Hıristiyanların Roma Dönemi'ne ait lahitleri üzerine kabartma ya da kazıma tekniğinde haç ekleyerek yeniden kullandıkları görülür. Erken Hıristiyan Dönemi'nde sıkça görülen motiflerden birisi de "İyi çoban" tasviridir. Lahitlerde malzeme olarak genelinde mermer, kireç taşı, kum taşı ve volkanik tüf taşı kullanılmıştır. Porfir malzeme imparator ve ailesine ait kişiler için kullanılmıştır. Lahitlerin tarihlendirilmesinde yardımcı unsurlar vardır. Bunlar arasında tek ya da toplu verilen figür ya da figür gruplarının ikonografisi, atölyelerin bağlantısı, portreler, yazıtlar, motifler ve üslup sayılabilir (Koch, 2007, s 155-158). Lahitlerin ön yüzlerinde yer alan bezemeler Erken Dönem'den itibaren diğer taş ögelerde görülen bezemelerin bir devamı niteliğindedir (Parman, 2002a, s. 155).

İstanbul'da Arkeoloji Müzesi, Topkapı Sarayı ve Aya Eirene Kilisesi'nde bulunan 5. ve 6. yüzyıllara tarihlendirilen lahitler de genellikle dikdörtgen formundadır. Bezemeli örneklerde kabartma olarak yapılmış Latin haçı, madalyon içinde haç, *Christogram* ve madalyonun altından çıkan kurdeleler, Medusa başı ve melekler gibi bezeme ögeleri kullanılmıştır. Bezemesiz örneklerin bazılarında silmelerle profillendirme yapılarak hareket sağlanmıştır (Tezcan, 1989, resim 370-388, 390-395; Paepe ve diğerleri, 2005, resim 1b; Keskin, 2010, s. 275). Afyon Müzesi'nde haçlı ve bitkisel bezemeli lahit teknesi 6. yüzyıla aittir (Koch, 2007, levha 26/2; Parman, 2002a, resim 100). Bithynia'da Geç Antik-Erken Bizans Dönemleri'ne tarihli girlandlı, haçlı ve eşkenar dörtgenlerle bezenmiş lahitler yine dikdörtgen biçimlidirler (Ötüken, 1996, s. 255-256, levha 19/2-4, 20/1-3). Orta Bizans Dönemi'nde de lahitlerde aynı formun döneme özgü motiflerle bezendiği görülmektedir (Feld, 1971, s. 159-184, levha 5-14; Keskin, 2010, s. 275). Örneğin Sidamara tipi sütunlu lahitler Uşak Müzesi'nde bulunan lahitte görüldüğü diğer taş eserlerde görülen arkadlı kompozisyon biçiminde devam etmiştir (Parman, 2002a, s. 156).

İstanbul'da Prokonnessos ve Anadolu'da Dokimeion iki önemli lahit üretim merkezi olarak bilinirler. Prokonnessos zengin mermer yatakları ve açık deniz limanları ile büyük bir doğal zenginliğe sahipken, Dokimeion bu imkanlara sahip değildir. Prokonessos'ta işçilik asgari düzeyde tutulmak suretiyle fiyatın düşük seviyede kalması sağlanmıştır. Dokimeion atölyelerinde ise yoğun bir işçilik girdisiyle önceleri girland daha sonra da Sidemara tipi sütunlu lahit üretimiyle zengin bir alıcı kitlesi hedeflenmiştir (Albustanlıoğlu, 2006, s. 34-35). Dokimeion'lu ustaların 3. yüzyılda Konya'ya gelerek burada yerel mermerden lahit ürettikleri bilinir (Koch, 2010, s. 28).

Konya'da lahitlere ait 9 gövde ve kapağa ait parçalar tespit edilmiştir. Bunlardan lahit gövdesine ait olan 2'si I. İzzeddin Keykavus Türbesi'nin kaidesinde (Lah 1, Lah 2), 1'i Sahip Ata Camisi portalinde (Lah 3), 1'i İç Karaaslan Mescidi'nde (Lah 4), 1'i Dokuzun Han'da (Lah 5) ve 3'ü Zazadin Han'dadır (Lah 6-Lah 8). Lahit kapağının dar yüzüne ait parça Şeyh Alaman Türbesi'nde duvar örgüsündedir (Lah 9). Lahit parçalarının tümü devşirme olarak kullanılmıştır. 5'inin malzemesi mermer (Lah 1, Lah 3, Lah 4, Lah 6, Lah 8), 3'ünün malzemesi travertendir (Lah 5, Lah 7, Lah 9) ve 1'i kireç taşı ile yapılmıştır (Lah 2).

Lah 1, lahidin geniş yüzlerinden birisidir; üzerinde üç çerçeve içinde eşkenar dörtgenlerle oluşturulmuş kompozisyon yer alır (Resim 461). Ayrıca kabaralar, çarkıfelek, kıvrık dallardan çıkan spiral motifi, asma yaprağı ve başak motifi gibi bitkisel bezemeler karşımıza çıkar. Kıvrık dallardan çıkan spiral motifi işleme tekniği ile Zazadin Han'da bulunan 5.-6. yüzyıla ait lentolar ile paralellik göstermektedir. Çerçeve içinde eşkenar dörtgenli kompozisyon Erken Dönem levhalarında yoğun olarak karşımıza çıkar. Aizanoi'da korkuluk levhasında (Niewöhner, 2007a, s. 273, no. 376), Bithynia'da İznik'te, Zeytinbağı'nda korkuluk levhalarında, Kemaliye'de ambon podyum levhalarında (Ötüken, 1996, levha 14, 15/2-3, 16/2), İstanbul Aya Sofya'sında korkuluk levhalarında (Krautheimer, 1986, resim 171) ve Topkapı Sarayı Müzesi'nde Zülüflü Baltacılar Koğuşu'nda benzer kompozisyon karşımıza çıkar (Tezcan, 1989, s. 363-364, resim 528). Eşkenar dörtgen içeren lahitleri ise daha farklı bir üslupla Erken ve Orta Bizans

Dönemleri'nde İstanbul'da ve Karasu'da (Fıratlı ve Metzger, 1990, s. 53, no. 92; Ötüken, 1996, s. 124, levha 20/1-3) ve Lykaonia'da 4. yüzyılda Suverek'te ve Örük Yayla'da mezar taşlarında görürüz (Ramsay, 1906, s. 89-90). Erken Dönem levhalarında sık görülen kompozisyonu tekrar eden lahit, teknik, motif ve üslubuyla 5.-6. yüzyıllara tarihlenebilir. Lahitlerin bezemesi önemli kişilerin varlığını gösteren belirleyici bir etkendir; bu yönüyle Lah 1'in İkonion'un önde gelen kişilerinden birine ait olduğu düşünülür.

Lah 2, lahitlerde ve mezar taşlarında yaygın olarak gördüğümüz içindeki kişinin yaşarken yaptığı işe ilişkin fikir veren bezemesiyle dikkat çeker (Resim 462). Lahit üzerindeki topa benzer bir silah olarak algılanan motif muhtemelen bir asker için yapıldığını göstermektedir. Söz gelimi Palai İsaura'da mezar taşları üzerinde orak ve çekiç bu tür eserlere örnek olarak verilebilir (Swoboda ve diğerleri, 1935, s. 72, 87, 92, resim 58). Benzerini tespit edemediğimiz örnek üslubu ile 3.-4. yüzyıllara ait olmalıdır. Lahdin Alaeddin Tepesi'nde bulunması, şehrin önemli bir askeri kişiliğine ait olduğunu ve tepenin dinsel niteliğinin yanında siyasi ve askeri niteliğini de vurgulaması açısından oldukça önemlidir.

Sahip Ata Camisi girişinde bulunan Lah 3 olarak tantılan lahit C. D. Sheppard'ın makalesinde levha olarak yer almaktadır (1969, s. 67)[144]. Ön yüzünde dört sivri yapraklı çiçekli kompozisyon işlenmiştir (Resim 463-464). Mozaik ve taş eserlerde 3.-12. yüzyıllar arasında uygulanan motifin üslubu Erken Dönem özelliği gösterir. Dar yüzde yer alan sütun ve kemerli düzenleme İsauria'da 4.-5. yüzyıllarda (Ramsay, 1904, s. 291-292) ve Palai İsaura'da mezar taşlarında karşımıza çıkar (Swoboda ve diğerleri, 1935, s. 72). Lah 3 teknik, motif ve üslubuyla 4.-5. yüzyıllar içinde değerlendirilebilinir ve kentin önemli kişilerinden birine ait olmalıdır.

---

[144] Araştırmacının eserin türü konusunda yaptığı yanlışlık ve tasvirinden lahdi yerinde görmediğinin kanıtıdır. Ayrıca lahdi, dört sivri yapraklı çiçekli kompozisyon içeren levha türünde Anadolu'da tespit ettiği tek örnek olarak nitelendirmektedir. Lahit aynı zamanda G. Öney tarafından da yayınlanmıştır; ancak sadece tasviri yapılır ve Bizans Dönemi'ne ait olduğu belirtilir (1968, s. 22).

İç Karaslan Mescidi'ndeki Lah 4 ve Dokuzun Han'daki Lah 5 bezeme içermez; sadece üstte profillendirilmişlerdir (Resim 465-466). Zazadin Han'daki Lah 7 üstte profilli ve halat motiflidir (Resim 468). Boyutları ve profillendirilmeleri ile lahit olduğu düşünülen eserlere herhangi bir tarihleme önerisi getirmek zordur. Bu tür profilli lahitler Aya Eirene'de, İstanbul Arkeoloji ve Topkapı Sarayı Müzeleri'nde 4.-6. yüzyıllara tarihlenirler (Tezcan, 1989, s. 270-271, 282-287, 288-289, no. 371, 372, 375, 376, 380). Muhtemelen Konya örnekleri de 4.-6. yüzyıllar arasında yapılmış olmalıdırlar.

Zazadin Han'da bulunan Lah 6, P. Niewöhner tarafından templon arşitravı olarak yayınlanmıştır (2008, s. 332, no. 41, resim 45). Ancak 49 cm. yükseklik Bizans Dönemi arşitravları ile uyumlu değildir[145]. Boyutları ve kompozisyonu ile lahit gövdesi ya da pseudo-lahit olmalıdır (Resim 467). Templon bölümünde tartışıldığı gibi Erken Dönem'de templon arşitravları daha yüksek yapılırken, Orta Dönem itibariyle yüksekliklerin kısaldığı görülür. Lah 6 49 cm. yüksekliği ile templon arşitravları ile uyumlu değildir. Konya'da 9.-12. yüzyıllar arasına tarihlenen bazı diğer eserlerde de arkadlı düzenleme, sepet örgü, haçın örgü motifli bezemesi, ikili örgü motifleri ve kemerler içinde görülen eşkenar dörtgenin çapraz eksenlerindeki yarım dairelerin birbirlerine içbükey eğrilerle bağlandıkları geçmeli kompoziyon gibi bezemeleri görürüz. Örgülerle oluşturulmuş haçlar 11. yüzyılda Atina Bizans Müzesi'nde levhalar üzerinde karşımıza çıkar (Mavroidi, 1999, s. 130-132, no. 176-178). Konya'da Kadınhanı'nda çok benzer arşitrav örneği bulunan lahit, bezemeleri ile 10.-11. yüzyıllara tarihlidir (Niewöhner, s. 305, 331-332, no. 40, resim 44a-b). Zazadin Han'da çok sayıda devşirme mezar taşı bulunmaktadır. Bunların bir kısmı Roma Dönemi'ne aittir. Roma Dönemi eserleri Bizans yapılarının inşasında da devşirme olarak yoğun biçimde kullanılmışlardır. Zazadin Han'da bulunan çok sayıda mezar taşı han çevresinde bir mezarlığın olduğuna işarettir. Duvar örgüsünde bulunan Orta Bizans Dönemi'ne tarihli lahit/pseudo-lahit, o dönemde Zazadin Han'da hala Hıristiyan yaşamının sürdüğünü göstermektedir; lahidin zengin işçilikli bezemesi Orta Bizans Dönemi'nde burada yaşayan önemli bir kişiye ait olduğunu düşündürmektedir.

---

[145] Erken ve Orta Bizans Dönemi templon arşitravlarının boyutları Değerlendirme bölümünde Templon Arşitravları başlığı altında verilmişti.

Lah 8, önde merkezde daire içinde Malta haçı, iki kenarda globus üzerinde Latin haçları ile kabartma tekniğinde bezenmiştir (Resim 469). Derinliği 40 cm. olup duvar örgüsü içinde kaldığından arka ve bir yan yüzü görülememektedir. Ortadaki Malta haçının kolları Lev 36, Lev 56 ve Lev 59'da görüldüğü gibi zeminden kabartılarak işlenmiştir (Resim 436, 456, 459). Yanlardaki Latin haçı ise Lev 46'da görülen üsluptadır (Resim 446). Lahdin genel kompozisyonu da söz konusu örnekle benzerlik sergiler. Konya'daki levhalarla motif ve üzlup uyumu gösteren Lah 8, 46 cm. yükseklik ve 131 cm. genişliği ile nef ayrımlarında sütunlar arasında ve templonda sütunlar veya payeler arasında kullanılan geniş levhaların boyutları ile uyumlu olmasına karşın 40 cm. derinlik bu işlev için oldukça fazladır. Konya'daki diğer eserlerle teknik, motif ve üslup paralelliği nedeniyle lahit 5.-6. yüzyıllara ait olmalıdır ve Erken Bizans Dönemi'nde önde gelen birine ait olduğu düşünülür.

Lahit 9 yuvarlak kapaklı bir lahdin dar yüzüdür (Resim 470). Üzerinde sadece disk de denilen kabartma daire bezemelidir. Yuvarlak kapaklı lahitler daha önce de belirttiğimiz gibi Ravenna ve Anadolu'da karşımıza çıkar. Demre Aziz Nikolaos Kilisesi kazılarında lahit kapakları ele geçmiştir (Ötüken, 2006, s. 301). Bizans sanatında genelinde disk üzerine haç kabartması da yapılır, ancak burada görülmez. Roma Dönemi'nde bazı lahitlerin bitirilerek bazılarının da yarım halde ihraç edildiği bilinir. Yarı işçilikli lahitler bir Anadolu özelliğidir. Bazı mermer ocaklarında yalnızca kaba işlenmiş lahitler değil, ayrıca alıcının isteği doğrultusunda başka atölyelerde tamamlanan yarı işçilikli lahitler de üretilmiştir (Koch, 2010, s. 14). Söz konusu lahit kapağı da yarım bırakılmış olabilir. Daire biçimli kabartma bezeme 6. yüzyılda İstanbul'da Hoca Paşa Camisi'nde bulunan bir lahidin gövdesinde dar yüzünde karşımıza çıkar (Fıratlı ve Metzger, 1990, s. 53, no. 92). Lahit kapağı 4.-6. yüzyıllara ait olmalıdır.

7. 3. 3. Kuyu Bileziği

Kuyu bilezikleri her dönemde kuyu ağızlarında kullanılan kare, karemsi ya da daire biçimli ögeler olarak karşımıza çıkarlar. Konya'da Fuar Alanı olarak bilinen parkta yerde bulunmuş olan traverten malzeme ile yapılmış olan KB 1 içinin tamamen oyuk oluşu

nedeniyle kuyu bileziği olarak sınıflandırılmıştır (Resim 471-473). Yaklaşık kare prizma formunda olan kuyu bileziği, Lykia'nın karakteristik formunda karşımıza çıkar. Lykia'da Demre'ye bağlı Köşkerler'de, Alakilise, Alacahisar, Karabel ve Gürses'te üzeri genelinde haç bezemeli pek çok sayıda kuyu bileziği bulunur (Alpaslan, 2000, s. 32, resim 2). Aynı bölgede Asar Tepe'nin kuzeydoğusundaki tepenin yamacında, Sion Hazinesi'nin bulunmuş olduğu evin yolu üzerinde dikdörtgen prizma biçimli kırık bir kuyu bileziği saptanmıştır. Bu tipte kuyu bileziği Lykia'da Bizans yerleşimleri ve dinsel yapılarında karakteristiktir (Doğan, 2004, s. 190). Konya'daki kuyu bileziği, Erken Bizans Dönemi'nde Konya'da lentolarda ve levhalarda gördüğümüz daire içinde Malta haçı ile bezenmiştir; Erken Bizans Dönemi'ne aittir.

7. 3. 4. Ölçü Kabı

Zazadin Han'da duvar örgüsünde bulunan ÖK 1 eşit boyutlarda iki yuvalıdır (Resim 474). Ölçü kabının benzeri Assos'da Agora'dan bir dükkan sahibine ait olduğu düşünülen beş farklı boyutta yuvalı olarak saptanmıştır (Clarke, Bacon ve Koldewey, 1902, s. 71, 72, resim 1, 2, 26). Assos'taki yuvalar da Konya'da belirlenen ölçü kabi gibi kabaca düzgündür, ancak ağız kenarları yüzeyden dışa taşkın biçimde karşımıza çıkar. Assos'da bulunan ölçü kabında ölçüleri gösteren yazılar kısmen görülebilmekte iken, ÖK 1'de görülemez. Yayında bu tür kapların hem kuru hem de sıvı için kullanıldıkları belirtilmektedir. Ancak sıvılar için yuvada bir oluğun olduğu belirtilmektedir. Konya'da bulunan ölçü kabında herhangi bir oluk görülemediğinden kuru gıdalar için kullanıldığı düşünülmektedir.

Parça, İkonion'un dışında yer alan han yakınlarında bulunduğu düşünülen yapı ya da yapılarda ikamet edenlerin bölgeye gelen gezici satıcılardan alışveriş yaptığını göstermesi açısından önem taşımaktadır.

7. 3. 5. Şarap İşliklerinde Kullanılan Baskı Kolu Yuvası

İşliklerde kullanılan çeşitli işlevlerdeki taş malzemeler ile ilgili yayın sayısı oldukça azdır. A. Diler, Akdeniz Bölgesi'ni, Ü. Aydınoğlu ise Dağlık Kilikia Bölgesi'ndeki işlikleri inceleyerek işliklerin tipolojik değerlendirmesini yapmışlardır (Diler, 1993, s. 505-517; Aydınoğlu, 2009).

Konya'da tümü de Zazadin Han'da duvar örgüsünde bulunan işliklerde ezme amaçlı kullanılan üç baskı kolu yuvası belirlenmiştir (BKY 1-BKY 3; Resim 475-477). Tümü de işlevinden dolayı ağır bir malzeme olan mermerden yapılmıştır.

Konya'da işliklerde kullanılan ve ezme taşının üstünde kullanılan üç baskı kolu yuvası bulunur. Mevcut durumları ile baskı kolu yuvalarında, alt yüzde kalas geçirilen dikdörtgen formdaki yuvalar görülmektedir. Yaklaşık ortalarından kırık olan ve alta doğru daralan yuvalara sahip olan BKY 1-BKY 3'ün benzeri Pamphylia'da Alanya yakınlarında Kargıcak'ta *in situ* durumda benzer baskı kolu yuvası saptanmıştır (Doğan, 2007, s. 97, resim 2). Bu tür baskı kolu yuvalarının benzerleri Karia'da da bulunur (Kuban, 2010, s. 219, resim 7). Karia örneğinde taşları kaldırmak için gerekli ahşap mekanizma taşın üst yüzeyine ince bir kanal, yan yüzeylerine de genelde kırlangıç kuyruğu biçiminde yerleşmiştir. Ancak Zazadin örnekleri duvar malzemesi olarak kullanıldıklarından bu noktada veri sağlamazlar.

İşliklerde kullanılan çeşitli işlevlerdeki taş malzemeler *in situ* durumda bulunmadıkları durumlarda tarihlendirilmeleri zordur. Konya'da bulunan baskı kolu yuvaları devşirme olduklarından eserler her yönüyle incelenememiştir. Formları nedeniyle işlevleri anlaşılmaktadır; ancak herhangi bir tarihleme önerisi yapılamamakla birlikte Zazadin Han'da bulunan devşirme malzemenin genelinde Erken Bizans Dönem'e tarihlendirilmesi ile söz konusu baskı kolu yuvalarının da Erken Dönem'e ait oldukları düşünülebilinir. Konya'da merkezde işliklerde kullanılan taş malzemelere rastlanmamıştır; bu da genelinde kırsal bölgelerde ve buralarda yaşayan köylülerce üzüm gibi ürünlerin hasatının

yapılmasından kaynaklanmış olmalıdır[146]. Şehir merkezinin dışında kırsalda bulunan Zazadin Han'da karşılaşılan baskı kolu yuvalarının sayıca az oluşu bölgede ticari anlamda ciddi bir üretimden ziyade, han yakınlarında yaşayan halkın ihtiyacını karşılayacak kadar bir üretimin olduğunu göstermektedir.

7. 4. İŞLEVİ BELİRLENEMEYEN TAŞ ESERLER

Katalogda işlevi belirlenemeyen 80 eser yer almaktadır. Bunlardan 28'i katalog halinde tanıtılmış, diğerleri liste halinde verilmiştir. Katalogda yer alan işlevi sorunlu eserlerin 5'i Arkeoloji Müzesi'nde (İB 1-İB 5), 2'si Koyunoğlu Müzesi'nde (İB 6, İB 7), 1'i Alaeddin Camisi'nde (İB 8), 2'si Kapı Camii'nde (İB 9, İB 10), 1'i Fakih Dede Türbesi'nde (İB 11), 1'i Evhadeddin Kirmani Türbesi'nde (İB 12), 1'i Hoca Hasan Camisi'nde (İB 13), 1'i Hasbey Dar'ül Hüffazı'nda (İB 14) ve 14'ü Zazadin Han'dadır (İB 15-İB 28). İşlevi belirlenemeyen eserlerden Arkeoloji ve Koyunoğlu Müzeleri'nde bulunan yedisi dışında tümü duvar örgüsü içinde karşımıza çıkmaktadır.

İşlevi belirlenemeyen eserlerin malzemeleri mermer (İB 1, İB 4-İB 6, İB 8, İB 11, İB 12, İB 22, İB 23, İB 25-İB 28), traverten (İB 2, İB 3a-b, İB 7, İB 9, İB 13, İB 14, İB 16, İB 18-İB 20, İB 24), kireç taşı (İB 10, İB 21) ve bazalttır (İB 17).

İB 1-İB 6 arasındaki taş eserler, Konya'da templonda kullanılan paye ve arşitrav gibi eserler ve lahit olduğu düşünülen eserle kompozisyon, motif ve üslup açısından bütünlük gösterirler (Resim 478-484; Çizim 89-94). Ancak söz konusu türlerle boyut olarak uyumsuzdurlar. Bizans mimarisinde arşitrav, lento ve silme gibi eserlerin kompozisyonunu içermelerine karşın, kalınlıkları ya da kesitleri işlevlerini sorunlu hale getirmektedir. Eserlerin ikinci kullanımları amacıyla kesilerek inceltilmiş oldukları düşünülmektedir.

---

[146] C. Lightfoot üretimin genelde kırsalda yoğunlaştığına inanıldığını, fakat Amorion Aşağı Şehir'de bulunan ağırlık taşlarının bu görüşün her zaman doğru olmadığını öne sürmektedir (2007, s. 273).

İB 1, İB 4 ve İB 5 olarak tanıtılan eserler O. Kunduracı tarafından lento olarak değerlendirilmişlerdir (Resim 478, 482-485; Çizim Çizim 89, 92, 93). Ancak eserlerin kalınlıkları 11 cm., 8.5 cm. ve 15 cm.dir. 20.5 cm. kalınlığındaki İB 2 ile 15 cm. kalınlığındaki İB 5 kalınlık açısından kapı lentosu için uygun görünmekle birlikte, Konya'daki dikdörtgen kesitli profilsiz lentolardan farklı bir bezeme programına sahiptirler (Resim 479, 483).

İB 1 Tosun Fakih Paşa Camisi avlusunda bulunarak müzeye getirilmiştir. Düğümlü kareler içinde çiçek rozetleri ve çarkıfeleklerle bezenmiştir. Benzer kompozisyon Lev 4'te de görülmekteydi (Resim 478, 403; Çizim 89). Düğümlü kareler içindeki kabara benzeri yüksek kabartma çiçek rozetleri içinde madalyon içindedirler ve bulundukları kare çerçevelere madalyonlardan düğümlerle bağlanırlar. Orta Bizans Dönemi içinde imparatorluğun çeşitli merkezlerinde yüksek kabartma tekniğinde çiçek rozetleri görülmektedir. TA 2 ve TA 3a-b'de de izlenen yüksek kabartma çiçek rozetleri (Resim 370-374; Çizim 86-87) bölge içinde Savatra'da (Yağlıbayat) (Belke ve Restle, 1984, s. 222-223, resim 58), Anadolu'nun çeşitli merkezlerinden Uşak yakınlarında Dumanlı'da devşirme bir levhada (Belke ve Mersich, 1990, resim 139), Banaz'da devşirme bir arşitravda (Grabar, 1976, levha 11), Manisa Ulu Camisi'nde ve Burdur Arkeoloji Müzesi'nde (Ötüken 2001, resim 6, 7), İzmir Müzesi'nde (Grabar, 1976, levha 15), Didyma'da (Peschlow, 1975b, levha 44/4; Peschlow, 1976, levha 38/1), Şile Kumbaba'da bir levha üzerinde (Pesclow ve diğerleri, 2002, resim 26/b) yüksek kabartma çiçek rozetleri belirlenmiştir. Motif Anadolu dışında 11. yüzyılda Athos Dağı'nda Lavra'da (Grabar, 1976, levha 40/a), 12. yüzyıl Bari'de Aziz Nikolaos Müzesi'nde karşımıza çıkar (Salvatore ve Lavermicocca, 1980, s. 126, no. 49).

Düğümlü dairelerle bezeli İB 2 müzeye Çumra Üçhöyükler'den getirilmiştir ve yine kompozisyon açısından Konya'da templon payeleri, başlıkları, arşitravları ve levhalarında karşımıza çıkar (Resim 479; Çizim 90). Üzerinde yer alan tavşan tasviri doğurganlık, şehvet, zevke ve şatafata düşkünlük simgesidir. Kalıcı olmamanın simgesi olması yönüyle Erken Hıristiyan lahitlerinde ölümlü olmayı hatırlatan bir anlamı vardır (Spitzing, 1989, s.

148). İB 1'e benzer teknikte yüksek kabartma çiçek rozetleri işlenmiş olan eserde madalyonlar birbirlerine düğümlerle bağlanırlar. Kare çerçeveler düğümlerin altında iki şeritli yivlendirmeler olarak işlenmiştir. Trakya'da Yeniköy'de belirlenen bir arşitrav 10.-12. yüzyıllara (Ötüken ve Ousterhout, 1989, s. 148), Hosios Lukas Kilisesi'nin eserleri 11. yüzyıla (Schultz 1901, s. 3), Torcello'daki levha ise 11.-12. yüzyıllara tarihlendirilmişlerdir (Grabar, 1976, s. 81). Benzerleri eşliğinde İB 1 ve İB, 2 10.-12. yüzyıllara tarihlendirilebilinir.

Orta Bizans Dönemi içinde değerlendirilen çiçek rozetleri Konya'daki bu motifi içeren tüm eserlerde birbirinden farklı formda karşımıza çıkmaktadır. Motiflerin uygulanışı, teknik ve üslubunun özellikle Phrygia ve Pisidia bölgelerindeki taş eserlerle paralellik gösterdikleri dikkati çekmektedir.

Müzeye Çumra Üçhöyükler'den getirilen iki parça halindeki İB 3a-b ile İB 4 içleri palmetli arkadlı kompozisyonuyla dikkat çekerler (Resim 480-482; Çizim 91). Müzeye Karaman yakınlarında İlisıra'dan getirilen İB 4, J. P. Sodini tarafından templon arşitravı olarak yayınlanmıştır (Sodini, 1980, 137, resim 38b) (Resim 482; Çizim 92). Ancak 8.5 cm. kalınlık bu işlev için uygun değildir. Kesilmiş olduğu kabul edildiğinde kompozisyon ve mevcut boyutları silme olduğu düşünülür. İB 3b'de görülen yazıt eksik harfleri nedeniyle bir anlam ifade etmezken; İB 3a'da bulunan yazıttan eserin, bir kişi tarafından yaptırılıp kiliseye armağan edildiği bilgisi yer almaktadır[147]. Yazıtta geçen τὰ κάνκελα kelimesi İngilizce "balustrade" anlamına gelmektedir. Baluster dilimizde sadece küçük boyutlu paye ya da sütun anlamına gelirken, İngilizce'de hem bu anlama hem de payeli-sütunlu ve üstlerinde onları bir arada tutan korkuluklu kuruluşlara verilen addır. Konya'daki parçaların balusterlerin üstüne oturduğunu gösteren ve alt yüzde olması gereken kurşun yuvalarına sahip olmamaları eserlerin işlevini sorunlu hale getirmektedir. Form olarak korniş, silme gibi taş ögelerle benzerlik gösterir (Peschlow, 2001, resim 15; Mango ve Hawkins, 1964, resim 39, 46).

[147] Yazıtlar, Viyana Üniversitesi'nden Prof. Dr. Thomas Corsten tarafından okunmuştur.

Kompozisyon benzerlik gösterse de eserler üzerindeki palmetlerin işlenişinde farklılık gözlemlenir. İB 3a-b'de tepe yaprakların sivri, alt yaprakların yuvarlak dişli olduğu görülür; İB 4'te ise tüm yapraklar sivri dişli olarak işlenmiştir. Her iki eserde de palmet dip yapraklarının ortası matkapla belirlenmiştir. Demre Aziz Nikolaos Kilisesi'nde bulunan bir templon arşitravında arkad içinde palmetlerin iki türlü uygulaması bir arada görülmektedir. Eser 9.-10. yüzyıllara tarihlidir (Alpaslan, 1996, s. 210, 211, resim 93). Eserlerin teknik, motif ve üslup açısından en yakın benzeri 10.-11. yüzyıllara tarihli Karaman Müzesi'nde sergilenen bir templon arşitravıdır (Niewöhner, 2008, s. 322, no. 21, resim 25).

Konya Müzesi'nde bulunan İB 5 üzerinde lotus motifleri vardır (Resim 483; Çizim 93). Motifte yapraklar üzeri konturlanarak verilmiştir, üslupsal en yakın benzeri Orta Bizans'a tarihlenen ve Konya'ya 50 km. mesafede bulunan Savatra'da (Yağlıbayat) bulunan bir altar levhasında karşımıza çıkar (Belke ve Restle, 1984, s. 222-223, resim 58). Savatra örneğinde motif düğümlü kareler içinde iken, Konya örneğinde motifi çevreleyen karelerin birbirinden bağımsız olduğu görülür. Ancak motif işlenişleri birbirinin aynısıdır. Üslup 10.-12. yüzyıl eserlerinde görülen özelliktedir.

Konya Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen İB 1, İB 2 ve İB 5 kompozisyon ve yükseklik açısından templon kuruluşlarında kullanılan arşitravlarla benzerlik göstermektedir; özgününde işlevlerinin arşitrav olduğu düşünülür. İB 4 kompozisyon olarak silmelerle paraleldir; orijinal işlevi olarak silme önerilebilinir.

İB 6'daki aslan figürü ve düğümlü daireli kompozisyon templon arşitravlarında da görülen bir kompozisyondur (Resim 484; Çizim 94). Eser karemsi kesitlidir ve kırık olduğundan tam boyutları alınamamıştır. Ayrıca teşhir amaçlı olarak alt yüzünden bir kaide üzerine oturtulduğundan alt yüzü görülememiştir. Bu nedenlerden dolayı işlevi belirlenememiştir. Ancak parça, O. Kunduracı ve İ. M. Mimiroğlu tarafından arşitrav olarak nitelendirilmiştir (Kunduracı ve Mimiroğlu, 2011, s. 166, resim 9-10). Konya'da ve Bizans dünyasında aslan figürlü eserlere levhaları değerlendirirken değinilmişti. Aslanın stilize üslubu eserin 11.-12. yüzyıllara ait olduğunu düşündürmektedir.

İB 7'deki kantharos ya da haçın iki yanında kuş/tavus kuşunun Bizans sanatında hemen her dönem görülmekle birlikte üslupları ile tarihlendirildiği daha önce belirtilmişti (Resim 485). Lento ya da arşitrav olduğu düşünülen eser Erken Bizans üslubu sergilemektedir; 5.-6. yüzyılları önerebiliriz[148].

Müzelerde sergilenen eserler dışındaki işlevi sorunlu eserlerin tümü yapıların duvar örgüsünde devşirme olarak kullanılmışlardır. Eserlerin tamamını görememek işlevlerinin belirlenmesini daha da zor hale getirmektedir.

Alaeddin Camisi'nde bulunan devşirme İB 8 yivlerle bezelidir (Resim 486). Paraleli Çavdarhisar'da bir silme olan eser devşirme olduğundan bütünüyle görülememiştir; bu nedenle işlevi hakkında bir sonuca varmak zordur. Motif silmelerde de uygulanmaktadır. Bezemesi 5.-6 yüzyıl özelliğindedir.

Kapı Camii'ndeki İB 9 lento ya da lento tacı olabilir (Resim 487). Profilli olan eserde içbükey profilin merkezinde kabartma tekniğinde işlenmiş madalyon içinde, dört yuvarlak yapraklı çiçeği de hatırlatan haç motifi yer alır. İB 10 Konya'da Erken Dönem lento ve sövelerinde gördüğümüz dört sivri yapraklı çiçek motifinin yarım uygulaması olan iki sivri yapraklı çiçek ve zigzaglarla bezelidir (Resim 488). Boyut ve kompozisyon lento olduğunu düşündürmektedir. Yapraklar ve zigzaglar içbükey kabartılmıştır. İçbükey işlenmiş yapraklar Zazadin Han'da Len 10, Len 30, Söve 5 ve Söve 6'da (Resim 279, 301, 313, 314), zigzag motifleri ise yine aynı yerde bulunan Len 30 ve Len 36'da karşımıza çıkmaktadır (Resim 301, 307). Eserler form, motif ve üslupları ile 5.-6. yüzyıllara tarihlendirilebilinir.

Fakih Dede Türbesi'nde devşirme pencere çerçevesi karşımıza çıkan İB 11 arkadlı kompozisyon, dört sivri yapraklı çiçek ve sepet örgü ile bezenmiştir (Resim 489). Motif ve üslup açısından Zazadin Han'da bulunan ve 9.-10. yüzyıllara ait TA 8 ile bütünlük gösterir

[148] Kunduracı ve Mimiroğlu herhangi bir tarih önerisinde bulunmazlar (2011, s. 167, resim 16).

(Resim 382). Eser konumundan dolayı bütünüyle incelememekle birlikte arşitrav ya da lento olmalıdır.

Kaliteli beyaz Afyon mermeri ile dikkat çeken İB 12 son derece stilize örgü motiflidir (Resim 490-491). Lento, lento tacı ya da söve olabilecek olan parçadaki motifin paraleli tespit edilememiştir. Ancak üslup Orta Bizans Dönemi'ne ait olduğunu düşündürür.

İB 13 meander bezemelidir (Resim 492); Konya'da Zazadin Han'da da meanderli bir lento bulunmaktadır (Len 23; Resim 294). Ancak teknik ve meanderlerin üslubu ile farklılık gösterir. Eseri bölgenin genel tarihçesi ve diğer taş eserleri eşliğinde 5.-6. yüzyıllara tarihlemek mümkündür.

İB 14 Hasbey Dar'ül Hüffazı'nda duvar örgüsündedir ve sepet örgü ile bezelidir (Resim 493). İşlevi sorunlu eserdeki motifi STPB-mon 3'te de görmek mümkündür (Resim 361-362). Her ikisi de ikili şeritlerle oluşturulmuş gevşek örgü üslubunda karşımıza çıkarken, İB 14'te örgüyü oluşturan şeritlerin içbükey, başlığı ile monolit tempon sekizgen payesindeki şeritlerin ise dışbükey işlendiği dikkati çekmektedir. Ayrıca Hasbey Dar'ül Hüffazı'nda bulunan parçada şeritler üzerinde yer yer küçük matkap oyukları görülmesi de eserlerin üslubunun farklılığını ortaya koymaktadır. İB 13'deki sepet örgü motifine en yakın örnek Orta Bizans Dönemi'ne tarihli Afyon Müzesi'nde bulunan bir lentoda belirlenmiştir Parman, 2002, s. 103-104, levha 16/11a). Bu örnekte de şeritlerin içbükey işlendiği görülür. Orta Bizans Dönemi'nde 9. yüzyıl sonlarında yine başkentte Chalkopratiea Kilisesi'nde (Acem Ağa Mescidi), Manisa'da, 10.-11. yüzyıllara tarihlenen Milet'te bir başlıkta, 12. yüzyıl başına tarihli Burgaz Ada'dan bir başlıkta ve Anadolu dışında 11. yüzyıla ait Varna Müzesi'nde bir başka başlıkta da içbükey işlenmiş şeritli örgü bezemesi izlenir (Dennert, 1997, 66, 68, 70-71, 195-196 no. 144-146, 151-152). Eser lento olmalıdır ve paralelleri ile 10.-12. yüzyıllar içinde değerlendirilebilinir.

Zazadin Han'da devşirme olarak bulunan İB 15-İB 20 arasında yer alan eserler lento veya söve olmalıdır (Resim 494-499). Ancak bütünüyle görülemediklerinden işlevleri

belirlenememiştir. Astragal, zigzag, geisipodes, kıvrık dal-spiral, iki sivri yapraklı kompozisyon, soffit ile bezeli olan eserler 5.-6. yüzyıllarda bölgede gördüğümüz lento ve sövelerle bütünlük sergilerler. Kıvrık dallardan çıkan spirallerin ve zeminden yüksek kabartılarak işlenmiş üçgenleri içeren İB 15, İB 16 ve İB 18'in teknik ve üslubu Len 9, Len 22 ve Len 35'te görüldüğü biçimde karşımıza çıkar (Resim 494-495, 497, 278, 293, 306). İB 17'nin zigzagları yine yüksek kabartılmışken (Resim 496), İB 18'de de görülen dört sivri yapraklı çiçek motifinin yarım uygulaması olan iki sivri yapraklı kompozisyondaki yaprakların içbükey işlendiği dikkati çeker ve bu yönüyle Len 10, Söve 5, Söve 6 ve İB 10 ile bütünlük gösterir (Resim 279, 313-314, 488). İB 19 ve İB 20 soffitle bezenmiştir (Resim 498-499). İB 19'da soffit dar kenarda düz sonlanır; İB 20'de ise içbükey sonlandırılmıştır.

Madalyon içinde haç ve iki yanında kartal figürleri olan eser arşitrav olmalıdır (İB 21; Resim 500). Eser üzerindeki kompozisyon ile 4. yüzyılda Sarıgüzel lahti ile benzerlik gösterir. Ancak başkent örneğinde kartal yerine melekler yer alır (Fıratlı ve Metzger, 1990, s. 46-47, no. 81) Konya'da kartal figürü iki eserde daha karşımıza çıkmaktaydı. Bu eserler 11.-12. yüzyıllara tarihli KPB 1 olarak tanıtılan sütun başlığı ve Lev 3 olarak katalogda yer alan levhadır (Resim 228-231, 402). Kartal Roma'nın sembolüdür; Roma İmparatorluğu ikiye ayrıldıktan sonra Bizans sanatında genelinde iki başlı kartal olarak tasvir edilmiştir (Türker, 2006, s. 181). Zazadin örneğindeki kartal figürleri Orta Dönem eserlerinde gördüğümüz stilize edilmiş hayvan figürlerinden çok gerçeğe yakın bir üslupta verilmişlerdir; bu nedenle Erken Bizans Dönemi'ne ait olmalıdır.

İB 22 ve İB 23 kırık iki parça olarak karşımıza çıkar. İB 22'nin işlevi hakkında fikir edinemedik; ortasında bulunan haçın üslubu, eserin malzemesi Erken Bizans Dönemi'ne ait olduğunu düşündürür (Resim 501). İB 23 arşitravların alt yüzünde görülebilen soffit ve madalyon içinde haç bezemelidir (Resim 502). Motif ve üslubu ile 5.-6. yüzyıllara tarihlenebilir. İB 24 eşkenar dörtgen ve daire içi Malta haçı bezemelidir (Resim 503). Arşitrav olabilecek motif ve boyutta olan eser Erken Bizans Dönemi üslubundadır. İB 25'in haç kollarında görülen inci motifleri (Resim 504) yine Zazadin Han'da bulunan Len 10, Len 25, Len 27, Len 32 ve Len 34'te ayrıca, Kapı Camii'nde Lev 11'de karşımıza çıkar

(Resim 279, 296, 298, 303, 305, 411). Kırık olan eserin türü belirlenememiştir; motif ve üslubu ile 5.-6. yüzyıllara tarihlenir. İB 26 Latin haçı bezemelidir; korkuluk levhası ya da lahit gövdesine ait levha olabilir; bölgedeki 5.-6. yüzyıl eserleri ile karşılaştırılabilinir (Resim 505). İB 27 soffit bezemelidir; ancak türü konusunda herhangi bir veri sağlamaz (Resim 506). Motifi ile 5.-6. yüzyıllar içinde değerlendirilebilinir. İB 28 kazıma tekniğinde daire içi haç bezemelidir; levha işlevinde kullanılmış olabilir (Resim 507). Motif ve üslubu Erken Bizans Dönemi içinde yapıldığını gösterir.

Katalog sonunda liste halinde tanıtılan 52 taş eserin 3'ü Alaeddin Camisi'nde (İB 29-İB 31), 2'si Beşarebey Mescidi'nde (İB 32, İB 33), 1'i Kapı Camii'nde (İB 34), 6'sı Hoca Hasan Camisi'nde (İB 35-İB 40) ve 40'ı Zazadin Han'dadır (İB 41-İB 80). Malzeme olarak 30'u traverten, 14'ü mermer, 7'si kireç taşı ve 1'i bazalttır. İşlevleri belirlenemeyen eserlerden İB 33, İB 47, İB 48, İB 69 ve İB 70 formu itibariyle kemer parçası olmalıdırlar (Resim 512, 526-527, 548-549; Çizim 96). İB 30 ve 31 daire içi haç bezemelidir; yapı taşı olarak kullanılmış olabilirler (Resim 509-510). Diğer eserler profillidir; lento, söve, silme, korniş gibi mimari işlevli ögeler arasında değerlendirilebilirler. Ancak devşirme olduklarından sadece bir yüzleri görülür; bu nedenle kesin bir yorumda bulunmak zordur. İB 54'te Len 12'dekine benzer kazıma tekniği görünümünde alçak kabartma zigzag bezeme görülmektedir (Resim 533, 281; Çizim 103). Len 9, Len 22, Len 35, İB 17 ve İB 18'de görülen içbükey yaprak biçimlemeli kompozisyon İB 66 ve İB 67'de karşımıza çıkar (Resim 278, 293, 306, 496-497, 545, 546). İB 73'teki içbükey zigzaglı bezeme ise Len 30, Len 36 ve İB 9'da işlendiği üsluptadır (Resim 552, 301, 307, 487) . İşlevi belirlenemeyen eser listesinde bulunan diğer eserler ise bezemesiz, sadece profilli olarak işlenmişlerdir.

8. ANALİZ

Mimariyi belirleyen en önemli unsurlar arasında coğrafi, siyasi, ekonomik ve sosyal koşullar bulunur. Dinsel mimarinin biçimlenmesinde, toplumun inanışları doğrultusunda kendisi için belirlediği dinsel ritüellerin karşılanması ihtiyacı gelir ki, Bizans Dönemi'nde bu ihtiyacı dinsel anlamda kiliseler, şapeller ve manastır gibi yapılar karşılamıştır. Tez konusunu oluşturan taş eserlerin büyük çoğunluğu dinsel yapılara aittir. Bu bağlamda, İkonion'un Bizans Dönemi mimarisi ve mimariye bağlı elemanlarını araştırmak ve yorumlamak bazı sorunları beraberinde getirir.

Tez kapsamında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri:

1. Konya'nın Bizans Dönemi öncesi ve Bizans Dönemi sonrası tarihi-coğrafyası, sanat ve mimarlık tarihi, araştırmacılar tarafından yoğun olarak incelenip yayınlanmış olmasına rağmen Bizans Dönemi konusundaki araştırmaların ve yayınların azlığı çalışmayı zorlaştırmıştır.

2. Şehrin Bizans Dönem kaynakları az sayıda olduğu için, Konya ile ilgili bu döneme ait bilgiler sınırlıdır. Bu durum, ele alınan taş eserlerin ait olduğu yapıların ve bu yapıların konumunun saptanmasında zorluk yaratmaktadır .

3. İkonion'un Bizans Dönemi kent dokusu bilinmemektedir. Modern çağda Konya'da, tarihlendirmesi sorunlu olan Sille'deki Aya Elena Kilisesi dışında Bizans Dönemi'ne ait yapı günümüze gelememiştir. Şehrin Bizans Dönemi dokusu ve mimarisi, merkezde ve yakın çevresinde dağınık olarak bulunan ve pek çok Türk Dönemi yapısında devşirme kullanılmış taş eserlerin değerlendirilmesi ile saptanmaya çalışılmıştır. Devşirme taş eserleri içeren yapıların lokasyonu ve eserlerin dağılımına bakılarak, İkonion içinde yoğunlaştığı yerler Bizans Dönemi kent dokusu sorunsalı hakkında veri sağlamaktadır.

4. Konya merkezi başta olmak üzere, Zazadin Han ve Sille'de özellikle devşirme eserlerin duvar örgüsü içinde kullanılmış olması türlerin belirlenmesinde bir sorun olarak karşımıza çıkar.

5. Bizans döneminde İkonion'daki yapı sayısı, Bizans taş eserlerinin orijinalinde kullanıldıkları yapılar, bu yapıların işlevi (dinsel, sivil, askeri), boyutları ve plan tipleri bilinmemektedir. İkonion'da ve yakın çevresinde saptanan Bizans Dönemi taş eserleri kendi içinde tür, sayı, boyut, motif, kompozisyon, bezeme tekniği ve üslup gibi kriterlerle ele alınıp, işlevleri ve tarihleri önerilmiş; yapıların işlevi, plan tipleri ve boyutları bu kriterlerle belirlenmeye çalışılmıştır.

6. Bizans taş eserlerini inceleyen yayınların genelinde, özellikle Erken Dönem'e tarihli eserler türüne, tipine ve bezemesine bakılarak, bulunduğu yapının ya da yerleşimin tarihçesi ile ilişkilendirilmeden sadece paralel örnekler eşliğinde tarihlendirilmiştir. Tezdeki parçaların tarihlendirmesinde bu durumun yarattığı sorunlar tespit edilerek, tarihlendirmelerde bölgenin tarihçesi göz önüne alınarak öneriler sunulmuştur.

7. Müzelerde bulunan pek çok eserin envanter kayıtları yetersizdir; pek çoğunun geliş yeri belirtilmemiştir. Geliş yeri belli olmayan eserlerin, İkonion'da bulunan diğer eserlerle boyut ve üslupsal ilişkileri saptanarak aynı yapıda birlikte kullanımları tartışılmıştır. Bazı eserlerde ise ilişki kurulamamıştır.

8. Bölgede bulunan Alaeddin Camisi ve Zazadin Han barındırdıkları devşirme malzemenin zenginliği açısından özel bir yere sahiptir. Ancak yapıların yerinde ve yakın çevresinde olduğu düşünülen Bizans yapıları hakkında bu devşirmeler dışında arkeolojik veri yoktur. Tez kapsamındaki eserler yardımıyla söz konusu yerlerdeki Bizans Dönemi yapılarına ilişkin önermeler yapılmıştır.

9. Bizans Dönemi İkonion'unun dinsel ve sivil mimarisi, ekonomisi, nüfusu, sosyal ve dini yaşantısı konusunda bilgi veren ve günümüze gelebilmiş eserlerin topluca bir

değerlendirmesi bugüne kadar yapılmamıştır. Konya'da belirlenen Bizans Dönemi taş eserleri bu bağlamda incelenmiş ve yorum getirilmeye çalışılmıştır.

Doktora tezinde Konya ve yakın çevresinde belirlenen taş eserler katalog bölümünde ayrıntılı tanıtılıp, bölgenin tarihçesi ile ilişkilendirilerek ele alınmış, değerlendirme bölümünde öncelikle türler kendi içinde değerlendirilmiş, birlikte kullanımları konusuna açıklık getirilerek tarihlendirmeleri yapılmıştır. Analiz bölümünde ilk olarak, tez kapsamındaki eserlerin lokal ve bölgesel kontextleri kapsamında birbirleriyle ilişkisi ve bütünlüğü ortaya konulmuş, bu doğrultuda orijinalinde eserlerin birlikte, aynı yapı içerisinde kullanılıp kullanılmadıkları konusuna ışık tutulmaya çalışılmıştır. Bu noktada eserler öncelikle bulundukları lokasyona göre, sonrasında Konya genelinde belirlenen diğer eserlerle işleme tekniği, boyut, motif ve üslup kriterleri temel alınarak analiz edilmiş ve Bizans Dönemi İkonion'unda kullanım durumları konusunda fikirler öne sürülmüştür. Analizde en çok devşirme eser içeren yapıdan başlayarak, sonrasında çeşitli yerlerde dağınık olarak saptanan ve müzelerde sergilenen eserler sıralaması ile ele alınmıştır. Yapılar ve yerleşimler mekansal düzlemde, birbirleriyle fiziksel yakınlıkları dikkate alınarak gruplamaya gidilmiştir. Eserlerin değerlendirilmesi ve analizi ile İkonion'un Bizans Dönemi mimarisi, bölgesel üslup özellikleri, demografisi, siyasi, sosyal ve dini yaşamı hakkında sonuçlar çıkarılmıştır.

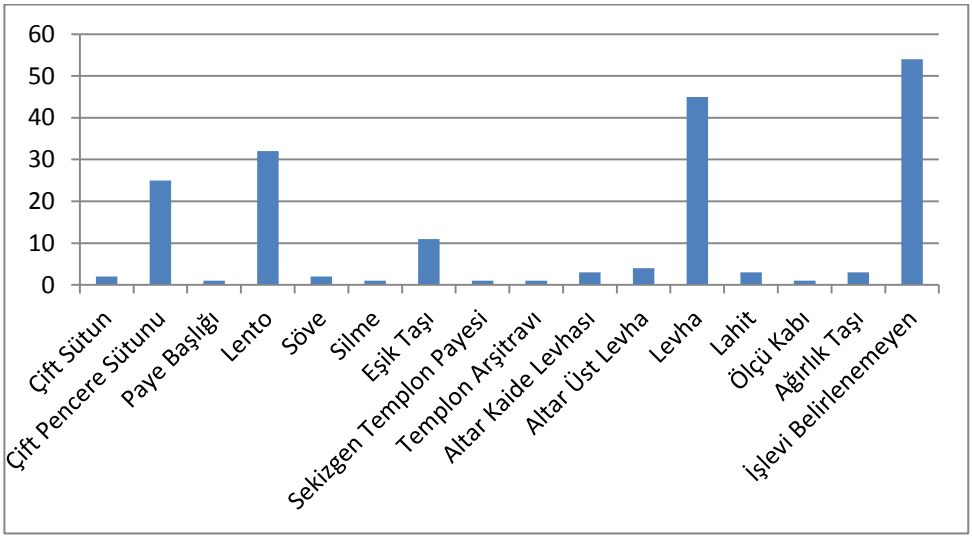
Aşağıda ayrıntılarıyla anlatılacağı gibi eserlerin bulundukları yere göre değerlendirilmesi İkonion'da Bizans Dönemi yapılarının olası yerleri, tipleri ve yapıların yoğunlaştığı yerler açısından önemlidir ve İkonion merkezinde kiliselerin İç Kale içinde yer alan Alaeddin Tepesi üzerinde ve halkın yaşadığı İç Kale ve Dış Kale arasında konumlandıkları anlaşılır. Sille Bizans Dönemi'nde yine önemli bir yerleşim olarak karşımıza çıkmaktadır. Zazadin Han'da bulunan taş eserler burada pek çok yapıyı içinde barındıran büyük bir manastır kompleksinin olduğunu ortaya koymaktadır. Konya merkezinde müzelerde bulunan eserler Konya ve çevresinden toparlanmıştır. Söz konusu taş eserlerin bir kısmı yapılarda bulunan devşirme eserlerin bazıları ile bütünlük gösterirler; bu yönüyle İkonion yapılarına aittirler.

Bir kısmı ise Konya dışından toparlanmış olduğundan değerlendirmede veri sağlamamaktadır.

8. 1. TAŞ ESERLER VE KONTEXT İLİŞKİSİ

8. 1. 1. Zazadin Han

Konya-Aksaray yolu üzerinde yaklaşık 20. km.de Roma Dönemi itibariyle önemli bir yol güzergahında bulunan Zazadin Han'da Erken Bizans Dönemi'ndeki adının *Kapumais* olduğu ve aynı zamanda buradaki kilisenin patronun da ismi olduğu (Ramsay, 1931, s. 21; Belke ve Restle, 1984, s. 220), yakınında bulunan köyün isminin *Prota* olduğu (Cronin, 1902, s. 359), hanın kuzeyinde bir yapının temellerinin bulunduğu (Cronin, 1902, s. 358) ayrıca yapının güneyinde iki yapı kalıntısının olduğu kaynaklardan öğrenilmektedir (Karpuz, 1998, s. 55, Resim 9).

Diyagram 5. Zazadin Han'da bulunan eserlerin türlere göre dağılımı

Zazadin Han'da duvar malzemesi olarak değerlendirilmiş 2 çift sütun, 25 çift pencere sütunu, 1 paye başlığı, 32 lento, 2 söve, 1 silme, 11 eşik taşı, 1 sekizgen templon payesi, 1

templon arşitravı, 3 altar kaide levhası, 4 altar üst levhası, 45 levha, 3 lahit, 1 ölçü kabı, 3 baskı kolu yuvası karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca 54 işlevi belirlenemeyen eserle birlikte toplamda 189 taş eser devşirme olarak kullanılma yoluyla günümüze gelmiştir (Bkz. Diyagram 5).

Yapı içinde, duvarlarında ve çevresinde sütun kaidesi ve sütun bulunmamaktadır. Duvar örgüsünde belirlenen iki çift sütun (ÇS 28, ÇS 29; Resim 140-141)) kırıktır; katalogda bulunan aynı türde diğer eserlerle boyutsal ilişki kurulamamıştır. Üslup olarak ÇS 28'in alt plinthus üzerinde çift sütunun boylu boyunca silmelerle hareketlendirildiği görülür. Sayıca az olmaları aynı tür diğer eserlerin günümüze gelemediği ve Zazadin Han'ın yerinde bulunan kilisenin nef ayrımlarının çift sütunlarla sağlanmış olabileceği konusunda fikir sağlar.

Zazadin'de bulunan çift pencere sütunları boyutsal açıdan incelendiğinde büyük çoğunluğunun iki ana grup içinde toparlandığı görülür (Boyutlar için bkz. Ek 11). Bunlardan ilki yükseklikleri 109 cm.-116 cm. arasında ve ondört eseri kapsayan olan gruptur (ÇPS 44-ÇPS 54, ÇPS 61, ÇPS 62, ÇPS 64); ikinci gruptaki beş eserde yükseklikler 86 cm.-96 cm. arasındadır (ÇPS 41, ÇPS 55, ÇPS 56, ÇPS 93, ÇPS 86). Diğer çift pencere sütunları daha kısa ya da daha uzun olarak karşımıza çıkar. Nicelik bakımından Erken Bizans Dönemi'nde biri büyük boyutlu, diğeri küçük boyutlu iki ayrı kilisenin varlığına işaret eden çift pencere sütunlarından gruplandırma yapılamayan diğerleri, bu iki yapı içinde apsislerde ya da farklı boyutlardaki pencerelerde kullanılmış olabilecekleri gibi, söz konusu iki yapının içinde bulunduğu bir yapı kompleksi belki de manastırdaki diğer yapı/yapılara da ait olabilirler.

Çift pencere sütunları üslupları açısından dört farklı formdadır: Bunlar sadece orta payeyi iki yandan saran yarım sütunlar üzerinde silmeli olanlar (ÇPS 41, ÇPS 44-ÇPS 53, ÇPS 59, ÇPS 61, ÇPS 63, ÇPS 64; Resim 189, 192-201, 207, 209, 211-212); tüm yüzeyin silmelerle hareketlendirildiği pencere sütunları (ÇPS 54-ÇPS 56, ÇPS 58, ÇPS 60, ÇPS 62; Resim 202-204, 206, 208, 210), basit formda yalnızca orta paye ve yarım sütunlardan oluşanlar

(ÇPS 43, ÇPS 57, ÇPS 65; Resim 191, 205, 213) ve soffitli tek örnek olarak gruplanırlar (ÇPS 42; Resim 190). Üslupsal gruplamada farklı boyutların farklı üslupları içerdiği sonucuna varılmıştır. Yani aynı yapı içinde farklı üslupta çift pencere sütunu kullanımı görülmektedir.

Zazadin Han'da mimari işlevli taş eserler arasında bir diğer yoğun grubu oluşturan eserler lentolar ve sövelerdir (Len 6-Len 37, Söve 5, Söv 6; Resim 275-308, 313-314). Söz konusu eserlerden Len 29 üzerindeki yazıt ile önemli bir bilgi sağlar (Resim 300). Yukarıda da belirtildiği gibi yerleşimin adının ve kilisenin patronunun *Kapumais* olduğu, lento üzerindeki başmelek kelimesinden belki de kilisenin adının "Başmelek Mikail" olduğu sonucu çıkarılabilinir[149]. Lento ayrıca üzerinde yer alan motiflerle, arkadlı kompoziyonun Erken Dönem'de kullanıldığını gösteren önemli bir örnek olarak karşımıza çıkar.

Daha önce belirtildiği üzere, Zazadin Han'ın lento ve söveleri farklı boyut ve üslupları yansıtır[150]. Özetlenecek olunursa, üslupsal olarak Len 9, Len 10, Len 15, Len 22, Len 25 ve Len 34'ün Söv 5 ve Söv 6 ile uyumlu olduğu birlikte aynı atölyede üretildikleri ve aynı yapı içinde kullanıldıkları anlaşılır; muhtemelen aynı yapıda ana giriş ve yan giriş kapılarında birlikte kullanılmışlardır (278-279, 284, 293, 296, 305, 313-314). Yapının farklı duvarlarında iki kırık parça halindeki Len 18 ve Len 24 birbirini tamamlayan iki parçadır (Resim 287, 295).

Profilli ve bazen merkezde madalyon içinde haç motifli olarak karşımıza çıkan lentoların tümünde farklı profilasyonlandırma uygulandığı izlenir. Ancak bu durum farklı tipteki lento ve sövelerin aynı yapıda kullanılmadıkları anlamına gelmemektedir. Yapıdaki işlevi belirlenemeyen pek çok eserin de lento ve söve parçası olduğu düşünülmektedir. Sayısal yoğunluk Zazadin Han'ın yerinde kesinlikle birden çok yapının bulunduğunu göstermektedir. Yapıda mimari işlevli eser olarak kaide ve sütun, paye gibi destek

---

[149] K. Belke ve M. Restle, başmelek kelimesini Başmelek Mikail ile özdeşleştirmişlerdir; ancak kilisenin bu adı taşıyıp taşımadığına ilişkin bir öneride bulunmamışlardır. Öneri tarafımızdan yapılmaktadır.
[150] Bkz. Bölüm 7. 1. 10.

niteliğinde eserlerin bulunmaması harap oldukları ya da hanın yapımında gerekli olmadıklarından ortadan kaldırıldıkları biçiminde açıklanabilinir. Nitekim sütun başlığı da yoktur; sadece bir paye başlığı bulunur. Yapıdaki onbir eşik taşı da burada bulunan yapılarda kullanılmıştır. Yapının lokasyonu ve şehir merkezinden uzaklığı dikkate alındığında daha önce de değinildiği gibi burada Erken Bizans Dönemi'nde bir ana kilise, şapelleri ve yaşam mekanlarıyla bir manastır yapısı olmalıdır. Bu yoğunlukta lento sayısı, ana kilisenin en azından Lykaonia'nın genelindeki 38 m. civarında olan büyük boyutlu kiliseler gibi ve hatta biraz daha büyük olduğunu ve çok sayıda kapılı olduğunu, bu yönüyle iki katlı olabileceği (galerili) ve üst katın da kapılarında lento ve söve kullanıldığını düşündürmektedir. Narteksi ve naosu üç girişli yapıda en az altı kapı ve altı eşik taşı kullanılmalıdır; galeri girişinde de kapı olduğu düşünüldüğünde bir kilisede yedi lentoya ihtiyaç olacaktır. Bu durumda Zazadin'deki lentolar kesinlikle ana kilise dışındaki yapıların varlığını ortaya koyar.

Akanthuslarla ve yivlerle bezeli paye başlığı (PB 3; Resim 262) ile yine akanthus ve helikslerle süslenmiş silme (Sil 7; Resim 322) hanın yerinde bulunan yapının süslemesi ile veri sağlayan mimari eserlerden ikisidir. Kilisenin içi muhtemelen boylu boyunca akanthuslu silmelerle çevrelenmişti. Paye başlığı kırık olduğundan tipi sorunludur; kırık bir çift sütun başlığı da olabileceği düşünülür ise duvar içinde kaldığından serbest paye mi yoksa duvar payesi mi olduğu anlaşılmaz.

Yapıda bulunan Erken Dönem'e tarihli liturjik ögelerden altar alt ve üst levhaları ise beş ayrı liturjik kuruluşta kullanıldıklarına işaret etmektedir (AltKL 1-AltKL 3, AltÜL 1-AltÜL 4; Resim 383-391). Eserler kendi içlerinde gruplandırıldığında bunlardan dördünün orta büyüklükte kilisenin bemasında, birinin ise muhtemelen bir şapelde kullanılmış oldukları tespit edilmiştir.

Zazadin Han'da bulunan ve tümü Erken Bizans Dönemi'ne ait levhalardan (Lev 16-Lev 60; Resim 416-460) birçoğunun mezarlara ait olduğu düşünülmektedir; bu da Han yakınında bir mezarlığın olduğunu ve taşların han yapımı için mezarlıktan taşındığını göstermektedir.

Az sayıda levhanın ise boyutlarıyla kilise içinde nefleri birbirinden ayırmak için ya da galeride korkuluk levhası olarak veya liturjik işlevli kuruluşlarda templon levhası ya da ambon levhası olarak kullanılmış olduğu belirlenmiştir. Ancak eserlerin hiçbirinin birbiriyle uyumu sağlanamamış olduğundan yapının Erken Dönem templonu hakkında fikir elde edilememiştir. Ancak mezar levhaları dışındaki levhaların çeşitliliği en az dört-beş yapıya işaret etmektedir.

Orta Bizans Dönemi'ne tarihli iki eser üslupları ile incelenmiş ve iki ayrı templonda kullanılmş oldukları sonucuna varılmıştır (STP 3, TA 8; Resim 356, 382). Sekizgen templon payesi bu templonlardan birisinin sekizgen payeli templon tipinde olduğunu göstermektedir.

Lahitlerden ikisi Erken Bizans Dönemi'ne aittir (Lah 6, Lah 7; Resim 467-468). Lah 6'da görülen eşkenar dörtgenin çapraz eksenlerindeki yarım dairelerin birbirlerine içbükey eğrilerle bağlandıkları geçmeli kompoziyon TA 8'de de uygulanmıştır; bezemesi ile önemli bir kişiye ait olmalıdır (Resim 382). Orta Bizans Dönemi'ne ait Lah 8'in de yine bezemesiyle önde gelen biri için yapıldığı belirlenmiştir (Resim 469).

Konya'da başka örneği bulunmayan ölçü kabı, yerleşimdeki ekonomik etkinliği gösteren tek eserdir (ÖK 1; 474). Kap içinde oluk olmayışı kuru gıda için kullanıldığını gösterir. Zazadin Han duvarlarında devşirme olarak karşımıza çıkan ağırlık taşları han yakınlarında işliklerin bulunduğuna işaret eder (AT 1-AT 3; 475-477). Ancak Konya iklimi dolayısıyla zeytin üretimine uygun değildir; ağırlık taşları şarap yapımında kullanılmış olmalıdır; bu yönüyle bölgede Hıristiyan bir topluluk ve yerleşimin varlığını göstermeleri açısından önemlidirler. Sayısal olarak azdırlar; muhtemelen ticari nitelikte bir üretimden çok, yerleşimdeki ihtiyacı karşılama boyutunda bir üretim söz konusudur.

8. 1. 2. Alaeddin Tepesi (Alaeddin Camisi, I. İzzeddin Keykavus Türbesi, II. Kılıç Arslan Türbesi)

Alaeddin Tepesi'nde 1921 yılında yıktırılan; kaynak ve fotoğraflarından tanınan, son haliyle Orta Bizans Dönemi özellikleri yansıtan Aziz Amphilochios Kilisesi'nin, Erken Bizans Dönemi yapısının üzerine yapılıp, sonradan eklemeler ve yenilemelerle değişikliğe uğramış olduğu araştırmacılarca ortaya atılan fikirlerdendir (Huart, 1897, s. 133, 152; Rott, 1908, s. 95-96; Ramsay ve Bell, 1909, s. 403-404, resim 328-330; Eyice, 1971a, s. 273, 286-289; Belke ve Restle, 1984, s. 177; Belke, 1995, s. 831; Erdemir 2009a, s. 106). Nitekim yapının içinde Amphilochios'a ait olduğu düşülen mezar bulunması ve azizlerin yağ kültü ile olan ilişkisi nedeniyle (Hasluck 1911-1912, s. 265; El-Herevi, 1953, s. 59; Eyice, 1971, s. 275-276), yapının ilk olarak Erken Dönem'de inşa edildiği ve sonradan yerine 1921'e kadar varolan ikinci yapının yapılmış olduğu sonucu çıkarılabilinir. Amphilochios kültü uzun süre İkonion'da etkisini devam ettirmiştir; yağının ünü antik bir fenomen olarak Türk Dönemi'nde dahi etkisini sürdürmüştür, mezarı hem Müslümanlar hem Hıristiyanların hacılık amacıyla gittiği önemli bir nokta olmuştur (Foss, 2003, s. 134, 143, 150). Bizans liturjisinde vaftizden önce ve sonra kutsal yağla meshedilmek önemli bir gelenektir. Aynı zamanda hastalığın iyileşmesi ve günahların affedilmesi için kutsal yağ sürmek de yine bir gelenek olarak karşımıza çıkar. Mucizevi biçimde iyileşmek isteyenler bir azizin rölikleri veya mezarı ile temas eden yağ ile yağlanarak düzeleceklerine inanırlar (Kazhdan ve Talbot, 1991, s. 1519). Aziz Ioannes Chrysostomos kutsal kişilerin kemikleri ile temas eden yağın gerçek kemikler kadar etkili olduğu biçiminde açıklamaktadır; kokusu bile insanları cinsel arzulardan uzak tutmaya yarar (Crook, 2000, s. 28). Demre Aziz Nikolaos Kilisesi'nde yaşayan ve ölümünden sonra burada gömülen Aziz Nikolaos kültünde yağın kullanımı Konya'da Aziz Amphilochios kültündeki yağ ile parallellik gösterdiği düşünülmektedir. Şöyle ki, Demre'de hacılarca getirilen yağlar Aziz Nikolaos'un lahidi içine boşaltılarak kemikleriyle temas etmesi sağlanmış ve kutsallaşan bu yağ tekrar

hacılarca geldikleri yere götürülmüştür[151]. Hıristiyan dünyasında önemi bilinen yağ kültünün Konya'da bulunması Amphilochios'un mezarının hac yeri olduğunu göstermektedir. Muhtemelen ilk olarak Amphilochios'un ölümünden sonra Erken Dönem'de inşa edilen yapı içindeki mezar, sonraki yapı evresinde de muhafaza edilmiştir. Ayrıca, Orta Bizans yapısının güney cephesindeki pencere çerçevesinin Erken Bizans Dönemi özelliği yansıttığı görülür (Resim 3). Söz konusu lento ve söveler, yapının ilk evresine ait olmalıdır.

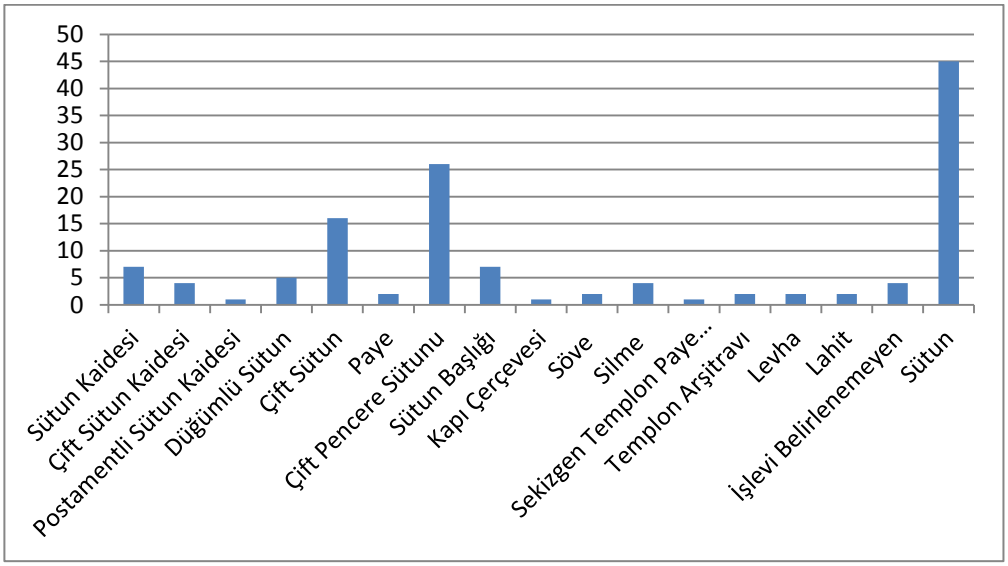
Alaeddin Tepesi'nde olduğu bilinen, ancak lokasyonu bilinmeyen Metamorphosis Kilisesi bir diğer yapıdır (Lebides, 1899, s. 167; Ramsay 2003, s. 381; Belke ve Restle, 1984, s. 177). C. Huart, 1897'de tepede Amphilochios Kilisesi dışında özellik taşımayan bir diğer kiliseden daha söz etmektedir. Kilise Rumlar ve Ermeniler tarafından kullanılmaktadır ve "Çifte Kilise" olarak adlandırılır (1897, s. 133, 152).

Alaeddin Camisi'nin bir Bizans kilisesi üzerine inşa edildiği araştırmacılarca ortaya atılan fikirlerden birisi olarak ön plana çıkar (Redford, 1991, s. 58-59, dn. 21, 23; Asutay-Effenberger, 2006, s. 119, d. 15). Caminin yerinde bir kilisenin olup olmadığı ile ilgili bilgiyi, yayınları değerlendiren V. M. Tekinalp vermektedir (2006, s. 99-100). Buna göre, yapının yerinde bir kilisenin olduğu fikrine, yapıda bulunan pek çok devşirme malzeme dışında avluda yürütülen kazılarda ortaya çıkan buluntular yol açmıştır (Yurdakul, 1971, s. 6). Tekinalp, avluda ortaya çıkarılan temellerin bir kilise ile ilişkilendirilmesinin zorlama bir durum olduğunu, ayrıca caminin düzensiz planının statik nedenli olabileceğini, temellerin ise Selçuklu Dönemi öncesi sivil mimari örneklerine de ait olabileceğini savunmaktadır. Alaeddin Camisi'nin doğu kısmında kullanılan devşirme malzemeler araştırmacıya göre Metamorphosis Kilisesi'nden getirilmiş olmalıdır. Ancak, S. Redford, avludaki kazı verilerinin ve avlunun kuzey duvarındaki düzensizlik ve uyumsuzlukların, ayrıca duvarın doğu kısmında kullanılan çift silme sırasının Bizans Dönemi kilise mimarisine işaret ettiğini öne sürmektedir. (Redford, 1991, s. 58-59, dn. 21, 23).

---

[151] Konu, araştırmacı A. Türker'in makalesinde yağların konduğu *unguentarium*'larla ilgili olarak ele alınmıştır (Türker, 2005, s. 311-328).

Alaeddin Tepesi'nde Bizans Dönemi devşirmelerini içeren üç yapı fiziksel yakınlıkları nedeniyle birlikte ele alınarak değerlendirilmiştir. Yapı topluluğunun avlusunda dağınık olarak belirlenen eserler de, söz konusu yapılardaki devşirme eserlerle birlikte ele alınmıştır.

Diyagram 6. Alaeddin Tepesi'nde bulunan eserlerin türlere göre dağılımı

Alaeddin Camisi, avluda bulunan I. İzzeddin Keykavus ve II. Kılıç Arslan Türbeleri ile avluda dağınık olarak tespit edilen eserler toplamda 87 olup, türlerine göre dağılımı şöyledir: 7 sütun kaidesi, 4 çift sütun kaidesi, 1 postamentli sütun kaidesi, 5 düğümlü sütun, 16 çift sütun, 2 paye, 26 çift pencere sütunu, 7 sütun başlığı, 1 kapı çerçevesi, 2 söve, 4 silme, 1 pencere şebekesi, 1 templona ait sekizgen paye başlığı, 2 templon arşitravı, 2 levhadır, 2 lahit; 4 işlevi belirlenemeyen. Caminin harim kısmında destek sisteminde düğümlü sütun ve çift sütunlar dışında 45 düz sütun yer almaktadır. Sütunların Roma ya da Bizans Dönemi olup olmadıkları belirlenememekle birlikte; Bizans Dönemi kiliselerinde Roma sütunlarının yeniden değerlendirilebildikleri verisiyle, Alaeddin Tepesi'nde bulunan Bizans Dönemi kiliselerine ve mimarilerine ışık tutabilecekleri düşünüldüğünden

değerlendirme kapsamına alınmışlardır[152]. Alaeddin Camisi içinde sütunlar dışında Roma Dönemi'ne ait pek çok Dor ve İyon tipinde sütun başlığı ile impostlar da devşirme olarak kullanılmışlardır.

Devşirme sütun kaidesi içermeyen Alaeddin Camisi'nde bulunan tüm kaideler avluda yer alırlar (SK 9-SK 12, SK 24, SK 28, SK 29; Resim 59-62, 74, 78-79; Çizim 31-34, 46, 50-51). Bunlar kendi içlerinde değerlendirildiklerinde Attika'nın üç ayrı tipinde (A, B ve C tipleri) oldukları görülür. Boyutlarına göre incelendiğinde ise SK 9 ve SK 10 yaklaşık aynı boyuttadır; SK 12 ise bu grupla yaklaşık aynı boyutta karşımıza çıkar (Ek 12). SK 11 profilasyonu ile bu grup içinde yer alır; ancak çapının diğerlerinden küçük olduğu görülür. SK 28 ve SK 29 aynı tiptedir, boyutlarıyla farklılaşırlar. Aynı atölyede, aynı yapı için yapıldıkları düşünülür; muhtemelen yapı içinde farklı birimlerde kullanılmışlardır. SK 24 diğer kaidelerle boyutsal ve üslupsal uyum göstermemektedir. Kaideler en az üç ayrı kiliseden getirilmiş olmalıdırlar. Alaeddin Tepesi'nin tarihçesi düşünüldüğünde Metamorphosis Kilisesi, Amphilochios Kilisesi'nin ilk yapısı ve Alaeddin Camisi yerindeki kilise olmak üzere üç Erken Bizans Dönemi yapısının varlığını destekleyen önemli bir veri olarak karşımıza çıkarlar.

Alaeddin Camisi'nde devşirme yivli ve düğümlü sütunlar motif ve üsluplarıyla önemli bir eser grubunu oluştururlar; aralarındaki yükseklik farklılıkları kesilme ve zemin altındaki kısımlarının görülememesinden kaynaklanmaktadır (S 3-S 7; Resim 97-106). Sütunların değerlendirilmesinde ayrıntılı olarak değinildiği gibi bu tür sütunlar Konya'da Orta Bizans Dönemi'ne ait bir yapının sütunlu templonuna ait olabilecekleri düşünülmektedir.

Alaeddin Camisi'nde devşirme düz sütunlar boyutlarına göre ele alındığında, bir kısmının kesilmiş olduğu ve bir kısmının zemin altında kaldığından yüksekliklerin kesin bir veri sağlayamayacağı görülür. 42 destek dizisi halinde karşımıza çıkan sütunlardan üçünde, iki sütunun birleştirilerek kullanıldığı bu nedenle toplam 45 sütunun yeniden kullanımla

[152] Pisidia'da Sagalassos'ta ya da Phrygia'da Amorion'da Bizans yapılarında da daha önceki Roma Dönemi taşlarının yeniden kullanıldığı görülür.

değerlendirildiği görülür. Sütunların alt çaplarına bakıldığında 41.5 cm.-49.5 cm. arasında 32 sütunun bulunması dikkat çekicidir (Ek 13). Bu sütunların bazıları eş boyutludur. Diğer bir grup sütun alt çapları 37 cm.-39.5 cm. arasında değişen 7 sütun olarak karşımıza çıkar. 50 cm.-60 cm. çapı arasında ise 6 sütun bulunur.

Bizans İmparatorluğu'nun çeşitli merkezlerinde bulunan sütunlu bazilikalara bakıldığında yapının boyutlarıyla ilintili olarak nef ayrımlarındaki sütun sayısının değişiklik gösterdiği görülmektedir. Örneğin, 4. yüzyılda naosu yaklaşık 40 m. uzunluğunda beş nefli Beytüllahim Doğum Kilisesi'nde 36 sütun kullanılmıştır (Krautheimer, 1965, s. 59, resim 26; Koch, 2007, s. 35, resim 11). Ayrıca yapı atriumludur, atriumdaki revak düzenlemesinde de toplam 28 sütun kullanıldığı göze çarpar. 5. yüzyılda Selanik Acheiropoietos Kilisesi yaklaşık 40 m. uzunluğundadır, üç nefli bazilikada nef ayrımları onikişerden 24 sütun ile sağlanmıştır. Naosa giriş iki sütunlu üçlü kemerli düzenleme ile sağlanır, galerili yapının üst katında yine 24 sütun bulunur (Krautheimer, 1965, s. 100, resim 52). Yine Yunanistan'da 5. yüzyıla ait Nea Archialos Bazilikası yaklaşık 30 m. uzunluğundadır, yedişerden 14 sütunla nefler birbirinden ayrılır (Krautheimer, 1965, s. 122, resim 75). Başkent İstanbul'da 5. yüzyıla tarihli Studios Manastırı Ioannes Kilisesi'nin yaklaşık 35 m. uzunluğundaki üç nefli naosunda yedişerden 14 sütun görülür (Koch, 2007, s. 40, resim 15). Galerili yapıda üst katta bulunan sütunlarla birlikte toplam 28 sütun kullanılmıştır. Binbir Kilise 1 no.lu kilise tonozlu bazilikadır; nef ayrımları çift sütunlarla sağlanmasına rağmen hem bölge içinde oluşu, hem de yapı boyutu ve gerekli sütun sayısını göstermesi açısından önem taşımaktadır. 38 m. uzunluğundaki yapının nef ayrımlarında dokuzardan 18 destek kullanılmıştır (Koch, 2007, s. 43, resim 17). Sütun sayısının yapının nef sayısı, galerili-atriumlu olup olmadığı ya da boyutlarına göre değişim gösterdiği görülmektedir. Örneğin devasa büyüklükteki Meryemlik'teki Aya Thekla Bazilikası'nda üç nef onbeşerden 30 sütunla ayrılır (Krautheimer, 1965, s. 109, resim 61).

Alaeddin Camisi'ndeki devşirme düz sütunlardan 32'sinin yaklaşık boyutta olması verisiyle yaklaşık 35-40 m. uzunluğundaki galerili bir bazilikadan devşirilerek kullanıldıkları sonucu çıkarılmıştır. Üç nefli, nef ayrımlarının sekizerden toplam 16 sütunla ayrıldığı, galerisinde

de aynı sayıda sütunun kullanılmış olduğu düşünülmektedir. Farklı boyutlardaki diğer iki grup sütun aynı yapının narteks ya da atrium gibi farklı birimlerinde kullanılmış olabilecekleri gibi, tepede bulunan daha küçük boyutlu bir başka yapıdan ya da İç Kale dışındaki yapılardan toplanmış olabilirler.

Öte yandan sütunlarla sütun kaidelerinin çap olarak eşleştikleri ortaya çıkmıştır. SK 9'un plandaki 5 no.lu sütunla (Resim 59; Çizim 31), SK 10'un 2 no.lu sütunla (Resim 60; Çizim 32), SK 11'in 26-2 ve 42 no.lu sütunlarla (Resim 61; Çizim 33), SK 12'nin 1, 10, 18, 22, 24, 33, 35, 38-1 ve 38-2 no.lu sütunlarla (Resim 62; Çizim 34), SK 24'ün 4, 6, 7, 8, 9, 11, 23, 25 ve 37-2 no.lu sütunlarla (Resim 74; Çizim 46) ve SK 28'in 1, 18, 24, 35 ve yine 38-1 ve 38-2 no.lu sütunlarla boyutsal bütünlük gösterdikleri görülür (Resim 78; Çizim 50). SK 29 çapında sütun belirlenememiştir (Resim 79; Çizim 51). Avluda bulunan postamentli sütun kaidesi de (PSK 1) bu sütunlardan 33, 36 ve 41 no.lu olanlarla uyumludur (Resim 93; Çizim 65).

Alaeddin Tepesi'nde bulunan sütun başlıklarından Korinth tipinde ikisi devşirmedir (KorB 9, KorB 10; Resim 222-223); yivli çanak tipinde başlıklardan biri devşirme (ÇanB 12; 246)), ikisi avluda yer almaktadır (ÇanB 1, ÇanB 13; 234, 247). Korinth sütun başlıkları birbirlerinden form açısından farklıdırlar; ancak benzer yaprak üslubunda işlenmişlerdir. Çapları birbirine yakın olan sütun başlıkları yükseklikleri ile ayrılırlar (Ek 9). Aynı yapıda kullanılmışlarsa, sütunların yükseklikleri ile aralarındaki boy farkı dengelenmiş olabilir. Başlıklardan KorB 9'un çapı harimde devşirme sütunlardan 14, 15, 17, 20 ve 37-1 no.lu sütunların üst çaplarıyla uyumludur (Resim 222). KorB 10'un ise 1, 10, 18, 22, 24, 31 ve 38-2 ile uyum gösterdiği tespit edilmiştir (Resim 223). Çanak başlıklardan yivli olan ÇanB 12 ve ÇanB 13 farklı üslupta işlenmişlerdir; yükseklikleri birbirine yakındır; çapları ile farklılaşırlar. Devşirme ÇanB 12 28 no.lu sütunla, ÇanB 13 ise 8, 11, 19, 24, 25, 26-1, 33, 36, 38-1, 38-2 ve 41 no.lu sütunlarla bütünlük gösterirler, birlikte kullanılmış olabilirler (Resim 246-247). Bezemesiz çanak başlık (ÇanB 1) 1, 10, 16, 18, 21, 22, 26-2, 34, 36 ve 41 no.lu sütunların üst çapı ile uyumludur (Resim 234).

Çift sütun kaidelerinden ÇSK 8 malzeme ve profilasyon açısından SK 24 ile aynı yapının farklı birimlerinde kullanılmış olmalıdır (Resim 88, 74; Çizim 60, 46). Her ikisi de şist malzeme ile B tipinde yapılmıştır. Cami içinde devşirme olarak kullanılmış olan ÇSK 2 ve ÇSK 3 yaklaşık aynı boyutlardadır; aynı yapıdan getirilmiş oldukları düşünülür (Resim 82-83; Çizim 54-55) (Ek 14). ÇSK 12 avluda yer alır; Alaeddin Tepesi'nde paraleli bulunmamaktadır (Resim 92; Çizim 64).

Yapı topluluğundaki çift sütunlar değerlendirme bölümünde ayrıntılı incelenmiştir; yüksekliklerine göre üç ayrı grup, genişlik ve derinliklerine göre dört ayrı grup belirlenmiştir (Ek 15). Çift sütunlardan ÇS 13, üzerindeki yazıttan anlaşıldığı üzere İsauriapolis'ten getirilmiştir (Resim 122) (Ramsay, 1883, s. 314-315). Çift sütun, Alaeddin Camisi'nin yapımı sırasında getirilmiş olabileceği gibi, Bizans Kilisesi'ne armağan amaçlı da gönderilmiş olabilir. ÇS 6 çift sütun kaidelerinden ÇSK 3 ile eş boyutta genişlik ve derinliğe sahiptir (Resim 115, 83), ayrıca ÇS 8 ile ÇSK 2 yakın boyutlardadır (Resim 117, 82). ÇS 15 ve ÇS 16'nın genişliği ÇSK 8 ile uyum gösterir (Resim 124-125, 88). ÇS 5'in üst derinliği ÇSK 12 ile eştir (Resim 114, 92). Çift sütun başlıklarının çift sütunlarla uyumuna bakıldığında ÇifB 5 ile ÇS 2 ve ÇS 6'nın (254, 11, 115) ve ÇifB 8 ile ÇS 7'in paralel oldukları görülür (Resim 257, 116) (Ek 15). Çift sütunlu destek sistemi ögelerinden bazıları Alaeddin Tepesi'nde bulunan kiliseye ait olabilir, bazıları da çevreden toparlanarak caminin inşasında kullanılmış olmalıdırlar.

Yapının kuzey giriş kapısında söve işlevinde kullanılan P 1 ve P 2 boyut, bezeme ve üslup olarak birbirinin aynısıdır; aynı kilisede kullanılmışlardır (Resim 142-143).

Alaeddin Camisi'nde karşımıza çıkan çift pencere sütunlarının biri dışında tümü devşirme olarak kullanılmıştır. kuzey cephesinde üst seviyede yer alan galeride kullanılan çift pencere sütunlarından ÇPS 2-ÇPS 5 ve ÇPS 11-ÇPS 17 boyutsal uyum gösterirler; aynı yapıdan getirildikleri düşünülmektedir (Resim 150-153, 159-165) (Ek 16). ÇPS 24 ve ÇPS 25 kısa (Resim 172-173), ÇPS 22 ve ÇPS 23 ise uzun çift pencere sütunları olarak iki ayrı grubu oluştururlar (Resim 170-171). Üslupsal değerlendirmede ÇPS 1-ÇPS 5, ÇPS 8-ÇPS

16 ve ÇPS 20-ÇPS 24'te silmelerin orta payeyi iki yandan saran yarım sütunlar üzerinde yer aldığı görülür (Resim 149-153, 156-164, 168-172). Plinthusların altında ve üstünde tüm yüzeyi saran silmelerin olduğu örnekler ise ÇPS 6, ÇPS 7, ÇPS 17-ÇPS 19 ve ÇPS 26 olarak karşımıza çıkar (Resim 154-155, 165-167, 174). Duvar örgüsünde bulunan ÇPS 25 sade tiptedir (Resim 173); ÇPS 17 ve ÇPS 23'ün üst plinthus altında yivlerle bezendiği görülür (resim 165, 171).

Alaeddin Tepesi'ndeki çift pencere sütunları boyutsal olarak dört ve üslupsal olarak üç farklı grup içinde toparlanırlar. Dört ayrı yapıdan getirilmiş olmalarının yanı sıra, aynı yapıda apsis pencereleri, alt kat-üst kat gibi farklı birimlerde de kullanılmış oldukları düşünülebilinir. Lykaonia Bölgesi'nde 38 m. uzunluğunda bir kilisede kuzey-güney duvarlarda dörder pencere olduğu verisiyle bir yapının sadece alt katında sekiz pencere sütunu kullanılabilinir. Yapı galerili ve üç apsisli olduğunda onbir pencere sütununa daha ihtiyaç olduğundan bir yapıda en az ondokuz çift pencere kullanılabileceği çıkarımıyla, Alaeddin'de bulunan 26 çift pencere sütununun büyük bir kısmının aynı yapıdan getirildiği, bir kısmının ise toplama olduğu düşünülmektedir.

Yapı topluluğunda bulunan diğer mimari işlevli ögelerin birbirleriyle uyumu belirlenememiştir. Konya'da türünde tek olarak karşımıza çıkan pencere şebekesi Alaeddin Tepesi'nde bulunan kilisenin pencerelerinin ızgara biçimli olduğu konusunda fikir vermesi açısından önemlidir (PŞ 1; Resim 323). Kuzey girişteki kapı çerçevesi boyutları nedeniyle kilisenin ana giriş kapısına ait olmalıdır (KÇ 1; Resim 263; Çizim 66). Söz konusu kapı, kilisenin boyutuna ilişkin de veri sağlamaktadır; özgün yapı R. Krautheimer'ın önerdiği 5. yüzyıl İkonion'unun büyük boyutta Hellenistik bazilikalarından birisi olmalıdır (1965, s. 160).

Liturjik işlevli olan ve tepede az sayıda karşımıza çıkan eserlerin, üslup farklılıkları nedeniyle aynı templona ait olmadıkları düşünülür (STPB 1, TA 4a-b-c, TA 5; Resim 367, 375-376, 377-378). Lev 5, TA 5 ile benzer teknik ve üslupta işlenmiştir; aynı yapıya ait oldukları düşünülür (Resim 404). Üç ayrı Orta Bizans Dönemi templonunun varlığına işaret

eden eserlerden sekizgen templon paye başlığı en azından birisinin sekizgen payeli templon tipinde olduğunu göstermektedir. Bu templonlardan birisi Alaeddin Tepesi'nde caminin inşasından sonra da varlığını sürdüren Amphilochios Kilisesi'nin Orta Dönem templonu olabilir. C. Huart'in gördüğü ve özelliği olmayan Rumlar ve Ermeniler tarafından kullanılan kilisenin Bizans Dönemi olup olmadığı bilinmemektedir; söz konusu kilise Türk Dönemi gayrimüslimlerinin ibadeti amacıyla sonradan da yapılmış olabilir. Templonların sonraki dönemlerde yenilenebildiği bilgisiyle üsluplarından 10.-11. yüzyıllara ait oldukları düşünülen templon ögelerinin, tarihi bilinmeyen Metamorphosis Kilisesi ya da tüm verilerle tepede olduğu düşünülen Erken Bizans bazilikasının Orta Dönem'de yenilenmiş templonuna ait olmaları mümkündür.

Selçuklu Dönemi'nin en gösterişli yapılarından Alaeddin Camisi'nin duvar örgüsünde madalyon içinde haçlı bir levha olması dikkati çeker (Lev 10; Resim 410). I. İzzeddin Keykavus Türbesi'nin kaidesinde yer alan devşirme lahit gövdelerine ait parçalar, Bizans Dönemi'nde tepede bir mezarlığın olduğunu düşündüren ögeler olarak karşımıza çıkar (Lah 1, Lah 2; Resim 461-462).

Alaeddin Yapı Topluluğu'nda belirlenen taş eserler kiliselerde kullanılmış olmalarına rağmen, tür çeşitliliği ile bir kilisede olması gereken taş eserler açısından sınırlıdır. Örneğin sütun başlığı ya da kilise içinde nef ayrımlarında, galeride korkuluk amaçlı ve templonda kullanılan levhaların sayısal azlığı dikkati çekicidir. Bunun sebebi bazı eserlerin caminin inşasında kullanılamayacak derecede harap oldukları ya da edildikleri olarak açıklanabilir. Bazen de bezemeli yüzeyleri kırık ya da harap olmuş olan eserler duvar içinde düzgün şekilde kesilerek duvar malzemesi olarak yeniden kullanılmış olabilirler. Devşirme taş eserlerin sürekli ve tekrar ederek kullanımları da bazı eserlerin günümüze gelmemesinin nedenlerinden birisi olabilir. Özellikle bezemeli levhalar sonraki kullanımlarında süsleme amaçlı olarak pek çok dinsel yapının yanı sıra evlerde dahi kullanılmışlardır.

8. 1. 3. Sille (Aya Elena Kilisesi, Konak Restaurant, Sille Parkı, Köy)

Sille Aya Elena Kilisesi bugünkü durumuyla 12. yüzyıl sonrası Orta Bizans ya da Geç Bizans Dönemi'ne ait Kapalı Yunan Haçı plan tipindedir. Bizans sonrası dönemde de çeşitli onarımlar yapıldığı yayınlardan bilinir (Eyice, 1966, s. 159).

Kilisenin duvar örgüsünde toplam yedi eser karşımıza çıkar. Bunların tümü templon payesidir. Payelerden dört sivri yapraklı kompozisyonla bezeli TP 10-TP 12 aynı templon kuruluşuna aittir (Resim 350-352). TP 6 ve TP 8 boyut olarak bu grupla uyumludur (Resim 346-348). TP 6'da görülen üçlü örgü Zazadin Han'daki litujik ögelerden TA 8'de de karşımıza çıkar (Resim 382). Ancak Sille'deki payede örgü aralarında matkap oyukları görülürken; Zazadin'de örgü aralarının eşkenar dörtgenler biçinde işlendiği görülür. Örgü motifi üslup olarak da ayrılır; Zazadin'deki gevşek örgü, Sille'deki sıkı örgüdür. Boyutları ve üslubu ile bu gruptan ayrılan TP 7 ve TP 8 liturjik kuruluş içinde ambon gibi başka ögelerde de kullanılmış olabilirler (Resim 347-348). Aya Elena Kilisesi duvarında bulunan liturjik işlevli payeler, malzeme ve üslup açısından diğerlerinden ayrılan TP 7 dışında muhtemelen aynı kuruluşta kullanılmıştır. Günümüze gelen kilisenin yerinde bulunan ilk yapının Orta Bizans Dönemi'ne templonuna ait taş eserlerden bazıları oldukları düşünülür.
Sille içinde tespit edilen mimari işlevli eserlerden çift pencere sütunlarından ÇPS 37 ve ÇPS 38 boyut ve üslubuyla aynıdır; bunlarla yakın boyutlardaki ÇPS 39 ve ÇPS 40 aynı yapıdan getirilmiş olmalıdırlar (Resim 185-188). Çift pencere sütunlarının boyutsal ve üslupsal açıdan Konya merkez ve Zazadin Han'da bulunan aynı tür eserlerden bazıları ile homojenlik sergilediği görülse de, Sille içinde bulunmaları nedeniyle, kitabesinden ilk yapısının 4. yüzyıla ait olduğu bilinen Aya Elena Kilisesi'ne ait olabilecekleri öne sürülebilinir. Tipi ve üslubuyla diğer Konya sütun kaidelerinden ayrılan SK 30, çap ölçüsüyle benzerlik gösterdiği diğer kaidelerle yükseklik açısından uymamaktadır (Resim 80; Çizim 52). Sille'de bulunan çanak tipinde üç sütun başlığından ÇanB 4 bezemesiz, ÇanB 9 haç kabartmalı ve ÇanB 14 yivli olarak işlenmiştir; üçünde de çapların birbiriyle uyumlu olduğu görülür (Resim 237, 242, 248). Yüksekliklerine bakıldığında ÇanB 9 kırık olmakla birlikte, ikisinde paralellik gözlemlenir. ÇifB 7'de bulunan yivler ÇanB 14 ile aynı

üslupta işlenmiştir. Tipleri arasında farklılık olsa da başlıklar aynı kiliseye ait olmalıdırlar. Sille Aya Elena Kilisesi'nin ilk yapısı muhtemelen sütunlu bazilikaydı; çift başlık Binbir Kilise örneklerinin genelinde görüldüğü gibi aynı kilisenin narteks girişi gibi farklı bir biriminde çift sütun üzerinde kullanılmıştı.

8. 1. 4. Kapı Camii

Kapı Camii'nde bulunan toplam dokuz devşirme parça duvar örgüsünde kullanılmalarının yanında bir sütun özgün işlevinde devşirme olarak karşımıza çıkar. Alaeddin Camisi'nde bulunan yivli ve düğüm motifli sütunların bir eşi Kapı Camii'nde bulunur (S 8; Resim 107-108). Çapındaki birkaç cm. lik bir darlık dışında diğer sütunlarla teknik, motif ve üslup açısından uyum gösteren sütun diğer sütunlarla birlikte aynı yapıda kullanılmış olmalıdır. Camide devşirme olarak karşımıza çıkan mimari işlevli diğer eserler birbirleri ile bağlantı kurulabilecek nitelikte değillerdir.

ÇifB 9'da görülen yivler üslup olarak Alaeddin Camisi'nde bulunan ÇifB 5 ve ÇifB 8 ile benzerlik gösterir (Resim 258, 254, 257). Ayrıca başlık yüzeyindeki akanthus yapraklarının iç yan yapraklarının ortada kıvrılarak matkapla belirlenmiş daireler oluşturması, yine Alaeddin Camisi'nde bulunan KorB 9 ile benzer üslubu yansıtmaktadır (Resim 222). Başlık Alaeddin Camisi'nden eserlerle gösterdiği paralellik nedeniyle, tepede bulunan kiliseye ya da kaynaklardan İkonion'da olduğu bilinen ve muhtemelen İç kale ile Dış Kale arasında olan kiliselerden birine ait parçalardan biridir.

Kapı Camii'nde yer alan ve kırık bir eser olduğundan işlevi belirlenemeyen İB 10'un motifleri ve kompozisyonu ile muhtemelen bir lentoya ait olduğu düşünülür (Resim 488). Eser motif repertuarı ve üslubu ile Zazadin Han'daki lento ve sövelerle benzerliği ile dikkati çekmektedir. Parçanın Zazadin Han'daki yapıya ait olduğunu söylemek zor olsa da, aynı atölye üretimi oldukları düşünülmektedir. Alaeddin Tepesi'nde bulunan yapılardan birinde ya da İç Kale dışındaki kiliselerden birinde kullanılmış olmalıdır.

Liturjik işlevli templon arşitravı ve yine templona ait olduğu düşünülen levhanın motif ve üsluplarından dolayı aynı templonda kullanıldıklarına dair bir veri sağlanamamıştır (TA 7, Lev 11; 381, 411). 19. yüzyıldaki yangından sonra tekrar inşa edilen camide kullanılan Bizans devşirmeleri, türler arasında bağlantı kurulamadığından ve farklı üslupları yansıttığından çevreden toparlanarak yeniden değerlendirilmiş oldukları sonucuna varılmıştır.

8. 1. 5. Hoca Hasan Camisi

Hoca Hasan Camisi'nin duvarlarında devşirme olarak kullanılmış dokuz parçanın tümü mimari işlevlidir. Yapının son cemaat yerinde zemin döşemesi içinde yer alan KorB 11 yaprak üslubu ile Konya'da bulunan KorB 4, KorB 7, KorB 8, KorB 12 ve KorB 13 ile benzemekle birlikte boyutları ile bu başlıklardan ayrılmaktadır (Resim 224, 217, 220-221, 225-226). Oldukça geniş çapta bir alt yüze sahip olan sütun başlığı ile uyumlu sütun kaidesi ve sütun Konya taş eserleri içinde yer almamaktadır.

Devşirme diğer eserlerden kırık olmaları nedeniyle tam işlevleri belirlenemeyen İB 35-İB 40 silme ya da korniş parçaları olmalıdırlar (Resim 514-519; Çizim 97-101); İB 35, İB 37 ve İB 38 aynı profilasyona sahiptir; aynı şekilde İB 39 ve İB 40'ın da benzer profilasyona sahip olmaları iki ayrı Bizans yapısından getirildiklerini gösterir. Meander bezemeli İB 13 (Resim 492) ise Zazadin Han'da bulunan diğer meander bezemeli lento ile üslup açısından ayrılmaktadır (Len 23; 294); ancak form açısından kentte bulunan bir kilisenin lentosuna ait bir parça olduğu düşünülmektedir.

8. 1. 6. Tahir Paşa Camisi

Tahir Paşa Camisi'nde 7'si mimari, 1'i liturjik işlevli olmak üzere sekiz eser tespit edilmiştir. Mimari işlevli eserlerden devşirme dört sütun kaidesinin tümü Attika A tipindedir; SK 14, SK 16 ve SK 17 boyut ve profilasyon açısından uyumludur (Resim 64, 66-67; Çizim 36, 38-39). Kaideler Konya genelinde SK 11, SK 20, SK 23, SK 25 ve SK 28

ile benzer boyutlara sahiptirler (Resim 61, 70, 73, 75, 78; Çizim 33, 42, 45, 47, 50). SK 15 çap olarak biraz daha geniş olarak karşımıza çıkar (Resim 65; Çizim 37) ve SK 1, SK 8, SK 18, SK 24 ve SK 27 ile paralellik gösterir (Resim 51, 58, 68, 74, 77; Çizim 23, 30, 40, 46, 49). Camideki tek çift sütun kaidesi ÇSK 4, Arkeoloji Müzesi'ndeki ÇSK 1 ile yakın boyutlardadır; müzedeki eserin geliş yeri bilinmediğinden, birlikte kullanıldıkları düşünülen kaidelerin hangi yapıdan getirildikleri ile ilgili yorum yapılamamıştır (Resim 84, 81; Çizim 56, 53). Tahir Paşa Camisi'nde yer alan sütun kaideleri Konya içindeki eserlerin orijinalinde kullanıldığı yapılarda kullanılmış olmalıdırlar.

Yapının bahçesinde yarısı toprağa gömülü biçimde tespit edilen KorB 13, Arkeoloji Müzesi'nde bulunan KorB 1 ile yan yaprakların içbükey işlenmiş çizgisel damarları açısından benzerlik sergiler (Resim 226, 214). Bezemesiz çanak tipindeki ÇanB 3 boyutsal açıdan ÇanB 2, Çan B 4, ÇanB 9, Çan 11, Çan B 13 ve ÇanB 14 ile paraleldir (Resim 236, 235, 237, 242, 245, 247-248).

Yapıdaki tek liturjik öge olarak karşımıza çıkan TSB 3 Konya'daki diğer sütun başlıklarından ayrılan bir teknik ve üslupta işlenmiştir (Resim 366). Başlığın Konya dışından getirildiği düşünülmektedir.

8. 1. 7. Şeyh Alaman Türbesi, İç Galaman Mezarlığı

Şeyh Alaman Türbesi duvarlarında devşirme ve önünde dağınık olarak altı, ve türbenin içinde bulunduğu İç Galaman Mezarlığı'nda iki eser bulunur. Şeyh Alaman Türbesi'nde belirlenen eserlerden sütun kaideleri farklı boyut ve profilasyonda karşımıza çıkar (SK 19, SK 20; Resim 69-70; Çizim 41-42). Ancak kaidelerin Konya genelinde bulunan diğer kaidelerle uyumlu olduğu saptanmıştır. SK 19 boyut açısından SK 1, SK 8, SK 15, SK 24 ve SK 27 ile (Resim 51, 58, 65, 74, 77; Çizim 23, 30, 37, 46, 49); SK 20 ise SK 5, SK 9, SK 13 ve SK 30 ile uyumludur (Resim 55, 59, 63, 30; Çizim 27, 31, 35, 52). Benzer kaidelerden SK 9 ve SK 24 Alaeddin Camisi'nde bulunmaktadır; türbedeki kaideler Alaeddin Tepesi'ndeki yapılardan sütunlu bazilikaya ait olabilir. Mezarlık içinde dağınık

olarak bulunan ÇifB 6 boyut ve üslubuna göre değerlendirildiğinde Arkeoloji Müzesi'nde bulunan ÇifB 3 ile benzer üslupta yivleri ile dikkati çeker, ayrıca her iki başlık boyut olarak birbirlerine yakındır (Resim 255, 252). Mezarlıktaki musalla taşının altında destek olarak kullanılan iki kırık parça halindeki ÇS 27a-b basit tipte sadece orta paye ve yarım sütunlardan oluşur (Resim 138-139); malzeme açısından farklı olmakla birlikte tip ve boyutuyla Alaeddin Camisi'nde kuzeyde galeride bulunan ÇS 15, ÇS 16 uyumludur; birlikte aynı yapıda kullanılmış olmalıdırlar (Resim 124-125).

Şeyh Alaman Mezarlığı'nda devşirme duvar malzemesi olarak kullanılan TS 2 ve STP 2 farklı tipte iki ayrı Orta Bizans templonuna ait liturjik taş ögelerdir (Resim 337, 355). Lev 12 bezeme kompozisyonu ile templonda kullanılmış olduğu düşünülen bir levha olarak karşımıza çıkar (resim 412).

8. 1. 8. Fakih Dede Türbesi

Türbede tümü devşirme yedi eser belirlenmiştir. Yapının giriş kapısı söveleri olarak kesilerek yeniden kullanılmış payelerin (P 3, P 4; Resim 144-145) üzerindeki soffitlerin işleme tekniği ve üslubu Kapı Camii'nde bulunan P 5 ile benzerlik gösterir (Resim 146). Lento örneklerinden Len 2 ve Len 3 aynı profilasyonda iken, Len 4 farklılığı ile dikkat çeker (Resim 271-273).

Liturjik taş eser olarak templon payesi olduğu düşünülen eser (TP 5; 345) üzerindeki lotus bezemesi Tac'ül Vezir Türbesi'ndeki sövelerle benzerlik sergiler (Söv 3, Söv 4; Resim 311-312; Çizim 76). İB 11 bezeme kompozisyonu ve boyutları ile templon arşitravı ya da lento olmalıdır (Resim 489); motifler ve üslup özellikleri Zazadin Han'da bulunan ve 9.-10. yüzyıllara ait TA 8 ile benzerlik sergiler (Resim 382). Örgü motiflerinin işlenişinde ve üslubunda farklılık gözlemlenen eser, üzerindeki dört sivri yapraklı çiçek motifli kompozisyonda uygulanan stilizasyon ile dikkati çeker. Eserler arasındaki paralellik, lokasyon olarak birbirinden ayrı iki yapıda karşımıza çıkmalarına rağmen aynı templona ait iki arşitrav olabileceklerini düşündürür.

8. 1. 9. Ali Gav Medresesi

Yapıda toplam yedi taş eser saptanmıştır. Medresenin revak kısmında devşirme iki sütun kaidesi dışında saptanan eserler yapının bahçesinde sergilenmektedir. Sütun kaidelerinden SK 13 ve SK 21 Attika A tipinin çeşitlemeleri, SK 26 ise B tipindedir (Resim 63, 71, 76; Çizim 35, 43, 48). İki farklı tipteki SK 21 ve SK 26 boyut olarak birbirleriyle uyum gösterirler. Boyut açısından SK 13'ün Konya genelinde SK 5, SK 9, SK 19 SK 30 ile uyumlu olduğu görülür (Resim 55, 59, 69, 80; Çizim 27, 31, 41, 52). Destek sistemine ait diğer eserler aynı tipte işlenmiş olan ÇSK 9-ÇSK 11'dir (Resim 89-91); ÇSK 9 ve ÇSK 10 eş yüksekliktedir, ancak genişlik ve derinlikleri ile birbirlerinden ayrılırlar. Yapıda bulunan ÇS 23 üzerindeki soffitlerin işleme tekniği ve üslubu Kapı Camii'nde bulunan P 5 ile Fakih Dede Türbesi'ndeki devşirme P3 ve P 4 ile benzerlik sergiler (Resim 134, 146, 145-146). Aynı üslupta soffit bezemeleri ile dikkati çeken eserlerin boyut ve türlerindeki farklılıklar aynı yapıda kullanılmadıklarını, fakat aynı atölye üretimi olduklarını düşündürür.

8. 1. 10. Şeker Furuş Mescidi

Mescidde toplam altı eser bulunur. Mescidin bahçesinde musalla taşı altında kesilerek destek olarak kullanılan kullanılan iki çift sütun plinthus altında tüm yüzeyin silmelerle hareketlendirildiği tiptedirler (ÇS 24, ÇS 25; 135-136). Boyutlarının aynı olması nedeniyle aynı kiliseye ait oldukları düşünülen çift sütunların Konya genelinde boyut açısından benzerleri saptanamamıştır.

Yapının kuzey ve batı kapılarında devşirme kullanılan dört çift pencere sütunundan ÇPS 28 kabartma tekniğinde yiv bezemeleri ile Konya ve çevresinde ÇPS 17, ÇPS 23 ve ÇPS 31 ile benzeşir (Resim 176, 165, 171, 179). Boyut olarak ÇPS 27 ve ÇPS 28, Zazadin Han'dan ÇPS 44-ÇPS 52, ÇPS 54 ve ÇPS 61 ile yakın boyutlarda karşımıza çıkar (Resim 175-176, 192-200, 202, 209). Yapıdaki diğer iki çift pencere sütunu olan ÇPS 30 ve ÇPS 31 yükseklik olarak birbirleriyle uyum gösterirler (Resim 178-179). Üslupsal değerlendirme yapıldığında söz konusu iki çift pencere sütunun yine aynı şekilde eşleştikleri görülür. ÇPS

27 ve ÇPS 28 tüm yüzeyin silmeli olduğu tiptedir (Resim 175-176); diğer ikisinde yanlardaki yarım sütunların üzerinde silmeler yer alır (Resim 177-178). Çift pencere sütunlarının boyut ve üslup farklılıkları iki ayrı yapıya işaret ederken, ilk grubun Zazadin Han'daki bazı çift sütunlarıyla benzediği dikkati çeker. Fakih Dede Türbesi'nde bulunan İB 11 ile Zazadin Han'da bulunan TA 8'in kompozisyon ve üslup benzerliği de dikkate alındığında Bizans Dönemi taş eserlerinin, Türk Dönemi yapılarının inşası için sadece yakınlarda olan Bizans yapılarından alınmadığı ve Konya genelinde ihtiyaç dahilinde bir yerden bir yere taşınarak tekrar kullanılabildikleri sonucu çıkarılabilinir. Bu yönüyle, söz konusu çift pencere sütunlarının Zazadin Han'dan getirilmiş olmaları mümkündür.

8. 1. 11. Sahip Ata Camisi, Sahip Ata Vakıf Müzesi

Sahip Ata Camisi'nde dört, müzede bir taş eser saptanmıştur. Caminin avlusunda dağınık olarak tespit edilmiş iki sütun başlığı farklı tiplerde ve boyutlardadır (SK 20, SK 22; Resim 70, 72; Çizim 42, 44). SK 20 boyut açısından SK 7, SK 16, SK 23 ve SK 30 ile yaklaşık çaptadır (Resim 57, 66, 73, 80; Çizim 29, 38, 45, 52). SK 22'nin ise Arkeoloji Müzesi'nden SK 3 benzediği görülür (Resim 53). ÇS 18 ise boyut olarak Arkeoloji Müzesi'nde bulunan ÇifB 2 ve ÇifB 7 ile bütünlük gösterdiği görülür (Resim 127, 251, 256). Orta paye üzerindeki soffit bezemesi Konya'da pek çok çift sütun üzerinde izlenir (ÇS 2-ÇS 14, ÇS 17, ÇS 19-ÇS 21 ve ÇS 23; 111-123, 126, 128-132, 134). Üslup olarak özellikle Alaeddin Camisi'nde devşirme çift sütunları ile benzeşen çift sütun tepedeki kiliseye ait olabileceği gibi İç kale ile Dış Kale arasında olan kiliselerden birine de ait olabilir.

Yapının portalinde ikinci kullanımında çeşmeye su haznesi işlevinde kullanılan lahit üzerinde bulunan dört sivri yapraklı çiçek bezemesi üslup olarak Konya'da aynı motifi içeren eserlerden farklı olarak karşımıza çıkar (Lah 3, Resim 463-464) . Yoğun bezemesi Erken Bizans Dönemi'nde şehrin önde gelenlerinden birine ait olduğunu gösterir.

Sahip Ata Vakıf Müzesi'nde sergilenen STPB-mon 3, kıvrık dal üzeri yarım palmet ve sepet örgü bezemesi ile dikkat çekici bir parçadır (Resim 361-362). Orta Bizans Dönemi sekizgen payeli templonuna aittir.

8. 1. 12. Beşarebey Mescidi

Yapıda üçü duvar örgüsünde, ikisi yapı girişinde olmak üzere toplam beş taş eser belirlenmiştir. Mescidin dışında bulunan çift sütun (ÇS 19; 128-130) üzerindeki soffit bezemesi ile Konya'da bulunan ÇS 2-ÇS 14, ÇS 17, ÇS 18, ÇS 20, ÇS 21 ve ÇS 23'de de görülür (Resim 111-123, 126-127, 131-132, 134); ancak burada üslup farklıdır ve çift sütun plinthusları üzerinde de bezeme içermektedir. Benzeri tespit edilememiştir. Yapının dışında bulunan paye başlığının yaprak üslubu (PB 1; Resim 260) ve işleme tekniği Konya'da KorB 4, KorB 7, KorB 8, KorB 11, KorB 12 ve KorB 13 ile benzerlik göstermekle birlikte tipinde paraleli yoktur (Resim 217, 220-221, 224-226).

Beşarebey Mescidi'nin kapı çerçevesi Bizans Dönemi kilisesine aittir (KÇ 3; Resim 266; Çizim 68) değerlendirmenin ilk bölümünde de tartışıldığı gibi Konya'da belirlenen kapı çerçevelerinin tümü birbirinden farklı üsluplarda karşımıza çıkmaktadır.

8. 1. 13. Seyfettin Karasungur Türbesi

Yapıda toplam beş taş eser bulunur. Yapıdaki kullanımları üst seviyede bulunan pencerelerdedir. Pencereler Bizans Dönemi'ne ait bir çift sütun ve dört çift pencere sütunun orta kısımlarının oyularak açılmasıyla yapılmıştır. Çift sütun kesilerek kullanılmıştır; genişliği yapıda bulunan diğer çift pencere sütunları ile uyumludur. ÇPS 31'deki kabartma tekniğinde yiv bezemeleri ile Konya'da ÇPS 17, ÇPS 23 ve ÇPS 28 ile benzerlik gösterir (Resim 179, 165, 171, 176).

Yapıdaki çift sütunların tümü aynı boyutlarda karşımıza çıkar (ÇPS 31-ÇPS 34; 179-182). Yükseklikleri Alaeddin Camisi'ndeki ÇPS 18, ÇPS 20 (Resim 166, 168), Şeker Furuş

Mescidi'nden ÇPS 27 ve ÇPS 28 (Resim 175-176), Sille Konak Restaurant girişindeki ÇPS 37 ve ÇPS 38 (Resim 185-186) ve Zazadin Han'daki ÇPS 44-ÇPS 54, ÇPS 61 ve ÇPS 62 ile uyumludur (Resim 192-202, 209-210). Konya merkezde bulunan benzer boyutta çift pencere sütunları ile birlikte aynı yapı içinde kullanılmış oldukları düşünülür.

8. 1. 14. Piri Mehmet Paşa Medresesi

Medresenin bahçesinde toplam dört eser saptanmıştır. Bunlardan ÇanB 2 (Resim 235), Tahir Paşa Camisi'nde devşirme olarak karşımıza çıkan ÇanB 3 ile tip ve boyut açısından aynıdır; orijinalinde aynı kilisede kullanılmışlardır (Resim 236). Yapıda belirlenen diğer mimari eserlerden SB 1 Konya'da tipinde ve yaprak üslubunda tek örnektir (Resim 249). Yaklaşık ortasından kırık çift sütun başlığı yüksekliği ile ÇifB 2 ve ÇifB 6 ile benzerlik sergilemektedir (Resim 251, 255). Piri Mehmet Paşa örneği bezemesiz, düz olarak işlenmişken, diğer başlıklar yivlidir.

8. 1. 15. Tac'ül Vezir Türbesi

Tac'ül Vezir Türbesi'nin giriş kapısında toplam üç eser saptanmıştır. Kapıda orijinal işlevlerinde kullanılan söveler Orta Bizans Dönemi üslubunda işlenmişlerdir (Söv 3, Söv 4; Resim 311-312; Çizim 76). Söve üzerindeki stilize lotus motifleri Fakih Dede Türbesi'nde bulunan templon payesi ile aynı üslubu yansıtırlar (TP 5; Resim 345). Katalogda mimari işlevli eserler içinde sınıflandırılan söveler TP 5 ile aynı yapının templonuna giriş kapısında kullanılmış olabilirler.

Yapının kapısında lento işlevinde kullanılan templon arşitravı (TA 6; Resim 379-380; Çizim 88) Konya ve çevresinde bulunan diğer liturjik eserlerin bazılarıyla bezeme kompozisyonu açısından benzese de, üslup benzeri tespit edilememiştir. Boyut açısından ise Sahip Ata Vakıf Müzesi'nde bulunan STPB-mon 3'ün üst genişlik ve derinliği TA 6'nın

alt derinliği ile uyumludur ve birlikte aynı liturjik kuruluşta kullanılmış olabilirler (Resim 361-362).

8. 1. 16. İç Karaaslan Mescidi

Yapıda üç taş eser saptanmıştır. Mescidin batı giriş kapısında kullanılan kapı çerçevesi (KÇ 4; 267; Çizim 69) ve eşik taşı işlevinde kullanılmış lentonun (Len 1; Resim 270; Çizim 72) boyut ve üslup paralelleri Konya'da diğer taş eserleri içinde tespit edilememiştir. Duvar örgüsünde kullanılan Lah 4 bezemesizdir; bölgenin sanat tarihi değerlendirmesinde bir veri sağlamamıştır (Resim 465).

8. 1. 17. Nakipoğlu Çeşmesi

Çeşmede kullanılan toplam üç eserden, aynalığı çevreleyen kemerin ayağı olarak kullanılan çift sütunlar bezemeleri ile dikkat çekerler (ÇS 20, ÇS 21; Resim 131-132). Her ikisi de soffitlidir ve yivlerle bezeme yapılmıştır; ÇS 20'de ayrıca yumurta-okucu motifleri görülür. Çift sütun üzerinde soffit bezemesi Konya'da ÇS 2-ÇS 14, ÇS 17, ÇS 18, ÇS 19 ve ÇS 23'de de karşımıza çıkar (Resim 111-123, 126-130, 134). Nakipoğlu örneklerindeki soffitler soffitler form ve üslup olarak Alaeddin Camisi'nde bulunan ÇS 3, ÇS 4, ÇS 14, ÇS 18 ile özellikle benzerlik gösterir (Resim 112-114, 123, 127). Çift sütunların boyut olarak Sahip Ata Camisi'nde bulunan ÇS 18 ile uyumlu olduğu saptanmıştır (Resim 127). Sahip Ata'da tespit edilen çift sütunun Alaeddin örnekleri ile benzerliği dikkate alındığında söz konusu sütunların tümünün tepede bulunan kiliseye ya da çeşmenin bulunduğu İç kale ile Dış Kale arasında olan kiliselerden birine olduğu çıkarımı yapılabilir. Çeşmedeki Sil 6a-b Konya'da bulunan diğer silmelerle bütünlük göstermemektedir (Resim 320-321; Çizim 79).

8. 1. 18. Evhadeddin Kirmani Türbesi

Türbede devşirme olarak kullanılan iki eserden, yine aynı işlevinde kullanılmış olan Len 5'in Konya'da benzeri tespit edilememiştir (Resim 274; Çizim 73). Duvar örgüsündeki İB 12 motif ve üslup açısından benzeri bulunamayan bir diğer örnek olarak karşımıza çıkar (Resim 490-491).

8. 1. 19. Karacihan Çeşmesi

Çeşmede toplam iki taş eser belirlenmiştir. İkinci işlevlerinde çeşme aynalığı olarak değerlendirilmiş olan levhalar boyutlarıyla korkuluk levhası olabilecekleri gibi templonda da kullanılmış olabilirler; Konya'da bütünlük gösteren eser belirlenememiştir (Lev 13, Lev 14; 413-414).

8. 1. 20. Dokuzun Han

Konya-Afyon yolu üzerinde bulunan Dokuzun Han'da duvar örgüsünde iki devşirme eser belirlenmiştir. Sütun kaidesi (SK 25; Resim 75; Çizim 47) profilasyon ve boyut açısından SK 24 ile uyumludur (Resim 74; Çizim 46). Çapıyla SK 11 ve SK 14 ile de yakın olduğu gözlemlenmiştir (Resim 61, 64; Çizim 33, 36). Yapıdaki diğer eser lahit gövdesine ait bir parçadır; sanat tarihi açısından veri sağlamamıştır. Muhtemelen han yakınında bir mezardan getirilmiştir.

8. 1. 21. Konya Kalesi

Kalenin duvar kalıntısı içinde belirlenen tek eser olan Lev 8'in mevcut durumuyla Konya'da boyutsal ve üslupsal bütünlük gösterdiği levha yoktur (Resim 408). Bezemesi ile korkuluk levhası olduğu düşünülmektedir.

8. 1. 22. Zevle Sultan Mescidi

Yapıda bir eser saptanmıştır. Mescidin giriş kapısının kapı çerçevesi trapez kesitli lento tacı ile monolit işlenmiştir ve İkonion'da Erken Dönem'e ait Bizans kiliselerinden birisine ait olmalıdır (KÇ 2; Resim 264-265; Çizim 67).

8. 1. 23. Şeyh Sücaeddin Türbesi

Türbenin önünde bulunan sütun üzerinde bulunan yazıtıyla ve haç kazımasıyle dikkati çekmektedir (S 1; 94-95). Bir kadın tarafından kocası *Nearchos* için 2.-3. yüzyıllarda yaptırılmıştır. Söz konusu yüzyıllarda İkonion'da kilise olduğu ile ilgili bir veri bulunmamakla birlikte, 230 yılında şehirde bir *synod* yapıldığı bilinmektedir (Ramsay, 2005, s. 331). Buna dayanarak İkonion'da Hıristiyanlığın etkin olduğu ve bu dönemde de bir yapılaşmanın olduğu sonucu çıkarılabilir. Sütun 2.-3. yüzyıllar İkonion'unda *Nearchos* isimli kişiye adanarak bir kiliseye armağan edilmiş olabilir.

8. 1. 24. Sırçalı Mescit

Sırçalı Mescit'te girşi kapısının lento ve söveleri bir Bizans yapısına ait kapı çerçevesidir (KÇ 5; Resim 268; Çizim 70). Boyut ve profilasyonu açısından Konya'da benzeri tespit edilememiştir.

8. 1. 25. Siyavuş Sultan Türbesi

Türbenin kapısı Bizans Dönemi yapısından devşirilerek yeniden kullanılmıştır (KÇ 6; Resim 275; Çizim 71). Konya'da paraleli tespit edilememiştir.

8. 1. 26. Şeref Şirin Çeşmesi

Sonraki işlevinde çeşmenin aynalığı olarak kullanılmış olan Lev 15 konsantrik daireler içinde yivlerle bezelidir (Resim 415). Teknik, motif ve üslubuyla 5.-6. yüzyıllara tarihlenen

levhanın boyutları korkuluk levhalarıyla uyumludur; ancak Konya'da boyut ve motif açısından birlikte kullanıldıklarını gösteren başka levha yer almamaktadır.

8. 1. 27. Sedir Sultan Türbesi

Yapının duvar örgüsünde karşımıza çıkan paye başlığı (PB 2; 261) tip, teknik ve yaprak üslubu ile Arkeoloji Müzesi'nde bulunan KorB 1 ile de bütünlük göstermektedir (Resim 214). Ancak birlikte kullanılıp kullanılmadıklarına ilişkin bir yorum getirilememiştir.

8. 1. 28. Abdülmümin Mescidi

Yapıda tespit edilen tek devşirme olan S 2'nin Konya'da benzeri tespit edilememiştir (Resim 96). Sütun küçük sütundur ve pencere sütunu olarak kullanılmış olmalıdır.

8. 1. 29. Hasbey Dar'ül Hüffazı

Yapıda duvar örgüsünün içinde kaldığından işlevi tam olarak anlaşılamayan eser bir lento ya da arşitrav parçası olmalıdır (İB 14; 493). Üzerindeki örgü motifini Konya'da STPB-mon 3, TA 8 ve İB 11'de görmek mümkün olsa da üslubu ile farklılık gösterir (Resim 361-362, 382, 489). Tarihlendirmesi ile Orta Bizans Dönemi'ne ait bir kiliseden getirilerek yeniden kullanılmıştır.

8. 1. 30. Şazi Bey Camisi

Konya'da belirlenen payelerden birisi Şazi Bey Camisi'nin duvar örgüsünde kullanılmıştır (P 7; 148). Kırık ve küçük bir parça halindeki payenin mevcut yüzünde bulunan soffit motifi şehirde pek çok eserde karşımıza çıkar; ancak parçanın diğer eserlerle bütünlüğü kurulamamıştır.

8. 1. 31. Fuar Alanı

Fuar Alanı'nda dağınık biçimde tespit edilen üç eserden sütun kaidesi, Attika A2 tipindedir (SK 23; Resim 73; Çizim 45). Kaidenin tip olarak benzeri Sahip Ata Camisi'nde bulunmaktadır; boyutlarıyla ayrılırlar (SK 22; Resim 72; Çizim 44). Bir kısmı toprak altında kaldığından yüksekliği ile değerlendirme dışı bırakılan SK 23'ün çapı ile Konya'da uyum gösterdiği kaideler SK 2, SK 4 ve SK 10 olarak karşımıza çıkar (Resim 52, 54, 60; Çizim 24, 26, 32). Kaide ayrıca Alaeddin Camisi'nde bulunan 2 no.lu düz devşirme sütun ile birebir uyum gösterir. Fuar Alanı'nda belirlenen bir diğer eser ÇPS 35'tir (Resim 183); tüm yüzeyin silmelerle hareketlendirildiği tiptedir. Ortaya yakın yerden boylamasına kırık olan çift pencere sütunu yüksekliği ile Alaeddin Camisi'nde bulunan pek çok çift pencere sütunu ile bütünleşmektedir. Sütun kaidesi ve çift pencere sütunu boyut ve üslupları ile tepedeki eserlerle uyum gösterirler; birlikte aynı yapı içinde kullanılmış olabilirler.

Konya'da başka benzer örneği bulunmayan kuyu bileziği üzerindeki daire içindeki Malta haçının üslubu şehirdeki lentolar ve levhalarla benzemektedir. Yerel malzeme ile üretilmiş parça Erken Bizans İkonion'unda bir su kuyusunda kullanılmış olmalıdır.

8. 1. 32. Bosna-Hersek Fahri Konsolosluğu

Konsolosluk binasının bahçesinde bulunan sütun başlığı (KorB 12; Resim 225) Konya'da belirlenen KorB 4, KorB 7, KorB 8, KorB 11 ve KorB 13 ile benzer biçimde yuvarlak yaprak üslubunda işlenmiştir (Resim 217, 220-221, 224, 226). Akanthus yapraklarının aralarında görülen matkapla bezeme ise Konya'da KorB 2, KorB 6, KorB 9 ve KorB 10'de izlenmektedir (Resim 215, 219, 222-223). Boyutsal açıdan ise KorB 4 ve KorB 9 ile uyumludur (Resim 217, 222). Boyutları ve yaprak uçları bakımından KorB 4 ile benzeşmesine rağmen yaprak uzunluğu ve damarlarının üslubu ile ayrılık gösterdiklerinden birlikte kullanılmış oldukları düşünülmemektedir. Üst kısmı kırık ve aşınmış olan başlığın Konya sütun başlıkları ile üslup açısından bütünlüğü kurulamamıştır.

8. 1. 33. Kültür Parkı

Kültür Parkı'nda tespit edilen ÇS 22 (Resim 133) üstte plinthus altında yivli bezemesi ile Nakipoğlu Çeşmesi'nde bulunan ÇS 20 ve ÇS 21 ile aynı tiptedir (Resim 131-132). Ancak yivlerin üslubu diğer iki eserden farklı olarak karşımıza çıkmaktadır. ÇS 22'de kısmen daha derin işlenmiş yivler boyutuyla da uyumlu olduğu Arkeoloji Müzesi'nde bulunan ÇifB 4 ile benzerlik sergilemektedir (Resim 253). Orijinalinde birlikte kullanılmış oldukları düşünülmektedir.

8. 1. 34. Konya Arkeololoji Müzesi

Konya Arkeoloji Müzesi'nde Erken ve Orta Bizans Dönemleri'ne tarihli toplam kırküç eser tespit edilmiştir. Eserlerin çoğunluğunun geliş yeri belli olmamakla birlikte bazıları envanter kayıtlarında belirtilmiştir. Bunlardan ÇS 1 Sille'den, KorB 3 Zindankale Mahallesi'nden, KorB 4 Alaeddin Tepesi'nden, KorB 5 Araboğlu Mahallesi'nden, Kem 2 Cevizaltı Medresesi'nden ve İB 1 Tosun Fakih Paşa Camisi'nden getirilmiştir. Konya dışından getirilen eserler içinde ise Ereğli'den KPB 1 ve Kat 1, Aksaray Eskil Sağsak Yaylası'ndan ÇanB 10, Konya-Akşehir arasındaki Tepeköy'den Lev 1, Çumra Üçhöyükler'den İB 1 ve İB 3a-b ile Karaman yakınındaki İlisıra'dan İB 4 yer almaktadır.

Arkeoloji Müzesi'nde bulunan sütun kaidelerinin tümü iki boyunlu Attika A tipinde işlenmişlerdir (SK 1-SK 6; Resim 51-56; Çizim 23-28). Bunlardan SK 1 ve SK 6 ile SK 4 ve SK 5 boyut açısından uyum gösteren iki ayrı gruptur. SK 1 ve SK 6'nın Konya genelinde diğer sütun kaideleri ile boyutsal uyumuna bakıldığında Konya Alaeddin Camisi'nden SK 12, SK 28 ve Sahip Ata Camisi'nden SK 20 ile benzerlik dikkati çeker (Resim 62, 78, 70; Çizim 34, 50, 42). Bunlardan SK 28 farklı tipte olmakla birlikte aynı kiliseye ait olabilecekleri düşünülür. Sütun kaideleri ve sütunlar arasındaki çap uyumu eserlerin orijinalinde birlikte kullanımlarını göstermesi açısından önemlidir. Müzedeki kaidelerden SK 1 ve SK 6'nın Alaeddin Camisi'nde bulunan devşirme düz sütunlardan 1, 6-11, 18, 22-26/1, 33, 35, 37/2-38/2 ve 40 no.lu sütunlarla çap uyumu gösterdiği

belirlenmiştir (Resim 51, 56). Çaplarıyla bütünlük gösteren SK 2, SK 4 ve SK 5 ise Alaeddin Camisi'ndeki 2, 5, 13, 28, 29 ve 32 no. lu sütunlar la uyumu gözlemlenir (Resim 52, 54, 55). Geniş çaplı SK 3 ile camideki 39 no.lu sütun ile bütünlük gösterir (Resim 53).

Müzedeki tek çift sütun kaidesi olan ÇSK 1'in (Resim 81; Çizim 53) Alaeddin Camisi'nden ÇSK 2 ve ÇSK 3 ile Tahir Paşa Camisi'nden ÇSK 4'ün boyutlarının nispeten yakınlık gösterdiği görülür (Resim 82-84; Çizim 24-26). Çift sütun kaidesi, çift sütunlarla uyumu açısından Alaeddin Camisi'ndeki ÇS 9 ve ÇS 10 ile parallelik göstermektedir (Resim 118-119); birlikte kullanımları mümkündür. Sille Ak Manastır'dan getirilen ÇS 1 orijinalinde çift sütundur, sonraki kullanımında alttan ve üstten kesilmiş; bir yüzü yatay doğrultuda motiflerle bezenip, yazıt eklenerek mezar taşı olarak kullanılmıştır; kesilmiş olduğundan boyutsal değerlendirme yapılamamıştır (Resim 109-110).

Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen Korinth tipinde başlıklar kendi içlerinde üslup ve boyutları açısından farklılıkları ile dikkati çekerler. Konya genelinde diğer sütun başlıklarıyla birlikte ele alındıklarında Alaeddin Tepesi'nden getirilen KorB 4'ün camideki KorB 9 ile boyutsal uyumu görülürken, üsluplarında ayrılık gözlemlenir; bu nedenle aynı yapıda kullanıldıkları düşünülmemektedir (Resim 217, 222). Diğer sütun başlıklarında benzer biçimde boyutsal açıdan uyumluluk görülse de eserler arasında belirgin bir üslup bütünlüğünden söz edilemez. Erken Bizans Dönemi'ne ait farklı yapılara ait olmalıdırlar. Yivli çanak başlık tipindeki ÇanB 11 ile Alaeddin Camisi'nde devşirme ÇanB 12 eş yüksekliktedir; çapları ile ayrılırlar (Resim 245-246). Orta Bizans Dönemi'ne iki sütun başlığından KPB 1 daha önce de belirtildiği gibi Ereğli'den getrilmiştir (Resim 228-231). KPB 2'nin nereden getirildiği bilinmemektedir; ancak Konya içinde ve yakın çevresinde aynı döneme ait ve benzer üslupta başka sütun başlığı belirlenememiştir (Resim 232-233).

Müzede bulunan üç çift sütun başlığı yivlerle bezenmiştir (ÇifB 2-ÇifB 4; Resim 251-253); bunlardan ÇifB 3 yumurta motifli bileziklidir. ÇifB 4'de yivlerin alt başlangıcında görülen yumurta motifleri ÇifB 7'de de karşımıza çıkar (Resim 256). ÇifB 2 ve ÇifB 4 birbirleriyle yakın yüksekliktedir ve Konya genelinde ÇifB 5 ve ÇifB 6 ile uyumludurlar (Resim 254-

255). Çift sütun başlıklarının çift sütunlarla uyumuna bakıldığında ÇifB 2'nin Sahip Ata Camisi'ndeki ÇS 18 ile (Resim 127), ÇifB 3'ün Şeker Furuş Mescidi'nde bulunan ÇS 24 ve ÇS 25 ile (Resim 135-136), ÇifB 4'ün ise Kültür Parkı'nda bulunan ÇS 22 ile uyum gösterdiği görülür (Resim 133).

Liturjik işlevli taş eserler kendi içlerinde belirli bir bütünlük göstermemektedirler (TP 1, STPB-mon 1, STPB-mon 2, TA 1, TA 2, AltK 1, Kem 1, Kem 2, Kat 1; Resim 338-339, 357-358, 368-371, 383-384, 393-395, 396-398; Çizim 81, 85-86). KPB 1 ve Kat 1 Ereğli'den getirilmiştir; tarihlendirmeleri ve üslupları ile aynı yapıya ait olabilecekleri düşünülür (Resim 228-231, 396-398). TA 1 dışında tümü Orta Bizans kuruluşlarına aittir. Konya genelinde değerlendirildiklerinde benzer motifleri içeren eserler görülmekle birlikte üslup ve boyut açısından birlikte kullanıldıkları düşünülmemektedir; tümünün ayrı liturjik kuruluşlara ait oldukları tespit edilmiştir.

Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen levhalardan Lev 2'deki eşkenar dörtgenin çapraz eksenlerindeki yarım dairelerin birbirlerine içbükey eğrilerle bağlandıkları geçmeli kompoziyon, Zazadin Han'daki TA 8 ve Lah 6 gibi 10.-11. yüzyıllarda gördüğümüz bir motiftir (Resim 400-401, 382, 467). Ancak Lev 2 söz konusu motifi içerse de her üç eser gerek genel kompozisyon gerekse üsluplarıyla birbirlerinden ayrılırlar. Lev 2 ve Lev 9 arasında üslupsal bütünlük izlenir ve aynı yapıda kullanılmış olabilecekleri düşünülür (Resim 400-401, 409). Hayvan figürleri, haç ve geometrik motifler içeren Lev 3 ve Lev 4 üslupsal olarak paralellik göstermektedir (Resim 402-403). Boyutları farklı olan levhalar aynı kilisede, ancak liturji içinde farklı templon levhası ya da ambon levhası gibi farklı birimlerde kullanılmış olmalıdırlar. Konya genelinde paralelleri tespit edilememiştir. Lev 5 ve müzede Erken Bizans Dönemi'ne ait tek levha olan Lev 6 de boyutları ve kompozisyonu ile templona ait bir levhalarla uyumludurlar (Resim 404-405; Konya'da dönemleri içinde bütünlük gösterdikleri başka levha belirlenememiştir.

İşlevi belirlenemeyen eserlerin bazıları Konya dışından getirilmiştir ve getirildikleri yerlerde bulunan yapılarda kullanılmış olmalıdırlar. Meram'daki Tosun Fakih Camisi'nin

avlusunda bulunarak müzeye getirilen ve Orta Bizans özellikleri sergileyen İB 1 üzerinde görülen düğümlü kareler içinde çiçek rozetleri ve çarkıfelekler Konya'da karşımıza çıkan bir kompozisyondur (Resim 478; Çizim 89). Ancak boyutları nedeniyle işlevi belirlenemeyen eser üslupsal olarak farklılık göstermektedir. Aynı şekilde İB 5'in de üslupsal bütünlük sergilediği eser Konya genelinde tespit edilememiştir (Resim 483; Çizim 93). Eserin en yakın üslupsal benzeri Konya yakınlarında Savatra'da belirlenmiştir; eserin müzeye Savatra'dan getirildiği düşünülmektedir.

8. 1. 35. Koyunoğlu Müzesi

Koyunoğlu Müzesi'nde teşhirde ondokuz taş eser bulunur. Müzede sergilenen eserlerden ÇSK 7 Attika A tipinde işlenmiş bir kaidedir (Resim 87; Çizim 59). Boyutları ile İnce Minareli Medrese'de bulunan ÇSK 5 ve Alaeddin Camisi'nden ÇSK 8 ile uyumludur (Resim 85, 88; Çizim 57, 60). Çift sütun kaidesinin çift sütunlarla boyutsal uyumuna bakıldığından Alaeddin Camisi'nde bulunan ÇS 15 ve ÇS 16 ile olan paralellik, bunlardan birisiyle birlikte kullanıldıklarını düşündürür (Resim 124-125).

Korinth tipinde üç sütun başlığından KorB 6 (Resim 219), Arkeoloji Müzesi'nden KorB 1 ve KorB 5'de görüldüğü üzere benzer üslupta, plastik etki bırakan yüksek kabartma tekniğindedir ve akanthus yaprakları derin damarlı işlenmiştir (Resim 214, 218). KorB 7 yaprak üslubu ile yine Arkeoloji Müzesi'nden KorB 4 ile büyük benzerlik gösterir (Resim 220, 217). Öte yandan KorB 7'nin KorB 8 ile boyut açısından uyumludurlar; her ikisinde de yapraklar yuvarlak uçludur (Resim 221). Fakat teknik ve üslupta farklılaşırlar. Koyunoğlu Müzesi'nde yer alan Korinth tipinde başlıklar farklı teknik ve üslupları nedeniyle ayrılırlar, farklı yapılara aittirler. Müzenin envanter kayıtlarında tüm eserlerin A. R. İzzet Koyunoğlu bağışı olduğu yazmaktadır ve eserler kendisinin Devlet Demiryolları müfettişliği yaptığı sırada toparlanarak Konya'ya getirilmiştir. Bu nedenle katalogda yer alan eserlerin hangisinin Konya'ya ait olduğu bilinmemektedir.

Basit tipte sütun kaidesine de benzeyen Çanak tipinde düz işlenmiş dört sütun başlığı birbirleriyle boyut ve form açısından bütünlük gösterirler, orijinalinde aynı yapıda kullanılmışlardır (ÇanB 5-ÇanB 8; 238-241).

Koyunoğlu Müzesi'nde bulunan liturjik işlevli eserlerden TS 1 ile TSB 2 çap açısından uyumludurlar ve birlikte aynı kuruluşta kullanılmış olabilirler (Resim 336, 364-365). TP 2 ile TSB 2 teknik ve üslup açısından paralellikleri ile dikkati çekerler (Resim 340-341). Söz konusu üç eser Dokimeion mermeri kalitesi gösteren malzemeleri ile de ortaklık gösterir. Konya Arkeoloji Müzesi'nde bulunan TA 2 bu grupla boyut ve üslup açısından uyumludur (Resim 370-371; Çizim 86). Eserlerin, Orta Bizans Dönemi payeli-sütunlu templonunda birlikte değerlendirilmiş oldukları düşünülmektedir.

Müzedeki tek sekizgen templon payesi (STP 1; 353-354; Çizim 84) Konya'daki diğer sekizgen paye (STP 2; 355) ile boyut ve üslup olarak ayrılmaktadır, iki ayrı sekizgen payeli templona aittirler. STP 1, Alaeddin Camisi avlusundan bulunan STPB 1 ile boyut olarak uyumlu olmakla birlikte üslupsal farklılık göstermektedir (Resim 367). Koyunoğlu Müzesi'nde bulunan TP 3 ve TP 4 boyut ve üslup olarak ayrılırlar; farklı templonlarda kullanılmışlardır (Resim 342-344; Çizim 83). TP 4, TP 1 ve TP 9'da görüldüğü gibi ikili örgü motiflidir, ancak motifin formu ve üslubu ile farklıdırlar (Resim 338-339, 349; Çizim 81). Payelerin Konya'da bütünlük gösterdiği liturjik eser belirlenememiştir.

Konya'da türünde tek olarak karşımıza çıkan AmbMYL 1 ile aslan figürü bezemeli ve templona ait olduğu düşünülen İB 6 hayvan tasvirlerinin üslubu ile benzerlik göstermektedirler (Resim 392, 484; Çizim 94). Her ikisinde de stilizasyon gözlemlenir, hayvan figürlerinin tüyleri çizgisel bir üslupta naturalizmden uzak olarak verilmiştir. Aynı liturjik kuruluşa ait oldukları düşünülmektedir.

8. 1. 36. İnce Minareli Medrese Taş ve Ahşap Eserleri Müzesi

İnce Minareli Medrese avlusunda tespit edilen toplam altı eser bulunur. Bunların içinde yer alan üç sütun kaidesinden SK 7 ve SK 8 Attika A tipinde, SK 27 C tipindedir (Resim 57-58, 77; Çizim 29-30, 49). Sütun kaideleri yaklaşık boyutlardadır; Alaeddin'de bulunan A tipindeki SK 12 ve C tipindeki SK 28 ile çap ve yükseklik açısından uyumludurlar (Resim 62, 78; Çizim 34, 50). Ayrıca Arkeoloji Müzesi'ndeki SK 6 ile yakın üsluptadır; çapları da yakın olup yükseklikleri ile farklılaştıkları görülür (Resim 56; Çizim 28). Alaeddin Camisi'nde bulunan düz sütunlarla birlikte değerlendirildiklerinde 6-11, 18, 22-26/1, 33, 35, 37/2-38/2 ve 40 no.lu sütunlarla uyumlu oldukları gözlemlenir.

Çift sütun kaidelerinden ÇSK 5 (Resim 85; Çizim 57), tipleri ve malzemesi farklı olmakla birlikte Koyunoğlu Müzesi'nden ÇSK 7 ve Alaeddin Camisi'nden ÇSK 8 boyutları ile uyumludur (Resim 87-88; Çizim 29-30). ÇSK 6 ortaya yakın yerden kırıktır (Resim 86; Çizim 28), restitüsyonuna göre Alaeddin Camisi'nde bulunan ÇSK 3 ile boyut olarak uyumlu olduğu görülür (Resim 83; Çizim 55). Çift sütunlarla birlikte kullanımları açısından ÇSK 5'in Sahip Ata Camisi'ndeki ÇS 18 (Resim 127), ÇSK 6'nın ise Alaeddin Camisi'ndeki ÇS 5, ÇS 9 ve ÇS 10 ile uyumlu olduğu belirlenmiştir (Resim 114, 118-119).

Orta Bizans Dönemi ve Selçuklu üslubunu birleştiren ve zengin bezemesiyle dikkati çeken Lev 7 boyutları ile templonda kullanılmış levhalarla uyum gösterir (Resim 406-407), aynı zamanda Konya'da Lev 4 ile yakınlık sergilemektedir (Resim 403). Daha önce de belirtildiği gibi levhanın tarihlendirmesi 12. yüzyılın sonu 13. yüzyılın başlarında Selçuklu Dönemi'nde Konya'da yapıldığı bilinen Aziz Georgios Kilisesi ile uygundur; Bizans ve Selçuklu üsluplarının bir sentezi olarak bu dönemde söz konusu kilisede kullanılmak amacıyla, Türkleşmiş bir Hıristiyan usta ya da Bizans sanatını oldukça iyi tanıyan bir Selçuklu usta tarafından yapılmış olmalıdır.

8. 2. TAŞ ESERLER KAPSAMINDA KONYA/İKONİON MİMARİ GELİŞİMİ

8. 2. 1. Erken Bizans Dönemi

Konya, Anadolu Selçukluları'nın başkenti olmadan önce Roma Dönemi'nden itibaren Lykaonia'nın en önemli şehri olarak tanınmaktaydı. Selçuklu Dönemi'nin siyasi, askeri ve ticari merkezi olan şehir, Anadolu'dan geçen yolların kavşak noktası durumundaydı. Bugün şehrin odak noktasını oluşturan Alaeddin Tepesi çeşitli uygarlıklara sahne olmuş 21 m. yüksekliğinde bir höyüktür. Tepeyi çevreleyen İç Kale'nin kuruluşu Phryg'ler zamanına kadar gitmektedir. Çeşitli dönemlerde onarımlar ve eklemeler yapılan İç Kale'nin dışında şehrin Geç Roma-Erken Bizans Dönemi'ne tarihlenen bir de Dış Kale'si bulunmaktaydı (Durukan, 2001b, s. 117).

Erken Bizans Dönemi'nde İkonion merkezinde sadece kaynaklardan belirlenen iki yapı bulunmaktaydı: Amphilochios'un *vita*'sında yer alan Aya Sofya ve Aziz Ioannes Kiliseleri. Bunların dışında, İç Kale içinde 20. yüzyıl başlarında Amphilochios Kilisesi'nin, ayrıca kaynaklardan öğrenilen Metamorphosis Kilisesi ile Rum ve Ermeniler tarafından kullanılan Çifte Kilise'nin bulunduğu kaynaklardan bilinmektedir. Aziz Amphilochios'un *vita*'sından öğrenilen Erken Bizans Dönemi kiliseleri dışında İkonion'da kilise olduğu belirlenmiştir. Katalogda yer alan 2. yüzyıl sonu-3. yüzyıla tarihli adama amaçlı yapılmış sütun bu yüzyılda şehirde bir kilisenin olduğunu göstermektedir (S 1; Resim 94-95). Nitekim, 230 yılında *synod* yapılan İkonion'da, oturmuş bir *eccleastical* sistem ve bir kilise olması gerekmektedir. Bu döneme tarihli sütun ve paye başlıkları da Konya'da belirlenmiştir (KorB 1, KorB 5, KorB 6, PB 2). 3. yüzyılda İkonion'da bulunan kilise sütunlu bazilika tipinde olmalıdır.

Son haliyle Orta Bizans Dönemi özellikleri gösteren Amphilochios Kilisesi'nin içinde Lykaonia'nın ilk başpiskopusu Aziz Amphilochios'un mezarı yer alıyordu. Kilisenin ilk inşasının Erken Bizans Dönemi'ne ait olduğunu destekleyecek veriler mevcuttur. Bunlardan birincisi G. L. Bell'in arşivinde yer alan resimlerden görülen devşirme

malzemelerdir. İkincisi ise Amphilochios'un mezarının yapının içinde bulunması ve yağ kültünün Türk Dönemi'ni de kapsayacak şekilde yüzyıllar boyunca devam etmesidir. İkonion'da Amphilochios'un başpiskoposluk yaptığı dönemde İmparator I. Theodosius'un teklifi ile Aya Sofya ve Aziz Ioannes'e adanmış iki kilisenin yapıldığı bilinmektedir. Ancak kiliselerin lokasyonu ile ilgili veri yoktur. Şöyle ki, bölgenin dinsel merkezinde bu iki kiliseden önce başpiskoposun görev yaptığı bir kilisenin 4. yüzyıl sonlarında bulunması gerekir. Ayrıca bu dönemde şehrin odak noktası olan Alaeddin Tepesi'nde Selçuklu Dönemi'nde sultanların köşkünün olduğu gibi bir Piskoposluk Sarayı'nın da bulunması gerekmektedir. Aya Sofya ve Aziz Ioannes Kiliseleri'nin de Amphilochios'un görev yaptığı sırada yani yine 4. yüzyıl sonları-5. yüzyıl başlarında inşa edildikleri düşünülmektedir. Amphilochios Kilisesi'nin ilk inşası mezar içermesi nedeniyle başpiskoposun ölümünden sonrasına, 5. yüzyıl başlarına ait olmalıdır. Tepede bulunduğu bilinen Metamorphosis Kilisesi ile Çifte Kilise'nin inşa tarihi bilinmemekle birlikte, Çifte Kilise 19. yüzyıl sonlarında Rumlar ve Ermeniler tarafından kullanıldığından Osmanlı Dönemi'nde inşa edilmiş bir kilise olması muhtemeldir.

R. Krautheimer, Konya'da 5. yüzyılda büyük boyutta Hellenistik bazilikaların bulunduğunu öne sürmektedir (1965, s. 160). Buna karşın, kırsal kesimde bulunan yapıların tipleri çeşitlilik göstermektedir ve 10 m.yi geçmeyecek boyutta küçük boyutlu inşa edilmişlerdir. Büyük şehir kiliseleri ya da küçük kırsal kesim şapellerinde genellikle düzgün kesilmiş bloklar olarak ya da levhalar halinde yerel malzeme kullanılmıştır. Lykaonia kiliselerine bakıldığında Erken Dönem kiliseleri tonozlu bazilika ve salon kiliseleri tipinde yapılmışlardır ve Binbir Kilise yapıları 15 m.-38 m. arasında değişen uzunluklarda karşımıza çıkarlar (1965, s. 160-163). K. Belke ise Lykaonia'daki Erken Dönem kiliselerini sınıflandırmıştır. Bunlardan ilki Leontopolis-İsaura Palaia'daki tek nefli kilise, Gölören'deki manastır şapeli gibi örneklerle temsil edilen tek nefli bazilikadır. Üç nefli bazilikaları Binbir Kilise tipi ve diğer tip olarak ele almıştır. Binbir Kilise tipi içinde İkonion'a 55 km. uzaklıkta Dikilitaş Kilisesi yer alır; üç neflidir, nef ayrımlarında çift sütunlar kullanılmıştır. Diğer tip, neflerin kare kesitli paye ya da sütunlarla ayrıldığı ve narteksin olmadığı tiptir ve bölgede Elengerif Dağı Bazilikası ile temsil edilir. Serbest haç

planlı tipin örneği 5.-6. yüzyıllara tarihlenen Karacadağ'daki Kurşuncu Manastır Kilisesi ve Ali Suması Dağı Manastır Kilisesi'nde izlenir (1995, s. 822-826).

Tez kapsamında yer alan taş eserler Erken Bizans Dönemi'nde İkonion'un mimarisi hakkında geniş bilgi sağlamaktadır. Buna göre İkonion merkez, Sille ve Zazadin Han üçgeninde üç farklı yerleşim olduğu ve yerleşimlerde kiliselerin bulunduğu sonucu çıkarılmıştır (Bkz. Harita 10). Dokuzun Han'da bir yapılaşmanın olduğunu gösterir sayıda eser bulunmamaktadır; yakınlarda bulunan bir kiliseden getirilmiş olmalıdırlar. Şehir merkezinde bulunan devşirmelerin yoğun olarak İç Kale içindeki Alaeddin Tepesi'nde ve İç Kale ile Dış Kale arasında yer alan yapılarda kullanılması, Selçuklu Dönemi yerleşiminin Bizans Dönemi yerleşimi üzerine geldiğini göstermektedir (Bkz. Harita 11). Buna göre, Alaeddin Camisi'nde iki tipte karşımıza çıkan destek sistemi Erken Bizans Dönemi'nde İkonion'da ve muhtemelen caminin olduğu yerde yaklaşık 35-40 m. uzunluğundaki galerili bir sütunlu bazilika olduğunu göstermektedir. Bölgede yapıların galerili olup olmadığı konusuna Binbir Kilise'de iki ve üç katlı narteksli yapıların olduğu verisi ışık tutmaktadır. Ancak bu yapıların hiçbirinde üst kata çıkan merdiven izine rastlanmamıştır, muhtemelen ahşap ya da portatif merdiven kullanıldığı düşünülmektedir (Ramsay ve Bell, 1909, s. 41-42)[153]. Öte yandan caminin kuzey cephesindeki çok sayıda çift pencere sütununun en azından önemli bir kısmının bu kilisede kullanılmış olması mümkündür. Alaeddin Camisi'ndeki devşirme çift sütunların boyut değerlendirmesi sonucunda en az dört yapıya ait olduğu sonucu çıkarılmıştır. Çift sütunlardan birisinin İkonion dışından getirildiği üzerindeki yazıttan anlaşılmaktadır. Buna dayanarak bazılarının dışardan getirildiği söylenebilir, bazıları ise Binbir Kilise örneklerinde olduğu gibi şehirdeki tonozlu bazilika ya da bazilikaların varlığına işaret olabilir. Kaynaklardan bilinen yapıların yeri belirtilmediğinden yapının lokasyonu ve tip eşleştirmesi yapmak mümkün değildir. Ancak Erken Dönem'de tepede en az iki ve İç Kale-Dış Kale arasında ise iki ya da üç kilise olması mümkündür. Bunlardan dördü Metamorphosis Kilisesi, Aziz Amphilochios Kilisesi'nin ilk yapısı, Aya Sofya ve Aziz Ioannes Kiliseleri'dir. Nitekim

[153] Ramsay ve Bell, Anadolu'daki pek çok yapıda bu türlü bir merdivenin yaygın olduğunu belirtirler, örnek olarak İznik Koimesis Kilisesi'ni vermişlerdir.

Erken Bizans Dönemi'ne tarihli liturjik eser ve levhalar da üslupsal özellikleri ile en az dört-beş yapının varlığına işaret etmektedir.

Zazadin Han'daki eserler genelinde Erken Dönem'e aittir. Ancak günümüze gelen eserlerin çoğunluğunu lento ve söveler ile levhalar oluşturur. Kapı lento ve söveleri burada birden fazla yapıyı içeren bir yerleşimin olduğunu göstermektedir. Bazı araştırmacılarca Bizans Dönemi'nde adının Kapumais olduğu ve emekli devlet memurlarının sayfiye yeri olarak kullandığı öne sürülen yerleşimin konumundan dolayı bir çok yapıdan oluşan bir manastır olduğu düşünülmektedir. Bizans Dönemi manastırları genelinde bir çevre duvarı ile sınırlanır, içinde ana kilise, şapel, manastırda yaşayanların kaldıkları yaşam mekanları, ahır, atölye, depo, çeşme (*phiale*) ve yemekhane (*trapeza*) içerir. Yapıda bulunan çok sayıdaki lento ve söve kilise dışında manastırda olması gerekli diğer yapılara da ait olmalıdır. Muhtemelen manastır çevresinde pek çok mezar da yer almaktaydı. Erken Dönem'de iskan edilmeye başlanmakla birlikte Orta Dönem'e ait templon arşitravı ve sekizgen templon payesi burada bulunan kilisenin Orta Dönem'de templonun yenilenmesiyle kullanılmaya devam ettiğini göstermektedir. Bu durum Orta Bizans Dönemi'nde bölgeye gelen Selçukluların Zazadin Han'ın inşası için, öncesinde yıkılmış bir yapının malzemeleri ile yapılmayıp belki de hanın inşası için halen kullanılmakta olan kilisenin yıktırıldığını düşündürmektedir. Orta Dönem'e ait önemli birine ait olduğu düşünülen lahit de yerleşimde sürekliliğin olduğunun göstergelerinden birisidir. Yapıda Orta Dönem'e tarihli templona ait az sayıda eser bulunması, Erken Dönem yapısının yıkılması sırasında templona ait diğer ögelerin tekrar kullanılamayacak durumda harap olması ile açıklanabilir. Bu durum ayrıca yapıda hiç bir taşıyıcı elemanın bulunmamasını da açıklayabilen nedenlerden birisidir. Erken Dönem yapılarında yoğunlukla kullanılan sütun kaidesi, sütun ve başlık gibi ögeler yıkım sırasında zarar görmüş olabilecekleri gibi yakın çevrede başka yapıların inşasında yeniden değerlendirilmek için de taşınmış olabilir.

Sille'de bulunan eserlerden Erken Dönem'e ait sütun kaidesi ve sütun başlığı gibi eserlerle çift pencere sütunları Aya Elena Kilisesi'nin ilk dönem yapısına ait olmalıdır. Yapının

duvarlarında bulunan Orta Bizans Dönemi eserleri aynı yapının Orta Dönem templonuna ait olmalıdır.

8. 2. 2. Orta Bizans Dönemi

İkonion'da Orta Bizans Dönemi'ne ait olan yapılar Alaeddin Tepesi'ndeki Aziz Amphilochios Kilisesi'nin ikinci yapı evresi, Meram'daki Aziz Eustathius Kilisesi ve Sille Aya Elena Kilisesi'nin ikinci yapı evresi olarak karşımıza çıkmaktadır. Erken Bizans Dönemi kapı çerçevesi ve pencere çift sütunları içeren Aziz Eustathius Kilisesi'nin de ilk yapı evresi olduğu düşünülmektedir. Ayrıca 12. yüzyıl sonu-13. yüzyıl başlarında kent Selçuklu idaresindeyken inşa edilen Aziz Georgios Kilisesi'nin varlığı kaynaklardan öğrenilir; planı hakkında bilgi yoktur. Bunlardan Sille dışındaki iki yapı günümüze gelememiş ancak 20. yüzyıl başlarında araştırmacılarca çalışılmış ve yayınlanmışlardır. Ayrıca 12. yüzyıl sonu-13. yüzyıl başında kent Selçuklu yönetiminde iken Aziz Georgios Kilisesi inşa edilmiştir. 905-906 yıllarında Araplarca yakılan İkonion'da (Belke ve Restle, 1984, s. 69) muhtemelen yeniden inşalar başlamış olmalıdır. Nitekim Arap akınlarından sonra ekonomide düzelme olması da mümkündür. Bu bağlamda, Amphilochios Kilisesi'nin yeniden inşası bu yangın sonrasına bağlanabilir. Aziz Eustathios Kilisesi ise Meram'da yani halkın yazlık amaçlı kullandığı alanda yer almaktadır. Yapıda kullanılan Erken Dönem devşirme malzeme yapının yerinde bir Erken Dönem kilisesinin bulunduğuna da işaret olabilir.

Orta Dönem'e ait iki yapıdan Amphilochios camiye çevrilmiştir; ancak G. L. Bell'in arşivinde yer alan resimlerden görüldüğü gibi Eustathius Kilisesi 20. yüzyıl başlarında hala kilise olarak kullanılmaktaydı[154]. Yapılar kubbenin iki serbest desteğe ve duvarlara

[154] Pisidia Antiochiası'nda da 1081-1091 arasında kısa süre Selçuklu egemenliğine girmiştir; Türk valisi kaleyi ele geçirmiş, fakat Hıristiyan nüfusa dokunmamıştır; Justinianos Dönemi'ne ait büyük, yuvarlak Meryem Kilisesi Hıristiyanlar'a ayrılmış, ancak diğer kiliseler kapatılmış ya da cami olarak kullanılmıştır (Bouchier, 1921, s. 227). İkonion'da da benzer biçimde bazı kiliselerin camiye çevrildiği, bazılarının ise yerli Hıristiyan halkın kullanımı için açık bırakıldığı görülür.

oturduğu basit tipte Kapalı Yunan Haçı tipindedir. Konya'da belirlenen Orta Bizans Dönemi taş eserlerinin geneli liturjik işlevli taş eserlerdir. Eustathius'un iç mekan resimlerinde ahşap ikonostasis ve altarı görülür. Ancak ikonostasis ve altar Bizans sonrası dönem olmalıdır. Orta Dönem templonu muhtemelen yenilenmiştir.

Konya merkezde tespit edilen liturjik işlevli eserlerin bir kısmı Aziz Amphilochios, Aziz Eustathius ve Aziz Georgios Kiliseleri'ne ait olabilecekleri gibi sayısal yoğunluk ve üslupsal ayrılıkları üçten fazla yapıda kullanıldıklarına işaret etmektedir. Templon tipleri payeli ve sekizgen payeli olarak altı farklı liturjik kuruluşun olduğunu gösterir. Bu durum Erken Bizans Dönemi yapılarının templonlarının Orta Dönem'de yenilenmeleri olarak açıklanabilir. Sille ve Zazadin Han'da tespit edilen örnekler de benzer biçimde Orta Dönem templonlarının yenilendiğini göstermektedir.

8. 3. KONYA/İKONİON'UN MOTİF ve ÜSLUP ÖZELLİKLERİ

Konya ve yakın çevresinde tespit edilen taş eserler zengin süslemeleri ile dikkati çekerler. Değerlendirmesi yapılan eserler üzerinde görülen bezemeler dönemlerinin özelliklerini yansıtmaktadır. Erken Bizans Dönemi'ne tarihli eserlerde kullanılan motiflerin bitkisel, geometrik, sembolik nitelikte olmalarının yanı sıra hayvan figürlerinin de işlendiği ve mimari unsurların kullanıldığı görülmüştür.

Bitkisel motifler içinde sütun başlıklarında görülen akanthus yaprakları imparatorluğun her yerinde karşımıza çıkan bir süsleme unsurudur. Konya'daki sütun ve paye başlıklarında akanthusların yaprak ucu üç farklı biçimde işlenmiştir: yuvarlak, küçük ve sivri dişli (Resim 214-227, 260-262) Yaprakların damarları kimi zaman derin işlenmişken kiminde çizgisel bir üslupla verilmiştir. Başlıkların kalathosundaki yaprak çelenkleri ve çelenklerdeki yaprak sayıları değişiklik gösterir. Bazıları tek sıralı, bazıları iki veya üç sıralı çelenkle çevrelenir. Yapraklar genelinde yüksek kabartma tekniğinde yüzeyden taşkın kabartılırken, az sayıda başlıkta oldukça yüzeysel alçak kabartma tekniğinde işlendikleri dikkati çeker. Yaprakların yerleştirimi eserlerin çoğunluğunda birbirine bitişiktir; az sayıda

eserde yaprakların birbirlerinden bağımsızlaştıkları görülür. Korinth tipinde başlıklarda bilezik yoktur; abakuslar genelinde sade bırakılmıştır. Erken Bizans Dönemi'ne ait bir başlıkta abakus çiçeği yerinde insan maskı görülür (Resim 216). Akanthus yaprakları sütun başlıkları dışında silme gibi diğer mimari işlevli yanı sıra templona ait sütun başlığı ve arşitrav gibi eserlerde de uygulanmıştır (Resim 322, 363, 368-369).

Zazadin Han'da bulunan lento ve söveler zengin motif repertuarına sahiptirler. Lento ve söveler dışında pek çok işlevi belirlenemeyen ancak yine lenti-söve parçaları olduğu düşünülen eserde de benzer motifler işlenmiştir. Genelinde benzer teknik ve üslupta işlenen motifler arasında dört sivri yapraklı çiçek kompozisyonun yarım uygulaması olan iki sivri yapraklı çiçek, kıvrık dallar arasında üzüm salkımı ve asma yaprağı, tek üzüm salkımı, kıvrık dallardan çıkan spiralli kompozisyon, çeşitli formlarda çiçek rozetleri ve çarkıfelek sayılabilir (Resim 278-279, 281, 284, 286, 293, 294, 301, 303, 305, 306; 488, 494-497, 544). İki sivri yapraklı çiçek üslup olarak zaman zaman farklılık göstermektedir. Bazılarında yaprağın iç kısmı içbükey işlenmiş, bazısında inci tanesiyle süslenmişken, bazı eserlerde orta damara doğru hafif içbükey işlenip, damar çizgisel olarak verilir. Üslupta naturalist yaklaşımın yoğun olduğu dikkati çekerken bazı çiçek motiflerinin stilize üslupta işlendiği görülür. Alçak kabartma tekniğinin uygulanması plastik etkiyi azaltmıştır. İşçilik ise pek çoğunda detayların tasvirine dayanan inen ince bir işçiliktir.

İmparatorluğun başkentinde ve deniz yoluyla ulaşımın kolaylıkla sağlandığı ve bu nedenle başkent üslubu ile etkileşim gösteren kıyı kentlerinde yoğun olarak görülen ince dişli *Theodosian* tipi akanthus yaprakları ya da ajur tekniği Anadolu'nun iç bölgelerinin genelinde olduğu üzere Konya ve çevresinde de karşımıza çıkmamaktadır. Bu durum İstanbul'la yakın bir sanatsal iletişim ve etkileşimin olmadığını, yerel ya da Phrygia gibi komşu bölgelerin üsluplarının uygulandığını göstermektedir.

Erken Dönem eserlerinde görülen geometrik motifler arasında çanak başlıkların ya da başlıklarıyla monolit çift sütun, pencere çift sütunu gibi eserlerin üzerinde görülen yivler, Konya'da bazen yüzeysel oyularak bazen ise derin oyularak karşımıza çıkar (Resim 131-

133, 142-143, 165, 171, 176, 179, 245-248, 251-258, 486). Yiv motifi Orta Bizans Dönemi'ne ait bir templon payesinde stilize edilerek alçak kabartma tekniğinde uygulanmıştır (Resim 340-341). Bazen doğrudan başlık tabanında düz olarak sonlanırken, bazen altta yumurta motiflidir. Bir çift sütun başlığı ile bir çift sütun üzerinde altta yumurta, yumurta-okucu ile birlikte uygulanmıştır. Zigzaglar Lykaonia'da sevilen bir motif olarak karşımıza çıkar. Motifin üslubu üç farklı biçimdedir: İçbükey işlenmiş, dışbükey kabartılmış, kazıma tekniğinde çizgisel olarak belirlenmiş (Resim 277-278, 287, 293, 295, 301, 306-307, 313-314, 456, 488, 490-491, 49-496, 533, 544-545, 552). Geometrik motifler içinde ayrıca eşkenar dörtgen, astragal, meander, halat ve geisipodes görülür, teknik olarak genelinde alçak kabartma ve üslup olarak ise yalın işlendikleri görülür (Resim 281, 284, 286, 292-294, 298, 303, 313-314, 369, 418, 423, 425, 430, 433, 436, 441, 445, 448-449, 453, 457, 461, 503). Eşkenar dörtgenler kazıma ve dışbükey kabartma tekniğinde iki farklı türde karşımıza çıkar. Konsantrik daireler farklı üslupta iki levhada izlenir (Resim 413, 415).

Soffit Erken Bizans Dönemi'nde imparatorluk genelinde sevilerek uygulanmış bir motiftir. Konya'da özellikle çift sütun, paye ve söve gibi mimari işlevli eserler üzerinde dikey formda karşımıza çıkar (Resim 111-123, 126-132, 134, 142-148, 309-310, 498-499, 502); bazı çift pencere sütunlarında silmeler yatay soffit formunda işlenmişlerdir (Resim 194-201, 212).

Sembolik motif olarak Malta, Latin ve Yunan haçlarının farklı tekniklerde işlenerek uygulandığı dikkati çeker (Resim 129, 211, 242, 275, 277-280, 283-285, 290-293, 295-301, 303-308, 335, 368, 381, 404, 410-412, 416-428, 430-431, 433-439, 442-443, 445, 454, 456, 458-459, 469, 471-473, 485, 500-505, 507). Çoğunlukla kabartma tekniğinde bazen kazıma tekniğindedirler. Özellikle lentolarda madalyon içinde karşımıza çıkarlarken, levha gibi eserlerde serbest formdadırlar. Bazen haç kolları üzerinde inci taneleri ile süsleme yapılır, bazı haçların kolları çatallı sonlanmaktadır. Sembolik motiflerden *Christogram*'lar da Konya eserlerinde karşımıza çıkar (Resim 399, 446, 448).

Bizans sanatında hayvan figürü içeren ancak sembolik anlamda işlenen tasvirlerden kantharostan su içen tavus kuşları Konya'da bir kemer ve levha üzerinde işlenmiştir (Resim 393, 405). Tavuskuşları Erken Dönem'e özgü daha naturalist bir yaklaşımla tasvir edilmiştir. Kartal ve koç figürleri de bu döneme az sayıda eserde karşımıza çıkar (Resim 500, 243-244).

Mimari öge olarak Orta Bizans Dönemi'nin popüler arkadlı kompozisyonlarının bir ön örneği Zazadin Han'da Erken Dönem'e ait bir lento üzerinde bulunmaktadır (Resim 300). Burmalı sütunlar üzerinde kesik piramit tipinde başlıklar üzerinde yuvarlak kemerli düzenleme içinde kemerler arasında yazıt yer almaktadır. Arkadlı kompozisyon Orta Dönem'e göre daha sade işlenmiştir.

Konya'da belirlenen Orta Bizans Dönemi eserlerinden templona ait eserlerin bazılarında kabartma tekniğinde çiçek rozetleri dikkati çeker (Resim 340-344, 347-348, 353-354, 358, 365, 370, 372-374, 379, 467, 400-401, 403, 404, 478-479, 489). Genel olarak alçak kabartma tekniğinin uygulandığı bölgede, kabara görünümünde rozetler Phrygia ve Pisidia etkilidir. Kabara görünümlü rozetli arşitravlardan özellikle I. İzzeddin Keykavus Türbesi'nde lento işlevinde kullanılan eserde ve Arkeoloji Müzesi'ndeki kemerdeki yüksek kabartma tekniği neredeyse üç boyutluluğa ulaşmıştır (Resim 377-378, 394). Eser üzerinde görülen matkap işçiliği plastik etkinin daha derin hissedilmesini sağlar. Matkap işçiliği Erken Dönem eserlerine nispeten Orta Dönem İkonion'unda daha çok uygulanmıştır (Resim 232-233, 339, 340, 343-344, 346, 347, 356-357, 360-361, 364, 367, 370-371, 375-378, 394, 400-401, 403, 409, 478-481, 484, 489, 493). Özellikle ikili-üçlü şeritlerle oluşturulmuş örgü motifi ya da sepet örgü motiflerinde düğümlerin ortalarında, daireler içindeki çiçek motiflerinin yaprak aralarında, lotusların alt kıvrımlarının ortalarında, palmetlerin dip yaprak kıvrımlarında ve çarkıfelek ortalarında karşımıza çıkar.

İkonion'da görülen örgü motifi birkaç farklı üsluptadır. Bunlar tek şeritli örgü, ikili-üçlü örgü, sepet örgü olarak sayılabilir; örgüler işleme tekniğine göre gevşek ya da sıkı formda işlenmişlerdir. Düğümlerin ortaları dışbükey kabartma ya da matkapla belirlenmiş oyuklu

olarak iki farklı üsluptadır. Örgüleri oluşturan şeritlerin üzerinde de bazen matkapla bezeme görülür. Teknik alçak ve yüksek kabartma olarak uygulanmıştır, üslup naturalist ve stilize olmak üzere iki ayrı üsluptadır (Resim 232-233, 264-265, 338-339, 340, 344, 346, 349, 355, 356, 361-362, 375-376, 382, 394, 467, 489, 493).

Orta Dönem'in sevilen kompozisyonlarından içleri bezemeli düğümlü daireler, düğümlü-düğümsüz kareler, düğümlü kareler içinde düğümlü daireler, birbirlerine düğümlerle bağlanan eşkenar dörtgenler Konya'da kendine has bir yorumla karşımıza çıkmaktadır (Resim 343, 347-348, 355, 364-365, 370-374, 377-380, 400-404, 406-407, 478-479, 484). Motifleri oluşturan şeritler iki farklı üslupta işlenmiştir: Yuvarlatılmış kabartma biçimli ya da şeritlerin band görünümünde düz işlendiği biçimde. Bazen kareler ve dairelerin birbirinden bağımsız dizilimleri de görülür. Hemen tümünde alçak kabartma tekniğinde ve imparatorluğun başkent, batı ve kıyı bölgelerine göre daha yalın üslupta işlenmişlerdir. Geometrik çerçevelerin içleri çeşitli sayılarda yapraklı çiçekler ve çarkıfelekle doldurulmuştur.

Kıvrık dal üzerinde yarım palmetler, tam palmet, yarım lotus ve tam lotus formunda lotuslar dönemin sevilen motiflerinden olup İkonion'da bazen naturalist, ancak genelinde stilize üslupta karşımıza çıkar (Resim 232-233, 345, 357, 361-362, 366-367, 375-376, 402-407, 409, 478-479, 483). Yivli ve düğüm motifli sütunlarda arkadlı kompozisyonda alçak kabartma tekniğinde karşımıza çıkan kıvrık dal üzerinde yarım palmetler, diğer arkadlı kompoziyonlarda tam palmet olarak uygulanmıştır (Resim 97-108, 480-482). Dört sivri yapraklı çiçekli kompozisyon, kıvrık dal üzeri sarmaşık yaprağı, stilize palmiye ağacı, stilize palmiye yaprağı, stilize akanthus yaprağı, çarkıfelek da Konya'da Orta Dönem'de kullanılan motifler arasındadır (Resim 343, 347-348, 350-352, 356, 357, 359, 370, 372). Erken Dönem'de Lykia'nın sevilen motiflerinden başak motifi sitilize biçimde templon sütun başlığının bilezik bezemesini oluşturur (Resim 364-365).

Orta Bizans Dönemi'nde çevre bölgeler başta olmak üzereö başkent ve Yunanistan'da yaygın olarak karşımıza çıkan arkadlı kompozisyon Konya'da çeşitli parçalar üzerinde

içleri palmetli, lotuslu, çiçek rozetli ve eşkenar dörtgenin çapraz eksenlerindeki yarım dairelerin birbirlerine içbükey eğrilerle bağlandıkları geçmeli kompoziyonla doldurulmuştur (Resim 382, 467, 480-482, 489). Üslupta yoğun stilizasyon ve çizgisellik hakimdir.

Eşkenar dörtgenin çapraz eksenlerindeki yarım dairelerin birbirlerine içbükey eğrilerle bağlandıkları geçmeli kompoziyonlar Konya'da ve çevresinde görülen bir motiftir, Lykaonia ve Phrygia bölgelerinde karşılaşılır (Resim 382, 400-401, 467). Soffit motifi sekizgen templon paye başlığında başlık ve paye arasındaki kübik yüzeyde ve templon payesinde Erken Dönem'den farklı bir üsluptadır (Resim 359-360, 341).

Erken Dönem'e kıyasla Orta Dönem eserlerinde haç işlemesinin azaldığı dikkati çeker. Mevcut haçlar genelinde Malta haçıdır; düz biçimde, kolları çatallı, incili sonlanan tipte ya da kollarda matkap işçiliği ile karşımıza çıkar (Resim 364, 373, 379, 400). Malta haçının kollarının örgü motifleriyle bezendiği örnekler de mevcuttur (Resim 4679. Latin haçı düz işlenmiş ya da bir sütun başlığı üzerinde kolları örgü motifi ile işlenmiş olarak görülür (Resim 353-354; 232-233). Ayrıca kolları ortası matkap oyuklu spiral biçimli sonlanır biçimde bir templon arşitravında işlenmiştir (Resim 376).

Orta Bizans Dönemi İkonion'unda taş eserlerde görülen bir diğer süsleme unsuru hayvan figürleri ve hayvan mücadeleridir (Resim 228-231, 402-403, 406-407, 484). Tasvir edilen hayvanlar arasında aslan, geyik, kartal, gergedan, kuş, tavşan ve sfenks yer alır, tematik olarak aslan ve geyik mücadelesi işlenmiştir. Ereğli'den getirilen kesik piramit sütun başlığı başkent üslubunu yansıtır, üzerinde kartal figürleri dışında abakus çiçeklerinde yer alan insan maskları ile dikkati çeker. Hayvan figürlerinin naturalizmden uzaklaşıp stilizasyona uğradıkları dikkati çeker.

8. 4. MİMARLIK ORGANİZASYONU VE ÜRETİM

İkonion'da belirlenen taş eserlerin büyük çoğunluğunu mermer oluştururken, travertenin de önemli yer tuttuğu görülmektedir (Diyagram 4). İkonion yakınlarında bir mermer ocağı veya atölye olup olmadığı konusunda herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Dokimeion'lu heykeltraş ve mermer ustalarının Roma döneminde Küçük Asya'da Lykaonia ve Pisidia gibi başka yerlerde çalıştıkları bilinir ve Konya'da belirlenen bazı taş eserlerin Dokimeion kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Bunun yanı sıra yerel nitelikte mermer ve traverten, kireç taşı gibi daha ucuz malzeme de yerel ocaklardan elde edilmiş olmalıdır. Nitekim traverten bölgede Gödene taşı olarak bilinir ve Gödene ocaklarından bugün hala tarihi yapıların restorasyonunda yararlanılmaktadır.

Bölgenin mimarlık organizasyonuna ilişkin Nazianzus'lu Gregorius ile Amphilochios'un 4. yüzyıl sonlarındaki mektubundan başka bir veri bulunmamaktadır. Mektupta Gregorius yaptıracağı *martyrium* için Amphilochios'tan fikir ve usta istemektedir (Ramsay, 1908b, s. 151; Mango, 1985, s. 16; Mango, 1986, s. 27; Durukan, 2001a, s. 15). Amphilochios'tan işi yapabilecek inşaat ustalarının temini için yardım istemesi, İkonion'un usta-zanaatçı açısından zengin olduğunu ve Amphilochios'un mimarlıktan anladığını göstermektedir.

İkonion'un taş işçiliğinin başkent ve kıyı kesimlerinden çok çevre bölgelerle etkileşimde olduğunu, bu bağlamda İkonion'un kendi ocaklarının ve atölyelerinin olduğunu, ustaların çevre bölgelerle iletişimin olduğunu düşündürür. Erken Bizans Dönemi'nde Lykaonia'nın genelinde karşımıza çıkan çift sütun ve çift pencere sütunları İkonion'da, bölgenin diğer yerleşimlerine oranla, daha kaliteli malzemeyle, daha işçilikli ve zaman zaman soffitli ya da yivlerle bezemeli olarak karşımıza çıkar. Bu durum bölgenin dinsel merkezinde taş eser üretiminde daha titizlikle çalışıldığına işaret etmesi açısından önemlidir. Destek sistemi ya da lento ve sövelerdeki üslupsal benzerlikler Erken Dönem'de mimarlık sisteminin daha organize olduğunu, Orta Dönem eserlerinde görülen teknik ve üslupsal farklılıklar ise sonraki dönemlerde mimarlık işlerinin küçük kent atölyeleri şeklinde devam ettiğine işaret etmektedir. Karaman Müzesi'nde bulunan Orta Bizans Dönemi eserleri ile olan üslupsal

paralellikten Lykaonia'nın genelinde aynı trendlerin uygulandığı anlaşılmaktadır. Bu durumdan bölge içinde yerel zanaatçıların birbirleriyle ilişki halinde oldukları ve belki de gezici ustaların var olduğu sonucu çıkarılabilinir.

8. 5. DEMOGRAFİ, SİYASİ, SOSYAL VE DİNSEL YAŞAM

Türklerin Anadolu'da yükselişinin beşiği olan Konya, Türkler tarafından tamamen yıkılıp yeniden inşa edilmiş ve mimari karakteri bütünüyle değiştirilmiştir. Yunan ve Roma İkonion'undan kalan eserler de karşımıza Türkler tarafından yeniden inşa ettirilen surlarda kullanılan antik yazıtlar ve heykel parçaları olarak çıkarlar. İmparatorluğun sonraki dönemlerinde *Colonia* haline getirilmiştir[155]. Strabon, Konya'nın verimli bir ülke içinde küçük fakat kalabalık bir şehir olduğunu yazar (1873, s. 533). Havari Paulus zamanındaki nüfusu muhtemelen Küçük Asya'nın diğer önemli şehirlerinde olduğu gibiydi: Çok sayıda sıradan Yunanlardan oluşan halk –ki toplanma yerleri daha çok tiyatro ve pazar yeridir, köylerden zaman zaman şehre gelen ya da şehirde ayrı bir mahallede ikamet eden eski halk, az sayıda kendilerini halktan üstün gören Romalı resmi ve askeri görevliler, hafta içleri ticaretle uğraşan ve *Sabbath* için sinagogda toplanan Yahudi kolonisi. (Park ve Taylor, 1851, 871; Coneybeare ve Howson, 1869, s. 182-183).

İkonion'un Bizans dönemi demografik yapısı hakkında yayın yok denecek azdır. Conybeare ve Howson, Lystra ve İkonion'un demografik karşılaştırmasını yaparlar. Buna göre, söz konusu iki şehirden İkonion çok daha önemli ve nüfus açısından kalabalıktır. Halkı Yahudi, Hıristiyan ve Yahudi olmayan diğer insanlardan oluşmaktadır[156]. İkonion bölgedeki bütün önemli yolların kavşak noktası olması açısından önem taşıyan bir şehirdir. Bu yüzden Aziz Paulus için İkonion'da kalışı diğer küçük şehirlere oranla çok daha önemli olmuştur (Coneybeare ve Howson, 1869, s. 269). İkonion'un tüm nüfusu iki ayrı fraksiyona ayrılır: Bunların ilki Havarilerin tarafını tutan kesimdir, ikincisi ise Yahudilerdir

[155] Roma Dönemi'nde bir tür şehir statüsü olan Colonia olması Aziz Paulus'un şehri ziyaretinden sonradır (Coneybeare ve Howson, s. 182)
[156] Yayında, Yahudi olmayan halk için İngilizce *Gentiles* terimi kullanılmıştır.

(Conybeare ve Howson 1869, s. 183). İkonion bir Roma kenti olarak Paulus'un kente gelerek vaaz vermesiyle 1. yüzyıl itibariyle Hıristiyanlaşmaya başlamıştır. Ancak imparatorluğun genelinde olduğu gibi ilk yüzyıllarda gizlilik içinde yürütülen dinsel faaliyetlerin ve dinsel mimarinin 230 yılında kentte *synod* yapıldığı verisi ve 3. yüzyıla tarihli taş eserlerin varlığı ile 3. yüzyılda aktif olduğu görülür.

373 yılında Kappadokia'lı kilise babası Basileus'in Samosata piskoposu Eusebius'a yazdığı 138. mektubundan İkonion'un Pisidia'nın bir şehri olduğu ve en büyük şehrinden sonra (Antiochia) birinci sırada gelen bir büyüklükte olduğu ve yeni kurulan bölgenin başkenti olduğu öğrenilmektedir (Way, 1965, s. 283; Schaff ve Wace, 2009, s. 586). Yeni bölge için –ki Lykaonia kastedilmektedir- metropolis seçilmesinin nedeni kentin Orta Anadolu'nun büyük kentlerinden biri olduğunu göstermektedir. Şehir, Lykaonia'nın metropolisi olduktan ve Amphilochios'un metropolit olarak göreve atanmasıyla daha sistemli bir şekilde gelişim göstermiş olmalıdır. Amphilochios'un mezarındaki yağ kültü nedeniyle İkonion Anadolu'daki hac merkezlerinden birisi durumunda olduğu düşünülür.

Lykaonia genelinde yazıtlara bakıldığında "Tanrı'nın kölesi" ya da "Tanrı'nın kilisesi" terimlerinin 350-400 yıllarında girdiği görülmektedir (Ramsay, 1906, s. 40). Aynı yıllarda İkonion'da inşa faaliyetlerinin başladığı kaynaklardan öğrenilir; günümüze gelen taş eserlerden yapılaşmanın sonraki iki yüzyılda da devam ettiği anlaşılmaktadır. Pek çok Bizans yayınında, Anadolu'da nüfusun dağınık topluluklar halinde sadece küçük ve kolaylıkla savunması sağlanabilen yerleşimlerde ya da tepelerde bulunan kaleler içinde yaşadıklarına ilişkin genel bir yargı vardır. Ancak kazılar, Lykaonia'nın komşu bölgesi Phyrgia'nın en önemli şehirlerinden Amorion Aşağı Şehir'in yoğun bir yerleşim yeri olduğunu göstermiştir (Lightfoot, 2007, s. 270-271). Amorion'da olduğu gibi, İç Kale ve Dış Kale arasında yerleşimin olduğu düşünülen Bizans İkonion'u dışında, yakın çevrede Sille ve Zazadin Han'ın yerinde de bir yapılaşma ve dinsel etkinlikler vardır.

Bizans İmparatorluğu'nun genel demografik yapısı ile ilgili çeşitli görüşler vardır. Bunlardan birisi nüfusun 6. yüzyıl için 21 milyon olması iken diğeri 30 milyon olmasıdır,

ancak 21 milyon daha kabul çok görmektedir (Laiou ve Morrison, 2007, s. 16). Roma ve Erken Bizans Dönemleri'nde nüfusun 8.800 milyon ile 13 milyon arasında olduğu bir diğer görüştür. Orta Bizans Dönemi'nde sayının 8 milyonlarda olduğu, 13. yüzyıl ve sonrasında Türklerin Anadolu'da yerleşmesiyle sayı 6 milyonlara düşmüştür (Vryonis, 1971, s. 25-26). Bazı şehirlerin nüfusları ile ilgili veriler kaynaklarda yer almaktadır. Buna göre, 4. yüzyılda Antiochia 150.000-200.000, 6. yüzyılda Kudüs 53.000, 10. yüzyılda Selanik 200.000, 11. yüzyılda Urfa 35.000, 13. yüzyılda İznik 30.000-35.000 nüfusa sahiptir. Başkent İstanbul'un nüfusunun 5.-6. yüzyıllar için 400.000'i geçmeyeceği öne sürülmektedir (Cappel, 1991, s. 607-608). Nitekim Vryonis'de büyük bir şehrin nüfusunun 35.000 olduğunu, şehirlerin boyutuyla orantılı olarak 10.000 ile 35.000 arasında değişim gösterdiğini belirtir (1971, s. 29). Antik Dönem ve Ortaçağ nüfus araştırmaları ile ilgili kitabında J. C. Russell, 553'e kadar olan İmparatorluğun çöküş döneminde Anadolu yarımadasında bulunan bazı şehirlerin nüfusu ile ilgili olarak kentlerin fiziksel alanına göre yorumlayıp çeşitli önerilerde bulunmaktadır. Russell, Roma Dönemi'nde Pergamon'un nüfusunun 24000 civarında olduğunu öne sürer, verdiği tabloda İkonion Pergamon'dan daha az nüfuslu olarak görülmektedir (1958, s. 81).

İkonion'un Erken Bizans Dönemi nüfusu ile ilgili bir tarihsel veri olmamakla birlikte fikir öne sürülebilinir. Kentin Lykaonia'nın en büyük şehri olduğu, yerleşim alanının Alaeddin Tepesi ve Dış Kale arasında konumlandığı ve en az beş-altı kilisenin bulunduğu verisiyle orta büyüklükte bir kent olduğu düşünülmektedir. Bu durumda Urfa ve İznik nüfusuna yakın olmalıdır. Nitekim, Anadolu Selçukluları'nın ilk başkenti İznik'tir; 1097'de İznik'in Bizanslılar'ca tekrar ele geçirilmesi sonrasında Konya başkent yapılmıştır. Buradan yeni başkent seçiminde aşağı yukarı aynı büyüklükte olan Konya'nın seçilmiş olabileceği yorumu çıkarılabilinir. 7.-9. yüzyıllar arasında Bizans topraklarına Arapların sürekli akınları nedeniyle şehir sayısında azalma ile birlikte nüfus yoğunluğunda düşme gözlemlenir (Foss, 2003, s. 129-130). Özellikle İslam tarihçi ve sanat tarihçilerinin öne sürdüğü Arap akınlarından dolayı Anadolu'da nüfusun azaldığı görüşü kısmen abartılmış bir iddiadır. Çünkü Arap akınları genelde yarımadadaki nüfusun kökünü kazımaktan çok küçük ganimet toplama amaçlı operasyonlar şeklindeydi (Vryonis, 1963, s. 117-118).

Kilikia ve kuzeybatı Suriye'nin Araplardan temizlenmesinden sonra Lykaonia Bizans'ın iç bölgesi haline gelir ve 100 yıl kadar düşmanlardan arındırılmış bir hayat sürer. İkonion'un Türklerin fethi sırasında zenginliği dönem kaynaklarında geçmektedir (Belke ve Restle, 1984, s. 70, dn. 219). 11. yüzyıl tarihçilerinden Michael Attaliates ve Ioannes Skylitzes, Bizans İmparatoru IV. Romanos Diogenes zamanında İkonion'un nüfus açısından kalabalık olduğunu ve yapılarının boyutları ile önemli bir kent durumunda olduğunu belirtirler (Jacob, 1990, s. 31, 51).

Tez kapsamındaki taş eserler, Selçukluların kenti ele geçirmesine kadar İkonion'da canlı bir siyasi, sosyal ve dini yaşamın olduğuna işaret etmektedirler (Grafik 1 ve 2). Örneğin Alaeddin Tepesi'nde bulunan ve bir askere ait olduğu düşünülen devşirme Lah 2, tepenin dinsel niteliğinin yanında siyasi ve askeri niteliğini de vurgulamaktadır. Devşirme ve dağınık olarak belirlenen eserlerin bir kısmı şehir dışından getirilmiş olmakla birlikte büyük yoğunluk İkonion'da ve yakın çevresinde bulunan yapılarda kullanılmıştır (Diyagram 2). Taş eserler dinsel mimaride kullanılmalarının yanı sıra, özellikle Zazadin Han'da manastır içinde bulunan sivil amaçlı yapılarda da kullanılmış olmalıdırlar. Gündelik yaşamda kullanılan taş eser sayısı sınırlıdır.

Şehrin odak noktası Alaeddin Tepesi'dir. Tepenin Roma Dönemi'nde kentin akropolü olduğu, akropoliste Roma Dönemi'nden bir tapınak olması gerektiği, tapınağın yerini kiliseye, kilisenin ise yerini camiye bıraktığı düşünülmektedir (Moeltke, 1911, s. 336, dn. 22). Yasa, tapınağın Roma Dönemi'nde Akropol olan İç Kale'de bulunduğunu düşünmenin mümkün olduğunu belirtmektedir (1996, s. 42). Alaeddin Camisi'ndeki devşirme düz sütunlar, bazı sütun başlıkları ve impostlar Roma Dönemi'ne aittir. Bu nedenle araştırmacılarca ortaya atılan tapınak iddiası doğru olmalıdır. Ayrıca, şehirde konumu belirlenemeyen bir tiyatro olduğu araştırmacılarca belirtilmektedir (Belke ve Restle 1984, s. 185; Durukan, 2001a, s. 13). Roma kenti fiziksel olarak bir tiyatro, agora, tapınaklar, palaestra, hamam ve şehir surları ile karakterize edilir. Roma kentinin Bizans kentine dönüşümünde kentsel formlar ve kuruluşlarında bazı değişiklikler olmasına rağmen şehir yaşamı devam etmiştir. Bizans şehri ya da *castron*'u hala altın ve bronz sikkeleri olan

organize ekonomik hayatı ile nüfusun önemli bir merkezi durumundaydı. Ancak, Roma kentinde bulunan tiyatro, palaestra, gymnasium gibi kuruluşlar Bizans Dönemi'nde önemini yitirmiştir. Bizans kilisesi bu tür kurumların fonksiyonlarını içinde toplamıştır. Kilise piskoposun ikametgahı ve kentin dinsel merkezi durumundaydı, Roma kentinin surları ve agorası, kilise ile birlikte kentin önemli kurumları olmaya devam etmiştir. Bunlara ek olarak tahıl ambarları, depolar ve hamamlar da önemini korumaya devam etmiştir (Vryonis, 1963, s. 121-123). Kaynaklardan Roma Dönemi'nde akropol olan tepede Bizans Dönemi'nde Amphilochios ve yeri bilinmeyen Metamorphosis Kiliseleri'nin olduğu bilinir. Ayrıca Rum ve Ermeniler'ce kullanılan bir de Çifte Kilise vardır. Ancak, Alaeddin Tepesi boyutları açısından tüm kent halkının yaşayabileceği büyüklükte değildir. Tepe İkonion'un kiliselerini, belki piskoposun ikametgahını, idari ve askeri yapıları içeriyordu, halk ise kiliseleri, agoraları, hamamları ile İç Kale ve Dış Kale arasında yaşıyordu. Nitekim taş eserlerin kent merkezindeki dağılımı da Bizans Dönemi yerleşiminin sınırlarını belirlemektedir.

Taş eserlerin tarihsel devamlılığına ilişkin bir değerlendirme yapıldığında 6. ve 9. yüzyıllar arasında bir durgunluğun olduğu dikkati çeker. Buna sebep yukarıda da belirtildiği gibi Arap akınları olmalıdır. Ancak bu durum şehirde dini ve sosyal yaşamın da durduğuna bir işaret olmamalıdır. Bu dönemde Erken Dönem'den kalan kiliselerde elde olan olanaklarla hayat devam etmiş olmalıdır. Arapların çekilmesinden sonra Orta Bizans Dönemi'nde kentte yeniden inşalar başlamıştır, ayrıca eski kiliseler templonları yenilenerek kullanılmaya devam etmiş olmalıdırlar.

9. SONUÇ

Bu çalışmada tarih boyunca uygarlıklar merkezi olan Konya'nın, Bizans Dönemi mimari ve mimaride kullanılan taş eserlerinin sınırlı tanınmasının farkındalığıyla, taş eserleri incelenmiştir. Müzelerde sergilenen, dağınık tespit edilen ve Bizans sonrası dönemlerde inşa edilen yapılarda devşirme kullanılmış eserlerin, günümüze kadar toplu bir belgelenme ve değerlendirmesi yapılmamıştır. Gerek tarih gerekse sanat tarihi yayınları bölgenin Bizans Dönemi ile ilgili sınırlı bilgi içermektedir. Eserlerin orijinalinde kullanım ve geliş yerleri hakkında veri azlığı önemli bir sorundur. İkonion'un Bizans Dönemi kent dokusu, mimarisi, toplumsal yapısı ve yaşamı ile ilgili olarak önemli bilgi ve sonuçlar sağlayan taş eserlerin çalışılması sanat tarihi araştırma yöntemleri kullanılarak yapılmaya çalışılmıştır.

Öncelikle şehrin tarihi-coğrafyası, Bizans Dönemi mimarisi elde olan verilerle araştırılmış; sonrasında eserlerin tespit edildiği yerler hakkında bilgi verilmiştir. Tarafımızca tespit edilen toplam 463 taş eser bulundukları yer, malzeme, teknik, boyut, motif, kompozisyon ve üslup gibi kriterlerle ele alınıp ve tasvirleri yapılarak katalog halinde belgelenmiştir. Anadolu'da Bizans döneminde görülen zengin taş süsleme üretimini daha sistematik bir şekilde etüd etmek amacıyla başlanılan çalışmada, söz konusu taş eserler aralarındaki üslup, ikonografik ve malzeme benzerliklerine göre, aynı veya farklı dönemlere tarihlenip, öncelikle bölge içinde, sonra komşu/çevre bölgeler, ayrıca başkent ve Anadolu dışında bulunan yerleşimlerle ilişkisi açısından değerlendirilmiştir. Katalogdaki eserlerin tarihlendirmeleri yayınlarda yer alan kesin tarihi belirlenmiş eserler eşliğinde yapılmıştır.

Taş eserlerin tespiti ve belgelenmesi sonrasında yapılan toplu değerlendirmenin ışığında bölgenin Bizans Dönemi yerleşimleri ve mimarisi incelenerek, İkonion'un Bizans Dönemi'ndeki kent dokusu, yakın çevresinde bulunan yerleşimler, mimarisi belirlenmeye çalışılmıştır. Şehrin demografik yapısı konusunda, İkonion'un tarihsel ve coğrafi özelliklerinin yanı sıra tezdeki taş eserlerin niteliği ve niceliğinin yorumlanması ile sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır. İkonion'un Bizans Dönemi sosyal ve dini hayatı ile ilgili yayınlar,

mimari ve tez kapsamındaki taş eserler eşliğinde değerlendirilerek görüşler öne sürülmüştür.

Sanat tarihi gelişimi açısından, Konya'da yer alan taş eserler yardımı ile mimari süslemeyi biçimlendiren ögelerde uygulanan kompozisyon şemaları ve yüzyıllar içinde değişim gösteren işlev ve boyutlardaki farklılıklar ortaya çıkarılarak, üslup değişikliklerinin tespit edilmesi ve bu değişikliklerin oluşmasındaki faktörler ortaya konmaya çalışılmıştır.

Yeni Ahit'te Elçilerin İşleri bölümünde, Havari Paulus ve Barnabas'ın Pisidia Antiochia'sından kovulduktan sonra sığınmaları ve misyonerlik çalışmaları yapmaları nedeniyle adı geçen İkonion, 19. yüzyıl ve 20. yüzyıl başlarında Batılı önemli gezgin ve araştırmacıların oldukça ilgisini çekmiştir. Konya'da ve çevresinde belirlenen pek çok yazıt okunmuş ve yazıt araştırmaları bölgenin Roma ve Erken Hıristiyan Dönemi'ne ışık tutmuştur. 20. yüzyıl başlarında şehirde bulunan İkonion'un ilk *metropolit*'i Aziz Amphilochios adına inşa edilmiş olan Orta Bizans Dönemi'ne ait kilise ile Meram'da yine bir Orta Bizans yapısı olan Aziz Eusthatios Kilisesi hakkındaki tek bilgi bu araştırmacılar tarafından yazılan kitaplardan ve makalelerden elde edilmektedir. Bizans İkonion'unda Aziz Amphilochios'un *vita*'sından öğrenilen Ayasofya ve Aziz Ioannes Kiliseleri, yayınlarda geçen Metamorphosis, Çifte Kilise ve Aziz Georgios Kiliseleri yerleşimdeki günümüze gelmeyen Bizans mimarisinin varlığını ortaya koymaktadır. Azize Thekla'nın İkonion'lu olması kentin bir diğer önemli özelliğidir. Hatta, adına şehirde bir kilise yaptırılmış olabileceği yayınlarda geçer.

Lykaonia'nın başkenti olarak İkonion'da bir Ayasofya Kilisesi'nin olması şehrin önemliliğini göstermesi açısından oldukça mümkündür. Nitekim, Anadolu Selçuklular'ının ilk başkenti İznik'te de bir Ayasofya Kilisesi bulunmaktadır. Çeşitli yayınlarda yeri ile ilgili olarak Alaeddin Camisi ve Ayasofya Mescidi olarak da bilinen Hasbey Dar'ül Hüffazı'nın adları geçmektedir. Alaeddin Camisi'nde bulunan çok sayıda devşirme malzeme tepede bulunduğu bilinen Metamorphosis Kilisesi'ne ait olabileceği gibi, *vita*'da adları geçen, ancak lokasyonu bilinmeyen Ayasofya ve Aziz Ioannes Kiliselerine de ait olabilir. Öte

yandan İç Kale ve Dış Kale içinde belirlenen devşirme taş eserler İkonion'un kiliselerinin tepenin yanı sıra İç Kale dışında halkın yaşadığı alanda konumlandığını da göstermektedir.

Türkler'in Konya'yı ele geçirmeleriyle Hıristiyan halkın bir kısmı Bizans Dönemi'nde de önemli bir yerleşim olan Sille'ye gönderilmiştir. Türk-Yunan Mübadelesi'ne kadar halkının çoğunluğunu Ortodokslar'ın oluşturduğu Sille'de biri kaya kilisesi (Aziz Chariton), diğeri kagir yapı olarak (Aya Elena) iki Bizans Dönemi kilisesi, Bizans sonrasında da kullanılmaya devam etmiştir. Sille de belirlenen taş eserler, burada Erken Dönem'de bir bazilikanın olduğunu ve günümüze gelen kilisenin duvarlarında bulunan templona ait eserlerden, templonunun Orta Bizans Dönemi'nde yenilendiğini; ayrıca bugünkü yapının Orta Bizans Dönemi sonrasında inşa edildiğini ortaya koymuştur. Köyde Bizans sonrası inşa edilen küçük boyutlu kiliseler ve şapeller de bulunur. Selçuklu Dönemi'nde Sille'ye gönderilen Hıristiyanlar dışında, Konya merkezinde de önemli sayıda Rum'un kaldığı seyahatnamelerden öğrenilir. Öyle ki, Selçuklular'ın, dininin gereklerini özgürce yaşamaya devam Hıristiyan halka hoşgörüsünün bir göstergesi olarak 12. yüzyıl sonu-13. yüzyıl başında yaptırılan Aziz Georgios Kilisesi örnek olarak verilebilir.

Konya'da devşirmelerin kullanıldığı yapılar içinde Zazadin Han, duvarlarında kullanılan 189 devşirme taş eser parça ile öne çıkar. Söz konusu eserlerin pek çoğu Erken Bizans Dönemi'ne ait bezemeli ya da profilli kapı lento ve söveleridir. Hanın inşasında, bunların dışında Roma Dönemi yazıtlı pek çok eser, lahit ve mezar stelleri ve yapı taşlarının tekrar kullanıldığı görülür. 20. yüzyıl başında Han'ın arka tarafında yapı kalıntıları ile 1990'lı yıllarda güneyinde kalıntılar bulunduğu yayınlardan öğrenilmektedir; ayrıca hanın birkaç km. ilerisinde Bizans Dönemi'nde bir köyün bulunmuş olabileceği de yayınlarda geçer. Yapıda *in situ* olarak bulunan bir lento üzerinde geçen *Kapumais* kelimesi buradaki yerleşimin ve yapının patronun adıdır. Ayrıca yapı hala bir Bizans duvar kilisesinin planını yansıtmaktadır. Zazadin Han'da bulunan çok sayıda çift pencere sütunu ve lento-söve gibi kapılarda kullanılan ögeler boyut, motif, kompozisyon ve üsluplarına göre sınıflandırıldığında, Han'ın yerinde ya da yakınında olduğu bilinen *Kapumais*'te birkaç

yapıdan oluşan manastır kompleksinin bulunduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca yapıda tespit edilen mezar ve lahitlere ait levhalar burada bir mezarlığın olduğunu göstermektedir.

Çalışma sırasında incelenen ve değerlendirilen eserlerin çoğunluğunu mimari işlevli olanlar oluşturur. Bunların da çoğunluğu sütun kaidesi, sütun-çift sütun, çift pencere sütunu ve sütun başlığı gibi bazilikalarda yoğun olarak gördüğümüz taşıyıcı nitelikte ögelerdir. İkonion'da taş eserler ve bunların değerlendirilmesi ile tespit edilen en erken yapı 3. yüzyıla ait sütunlu bir bazilikadır. Kiliselerin destek sistemini oluşturan nitelikteki eserler boyut ve üslup açısından değerlendirilmiş ve 4. yüzyıldan sonra inşa faaliyetlerinin arttığı gözlemlenmiştir. Erken Dönem'e ait mimari işlevli eserler bu dönemde İkonion'da beş-altı sütunlu ve çift sütunlu bazilikanın olduğunu göstermektedir. Ayrıca Erken Dönem'e tarihlenen çok sayıda kapı çerçevesi, lento ve söve gibi taş ögeler yerleşimdeki mimari zenginliği göstermesi ve yapıların plan tipleri ve boyutları hakkında bilgi vermesi açısından önemlidir.

Liturjik işlevli olarak karşımıza çıkan ögeler templon, ambon, altar gibi kuruluşlarda kullanılmıştır. Konya'da belirlenen çok sayıda levhanın bir kısmı da yine liturjik kuruluşlarda kullanılmış olmalıdır. Erken Bizans Dönemi'ne ait az sayıda liturjik eser dört ayrı templonun varlığına işaret etmektedir. Orta Bizans Dönemi'ne ait liturjik eserlerin sayısal yoğunluk ve boyutsal-üslupsal farklılıkları Zazadin Han'da bulunan çok sayıda çift pencere sütunu ve lento-söve gibi kapılarda kullanılan ögeler boyut, motif, kompozisyon ve üsluplarına göre sınıflandırıldığında bilinen iki Orta Bizans Kilisesi'nden fazla yapıda kullanıldıklarına işaret etmektedir. Orta Bizans Dönemi'ne ait en az beş farklı templonun olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum mevcut Erken Bizans Dönemi kiliselerinin liturjik kuruluşlarının Orta Bizans Dönemi'nde yenilendiğini göstermektedir.

Tarihlendirme yapıldığında Konya'da belirlenen taş eserlerin 3. yüzyıldan 13. yüzyıla kadar olan geniş bir süreç içinde yapılmış olmaları, kentin Erken Hıristiyan Dönemi'nden başlayarak Bizans Dönemi boyunca önemini yitirmeden gelişimini sürdürdüğünün

kanıtıdır. Çoğunluğu 4.-6. yüzyıllara tarihlenen mimari işlevli ögeler oluştururken, Orta Bizans Dönemi'ne tarihli olanlar genelinde liturjik kuruluşlarda kullanılmış olan eserlerdir.

Mimari plastik eserlerde kullanılan ve tarihlendirmede boyut, üslup gibi önemli bir kriter olan motif ve kompozisyonların zenginliği oldukça ilgi çekicidir. Erken Dönem'in soffit, yiv, eşkenar dörtgen, meander, halat, geispodes, astragal, zigzag, kıvrık dallardan çıkan spiral ya da yaprak gibi motifleri dışında, Korinth, Kompozit gibi sütun başlıklarının Erken Dönem üslubundaki akanthus yaprakları bölgede sevilen motiflerdir; genelinde Lykaonia ve İsauria Bölgeleri'ndeki yapılarda görülen motiflerin üslubunda işlenmişlerdir. Orta Bizans Dönemi'nin tipik kompozisyon şemalarından örgülü ve geçmeli motifler, içleri haç, çarkıfelek ya da çiçek gibi motiflere bezemeli düğümlü daireler, antrolaklar, düğümlü kareler, birbirleriyle düğümlenen eşkenar dörtgen ve daireler gibi geometrik kompozisyonlar, üslubuyla özellikle komşu bölgelerden Phrygia ve Pisidia örnekleriyle paralellik gösterirken, Lykaonia'nın genelindeki eserlerde bir üslup bütünlüğü dikkati çeker.

Bizans'ın her döneminde her tür eserde karşımıza çıkan haç, Konya'daki eserlerde genelinde kabartma tekniğinde Malta haçı yoğun olmak üzere, Latin haçı formlarında işlenmiştir. Camilerde dahi karşımıza çıkan haç işlemeli taşlar, özellikle Zazadin'de yoğundur. Türk-İslam Dönemi yapısı olmasına rağmen pek çok taş eserde haç işlenmiş olması, bir ticaret yapısı olduğundan her dinden insana hitap etmesi amacıyla sınırlamaya gidilmediğini gösterir. Devşirme malzeme kullanılan Selçuklu yapılarının genelinde, nicelik olarak Zazadin kadar olmasa da haçlı taşların kullanıldığı görülür. Selçuklular'ın en görkemli dinsel yapılarından Alaeddin Camisi duvar örgüsünde madalyon içinde haç bezemeli bir levha karşımıza çıkar. Osmanlı Dönemi'nde haç işlemeli ögelerin bulunduğu yapı olarak Kapı Camii vardır. Kapı Camii, 19. yüzyıl yangınından sonra esnaf –ki halkın inşa ettiği yapı olarak, her dinden insanın birbirleriyle içiçe yaşamasından dolayı- tarafından yenilenmiş bir yapı olarak, haç işlemeli taşların kullanılmasında mahsur görülmediğinin ispatıdır.

Konya'daki eserlerde çeşitli türlerde hayvan figürleri çeşitli gruptaki taş ögelerde karşımıza çıkar. Çoğunluğu stilize Orta Bizans Dönemi üslubu yansıtmakla birlikte daha naturalist işlenmiş Erken Dönem örnekleri de mevcuttur. Tercih edilen hayvan figürleri tavus kuşu, aslan, geyik, kartal, gergedan, kuş, tavşan ve sfenks iken, imparatorluğun her yerinde görülen aslan ve geyik mücadelesi Konya'da da işlenmiş bir temadır.

Malzeme olarak yerel mermer ve Gödene taşı diye bilinen yerel travertenin yoğunluğu dikkat çekicidir. Yine Konya yakınlarında bulunan, kireç taşı ocakları ile ünlü Yazır'dan getirilen yerel taşlar da kullanılmıştır. Ağırlıklı olarak Sille'deki yapılarda yapı taşı olarak kullanılan yumuşak dokulu ve kolay aşınan Sille taşı mimari plastik ögeler için çok kullanışlı olmadığından az sayıda karşımıza çıkar. Öte yandan Konya'daki Roma Dönemi lahitlerinde kullanılan Dokimeion mermerinin kullanıldığı kaliteli örnekler vardır; ancak bunların Bizans Dönemi'nde Dokimeion'dan mı getirildikleri, yoksa Roma Dönemi eserlerinin tekrar işlenmeleriyle mi yapıldıkları her zaman bir soru olarak kalacaktır. Atölyelerle ilgili günümüzde hiçbir veri bulunmamakla beraber, 4. yüzyılda Gregorius ile Amphilochios'un mektuplarından, o dönem için İkonion'un usta ve zanaatçi açısından zengin olduğu sonucu çıkarılır. Erken Dönem'e ait ögelerden çift sütun, çift pencere sütunu, lento, söve, levha gibi eserlerde görülen teknik, motif ve üslup bütünlüğü bu dönemde daha organize bir üretimin olduğunu gösterir, üslup bütünlüğü gezici ustaların varlığını ortaya koyar. Orta Bizans Dönemi'nde üretimin küçük kent ve taşra atölyelerinde yürütüldüğünü düşünülmektedir.

Başkentten ve kıyı kentlerinden coğrafi açıdan uzaklığı ve Anadolu platosunun iç kısımlarında olan konumu nedeniyle Konya'da usta ve zanaatçiler yakın bölgelerdeki trendleri görüp bunlardan beslenerek eserlerini ortaya koymuşlardır. Daha çok ihtiyacı gidermeye yönelik ve yeniliklere çok açık olmayan üslup Konya'nın bugünkü konservatif yapısının gelenekselliği ile açıklanabilir. Toplumun etniği ve dinleri değişim göstermiş olmasına rağmen, gelenekler yoluyla kültürün ve sanatın çağlar boyunca birbirleri ile etkileşiminin bir göstergesi olmalıdır.

Sille'deki Aya Elena Kilisesi ve 20. yüzyıl başlarında yayınlanan Orta Bizans Dönemi'ne ait Amphilochios ve Eustathius Kiliseleri dışında, Konya'da tespit edilen mimari plastik eserler bölgede Erken Bizans Dönemi'nde de yoğun bir mimari etkinliğin olduğunu ve dinsel hayatın aktif bir biçimde sürdüğünü bilimsel açıdan desteklemektedir. Erken Dönem'e tarihli taş eserler İkonion merkezinde, Sille'de ve Zazadin Han'ın bulunduğu yerde ciddi bir yoğunlaşma olduğunu, özellikle İkonion'un, Lykaonia'nın da metropolisi olması nedeniyle bölgenin en önemli ve en çok yapı içeren kenti olduğunu göstermektedir. Erken Bizans Dönemi çerçevesinde demografik yapıları bilinen şehirlerle kıyaslandığında, İkonion'un orta büyüklükte bir kent olup, 20.000 civarında nüfusa sahip olduğu düşünülür. Özellikle Alaeddin Tepesi'nde bulunduğu düşünülen sütunlu bazilikanın boyutlarının oldukça büyük olduğu anlaşılmış; kilisenin geniş kalabalıkları içine alarak aynı anda hizmet verebildiği sonucuna ulaşılmıştır. Arap akınları sonrasında imparatorluğun genelinde görülen kentlerin küçülmesi ve hayatın kırsal kesimlerde yoğunlaşması muhtemelen İkonion'da da olmuştur. Nitekim, merkezde Orta Bizans Dönemi'ne tarihli iki yapı boyutları ile küçük sayılabilecek yapılardır; malzemede Erken Bizans devşirmelerinin kullanıldığı dikkati çeker. Bu dönemde yeni inşaatlar azalmış; daha çok varolan yapıların templonlarının yenilenmesi ile inşa aktiviteleri devam etmiştir.

Devşirme olan ve müzelerde sergilenen eserler koruma ve bakım altında olmalarına rağmen, devşirme kullanılan yapıların bazıları, sürekli güneş ışınlarına ve Konya'nın zor kış koşullarına maruz kaldığından taş eserlerde yoğun aşınmalar oluşmuştur. Parklarda ve yapıların bahçelerinde ya da avlularında dağınık olarak tespit ettiğimiz eserlerin ise çalınma-götürülme riski her zaman mevcuttur. Anadolu'nun zengin kültürel geçmişini temsil eden söz konusu eserlerin, gelecek nesillere sağlıklı biçimde aktarılmalarını sağlamak amacıyla yapılarda koruma çalışmalarının yapılması veya arttırılması; ayrıca dağınık durumda bulunan eserlerin müzelere taşınmaları bir zorunluluktur.

KAYNAKÇA

Abbasoğlu, H. (1994). *Perge Roma Devri Mimarisinde Arşitravların Soffit Bezemeleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Ainsworth, W. F. (1842). *Travels and Researches in Asia Minor, Mesopotamia, Chaldea and Armenia* (2. cilt). London.

Akok, M. (1972). Konya'da Sahip Ata Hanikah, Camiinin Röleve ve Mimarisi. *Türk Arkeoloji Dergisi*, 10/2, 5-38.

Akok, M. (1975). Konya Şehri İçindeki Alaeddin Tepesi'nde Türk Tarih Kurumu Adına Yapılan Kazıların Mimari Buluntuları. *Belleten*, 39(164), 218-224.

Albustanlıoğlu, T. (2006). *Dokimeion Işığı Altında Roma İmparatorluk Döneminde Mermer Kullanımı; İmparatorluk Yönetimindeki Anadolu Mermer Ocaklarının İşletme Stratejisi ve Organizasyonu*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Alp, A. O. (2005). Bizans Mimari Plastiğinde Terminolojik Sorunlar. S. Pekak (Ed.). *Sanat Tarihinde Terminoloji Sorunları Semineri I (Mimari ve Mimari Süsleme)* (s. 25-30). Ankara: Filiz Matbaacılık.

Alpaslan, S. (1996). *Antalya'nın Demre (Kale) İlçesindeki H. Nikolaos Kilisesi'nde Dini Ayinle İlgili Plastik Eserler*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Alpaslan, S. (1998). Demre Aziz Nikolaos Kilisesi'ndeki Trapez Kesitli Levhalar, Levha Üstü ve Levha Kaideleri. *Adalya*, 2, 235-247.

Alpaslan, S. (2000). Antalya İli ve Likya Bölgesinde Bizans Dönemine Ait Mimari Plastik Eserler. *17. Araştırma Sonuçları Toplantısı, 1. Cilt,* Ankara, 29-38.

Alpaslan, S. (2001a). Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ndeki Bizans Dönemi Taş Eserleri. *Anadolu Medeniyetleri Müzesi 2000 Yıllığı*. Ankara: Desen Ofset, 265-299.

Alpaslan, S. (2001b). Architectural Sculpture in Constantinople and the Influence of the Capital in Anatolia. Nevra Necipoğlu (Ed.). *Byzantine Constantinople: Monuments, Topography and Everyday Life* (s. 187-201). Leiden.

Alpaslan, S. (2003). The Evaluation of the Motifs and Styles of the Architectural Sculpture of the Byzantine Age in Antalya and Lycia. *Adalya*, 6, 251-263.

Alpaslan-Doğan, S. (2008). La sculpture byzantine en Lycie et á Antalya. C. Pennas ve C. Vanderheyde (Ed.). *La sculpture byzantine VIIe - XII ^{e} siécles. Actes du colloque international organisé par la 2 ^{e} Éphorie des antiquités byzantines et l'École française d'Athénes (6-8 septembre 2000)* (123-138).

Altınsapan, E. ve Parla, C. (2002). Konya Kadın Hanı. *Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3, 31-38.

Anabolu, M. U. (1988). Batı Anadolu'da Bulunmuş Olan Yayımlanmamış Tavus Kuşu Motifli Mimarlık Elemanları. *Türk Arkeoloji Dergisi*, 27, 101-112.

Anderson, J. G. C. (1897). The Road-System of Eastern Asia Minor with the Evidence of Byzantine Campaigns. *The Journal of Hellenic Studies*, 17, 22-44.

Antoniades, E. M. (1983). *Ekphrasis de la Sainte Sophie*. Athens.

Aran, B. (1970). Antalya Cumanun Camisi. *Anadolu Sanatı Araştırmaları*, 2, 60-81.

Armağan, M. E. (2010). *Kuşadası, Kadıkalesi Bizans Dönemi Taş Eserleri*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.

Asgari, N. (1989). Prokonnesos-1987 Çalışmaları. *VI. Araştırma Sonuçları Toplantısı,* Ankara, 233-246.

Asgari, N. (1992). Observations on Two Types of Quarry Items From Proconnesus: Column, Shafts and Column-Bases. *Ancient Stones: Quarrying, Trade, and Proverance*. M. Waelkens, N. Herz ve L. Moens (Ed.). Leuven, s. 73-80.

Asutay-Effenberger, N. (2006). Konya Alaeddin Camisi Yapım Evreleri Üzerine Düşünceler. *METU Journal of the Faculty of Architecture*, 23(2), 113-122.

Atçeken, Z. (1998). *Konya'daki Selçuklu Yapılarının Osmanlı Devrinde Bakımı ve Kullanılması*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Aydın, A. (2000). Kilikia ve İsauria Kiliselerinde Görülen Yüksek Tipteki Templon Kuruluşları. *Olba*, 3, 215-225.

Aydın, A. (2002). Tapureli A Kilisesi Kazısı. *VI. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı Sonuçları ve Sanat Tarihi Sempozyumu, 08-10 Nisan 2002, Bildiriler*, Kayseri, 95-103.

Aydın, A. (2009). Hıristiyan Dinindeki Martir-Aziz ve Rölik Kültünün Kilikya-İsaurya Bölgesi Hıristiyanlığına Yansımaları. *Olba*, 17, s. 63-82.

Aydın, A. (2011). *Lahit Formlu Rölikerler*. Antalya: Zero Prodüksiyon Ltd.

Aydın, M. ve Baykan, M. (1997). "Konya.", *Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi* (c. 3, s. 1043-1047). İstanbul: Yapı Endüstrisi Yayınları.

Aydınoğlu, Ü. (2009). *Dağlık Kilikya Bölgesinde Antik Çağda Zeytinyağı ve Şarap Üretimi: Üretimin Arkeolojik Kanıtları*. İstanbul: Ege Yayınları.

Baedeker, K. (1914). *Konstantinopel, Balkanstaatten, Kleinasien Archipel Cypern. Handbuch für Reisende*. Leipzig: Verlag von Karl Baedeker.

Bahar, H. (2008). Konya-Karaman Yüzey Araştırmaları 2006. *25. Araştırma Sonuçları Toplantısı, 1. Cilt, 28 Mayıs-1 Haziran 2007, Kocaeli.* Ankara, 235-254.

Bakırer, Ö. (2009). İki Selçuklu Dönemi Yapısında Roma ve Bizans Dönemlerine Ait İzler. O. Alp (Ed). *Ebru Parman'a Armağan Sanat Tarihi ve Arkeoloji Yazıları* (s. 91-116). Ankara.

Bakker, G. (1985). The Buildings at Alahan. M. Gough (Ed.). *Alahan: An Early Christian Monastery in Southern Turkey* (s. 75-153). Toronto: Pontifical Institute of Medieval Studies, 73.

Ballance, S. (1995). Cumanın Cami'i at Antalya: A Byzantine Church. *Papers of the British School at Rome*, 13, 99-114.

Barrois, G. (1986). *The Fathers Speak: St Basil the Great, St Gregory of Nazianzus St. Gregory of Nyssa*. New York: Saint Vladimir's Orthodox Theological Seminary.

Barsanti, C. ve Guidobaldi, A. G. (1996). Premessa ad un Catalogo della Scultura della Santa Sophia di Constantinopoli. *Bisanzio e l'Occidente: Arte, Archeologia, Storia. Studi in Onore di Fernando de'Maffei* (s. 79-93). Roma.

Bassett, S. (2006). Uses of the Past. *Journal of the Society of Architectural Historians*, 65 (2), 296-298.

Başaran, C. (1997). Kyzikos Korinth Başlıkları. *Türk Arkeoloji Dergisi*, 31, 1-52.

Başaran, C. (1999). *Anadolu Kompozit Başlıkları.* İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

Bauer, F. A. ve Klein, H. A. (2006). The Church of Hagia Sophia in Bizye (Vize): Results of the Fieldwork in Seasons 2003 and 2004. *Dumbarton Oaks Papers*, 60, 249-270.

Baykara, T. (1985). *Türkiye Selçukluları Devrinde Konya*. Ankara.

Baykara, T. (2002). Konya. *İslam Ansiklopedisi* (c. 26, s. 182-193). Ankara: Türk Diyanet Vakfı Yayınları.

Belke, K. (1990). *Phrygien und Pisidien* (Tabula Imperii Byzantini 7). Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

Belke, K. (1995). Lykaonien. *Reallexion zur Byzantinischen Kunst*. (c. 5, s. 814-855). Stuttgart: Anton Hiersemann.

Belke, K. ve Restle, M. (1984). *Galatien und Lykaonien* (Tabula Imperii Byzantini 4). Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

Bell, G. L. (1906). Notes on a Journey through Cilicia and Lycaonia. *Revue Archéologique*, 8, 225-252.

Bell, G. L. (1907). Notes on a Journey through Cilicia and Lycaonia. *Revue Archéologique*, 9, 18-30.

Betsch, W. E. (1977). *The History, Production and Distribution of the Late Antique Capital in Constantinople*. Philadelphia: University of Pennsylvania.

Bildirici, M. (2009). *Tarihi Su Yapıları, Konya, Karaman, Niğde, Aksaray, Yalvaç, Side, Mut, Silifke*. Ankara: Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü.

Biscop, J. L. ve Sodini, J. P. (1984). Qal'at Sem'an at les chevets à colonnes de Syrie du Nord. *Syrie*, 61(3-4), 267-330.

Bostock, J. ve Riley, H. T. (1855). *The Natural History of Pliny* (6 cilt). London: Bohn.

Bouchier, E. S. (1921). *A Short History of Antioch. 300 B.C.-A.D. 1268*. Oxford: Basil Blackwell.

Bouras, C. (1982). *Nea Moni on Chios. History and Architecture*. Athens.

Brands, G. (1998). Die Entstehung einer Stadt Beobachtungen zur Bauornamentik von Resafa. U. Peschlow ve S. Möllers (Ed.). *Spätantike und Byzantinische Bauskulptur* (s. 77-92). Stuttgart: Franz Steiner Verlag.

Branham, J. R. (1992). Sacred Space under Erasure in Ancient Synagogues and Early Churches. *The Art Bulletin*, 74(3), 375-394.

Brenk, B. (1977). *Spätantike und Frühes Christentum*. Oldenburg.

Brenk, B. (1987). Spolia from Constantine to Charlemagne: Aesthetics versus Ideology. *Dumbarton Oaks Papers*, 41, 103-109.

Brubaker, L. ve Haldon, J. (2011). *Byzantium in the Iconoclast Era c. 680-850. A History.* Cambridge: Cambridge University Press.

Buchwald, H. (1966). Eleventh Century Corinthian-Palmette Capitals in the Region of Aquileia. *Art Bulletin*, 48(2), 147-158.

Buchwald, H. (1969). *Church of the Archangels at the Sige near Mudania*. Wien, Köln, Graz, Böhlau.

Buchwald, H. (1995). Chancel Barrier Lintels Decorated with Carved Arcades. *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik*, 45, 233-276.

Buckler, W. H., Calder, W. M. ve Cox, W. M. (1924). Monuments from Iconium, Lycaonia and Isauria. *The Journal of Roman Studies*, 14, 24-84.

Butler, H. C. (1929). *Early Churches in Syria. Fourth to Seventh Centuries.* Princeton: Department of Art and Archaeology.

Büyükkolancı, M. ve Öztaşkın, G. K. (2010). Selçuk-Efes Müzesi'nde Sergilenen St. Jean Kilisesi'ne Ait Korkuluk Levhaları ve Templon Arşitravları. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7, 39-49.

Canevello, S. A. (2004). Iconiumlu Azize Thecla Yaşamı ve Mucizeleri. *Olba*, 10, s. 259-271.

Cappel, A. J. (1991). Demography. *Oxford Dictionary of Byzantium*. (c. 1, s. 607-608). Oxford: Oxford University Press.

Ceci, E. (1963). Costruzioni Romane E Basiliche Geminate Paleocristiane A Mogorjelo (O Mogorilo, Erzegovina). *Rivista di Archeologia Cristiana*, 39(3-4), 259-278.

Ceylan, B. (2005). Spolia: Geç Antik Dönemde Yapılar ve Yapı Elemanlarının İkinci Kullanımı. L. Özgenel (Ed.). *Eskiçağ'ın Mekanları Zamanları İnsanları*, s. 74-75.

Chadwick, H. (2001). *Ancient Society From Galilee to Gregory the Great*. New York: Oxford University Press.

Cheynet, J. C., Drew-Bear, T. ve Sodini, J. P. (2004). Une inscription d'Akroïnos Datant de Constantin Porphyrogénéte. Avec une note de Jean-Pierre Sodini. *Revue des études byzantines*, 62, 215-228.

Clarke, J. T., Bacon, F. H. ve Koldewey, R. (1902). *Investigations at Assos. Drawings and Photographs of the Buildings and Objects Discovered during the Excavations of 1881-1882-1883*. London.

Conybeare, W. J. ve Howson, J. S. (1869). *The Life and Epistles of St. Paul Vol.1*. New York.

Cramer, J. A. (1971). *Geographical and Historical Description of Asia Minor II*. Amsterdam: Adolf M. Hakkert- Publisher.

Crawford, J. S. (1991). *The Byzantine Shops at Sardis (Archaeological Exploration ofSardis Monographs 9)*. USA: Harvard University Press.

Cronin, H. S. (1902). First Report of a Journey in Pisidia, Lycaonia, and Pamphylia. *Journal of Hellenic* Studies, 22, 339-376.

Crook, J. (2000). *The Architectural Setting of the Cult of Saintsin the Early Christian West c. 300-c.1200*. Oxford: Oxford University Press.

Çambel, H., Arsebük, G. ve Kantman, S. (1994). *Çok Dilli Arkeoloji Sözlüğü*. İstanbul.

Dalgıç, Ö. ve Mathews, T. (2010). A New Interpretation of the Church of Peribleptos and Its Place in Middle Byzantine Architecture. A. Ödekan, E. Akyürek ve N. Necipoğlu (Ed.). *Uluslararası Sevgi Gönül Bizans Araştırmaları Sempozyumu. On İkinci ve On Üçüncü Yüzyıllarda Bizans Dünyasında Değişim. Bildiriler* (25-28 Haziran 2007, İstanbul) (s. 424-439). İstanbul.

Dam, R. V. (2003). *Families and Friends in Late Roman Cappadocia*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Danık, E. (1997). Konya, Sille'deki Aya Elena Kilisesi. *Türk Etnoğrafya Dergisi*, 20, 177-192.

Danışman, Z. (1972). *Evliya Çelebi Seyahatnamesi* (Dördüncü Kitap). İstanbul: ZuhuriDanışman Yayınevi.

Darkot, B. (1955). Konya. *İslam Ansiklopedisi* (c. 9, s. 842-851). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Deichmann, F. W. (1935). Die Ausgrabungsfunde der Kathedrale von Tyrus (Sur). *Berliner Museen,* 56(3), 48-55.

Deichmann, F. W. (1981). *Corpus Der Kapitelle Der Kirche Von San Marco Zu Venedig.* Wiesbaden: Franz Steiner Verlag GMBH.

Delvoye, C. (1966). Ambo. M.Restle (Ed.). *Reallexion zur byzantinischen Kunst*, 126-132.

Demiriz, Y. (1969-1970). Konya Müzesinde Özel Durumdaki Bir Kabartma Hakkında. *Sanat Tarihi Yıllığı*, 3, 221-230.

Demiriz,Y. (1970-1971). Atabey'deki Ertokuş Medresesi'nde Bizans Devrine Ait Devşirme Malzeme. *Sanat Tarihi Yıllığı*, 4, 87-100.

Demirkent, I. (2001). *Ioannes Kinnamos'un Historia'sı (1118-1176)*. Ankara Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Dennert, M. (1995). Mittelbyzantinische Ambone in Kleinasien. *Istanbuler Mitteilungen*, 45, 137-149.

Dennert, M. (1997). *Mittelbyzantinische Kapitelle*. *Studien zu Typologie und Chronologie.* Bonn: Dr.Rudolf Habelt GMBH.

Diler, A. (1993). Akdeniz Bölgesi Antik Çağ Zeytinyağı ve Şarap İşlikleri. *IX. AraştırmaSonuçları Toplantısı*, Ankara, 505-520.

Doğan, S. (2003). Lykia'da Alacahisar Kilisesi'nin Kiborium Kemerleri. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 20(1), 186-198.

Doğan, S. (2004). Lykia'da Bizans Dönemi Araştırmaları. *21. Araştırma Sonuçları Toplantısı, 2. Cilt*, Ankara, 189-200.

Doğan, S. (2005). Bizans Mimarlığında Liturjik İşlevli Taş Yapıtlarda Terminoloji Sorunu. S. Pekak (Ed.). *Sanat Tarihinde Terminoloji Sorunları Semineri I (Mimari ve Mimari Süsleme)* (s. 31-41). Ankara: Filiz Matbaacılık.

Doğan, S. (2006). Likya'da Bizans Taş Yapıtları. K. Dörtlük (Ed.). *III.Uluslararası Likya Sempozyumu, 07-10 Kasım 2005* (c.1, s. 209-224).

Doğan, S. (2007). Alanya ve Çevresinde Bizans Araştırmaları 2006. *Anmed*, 5, 93-97.

Doğan, S. (2008). *Kappadokia Bölgesi Sivrihisar'daki Kızıl Kilise*. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

Doğan, S. (2009). Bizans Sanatında Yaşam Haçı Motifi ve Alanya Müzesi'ndeki Bir Bizans Sütun Başlığı. O. Alp (Ed). *Ebru Parman'a Armağan Sanat Tarihi ve Arkeoloji Yazıları* (s. 139-154). Ankara.

Drandakis, N. (2008). Χπονολογημενα Βυζαντ'να Γλυπτα Της Μανης Του 11ου κά του 12ου Αιωνα. C. Pennas ve C. Vanderheyde (Ed.). *La sculpture byzantine VII e - XII e siécles. Actes du colloque international organisé par la 2 e Éphorie des antiquités byzantines et l'École française d'Athénes (6-8 septembre 2000)* (s. 409-417).

Durukan, A. (2001a). Selçuklu Öncesinde Konya. *Gez Dünyayı Gör Konya'yı*. İstanbul: Yapı Kredi yayınları (s. 10-22).

Durukan, A. (2001b). Konya'da Selçuklu Mimarisi. *Gez Dünyayı Gör Konya'yı*. İstanbul: Yapı Kredi yayınları (s. 90-157).

Ebersolt, J. ve Thiers, A. (1913). *Les églises de Constantinople*. Paris: Ministére de l'instruction publique.

Edwards, R. W. (1982). Two New Byzantine Churches in Cilicia. *Anatolien Studies*, 32, 23-32.

Effenberger, A. (1989). Studien zu den Bildwerken der Frühchristlich-Byzantinischen Sammlung III: Das Petrusrelief von Alaçam. *Forschungen und Berichte*, 27, 129-154.

Effenberger, A. ve Severin, H. G. (1992). *Das Museum für Spätantike und Byzantinische Kunst.* Berlin.

El-Herevi (1953). *Kitab üz-Ziyarat* (D. Sourdel-Thomine, Nşr.). Şam.

Epstein, A. W. (1983). L'iconostase: Un evolution historique en Russie by Nathalie Labrecque-Pervouchine, *Speculum*, 58(3), 767-768.

Eravşar, O. (2001). Gezginlerin Gözüyle Konya. *Gez Dünyayı Gör Konya'yı*. İstanbul, 240-287.

Erdemir, Y. (2009a). *Alaeddin Camii ve Türbeleri*. Konya: İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.

Erdemir, Y. (2009b). *İnce Minare Taş ve Ahşap Eserler Müzesi*. Konya: İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.

Erdmann, K. (1961). *Das anatolische Karavansaray des 13. Jahrhunderts* (2 cilt). Berlin: Verlag Gebr. Mann.

Eyice, S. (1962). Konya Tarihinden Bir Yaprak. Aya Thekla Efsanesi ve Sanat Tarihinde Aya Thekla. *Anıt*, 30, 1-24.

Eyice, S. (1966). Konya ile Sille Arasında Akmanastır. *Şarkiyat Mecmuası*, 6, 135-160.

Eyice, S. (1969). Anadolu'da ve İstanbul'da Lahit Biçiminde Rölik Mahfazaları. *İstanbul Arkeoloji Müzeleri Yıllığı*, 15-16, 97-126.

Eyice, S. (1971a). Konya'nın Alaeddin Tepesinde Selçuklu Öncesine Ait Bir Eser, Eflatun Mescidi. *Sanat Tarihi Yıllığı*, 1970-1971, 269-302.

Eyice, S. (1971b). *Karadağ (Binbirkilise) ve Karaman Çevresinde Arkeolojik İncelemeler*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Fant, J. C. (1985). Four Unfinished Sarcophagus Lids in Docimium and the Roman Imperial Quarry System in Phrygia. *American Journal of Archaeology*, 89(4), 655-662.

Feld, O. (1971). Mittelbyzantinische Sarkophage. *Römische Quartalschrift für Christliche Altertumskunde und Kirchengeschichte*, 65, 154-184.

Feld, O. (1975). Die Innenausstattung der Nikolaoskirche in Myra. J. Borchhardt (Ed.). *Myra* (s. 360-425). Berlin: Gebr. Mann Verlag.

Feld, O. (1977-1978). Christliche Denkmäler aus Milet und Seiner Limgebung. *Istanbuler Mitteilungen*, 25, 197-209.

Feld, O. (1989). Kilikische Ambone. *Istanbuler Mitteilungen*, 39, 123-128.

Filipova, S. (2008). Sculptures Médiévales des XIe et XIIe siécles en Arym. C. Pennas ve C. Vanderheyde (Ed.). *La sculpture byzantine VIIe - XII ^{e} siécles. Actes du colloque international organisé par la 2 ^{e} Éphorie des antiquités byzantines et l'École française d'Athénes (6-8 septembre 2000)* (s. 183-197).

Fıratlı, N. (1969-1970). Découverte D'une Eglise Byzantine A Sébaste de Phrygie. *Cahiers Archéologiques*, 19-20, 151-166.

Fıratlı, N. (1970). Uşak-Selçikler Kazısı ve Çevre Araştırmaları, 1966-1970. *Türk Arkeoloji Dergisi*, 29(2), 109-160.

Fıratlı, N. ve Metzger, C. (1990). *Sculpture Byzantine Figurée au Musée Archéologique d'Istanbul*. Paris.

Flood, F. B. (2001). The Medieval Trophy as an Art Historical Trope: Coptic and Byzantine “Altars” in Islamic Contexts. *Muqarnas*, 18, 41-72.

Flood, F. B. (2006). Image against Nature: Spolia as Apotropaia in Byzantium and the dār al-Islam. *The Medieval History Journal*, 9(1), 143-166.

Florovsky, G. (2011). *The Eastern Fathers of the Fourth Century*. Catoctin Creek Consulting LLC.

Forsyth, G. H. (1957). Architectural Notes on a Trip through Cilicia. *Dumbarton Oaks Papers*, 11, 223-236.

Foss, C. (1991). Ikonion. *Oxford Dictionary of Byzantium*. (c. 2, s. 985). Oxford: Oxford University Press.

Foss, C. (1997). Syria in Transition, A.D. 550-750: An Archaeological Approach. *Dumbarton Oaks Papers*, 51, 189-269.

Foss (2003). Pilgrimage in Medieval Asia Minor. *Dumbarton Oaks Papers*, 56, 129-151.

French, D. (1996). Acts and the Roman Roads of Asia Minor. D. J. Gill ve C. Gempf. (Ed.). *The Book of Acts in its First Century Setting, Volume 2, The Book of Acts in Its Graeco-Roman Setting* (s. 49-58). Wm. B. Eerdmans Publishing Company.

Gautier, P. (1971). Le synode des Blachernes (fin 1094). Etude prosopographique. *Revue des études byzantines*, 29, 213-284.

Gerstel, S. E. J. (2003). Civic and Monastic Influences on Church Decoration in Late Byzantine Thessalonike: In Loving Memory of Thalia Gouma-Peterson. *Dumbarton Oaks Papers*, 57, 225-239.

Gerstel, S. E. J. (2006). An Alternate View of the Late Byzantine Sanctuary Screen. S. E. J. Gerstel (Ed.). *Thresholds of the Sacred* (s. 134-161). Washington D.C.

Gibb, H. A. R. (2006). *Inb Battuta. Travels in Asia and Africa 1325-1354*. New Delhi: Mehra Offset Press.

Goffinet, É. (1962). L'église Saint-Georges à Delphes. *Bulletin de correspondance hellénique*, 86(1), 242-260.

Goodspeed, E. J. (1901). The Acts of Paul and Thecla. *The Biblical World*, 17(3), 185-190.

Gough, M. (1962). The Church of the Evangelist at Alahan. *Anatolian Studies*, 12, 173-184.

Gough, M. (1964). Excavations at Alahan Monastery Third Preliminary Report. *Anatolien Studies*, 14, 185-190.

Gough, M. (1967). Alahan Monastery Fourth Preliminary Report. *Anatolien Studies*, 17, 37-47.

Gough, M. (1968). A Masterpiece of Early Christian Architecture. *The Metropolitan Museum of Art Bulletin*, 26(10), 455-464.

Gough, M. (1985). *Alahan. An Early Christian Monastery in Southern Turkey*. Wetteren.

Grabar, A. (1963). *Sculptures Byzantines de Constantinople (IV.-X. Siécle)*. Paris

Grabar, A. (1976). *Sculptures Byzantines du Moyen Age, II (XI.-XIV. siécle)*. Paris.

Grant, M. (1998). *From Rome to Byzantium The Fifth Century AD*. New York.

Grossmann, P. ve Severin, H. G. (2003). *Frühchristliche und Byzantinische Bauten im Südöstlichen Lykien* (Istanbuler Forschungen Beiheft 46). Tübingen: Ernst Wasmuth Verlag.

Haldon, J. (1997). *Byzantium in the Seventh Century. The Transformation of a Culture.* Cambridge: University Press.

Haldon, J. (2006). *Bizans Tarih Atlası* (Ali Özdamar, Çev.). İstanbul: Kitap Yayınevi.

Hall, A. ve Waelkens, M. (1982). Two Dokimeian Sculptors in Iconium. *Anatolian Studies*, 32, 151-155.

Hamilton, W. J. (1842). *Researches in Asia Minor, Pontos and Armenia*. (2. cilt) London: J.Murray Albemarle Street.

Harrison, R. M. (1963). Churches and Chapels of Central Lycia. *Anatolian Studies,* 13, 117-151.

Harrison, R. M. (1972). A Note on Architectural Sculpture in Central Lycia. *Anatolian Studies*, 22, 187-197.

Harrison, R.M. (1986). An Ambo Parapet in the Antalya Museum. O. Feld ve U. Peschlow (Ed.). *Studien zur Frühchristlichen und Byzantinischen Kunst. Friedrich Wilhelm Deichmann Gewidment*. (c. 2, s. 73-74). Mainz.

Harrison, R. M. (1992). Amorium Excavations 1991: The Fourth Preliminary Report. *Anatolian Studies*, 42, 207-222.

Harrison, R. M. ve Christie, N. (1993). Excavations at Amorium: 1992 Interim Report. *Anatolian Studies*, 43, 147-162.

Harrison, R. M. ve Fıratlı, N. (1966). Excavations at Saraçhane in Istanbul: Second and Third Preliminary Report. *Dumbarton Oaks Papers*, 20, 223-238.

Harrison, R. M. ve Fıratlı, N. (1986). *Excavations at Saraçhane in Istanbul*. Princeton.

Hartmann, R. (1928). *In Neuen Anatolien, Reisendrücke*. Leipzig.

Hasluck, F. W. (1911-1912). Plato in the Folk-Lore of the Konia Plain. *The Annual of the British School at Athens*, 18, 265-269.

Hasluck, F. W. (1973). *Christianity and Islam under the Sultans*. (Vol. 1). M. M. Hasluck (Ed.). New York: Octagon Books.

Hellenkemper, H. ve Hild, F. (1986). *Neue Forschungen in Kilikien* (Tabula Imperii Byzantini 4). Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

Hendy, M. F. (1985). *Studies in the Byzantine Monetary Economy c. 300-1450*. Cambridge: Cambridge University Press.

Herzfeld, E. ve Guyer, S. (1930). *Meriamlik und Korykos* (Monumenta Asiae Minoris Antiqua 11). Manchester: Manchester University Press.

Hild, F. (1977). *Das byzantinische Strassensystem in Kappadokien*. (Tabula Imperii Byzantini 2). Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

Hjort, Ø. (1979). The Sculptur of the Kariye Camii. *Dumbarton Oaks Papers*, 33, 199-289.

Huart, C. (1897). *Konia, la ville des derviches tourneurs-Souvenirs d'un voyage en Asie Mineure*. Paris.

Huart, C. (1978). *Mevleviler Beldesi Konya*. Tercüman 1001 Temel Eser, 123 (N. Uzel, Çev.). İstanbul: Kervan Kitapçılık.

Hunter, L. W. (1913). Cicero's Journey to His Province of Cilicia in 51 B.C. *The Journal of Roman Studies*, 3-1, 73-97.

Işıltan, F. (1995). *Niketas Khoniates Historia, (Ioannes ve Manuel Komnenos Devirleri)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Ivison, E. A. (2008). Middle Byzantine Sculptors at Work: Evidence from a Church at Amorium. C. Pennas ve C. Vanderheyde (Ed.). *La sculpture byzantine VIIe - XII ^{e} siécles Actes du colloque international organisé par la 2 ^{e} Éphorie des antiquités byzantines et l'École française d'Athénes (6-8 septembre 2000)* (s. 487-510).

Jacob, X. (1990). *Les Turcs Au Moyen-Age, Textes Byzantins*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Jakobs, P. H. (1987). *Die frühchristlichen Ambone Griechenlands*. Bonn: R. Habelt.

Jones, A. H. M. (1971). *Cities of the Eastern Roman Provinces*. Oxford: Oxford University Press.

Karamağaralı, H. (1982). Konya Ulu Cami. *Röleve ve Restorasyon Dergisi*, 4, 121-132.

Karpuz, H. (1998). Selçuk Üniversitesi Selçuklu Araştırmaları Merkezi Tarafından Konya'da Yapılan Kazı ve Restorasyon Çalışmaları. *Sanat Tarihi*, 9, 43-57.

Karpuz, H. (2009). *Türk Kültür Varlıkları Envanteri 42, Konya* (3 cilt). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Kautzsch, R. (1936). *Kapitellstudien, Beiträge zu einer Geschichte des Spät.* Berlin.

Kazhdan, A. (1987). A Note on the Middle Byzantine Ambo. *Byzantion*, 62, 422- 426.

Kazhdan, A. ve A. Cutler. (1991). Lions. *The Oxford Dictionary of Byzantium* (c. 2, s. 1231-1232). Oxford: Oxford University Press.

Kazhdan, A. (1991). Saint. *The Oxford Dictionary of Byzantium*, (c. 3, s. 1828). Oxford: Oxford University Press.

Kazhdan, A. (1991). Theme. *The Oxford Dictionary of Byzantium*, (c. 3, s. 2034-2035). Oxford: Oxford University Press.

Kazhdan, A. ve Talbot, A. M. (1991). Oil. *The Oxford Dictionary of Byzantium*, (c. 3, s. 1519). Oxford: Oxford University Press.

Keil, J. (1951). *Forschungen in Ephesos Johanneskirche*. Wien.

Keskin, E. (2010a). *Çorum İli ve Çevresinde Bulunan Bizans Dönemi Taş Eserleri*. Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Keskin, E. (2010b). Çorum İlinde Bulunan 5.-6. Yüzyıllara ait Attika Tipi Sütun Kaideleri. S. Doğan ve M. Kadiroğlu (Ed.). *Bizans ve Çevre Kültürler. Prof. Dr. S. Yıldız Ötüken'e Armağan* (s. 228-234). Ankara.

Kiminas, D. (2009). *The Ecumenical Patriarchate. A History of its Metropolitanetes with Annonated Hierarch Catalogue*. Rockville: Borgo Press.

Kinneir, J. M. (1818). *Asia Minor, Armenia, and Koordistan, in the years 1813and 1814*. London: John Murray.

Kitzinger, E. (1937). Notes on Early Coptic Sculpture. *Archaeologia,* 7, 181-215.

Kleinbauer, W., White, E. A. ve Matthews, H. (2004). *Ayasofya* (H. Cingi, Çev.). İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

Koch, G. (2007). *Erken Hıristiyan Sanatı* (A. Aydın, Çev.). İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

Koch, G. (2010). *Türkiye'deki Roma İmparatorluk Dönemi Lahitleri* (B. Varkıvanç, Çev.). Antalya: Zero Prodüksiyon Ltd.

Koman, M. (1937). Konya Şehrinde Selçukilerden Evvelki Devirlere Ait Eserler Üzerine Notlar. *Konya Halkevi Dergisi*, 5, 308-312.

Konya Büyükşehir Belediyesi (2010). *Konya İl Merkezi Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Envanteri*. Konya: Konya Büyükşehir Belediyesi.

Konyalı, İ. H. (2007). *Konya Tarihi*. Konya: Memeleket İletişim.

Krautheimer, R. (1965). *Early Christian and Byzantine Architecture*. Baltimore: Pelican Press.

Ksenophon (1944). *Anabasis*. (H. Örs, Çev). İstanbul: Maarif Basımevi.

Kuban, D. (2002). *Selçuklu Çağında Anadolu Sanatı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Kuban, Z. (2010). Karya, Bozburun Yarımadası, Kıran Gölü Kutsal Alanı Yüzey Araştırması Sırasında Tespit Edilen Tarımsal Üniteler. Ü. Aydınoğlu ve A. K. Şenol (Ed.). *Antik Çağda Anadolu'da Zeytinyağı ve Şarap Üretimi, Uluslararası Sempozyum Bildirileri* (s. 213-225).

Kunduracı, O. (1989). *Konya Müzelerindeki Bizans Devrine Ait Tezyinatlı Mimari Parçalar*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Laborde, L. de (1838). *Voyage de l'Asie Mineure*. Paris.

Laiou, A. E. ve Morrison, C. (2007). *The Byzantine Economy*. Cambridge: Cambridge University Press.

Lassus, J. ve Tchalenko, G. (1951). Ambons Syriens. *Cahiers Archéologiques*, 5, 75-122.

Leake, W. M. (1824). *Journal of a Tour in Asia Minor with Comparative Remarks on the Ancient and Modern Geography of that Country*. London: John Murray.

Lebides, A. M. (1899). *Ai en Monolithois Monai tes Kappadokias kai Lykaonias*. İstanbul.

Lewin, T. (1865). *Fasti Sacri or a Key to the Chronology of the New Testament*. London: Longmans Publication.

Lightfoot, C. (2007). Trade and Industry in Byzantine Anatolia: The Evidence from Amorium. *Dumbarton Oaks Papers*, 61, 269-286).

Lightfoot, C. S. ve Kuniholm, P. I. (1994). Amorium Excavations 1993: The Sixth Preliminary Report. *Anatolian Studies,* 44, 105-128.

Lightfoot, C. S. ve Ivison, E. A. (1995). Amorium Excavations 1994: The Seventh Preliminary Report. *Anatolian Studies*, 45, 105-138.

Lightfoot, C. S., Arbel, Y., Ivison, E. A., Roberts, J. A. ve Ioannidou, E. (2005). The Amorium Project: Excavation and Research in 2002. *Dumbarton Oaks Paper*, 59, 231-265.

Lightfoot, C. ve Lightfoot, M. (2007). *A Byzantine city in Anatolia Amorium*. İstanbul: Homer Kitabevi.

Lightfoot, C. S., Karagiorgou, O., Koçyiğit, O., Yaman, H., Linscheid, P. ve Foley, J. (2007). The Amorium Project: Excavation and Research in 2003.*Dumbarton Oaks Paper*, 61, 353-385.

Lucas, P. (1712). *Voyage u sieurPaul Lucas, fait par ordre du roy dance la Grece, i'Asie Mineure, la Macedoine et l'Afrique*. Paris.

Macridy, Th., Megaw, A. H. S., Mango, C. ve Hawkins, E. J. W. (1964). The Monastery of Lips (Fenari Isa Cami) at Istanbul. *Dumbarton Oaks Papers*, 18, 250-315.

Mango, C. (1963). Antique Statuary and the Byzantine Beholder. *Dumbarton Oaks Papers*, 17, 53-75.

Mango, C. (1986). *The Art of the Byzantine Empire 312-1453: Sources and Documents*. Toronto: The Medieval Academy Reprints For Teaching.

Mango, C. ve Scott, R. (1997). *The Chronicle of Theophanes Confessor Byzantine and Near Eastern History, A.D. 284-813*. Oxford.

Mango. C. ve Hawkins, E. J. W. (1964). Additional Notes. *Dumbarton Oaks Papers*, 18, 299-315.

Mango. C. ve Hawkins, E. J. W. (1968). Additional Finds at Fenari Isa Camii, Istanbul. *Dumbarton Oaks Papers*, 22, 177-184.

Mango, C. ve I. Sevcenko (1973). Some Churches and Monasteries on the Southern Shore of the Sea of Marmara. *Dumbarton Oaks Papers*, 27, 235-277.

Mango, C. (2006). *Bizans Mimarisi* (M. Kadiroğlu, Çev.). Ankara.

Mathews, T. F. (1962). An Early Roman Chancel Arrangement and Its Liturgical Functions. *Rivista di Archeologia Cristiana*, 38, 73-95.

Mathews, T. F. (1971). *The Churches of Constantinople: Architecture and Liturgy*. Philadelphia: Pennyslvania State University Press.

Mathews, T. F. (1976). *The Byzantine Churches of Istanbul. A Photographic Survey*. London.

Megaw, A. H. S. (1964). The Original Form of the Theotokos Church of Constantin Lips. *Dumbarton Oaks Papers*, 18, 279-298.

Megaw, A. H. S. (1976). Excavations at the Episcopal Basilica of Kourion in Cyprus in 1974 and 1975: A Preliminary Report. *Dumbarton Oaks Papers*, 30, 345-371.

Mendel, G. (1912-1914). *Cataloque des Sculptures Grecques, Romaines et Byzantines du Musées des Imperiaux Ottomans* (3 cilt). Constantinople (İstanbul).

Mercangöz, Z. (1994a). Akhisar Ulu Camii İçindeki Düğümlü Bizans Sütunları. *Sanat Tarihi Dergisi*, 7, 145-162.

Mercangöz, Z. (1994b). Ödemiş ve Çevresi Bizans Araştırmaları. *Arkeoloji ve Sanat*, 62-63, 21-28.

Mercangöz, Z. (1994c). İzmir Arkeoloji Müzesi'ndeki Priene Tipi Ambon Parçaları. *Celal Esad Arseven Anısına Sanat Tarihi Semineri* (s. 45-46). İstanbul.

Mercangöz, Z. (1996). Milas Müzesinde Bizans Ambon Elemanları. *Sanat Tarihi Dergisi*, 8, 81-98.

Mercangöz, Z. (2008). Réflexions sur le Décor Sculpté Byzantin d'Anatolie Occidentale. C. Pennas ve C. Vanderheyde (Ed.). *La sculpture byzantine VII e - XII e siécles. Actes du colloque international organisé par la 2 e Éphorie des antiquités byzantines et l'École française d'Athénes (6-8 septembre 2000)* (s. 81-103).

Migne, J.-P. (1905). *Patrologiae curcus completus (Series Graeca), Volume 116*. Paris: Apud Garnier Fratres et J.-P. Migne Successores.

Militsi, E. (1996-97). Early Christian Marble Ambones from Kos. *DCAE*, 10, 341-350.

Millingen, A. (1912). *Byzantine Churches in Constantinople Their History and Architecture.* London.

Moeltke, H. (1911). *Briefe über Zustände und Begebenheiten in der Türkei aus dem jahren 1835 bis 1839*. Berlin.

Morganstern, J. (1983). *The Byzantine Church at Dereağzı and Its Decoration* (Istanbuler Mitteilungen, Beiheft 29). Tübingen: Ernst Wasmuth Verlag.

Morganstern, J. (1986). Some New Middle Byzantine Sculpture from Lycia and Its Relatives. *Gesta*, 25(1), 25-29.

Muşmal, H. ve Çetinaslan, M. (2009). Bir Keşif Defteri Işığında Konya Kapı Camii'nin İnşa Süreci ve Mimari Özellikleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(6), 446-480.

Müller-Wiener, W. (1998). *İstanbul'un Tarihsel Coğrafyası. 17. Yüzyıl Başlarına Kadar Byzantion-Konstantinopolis-İstanbul* (Ü. Sayın, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Niebuhr, C. (1837). *Reisen durch Syrien und Palastina nach Cypern und durch Kleinasien und die Turkey nach Deutchland und Dänemark. Mit Niebuhr's astronomischen Beobachtungen und einigen kleineren Abhandlungen. J. N. Gloyer und J.Olshausen.* Hamburg.

Niewöhner, P. (2006). Frühbyzantinische Steinmetzarbeiten in Kütahya Zu Topographie, Steinmetzwesen und Siedlungsgeschichte einer zentralanatolischen Region. *Istanbuler Mitteilungen*, 56, 407-473.

Niewöhner, P.(2007a). *Aizanoi, Dokimion und Anatolien. Stadt und Land, Siedlungs- und Steinmetzwesen vom späteren 4. Bis 6. Jahrhundert n. Chr*. Wiesbaden: Reicert Verlag.

Niewöhner, P.(2007b). Byzantinische Steinmetzarbeiten aus dem Umland von Milet. *Anadolu ve Çevresinde Ortaçağ*, 1, 1-28.

Niewöhner, P. (2008). Mittelbyzantinische Templonanlagen aus Anatolien. Die Sammlung des Archäologishen Museums Kütahya und ihr Kontext. *Istanbuler Mitteilungen*, 58, 285-345.

Onat, S. (1949). Roma Devrine Air Bir Kitabe. *Anıt*, 1(5), 18-20.

Orlandos, A. C. (1952). *Hē xylostegos palaiochristianike Basilike tes mesogeiakes lekanes* (2 cilt). Athens.

Ostrogorsky, G. (1991). *Bizans Devleti Tarihi* (F. Işıltan, Çev.). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Ousterhout , R. G. (1987). *The Architecture of the Kariye Camii in Istanbul* (Dumbarton Oaks Studies, 25). Washington D.C.

Ousterhout, R. (2004). The East, the West, and the Appropriation of the Past in Early Ottoman Architecture. *Gesta*, 43(2), 165-176.

Ödekan, A. (2007). *Kalanlar. 12. ve 13. yüzyıllarda Türkiye'de Bizans*. İstanbul: Vehbi Koç Vakfı.

Önder, M. (1971). *Mevlana Şehri Konya (Tarihi Kılavuz)*. Ankara: Güven Matbaası.

Önder, M. (1989). Konya'da Selçuklu Köşkü ve Koruması. *Antalya 3. Selçuklu Semineri, Bildiriler* (10-11 Şubat 1989, İstanbul) (s. 104-111). İstanbul.

Öney, G. (1970). Anadolu Selçuklu Mimarisinde Antik Devir Malzemesi. *Anadolu (Anatolia)*, 12, 17-32.

Öney, G. (1990). *Ankara Arslanhane Camii*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Öney, G. (2010). Ankara Arslanhane Camii Örneğinde Anadolu Selçuklu Sanatı Sentezinde Harmanlanan Bizans Unsurları. A. Ödekan, E. Akyürek ve N. Necipoğlu (Ed.). *I. Uluslararası Sevgi Gönül Bizans Araştırmaları Sempozyumu. On İkinci ve On Üçüncü Yüzyıllarda Bizans Dünyasında Değişim, Bildiriler* (25-28 Haziran 2007, İstanbul) (s. 142-150). İstanbul.

Önge, Y. (1969). Konya Alaeddin Cami'nin Çinili Mihrabı. *Önasya*, 4, 11-13.

Ötüken, S.Y. (1994). Ein monolith-anthropoider Sarkofag in Karasu. Θ*YMIAMA*, 241-244.

Ötüken, S. Y. (1996). *Forschungen im Nordwestlichen Kleinasien Antike und Byzantinische Denkmäler in der Provinz Bursa* (Istanbuler Mitteilungen, Beiheft 41). Tübingen: Ernst Wasmuth Verlag.

Ötüken, S. Y. (1997). 1995 Yılı Demre Aziz Nikolaos Kilisesi Kazısı, Taş ve Mermer Buluntular (S. Alpaslan). *18. Kazı Sonuçları Toplantısı* (2. cilt), 541-565.

Ötüken, S. Y. (1998). 1996 Yılı Demre Aziz Nikolaos Kilisesi Kazısı, Taş ve Mermer Buluntular (S. Alpaslan). *19. Kazı Sonuçları Toplantısı* (2. cilt), 471-487.

Ötüken, S. Y. (2001). Demre-Myra Azizi Nikolaos Kilisesi Kazısından Seçme Küçük Buluntular. *V. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı ve Araştırmaları Sempozyumu, Bildiriler*, Ankara, 361-384.

Ötüken, S. Y. (2005). 2003 Yılı Aziz Nikolaos Kilisesi Kazısı ve Duvar Resimlerini Belgeleme, Koruma-Onarım Çalışmaları. *27. Kazı Sonuçları Toplantısı* (1. cilt), 111-126.

Ötüken, S. Y. (2006a). Demre-Myra Aziz Nikolaos Kilisesi Kazısı Buluntuları ve Duvar Resmi Çalışmalarından Örnekler (Delikli Levhalar). *V. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı ve Araştırmaları Sempozyumu, Bildiriler*, Sakarya, 288-302.

Ötüken, S. Y. (2006b). 2004 Yılı Aziz Nikolaos Kilisesi Kazısı ve Duvar Resimlerini Belgeleme, Koruma-Onarım Çalışmaları. *27. Kazı Sonuçları Toplantısı* (1. cilt), 297-312.

Ötüken S. Y. (2010). Myra'daki Arslanlı Levha ve On İkinci ve On Üçüncü Yüzyıl Ortaçağ Taş Eserlerinde Üslup ve İkonografik Değişimler. A. Ödekan, E. Akyürek ve N. Necipoğlu (Ed.). *I. Uluslararası Sevgi Gönül Bizans Araştırmaları Sempozyumu. On İkinci ve On Üçüncü Yüzyıllarda Bizans Dünyasında Değişim, Bildiriler* (25-28 Haziran 2007, İstanbul) (s. 554-562). İstanbul.

Ötüken, S. Y. ve Ousterhout, R. (1989). Notes on the Monuments of Turkish Thrace. *Anatolian Studies*, 39, 121-149.

Ötüken, Y., Alpaslan, S., Olcay, Y., Acara, M. ve Çorağan, N. (1998). Demre Aziz Nikolaos Kilisesi Kazısının Ortaçağ Araştırmalarına Katkıları. *Sanat Tarihi Dergisi*, 9, 85-102.

Ötüken, S. Y., E. Parman ve S. Doğan (2007). Mimarlık Bezemesinde Taş Eserler. A. Ödekan (Ed.). *Kalanlar. 12. ve 13. yüzyıllarda Türkiye'de Bizans* (s. 29-31). İstanbul.

Özügül, A. ve Ahunbay, M. (2006). Suriye'de Geç Antik Çağ Yapıları Kapı Profil ve Süslemeleri. *Mimarlık, Planlama, Tasarım. İTÜ dergisi/a*, 5(2-1), 115-124.

Paepe, P. D., Donder, J. D. ve Moens, L. (2005). Provenance assignment of Archaeological Marbles in the Museum of Ballıhisar (Central Anatolia, Turkey). *Anatolia Antiqua*, 13, 161-170.

Park, E. A. ve Taylor, S. H. (1851). *Bibliotheca Sacra and American Biblical Repository*. Andover-London.

Parman, E. (1993). Bizans Sanatında Tavus Kuşu İkonografisi. *Güner İnal'a Armağan* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 387-412.

Parman, E. (2002a). *Ortaçağda Bizans Döneminde Phrygia (Phrygia) ve Bölge Müzelerindeki Taş Eserleri.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Parman, E. (2002b). Ortaçağda Phrygia (Phrygia) Bölgesinde Bulunan İlginç Bazı Figürlü Mimari Plastik Örnekleri. *Uluslararası Sanat Tarihi Sempozyumu. Prof. Dr. Gönül Öney'e Armağan, 10-13 Ekim 2001, Bildiriler* (s. 467-479). İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.

Pazaras, Th., (2008). Τα Βύζαντινα Γλυπτα Του Καθολκου Της Μονης ΒατοπεδιουΣτο Αγιον Ορoσ. C. Pennas ve C. Vanderheyde (Ed.). *La sculpture byzantine VIIe-XII ^{e} siécles. Actes du colloque international organisé par la 2 ^{e} Éphorie des antiquités byzantines et l'École française d'Athénes (6-8 septembre 2000)* (s. 249-261).

Pekak, S. (1998). Niğde-Andaval (Aktaş)'daki Konstantin Helena Kilisesi. *19. Kazı Sonuçları Toplantısı* (2. cilt), Ankara, 567-592.

Peña, I. (1997). *The Christian Art of Byzantine Syria.* Spain: Garnet Publishing.

Peschlow, U. (1975a). Die Architektur der Nikolaoskirche in Myra. J. Borchhardt (Ed.). *Myra* (s. 303-424). Berlin: Gebr. Mann Verlag.

Peschlow, U. (1975b). Byzantinische Plastik in Didyma. *Istanbuler Mitteilungen*, 25, 211-257.

Peschlow, U. (1976). Nachtrag zur Byzantinischen Plastik in Didyma. *Istanbuler Mitteilungen*, 26, 143-147.

Peschlow, U. (1990). Materialen zur Kirche des H. Nikolaos in Myra im Mittelalter. *Istanbuler Mitteilungen*, 40, 207-258.

Peschlow, U. (1991). Zum Templon in Konstantinopel. *ΑΡΜΟΣ Τιμητικός Τόμος*, 3,1449-75.

Peschlow, U. (1994). Der Mittelbyzantinische Ambo aus Archäologischer Sicht. *ΘΥΜΙΑΜΑ στη μνημη της Λασκαριας Μπονρα*, 1, 255-260.

Peschlow, U. (2001). Die Befestigte Residenz von Mermerkule. *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik*, 51, 385-403.

Peschlow, U. (2006). Dividing Interior Space in Early Byzantine Churches: The Barriers between the Nave and Aisles. S. H. J. Gerstel (Ed.). *Thresholds of the Sacred* (s. 52-71). Washington D.C.

Peschlow U. (2010). "Skulptur in Konstantinopel Vor und Nach der Lateinerherrschaft. A. Ödekan, E. Akyürek ve N. Necipoğlu (Ed.). *I. Uluslararası Sevgi Gönül Bizans Araştırmaları Sempozyumu. On İkinci ve On Üçüncü Yüzyıllarda Bizans Dünyasında Değişim, Bildiriler* (25-28 Haziran 2007, İstanbul) (s. 587-603). İstanbul.

Peschlow. U ve Peschlow-Bindokat, A. (1977-1978). Die Sammlung Turan Beler in Kumbaba bei Şile. *Istanbuler Mitteilungen*, 27-28, 309-362.

Peschlow, U.-A. Peschlow-Bindokat ve M. Wörrle. (2002). Die Sammlung Turan Beler in Kumbaba bei Şile (II) Antike und Byzantinische Denkmäler von der Bithynischen Schwarz-meerküste. *Istanbuler Mitteilungen*, 52, 429-522.

Piccirillo, M. (2000). The Architecture and Liturgy of the Early Church. Y. Israeli ve D. Mevorah (Ed.). *Cradle of Christianity* (s. 51-67). Jerusalem.

Pralong, A. (2003). Matériel Archéology Errant. B. Geyer-J. Lefort (Ed.). *La Bithynie au Moyen Age Réalités Byzantines*, 9, 225-286.

Price, R. ve M. Gaddis (2005). *The Acts of the Council of Chalcedon* (3 cilt). Liverpool: Liverpool University Press.

Quien, M. Le. (1958). *Oriens Christianus in Quatuor Patriarchatus Digestus* (3 cilt). Graz.

Ramsay, A. M. (1904). The Early Christian Art of Isaura Nova. *The Journal of Hellenic Studies*, 24, 260-292.

Ramsay, W. M. (1883). Unedited Inscriptions of Asia Minor. *Bulletin de correspondance hellénique*, 7, 297-328.

Ramsay, W. M. (1905). Lycaonian and Phrygian Notes. *The Classical Review*, 19(8), 413-429.

Ramsay, W. M. (1906a). *Studies in the History and Art of the eastern Provinces of Roman Empire*. London: Hodder and Stoughton.

Ramsay, W. M. (1906b). The Christian Inscriptions of Lycaonia. *The Expositor 7th Series*, 1, 32-51.

Ramsay, W. M. (1906c). Derbe. *The Expositor 7th Series*, 1, 544-560.

Ramsay, W. M. (1908a). *Pauline and Other Studies*. London: Hodder and Stoughton.

Ramsay, W. M. (1908b). *Luke the Physician and Other Studies in the History of Religion*. New York: Hodder and Stoughton.

Ramsay, W. M. (1918). The Utilisation of Old Epigraphic Copies. *The Journal of Hellenic Studies*, 38, 124-192.

Ramsay, W. M. (1936). Phrygian Orthodox and Heretics 400-800 A D. *Byzantion*, 11, 1-35.

Ramsay, W. M. (1997). M. Wilson (Ed.). *Historical Commentary on Galatians*. Grand Rapids: Kregel Publications.

Ramsay W. M. (2003). *The Cities of St. Paul: Their Influence on His Life and Thought, The Cities of Eastern Asia Minor*. USA: Kessinger Publication.

Ramsay, W. M. (2005). *The Historical Geography of Asia Minor*. London: Elibron Classics.

Ramsay W. M. ve Bell, G. L. (1909). *The Thousand and One Churches.* London: Hodder and Stoughton.

Ramsay, W.M. ve Ramsay, A.M. (1928). Roman Garrisons and Soldiers Asia Minor. *The Journal of Roman Studies*, 18, 181-190.

Redford, S. (1991). The Alaeddin Mosque in Konya Reconsidered. *Artibus Asiae*, 51(1-2), 54-74.

Redford, S. (1993). The Seljuqs of Rum and the Antique. *Muqarnas*, 10, 148-156.

Restle. M. (1979). *Studien zur Frühbyzantinischen Architektur Kappadokiens* (Tabula Imperii Byzantini 3). Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.

Rice, D. T. (1950). The Leaved Cross. *Byzantinoslavica*, 11, 71-81.

Rorimer, J. J. (1939). A Byzantine Altar Frontal. *The Metropolitan Museum of Art Bulletin*, 34(5), 116-118.

Rott, H. (1908). *Kleinasiatische Denkmäler aus Pisidien, Pamphylien, Kappadokien und Lykien*. Leipzig.

Runciman, S. (2008). *Haçlı Seferleri Tarihi* (F. Işıltan, Çev.) (3 cilt). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Rusconi, A. (1971). Il Ciborio Longobardo della Cattedrale di Acerenza. *Atti del II Congresso Nazionale di Archeologia Cristiana* (Matera-Taranto-Foggia 1969) (s. 423-436). Roma.

Russell, J. C. (1958). *Late Ancient and Medieval Population*. Philadelphia: The American Philosophical Society.

Russo, E. (1999). La Scultura Efeso in etá Paleochristiane e Bizantina. Primi Lineamauti. R. Pillinger, O. Kresten, F. Krinzenger ve E. Russo (Ed.). *Efeso Paleochristiane Bizantina* (26-53).

Saint Jerome. (1999). *The fathers of the Church. St Jerome, On Illustrous Men*. (Thomas F. Halton, Çev.). Washington D.C.: The Catholic University of America Press.

Saller, S. J. ve Bagatti, B. (1949). *The Town of Nebo (Khirbet el-Mekhayyat) with a Brief Survey of Other Ancient Christian Monuments in Transjordan*. Jerusalem: Fransiscan Press.

Salvatore, M. ve Lavermicocca, N. (1980). Sculture Altomedievali e Bizantine nel Museo di Bari. Note Sulla Topographia di Bari bizantina. *Rivista Dell'istituto Nazionale D' Archeologia Estoria Dell' arte*, 3, 93-135.

Sarıköse, B. (2009). *Sille Bin Yıllık Birliktelik*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Sarre, F. P. T. (1896). *Reise in Kleinasien –sommer 1895- Forschungen zur seldjukishin kunst und geographie des landes*. Berlin.

Sarre, F. P. T. (1989). *Konya Köşkü* (çev. Şahabeddin Uzluk). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Schaff, P. ve Wace, H. (2009). *Nicene and Post-Nicene Fathers Series*, 2, Volume 8 (Enhanced Version). Edinburgh.

Schultz, R. W. (1901). *The Monastery of Saint Luke of Stirisin Phocis*. London.

Scranton, R. L. (1957). *Medieval Architecture: In the Central Area of Corinth* (Corinth, 16). Princeton.

Severin, H.G. (1977). Kirchen und Siedlungen im Lykischen Bergland der Türkei. *Berliner Museen*, 3-10, 10-12.

Sewter, E. R. A. (1969). *The Alexiad of Anna Comnena*. London: Penguin Books.

Shanks, M. (2007). The Fourth Great Cappadocian: The Life of Amphilochius of Iconium. *Journal Eusebeia. The Bulletin of the Andrew Fuller Center for Baptist Studies*, 8, 55-74.

Sheppard, C. D. (1969). Byzantine Carved Marble Slabs. *The Art Bulletin*, 51-1, 65-71.

Snoek, G. J. C. (1995). *Medieval Piety from Relics to the Eucharist: A Process of Mutual Interaction*. Leiden: E. J. Brill.

Sodini, J. P. (1976a). Sculptures Lyciennes D' épooque Paléochrétienne A Représentations Humaines et Animaliéres. *Revue Archéologique*, 1, 337-348.

Sodini, J. P. (1976b). L'ambon de la rotonde Saint-Georges: remarques sur la typologie et le déror. *Bulletin de correspondance hellénique*, 100(1), 493-510.

Sodini, J. P. (1977). Remarques sur la sculpture architecturale d'Attique, de Béotie et du Péloponnése à l'époque paléochrétienne. *Bulletin de correspondance hellénique*, 101(1), 423-450.

Sodini, J. P. (1980). Une iconostase Byzantine a Xanthos. *Actes du Colloque sur la Lycie Antique*, 27, 119-148.

Sodini J. P. (1989). Le Commerce des Marbres a L'Epoque Protobyzantine. P. Zeck (Ed.). *Hommes et Richesses dans l'Empire Byzantine, Tome I, IV-VII. Siécle* (s. 163-186). Paris.

Sodini, J. P. (1996). La Basilique De L'Acropole Haute De Xanthos. *Anatolia Antiqua*, 4, s. 201-229.

Sodini, J. P. (2002). Marble and Stoneworking in Byzantium, Seventh-Fifteenth Centuries. A. E. Laiou (Ed.). *The Economic History of Byzantium: From the Seventh through the Fifteenth Century* (s. 129-146). Washington D.C.: Dumbarton Oaks Research Library and Collection.

Sodini, J. P. ve Kolokotsas, K. (1984). *Aliki II: La basilique double*. Athènes: École française d'Athènes.

Spitzing, G. (1989). *Lexion Byzantinisch-Christlicher Symbole*. München.

Strabon (1873). *Géographie de Strabon*. Paris.

Strabon (1993). *Antik Anadolu Coğrafyası* (A.Pekman, Çev.). İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

Strube, C. (1984). *Polyeuktoskirche und Hagia Sophia. Umbildung und Auflösung Antiker Formen, Entstehen des Kämpherkapitells.* München: Verlag Der Bayerischen Akademie Der Wissenschaften.

Strzygowski, J. (1903). *Kleinasien. Ein Neuland der Kunsgeschichte*. Leipzig.

Swoboda, H.- Keil, K. ve Knoll, F. (1935). *Denkmäler aus Lykaonien, Pamphylien und Isaurien*. Brünn: Verlag Rudolf M. Rohrer.

Şaman-Doğan, N. ve Yazar, T. (2007). Ortaçağ Anadolu Türk Mimarisinde Devşirme Malzeme Kullanımı. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 24(1), 209-230.

Taft, R. F. ve Bouras, L. (1991). Altar. *The Oxford Dictionary of Byzantium*. (c. 1, s. 71). Oxford: Oxford University Press.

Tekinalp, V. M. (2006). Anadolu Selçuklu Sanatı'nda Bizans Sanatı'nın İzleri ve Hıristiyan Topluluğun Bu Oluşuma Katkısı. *Türkiyat Araştırmaları*, 4, 94-125.

Temple, Ç. (2001). *Antalya'nın Demre (Kale) İlçesindeki H. Nikolaos Kilisesi ve Kazısında Bulunan Sütun ve Sütun Başlıkları (1989-1996)*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Temple, Ç. (2005). Erken Bizans Dönemi Sütun Başlıkları Tipleri ve Terminolojisi Üzerine Bir Çalışma. S. Pekak (Ed.). *Sanat Tarihinde Terminoloji Sorunları Semineri I (Mimari ve Mimari Süsleme)* (s. 239-252). Ankara: Filiz Matbaacılık.

Temple, Ç. (2011). Nevşehir Müzesi'nde Bulunan Bizans Dönemi Mimari ve Liturjik Taş Eserleri. C. Erel, B. İşler, N. Peker ve G. Sağır (Ed.). *Anadolu Kültürlerinde Süreklilik ve Değişim. Dr. A. Mine Kadiroğlu'na Armağan* (s. 537-552). Ankara.

Terry, A. (1987). The Early Christian Sculpture at Grado: A Reconsideration. *Gesta*, 26-2, 93-112.

Terry, A. (1988). The Sculpture of the Cathedral of Eufrasius in Porec. *Dumbarton Oaks Papers*, 42, 13-64.

Texier, C. (2002). *Küçük Asya Coğrafyası, Tarihi ve Arkeolojisi* (Ali Suat, Çev.) (3 cilt). Ankara: Enformasyon ve Dokümantasyon Hizmetleri Vakfı.

Tezcan, H. (1989). *Topkapı Sarayı ve Çevresinin Bizans Devri Arkeolojisi*. İstanbul: Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu.

Tronzo, W. (1987). Setting and Structure in Two Roman Wall Decorations of the Early Middle Ages. *Dumbarton Oaks Papers*, 41, 477-492.

Tsigonaki, C. (1998). Un atelier local de sculpture architecturale dans la région de Mylopotamos (Créte centrale): les trois chapiteaux paléochrétiens d'Élefthern*a*. *Bulletin de correspondance hellénique*, 122(1), 357-375.

Tunçez, S. ve Elvan, C. (2008). *Konya İl Çevre Raporu*. Konya.

Turan, O. (1988). *Türkiye Selçukluları Hakkında Resmi Vesikalar, Metin Tercüme ve Araştırmalar*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Türker, A. Ç. (2006). Pottery Vessels Connected to with the Oil Cult of Saint Nicholas at Myra. *Adalya*, 8, 311-328).

Türker, A. Ç. (2006). The Byzantine Architectural Sculptures with Figure at Hellespont. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 23(1), 173-190.

Türker, A. Ç. (2009). Byzantine Architectural Sculpture from Akköy on the Middle Scamander Valley in Hellespontus. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 26(1), 201-218.

Türker, A. Ç. (2011). Hellespontus'taki Praktius-Bergaz Vadisi'nden Bizans Taş Eserleri. C. Erel, B. İşler, N. Peker ve G. Sağır (Ed.). *Anadolu Kültürlerinde Süreklilik ve Değişim. Dr. A. Mine Kadiroğlu'na Armağan* (s. 553-576). Ankara.

Ulbert, T. (1969-70). Untersuchungen zu den Byzantinischen Reliefplatten des 6. bis 8. Jahrhunderts. *Istanbuler Mitteilungen*, 19-20, 339-357.

Ulbert, T. (1986). *Resafa II. Die Basilika des Heiligen Kreuzes in Resafa-Sergiupolis.* Mainz: Verlag Philipp Von Zabern.

Underwood, P. A. (1966). *Kariye Djami*. New York.

Usman, M. (1949). İkonium Sikkeleri. *Anıt*, 1(5), 3-6.

Uysal, F. (2008). *Hatıp-Pamukçu-Dikmeli-Karadiğin (Konya) Civarının Jeolojisi ve Yöredeki Karbonatlı Kayaçların Yapıtaşı Olarak Kullanılabilme Özellikleri*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Uzunçarşılı, İ. H. (1984). *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu Tarihi*. Ankara.

Vardar, L. (2006). Galatia Bölgesi Kaleleri/Yerleşmeleri Yüzey Araştırması: Ankara ve Eskişehir İlleri. *23. Araştırma Sonuçları Toplantısı, 1. cilt*. Ankara, 267-282.

Vardar, L. (2008). Galatia Bölgesi Kaleleri/Yerleşmeleri Yüzey Araştırması: Ankara ve Eskişehir İlleri. *25. Araştırma Sonuçları Toplantısı, 3. cilt*. Ankara, 453-468.

Volbach, W. F. ve Lafontaine-Dosogne, J. (1968). *Byzanz und der Christliche Osten*. Berlin: Propyläen Verlag.

Vryonis, S. (1963). Problems in the History of Byzantine Anatolia. *Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Tarih Araştırmaları Dergisi*, 1/1, 113-132.

Vryonis, S., Jr. (1971). *The Decline of Medieval Hellenism in Asia Minor and the Process of Islamization from the Eleventh through the Fifteenth Century*. Los Angeles: University of California Press.

Waelkens, M. (1986). Pisidian Antioch: Finds in the Museums of Konya, Afyonkarahisar and İstanbul. *III. Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara, 191-198.

Walter, C. (1993). A New Look at the Byzantine Sanctuary Barrier. *Revue des études byzantines*, 51, 203-228.

Warland, R. (1993). Frühbyzantinische Vorlage und mittelalterliche Adaptation. Die Szenenfolge zur Kindheitsgeschichte Christi auf einer der Ciboriumssaulen von San Marco in Venedig. *Zeitschrift für Kunstgeschichte*, 56(2), 173-182.

Way, A. C. (1965). *Saint Basil. Letters Volume I (1-185)*. Washington D.C.: The Catholic University of America Press.

Westphalen, S. (2000). The Byzantine Basilica in Priene. *Dumbarton Oaks Papers*, 54, 275-280.

Westphalen, S. (2006). Studien zur frühbyzantinischen Bauornamentik im Rauhen Kilikien: Diokaisareia/Uzuncaburç. *Istanbuler Mitteilungen*, 56, 391-405.

Wilkinson, J. (1987). *Column Capitals in Al Haram Al Sharif*. Jerussalem: The Islamic Industrial Orphanage.

Wiseman, J. (1978). Stobi in Yugoslavian Macedonia: Archaeological Excavations and Research, 1977-1978. *Journal of Field Archaeology*, 5(4), 391-429.

Wright, G. R. H. (1997). Beycesultan 1954. Some Byzantine Remains. *Anatolian Studies*, 47, 177-193.

Xydis, G.S. (1947). The Chancel Barrier, Solea and Ambo of Hagia Sophia. *The Art Bulletin*, 29, 1-24.

Yalçın, A. B. (2001). Anadolu'da Orta Bizans Dönemi Mimari Plastiği ve Bilinmeyen Bir Örnek. *V. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı ve Araştırmaları Sempozyumu, Bildiriler*, Ankara, 549-562.

Yasa, A. (1996). *Anadolu Selçuklu Devrinde Türk-İslam Şehri Konya*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Yazgaç, E. (1968). Bizans Ambonlarının Mahiyeti ve Selanik Ambonu. *Arkitekt*, 332, 379-382.

Yıldırım, Ş. (2006). *Philomelion'daki (Akşehir) Bizans Dönemi Taş Eserleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Yörük, D. (2008). Osmanlı Devleti'nde Kütüphane Yaptırmanın Maliyeti: Konya Yusuf Ağa Kütüphanesi Örneği (1794-1796). *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 86-104.

Yurdakul, E. (1971). Konya Alaeddin Camii: 1971 Yılı Avlu Kazısında Yeni Buluntular. *Önasya*, 6(69), 8-11.

Yurdakul, E. (1996). 1978 Yılına Kadar Alaeddin Cami'nde Yapılan Onarımlar. *XIII. Vakıf Haftası Kitabı* (5-6 Aralık 1995) (s. 125-170). Ankara.

Zoroğlu, L. (1984). Konya Adının Kaynağı Hakkındaki Dökümanlar. *Konya Tarihi*, Ankara, 137-140.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

A. R. İzzet Koyunoğlu Müzesi (t.y.). Erişim: 9 Aralık 2011, http://www.konya.bel.tr/koyunoglu/muze/index.htm

Forma Imperri Byzantini-Hieroclis Tabula 1: Paeninsula Haemimontana, Asia Minor et Oriens (t.y). Erişim: 11. Haziran. 2012, http://soltdm.com/sources/mss/hierocl/harta1.htm

Gertrude Bell Archive (t.y.). Erişim: 22 Mart 2011, http://www.gerty.ncl.ac.uk/photos_in_album.php?album_id=9&start=230 http://www.gerty.ncl.ac.uk/diary_details.php?diary_id=486

Harvard University Library Visual Information Access (t.y.). Erişim: 17 Aralık 2010, http://via.lib.harvard.edu/via/deliver/deepcontentItem?recordId=olvgroup12190%2CFHCL%3A3226185

Natural Stone Interiors (t.y.). Erişim: 12 Ekim 2011,

http://www.natural-stone-interiors.com/travertine-stone.html

Saint Paul's Travels (t.y.). Erişim: 19 Mayıs 2012. http://rbedrosian.com/Maps/ahgh59.htm

The Early Christian Period (t.y.). Erişim: 18 Kasım 2011,

http://www.mbp.gr/html/en/mo_paleoxr.htm#

SÖZLÜK

Abakus: Sütun başlıklarının üstüne gelen geniş ve dışa taşkın taş levha. Dor ve iyon tipi başlıklarda genelinde alt kesimi alt kesimi silmeli kare biçimindedir. Korinth ve kompozit tipi başlıklarda kenarları içbükey ve köşeleri pahlıdır.

Abakus çiçeği: Abakusun dört tarafında ortada yer alan profilli ya da motifli olarak bezeme içeren dışbükey kesitli yüzey.

Akantus: Yaban enginarı da denilen kenger yaprağı biçiminde bir bezeme örgesi. İlk kez Eski Yunan sanatında kullanılmıştır. Sütun başlıklarında korint ve kompozit tipinde başlıklarda kalatos yüzeyinde bezeme unsuru olarak karşımıza çıkar.

Akantus yaprak çelengi: Akantus yapraklarından oluşan ve sütun başlığının kalatosunu çeviren yapraklı dizi. Dört, altı ya da sekiz yapraklı olarak bir veya iki sıra halinde karşımıza çıkar (Üst sıra akantus yaprak çelengi, alt sıra akantus yaprak çelengi).

Altar: Kilisede bemada apsis önünde çoğunlukla taştan yapılmış ve ayin sırasında üzerine haç, içinde suyla karıştırılmış şarap bulunan kalis, ekmek konulan paten ve buhurdan gibi liturjik eşyaları koymak için kullanılan masa.

Ambon: Kilisede bemanın ekseninde veya eksenin kuzey ya da güneyinde yer alan, din adamının vaaz için kullandığı, genellikle 4, 6 ya da 8 sütun üzerinde yükselen kürsü.

Apotactit: Hıristiyanlığın ilk yüzyıllarında yaşamsal varlıklarından feragat ederek inanışlarını gösteren bir mezhep türü.

Christogam: İsa'nın ismini kısaltarak oluşturan harf kombinasyonu ya da monogramı.

Colonia: En yüksek statülü Roma şehri.

Çanak sütun başlığı: Kenarları hafif yuvarlatılmış kesik piramit biçimli sütun başlığı. Erken Bizans Dönemi'ne özgü bir başlık tipi olup, yüzeyi bezemeli ya da bezemesiz olabilir.

Çift sütun: Dikdörtgen kesitli payenin iki kısa yanından yarım sütunlarla genişletilmesiyle oluşturulmuş taşıyıcı ayak. Genellikle yekparedir. Sütuna uygun biçimde aynı formda kaideler ve başlıklar oluşturulmuştur.

Diocese: Piskoposluğa bağlı daha alt bölge ve birimin adı.

Ekinus: İyon ve kompozit tipi başlıklarda iki volüt arasında uzanan bezemeli friz. İyon başlıklarda ovulus (yumurta) ve ok ucu motifi ile bezenmiştir. Kompozit tipinde erken örneklerde aynı motif devam ederken, sonradan akantus yapraklı veya bitkisel bezemeli olarak işlenmiş olarak karşımıza çıkar. Dor tipindeki başlıklarda abakusun altında yer alan, yastık biçiminde yuvarlak silme için de aynı terim kullanılmaktadır.

Encratit: Hıristiyanlığın ilk yüzyıllarında evlenmeyi ve et yemeyi yasaklayan bağnaz bir mezhep.

Kalathos: Korint ve kompozit düzeninde olan sütun başlıklarının yaprak ve çiçek örgelerinde oluşan kesimi.

Kalathos dudağı: Yaprak ya da çiçek örgelerinden oluşan kalatosun üstte ekinus altında sonlandığı profilli, bezemeli ya da bezemesiz yüzey.

Kalathos taban bileziği: Sütun başlığında altta yer alan ve başlığın alt kısmını boydan boya saran halka biçiminde yuvarlak silme. Çoğunlukla bezemelidir.

Kaulis çanağı: Kalathosu oluşturan akantus yaprak bezemelerinin alt yüzeyi. Bazen bezemeli, bazen boş olarak karşımıza çıkar**.**

Kesik piramit sütun başlığı: 6. yüzyıldan itibaren Bizans mimarlığında kullanılmaya başlanan üst kısmı kesilmiş piramit ya da eşkenar yamuk biçimli sütun başlığı. Yüzeyi bezemeli ya da bezemesiz olabilir.

Kleisoura: *Thema*'dan daha küçük ve bazen de *thema*'ya bağlı bölgesel birim.

Korinth sütun başlığı: Eski Yunan mimarlığında, iyon düzeninden yalnızca sütun başlığı biçimiyle ayrılan düzen. Korint düzeninde başlık, genelde iki sıra akantus yaprağı ile çevrelenir. Üstte abakus ve abakusun altına doğru yükselen ince ve uzun kıvrımlardan ibarettir.

Kompozit sütun başlığı: İyon ve korint tipinde sütun başlıklarının birleştirlmesiyle ortaya çıkmış bir başlık tipi. Başlıkta akantus yaprakları ile iyon tipinde görülen volüt ve ekinus bir arada kullanılmıştır.

Paye: Yapıda taşıyıcı ayak görevi yapan dikdörtgen, kare ya da çokgen kesitli düşey öge. Yekpare olabileceği gibi duvar örme yöntemleriyle de yapılabilir.

Plinthus: Sütun kaidesinin alt bölümünü oluşturan kare ya da dikdörtgen kesitli alt tabla. Çift sütun ve payelerde bazen hem altta hem üstte plinthusla sınırlandırma yapılır.

Postament: Sütun kaidesinin altında bulunan kare ya da çokgen biçimli altlık.

Presbyter: Yerel cemaatin dinsel lideri, papaz.

Proskynetarion: İsa'nın, Meryem'in veya kilisenin patron azizinin genellikle fresk veya mozaik, bazen taş kabartma tekniğinde yapılmış, ikonaya benzer tasvirleridir

Pseudo-lahit: Dıştan algılandığında belirli bir tipe sokulması gerektiği halde, aslında o tipin sınırları içinde değerlendirilemeyen anlamına gelen pseudo ile beraber kullanıldığında,

lahit görevi gören ama tam bir lahit formu sergilemeyen mezar levhaları için kullanılan terim.

Ökümenik konsil: Kilisenin ruhani liderleri ve teoloji uzmanlarının kilise öğretileri ve uygulamalarını tartışmak amacıyla toplandığı toplantılar.

Sepet sütun başlığı: Yuvarlak kesitli tabandan kare şeklindeki üst keside doğru yükselen Bizans Dönemi'ne özgü sütun başlığı tipi.

Solidi: İlk olarak Diokletianus Dönemi'nde kullanılan, sonrasında Bizans Dönemi'nde de kullanılmaya devam edilen altın sikke.

Sütun: Daire planlı taş ya da mermerden yapılmış destek amaçlı kullanılan düşey mimari öge. Genellikle yekparedir.

Sütun kaidesi: Üzerine taşıyıcı ayak oturan çoğunlukla profilli mermer ya da taştan alt taşıyıcı öge. Üzerindeki sütunun biçimine göre biçimlendirilip, sütun kaidesi ya da çift sütun kaidesi olarak karşımıza çıkar.

Synod: Bir Hıristiyanlık öğretisi ya da kilisenin idari ya da yürütme konularını tartışmak amacıyla toplanan kilise konsili.

Templon: Kilise mimarisinde dinsel yapıların kutsal mekanı bema ile naosu ayıran, ayrıca mimari öge olarak tanımlanan bölümü.

Torus: Sütun kaidesi üzerindeki dışbükey silme.

Trokhilus: Sütun kaidesi üzerindeki içbükey silme.

Turma: *Thema*'ları oluşturan daha küçük birimler ve Turmach denilen idareciler tarafından idare edilirler.

Varyant: Bir yol şebekesi üzerinde belli bir noktadan ayrılarak başka bir noktadan aynı yolla birleşen ikinci derecedeki yol.

Vita: Hıristiyanlıkta azizlerin yaşam öyküsünü içeren kitap, biyografi.

Volüt: İyon, korint ve kompozit tipindeki sütun başlıklarında abakus altında köşelerde yer alan spiral biçimli kıvrımlar.

Ek 1. Katalogda Yer Alan Taş Eserlerin Bulundukları Yerleri Gösteren Liste

Konya Arkeoloji Müzesi	1. SK 1	Sütun kaidesi	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	2. SK 2	Sütun kaidesi	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	3. SK 3	Sütun kaidesi	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	4. SK 4	Sütun kaidesi	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	5. SK 5	Sütun kaidesi	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	6. SK 6	Sütun kaidesi	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	31. ÇSK 1	Çift sütun kaidesi	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	52. ÇS 1	Çift sütun	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	153. KorB 1	Sütun başlığı-Korinth	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	154. KorB 2	Sütun başlığı-Korinth	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	155. KorB 3	Sütun başlığı-Korinth	Kireç taşı
Konya Arkeoloji Müzesi	156. KorB 4	Sütun başlığı-Korinth	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	157. KorB 5	Sütun başlığı-Korinth	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	166. KomB 1	Sütun başlığı-Kompozit	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	167. KPB 1	Sütun başlığı-Kesik Pir.	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	168. KPB 2	Sütun başlığı-Kesik Pir.	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	178. ÇanB 10	Sütun başlığı-Çanak	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	179. ÇanB 11	Sütun başlığı-Çanak	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	185. ÇifB 2	Sütun başlığı-Çift	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	186. ÇifB 3	Sütun başlığı-Çift	Kireç taşı
Konya Arkeoloji Müzesi	187. ÇifB 4	Sütun başlığı-Çift	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	193. İBB 1	Sütun başlığı-İki Bölümlü	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	265. PTSK 1	Postamentli templon sütun kaidesi	Kireç taşı
Konya Arkeoloji Müzesi	268. TP 1	Templon payesi	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	283. STPB-mon 1	Sekizgen templon paye ve başlık-monolit	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	284. STPB-mon 2	Sekizgen templon paye ve başlık-monolit	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	290. TA 1	Templon arşitravı	Traverten
Konya Arkeoloji Müzesi	291. TA 2	Templon arşitravı	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	298. AltK 1	Altar kaidesi	Traverten
Konya Arkeoloji Müzesi	307. Kem 1	Kemer	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	308. Kem 2	Kemer	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	309. Kat 1	Kathedra	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	310. Lev 1	Levha	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	311. Lev 2	Levha	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	312. Lev 3	Levha	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	313. Lev 4	Levha	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	314. Lev 5	Levha	Traverten
Konya Arkeoloji Müzesi	315. Lev 6	Levha	Traverten
Konya Arkeoloji Müzesi	384. İB 1	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	385. İB 2	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Konya Arkeoloji Müzesi	386a-b. İB 3a-b	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Konya Arkeoloji Müzesi	387. İB 4	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Konya Arkeoloji Müzesi	388. İB 5	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Koyunoğlu Müzesi	37. ÇSK 7	Çift sütun kaidesi	Mermer
Koyunoğlu Müzesi	158. KorB 6	Sütun başlığı-Korinth	Mermer
Koyunoğlu Müzesi	159. KorB 7	Sütun başlığı-Korinth	Mermer

Koyunoğlu Müzesi	160. KorB 8	Sütun başlığı-Korinth	Mermer
Koyunoğlu Müzesi	173. ÇanB 5	Sütun başlığı-Çanak	Traverten
Koyunoğlu Müzesi	174. ÇanB 6	Sütun başlığı-Çanak	Traverten
Koyunoğlu Müzesi	175. ÇanB 7	Sütun başlığı-Çanak	Traverten
Koyunoğlu Müzesi	176. ÇanB 8	Sütun başlığı-Çanak	Traverten
Koyunoğlu Müzesi	266. TS 1	Templon sütunu	Mermer
Koyunoğlu Müzesi	269. TP 2	Templon payesi	Mermer
Koyunoğlu Müzesi	270. TP 3	Templon payesi	Traverten
Koyunoğlu Müzesi	271. TP 4	Templon payesi	Mermer
Koyunoğlu Müzesi	280. STP 1	Sekizgen templon payesi	Mermer
Koyunoğlu Müzesi	286. TSB 1	Templon sütun başlığı	Mermer
Koyunoğlu Müzesi	287. TSB 2	Templon sütun başlığı	Mermer
Koyunoğlu Müzesi	292a-b. TA 3	Templon arşitravı	Mermer
Koyunoğlu Müzesi	306. AmbMYL 1	Ambon merdiven yan levhası	Mermer
Koyunoğlu Müzesi	389. İB 6	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Koyunoğlu Müzesi	390. İB 7	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
İnce Minareli Medrese	7. SK 7	Sütun kaidesi	Kireç taşı
İnce Minareli Medrese	8. SK 8	Sütun kaidesi	Traverten
İnce Minareli Medrese	27. SK 27	Sütun kaidesi	Mermer
İnce Minareli Medrese	35. ÇSK 5	Çift sütun kaidesi	Kireç taşı
İnce Minareli Medrese	36. ÇSK 6	Çift sütun kaidesi	Mermer
İnce Minareli Medrese	316. Lev 7	Levha	Mermer
Konya Kalesi	317. Lev 8	Levha	Traverten
Konya Alaeddin Camisi	9. SK 9	Sütun kaidesi	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	10. SK 10	Sütun kaidesi	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	11. SK 11	Sütun kaidesi	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	12. SK 12	Sütun kaidesi	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	24. SK 24	Sütun kaidesi	Şist
Konya Alaeddin Camisi	28. SK 28	Sütun kaidesi	Traverten
Konya Alaeddin Camisi	29. SK 29	Sütun kaidesi	Traverten
Konya Alaeddin Camisi	32. ÇSK 2	Çift sütun kaidesi	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	33. ÇSK 3	Çift sütun kaidesi	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	38. ÇSK 8	Çift sütun kaidesi	Şist
Konya Alaeddin Camisi	42. ÇSK 12	Çift sütun kaidesi	Kireç taşı
Konya Alaeddin Camisi	43. PSK 1	Postamentli sütun kaidesi	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	46. S 3	Sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	47. S 4	Sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	48.S 5	Sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	49. S 6	Sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	50. S 7	Sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	53. ÇS 2	Çift sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	54. ÇS 3	Çift sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	55. ÇS 4	Çift sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	56. ÇS 5	Çift sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	57. ÇS 6	Çift sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	58. ÇS 7	Çift sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	59. ÇS 8	Çift sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	60. ÇS 9	Çift sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	61. ÇS 10	Çift sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	62. ÇS 11	Çift sütun	Mermer

Konya Alaeddin Camisi	63. ÇS 12	Çift sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	64. ÇS 13	Çift sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	65. ÇS 14	Çift sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	66. ÇS 15	Çift sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	67. ÇS 16	Çift sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	68. ÇS 17	Çift sütun	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	81. P 1	Paye	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	82. P 2	Paye	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	88. ÇPS 1	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	89. ÇPS 2	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	90. ÇPS 3	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	91. ÇPS 4	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	92. ÇPS 5	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	93. ÇPS 6	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	94. ÇPS 7	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	95. ÇPS 8	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	96. ÇPS 9	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	97. ÇPS 10	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	98. ÇPS 11	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	99. ÇPS 12	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	100. ÇPS 13	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	101. ÇPS 14	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	102. ÇPS 15	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	103. ÇPS 16	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	104. ÇPS 17	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	105. ÇPS 18	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	106. ÇPS 19	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	107. ÇPS 20	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	108. ÇPS 21	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	109. ÇPS 22	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	110. ÇPS 23	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	111. ÇPS 24	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	112. ÇPS 25	Çift pencere sütunu	Traverten
Konya Alaeddin Camisi	113. ÇPS 26	Çift pencere sütunu	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	161. KorB 9	Sütun başlığı-Korinth	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	162. KorB 10	Sütun başlığı-Korinth	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	169. ÇanB 1	Sütun başlığı-Çanak	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	180. ÇanB 12	Sütun başlığı-Çanak	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	181. ÇanB 13	Sütun başlığı-Çanak	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	188. ÇifB 5	Sütun başlığı-Çift	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	191. ÇifB 8	Sütun başlığı-Çift	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	197. KÇ 1	Kapı çerçevesi	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	240. Söv 1	Söve	Traverten
Konya Alaeddin Camisi	249. Sil 4	Silme	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	253. PŞ 1	Pencere şebekesi	Traverten
Konya Alaeddin Camisi	289. STPB 1	Sekizgen templon paye başlığı	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	293a-b-c . TA 4a-b-c	Templon arşitravı	Traverten
Konya Alaeddin Camisi	319. Lev 10	Levha	Traverten
Konya Alaeddin Camisi	391. İB 8	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Konya Alaeddin Camisi	412. İB 29	İşlevi belirlenemeyen	Traverten

Konya Alaeddin Camisi	413. İB 30	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Konya Alaeddin Camisi	414. İB 31	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
I. İzzeddin Keykavus Türbesi	241. Söv 2	Söve	Mermer
I. İzzeddin Keykavus Türbesi	246. Sil 1	Silme	Traverten
I. İzzeddin Keykavus Türbesi	247. Sil 2	Silme	Mermer
I. İzzeddin Keykavus Türbesi	248. Sil 3	Silme	Traverten
I. İzzeddin Keykavus Türbesi	294. TA 5	Templon arşitravı	Mermer
I. İzzeddin Keykavus Türbesi	370. Lah 1	Lahit	Mermer
I. İzzeddin Keykavus Türbesi	371. Lah 2	Lahit	Kireç taşı
II. Kılıç Arslan Türbesi	318. Lev 9	Levha	Mermer
Sahip Ata Camisi	20. SK 20	Sütun kaidesi	Mermer
Sahip Ata Camisi	22. SK 22	Sütun kaidesi	Kireç taşı
Sahip Ata Camisi	69. ÇS 18	Çift sütun	Mermer
Sahip Ata Camisi	372. Lah 3	Lahit	Mermer
Sahip Ata Vakıf Müzesi	285. STPB-mon 3	Sekizgen templon paye ve başlık-monolit	Mermer
Zevle Sultan Mescidi	198. KÇ 2	Kapı çerçevesi	Mermer
Beşarebey Mescidi	70. ÇS 19	Çift sütun	Traverten
Beşarebey Mescidi	194. PB 1	Paye başlığı	Traverten
Beşarebey Mescidi	199. KÇ 3	Kapı çerçevesi	Mermer
Beşarebey Mescidi	415. İB 32	İşlevi Belirlenemeyen	Traverten
Beşarebey Mescidi	416. İB 33	İşlevi Belirlenemeyen	Traverten
Tac'ül Vezir Türbesi	242. Söv 3	Söve	Mermer
Tac'ül Vezir Türbesi	243. Söv 4	Söve	Mermer
Tac'ül Vezir Türbesi	295. TA 6	Templon arşitravı	Mermer
Ali Gav Medresesi	13 SK 13	Sütun kaidesi	Kireç taşı
Ali Gav Medresesi	21. SK 21	Sütun kaidesi	Mermer
Ali Gav Medresesi	26. SK 26	Sütun kaidesi	Mermer
Ali Gav Medresesi	39. ÇSK 9	Çift sütun kaidesi	Mermer
Ali Gav Medresesi	40. ÇSK 10	Çift sütun kaidesi	Mermer
Ali Gav Medresesi	41. ÇSK 11	Çift sütun kaidesi	Mermer
Ali Gav Medresesi	74. ÇS 23	Çift sütun	Kireç taşı
Tahir Paşa Camisi	14. SK 14	Sütun kaidesi	Mermer
Tahir Paşa Camisi	15. SK 15	Sütun kaidesi	Mermer
Tahir Paşa Camisi	16. SK 16	Sütun kaidesi	Traverten
Tahir Paşa Camisi	17. SK 17	Sütun kaidesi	Traverten
Tahir Paşa Camisi	34. ÇSK 4	Çift sütun kaidesi	Mermer
Tahir Paşa Camisi	165. KorB 13	Sütun başlığı-Korinth	Mermer
Tahir Paşa Camisi	171. ÇanB 3	Sütun başlığı-Çanak	Mermer
Tahir Paşa Camisi	288. TSB 3	Templon sütun başlığı	Mermer
Şeker Furuş Mescidi	75. ÇS 24	Çift sütun	Mermer
Şeker Furuş Mescidi	76. ÇS 25	Çift sütun	Mermer
Şeker Furuş Mescidi	114. ÇPS 27	Çift pencere sütunu	Mermer
Şeker Furuş Mescidi	115. ÇPS 28	Çift pencere sütunu	Mermer
Şeker Furuş Mescidi	116. ÇPS 29	Çift pencere sütunu	Mermer
Şeker Furuş Mescidi	ÇPS 30; 117	Çift pencere sütunu	Mermer
Piri Mehmet Paşa Medresesi	123. ÇPS 36	Çift pencere sütunu	Mermer
Piri Mehmet Paşa Medresesi	170. ÇanB 2	Sütun başlığı-Çanak	Mermer
Piri Mehmet Paşa Medresesi	183. SB 1	Sütun başlığı-Sepet	Mermer
Piri Mehmet Paşa Medresesi	184. ÇifB 1	Sütun başlığı-Çift	Mermer
Kapı Camii	51. S 8	Sütun	Mermer

Kapı Camii	85. P 5	Paye	Mermer
Kapı Camii	86. P 6	Paye	Traverten
Kapı Camii	192. ÇifB 9	Sütun başlığı-Çift	Mermer
Kapı Camii	296. TA 7	Templon arşitravı	Traverten
Kapı Camii	320. Lev 11	Levha	Traverten
Kapı Camii	392. İB 9	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Kapı Camii	393. İB 10	İşlevi belirlenemeyen	Kireç taşı
Kapı Camii	417. İB 34	İşlevi Belirlenemeyen	Traverten
Evhadeddin Kirmani Türbesi	207. Len 5	Lento	Mermer
Evhadeddin Kirmani Türbesi	395. İB 12	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Şeyh Sücaeddin Türbesi	44. S 1	Sütun	Mermer
Karacihan Çeşmesi	322. Lev 13	Levha	Mermer
Karacihan Çeşmesi	323. Lev 14	Levha	Mermer
İç Karaaslan Mescidi	200. KÇ 4	Kapı çerçevesi	Mermer
İç Karaaslan Mescidi	203. Len 1	Lento	Mermer
İç Karaaslan Mescidi	373. Lah 4	Lahit	Mermer
Fakih Dede Türbesi	83. P 3	Paye	Mermer
Fakih Dede Türbesi	84. P 4	Paye	Mermer
Fakih Dede Türbesi	204. Len 2	Lento	Mermer
Fakih Dede Türbesi	205. Len 3	Lento	Mermer
Fakih Dede Türbesi	206. Len 4	Lento	Mermer
Fakih Dede Türbesi	272. TP 5	Templon payesi	Mermer
Fakih Dede Türbesi	394. İB 11	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Hoca Hasan Camisi	163. KorB 11	Sütun başlığı-Korinth	Mermer
Hoca Hasan Camisi	250. Sil 5	Silme	Traverten
Hoca Hasan Camisi	396. İB 13	İşlevi Belirlenemeyen	Traverten
Hoca Hasan Camisi	418. İB 35	İşlevi Belirlenemeyen	Traverten
Hoca Hasan Camisi	419. İB 36	İşlevi Belirlenemeyen	Traverten
Hoca Hasan Camisi	420. İB 37	İşlevi Belirlenemeyen	Traverten
Hoca Hasan Camisi	421. İB 38	İşlevi Belirlenemeyen	Traverten
Hoca Hasan Camisi	422. İB 39	İşlevi Belirlenemeyen	Traverten
Hoca Hasan Camisi	423. İB 40	İşlevi Belirlenemeyen	Traverten
Sırçalı Mescit	201. KÇ 5	Kapı çerçevesi	Mermer
Siyavuş Sultan Türbesi	202. KÇ 6	Kapı çerçevesi	Mermer
Nakipoğlu Çeşmesi	71. ÇS 20	Çift sütun	Mermer
Nakipoğlu Çeşmesi	72. ÇS 21	Çift sütun	Mermer
Nakipoğlu Çeşmesi	251a-b. Sil 6a-b	Silme	Traverten
Şeref Şirin Çeşmesi	324. Lev 15	Levha	Mermer
Şeyh Alaman Türbesi	18. SK 18	Sütun kaidesi	Mermer
Şeyh Alaman Türbesi	19. SK 19	Sütun kaidesi	Mermer
Şeyh Alaman Türbesi	267. TS 2	Templon sütunu	Mermer
Şeyh Alaman Türbesi	281. STP 2	Sekizgen templon payesi	Mermer
Şeyh Alaman Türbesi	321. Lev 12	Levha	Mermer
Şeyh Alaman Türbesi	378. Lah 9	Lahit	Traverten
İç Galaman Mezarlığı	78a-b. ÇS 27a-b	Çift sütun	Traverten
İç Galaman Mezarlığı	189. ÇifB 6	Sütun başlığı-Çift	Mermer
Sedir Sultan Türbesi	195. PB 2	Paye başlığı	Traverten
Seyfettin Karasungur Türbesi	77. ÇS 26	Çift sütun	Mermer
Seyfettin Karasungur Türbesi	118. ÇPS 31	Çift pencere sütunu	Mermer
Seyfettin Karasungur Türbesi	119. ÇPS 32	Çift pencere sütunu	Mermer

Seyfettin Karasungur Türbesi	120. ÇPS 33	Çift pencere sütunu	Mermer
Seyfettin Karasungur Türbesi	121. ÇPS 34	Çift pencere sütunu	Mermer
Abdülmümin Mescidi	45. S 2	Sütun	Mermer
Hasbey Dar'ül Hüffazı	397. İB 14	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Şazi Bey Camisi	87. P 7	P 7; 87	Mermer
Bosna-Hersek Fahri Konsolosluğu	164. KorB 12	Sütun başlığı-Korinth	Traverten
Fuar Alanı	23. SK 23	Sütun kaidesi	Traverten
Fuar Alanı	122. ÇPS 35	Çift pencere sütunu	Mermer
Fuar Alanı	379. KB 1	Kuyu bileziği	Traverten
Kültür Parkı	73. ÇS 22	Çift sütun	Mermer
Sille Aya Elena Kilisesi	273. TP 6	Templon payesi	Mermer
Sille Aya Elena Kilisesi	274. TP 7	Templon payesi	Mermer
Sille Aya Elena Kilisesi	275. TP 8	Templon payesi	Mermer
Sille Aya Elena Kilisesi	276. TP 9	Templon payesi	Traverten
Sille Aya Elena Kilisesi	277. TP 10	Templon payesi	Mermer
Sille Aya Elena Kilisesi	278. TP 11	Templon payesi	Mermer
Sille Aya Elena Kilisesi	279. TP 12	Templon payesi	Mermer
Sille Konak Restaurant	30. SK 30	Sütun kaidesi	Traverten
Sille Konak Restaurant	124. ÇPS 37	Çift pencere sütunu	Mermer
Sille Konak Restaurant	125. ÇPS 38	Çift pencere sütunu	Mermer
Sille Konak Restaurant	172. ÇanB 4	Sütun başlığı-Çanak	Mermer
Sille Konak Restaurant	182. ÇanB 14	Sütun başlığı-Çanak	Mermer
Sille Konak Restaurant	190. ÇifB 7	Sütun başlığı-Çift	Mermer
Sille Parkı	126. ÇPS 39	Çift pencere sütunu	Mermer
Sille Parkı	127. ÇPS 40	Çift pencere sütunu	Mermer
Sille	177. ÇanB 9	Sütun başlığı-Çanak	Mermer
Dokuzun Han	25. SK 25	Sütun kaidesi	Traverten
Dokuzun Han	374. Lah 5	Lahit	Traverten
Zazadin Han	79. ÇS 28	Çift sütun	Mermer
Zazadin Han	80. ÇS 29	Çift sütun	Mermer
Zazadin Han	128. ÇPS 41	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	129. ÇPS 42	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	130. ÇPS 43	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	131. ÇPS 44	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	132. ÇPS 45	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	133. ÇPS 46	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	134. ÇPS 47	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	135. ÇPS 48	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	136. ÇPS 49	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	137. ÇPS 50	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	138. ÇPS 51	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	139. ÇPS 52	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	140. ÇPS 53	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	141. ÇPS 54	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	142. ÇPS 55	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	143. ÇPS 56	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	144. ÇPS 57	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	145. ÇPS 58	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	146. ÇPS 59	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	147. ÇPS 60	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	148. ÇPS 61	Çift pencere sütunu	Traverten

Zazadin Han	149. ÇPS 62	Çift pencere sütunu	Kireç taşı
Zazadin Han	150. ÇPS 63	Çift pencere sütunu	Sille taşı
Zazadin Han	151. ÇPS 64	Çift pencere sütunu	Mermer
Zazadin Han	152. ÇPS 65	Çift pencere sütunu	Bazalt
Zazadin Han	196. PB 3	Paye başlığı	Kireç taşı
Zazadin Han	208. Len 6	Lento	Traverten
Zazadin Han	209. Len 7	Lento	Traverten
Zazadin Han	210. Len 8	Lento	Mermer
Zazadin Han	211. Len 9	Lento	Traverten
Zazadin Han	212. Len 10	Lento	Kireç taşı
Zazadin Han	213. Len 11	Lento	Kireç taşı
Zazadin Han	214. Len 12	Lento	Traverten
Zazadin Han	215. Len 13	Lento	Traverten
Zazadin Han	216. Len 14	Lento	Bazalt
Zazadin Han	217. Len 15	Lento	Bazalt
Zazadin Han	218. Len 16	Lento	Traverten
Zazadin Han	219. Len 17	Lento	Traverten
Zazadin Han	220. Len 18	Lento	Traverten
Zazadin Han	221a-b. Len 19a-b	Lento	Mermer
Zazadin Han	222. Len 20	Lento	Mermer
Zazadin Han	223. Len 21	Lento	Mermer
Zazadin Han	224. Len 22	Lento	Traverten
Zazadin Han	225. Len 23	Lento	Mermer
Zazadin Han	226. Len 24	Lento	Traverten
Zazadin Han	227. Len 25	Lento	Traverten
Zazadin Han	228. Len 26	Lento	Traverten
Zazadin Han	229. Len 27	Lento	Traverten
Zazadin Han	230. Len 28	Lento	Traverten
Zazadin Han	231. Len 29	Lento	Traverten
Zazadin Han	232. Len 30	Lento	Traverten
Zazadin Han	233. Len 31	Lento	Traverten
Zazadin Han	234. Len 32	Lento	Traverten
Zazadin Han	235. Len 33	Lento	Traverten
Zazadin Han	236. Len 34	Lento	Traverten
Zazadin Han	237. Len 35	Lento	Traverten
Zazadin Han	238. Len 36	Lento	Traverten
Zazadin Han	239. Len 37	Lento	Traverten
Zazadin Han	244. Söv 5	Söve	Traverten
Zazadin Han	245. Söv 6	Söve	Traverten
Zazadin Han	252. Sil 7	Silme	Mermer
Zazadin Han	254. ET 1	Eşik taşı	Traverten
Zazadin Han	255. ET 2	Eşik taşı	Bazalt
Zazadin Han	256. ET 3	Eşik taşı	Mermer
Zazadin Han	257. ET 4	Eşik taşı	Mermer
Zazadin Han	258. ET 5	Eşik taşı	Kireç taşı
Zazadin Han	259. ET 6	Eşik taşı	Kireç taşı
Zazadin Han	260. ET 7	Eşik taşı	Mermer
Zazadin Han	261. ET 8	Eşik taşı	Kireç taşı
Zazadin Han	262. ET 9	Eşik taşı	Traverten
Zazadin Han	263. ET 10	Eşik taşı	Traverten

Zazadin Han	264. ET 11	Eşik taşı	Mermer
Zazadin Han	282. STP 3	Sekizgen templon payesi	Mermer
Zazadin Han	297. TA 8	Templon arşitravı	Traverten
Zazadin Han	299. AltKL 1	Altar kaide levhası	Mermer
Zazadin Han	300. AltKL 2	Altar kaide levhası	Mermer
Zazadin Han	301. AltKL 3	Altar kaide levhası	Traverten
Zazadin Han	302. AltÜL 1	Altar üst levhası	Mermer
Zazadin Han	303. AltÜL 2	Altar üst levhası	Mermer
Zazadin Han	304. AltÜL 3	Altar üst levhası	Mermer
Zazadin Han	305. AltÜL 4	Altar üst levhası	Mermer
Zazadin Han	325. Lev 16	Levha	Kireç taşı
Zazadin Han	326. Lev 17	Levha	Traverten
Zazadin Han	327. Lev 18	Levha	Mermer
Zazadin Han	328. Lev 19	Levha	Mermer
Zazadin Han	329. Lev 20	Levha	Traverten
Zazadin Han	330. Lev 21	Levha	Traverten
Zazadin Han	331. Lev 22	Levha	Traverten
Zazadin Han	332. Lev 23	Levha	Traverten
Zazadin Han	333. Lev 24	Levha	Mermer
Zazadin Han	334. Lev 25	Levha	Traverten
Zazadin Han	335. Lev 26	Levha	Traverten
Zazadin Han	336. Lev 27	Levha	Mermer
Zazadin Han	337. Lev 28	Levha	Mermer
Zazadin Han	338. Lev 29	Levha	Mermer
Zazadin Han	339. Lev 30	Levha	Traverten
Zazadin Han	340. Lev 31	Levha	Traverten
Zazadin Han	341. Lev 32	Levha	Mermer
Zazadin Han	342. Lev 33	Levha	Traverten
Zazadin Han	343. Lev 34	Levha	Traverten
Zazadin Han	344. Lev 35	Levha	Traverten
Zazadin Han	345. Lev 36	Levha	Bazalt
Zazadin Han	346. Lev 37	Levha	Traverten
Zazadin Han	347. Lev 38	Levha	Traverten
Zazadin Han	348. Lev 39	Levha	Sille taşı
Zazadin Han	349. Lev 40	Levha	Traverten
Zazadin Han	350. Lev 41	Levha	Traverten
Zazadin Han	351. Lev 42	Levha	Mermer
Zazadin Han	352. Lev 43	Levha	Mermer
Zazadin Han	353. Lev 44	Levha	Kireç taşı
Zazadin Han	354. Lev 45	Levha	Traverten
Zazadin Han	355. Lev 46	Levha	Traverten
Zazadin Han	356. Lev 47	Levha	Mermer
Zazadin Han	357. Lev 48	Levha	Traverten
Zazadin Han	358. Lev 49	Levha	Traverten
Zazadin Han	359. Lev 50	Levha	Traverten
Zazadin Han	360. Lev 51	Levha	Kireç taşı
Zazadin Han	363. Lev 52	Levha	Sille taşı
Zazadin Han	362. Lev 53	Levha	Mermer
Zazadin Han	363. Lev 54	Levha	Kireç taşı
Zazadin Han	364. Lev 55	Levha	Kireç taşı
Zazadin Han	365. Lev 56	Levha	Traverten

Zazadin Han	366. Lev 57	Levha	Traverten
Zazadin Han	367. Lev 58	Levha	Traverten
Zazadin Han	368. Lev 59	Levha	Traverten
Zazadin Han	369. Lev 60	Levha	Traverten
Zazadin Han	375. Lah 6	Lahit	Mermer
Zazadin Han	376. Lah 7	Lahit	Traverten
Zazadin Han	377. Lah 8	Lahit	Mermer
Zazadin Han	380. ÖK 1	Ölçü kabı	Mermer
Zazadin Han	381. BKY 1	Baskı kolu yuvası	Mermer
Zazadin Han	382. BKY 2	Baskı kolu yuvası	Mermer
Zazadin Han	383. BKY 3	Baskı kolu yuvası	Mermer
Zazadin Han	398. İB 15	İşlevi belirlenemeyen	Kireç taşı
Zazadin Han	399. İB 16	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	400. İB 17	İşlevi belirlenemeyen	Bazalt
Zazadin Han	401. İB 18	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	402. İB 19	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	403. İB 20	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	404. İB 21	İşlevi belirlenemeyen	Kireç taşı
Zazadin Han	405. İB 22	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	406. İB 23	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	407. İB 24	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	408. İB 25	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	409. İB 26	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	410. İB 27	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	411. İB 28	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	424. İB 41	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	425. İB 42	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	426. İB 43	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	427. İB 44	İşlevi belirlenemeyen	Bazalt
Zazadin Han	428. İB 45	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	429. İB 46	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	430. İB 47	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	431. İB 48	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	432. İB 49	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	433. İB 50	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	434. İB 51	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	435. İB 52	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	436. İB 53	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	437. İB 54	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	438. İB 55	İşlevi belirlenemeyen	Kireç taşı
Zazadin Han	439. İB 56	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	440. İB 57	İşlevi belirlenemeyen	Kireç taşı
Zazadin Han	441. İB 58	İşlevi belirlenemeyen	Kireç taşı
Zazadin Han	442. İB 59	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	443. İB 60	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	444. İB 61	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	445. İB 62	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	446. İB 63	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	447. İB 64	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	448. İB 65	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	449. İB 66	İşlevi belirlenemeyen	Kireç taşı

Zazadin Han	450. İB 67	İşlevi belirlenemeyen	Kireç taşı
Zazadin Han	451. İB 68	İşlevi belirlenemeyen	Kireç taşı
Zazadin Han	452. İB 69	İşlevi belirlenemeyen	Kireç taşı
Zazadin Han	453. İB 70	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	454. İB 71	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	455. İB 72	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	456. İB 73	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	457. İB 74	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	458. İB 75	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	459. İB 76	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	460. İB 77	İşlevi belirlenemeyen	Traverten
Zazadin Han	461. İB 78	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	462. İB 79	İşlevi belirlenemeyen	Mermer
Zazadin Han	463. İB 80	İşlevi belirlenemeyen	Traverten

Ek 2. Katalogda Yer Alan Taş Eserlerin Listesi

1. SK 1	Sütun kaidesi	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
2. SK 2	Sütun kaidesi	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
3. SK 3	Sütun kaidesi	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
4. SK 4	Sütun kaidesi	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
5. SK 5	Sütun kaidesi	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
6. SK 6	Sütun kaidesi	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
7. SK 7	Sütun kaidesi	İnce Minareli Medrese	Kireç taşı
8. SK 8	Sütun kaidesi	İnce Minareli Medrese	Traverten
9. SK 9	Sütun kaidesi	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
10. SK 10	Sütun kaidesi	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
11. SK 11	Sütun kaidesi	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
12. SK 12	Sütun kaidesi	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
13. SK 13	Sütun kaidesi	Ali Gav Medresesi	Kireç taşı
14. SK 14	Sütun kaidesi	Tahir Paşa Camisi	Mermer
15. SK 15	Sütun kaidesi	Tahir Paşa Camisi	Mermer
16. SK 16	Sütun kaidesi	Tahir Paşa Camisi	Traverten
17. SK 17	Sütun kaidesi	Tahir Paşa Camisi	Traverten
18. SK 18	Sütun kaidesi	Şeyh Alaman Türbesi	Mermer
19. SK 19	Sütun kaidesi	Şeyh Alaman Türbesi	Mermer
20. SK 20	Sütun kaidesi	Sahip Ata Camisi	Mermer
21. SK 21	Sütun kaidesi	Ali Gav Medresesi	Mermer
22. SK 22	Sütun kaidesi	Sahip Ata Camisi	Kireç taşı
23. SK 23	Sütun kaidesi	Fuar Alanı	Traverten
24. SK 24	Sütun kaidesi	Konya Alaeddin Camisi	Şist
25. SK 25	Sütun kaidesi	Dokuzun Han	Traverten
26. SK 26	Sütun kaidesi	Ali Gav Medresesi	Mermer
27. SK 27	Sütun kaidesi	İnce Minareli Medrese	Mermer
28. SK 28	Sütun kaidesi	Konya Alaeddin Camisi	Traverten
29. SK 29	Sütun kaidesi	Konya Alaeddin Camisi	Traverten
30. SK 30	Sütun kaidesi	Sille Konak Restaurant	Traverten
31. ÇSK 1	Çift sütun kaidesi	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
32. ÇSK 2	Çift sütun kaidesi	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
33. ÇSK 3	Çift sütun kaidesi	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
34. ÇSK 4	Çift sütun kaidesi	Tahir Paşa Camisi	Mermer
35. ÇSK 5	Çift sütun kaidesi	İnce Minareli Medrese	Kireç taşı
36. ÇSK 6	Çift sütun kaidesi	İnce Minareli Medrese	Mermer
37. ÇSK 7	Çift sütun kaidesi	Koyunoğlu Müzesi	Mermer
38. ÇSK 8	Çift sütun kaidesi	Konya Alaeddin Camisi	Şist
39. ÇSK 9	Çift sütun kaidesi	Ali Gav Medresesi	Mermer
40. ÇSK 10	Çift sütun kaidesi	Ali Gav Medresesi	Mermer
41. ÇSK 11	Çift sütun kaidesi	Ali Gav Medresesi	Mermer
42. ÇSK 12	Çift sütun kaidesi	Konya Alaeddin Camisi	Kireç taşı
43. PSK 1	Postamentli sütun kaidesi	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
44. S 1	Sütun	Şeyh Sücaeddin Türbesi	Mermer
45. S 2	Sütun	Abdülmümin Mescidi	Mermer
46. S 3	Sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
47. S 4	Sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
48. S 5	Sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer

49. S 6	Sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
50. S 7	Sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
51. S 8	Sütun	Kapı Camii	Mermer
52. ÇS 1	Çift sütun	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
53. ÇS 2	Çift sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
54. ÇS 3	Çift sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
55. ÇS 4	Çift sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
56. ÇS 5	Çift sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
57. ÇS 6	Çift sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
58. ÇS 7	Çift sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
59. ÇS 8	Çift sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
60. ÇS 9	Çift sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
61. ÇS 10	Çift sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
62. ÇS 11	Çift sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
63. ÇS 12	Çift sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
64. ÇS 13	Çift sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
65. ÇS 14	Çift sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
66. ÇS 15	Çift sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
67. ÇS 16	Çift sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
68. ÇS 17	Çift sütun	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
69. ÇS 18	Çift sütun	Sahip Ata Camisi	Mermer
70. ÇS 19	Çift sütun	Beşarebey Mescidi	Traverten
71. ÇS 20	Çift sütun	Nakipoğlu Çeşmesi	Mermer
72. ÇS 21	Çift sütun	Nakipoğlu Çeşmesi	Mermer
73. ÇS 22	Çift sütun	Kültür Parkı	Mermer
74. ÇS 23	Çift sütun	Ali Gav Medresesi	Kireç taşı
75. ÇS 24	Çift sütun	Şeker Furuş Mescidi	Mermer
76. ÇS 25	Çift sütun	Şeker Furuş Mescidi	Mermer
77. ÇS 26	Çift sütun	Seyfettin Karasungur Türbesi	Mermer
78a-b. ÇS 27a-b	Çift sütun	İç Galaman Mezarlığı	Traverten
79. ÇS 28	Çift sütun	Zazadin Han	Mermer
80. ÇS 29	Çift sütun	Zazadin Han	Mermer
81. P 1	Paye	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
82. P 2	Paye	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
83. P 3	Paye	Fakih Dede Türbesi	Mermer
84. P 4	Paye	Fakih Dede Türbesi	Mermer
85. P 5	Paye	Kapı Camii	Mermer
86. P 6	Paye	Kapı Camii	Traverten
87. P 7	Paye	Şazi Bey Camisi	Mermer
88. ÇPS 1	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
89. ÇPS 2	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
90. ÇPS 3	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
91. ÇPS 4	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
92. ÇPS 5	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
93. ÇPS 6	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
94. ÇPS 7	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
95. ÇPS 8	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
96. ÇPS 9	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
97. ÇPS 10	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
98. ÇPS 11	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
99. ÇPS 12	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer

100. ÇPS 13	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
101. ÇPS 14	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
102. ÇPS 15	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
103. ÇPS 16	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
104. ÇPS 17	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
105. ÇPS 18	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
106. ÇPS 19	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
107. ÇPS 20	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
108. ÇPS 21	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
109. ÇPS 22	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
110. ÇPS 23	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
111. ÇPS 24	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
112. ÇPS 25	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Traverten
113. ÇPS 26	Çift pencere sütunu	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
114. ÇPS 27	Çift pencere sütunu	Şeker Furuş Mescidi	Mermer
115. ÇPS 28	Çift pencere sütunu	Şeker Furuş Mescidi	Mermer
116. ÇPS 29	Çift pencere sütunu	Şeker Furuş Mescidi	Mermer
117. ÇPS 30	Çift pencere sütunu	Şeker Furuş Mescidi	Mermer
118. ÇPS 31	Çift pencere sütunu	Seyfettin Karasungur Türbesi	Mermer
119. ÇPS 32	Çift pencere sütunu	Seyfettin Karasungur Türbesi	Mermer
120. ÇPS 33	Çift pencere sütunu	Seyfettin Karasungur Türbesi	Mermer
121. ÇPS 34	Çift pencere sütunu	Seyfettin Karasungur Türbesi	Mermer
122. ÇPS 35	Çift pencere sütunu	Fuar Alanı	Mermer
123. ÇPS 36	Çift pencere sütunu	Piri Mehmet Paşa Medresesi	Mermer
124. ÇPS 37	Çift pencere sütunu	Sille Konak Restaurant	Mermer
125. ÇPS 38	Çift pencere sütunu	Sille Konak Restaurant	Mermer
126. ÇPS 39	Çift pencere sütunu	Sille Parkı	Mermer
127. ÇPS 40	Çift pencere sütunu	Sille Parkı	Mermer
128. ÇPS 41	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
129. ÇPS 42	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
130. ÇPS 43	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
131. ÇPS 44	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
132. ÇPS 45	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
133. ÇPS 46	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
134. ÇPS 47	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
135. ÇPS 48	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
136. ÇPS 49	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
137. ÇPS 50	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
138. ÇPS 51	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
139. ÇPS 52	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
140. ÇPS 53	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
141. ÇPS 54	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
142. ÇPS 55	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
143. ÇPS 56	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
144. ÇPS 57	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
145. ÇPS 58	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
146. ÇPS 59	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
147. ÇPS 60	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
148. ÇPS 61	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Traverten
149. ÇPS 62	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Kireç taşı
150. ÇPS 63	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Sille taşı

151. ÇPS 64	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Mermer
152. ÇPS 65	Çift pencere sütunu	Zazadin Han	Bazalt
153. KorB 1	Sütun başlığı-Korinth	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
154. KorB 2	Sütun başlığı-Korinth	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
155. KorB 3	Sütun başlığı-Korinth	Konya Arkeoloji Müzesi	Kireç taşı
156. KorB 4	Sütun başlığı-Korinth	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
157. KorB 5	Sütun başlığı-Korinth	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
158. KorB 6	Sütun başlığı-Korinth	Koyunoğlu Müzesi	Mermer
159. KorB 7	Sütun başlığı-Korinth	Koyunoğlu Müzesi	Mermer
160. KorB 8	Sütun başlığı-Korinth	Koyunoğlu Müzesi	Mermer
161. KorB 9	Sütun başlığı-Korinth	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
162. KorB 10	Sütun başlığı-Korinth	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
163. KorB 11	Sütun başlığı-Korinth	Hoca Hasan Camisi	Mermer
164. KorB 12	Sütun başlığı-Korinth	Bosna-Hersek Fahri Kons.luğu	Traverten
165. KorB 13	Sütun başlığı-Korinth	Tahir Paşa Camisi	Mermer
166. KomB 1	Sütun başlığı-Kompozit	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
167. KPB 1	Sütun başlığı-Kesik Pir.	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
168. KPB 2	Sütun başlığı-Kesik Pir.	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
169. ÇanB 1	Sütun başlığı-Çanak	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
170. ÇanB 2	Sütun başlığı-Çanak	Piri Mehmet Paşa Medresesi	Mermer
171. ÇanB 3	Sütun başlığı-Çanak	Tahir Paşa Camisi	Mermer
172. ÇanB 4	Sütun başlığı-Çanak	Sille Konak Restaurant	Mermer
173. ÇanB 5	Sütun başlığı-Çanak	Koyunoğlu Müzesi	Traverten
174. ÇanB 6	Sütun başlığı-Çanak	Koyunoğlu Müzesi	Traverten
175. ÇanB 7	Sütun başlığı-Çanak	Koyunoğlu Müzesi	Traverten
176. ÇanB 8	Sütun başlığı-Çanak	Koyunoğlu Müzesi	Traverten
177. ÇanB 9	Sütun başlığı-Çanak	Sille	Mermer
178. ÇanB 10	Sütun başlığı-Çanak	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
179. ÇanB 11	Sütun başlığı-Çanak	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
180. ÇanB 12	Sütun başlığı-Çanak	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
181. ÇanB 13	Sütun başlığı-Çanak	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
182. ÇanB 14	Sütun başlığı-Çanak	Sille Konak Restaurant	Mermer
183. SB 1	Sütun başlığı-Sepet	Piri Mehmet Paşa Medresesi	Mermer
184. ÇifB 1	Sütun başlığı-Çift	Piri Mehmet Paşa Medresesi	Mermer
185. ÇifB 2	Sütun başlığı-Çift	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
186. ÇifB 3	Sütun başlığı-Çift	Konya Arkeoloji Müzesi	Kireç taşı
187. ÇifB 4	Sütun başlığı-Çift	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
188. ÇifB 5	Sütun başlığı-Çift	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
189. ÇifB 6	Sütun başlığı-Çift	İç Galaman Mezarlığı	Mermer
190. ÇifB 7	Sütun başlığı-Çift	Sille Konak Restaurant	Mermer
191. ÇifB 8	Sütun başlığı-Çift	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
192. ÇifB 9	Sütun başlığı-Çift	Kapı Camii	Mermer
193. İBB 1	Sütun başlığı-İki Böl.	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
194. PB 1	Paye başlığı	Beşarebey Mescidi	Traverten
195. PB 2	Paye başlığı	Sedir Sultan Türbesi	Traverten
196. PB 3	Paye başlığı	Zazadin Han	Kireç taşı
197. KÇ 1	Kapı çerçevesi	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
198. KÇ 2	Kapı çerçevesi	Zevle Sultan Mescidi	Mermer
199. KÇ 3	Kapı çerçevesi	Beşarebey Mescidi	Mermer
200. KÇ 4	Kapı çerçevesi	İç Karaaslan Mescidi	Mermer
201. KÇ 5	Kapı çerçevesi	Sırçalı Mescit	Mermer

202. KÇ 6	Kapı çerçevesi	Siyavuş Sultan Türbesi	Mermer
203. Len 1	Lento	İç Karaaslan Mescidi	Mermer
204. Len 2	Lento	Fakih Dede Türbesi	Mermer
205. Len 3	Lento	Fakih Dede Türbesi	Mermer
206. Len 4	Lento	Fakih Dede Türbesi	Mermer
207. Len 5	Lento	Evhadeddin Kirmani Türbesi	Mermer
208. Len 6	Lento	Zazadin Han	Traverten
209. Len 7	Lento	Zazadin Han	Traverten
210. Len 8	Lento	Zazadin Han	Mermer
211. Len 9	Lento	Zazadin Han	Traverten
212. Len 10	Lento	Zazadin Han	Kireç taşı
213. Len 11	Lento	Zazadin Han	Kireç taşı
214. Len 12	Lento	Zazadin Han	Traverten
215. Len 13	Lento	Zazadin Han	Traverten
216. Len 14	Lento	Zazadin Han	Bazalt
217. Len 15	Lento	Zazadin Han	Bazalt
218. Len 16	Lento	Zazadin Han	Traverten
219. Len 17	Lento	Zazadin Han	Traverten
220. Len 18	Lento	Zazadin Han	Traverten
221a-b. Len 19a-b	Lento	Zazadin Han	Mermer
222. Len 20	Lento	Zazadin Han	Mermer
223. Len 21	Lento	Zazadin Han	Mermer
224. Len 22	Lento	Zazadin Han	Traverten
225. Len 23	Lento	Zazadin Han	Mermer
226. Len 24	Lento	Zazadin Han	Traverten
227. Len 25	Lento	Zazadin Han	Traverten
228. Len 26	Lento	Zazadin Han	Traverten
229. Len 27	Lento	Zazadin Han	Traverten
230. Len 28	Lento	Zazadin Han	Traverten
231. Len 29	Lento	Zazadin Han	Traverten
232. Len 30	Lento	Zazadin Han	Traverten
233. Len 31	Lento	Zazadin Han	Traverten
234. Len 32	Lento	Zazadin Han	Traverten
235. Len 33	Lento	Zazadin Han	Traverten
236. Len 34	Lento	Zazadin Han	Traverten
237. Len 35	Lento	Zazadin Han	Traverten
238. Len 36	Lento	Zazadin Han	Traverten
239. Len 37	Lento	Zazadin Han	Traverten
240. Söv 1	Söve	Konya Alaeddin Camisi	Traverten
241. Söv 2	Söve	I. İzzeddin Keykavus Türbesi	Mermer
242. Söv 3	Söve	Tacül Vezir Türbesi	Mermer
243. Söv 4	Söve	Tacül Vezir Türbesi	Mermer
244. Söv 5	Söve	Zazadin Han	Traverten
245. Söv 6	Söve	Zazadin Han	Traverten
246. Sil 1	Silme	I. İzzeddin Keykavus Türbesi	Traverten
247. Sil 2	Silme	I. İzzeddin Keykavus Türbesi	Mermer
248. Sil 3	Silme	I. İzzeddin Keykavus Türbesi	Traverten
249. Sil 4	Silme	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
250. Sil 5	Silme	Hoca Hasan Camisi	Traverten
251a-b. Sil 6a-b	Silme	Nakipoğlu Çeşmesi	Traverten
252. Sil 7	Silme	Zazadin Han	Mermer

253. PŞ 1	Pencere şebekesi	Konya Alaeddin Camisi	Traverten
254. ET 1	Eşik taşı	Zazadin Han	Traverten
255. ET 2	Eşik taşı	Zazadin Han	Bazalt
256. ET 3	Eşik taşı	Zazadin Han	Mermer
257. ET 4	Eşik taşı	Zazadin Han	Mermer
258. ET 5	Eşik taşı	Zazadin Han	Kireç taşı
259. ET 6	Eşik taşı	Zazadin Han	Kireç taşı
260. ET 7	Eşik taşı	Zazadin Han	Mermer
261. ET 8	Eşik taşı	Zazadin Han	Kireç taşı
262. ET 9	Eşik taşı	Zazadin Han	Traverten
263. ET 10	Eşik taşı	Zazadin Han	Traverten
264. ET 11	Eşik taşı	Zazadin Han	Mermer
265. PTSK 1	Postamentli templon sütun kaidesi	Konya Arkeoloji Müzesi	Kireç taşı
266. TS 1	Templon sütunu	Koyunoğlu Müzesi	Mermer
267. TS 2	Templon sütunu	Şeyh Alaman Türbesi	Mermer
268. TP 1	Templon payesi	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
269. TP 2	Templon payesi	Koyunoğlu Müzesi	Mermer
270. TP 3	Templon payesi	Koyunoğlu Müzesi	Traverten
271. TP 4	Templon payesi	Koyunoğlu Müzesi	Mermer
272. TP 5	Templon payesi	Fakih Dede Türbesi	Mermer
273. TP 6	Templon payesi	Sille Aya Elena Kilisesi	Mermer
274. TP 7	Templon payesi	Sille Aya Elena Kilisesi	Mermer
275. TP 8	Templon payesi	Sille Aya Elena Kilisesi	Mermer
276. TP 9	Templon payesi	Sille Aya Elena Kilisesi	Traverten
277. TP 10	Templon payesi	Sille Aya Elena Kilisesi	Mermer
278. TP 11	Templon payesi	Sille Aya Elena Kilisesi	Mermer
279. TP 12	Templon payesi	Sille Aya Elena Kilisesi	Mermer
280. STP 1	Sekizgen templon payesi	Koyunoğlu Müzesi	Mermer
281. STP 2	Sekizgen templon payesi	Şeyh Alaman Türbesi	Mermer
282. STP 3	Sekizgen templon payesi	Zazadin Han	Mermer
283. STPB-mon 1	Sekizgen templon paye ve başlık-monolit	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
284. STPB-mon 2	Sekizgen templon paye ve başlık-monolit	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
285. STPB-mon 3	Sekizgen templon paye ve başlık-monolit	Sahip Ata Vakıf Müzesi	Mermer
286. TSB 1	Templon sütun başlığı	Koyunoğlu Müzesi	Mermer
287. TSB 2	Templon sütun başlığı	Koyunoğlu Müzesi	Mermer
288. TSB 3	Templon sütun başlığı	Tahir Paşa Camisi	Mermer
289. STPB 1	Sekizgen templon paye başlığı	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
290. TA 1	Templon arşitravı	Konya Arkeoloji Müzesi	Traverten
291. TA 2	Templon arşitravı	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
292a-b. TA 3a-b	Templon arşitravı	Koyunoğlu Müzesi	Mermer
293a-b-c. TA 4a-b-c	Templon arşitravı	Konya Alaeddin Camisi	Traverten
294. TA 5	Templon arşitravı	I. İzzeddin Keykavus Türbesi	Mermer
295. TA 6	Templon arşitravı	Tacül Vezir Türbesi	Mermer
296. TA 7	Templon arşitravı	Kapı Camii	Traverten
297. TA 8	Templon arşitravı	Zazadin Han	Traverten
298. AltK 1	Altar kaidesi	Konya Arkeoloji Müzesi	Traverten

299. AltKL 1	Altar kaide levhası	Zazadin Han	Mermer
300. AltKL 2	Altar kaide levhası	Zazadin Han	Mermer
301. AltKL 3	Altar kaide levhası	Zazadin Han	Traverten
302. AltÜL 1	Altar üst levhası	Zazadin Han	Mermer
303. AltÜL 2	Altar üst levhası	Zazadin Han	Mermer
304. AltÜL 3	Altar üst levhası	Zazadin Han	Mermer
305. AltÜL 4	Altar üst levhası	Zazadin Han	Mermer
306. AmbMYL 1	Ambon merdiven yan levhası	Koyunoğlu Müzesi	Mermer
307. Kem 1	Kemer	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
308. Kem 2	Kemer	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
309. Kat 1	Kathedra	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
310. Lev 1	Levha	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
311. Lev 2	Levha	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
312. Lev 3	Levha	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
313. Lev 4	Levha	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
314. Lev 5	Levha	Konya Arkeoloji Müzesi	Traverten
315. Lev 6	Levha	Konya Arkeoloji Müzesi	Traverten
316. Lev 7	Levha	İnce Minareli Medrese	Mermer
317. Lev 8	Levha	Konya Kalesi	Traverten
318. Lev 9	Levha	II. Kılıç Arslan Türbesi	Mermer
319. Lev 10	Levha	Konya Alaeddin Camisi	Traverten
320. Lev 11	Levha	Kapı Camii	Traverten
321. Lev 12	Levha	Şeyh Alaman Türbesi	Mermer
322. Lev 13	Levha	Karacihan Çeşmesi	Mermer
323. Lev 14	Levha	Karacihan Çeşmesi	Mermer
324. Lev 15	Levha	Şeref Şirin Çeşmesi	Mermer
325. Lev 16	Levha	Zazadin Han	Kireç taşı
326. Lev 17	Levha	Zazadin Han	Traverten
327. Lev 18	Levha	Zazadin Han	Mermer
328. Lev 19	Levha	Zazadin Han	Mermer
329. Lev 20	Levha	Zazadin Han	Traverten
330. Lev 21	Levha	Zazadin Han	Traverten
331. Lev 22	Levha	Zazadin Han	Traverten
332. Lev 23	Levha	Zazadin Han	Traverten
333. Lev 24	Levha	Zazadin Han	Mermer
334. Lev 25	Levha	Zazadin Han	Traverten
335. Lev 26	Levha	Zazadin Han	Traverten
336. Lev 27	Levha	Zazadin Han	Mermer
337. Lev 28	Levha	Zazadin Han	Mermer
338. Lev 29	Levha	Zazadin Han	Mermer
339. Lev 30	Levha	Zazadin Han	Traverten
340. Lev 31	Levha	Zazadin Han	Traverten
341. Lev 32	Levha	Zazadin Han	Mermer
342. Lev 33	Levha	Zazadin Han	Traverten
343. Lev 34	Levha	Zazadin Han	Traverten
344. Lev 35	Levha	Zazadin Han	Traverten
345. Lev 36	Levha	Zazadin Han	Bazalt
346. Lev 37	Levha	Zazadin Han	Traverten
347. Lev 38	Levha	Zazadin Han	Traverten
348. Lev 39	Levha	Zazadin Han	Sille taşı

349. Lev 40	Levha	Zazadin Han	Traverten
350. Lev 41	Levha	Zazadin Han	Traverten
351. Lev 42	Levha	Zazadin Han	Mermer
352. Lev 43	Levha	Zazadin Han	Mermer
353. Lev 44	Levha	Zazadin Han	Kireç taşı
354. Lev 45	Levha	Zazadin Han	Traverten
355. Lev 46	Levha	Zazadin Han	Traverten
356. Lev 47	Levha	Zazadin Han	Mermer
357. Lev 48	Levha	Zazadin Han	Traverten
358. Lev 49	Levha	Zazadin Han	Traverten
359. Lev 50	Levha	Zazadin Han	Traverten
360. Lev 51	Levha	Zazadin Han	Kireç taşı
361. Lev 52	Levha	Zazadin Han	Sille taşı
362. Lev 53	Levha	Zazadin Han	Mermer
363. Lev 54	Levha	Zazadin Han	Kireç taşı
364. Lev 55	Levha	Zazadin Han	Kireç taşı
365. Lev 56	Levha	Zazadin Han	Traverten
366. Lev 57	Levha	Zazadin Han	Traverten
367. Lev 58	Levha	Zazadin Han	Traverten
368. Lev 59	Levha	Zazadin Han	Traverten
369. Lev 60	Levha	Zazadin Han	Traverten
370. Lah 1	Lahit	I. İzzeddin Keykavus Türbesi	Mermer
371. Lah 2	Lahit	I. İzzeddin Keykavus Türbesi	Kireç taşı
372. Lah 3	Lahit	Sahip Ata Camisi	Mermer
373. Lah 4	Lahit	İç Karaaslan Mescidi	Mermer
374. Lah 5	Lahit	Dokuzun Han	Traverten
375. Lah 6	Lahit	Zazadin Han	Mermer
376. Lah 7	Lahit	Zazadin Han	Traverten
377. Lah 8	Lahit	Zazadin Han	Mermer
378. Lah 9	Lahit	Şeyh Alaman Türbesi	Traverten
379. KB 1	Kuyu bileziği	Fuar Alanı	Traverten
380. ÖK 1	Ölçü kabı	Zazadin Han	Mermer
381. BKY 1	Baskı kolu yuvası	Zazadin Han	Mermer
382. BKY 2	Baskı kolu yuvası	Zazadin Han	Mermer
383. BKY 3	Baskı kolu yuvası	Zazadin Han	Mermer
384. İB 1	İşlevi belirlenemeyen	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
385. İB 2	İşlevi belirlenemeyen	Konya Arkeoloji Müzesi	Traverten
386a-b. İB 3a-b	İşlevi belirlenemeyen	Konya Arkeoloji Müzesi	Traverten
387. İB 4	İşlevi belirlenemeyen	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
388. İB 5	İşlevi belirlenemeyen	Konya Arkeoloji Müzesi	Mermer
389. İB 6	İşlevi belirlenemeyen	Koyunoğlu Müzesi	Mermer
390. İB 7	İşlevi belirlenemeyen	Koyunoğlu Müzesi	Traverten
391. İB 8	İşlevi belirlenemeyen	Konya Alaeddin Camisi	Mermer
392. İB 9	İşlevi belirlenemeyen	Kapı Camii	Traverten
393. İB 10	İşlevi belirlenemeyen	Kapı Camii	Kireç taşı
394. İB 11	İşlevi belirlenemeyen	Fakih Dede Türbesi	Mermer
395. İB 12	İşlevi belirlenemeyen	Evhadeddin Kirmani Türbesi	Mermer
396. İB 13	İşlevi belirlenemeyen	Hoca Hasan Camisi	Traverten
397. İB 14	İşlevi belirlenemeyen	Hasbey Dar'ül Hüffazı	Traverten
398. İB 15	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Kireç taşı
399. İB 16	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten

400. İB 17	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Bazalt
401. İB 18	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
402. İB 19	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
403. İB 20	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
404. İB 21	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Kireç taşı
405. İB 22	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
406. İB 23	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
407. İB 24	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
408. İB 25	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
409. İB 26	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
410. İB 27	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
411. İB 28	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
412. İB 29	İşlevi belirlenemeyen	Konya Alaeddin Camisi	Traverten
413. İB 30	İşlevi belirlenemeyen	Konya Alaeddin Camisi	Traverten
414. İB 31	İşlevi belirlenemeyen	Konya Alaeddin Camisi	Traverten
415. İB 32	İşlevi belirlenemeyen	Beşarebey Mescidi	Traverten
416. İB 33	İşlevi belirlenemeyen	Beşarebey Mescidi	Traverten
417. İB 34	İşlevi belirlenemeyen	Kapı Camii	Traverten
418. İB 35	İşlevi Belirlenemeyen	Hoca Hasan Camisi	Traverten
419. İB 36	İşlevi Belirlenemeyen	Hoca Hasan Camisi	Traverten
420. İB 37	İşlevi Belirlenemeyen	Hoca Hasan Camisi	Traverten
421. İB 38	İşlevi Belirlenemeyen	Hoca Hasan Camisi	Traverten
422. İB 39	İşlevi Belirlenemeyen	Hoca Hasan Camisi	Traverten
423. İB 40	İşlevi Belirlenemeyen	Hoca Hasan Camisi	Traverten
424. İB 41	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
425. İB 42	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
426. İB 43	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
427. İB 44	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Bazalt
428. İB 45	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
429. İB 46	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
430. İB 47	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
431. İB 48	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
432. İB 49	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
433. İB 50	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
434. İB 51	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
435. İB 52	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
436. İB 53	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
437. İB 54	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
438. İB 55	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Kireç taşı
439. İB 56	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
440. İB 57	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Kireç taşı
441. İB 58	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Kireç taşı
442. İB 59	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
443. İB 60	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
444. İB 61	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
445. İB 62	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
446. İB 63	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
447. İB 64	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
448. İB 65	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
449. İB 66	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Kireç taşı
450. İB 67	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Kireç taşı

451. İB 68	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Kireç taşı
452. İB 69	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Kireç taşı
453. İB 70	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
454. İB 71	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
455. İB 72	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
456. İB 73	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
457. İB 74	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
458. İB 75	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
459. İB 76	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
460. İB 77	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten
461. İB 78	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
462. İB 79	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Mermer
463. İB 80	İşlevi belirlenemeyen	Zazadin Han	Traverten

Ek 3. Katalogda Yer Alan Sütun Kaidelerinin Boyut Listesi

Kat.no.	Yeri	Ç.	Tüm Y	Pl. G	Pl. D	Pl. Y
SK 1	Konya Arkeoloji Müzesi	45	25	53 (k)	51 (k)	10
SK 2	Konya Arkeoloji Müzesi	50	29	56 (k)	58	10
SK 3	Konya Arkeoloji Müzesi	61	50	75	70	10
SK 4	Konya Arkeoloji Müzesi	50	33.5	66.5 (k)	66 (k)	10
SK 5	Konya Arkeoloji Müzesi	49	36	64.5 (k)	65 (k)	10
SK 6	Konya Arkeoloji Müzesi	42.5	24	40 (k)	41	8
SK 7	İnce Minareli Medrese	42	31	52	36.5 (k)	11
SK 8	İnce Minareli Medrese	45	30	57 (k)	45 (k)	8
SK 9	Konya Alaeddin Camisi	49	26	62 (k)	61 (k)	10
SK 10	Konya Alaeddin Camisi	50	27	57 (k)	51 (k)	8
SK 11	Konya Alaeddin Camisi	37	26	48 (k)	47 (k)	8.5
SK 12	Konya Alaeddin Camisi	42.5	28	55	46 (k)	6
SK 13	Ali Gav Medresesi	48	32	63	ö.ç.m	12
SK 14	Tahir Paşa Cami	38.5	18 (m)	ö.ç.m	ö.ç.m	ö.ç.m
SK 15	Tahir Paşa Cami	45.5	22.5 (m)	60	59	ö.ç.m
SK 16	Tahir Paşa Cami	40	36	61	60	8
SK 17	Tahir Paşa Cami	38	31	61	58	11
SK 18	Şeyh Alaman Türbesi	45.5	30.5	51 (k)	46 (k)	8
SK 19	Şeyh Alaman Türbesi	48	26	55 (k)	49 (k)	7
SK 20	Sahip Ata Camisi	41	29.5	50	52.5	12
SK 21	Ali Gav Medresesi	33	32	ö.ç.m	ö.ç.m	10
SK 22	Sahip Ata Camisi	51	30	59.5	59.5	12
SK 23	Fuar Alanı	41	22 (m)	ö.ç.m	ö.ç.m	ö.ç.m
SK 24	Konya Alaeddin Camisi	45	38	59	56	10
SK 25	Dokuzun Han	38	28	65	26	8
SK 26	Ali Gav Medresesi	32.5	32	69	65	9
SK 27	İnce Minareli Medrese	45	35	61	59	10
SK 28	Konya Alaeddin Camisi	41	29	52	37 (k)	6
SK 29	Konya Alaeddin Camisi	29	33	34	33 (k)	9
SK 30	Sille Konak Restaurant	48	41	57	56	8

Ek 4. Katalogda Yer Alan Çift Sütun Kaidelerinin Boyut Listesi

Kat.no.	Yeri	Tüm Y	Ü.G	Ü.D	Pl.G	Pl.D	Pl.Y
ÇSK 1	Konya Arkeoloji Müzesi	31	70	42	77 (k)	56	10
ÇSK 2	Konya Alaeddin Camisi	39	79	54	88	62	ö.ç.m
ÇSK 3	Konya Alaeddin Camisi	41	72	49	84	56	ö.ç.m
ÇSK 4	Tahir Paşa Cami	25.5	71	43	85	54	ö.ç.m
ÇSK 5	İnce Minareli Medrese	27.5	57	33	79	53	10
ÇSK 6	İnce Minareli Medrese	29	51 (k)	48	66 (k)	59	10
ÇSK 7	Koyunoğlu Müzesi	24	57	35	74	43	ö.ç.m
ÇSK 8	Konya Alaeddin Camisi	32	52	31	66	38 (k)	9
ÇSK 9	Ali Gav Medresesi	26	57	45	71	50	6
ÇSK 10	Ali Gav Medresesi	26	71	56	85	60	7.5
ÇSK 11	Ali Gav Medresesi	39.5	68 (k)	40	70 (k)	47	7
ÇSK 12	Konya Alaeddin Camisi	33	31 (k)	29	47	32 (k)	9.5

Ek 5. Katalogda Yer Alan Sütunların Boyut Listesi

Kat.no.	Yeri	Y	Ü. Ç	A.Ç
S 1	Şeyh Sücaeddin Türbesi	95 (k)	34	34
S 2	Abdülmümin Mescidi	150	56	57
S 3	Konya Alaeddin Camisi	262	43	45
S 4	Konya Alaeddin Camisi	283	44	46
S 5	Konya Alaeddin Camisi	283	44	46
S 6	Konya Alaeddin Camisi	284	42	44
S 7	Konya Alaeddin Camisi	290	42	44
S 8	Kapı Camii	257 (k)	39	41

Ek 6. Katalogda Yer Alan Çift Sütunların Boyut Listesi

Kat.no.	Yeri	Y	G	D	Soffit Y	Soffit G
ÇS 1	Konya Arkeoloji Müzesi	152 (k)	49 (k)	24(k)	-	-
ÇS 2	Konya Alaeddin Camisi	218	74	54	137	18
ÇS 3	Konya Alaeddin Camisi	224	67	47	171	13.5
ÇS 4	Konya Alaeddin Camisi	224	60	45	183	16
ÇS 5	Konya Alaeddin Camisi	256	73	49	216	19
ÇS 6	Konya Alaeddin Camisi	287	70	52	213	15
ÇS 7	Konya Alaeddin Camisi	256	80	51	227	15
ÇS 8	Konya Alaeddin Camisi	242	79	54	217	19
ÇS 9	Konya Alaeddin Camisi	138 (k)	73	42	116	13
ÇS 10	Konya Alaeddin Camisi	129 (k)	73	44	101	12
ÇS 11	Konya Alaeddin Camisi	161 (k)	65	36	132	16
ÇS 12	Konya Alaeddin Camisi	287	87	57	230	18
ÇS 13	Konya Alaeddin Camisi	262	84	50	238	17
ÇS 14	Konya Alaeddin Camisi	233	78	41	198	15
ÇS 15	Konya Alaeddin Camisi	168 (k)	51	ö.ç.m	-	-
ÇS 16	Konya Alaeddin Camisi	168 (k)	51	ö.ç.m	-	-
ÇS 17	Konya Alaeddin Camisi	257	77	42	199	18
ÇS 18	Sahip Ata Camisi	82 (k)	53	37	42	16
ÇS 19	Beşarebey Mescidi	194	65	47	135	22
ÇS 20	Nakipoğlu Çeşmesi	93 (k)	78	34	61	20
ÇS 21	Nakipoğlu Çeşmesi	95 (k)	77	33	63	19
ÇS 22	Kültür Parkı	52 (k)	69	30	-	-
ÇS 23	Ali Gav Medresesi	109(k)	49	29	52	21
ÇS 24	Şeker Furuş Mescidi	56 (k)	65	25.5	-	-
ÇS 25	Şeker Furuş Mescidi	56 (k)	64	24.5	-	-
ÇS 26	Seyfettin Karasungur Türbesi	112 (k)	70	ö.ç.m	-	-
ÇS 27a	İç Galaman Mezarlığı	61 (k)	53	38	61	18
ÇS 27b	İç Galaman Mezarlığı	47 (k)	53	38	47	18
ÇS 28	Zazadin Han	90 (k)	56	ö.ç.m	-	-
ÇS 29	Zazadin Han	110 (k)	ö.ç.m	20	-	-

Ek 7. Katalogda Yer Alan Payelerin Boyut Listesi

Kat.no.	Yeri	Y	G	D	Soffit Y	Soffit G
P 1	Konya Alaeddin Camisi	204	68.5	33	160/150	50/18
P 2	Konya Alaeddin Camisi	204	68.5	33	160/150	50/18
P 3	Fakih Dede Kümbeti	155 (k)	23 (k)	17 (k)	155	23
P 4	Fakih Dede Kümbeti	154 (k)	17 (k)	18 (k)	154	17
P 5	Kapı Camii	110 (k)	41	35	110	19
P 6	Kapı Camii	69 (k)	14 (k)	ö.ç.m	69	10
P 7	Şazi Bey Cami	33 (k)	20 (k)	ö.ç.m	17	6

Ek 8. Katalogda Yer Alan Çift Pencere Sütunlarının Boyut Listesi

Kat.no.	Yeri	Y	G	D
ÇPS 1	Konya Alaeddin Camisi	119	65	34
ÇPS 2	Konya Alaeddin Camisi	90	54	ö.ç.m
ÇPS 3	Konya Alaeddin Camisi	90	52	ö.ç.m
ÇPS 4	Konya Alaeddin Camisi	90	55	ö.ç.m
ÇPS 5	Konya Alaeddin Camisi	93	51	ö.ç.m
ÇPS 6	Konya Alaeddin Camisi	101	60	ö.ç.m
ÇPS 7	Konya Alaeddin Camisi	96	56	ö.ç.m
ÇPS 8	Konya Alaeddin Camisi	92	55	ö.ç.m
ÇPS 9	Konya Alaeddin Camisi	90	53	ö.ç.m
ÇPS 10	Konya Alaeddin Camisi	92	55	ö.ç.m
ÇPS 11	Konya Alaeddin Camisi	90	54	ö.ç.m
ÇPS 12	Konya Alaeddin Camisi	91	54	ö.ç.m
ÇPS 13	Konya Alaeddin Camisi	90	ö.ç.m	20
ÇPS 14	Konya Alaeddin Camisi	86	47	ö.ç.m
ÇPS 15	Konya Alaeddin Camisi	88	56	ö.ç.m
ÇPS 16	Konya Alaeddin Camisi	88	53	ö.ç.m
ÇPS 17	Konya Alaeddin Camisi	92	55	ö.ç.m
ÇPS 18	Konya Alaeddin Camisi	117	73	ö.ç.m
ÇPS 19	Konya Alaeddin Camisi	122	71	ö.ç.m
ÇPS 20	Konya Alaeddin Camisi	112	69	ö.ç.m
ÇPS 21	Konya Alaeddin Camisi	128	49	ö.ç.m
ÇPS 22	Konya Alaeddin Camisi	145	60	ö.ç.m
ÇPS 23	Konya Alaeddin Camisi	141	58	ö.ç.m
ÇPS 24	Konya Alaeddin Camisi	76	55	ö.ç.m
ÇPS 25	Konya Alaeddin Camisi	79	60	ö.ç.m
ÇPS 26	Konya Alaeddin Camisi	105	73	33
ÇPS 27	Şeker Furuş Mescidi	116	76	26
ÇPS 28	Şeker Furuş Mescidi	118	76	28
ÇPS 29	Şeker Furuş Mescidi	103	72	24
ÇPS 30	Şeker Furuş Mescidi	104	72	24
ÇPS 31	Seyfettin Karasungur Türbesi	112	70	ö.ç.m

ÇPS 32	Seyfettin Karasungur Türbesi	112	72	ö.ç.m
ÇPS 33	Seyfettin Karasungur Türbesi	112	70	ö.ç.m
ÇPS 34	Seyfettin Karasungur Türbesi	112	70	ö.ç.m
ÇPS 35	Fuar Alanı	114	61	25
ÇPS 36	Piri Mehmet Paşa Medresesi	28 (k)	47 (k)	25
ÇPS 37	Sille Konak Restaurant	112	74	30
ÇPS 38	Sille Konak Restaurant	112	69	29
ÇPS 39	Sille Parkı	103	71	27
ÇPS 40	Sille Parkı	103	71	27
ÇPS 41	Zazadin Han	96	55	ö.ç.m.
ÇPS 42	Zazadin Han	78 (k)	52	ö.ç.m.
ÇPS 43	Zazadin Han	50	67	ö.ç.m.
ÇPS 44	Zazadin Han	114	56	ö.ç.m.
ÇPS 45	Zazadin Han	114	55	ö.ç.m.
ÇPS 46	Zazadin Han	115	79	ö.ç.m.
ÇPS 47	Zazadin Han	115	79	ö.ç.m.
ÇPS 48	Zazadin Han	111	87	ö.ç.m.
ÇPS 49	Zazadin Han	111	81	ö.ç.m.
ÇPS 50	Zazadin Han	115	89	ö.ç.m.
ÇPS 51	Zazadin Han	115	89	ö.ç.m.
ÇPS 52	Zazadin Han	114	80	ö.ç.m.
ÇPS 53	Zazadin Han	112	75	ö.ç.m.
ÇPS 54	Zazadin Han	116	83	ö.ç.m.
ÇPS 55	Zazadin Han	92	70	ö.ç.m.
ÇPS 56	Zazadin Han	90	56	ö.ç.m.
ÇPS 57	Zazadin Han	133	67	ö.ç.m.
ÇPS 58	Zazadin Han	79 (k)	66	ö.ç.m.
ÇPS 59	Zazadin Han	101	60	ö.ç.m.
ÇPS 60	Zazadin Han	93	64	ö.ç.m.
ÇPS 61	Zazadin Han	115	54	ö.ç.m.
ÇPS 62	Zazadin Han	112	75	ö.ç.m.
ÇPS 63	Zazadin Han	61	100	ö.ç.m.
ÇPS 64	Zazadin Han	109	64	ö.ç.m.
ÇPS 65	Zazadin Han	86	65	ö.ç.m.

Ek 9. Katalogda Yer Alan Sütun Başlıklarının Boyut Listesi

Kat.no.	Tip	Y	Ç	Ü.G	Ü.D	Ab.Y	Vol.Ç
KorB 1	Korinth	23.5	26	39	37	7.5	6
KorB 2	Korinth	50	48	62	55 (k)	8.5	-
KorB 3	Korinth	42	37.5	56	55	2.5	9.5
KorB 4	Korinth	46.5	43	65	64	7	5
KorB 5	Korinth	48	39.5	55 (k)	52	7.5	-
KorB 6	Korinth	29 (k)	44	46 (k)	38 (k)	ö.ç.m	-
KorB 7	Korinth	31 (k)	37	50 (k)	48 (k)	ö.ç.m	-
KorB 8	Korinth	30	36	42 (k)	42 (k)	ö.ç.m	-
KorB 9	Korinth	45	46	62	58	5	-
KorB 10	Korinth	27	42	ö.ç.m	ö.ç.m	ö.ç.m	-
KorB 11	Korinth	33	74	ö.ç.m	ö.ç.m	ö.ç.m	-
KorB 12	Korinth	44	43	45 (k)	37 (k)	ö.ç.m	-
KorB 13	Korinth	29 (k)	43.5	ö.ç.m	ö.ç.m	ö.ç.m	-
KomB 1	Kompozit	40	41	63	60	4	5
KPB 1	Kesik Piramit	34.5	37	52.5	47.5	2	-
KPB 2	Kesik Piramit	49	37	60	47 (k)	6.5	-
ÇanB 1	Çanak	31	38	50 (k)	49	9	-
ÇanB 2	Çanak	46	40.5	65	44 (k)	7	-
ÇanB 3	Çanak	22 (k)	41	65	44 (k)	7	-
ÇanB 4	Çanak	36	41	44 (k)	39 (k)	9.5	-
ÇanB 5	Çanak	24	35	43.5	43	12.5	-
ÇanB 6	Çanak	24	36	44	43	13	-
ÇanB 7	Çanak	24	35	41	40	13	-
ÇanB 8	Çanak	25	36	41	40.5	13	-
ÇanB 9	Çanak	19 (k)	42	ö.ç.m	ö.ç.m	ö.ç.m	-
ÇanB 10	Çanak	41	68	98	90	12	-
ÇanB 11	Çanak	33	42	57	55	8	-
ÇanB 12	Çanak	33	52	ö.ç.m	ö.ç.m	ö.ç.m	-
ÇanB 13	Çanak	36	40	61	41 (k)	8	-
ÇanB 14	Çanak	31	39	46	42 (k)	9.5	-
Kat.no.	Tip	Y.	Ü.Ç	A.Ç			

SB 1	Sepet	32 (k)	41	33			
Kat.no.	Tip	Y	Ü.G	Ü.D	A.G	A.D	Ab.Y
ÇifB 1	Çift Sütun B.	32.5	31 (k)	30 (k)	28 (k)	27 (k)	8.5
ÇifB 2	Çift Sütun B.	32	72 (k)	44	58	36	12
ÇifB 3	Çift Sütun B.	27.5	83	49	68	27	8
ÇifB 4	Çift Sütun B.	34	81	50	63	31	8
ÇifB 5	Çift Sütun B.	35	81	62	72	54	5
ÇifB 6	Çift Sütun B.	31.5	86	55	60	35	8
ÇifB 7	Çift Sütun B.	41	68 (k)	52	53	38 (k)	9
ÇifB 8	Çift Sütun B.	45	82 (k)	77	77	49	ö.ç.m
ÇifB 9	Çift Sütun B.	47	105	60	74	39	8
Kat.no.	Tip	Y	Ü.Ç	A.Ç			
İBB 13	İki Bölümlü	45	47	39			

Ek 10. Katalogda Yer Alan Levhaların Boyut Listesi

Kat.no.	Yeri	Y.	G.	K.
Lev 1	Konya Arkeoloji Müzesi	82	39.5	10
Lev 2	Konya Arkeoloji Müzesi	37	93	8
Lev 3	Konya Arkeoloji Müzesi	106	91	12
Lev 4	Konya Arkeoloji Müzesi	90	81	12
Lev 5	Konya Arkeoloji Müzesi	80	59	11
Lev 6	Konya Arkeoloji Müzesi	76 (k)	76	10
Lev 7	İnce Minareli Medrese	87	60 (k)	9
Lev 8	Konya Kalesi	37 (k)	67 (k)	21
Lev 9	II. Kılıç Arslan Türbesi	112	112	ö.ç.m
Lev 10	Konya Alaeddin Camisi	42 (k)	67	ö.ç.m
Lev 11	Kapı Camiii	30 (k)	58	ö.ç.m
Lev 12	Şeyh Alaman Türbesi	30 (k)	59 (k)	ö.ç.m
Lev 13	Karacihan Çeşmesi	72	60	ö.ç.m
Lev 14	Karacihan Çeşmesi	58	72	ö.ç.m
Lev 15	Şeref Şirin Çeşmesi	110	150	ö.ç.m
Lev 16	Zazadin Han	107 (k)	61	ö.ç.m
Lev 17	Zazadin Han	82 (k)	77	ö.ç.m
Lev 18	Zazadin Han	41 (k)	77 (k)	ö.ç.m
Lev 19	Zazadin Han	52 (k)	82 (k)	ö.ç.m
Lev 20	Zazadin Han	81 (k)	54 (k)	ö.ç.m
Lev 21	Zazadin Han	51 (k)	64 (k)	ö.ç.m
Lev 22	Zazadin Han	71 (k)	64	ö.ç.m
Lev 23	Zazadin Han	68 (k)	129 (k)	ö.ç.m
Lev 24	Zazadin Han	75	54	ö.ç.m
Lev 25	Zazadin Han	57 (k)	75 (k)	ö.ç.m
Lev 26	Zazadin Han	39	52 (k)	ö.ç.m
Lev 27	Zazadin Han	60 (k)	87 (k)	ö.ç.m
Lev 28	Zazadin Han	145	87	ö.ç.m
Lev 29	Zazadin Han	100	99 (k)	ö.ç.m
Lev 30	Zazadin Han	74	81	ö.ç.m
Lev 31	Zazadin Han	91	159 (k)	ö.ç.m

Lev 32	Zazadin Han	80	89 (k)	ö.ç.m
Lev 33	Zazadin Han	71	115 (k)	ö.ç.m
Lev 34	Zazadin Han	200	74	ö.ç.m
Lev 35	Zazadin Han	96	67	29
Lev 36	Zazadin Han	68	202	ö.ç.m
Lev 37	Zazadin Han	160	60 (k)	ö.ç.m
Lev 38	Zazadin Han	110 (k)	43 (k)	ö.ç.m
Lev 39	Zazadin Han	109	42 (k)	ö.ç.m
Lev 40	Zazadin Han	84	105	ö.ç.m
Lev 41	Zazadin Han	64 (k)	107 (k)	ö.ç.m
Lev 42	Zazadin Han	190	50	ö.ç.m
Lev 43	Zazadin Han	165 (k)	28 (k)	ö.ç.m
Lev 44	Zazadin Han	70 (k)	85	ö.ç.m
Lev 45	Zazadin Han	121	53	ö.ç.m
Lev 46	Zazadin Han	63 (k)	174 (k)	ö.ç.m
Lev 47	Zazadin Han	63 (k)	44(k)	ö.ç.m
Lev 48	Zazadin Han	55 (k)	99	ö.ç.m
Lev 49	Zazadin Han	136 (k)	68	ö.ç.m
Lev 50	Zazadin Han	130 (k)	72	ö.ç.m
Lev 51	Zazadin Han	117 (k)	67	ö.ç.m
Lev 52	Zazadin Han	158 (k)	42 (k)	ö.ç.m
Lev 53	Zazadin Han	109 (k)	55	ö.ç.m
Lev 54	Zazadin Han	115	53	ö.ç.m
Lev 55	Zazadin Han	83	125	ö.ç.m
Lev 56	Zazadin Han	65	123	ö.ç.m
Lev 57	Zazadin Han	68	124 (k)	ö.ç.m
Lev 58	Zazadin Han	111 (k)	50 (k)	ö.ç.m
Lev 59	Zazadin Han	124 (k)	57 (k)	ö.ç.m
Lev 60	Zazadin Han	68 (k)	112 (k)	23

Ek 11. Zazadin Han Çift Pencere Sütunu Boyut Listesi

Kat.no.	Y	G	D
ÇPS 41	96	55	ö.ç.m.
ÇPS 42	78 (k)	52	ö.ç.m.
ÇPS 43	50	67	ö.ç.m.
ÇPS 44	114	56	ö.ç.m.
ÇPS 45	114	55	ö.ç.m.
ÇPS 46	115	79	ö.ç.m.
ÇPS 47	115	79	ö.ç.m.
ÇPS 48	111	87	ö.ç.m.
ÇPS 49	111	81	ö.ç.m.
ÇPS 50	115	89	ö.ç.m.
ÇPS 51	115	89	ö.ç.m.
ÇPS 52	114	80	ö.ç.m.
ÇPS 53	112	75	ö.ç.m.
ÇPS 54	116	83	ö.ç.m.
ÇPS 55	92	70	ö.ç.m.
ÇPS 56	90	56	ö.ç.m.
ÇPS 57	133	67	ö.ç.m.
ÇPS 58	79	66	ö.ç.m.
ÇPS 59	101	60	ö.ç.m.
ÇPS 60	93	64	ö.ç.m.
ÇPS 61	115	54	ö.ç.m.
ÇPS 62	112	75	ö.ç.m.
ÇPS 63	61	100	ö.ç.m.
ÇPS 64	109	64	ö.ç.m.
ÇPS 65	86	65	ö.ç.m.

Ek 12. Konya Alaeddin Camisi Sütun Kaideleri Boyut Listesi

Kat.no.	Ç.	Tüm Y	Pl. G	Pl. D	Pl. Y
SK 9	49	26	62 (k)	61 (k)	10
SK 10	50	27	57 (k)	51 (k)	8
SK 11	37	26	48 (k)	47 (k)	8.5
SK 12	42.5	28	55	46 (k)	6
SK 24	45	38	59	56	10
SK 28	41	29	52	37 (k)	6
SK 29	29	33	34	33 (k)	9

Ek 13. Alaeddin Camisi'nde Yer Alan Devşirme Düz Sütunların Boyut Listesi

Kat.no.	Y	Ü.Ç	A.Ç
1	256	41	42
2	256	46	48
3	257	52	53
4	281	44	45
5	278	46	48
6	280	43	44
7	268	45	47
8	267	44	45
9	260	45	46
10	282	43	44
11	248	45	46
12	291	46	48
13	293	47	48
14	298	45	48
15	287	41	42
16	286	41	42
17	305	46	48
18	272	41.5	38
19	272	47.5	41
20	253	46.5	42
21	237	39	38
22	293	42.5	38
23	274	45.5	41
24	268	42	39.5
25	259	44.5	41
26-1	222 (k)	43.5	40
26-2	51 (k)	38	38
27	258	48	43.5
28	271	54	50.5
29	242	48	45.5
30	277	55	49

31	264	48	42
32	253	53	44
33	221	42.5	40
34	207	39.5	38.5
35	215	42	37.5
36	205	39	39
37-1	105 (k)	47	46
37-2	151 (k)	45	45
38-1	115 (k)	42	40
38-2	107 (k)	42	41
39	246	60	56
40	184	43.5	46
41	184	39.5	39
42	100 (k)	37	36

Ek 14. Konya Alaeddin Camisi Çift Sütun Kaideleri Boyut Listesi

Kat.no.	Tüm Y	Ü.G	Ü.D	Pl.G	Pl.D	Pl.Y
ÇSK 2	39	79	54	88	62	ö.ç.m
ÇSK 3	41	72	49	84	56	ö.ç.m
ÇSK 8	32	52	31	66	38 (k)	9
ÇSK 12	33	31 (k)	29	47	32 (k)	9.5

Ek 15. Konya Alaeddin Camisi Çift Sütun Boyut Listesi

Kat.no.	Y	G	D	Soffit Y	Soffit G
ÇS 2	218	74	54	137	18
ÇS 3	224	67	47	171	13.5
ÇS 4	224	60	45	183	16
ÇS 5	256	73	29	216	19
ÇS 6	287	70	52	213	15
ÇS 7	256	80	51	227	15
ÇS 8	242	79	54	217	19
ÇS 9	138 (k)	73	42	116	13
ÇS 10	129 (k)	73	44	101	12
ÇS 11	161 (k)	65	36	132	16
ÇS 12	287	87	57	230	18
ÇS 13	262	84	50	238	17
ÇS 14	233	78	41	198	15
ÇS 15	168 (k)	51	ö.ç.m	-	-
ÇS 16	168 (k)	51	ö.ç.m	-	-
ÇS 17	257	77	42	199	18

Ek 16. Konya Alaeddin Camisi Çift Pencere Sütunu Boyut Listesi

Kat.no.	Y	G	D
ÇPS 1	119	65	34
ÇPS 2	90	54	ö.ç.m
ÇPS 3	90	52	ö.ç.m
ÇPS 4	90	55	ö.ç.m
ÇPS 5	93	51	ö.ç.m
ÇPS 6	101	60	ö.ç.m
ÇPS 7	96	56	ö.ç.m
ÇPS 8	92	55	ö.ç.m
ÇPS 9	90	53	ö.ç.m
ÇPS 10	92	55	ö.ç.m
ÇPS 11	90	54	ö.ç.m
ÇPS 12	91	54	ö.ç.m
ÇPS 13	90	ö.ç.m	20
ÇPS 14	86	47	ö.ç.m
ÇPS 15	88	56	ö.ç.m
ÇPS 16	88	53	ö.ç.m
ÇPS 17	92	55	ö.ç.m
ÇPS 18	117	73	ö.ç.m
ÇPS 19	122	71	ö.ç.m
ÇPS 20	112	69	ö.ç.m
ÇPS 21	128	49	ö.ç.m
ÇPS 22	145	60	ö.ç.m
ÇPS 23	141	58	ö.ç.m
ÇPS 24	76	55	ö.ç.m
ÇPS 25	79	60	ö.ç.m
ÇPS 26	105	73	33

KONYA/İKONİON VE ÇEVRESİNDE BULUNAN BİZANS DÖNEMİ TAŞ ESERLERİ

Çiğdem Temple

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Sanat Tarihi Anabilim Dalı

Doktora Tezi

Cilt 2

Ankara, 2013

HARİTALAR DİZİNİ

Harita 1. Lykaonia Bölgesi haritası
Harita 2. Lykaonia Bölgesi haritası
Harita 3. Bizans Dönemi İkonion'unun yakın çevresi ve başlıca karayolları
Harita 4. Bizans ulaşım bağlantılarının genel görünüşü
Harita 5. Havari Paulus'un misyonerlik çalışmalarında izlediği yol haritası
Harita 6. 381-384 yıllarında Egeria'nın seyahat ettiği Roma eyaletleri
Harita 7. Doğu Roma İmparatorluğu 632-1050
Harita 8. 7. yüzyıl'da Anadolu'daki themalar
Harita 9. Sonraki dönemlerde Anadolu themaları ve bölgeleri
Harita 10. İkonion ve çevresinde Bizans Dönemi taş eserlerinin belirlendiği yerleşimler ve sayıları gösteren lokasyon haritası
Harita 11. İkonion merkezinde Bizans Dönemi taş eserlerinin belirlendiği yer ve sayıları gösteren lokasyon haritası

RESİMLER DİZİNİ

Resim 1. Amphilochios Kilisesi'nin güneybatıdan görünüşü
Resim 2. Amphilochios Kilisesi'nin güneydoğu köşesi
Resim 3. Amphilochios Kilisesi'nin güney duvarında bulunan pencere
Resim 4. Aziz Eustathios Kilisesi'nin güneydoğu cephesi
Resim 5. Aziz Eustathios Kilisesi, narteks-naos arasındaki kapı
Resim 6. Aziz Eustathios Kilisesi'nin altarı
Resim 7. Aziz Eustathios Kilisesi'nin narteks girişi
Resim 8. Aziz Eustathios Kilisesi'nin kuzey duvarı
Resim 9. Aziz Eustathios Kilisesi, güney cephe pencere
Resim 10. Aziz Eustathios Kilisesi'nin kubbesi
Resim 11. Aziz Eustathios Kilisesi, yivli çanak başlıklar
Resim 12. Aziz Eustathios Kilisesi, levha
Resim 13. Sille Aya Elena Kilisesi, güney cephe
Resim 14. Sille Aya Elena Kilisesi, doğu cephe

Resim 15. Konya Arkeoloji Müzesi
Resim 16. Konya Arkeoloji Müzesi
Resim 17. Koyunoğlu Müzesi
Resim 18. İnce Minareli Medrese'nin minare yıkılmadan önceki hali
Resim 19. Konya Kalesi, Pazar Kapısı gravürü
Resim 20. Konya Alaeddin Camisi genel görünüşü
Resim 21. Konya Alaeddin Camisi, kuzey cephe, doğu kanat
Resim 22. I. İzzeddin Keykavus Türbesi
Resim 23. II. Kılıç Arslan Türbesi
Resim 24. Sahip Ata Külliyesi'nin Portali
Resim 25. Zevle Sultan Mescidi genel görünüşü
Resim 26. Beşarebey Mescidi genel görünüşü
Resim 27. Tac'ül Vezir Türbesi genel görünüşü
Resim 28. Ali Gav Medresesi genel görünüşü
Resim 29. Tahir Paşa Camisi genel görünüşü
Resim 30. Şeker Furuş Mescidi genel görünüşü
Resim 31. Piri Mehmet Paşa Medresesi
Resim 32. Kapı Camii genel görünüşü
Resim 33. Evhadeddin Kirmani Türbesi
Resim 34. Şeyh Sücaeddin Türbesi
Resim 35. Karacihan Çeşmesi
Resim 36. İç Karaaslan Mescidi
Resim 37. Fakih Dede Türbesi genel görünüşü
Resim 38. Hoca Hasan Camisi genel görünüşü
Resim 39. Sırçalı Mescit genel görünüşü
Resim 40. Siyavuş Sultan Türbesi genel görünüşü
Resim 41. Nakipoğlu Çeşmesi
Resim 42. Şeref Şirin Çeşmesi
Resim 43. Şeyh Alaman Türbesi genel görünüşü
Resim 44. Sedir Sultan Türbesi genel görünüşü
Resim 45. Seyfettin Karasungur Türbesi genel görünüşü
Resim 46. Abdülmümin Mescidi

Resim 47. Hasbey Dar'ül Hüffazı genel görünüşü
Resim 48. Şazi Bey Camisi
Resim 49. Dokuzun Han
Resim 50. Zazadin Han, güney cephe
Resim 51. 1. SK 1 (Sütun kaidesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 52. 2. SK 2 (Sütun kaidesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 53. 3. SK 3 (Sütun kaidesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 54. 4. SK 4 (Sütun kaidesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 55. 5. SK 5 (Sütun kaidesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 56. 6. SK 6 (Sütun kaidesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 57. 7. SK 7 (Sütun kaidesi, İnce Minareli Medrese)
Resim 58. 8. SK 8 (Sütun kaidesi, İnce Minareli Medrese)
Resim 59. 9. SK 9 (Sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 60. 10. SK 10 (Sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 61. 11. SK 11 (Sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 62. 12. SK 12 (Sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 63. 13. SK 13 (Sütun kaidesi, Ali Gav Medresesi)
Resim 64. 14. SK 14 (Sütun kaidesi, Tahir Paşa Camisi)
Resim 65. 15. SK 15 (Sütun kaidesi, Tahir Paşa Camisi)
Resim 66. 16. SK 16 (Sütun kaidesi, Tahir Paşa Camisi)
Resim 67. 17. SK 17 (Sütun kaidesi, Tahir Paşa Camisi)
Resim 68. 18. SK 18 (Sütun kaidesi, Şeyh Alaman Türbesi)
Resim 69. 19. SK 19 (Sütun kaidesi, Şeyh Alaman Türbesi)
Resim 70. 20. SK 20 (Sütun kaidesi, Sahip Ata Camisi)
Resim 71. 21. SK 21 (Sütun kaidesi, Ali Gav Medresesi)
Resim 72. 22. SK 22 (Sütun kaidesi, Sahip Ata Cami)
Resim 73. 23. SK 23 (Sütun kaidesi, Fuar Alanı)
Resim 74. 24. SK 24 (Sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 75. 25. SK 25 (Sütun kaidesi, Dokuzun Han)
Resim 76. 26. SK 26 (Sütun kaidesi, Ali Gav Medresesi)
Resim 77. 27. SK 27 (Sütun kaidesi, İnce Minareli Medrese)
Resim 78. 28. SK 28 (Sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)

Resim 79. 29. SK 29 (Sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 80. 30. SK 30 (Sütun kaidesi, Sille Konak Restaurant)
Resim 81. 31. ÇSK 1 (Çift sütun kaidesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 82. 32. ÇSK 2 (Çift sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 83. 33. ÇSK 3 (Çift sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 84. 34. ÇSK 4 (Çift sütun kaidesi, Tahir Paşa Camisi)
Resim 85. 35. ÇSK 5 (Çift sütun kaidesi, İnce Minareli Medrese)
Resim 86. 36. ÇSK 6 (Çift sütun kaidesi, İnce Minareli Medrese)
Resim 87. 37. ÇSK 7 (Çift sütun kaidesi, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 88. 38. ÇSK 8 (Çift sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 89. 39. ÇSK 9 (Çift sütun kaidesi, Ali Gav Medresesi)
Resim 90. 40. ÇSK 10 (Çift sütun kaidesi, Ali Gav Medresesi)
Resim 91. 41. ÇSK 11 (Çift sütun kaidesi, Ali Gav Medresesi)
Resim 92. 42. ÇSK 12 (Çift sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 93. 43. PSK 1 (Postamentli sütun kaidesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 94, 95. 44. S1 (Sütun, Şeyh Sücaeddin Türbesi)
Resim 96. 45. S 2 (Sütun, Abdülmümin Mescidi)
Resim 97, 98. 46. S 3 (Sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 99, 100. 47. S 4 (Sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 101, 102. 48. S 5 (Sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 103, 104. 49. S 6 (Sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 105, 106. 50. S 7 (Sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 107, 108. 51. S 8 (Sütun, Kapı Camii)
Resim 109, 110. 52. ÇS 1 (Çift sütun, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 111. 53. ÇS 2 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 112. 54. ÇS 3 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 113. 55. ÇS 4 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 114. 56. ÇS 5 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 115. 57. ÇS 6 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 116. 58. ÇS 7 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 117. 59. ÇS 8 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 118. 60. ÇS 9 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)

Resim 119. 61. ÇS 10 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 120. 62. ÇS 11 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 121. 63. ÇS 12 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 122. 64. ÇS 13 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 123. 65. ÇS 14 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 124. 66. ÇS 15 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 125. 67. ÇS 16 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 126. 68. ÇS 17 (Çift sütun, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 127. 69. ÇS 18 (Çift sütun, Sahip Ata Camisi)
Resim 128-130. 70. ÇS 19 (Çift sütun, Beşarebey Mescidi)
Resim 131 71. ÇS 20 (Çift sütun, Nakipoğlu Çeşmesi)
Resim 132. 72. ÇS 21 (Çift sütun, Nakipoğlu Çeşmesi)
Resim 133. 73. ÇS 22 (Çift sütun, Kültür Parkı)
Resim 134. 74. ÇS 23 (Çift sütun, Ali Gav Medresesi)
Resim 135. 75. ÇS 24 (Çift sütun, Şeker Furuş Mescidi)
Resim 136. 76. ÇS 25 (Çift sütun, Şeker Furuş Mescidi)
Resim 137. 77. ÇS 26 (Çift sütun, Seyfettin Karasungur Türbesi)
Resim 138, 139. 78a-b. ÇS 27a-b (Çift sütun, İç Galaman Mezarlığı)
Resim 140. 79. ÇS 28 (Çift sütun, Zazadin Han)
Resim 141. 80. ÇS 29 (Çift sütun, Zazadin Han)
Resim 142. 81. P 1 (Paye, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 143. 82. P 2 (Paye, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 144. 83. P 3 (Paye, Fakih Dede Türbesi)
Resim 145. 84. P 4 (Paye, Fakih Dede Türbesi)
Resim 146. 85. P 5 (Paye, Kapı Camii)
Resim 147. 86. P 6 (Paye, Kapı Camii)
Resim 148. 87. P 7 (Paye, Şazi Bey Camisi)
Resim 149. 88. ÇPS 1 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 150. 89. ÇPS 2 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 151. 90. ÇPS 3 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 152. 91. ÇPS 4 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 153. 92. ÇPS 5 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)

Resim 154. 93. ÇPS 6 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 155. 94. ÇPS 7 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 156. 95. ÇPS 8 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 157. 96. ÇPS 9 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 158. 97. ÇPS 10 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 159. 98. ÇPS 11 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 160. 99. ÇPS 12 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 161. 100. ÇPS 13 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 162. 101. ÇPS 14 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 163. 102. ÇPS 15 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 164. 103. ÇPS 16 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 165. 104. ÇPS 17 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 166. 105. ÇPS 18 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 167. 106. ÇPS 19 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 168. 107. ÇPS 20 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 169. 108. ÇPS 21 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 170. 109. ÇPS 22 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 171. 110. ÇPS 23 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 172. 111. ÇPS 24 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 173. 112. ÇPS 25 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 174. 113. ÇPS 26 (Çift pencere sütunu, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 175. 114. ÇPS 27 (Çift pencere sütunu, Şeker Furuş Mescidi)
Resim 176. 115. ÇPS 28 (Çift pencere sütunu, Şeker Furuş Mescidi)
Resim 177. 116. ÇPS 29 (Çift pencere sütunu, Şeker Furuş Mescidi)
Resim 178. 117. ÇPS 30 (Çift pencere sütunu, Şeker Furuş Mescidi)
Resim 179. 118. ÇPS 31 (Çift pencere sütunu, Seyfettin Karasungur Türbesi)
Resim 180. 119. ÇPS 32 (Çift pencere sütunu, Seyfettin Karasungur Türbesi)
Resim 181. 120. ÇPS 33 (Çift pencere sütunu, Seyfettin Karasungur Türbesi)
Resim 182. 121. ÇPS 34 (Çift pencere sütunu, Seyfettin Karasungur Türbesi)
Resim 183. 122. ÇPS 35 (Çift pencere sütunu, Fuar Alanı)
Resim 184. 123. ÇPS 36 (Çift pencere sütunu, Piri Mehmet Paşa Medresesi)
Resim 185. 124. ÇPS 37 (Çift pencere sütunu, Sille Konak Restaurant)

Resim 186. 125. ÇPS 38 (Çift pencere sütunu, Sille Konak Restaurant)
Resim 187. 126. ÇPS 39 (Çift pencere sütunu, Sille Parkı)
Resim 188. 127. ÇPS 40 (Çift pencere sütunu, Sille Parkı)
Resim 189. 128. ÇPS 41 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 190. 129. ÇPS 42 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 191. 130. ÇPS 43 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 192. 131. ÇPS 44 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 193. 132. ÇPS 45 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 194. 133. ÇPS 46 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 195. 134. ÇPS 47 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 196. 135. ÇPS 48 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 197. 136. ÇPS 49 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 198. 137. ÇPS 50 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 199. 138. ÇPS 51 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 200. 139. ÇPS 52 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 201. 140. ÇPS 53 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 202. 141. ÇPS 54 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 203. 142. ÇPS 55 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 204. 143. ÇPS 56 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 205. 144. ÇPS 57 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 206. 145. ÇPS 58 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 207. 146. ÇPS 59 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 208. 147. ÇPS 60 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 209. 148. ÇPS 61 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 210. 149. ÇPS 62 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 211. 150. ÇPS 63 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 212. 151. ÇPS 64 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 213. 152. ÇPS 65 (Çift pencere sütunu, Zazadin Han)
Resim 214. 153. KorB 1 (Korinth sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 215. 154. KorB 2 (Korinth sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 216. 155. KorB 3 (Korinth sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 217. 156. KorB 4 (Korinth sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)

Resim 218. 157. KorB 5 (Korinth sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 219. 158. KorB 6 (Korinth sütun başlığı, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 220. 159. KorB 7 (Korinth sütun başlığı, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 221. 160. KorB 8 (Korinth sütun başlığı, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 222. 161. KorB 9 (Korinth sütun başlığı, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 223. 162. KorB 10 (Korinth sütun başlığı, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 224. 163. KorB 11 (Korinth sütun başlığı, Hoca Hasan Camisi)
Resim 225. 164. KorB 12 (Korinth sütun başlığı, Bosna-Hersek Fahri Konsolosluğu)
Resim 226. 165. KorB 13 (Korinth sütun başlığı, Tahir Paşa Camisi)
Resim 227. 166. KomB 1 (Kompozit sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 228-231. 167. KPB 1 (Kesik piramit sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 232, 233. 168. KPB 2 (Kesik piramit sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 234. 169. ÇanB 1 (Çanak sütun başlığı, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 235. 170. ÇanB 2 (Çanak sütun başlığı, Piri Mehmet Paşa Medresesi)
Resim 236. 171. ÇanB 3 (Çanak sütun başlığı, Tahir Paşa Camisi)
Resim 237. 172. ÇanB 4 (Çanak sütun başlığı, Sille Konak Restaurant)
Resim 238. 173. ÇanB 5 (Çanak sütun başlığı, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 239. 174. ÇanB 6 (Çanak sütun başlığı, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 240. 175. ÇanB 7 (Çanak sütun başlığı, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 241. 176. ÇanB 8 (Çanak sütun başlığı, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 242. 177. ÇanB 9 (Çanak sütun başlığı, Sille)
Resim 243, 244. 178. ÇanB 10 (Çanak sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 245. 179. ÇanB 11 (Çanak sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 246. 180. ÇanB 12 (Çanak sütun başlığı, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 247. 181. ÇanB 13 (Çanak sütun başlığı, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 248. 182. ÇanB 14 (Çanak sütun başlığı, Sille Konak Restaurant)
Resim 249. 183. SB 1 (Sepet sütun başlığı, Piri Mehmet Paşa Medresesi)
Resim 250. 184. ÇifB 1 (Çift sütun başlığı, Piri Mehmet Paşa Medresesi)
Resim 251. 185. ÇifB 2 (Çift sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 252. 186. ÇifB 3 (Çift sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 253. 187. ÇifB 4 (Çift sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)

Resim 254. 188. ÇifB 5 (Çift sütun başlığı, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 255. 189. ÇifB 6 (Çift sütun başlığı, İç Galaman Mezarlığı)
Resim 256. 190. ÇifB 7 (Çift sütun başlığı, Sille Konak Restaurant)
Resim 257. 191. ÇifB 8 (Çift sütun başlığı, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 258. 192. ÇifB 9 (Çift sütun başlığı, Kapı Camii)
Resim 259. 193. İBB 1 (İki bölümlü sütun başlığı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 260. 194. PB 1 (Paye başlığı, Beşarebey Mescidi)
Resim 261. 195. PB 2 (Paye başlığı, Sedir Sultan Türbesi)
Resim 262. 196. PB 3 (Paye başlığı, Zazadin Han)
Resim 263. 197. KÇ 1 (Kapı çerçevesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 264, 265. 198. KÇ 2 (Kapı çerçevesi, Zevle Sultan Mescidi)
Resim 266. 199. KÇ 3 (Kapı çerçevesi, Beşarebey Mescidi)
Resim 267. 200. KÇ 4 (Kapı çerçevesi, İç Karaaslan Mescidi)
Resim 268. 201. KÇ 5 (Kapı çerçevesi, Sırçalı Mescit)
Resim 269. 202. KÇ 6 (Kapı çerçevesi, Siyavuş Sultan Türbesi)
Resim 270. 203. Len 1 (Lento, İç Karaaslan Mescidi)
Resim 271. 204. Len 2 (Lento, Fakih Dede Türbesi)
Resim 272. 205. Len 3 (Lento, Fakih Dede Türbesi)
Resim 273. 206. Len 4 (Lento, Fakih Dede Türbesi)
Resim 274. 207. Len 5 (Lento, Evhadeddin Kirmani Türbesi)
Resim 275. 208. Len 6 (Lento, Zazadin Han)
Resim 276. 209. Len 7 (Lento, Zazadin Han)
Resim 277. 210. Len 8 (Lento, Zazadin Han)
Resim 278. 211. Len 9 (Lento, Zazadin Han)
Resim 279. 212. Len 10 (Lento, Zazadin Han)
Resim 280. 213. Len 11 (Lento, Zazadin Han)
Resim 281. 214. Len 12 (Lento, Zazadin Han)
Resim 282. 215. Len 13 (Lento, Zazadin Han)
Resim 283. 216. Len 14 (Lento, Zazadin Han)
Resim 284. 217. Len 15 (Lento, Zazadin Han)
Resim 285. 218. Len 16 (Lento, Zazadin Han)
Resim 286. 219. Len 17 (Lento, Zazadin Han)

Resim 287. 220. Len 18 (Lento, Zazadin Han)

Resim 288-290. 221a-b. Len 19a-b (Lento, Zazadin Han)

Resim 291. 222. Len 20 (Lento, Zazadin Han)

Resim 292. 223. Len 21 (Lento, Zazadin Han)

Resim 293. 224. Len 22 (Lento, Zazadin Han)

Resim 294. 225. Len 23 (Lento, Zazadin Han)

Resim 295. 226. Len 24 (Lento, Zazadin Han)

Resim 296. 227. Len 25 (Lento, Zazadin Han)

Resim 297. 228. Len 26 (Lento, Zazadin Han)

Resim 298. 229. Len 27 (Lento, Zazadin Han)

Resim 299. 230. Len 28 (Lento, Zazadin Han)

Resim 300. 231. Len 29 (Lento, Zazadin Han)

Resim 301. 232. Len 30 (Lento, Zazadin Han)

Resim 302. 233. Len 31 (Lento, Zazadin Han)

Resim 303. 234. Len 32 (Lento, Zazadin Han)

Resim 304. 235. Len 33 (Lento, Zazadin Han)

Resim 305. 236. Len 34 (Lento, Zazadin Han)

Resim 306. 237. Len 35 (Lento, Zazadin Han)

Resim 307. 238. Len 36 (Lento, Zazadin Han)

Resim 308. 239. Len 37 (Lento, Zazadin Han)

Resim 309. 240. Söv 1 (Söve, Konya Alaeddin Camisi)

Resim 310. 241. Söv 2 (Söve, I. İzzeddin Keykavus Türbesi)

Resim 311. 242-243. Söv 34 (Söve, Tacül Vezir Türbesi)

Resim 312. 242. Söv 3 (Söve, Tacül Vezir Türbesi)

Resim 313. 244-245 Söv 5-6 (Söve, Zazadin Han)

Resim 314. 245. Söv 6 (Söve, Zazadin Han)

Resim 315. 246. Sil 1 (Silme, I. İzzeddin Keykavus Türbesi)

Resim 316. 247. Sil 2 (Silme, I. İzzeddin Keykavus Türbesi)

Resim 317. 248. Sil 3 (Silme, I. İzzeddin Keykavus Türbesi)

Resim 318. 249. Sil 4 (Silme, Konya Alaeddin Camisi)

Resim 319. 250. Sil 5 (Silme, Hoca Hasan Camisi)

Resim 320, 321. 251a-b. Sil 6a-b (Silme, Nakipoğlu Çeşmesi)

Resim 322. 252. Sil 7 (Silme, Zazadin Han)
Resim 323. 253. PŞ 1 (Pencere şebekesi, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 324. 254. ET 1 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 325. 255. ET 2 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 326. 256. ET 3 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 327. 257. ET 4 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 328. 258. ET 5 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 329. 259. ET 6 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 330. 260. ET 7 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 331. 261. ET 8 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 332. 262. ET 9 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 333. 263. ET 10 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 334. 264. ET 11 (Eşik taşı, Zazadin Han)
Resim 335. 265. PTSK 1 (Postamentli templon sütun kaidesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 336. 266. TS 1 (Templon sütunu, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 337. 267. TS 2 (Templon sütunu, Şeyh Alaman Türbesi)
Resim 338, 339. 268. TP 1 (Templon payesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 340, 341. 269. TP 2 (Templon payesi, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 342. 270. TP 3 (Templon payesi, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 343, 344. 271. TP 4 (Templon payesi, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 345. 272. TP 5 (Templon payesi, Fakih Dede Türbesi)
Resim 346. 273. TP 6 (Templon payesi, Sille Aya Elena Kilisesi)
Resim 347. 274. TP 7 (Templon payesi, Sille Aya Elena Kilisesi)
Resim 348. 275. TP 8 (Templon payesi, Sille Aya Elena Kilisesi)
Resim 349. 276. TP 9 (Templon payesi, Sille Aya Elena Kilisesi)
Resim 350. 277. TP 10 (Templon payesi, Sille Aya Elena Kilisesi)
Resim 351. 278. TP 11 (Templon payesi, Sille Aya Elena Kilisesi)
Resim 352. 279. TP 12 (Templon payesi, Sille Aya Elena Kilisesi)
Resim 353, 354. 280. STP 1 (Sekizgen templon payesi, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 355. 281. STP 2 (Sekizgen templon payesi, Şeyh Alaman Türbesi)
Resim 356. 282. STP 3 (Sekizgen templon payesi, Zazadin Han)

Resim 357, 358. 283. STPB-mon 1 (Sekizgen templon paye ve başlığı-monolit, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 359, 360. 284. STPB-mon 2 (Sekizgen templon paye ve başlığı-monolit, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 361, 362. 285. STPB-mon 3 (Sekizgen templon paye ve başlığı-monolit, Sahip Ata Vakıf Müzesi)
Resim 363. 286. TSB 1 (Templon sütun başlığı, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 364, 365. 287. TSB 2 (Templon sütun başlığı, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 366. 288. TSB 3 (Templon sütun başlığı, Tahir Paşa Camisi)
Resim 367. 289. STPB 1 (Sekizgen templon sütun başlığı, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 368, 369. 290. TA 1 (Templon arşitravı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 370, 371. 291. TA 2 (Templon arşitravı, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 372-374. 292a-b. TA 3a-b (Templon arşitravı, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 375, 376. 293a-b-c. TA 4a-b-c (Templon arşitravı, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 377, 378. 294. TA 5 (Templon arşitravı, I. İzzeddin Keykavus Türbesi)
Resim 379, 380. 295. TA 6 (Templon arşitravı, Tacül Vezir Türbesi)
Resim 381. 296. TA 7 (Templon arşitravı, Kapı Camii)
Resim 382. 297. TA 8 (Templon arşitravı, Zazadin Han)
Resim 383, 384. 298. AltK 1 (Altar kaidesi, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 385. 299. AltKL 1 (Altar kaide levhası, Zazadin Han)
Resim 386. 300. AltKL 2 (Altar kaide levhası, Zazadin Han)
Resim 387. 301. AltKL 3 (Altar kaide levhası, Zazadin Han)
Resim 388. 302. AltÜL 1 (Altar üst levhası, Zazadin Han)
Resim 389. 303. AltÜL 2 (Altar üst levhası, Zazadin Han)
Resim 390. 304. AltÜL 3 (Altar üst levhası, Zazadin Han)
Resim 391. 305. AltÜL 4 (Altar üst levhası, Zazadin Han)
Resim 392. 306. AmbMYL 1 (Ambon merdiven yan levhası, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 393. 307. Kem 1 (Kemer, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 394, 395. 308. Kem 2 (Kemer, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 396-398. 309. Kat 1 (Kathedra, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 399. 310. Lev 1 (Levha, Konya Arkeoloji Müzesi)

Resim 400, 401. 311. Lev 2 (Levha, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 402. 312. Lev 3 (Levha, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 403. 313. Lev 4 (Levha, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 404. 314. Lev 5 (Levha, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 405. 315. Lev 6 (Levha, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 406, 407. 316. Lev 7 (Levha, İnce Minareli Medrese)
Resim 408. 317. Lev 8 (Levha, Konya Kalesi)
Resim 409. 318. Lev 9 (Levha, II. Kılıç Arslan Türbesi)
Resim 410. 319. Lev 10 (Levha, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 411. 320. Lev 11 (Levha, Kapı Camii)
Resim 412. 321. Lev 12 (Levha, Şeyh Alaman Türbesi)
Resim 413. 322. Lev 13 (Levha, Karacihan Çeşmesi)
Resim 414. 323. Lev 14 (Levha, Karacihan Çeşmesi)
Resim 415. 324. Lev 15 (Levha, Şeref Şirin Çeşmesi)
Resim 416. 325. Lev 16 (Levha, Zazadin Han)
Resim 417. 326. Lev 17 (Levha, Zazadin Han)
Resim 418. 327. Lev 18 (Levha, Zazadin Han)
Resim 419. 328. Lev 19 (Levha, Zazadin Han)
Resim 420. 329. Lev 20 (Levha, Zazadin Han)
Resim 421. 330. Lev 21 (Levha, Zazadin Han)
Resim 422. 331. Lev 22 (Levha, Zazadin Han)
Resim 423. 332. Lev 23 (Levha, Zazadin Han)
Resim 424. 333. Lev 24 (Levha, Zazadin Han)
Resim 425. 334. Lev 25 (Levha, Zazadin Han)
Resim 426. 335. Lev 26 (Levha, Zazadin Han)
Resim 427. 336. Lev 27 (Levha, Zazadin Han)
Resim 428. 337. Lev 28 (Levha, Zazadin Han)
Resim 429. 338. Lev 29 (Levha, Zazadin Han)
Resim 430. 339. Lev 30 (Levha, Zazadin Han)
Resim 431. 340. Lev 31 (Levha, Zazadin Han)
Resim 432. 341. Lev 32 (Levha, Zazadin Han)
Resim 433. 342. Lev 33 (Levha, Zazadin Han)

Resim 434. 343. Lev 34 (Levha, Zazadin Han)
Resim 435. 344. Lev 35 (Levha, Zazadin Han)
Resim 436. 345. Lev 36 (Levha, Zazadin Han)
Resim 437. 346. Lev 37 (Levha, Zazadin Han)
Resim 438. 347. Lev 38 (Levha, Zazadin Han)
Resim 439. 348. Lev 39 (Levha, Zazadin Han)
Resim 440. 349. Lev 40 (Levha, Zazadin Han)
Resim 441. 350. Lev 41 (Levha, Zazadin Han)
Resim 442. 351. Lev 42 (Levha, Zazadin Han)
Resim 443. 352. Lev 43 (Levha, Zazadin Han)
Resim 444. 353. Lev 44 (Levha, Zazadin Han)
Resim 445. 354. Lev 45 (Levha, Zazadin Han)
Resim 446. 355. Lev 46 (Levha, Zazadin Han)
Resim 447. 356. Lev 47 (Levha, Zazadin Han)
Resim 448. 357. Lev 48 (Levha, Zazadin Han)
Resim 449. 358. Lev 49 (Levha, Zazadin Han)
Resim 450. 359. Lev 50 (Levha, Zazadin Han)
Resim 451. 360. Lev 51 (Levha, Zazadin Han)
Resim 452. 361. Lev 52 (Levha, Zazadin Han)
Resim 453. 362. Lev 53 (Levha, Zazadin Han)
Resim 454. 363. Lev 54 (Levha, Zazadin Han)
Resim 455. 364. Lev 55 (Levha, Zazadin Han)
Resim 456. 365. Lev 56 (Levha, Zazadin Han)
Resim 457. 366. Lev 57 (Levha, Zazadin Han)
Resim 458. 367. Lev 58 (Levha, Zazadin Han)
Resim 459. 368. Lev 59 (Levha, Zazadin Han)
Resim 460. 369. Lev 60 (Levha, Zazadin Han)
Resim 461. 370. Lah 1 (Lahit, I. İzzeddin Keykavus Türbesi)
Resim 462. 371. Lah 2 (Lahit, I. İzzeddin Keykavus Türbesi)
Resim 463, 464. 372. Lah 3 (Lahit, Sahip Ata Cami)
Resim 465. 373. Lah 4 (Lahit, İç Karaaslan Mescidi)
Resim 466. 374. Lah 5 (Lahit, Dokuzun Han)

Resim 467. 375. Lah 6 (Lahit, Zazadin Han)
Resim 468. 376. Lah 7 (Lahit, Zazadin Han)
Resim 469. 377. Lah 8 (Lahit, Zazadin Han)
Resim 470. 378. Lah 9 (Lahit, Şeyh Alaman Türbesi)
Resim 471-473. 379. KB 1 (Kuyu bileziği, Fuar Alanı)
Resim 474. 380. ÖK 1 (Ölçü kabı, Zazadin Han)
Resim 475. 381. BKY 1 (Baskı kolu yuvası, Zazadin Han)
Resim 476. 382. BKY 2 (Baskı kolu yuvası, Zazadin Han)
Resim 477. 383. BKY 3 (Baskı kolu yuvası, Zazadin Han)
Resim 478. 384. İB 1 (İşlevi belirlenemeyen, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 479. 385. İB 2 (İşlevi belirlenemeyen, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 480, 481. 386a-b. İB 3a-b (İşlevi belirlenemeyen, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 482. 387. İB 4 (İşlevi belirlenemeyen, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 483. 388. İB 5 (İşlevi belirlenemeyen, Konya Arkeoloji Müzesi)
Resim 484. 389. İB 6 (İşlevi belirlenemeyen, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 485. 390. İB 7 (İşlevi belirlenemeyen, Koyunoğlu Müzesi)
Resim 486. 391. İB 8 (İşlevi belirlenemeyen, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 487. 392. İB 9 (İşlevi belirlenemeyen, Kapı Camii)
Resim 488. 393. İB 10 (İşlevi belirlenemeyen, Kapı Camii)
Resim 489. 394. İB 11 (İşlevi belirlenemeyen, Fakih Dede Türbesi)
Resim 490, 491. 395. İB 12 (İşlevi belirlenemeyen, Evhadeddin Kirmani Türbesi)
Resim 492. 396. İB 13 (İşlevi belirlenemeyen, Hoca Hasan Camisi)
Resim 493. 397. İB 14 (İşlevi belirlenemeyen, Hasbey Dar'ül Hüffazı)
Resim 494. 398. İB 15 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 495. 399. İB 16 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 496. 400. İB 17 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 497. 401. İB 18 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 498. 402. İB 19 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 499. 403. İB 20 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 500. 404. İB 21 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 501. 405. İB 22 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 502. 406. İB 23 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)

Resim 503. 407. İB 24 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 504. 408. İB 25 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 505. 409. İB 26 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 506. 410. İB 27 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 507. 411. İB 28 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 508. 412. İB 29 (İşlevi belirlenemeyen, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 509. 413. İB 30 (İşlevi belirlenemeyen, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 510. 414. İB 31 (İşlevi belirlenemeyen, Konya Alaeddin Camisi)
Resim 511. 415. İB 32 (İşlevi belirlenemeyen, Beşarebey Mescidi)
Resim 512. 416. İB 33 (İşlevi belirlenemeyen, Beşarebey Mescidi)
Resim 513. 417. İB 34 (İşlevi belirlenemeyen, Kapı Camii)
Resim 514. 418. İB 35 (İşlevi belirlenemeyen, Hoca Hasan Camisi)
Resim 515. 419. İB 36 (İşlevi belirlenemeyen, Hoca Hasan Camisi)
Resim 516. 420. İB 37 (İşlevi belirlenemeyen, Hoca Hasan Camisi)
Resim 517. 421. İB 38 (İşlevi belirlenemeyen, Hoca Hasan Camisi)
Resim 518. 422. İB 39 (İşlevi belirlenemeyen, Hoca Hasan Camisi)
Resim 519. 423. İB 40 (İşlevi belirlenemeyen, Hoca Hasan Camisi)
Resim 520. 424. İB 41 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 521. 425. İB 42 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 522. 426. İB 43 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 523. 427. İB 44 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 524. 428. İB 45 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 525. 429. İB 46 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 526. 430. İB 47 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 527. 431. İB 48 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 528. 432. İB 49 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 529. 433. İB 50 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 530. 434. İB 51 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 531. 435. İB 52 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 532. 436. İB 53 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 533. 437. İB 54 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 534. 438. İB 55 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)

Resim 535. 439. İB 56 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 536. 440. İB 57 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 537. 441. İB 58 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 538. 442. İB 59 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 539. 443. İB 60 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 540. 444. İB 61 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 541. 445. İB 62 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 542. 446. İB 63 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 543. 447. İB 64 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 544. 448. İB 65 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 545. 449. İB 66 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 546. 450. İB 67 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 547. 451. İB 68 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 548. 452. İB 69 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 549. 453. İB 70 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 550. 454. İB 71 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 551. 455. İB 72 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 552. 456. İB 73 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 553. 457. İB 74 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 554. 458. İB 75 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 555. 459. İB 76 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 556. 460. İB 77 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 557. 461. İB 78 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 558. 462. İB 79 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)
Resim 559. 463. İB 80 (İşlevi belirlenemeyen, Zazadin Han)

ÇİZİMLER DİZİNİ

Çizim 1. Amphilochios Kilisesi’nin planı
Çizim 2. Aziz Eustathios Kilisesi’nin planı
Çizim 3. Sille Aya Elena Kilisesi planı
Çizim 4. Konya Alaeddin Yapı Topluluğu’nun planı

Çizim 5. Sahip Ata Külliyesi'nin planı
Çizim 6. Sahip Ata Vakıf Müzesi olarak kullanılan hanikah yapısının planı
Çizim 7. Zevle Sultan Mescidi planı
Çizim 8. Beşarebey Mescidi planı
Çizim 9. Tac'ül Vezir Türbesi planı
Çizim 10. Ali Gav Medresesi planı
Çizim 11. Tahir Paşa Camisi planı
Çizim 12. Şeker Furuş Mescidi planı
Çizim 13. Kapı Camii planı
Çizim 14. Şeyh Sücaeddin Türbesi planı
Çizim 15. İç Karaaslan Mescidi planı
Çizim 16. Fakih Dede Türbesi plan ve kesitleri
Çizim 17. Hoca Hasan Camisi planı
Çizim 18. Sırçalı Mescit planı
Çizim 19. Şeyh Alaman Türbesi kesit ve planı
Çizim 20. Abdülmümin Mescidi planı
Çizim 21. Hasbey Dar'ül Hüffazı kesidi
Çizim 22. Zazadin Han planı
Çizim 23. 1. SK 1 (Sütun kaidesi)
Çizim 24. 2. SK 2 (Sütun kaidesi)
Çizim 25. 3. SK 3 (Sütun kaidesi)
Çizim 26. 4. SK 4 (Sütun kaidesi)
Çizim 27. 5. SK 5 (Sütun kaidesi)
Çizim 28. 6. SK 6 (Sütun kaidesi)
Çizim 29. 7. SK 7 (Sütun kaidesi)
Çizim 30. 8. SK 8 (Sütun kaidesi)
Çizim 31. 9. SK 9 (Sütun kaidesi)
Çizim 32. 10. SK 10 (Sütun kaidesi)
Çizim 33. 11. SK 11 (Sütun kaidesi)
Çizim 34. 12. SK 12 (Sütun kaidesi)
Çizim 35. 13. SK 13 (Sütun kaidesi)
Çizim 36. 14. SK 14 (Sütun kaidesi)

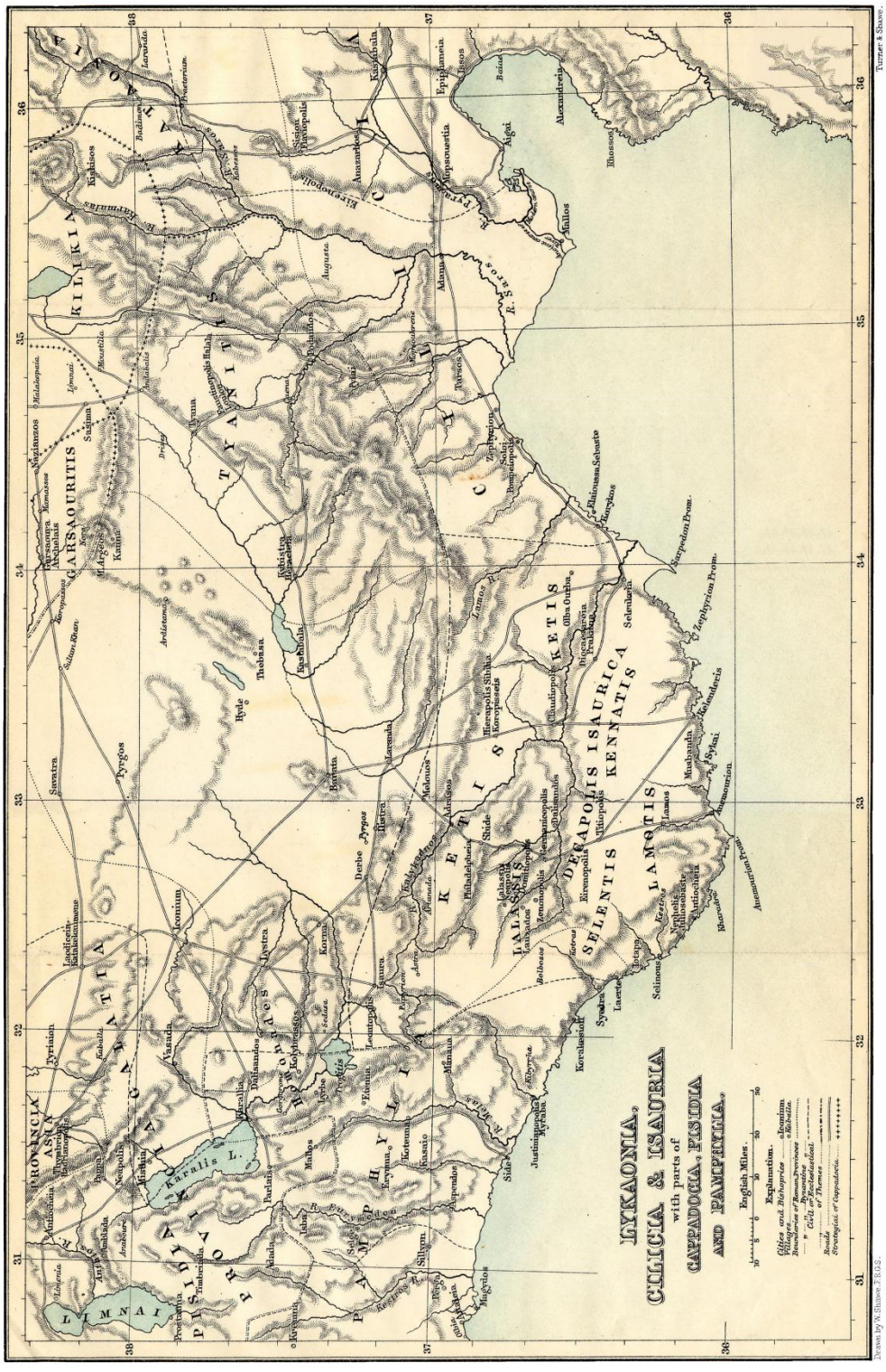
Çizim 37. 15. SK 15 (Sütun kaidesi)
Çizim 38. 16. SK 16 (Sütun kaidesi)
Çizim 39. 17. SK 17 (Sütun kaidesi)
Çizim 40. 18. SK 18 (Sütun kaidesi)
Çizim 41. 19. SK 19 (Sütun kaidesi)
Çizim 42. 20. SK 20 (Sütun kaidesi)
Çizim 43. 21. SK 21 (Sütun kaidesi)
Çizim 44. 22. SK 22 (Sütun kaidesi)
Çizim 45. 23. SK 23 (Sütun kaidesi)
Çizim 46. 24. SK 24 (Sütun kaidesi)
Çizim 47. 25. SK 25 (Sütun kaidesi)
Çizim 48. 26. SK 26 (Sütun kaidesi)
Çizim 49. 27. SK 27 (Sütun kaidesi)
Çizim 50. 28. SK 28 (Sütun kaidesi)
Çizim 51. 29. SK 29 (Sütun kaidesi)
Çizim 52. 30. SK 30 (Sütun kaidesi)
Çizim 53. 31. ÇSK 1 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 54. 32. ÇSK 2 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 55. 33. ÇSK 3 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 56. 34. ÇSK 4 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 57. 35. ÇSK 5 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 58. 36. ÇSK 6 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 59. 37. ÇSK 7 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 60. 38. ÇSK 8 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 61. 39. ÇSK 9 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 62. 40. ÇSK 10 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 63. 41. ÇSK 11 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 64. 42. ÇSK 12 (Çift sütun kaidesi)
Çizim 65. 43. PSK 1 (Postamentli sütun kaidesi)
Çizim 66. 197. KÇ 1. Lento kesiti (Kapı çerçevesi)
Çizim 67. 198. KÇ 2. Lento, sol ve sağ söve kesiti (Kapı çerçevesi)
Çizim 68. 199. KÇ 3. Lento, sol ve sağ söve kesiti (Kapı çerçevesi)

Çizim 69. 200. KÇ 4. Lento, sol ve sağ söve kesiti (Kapı çerçevesi)
Çizim 70. 201. KÇ 5. Lento kesiti (Kapı çerçevesi)
Çizim 71. 202. KÇ 6. Lento kesiti (Kapı çerçevesi)
Çizim 72. 203. Len 1. Lento kesiti (Lento)
Çizim 73. 207. Len 5. Lento kesiti (Lento)
Çizim 74. 215. Len 13. Lento kesiti (Lento)
Çizim 75. 221a-b. Len 19a-b. Lento kesiti (Lento)
Çizim 76. 242-243. Söv 3-4. Sol ve sağ söve kesiti (Söve)
Çizim 77. 249. Sil 4. Silme kesiti (Silme)
Çizim 78. 250. Sil 5. Silme kesiti (Silme)
Çizim 79. 251a-b. Sil 6a-b. Silme kesiti (Silme)
Çizim 80. 265. PTSK 1 (Postamentli templon sütun kaidesi)
Çizim 81. 268. TP 1 (Templon payesi)
Çizim 82. 269. TP 2 (Templon payesi)
Çizim 83. 270. TP 3 (Templon payesi)
Çizim 84. 280. STP 1 (Sekizgen templon payesi)
Çizim 85. 290. TA 1 (Templon arşitravı)
Çizim 86. 291. TA 2 (Templon arşitravı)
Çizim 87. 292a-b. TA 3a-b (Templon arşitravı)
Çizim 88. 295. TA 6 (Templon arşitravı)
Çizim 89. 384. İB 1 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 90. 385. İB 2 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 91. 386a-b. İB 3a-b (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 92. 387. İB 4 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 93. 388. İB 5 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 94. 389. İB 6 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 95. 415. İB 32 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 96. 416. İB 33 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 97. 418. İB 35 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 98. 419. İB 36 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 99. 420. İB 37 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 100. 422. İB 39 (İşlevi belirlenemeyen)

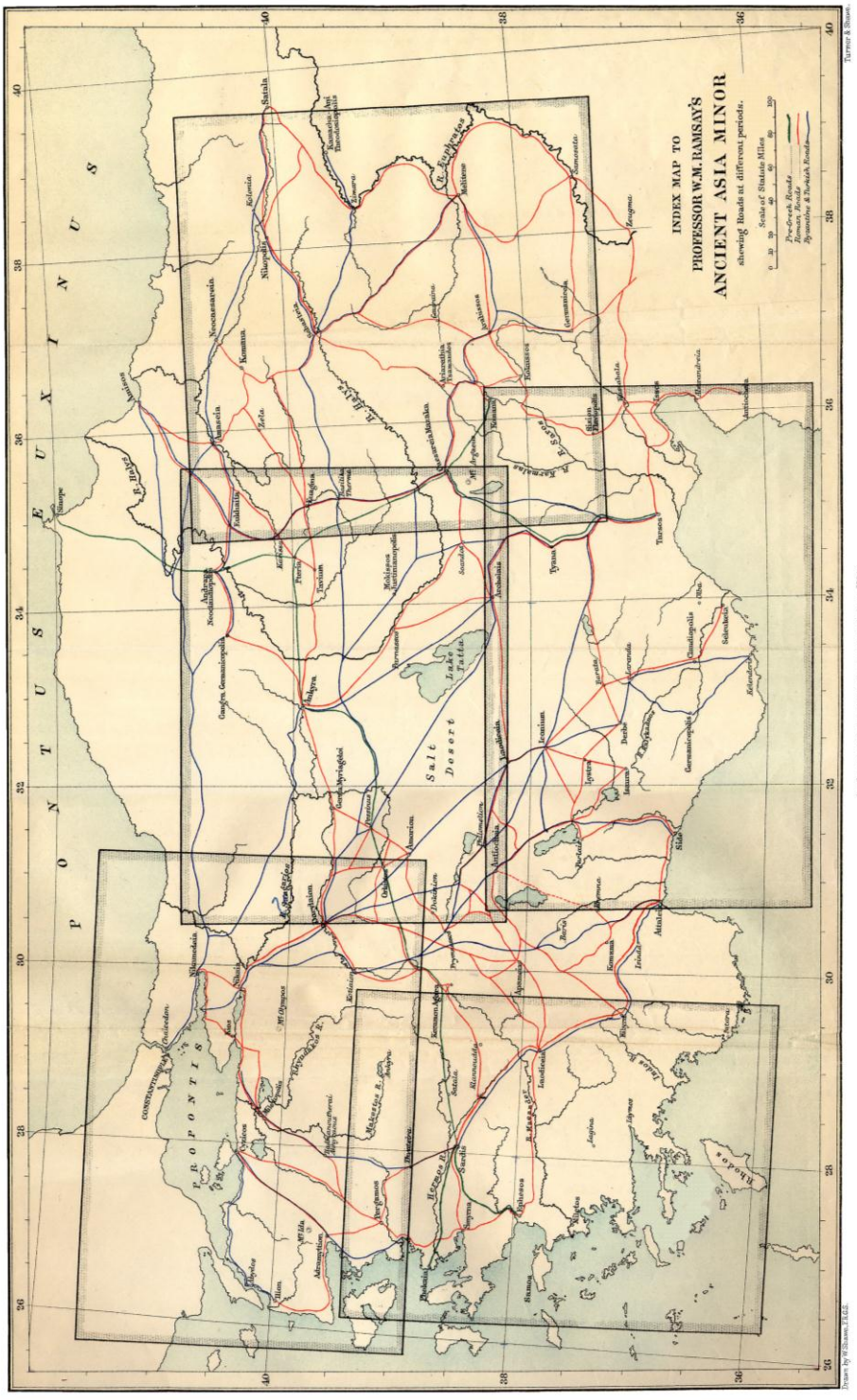
Çizim 101. 423. İB 40 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 102. 424. İB 41 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 103. 437. İB 54 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 104. 440. İB 57 (İşlevi belirlenemeyen)
Çizim 105. 441. İB 58 (İşlevi belirlenemeyen)

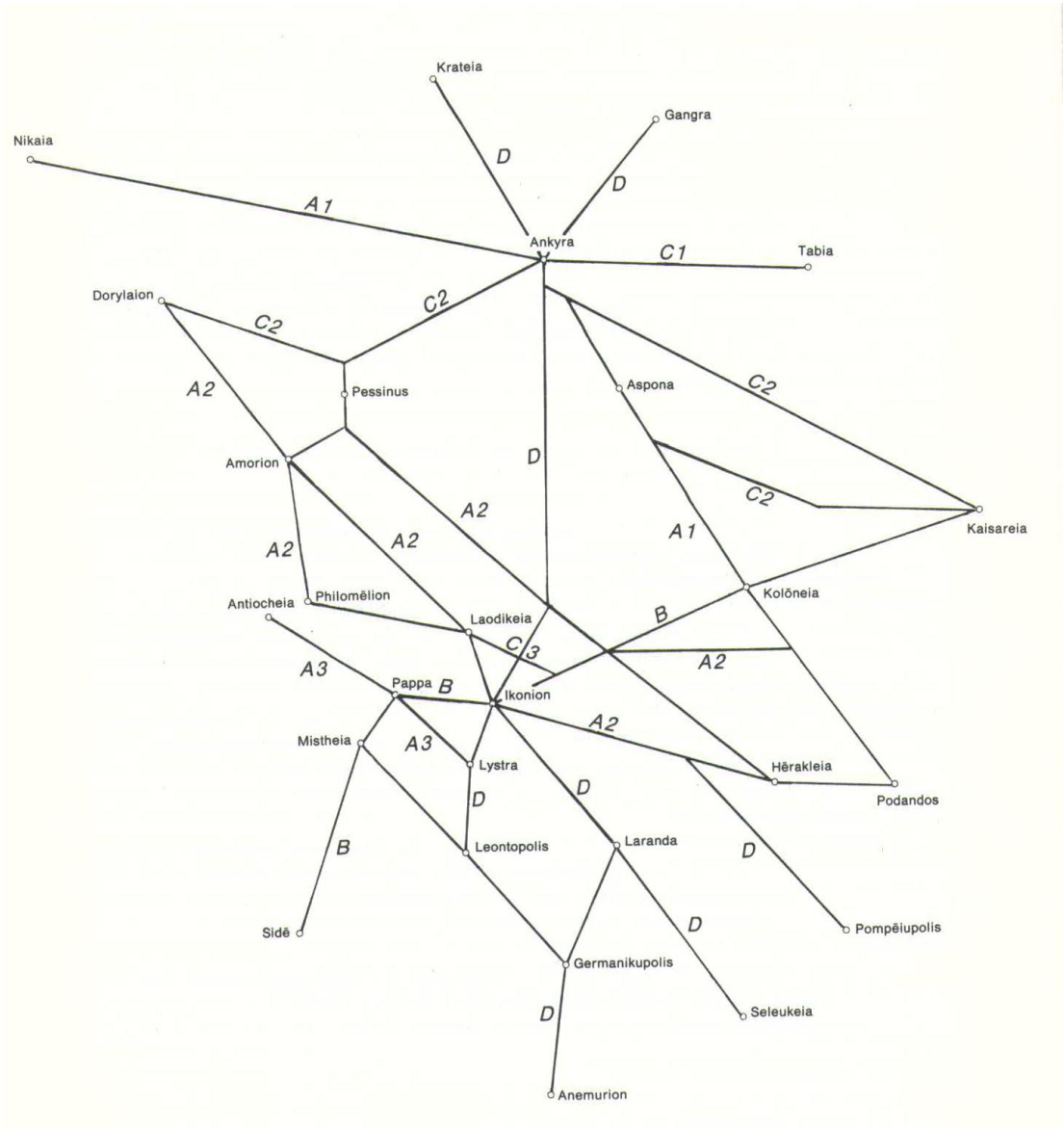
Harita 1. Lykaonia Bölgesi haritası (Belke, 1995, s. 817-818, resim 1)

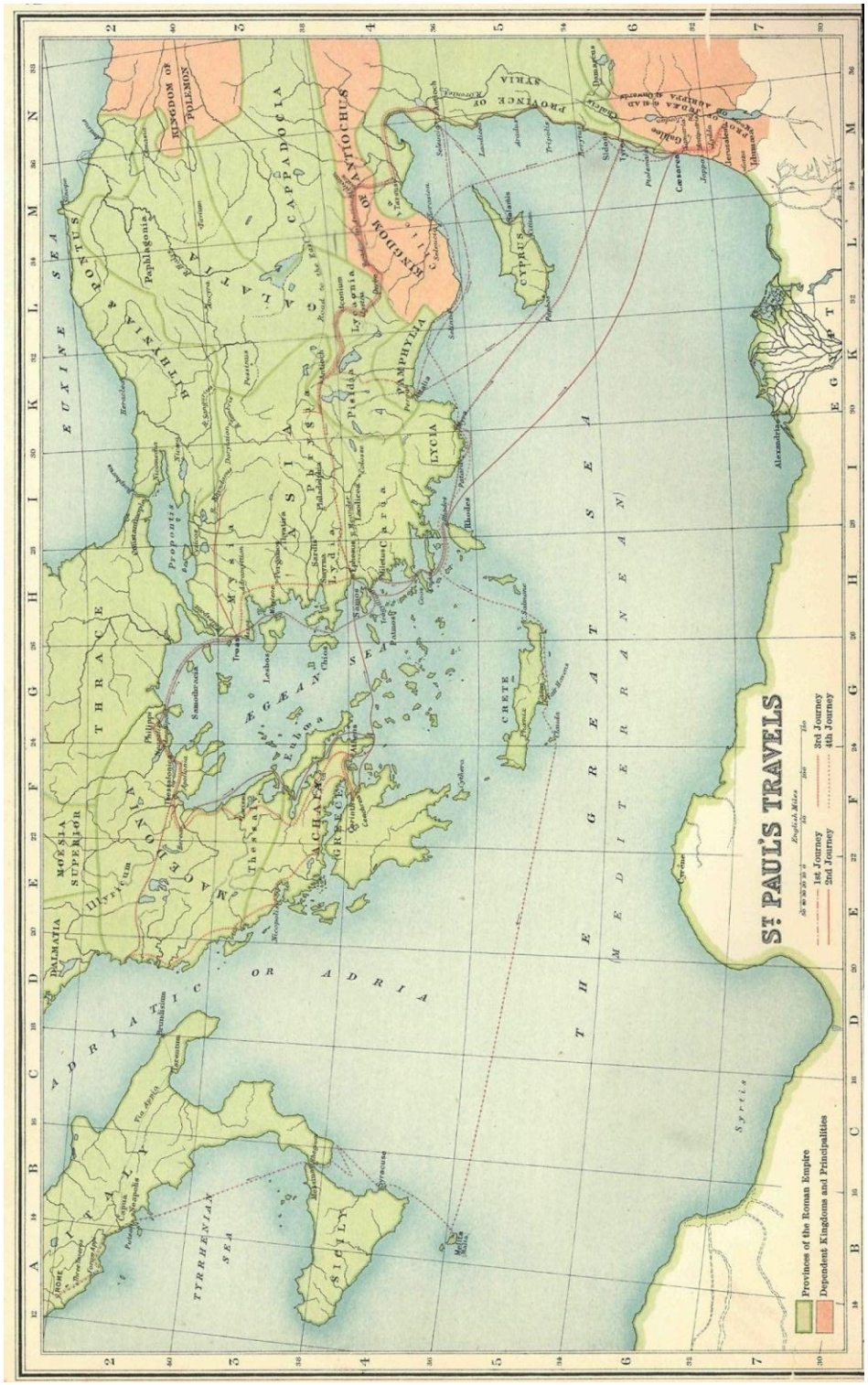
Harita 2. Lykaonia Bölgesi haritası (Ramsay, 1890, harita 4)

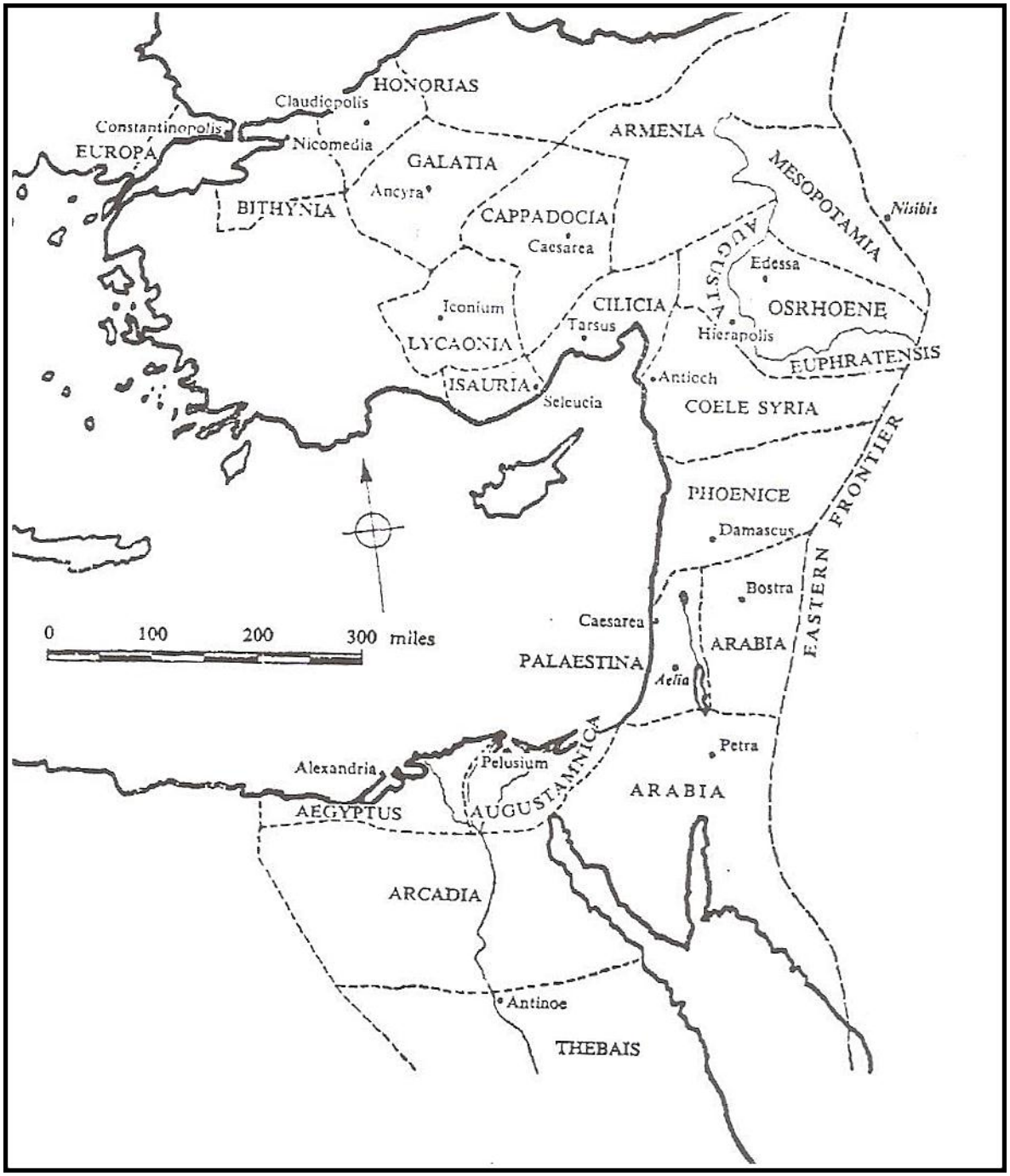
Harita 3. Bizans Dönemi İkonion'unun yakın çevresi ve başlıca karayolları (Ramsay, 1890, harita 1)

Harita 4. Bizans ulaşım bağlantılarının genel görünüşü (Restle ve Belke, 1984, s. 94)

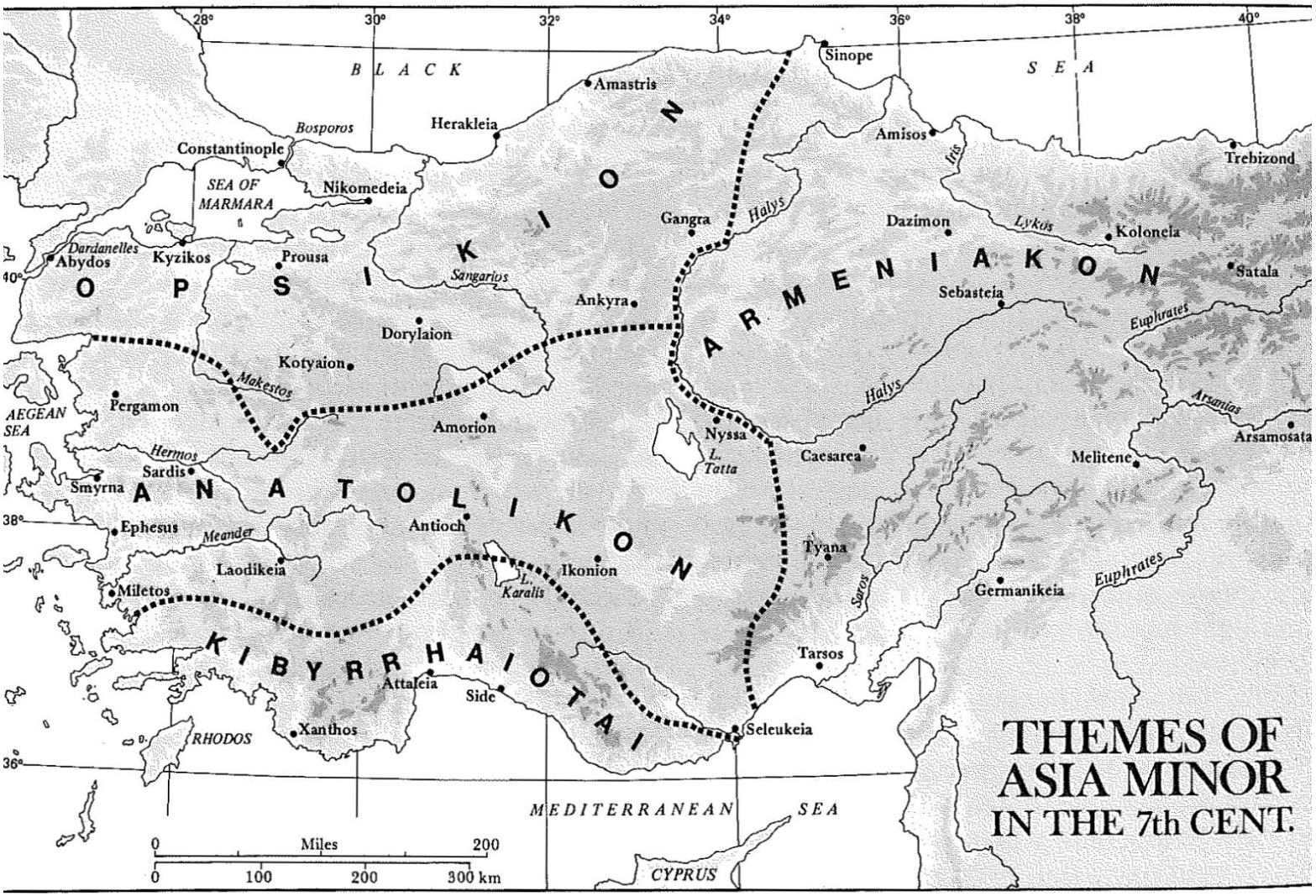

Harita 5. Havari Paulus'un misyonerlik çalışmalarında izlediği yol haritası (elektronik kaynak: http://rbedrosian.com/Maps/ahgh59.htm)

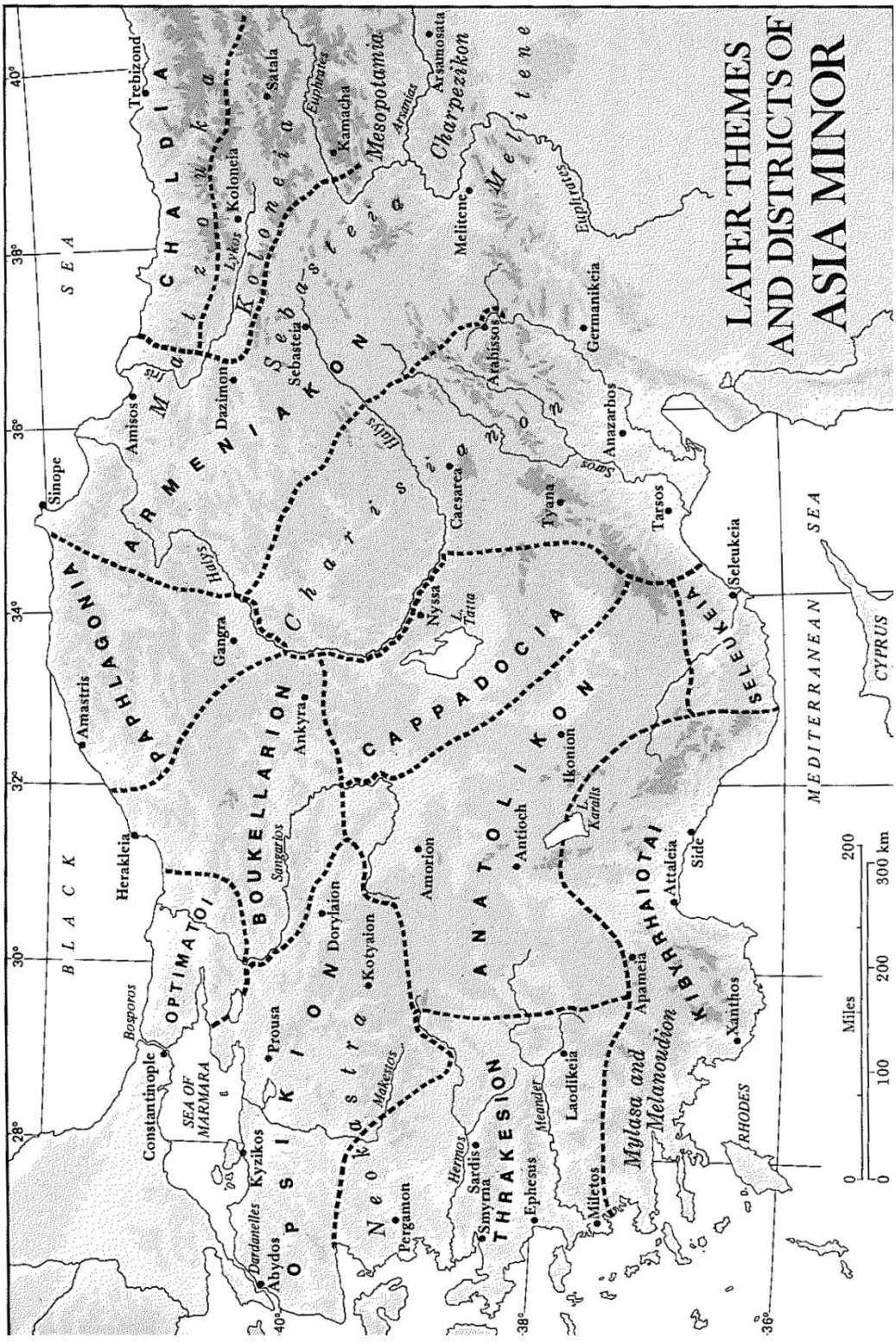

Harita 6. 381-384 yıllarında Egeria'nın seyahat ettiği Roma eyaletleri (Wilkinson, 1999, s. 37, resim 14)

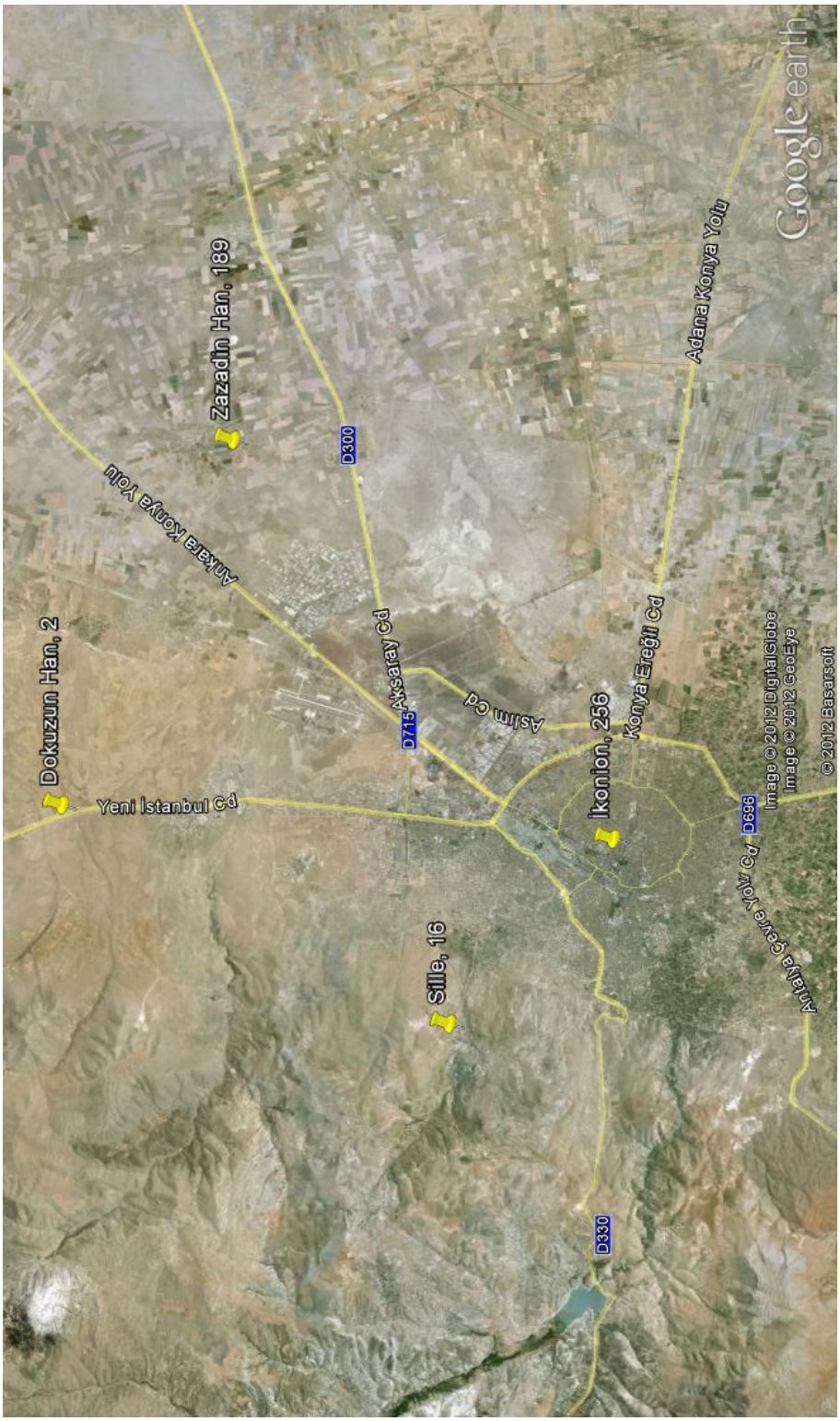
Harita 7. Doğu Roma İmparatorluğu 632-1050 (Haldon, 2006, s. 102)

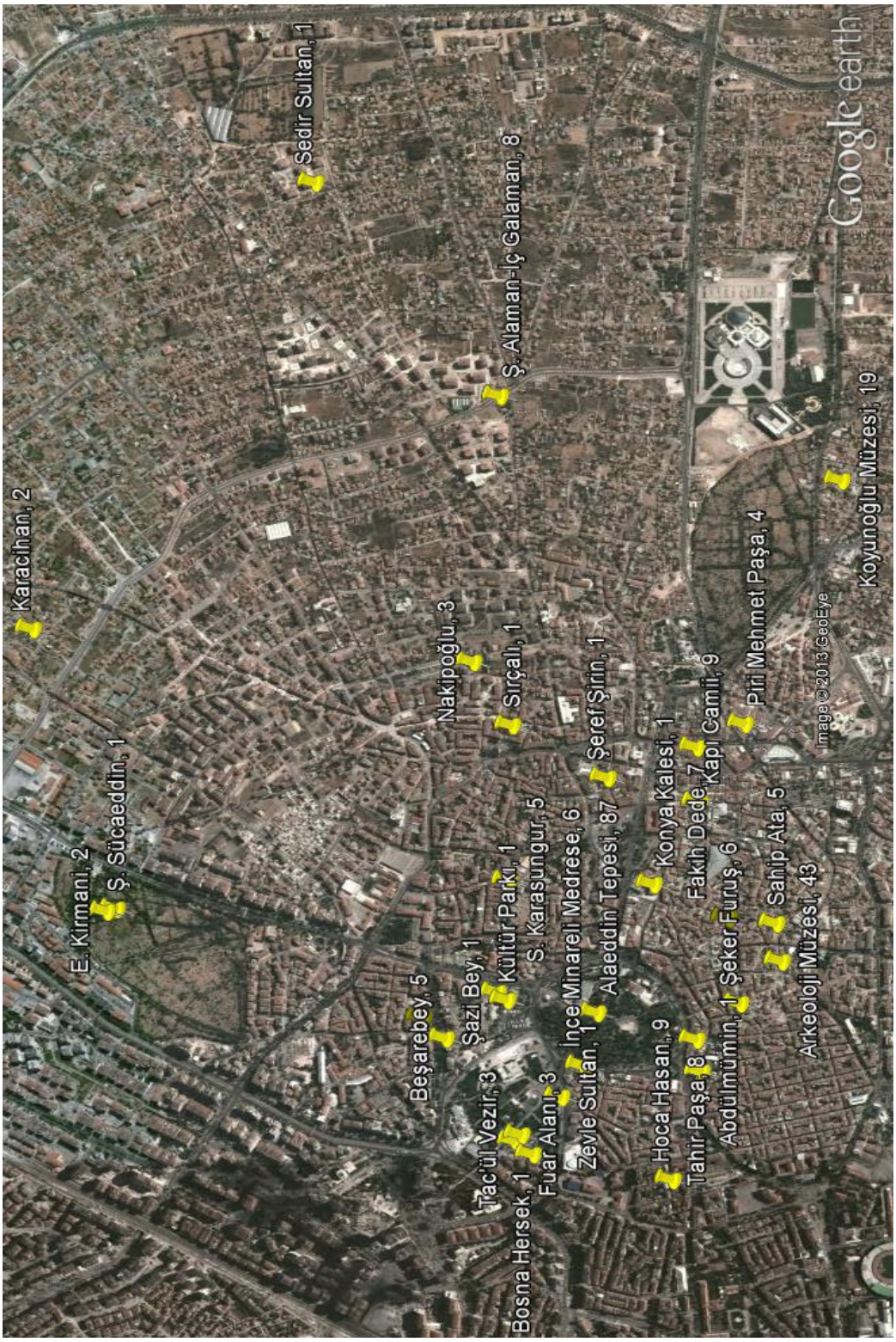
Harita 8. 7. yüzyıl'da Anadolu'daki themalar (Kazdhan, 1991, s. 2034)

Harita 9. Sonraki dönemlerde Anadolu themaları ve bölgeleri (Kazdhan, 1991, s. 2035)

Harita 10. İkonion ve çevresinde Bizans Dönemi taş eserlerinin belirlendiği yerleşimler ve sayıları gösteren lokasyon haritası (Google Earth'te oluşturulmuştur)

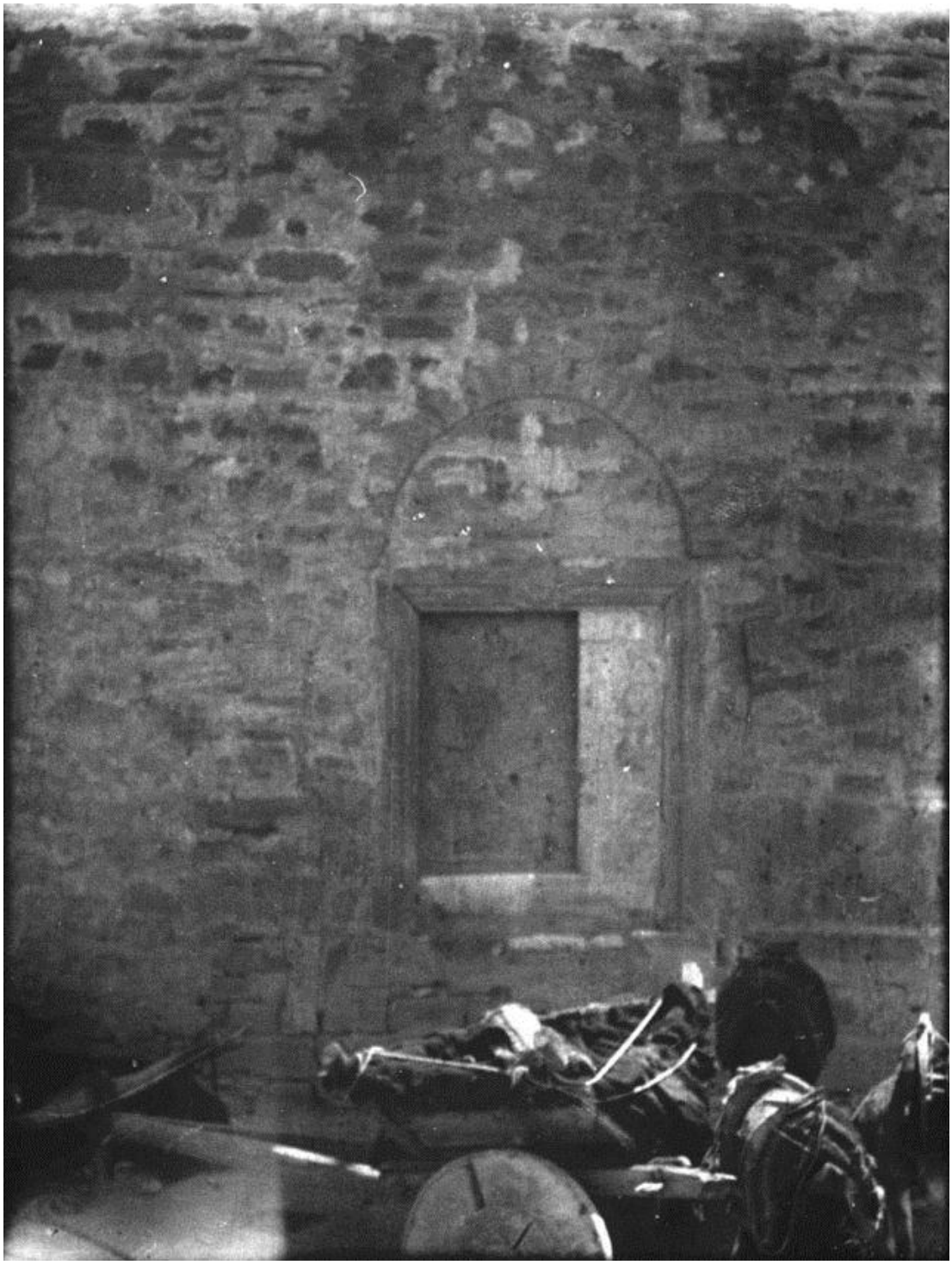
Harita 11. İkonion merkezinde Bizans Dönemi taş eserlerinin belirlendiği yer ve sayıları gösteren lokasyon haritası (Google Earth'te oluşturulmuştur)

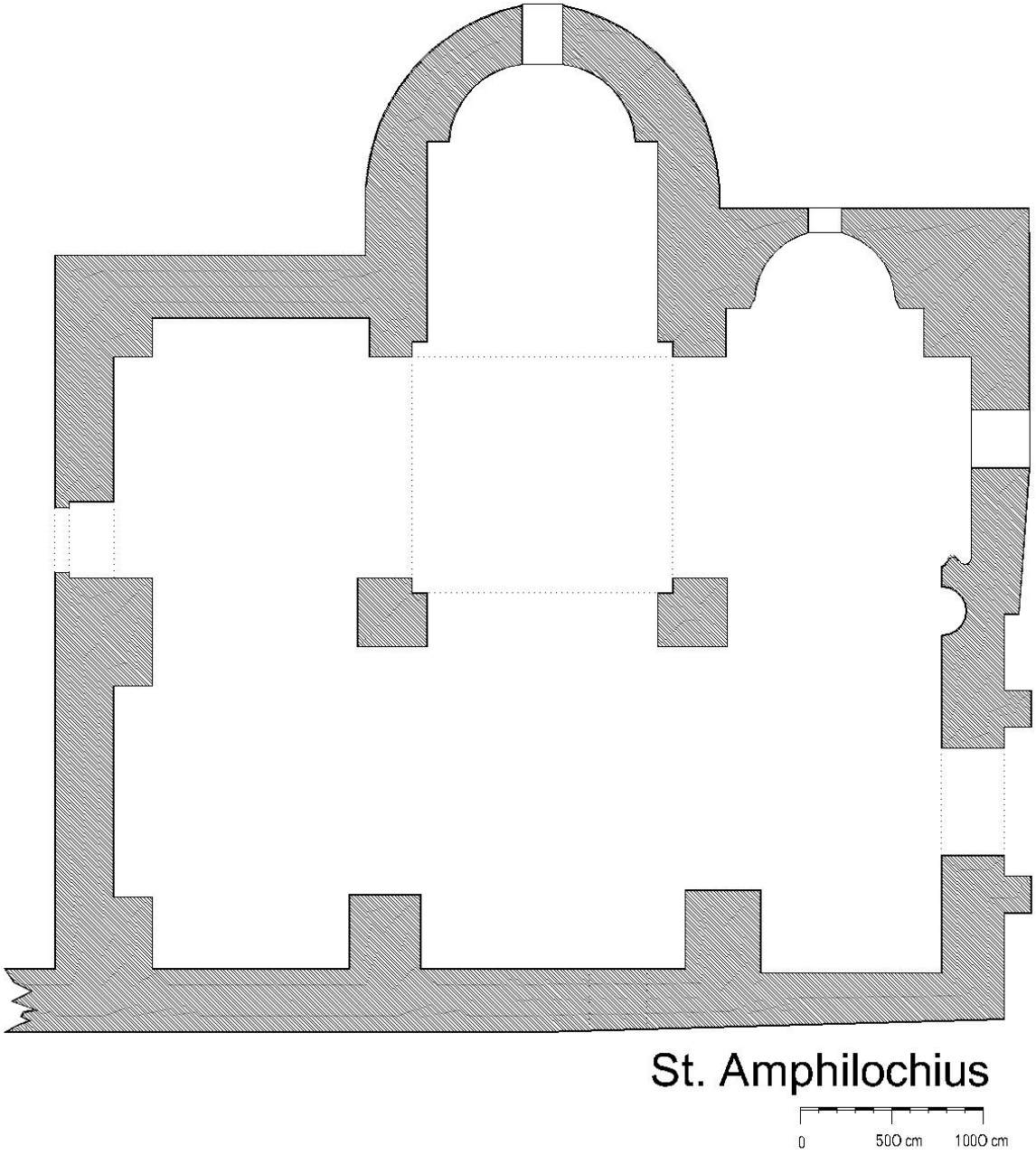
Resim 1. Amphilochios Kilisesi'nin güneybatıdan görünüşü (G. Bell Arşivi, Temmuz 1907)

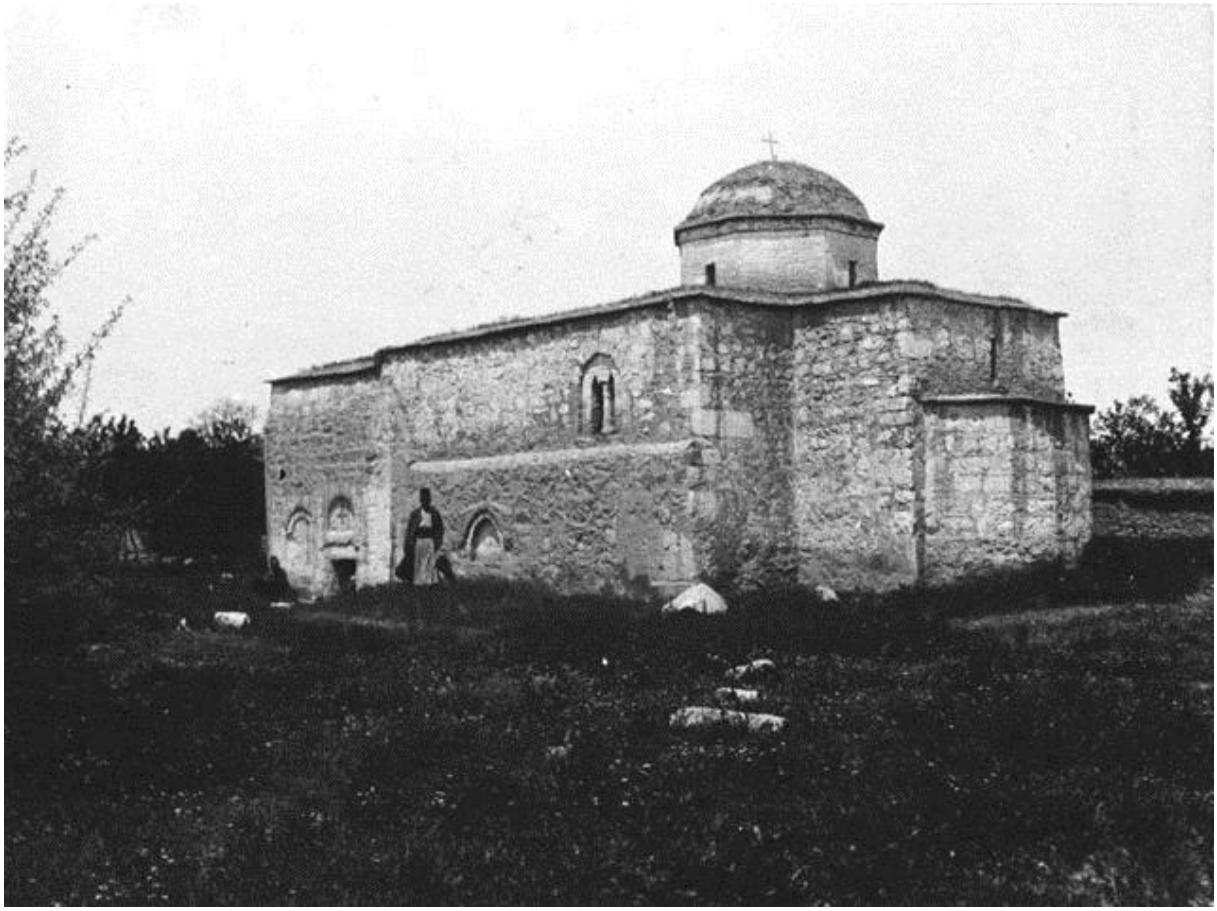
Resim 2. Amphilochios Kilisesi'nin güneydoğu köşesi (G. Bell Arşivi, Temmuz 1907)

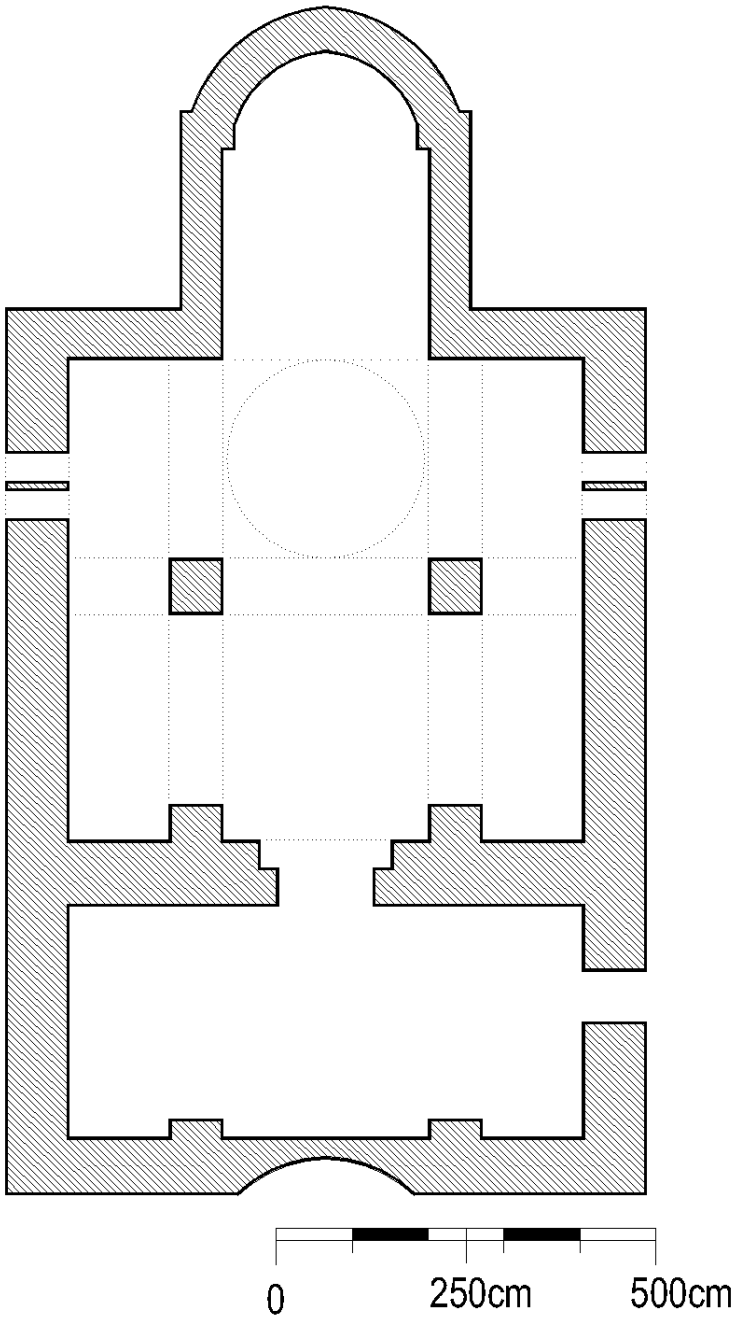
Resim 3. Amphilochios Kilisesi'nin güney duvarında bulunan pencere (G. Bell Arşivi, Temmuz 1907)

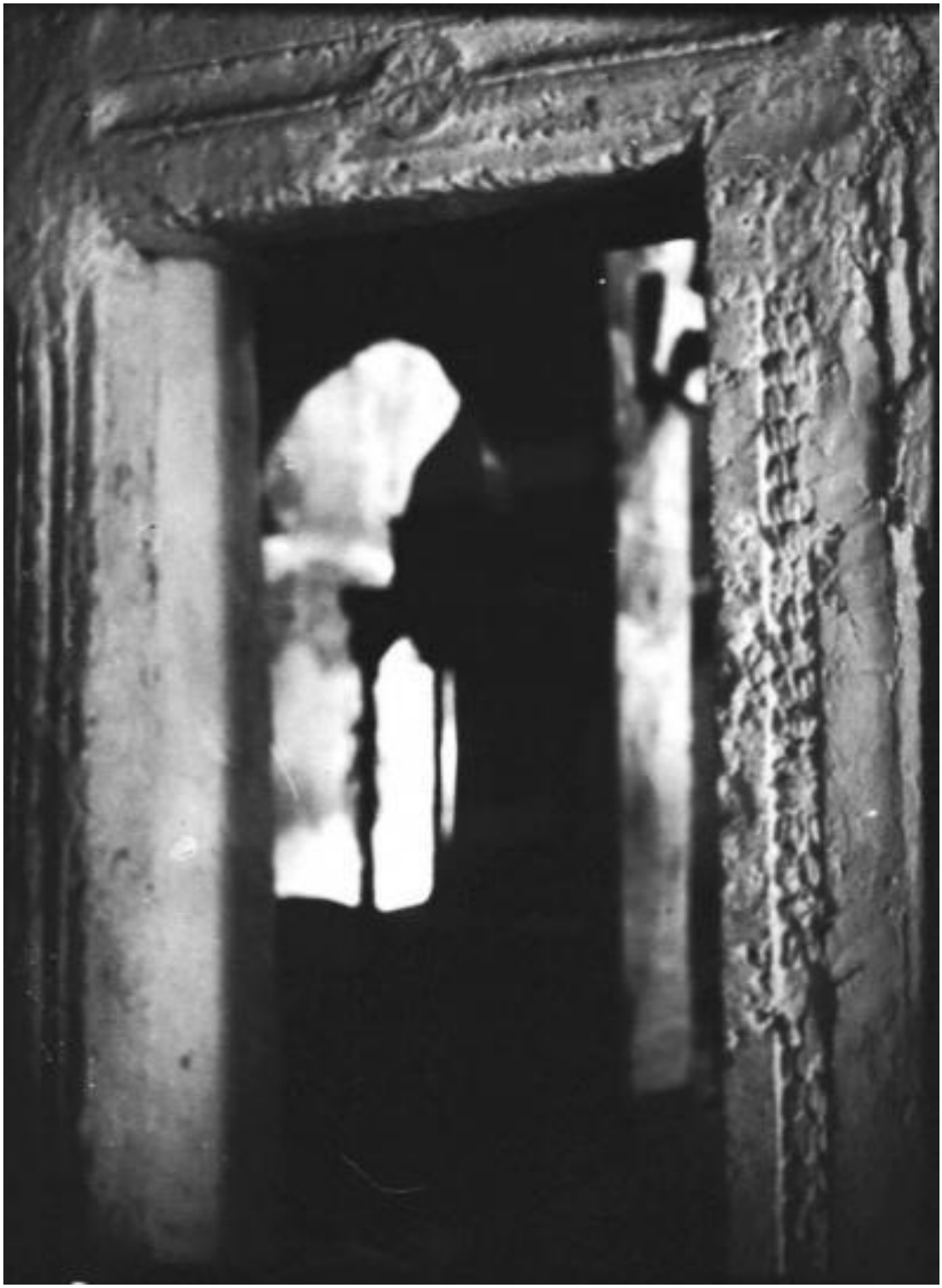
Çizim 1. Amphilochios Kilisesi'nin planı (Ramsay ve Bell, 1909, s. 405, resim 308'den Yüksek Mimar-Sanat Tarihçi Erdal Z. Tomar tarafından düzeltilerek)

Resim 4. Aziz Eustathios Kilisesi'nin güneydoğu cephesi (G. Bell Arşivi, Mayıs 1905)

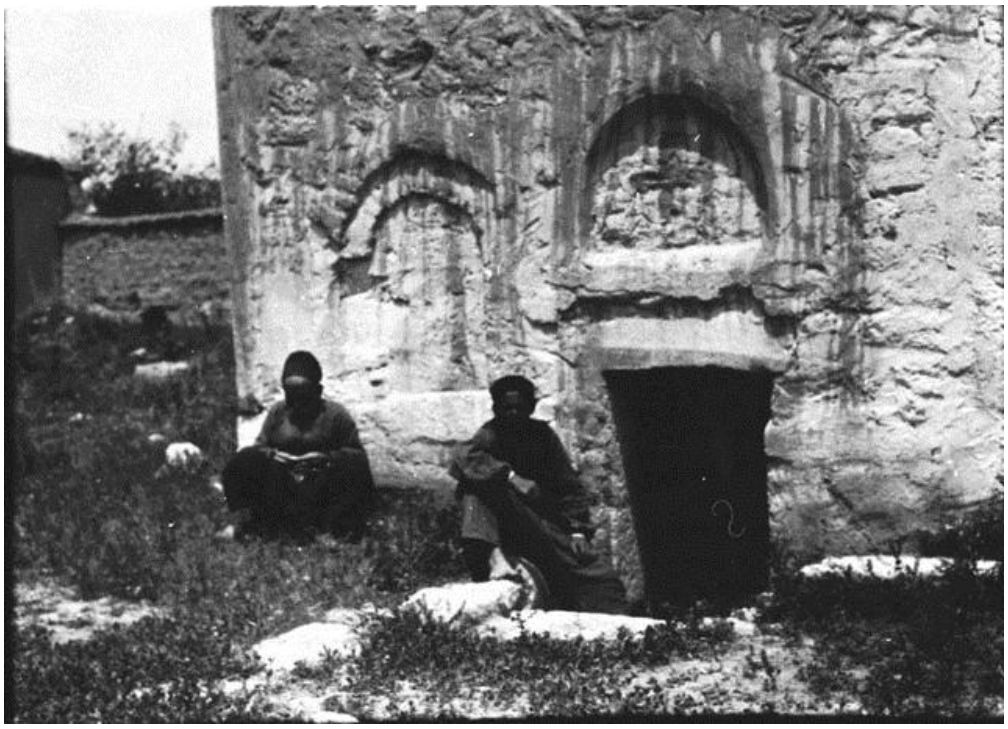
Çizim 2. Aziz Eustathios Kilisesi'nin planı (Bell, 1907, s. 26, resim 22'den Yüksek Mimar-Sanat Tarihçi Erdal Z. Tomar tarafından düzeltilerek)

Resim 5. Aziz Eustathios Kilisesi, narteks-naos arasındaki kapı (G. Bell Arşivi, Mayıs 1905)

Resim 6. Aziz Eustathios Kilisesi'nin altarı (G. Bell Arşivi, Mayıs 1905)

Resim 7. Aziz Eustathios Kilisesi'nin narteks girişi (G. Bell Arşivi, Mayıs 1905)

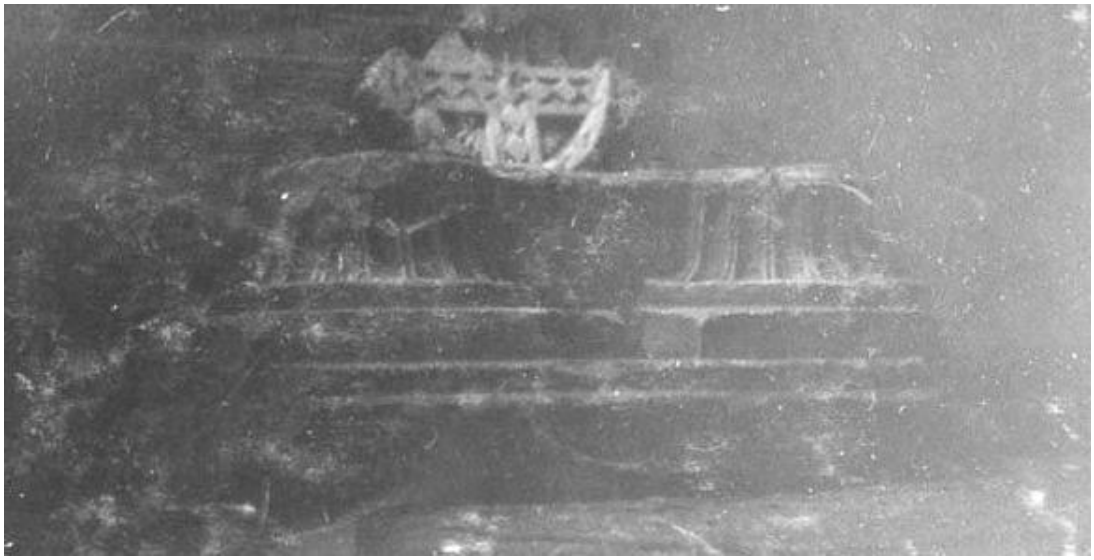
Resim 8. Aziz Eustathios Kilisesi'nin kuzey duvarı (G. Bell Arşivi, Mayıs 1905)

Resim 9. Aziz Eustathios Kilisesi, güney cephe pencere (G. Bell Arşivi, Mayıs 1905)

Resim 10. Aziz Eustathios Kilisesi'nin kubbesi (G. Bell Arşivi, Mayıs 1905)

Resim 11. Aziz Eustathios Kilisesi, yivli çanak başlıklar (G. Bell Arşivi, Mayıs 1905)

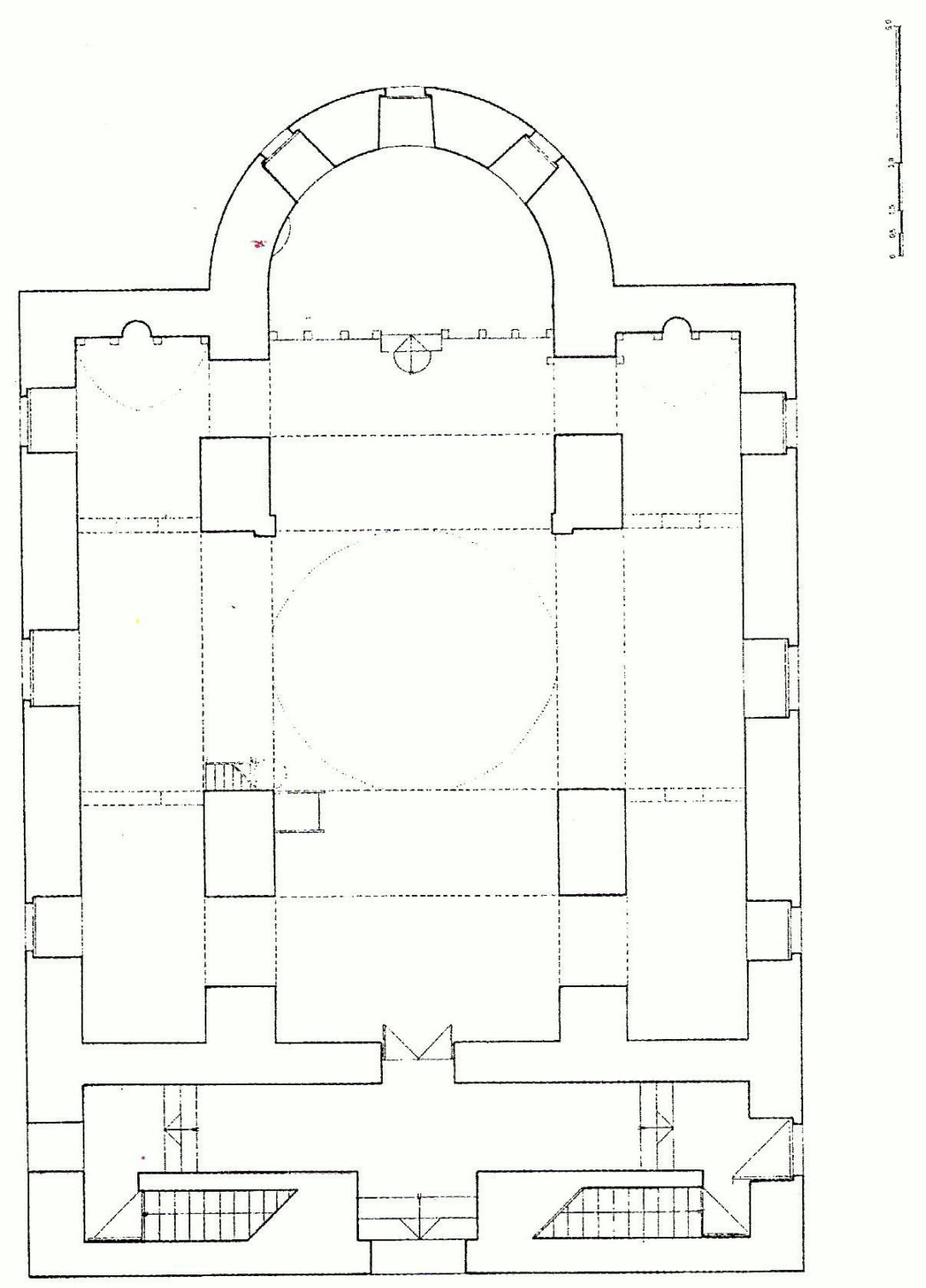
Resim 12. Aziz Eustathios Kilisesi, levha (G. Bell Arşivi, Mayıs 1905)

Resim 13. Sille Aya Elena Kilisesi, güney cephe

Resim 14. Sille Aya Elena Kilisesi, doğu cephe

Çizim 3.Sille Aya Elena Kilisesi planı (Karpuz, 2009, s. 923)

Resim 15. Konya Arkeoloji Müzesi

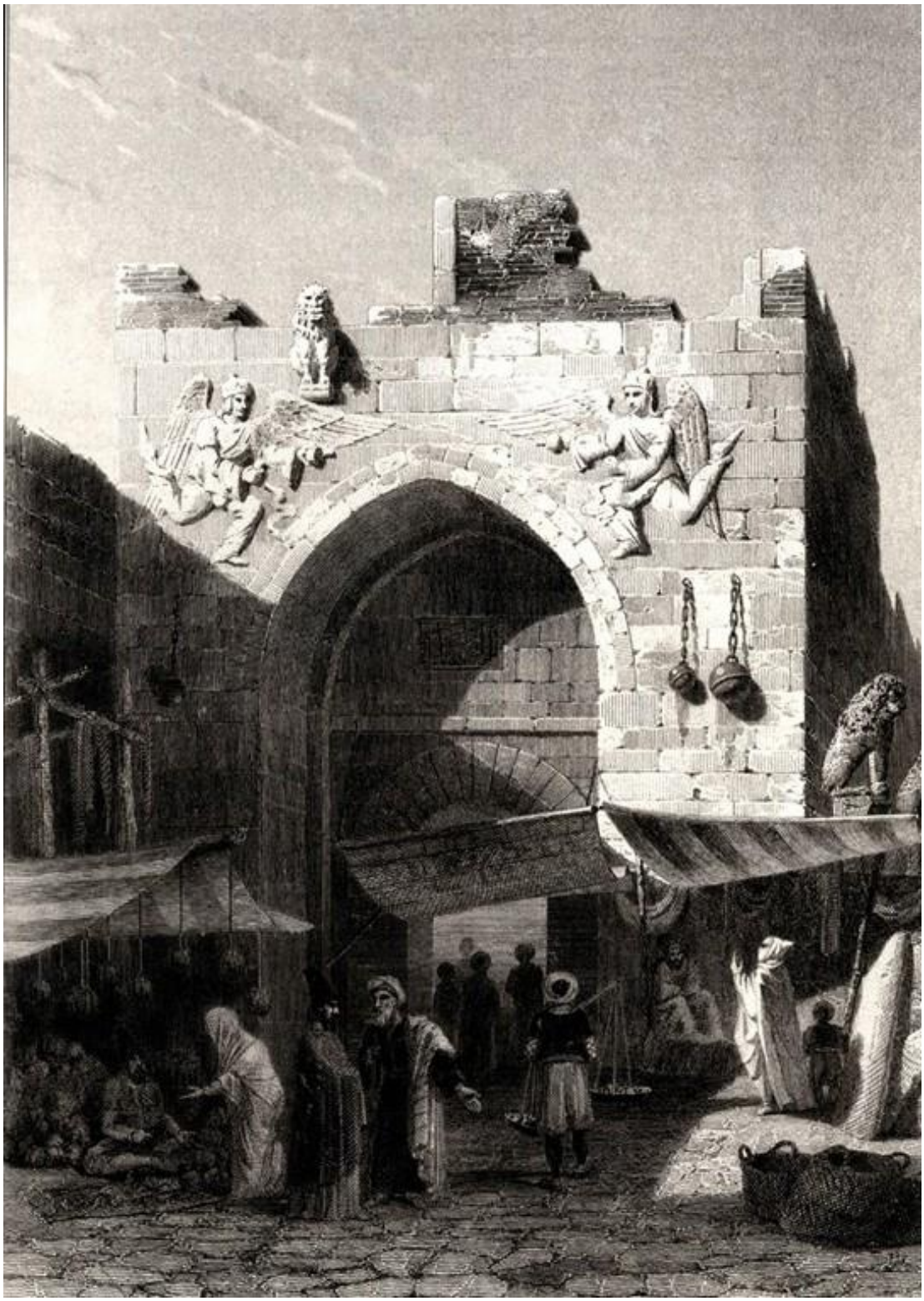
Resim 16. Konya Arkeoloji Müzesi

Resim 17. Koyunoğlu Müzesi

Resim 18. İnce Minareli Medrese'nin minare yıkılmadan önceki hali (J. H. Haynes Koleksiyonu, 1881-1882)

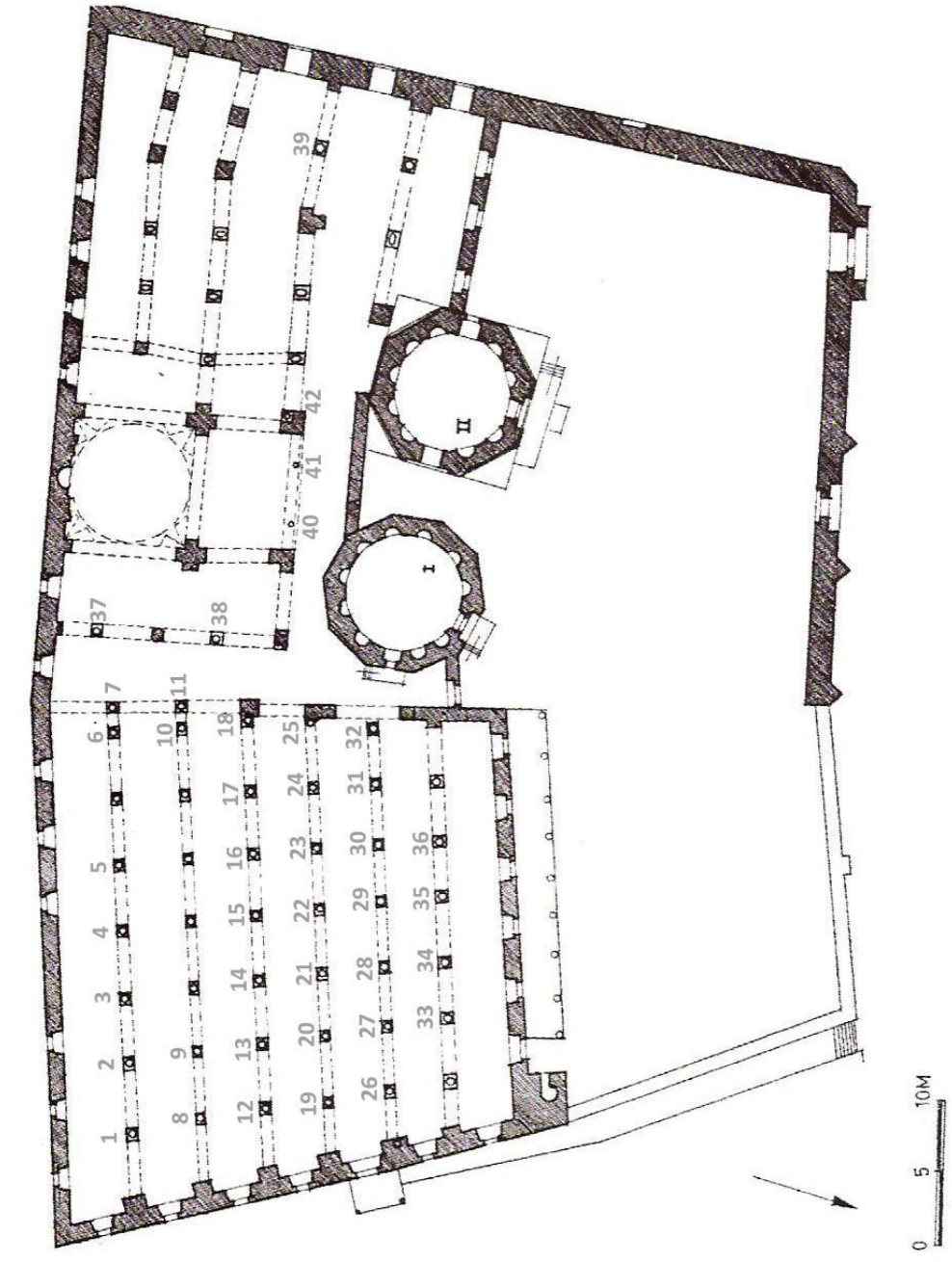
Resim 19. Konya Kalesi, Pazar Kapısı gravürü (Texier, 1849, s. 130)

Resim 20. Konya Alaeddin Camisi genel görünüşü (Konya Büyükşehir Belediyesi [KBB], s. 66).

Resim 21. Konya Alaeddin Camisi, kuzey cephe, doğu kanat (J. H. Haynes Koleksiyonu, 1881-1882)

Çizim 4. Konya Alaeddin Yapı Topluluğu'nun ve camideki düz sütunların yerlerinin gösterir plan (Karpuz, 2009, s. 107)

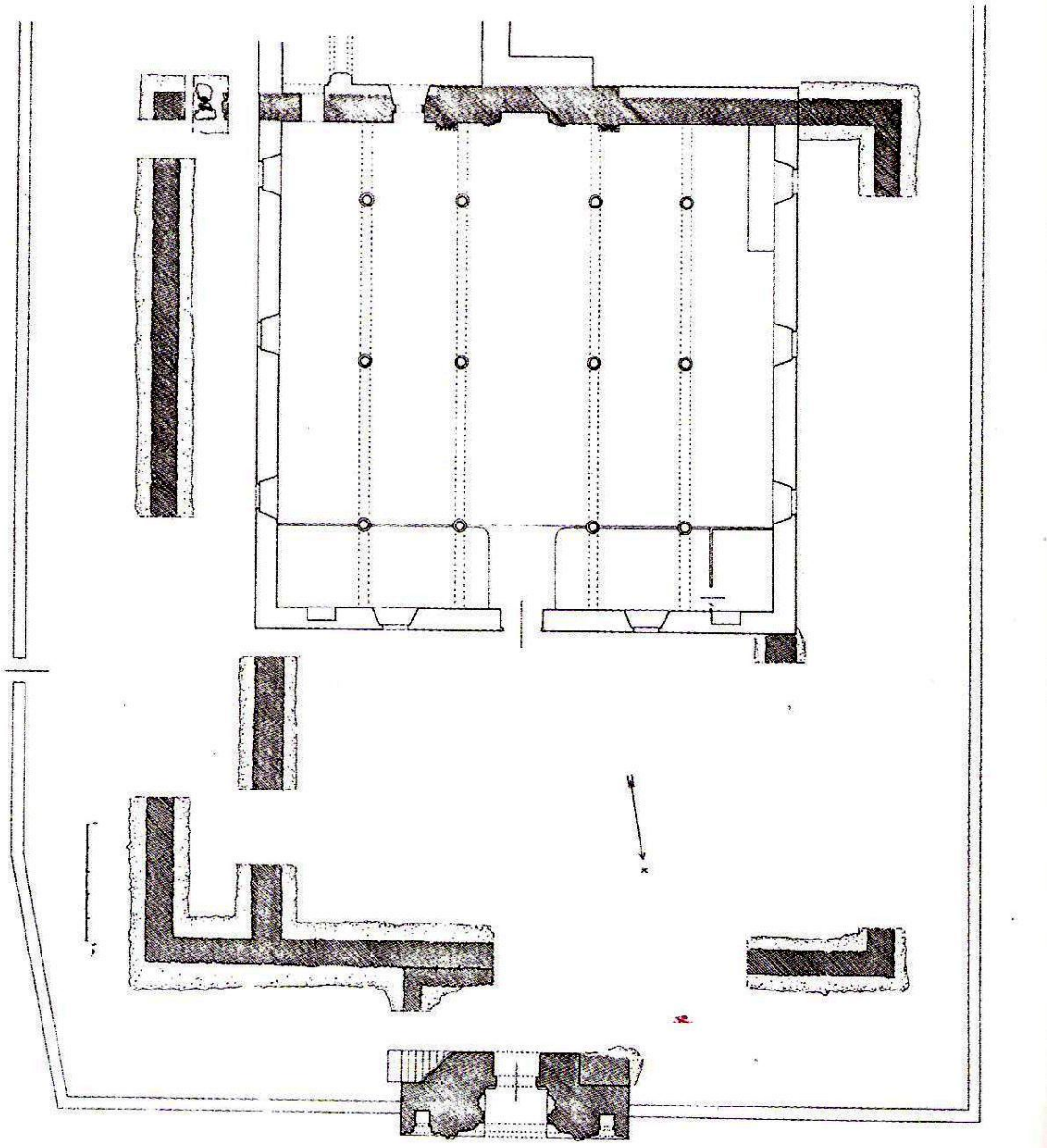
Resim 22. I. İzzeddin Keykavus Türbesi (KBB, 2010, s. 961)

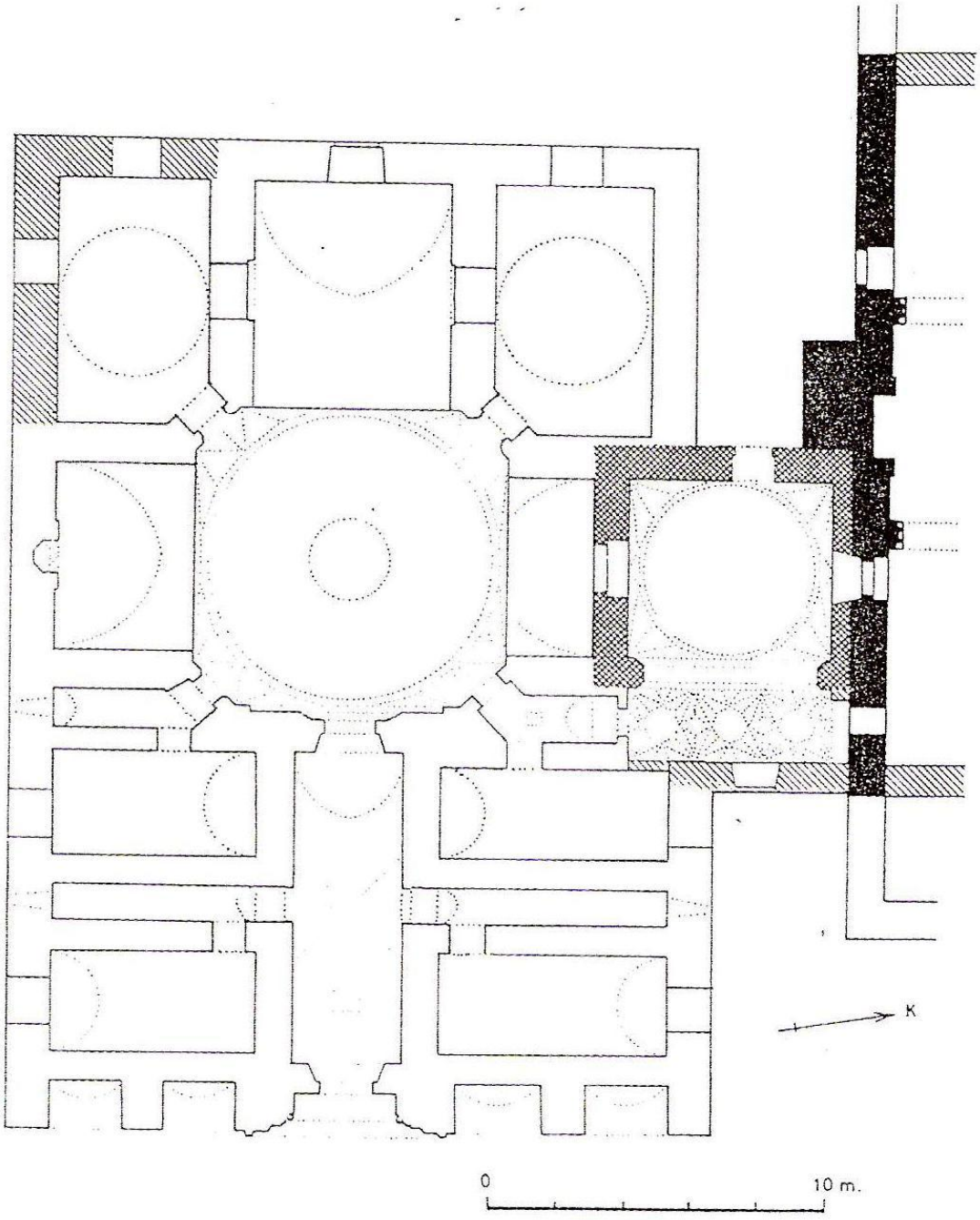
Resim 23. II. Kılıç Arslan Türbesi (KBB, 2010, s. 921)

Resim 24. Sahip Ata Külliyesi'nin Portali (KBB, 2010, s. 798)

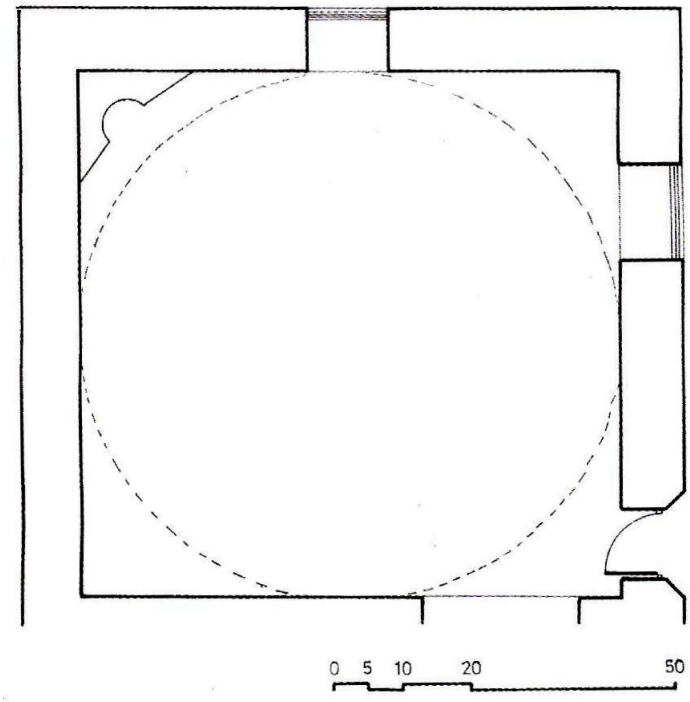
Çizim 5. Sahip Ata Camisi'nin planı (Karpuz, 2009, s. 50)

Çizim 6. Sahip Ata Vakıf Müzesi olarak kullanılan hanikah yapısının planı (Karpuz, 2009, s. 54)

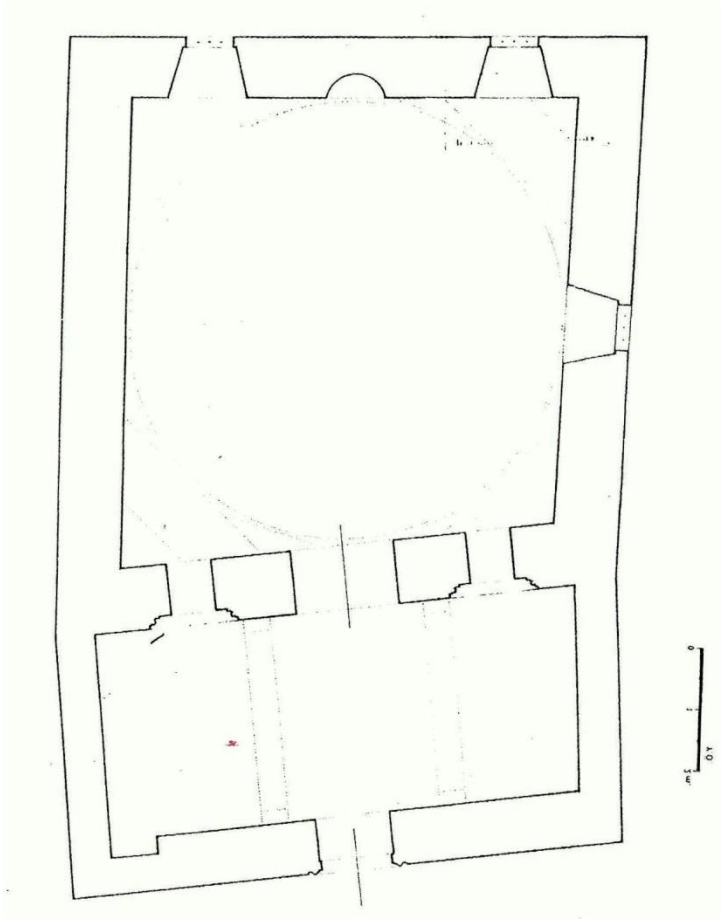
Resim 25. Zevle Sultan Mescidi genel görünüşü

Çizim 7. Zevle Sultan Mescidi planı (Karpuz, 2009, s. 311)

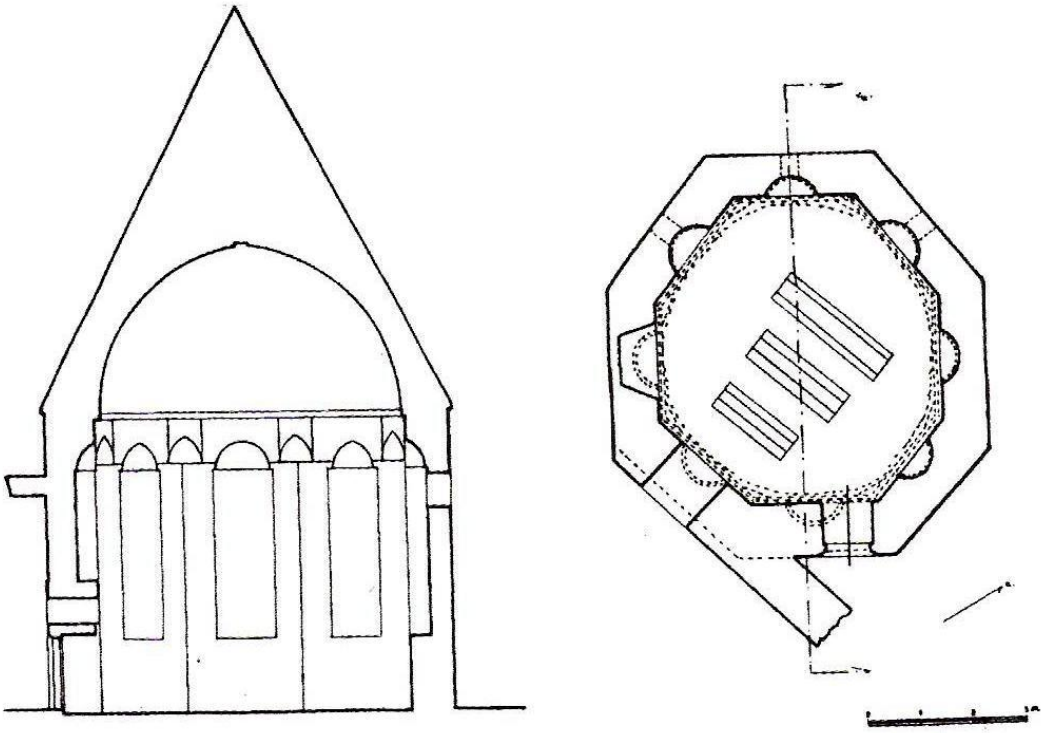
Resim 26. Beşarebey Mescidi genel görünüşü

Çizim 8. Beşarebey Mescidi planı (Karpuz, 2009, s.128)

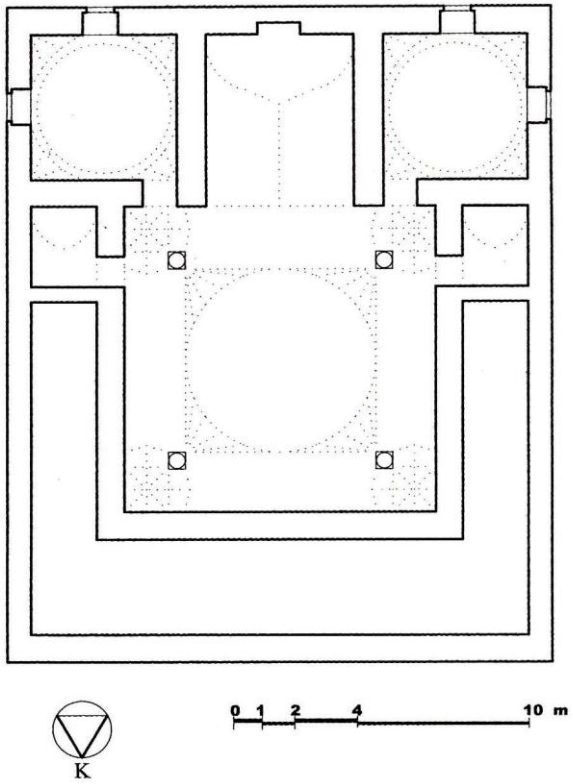
Resim 27. Tac'ül Vezir Türbesi genel görünüşü

Çizim 9. Tac'ül Vezir Türbesi kesiti ve planı

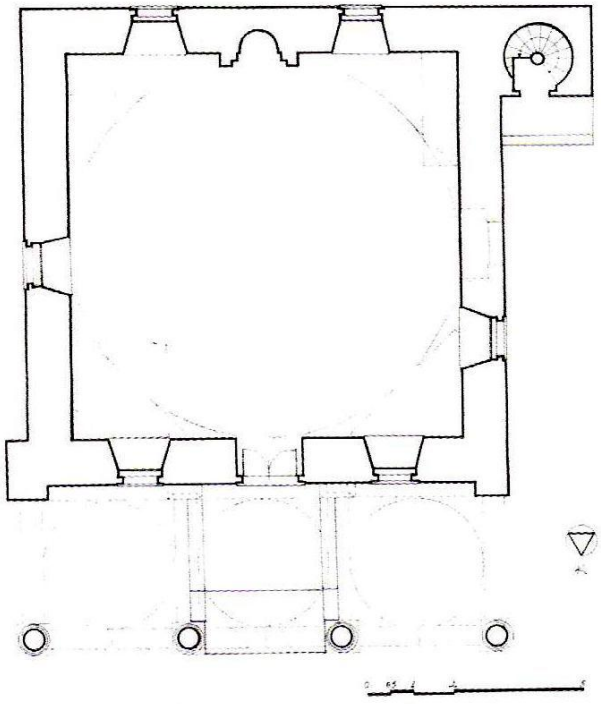
Resim 28. Ali Gav Medresesi genel görünüşü (KBB, 2010, s. 816)

Çizim 10. Ali Gav Medresesi planı (Karpuz, 2009, s. 319)

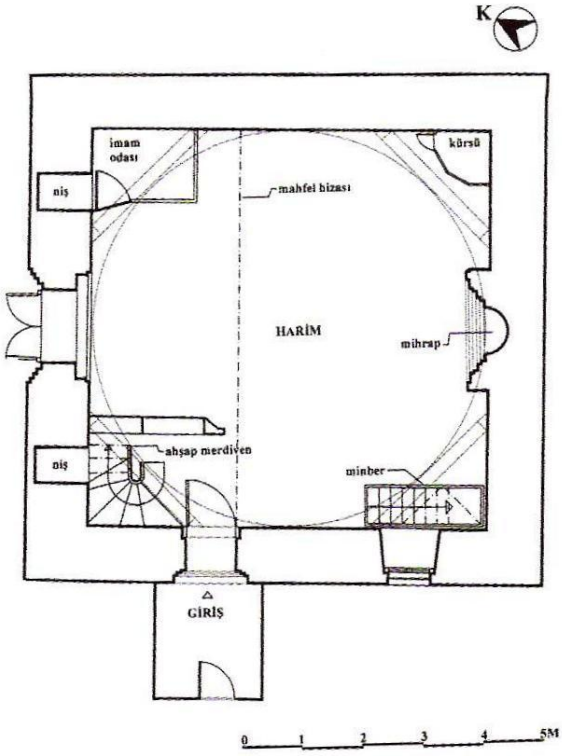
Resim 29. Tahir Paşa Camisi genel görünüşü

Çizim 11. Tahir Paşa Camisi planı (Karpuz, 2009, s. 141)

Resim 30. Şeker Furuş Mescidi genel görünüşü (KBB, 2010, s. 247)

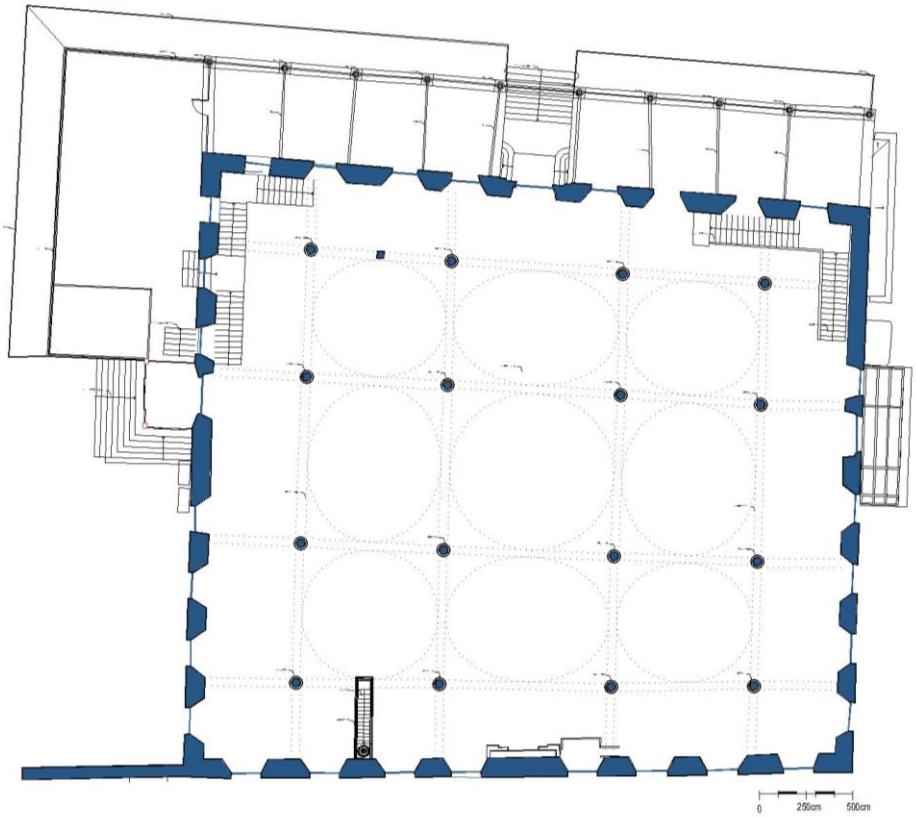
Çizim 12. Şeker Furuş Mescidi planı (Karpuz, 2009, s. 273)

Resim 31. Piri Mehmet Paşa Medresesi (KBB, 2010, s. 291)

Resim 32. Kapı Camii genel görünüşü (KBB, 2010, s. 156)

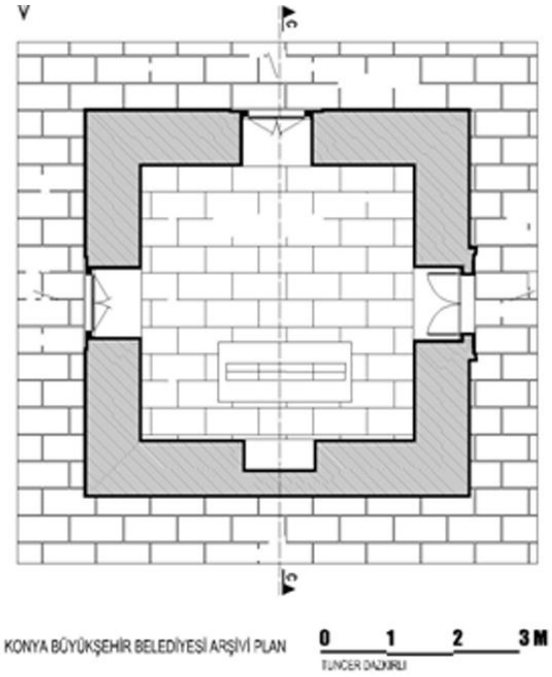
Çizim 13. Kapı Camii planı (Kaynak: Yüksek Mimar-Sanat Tarihçi Erdal Z. Tomar)

Resim 33. Evhadeddin Kirmani Türbesi (KBB, 2010, s. 901)

Resim 34. Şeyh Sücaeddin Türbesi (KBB, 2010, s. 947)

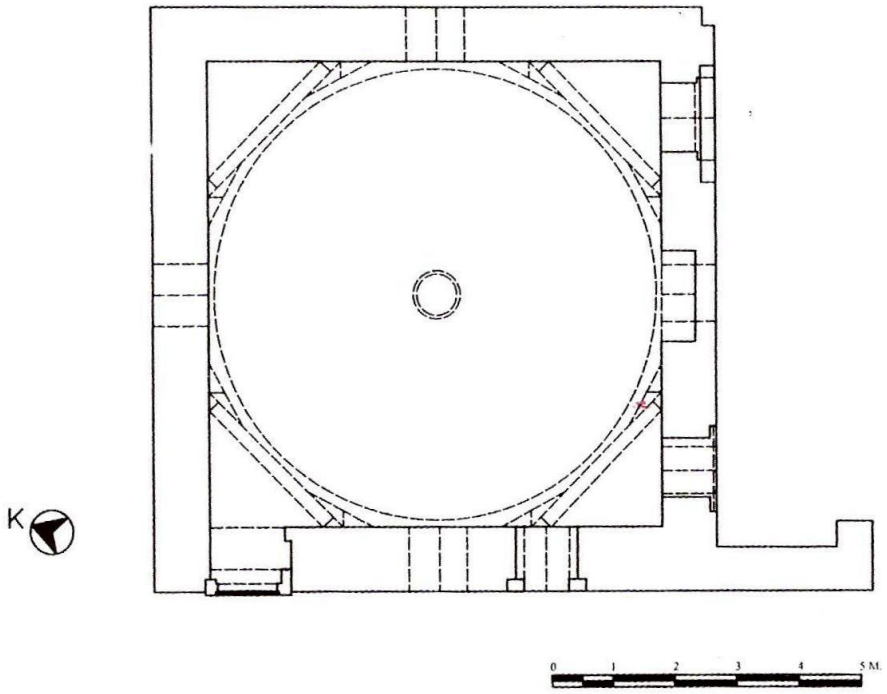
Çizim 14. Şeyh Sücaeddin Türbesi planı (KBB, 2010, s. 948)

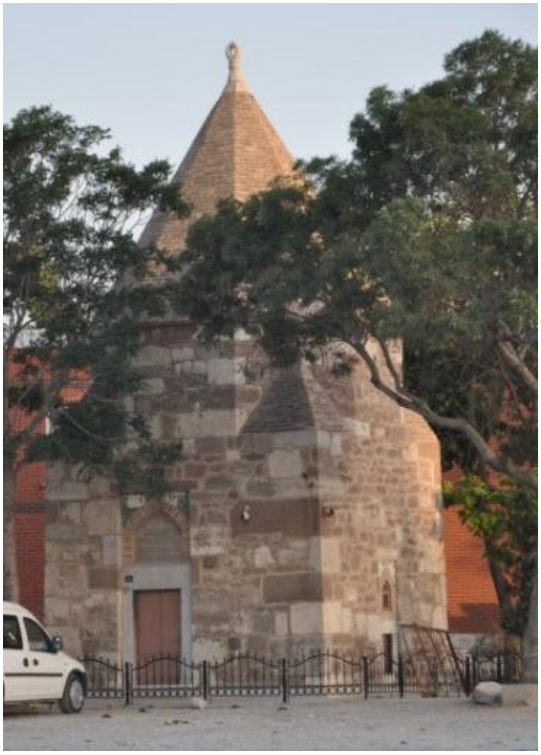
Resim 35. Karakayış Çeşmesi

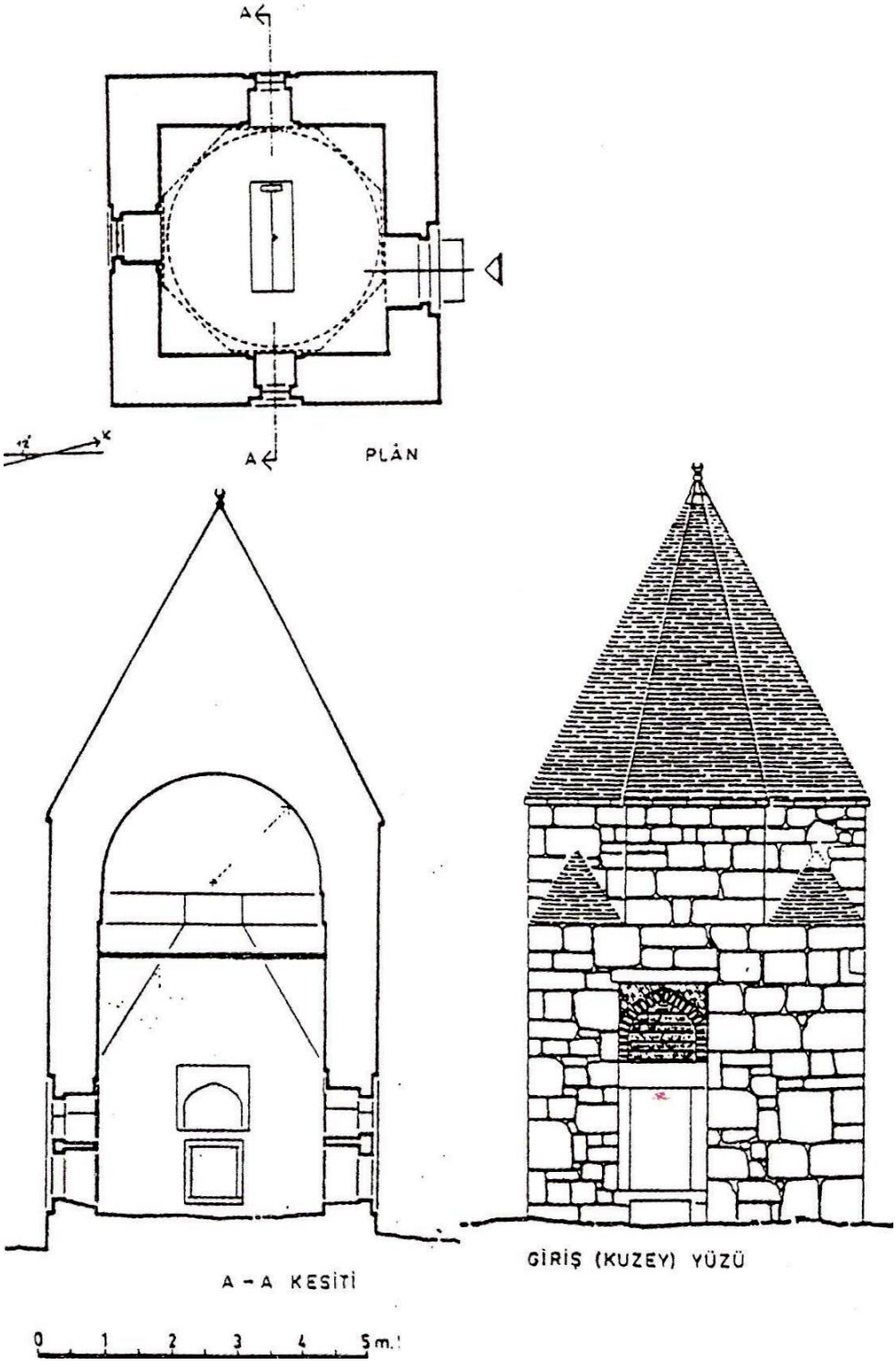
Resim 36. İç Karaaslan Mescidi

Çizim 15. İç Karaaslan Mescidi planı (Karpuz, 2009, s. 178)

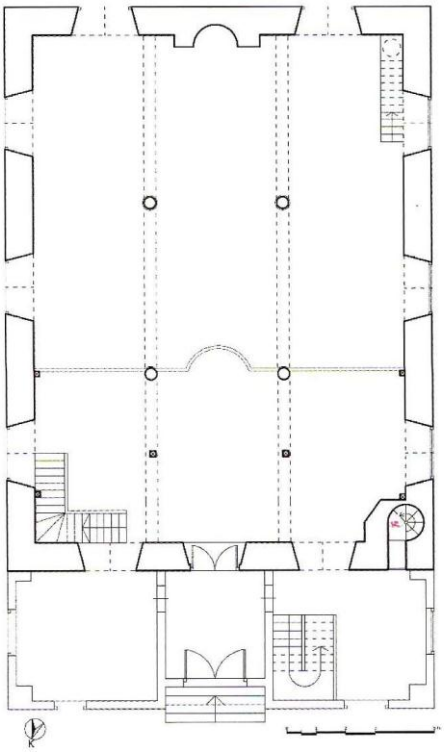
Resim 37. Fakih Dede Türbesi genel görünüşü

Çizim 16. Fakih Dede Türbesi plan ve kesitleri (Karpuz, 2009, s. 396)

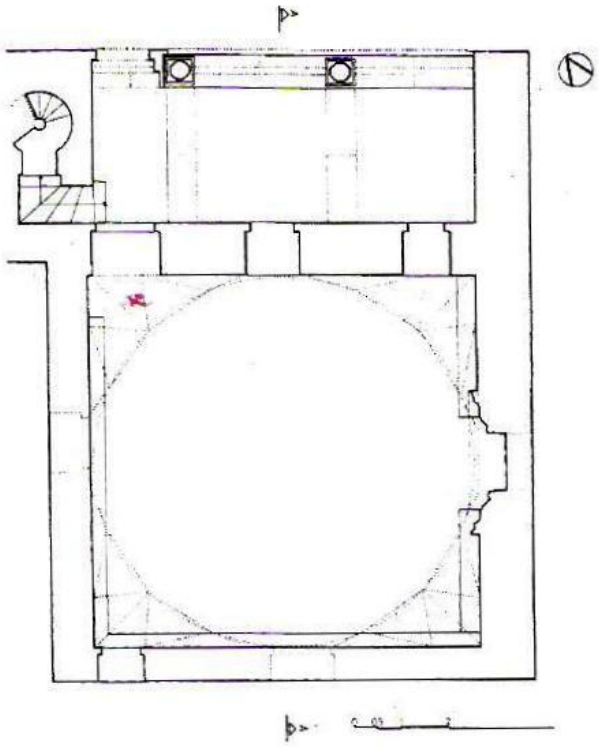
Resim 38. Hoca Hasan Camisi genel görünüşü

Çizim 17. Hoca Hasan Camisi planı (Karpuz, 2009, s. 156)

Resim 39. Sırçalı Mescit genel görünüşü (Haziran 2010)

Çizim 18. Sırçalı Mescit planı (Karpuz, 2009, s. 270)

Resim 40. Siyavuş Sultan Türbesi genel görünüşü (KBB, 2010, s. 937)

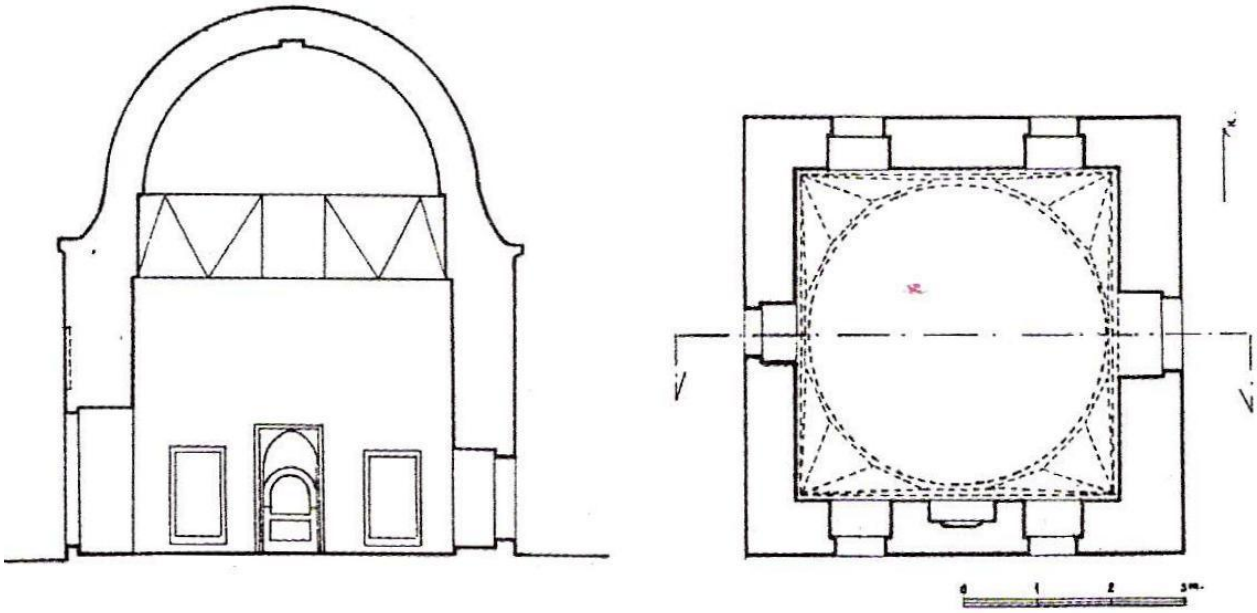
Resim 41. Nakipoğlu Çeşmesi

Resim 42. Şeref Şirin Çeşmesi

Resim 43. Şeyh Alaman Türbesi genel görünüşü

Çizim 19. Şeyh Alaman Türbesi kesit ve planı (Karpuz, 2009, s. 460)

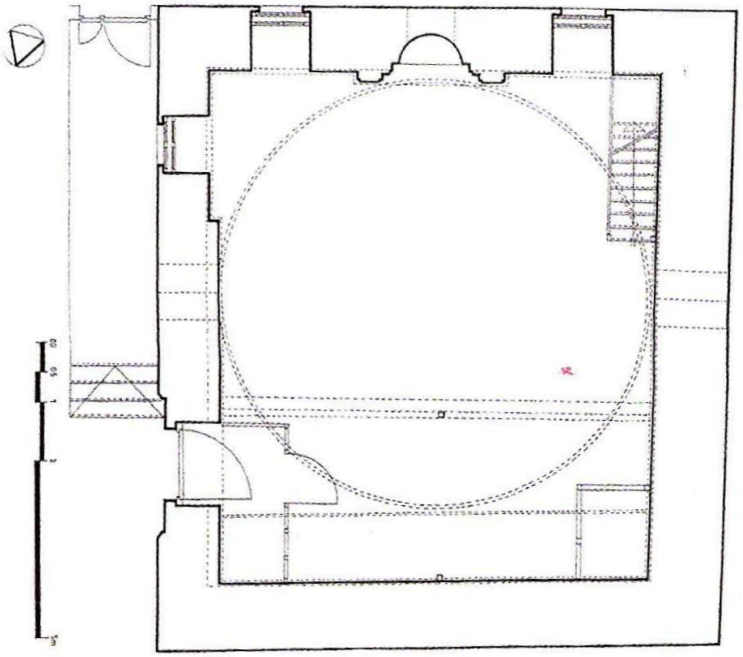
Resim 44. Sedir Sultan Türbesi genel görünüşü

Resim 45. Seyfettin Karasungur Türbesi genel görünüşü

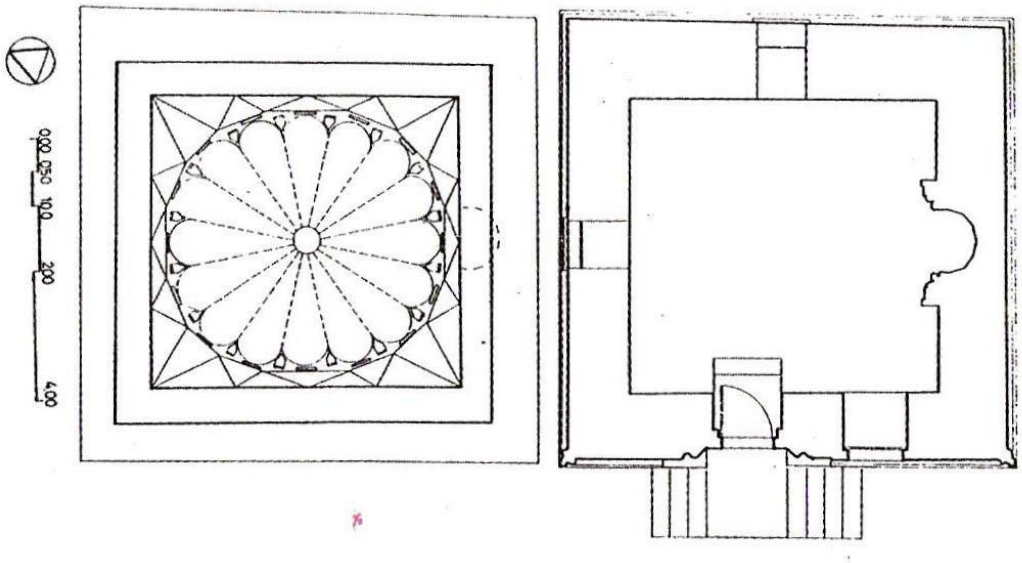
Resim 46. Abdülmümin Mescidi

Çizim 20. Abdülmümin Mescidi planı (Karpuz, 2009, s. 84)

Resim 47. Hasbey Dar'ül Hüffazı genel görünüşü

Çizim 21. Hasbey Dar'ül Hüffazı'nın planı (Karpuz, 2009, s. 326)

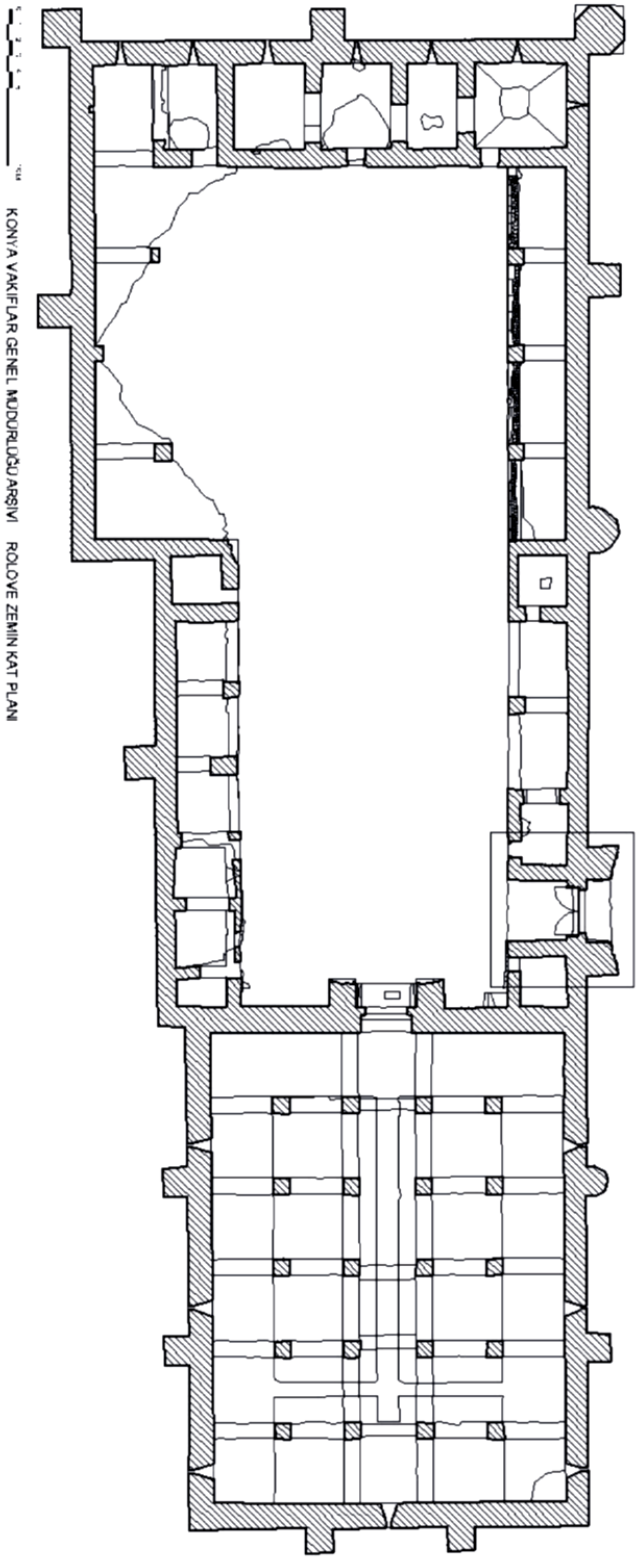
Resim 48. Şazi Bey Camisi (KBB, 2010, s. 62)

Resim 49. Dokuzun Han (KBB, 2010, s. 477)

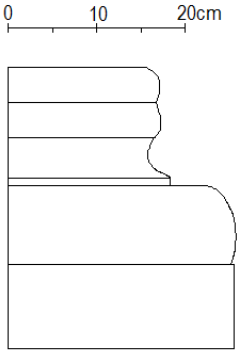
Resim 50. Zazadin Han, güney cephe (Sema Doğan Arşivi)

Çizim 22. Zazadin Han planı (KBB, 2010, s. 488)

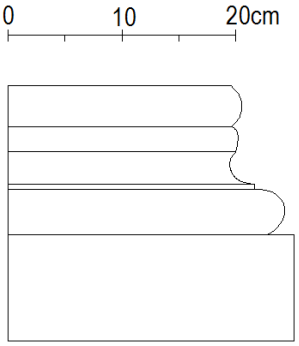
Resim 51. SK 1

Çizim 23

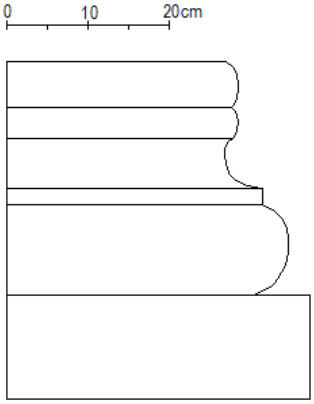
Resim 52. SK 2

Çizim 24

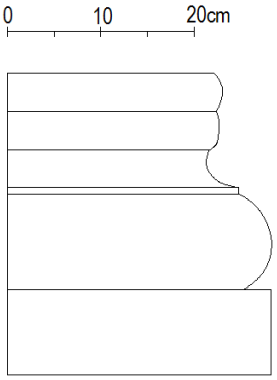
Resim 53. SK 3

Çizim 25

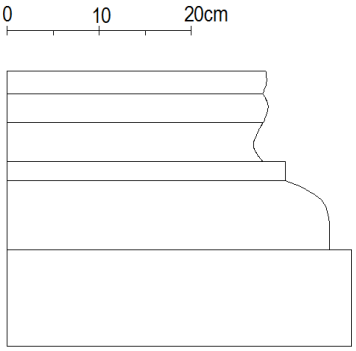
Resim 54. SK 4

Çizim 26

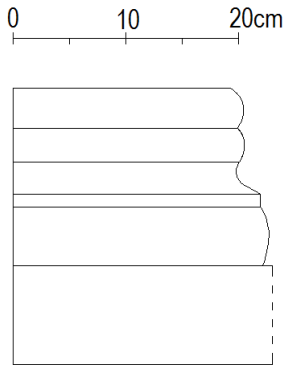
Resim 55. SK 5

Çizim 27

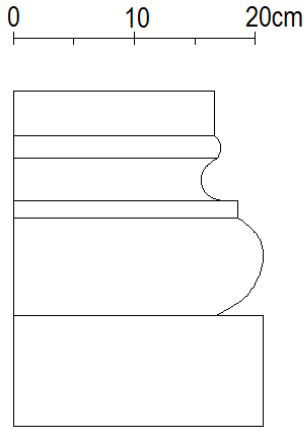
Resim 56. SK 6

Çizim 28

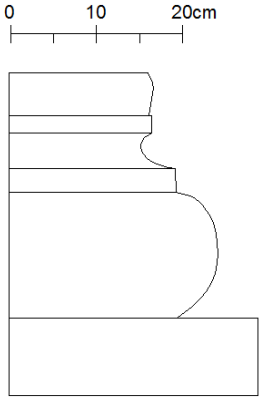
Resim 57. SK 7

Çizim 29

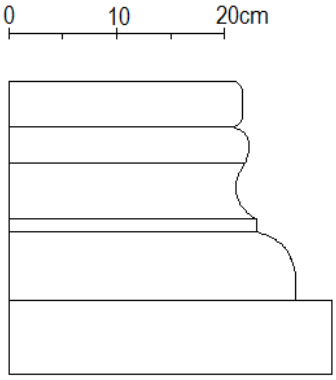
Resim 58. SK 8

Çizim 30

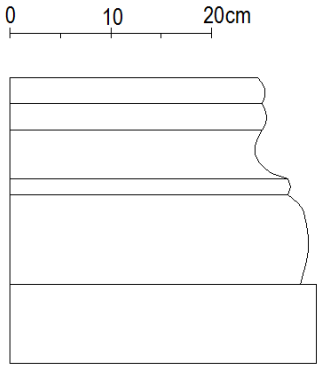
Resim 59. SK 9

Çizim 31

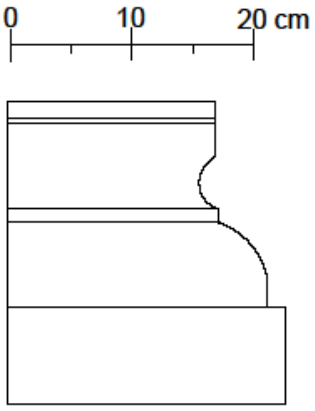
Resim 60. SK 10

Çizim 32

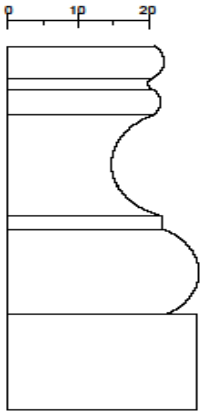
Resim 61. SK 11

Çizim 33

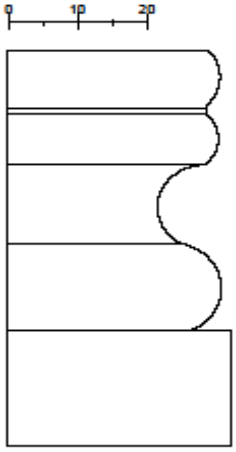
Resim 62. SK 12

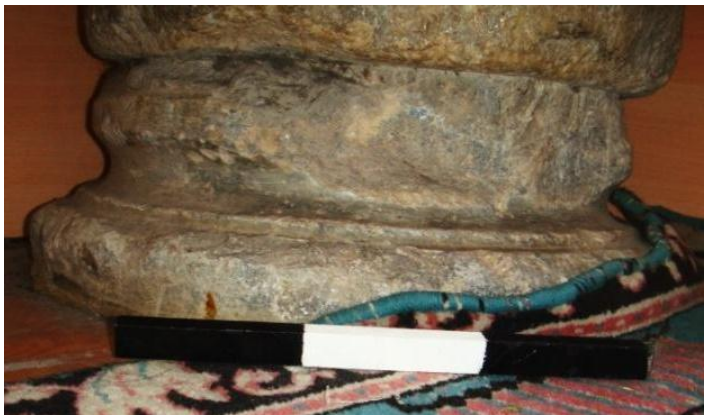
Çizim 34

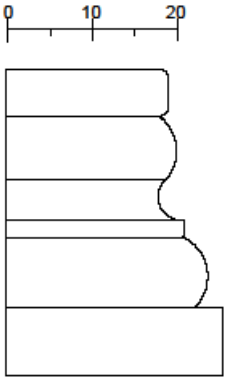
Resim 63. SK 13

Çizim 35

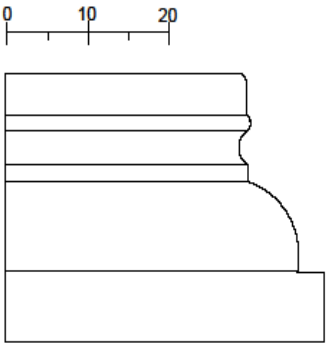
Resim 64. SK 14

Çizim 36

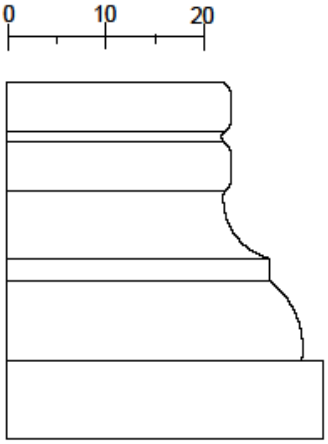
Resim 65. SK 15

Çizim 37

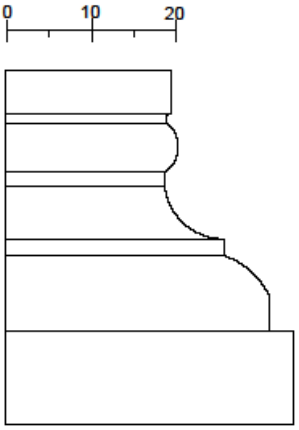
Resim 66. SK 16

Çizim 38

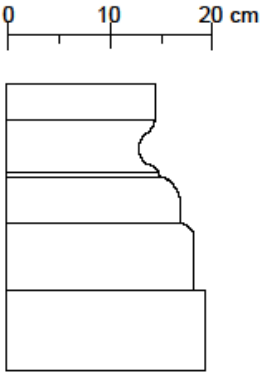
Resim 67. SK 17

Çizim 39

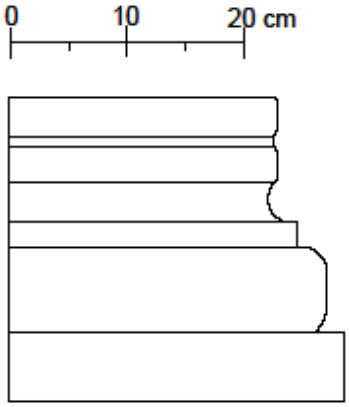
Resim 68. SK 18

Çizim 40

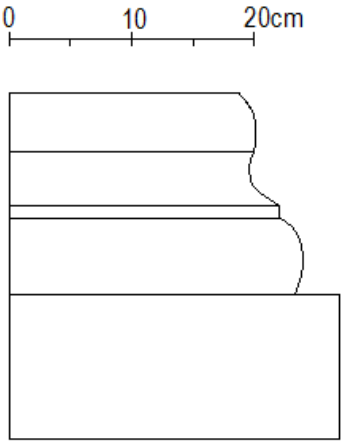
Resim 69. SK 19

Çizim 41

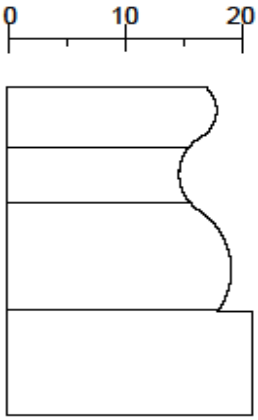
Resim 70. SK 20

Çizim 42

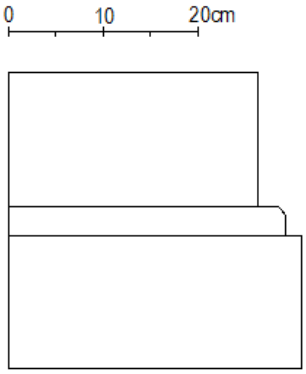
Resim 71. SK 21

Çizim 43

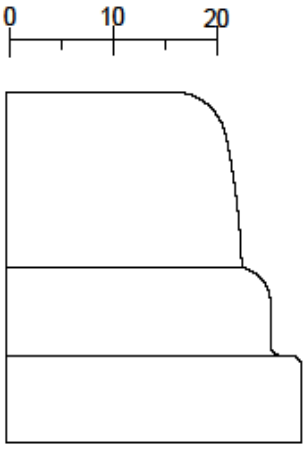
Resim 72. SK 22

Çizim 44

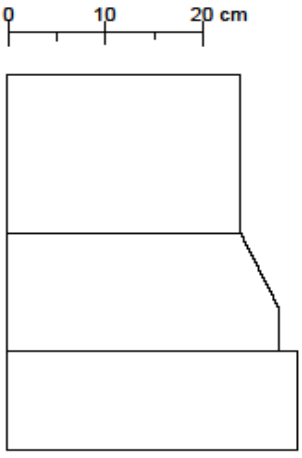
Resim 73. SK 23

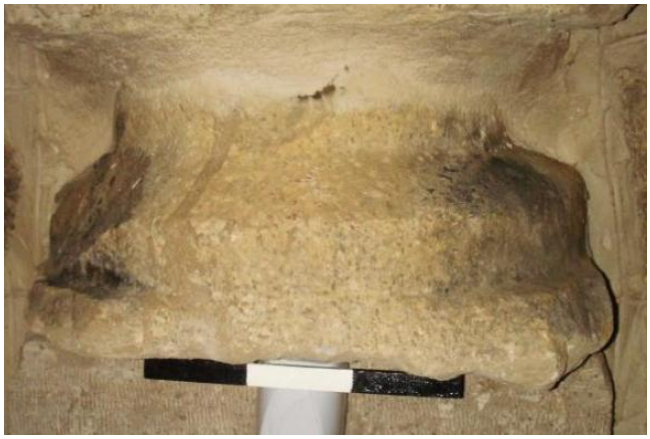
Çizim 45

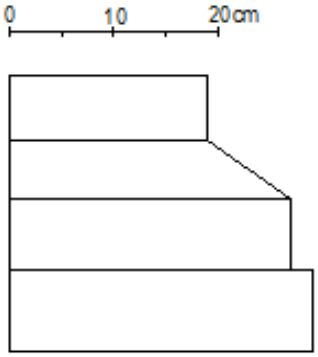
Resim 74. SK 24

Çizim 46

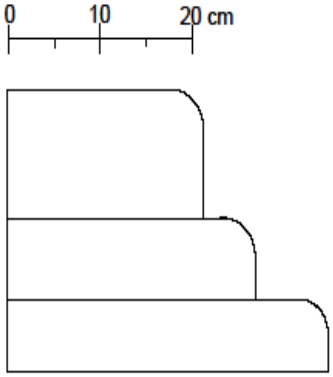
Resim 75. SK 25

Çizim 47

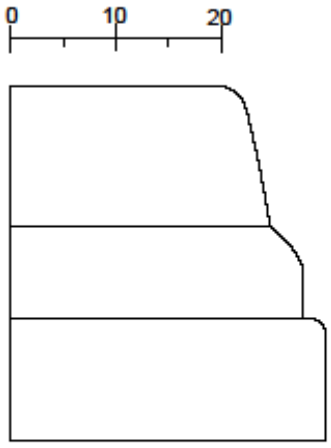
Resim 76. SK 26

Çizim 48

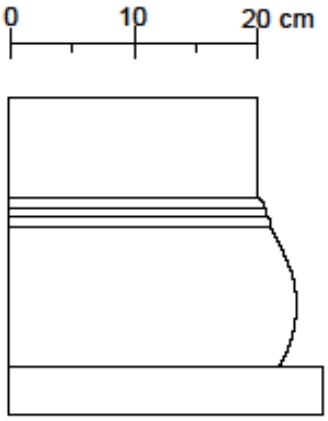
Resim 77. SK 27

Çizim 49

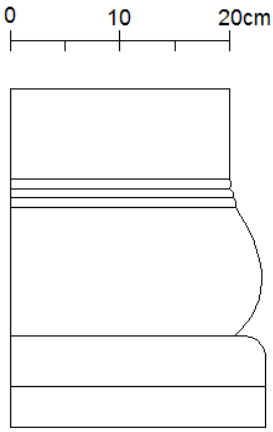
Resim 78. SK 28

Çizim 50

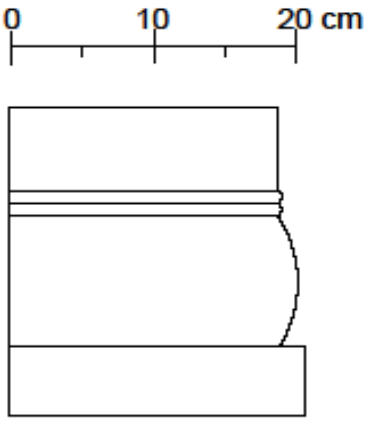
Resim 79. SK 29

Çizim 51

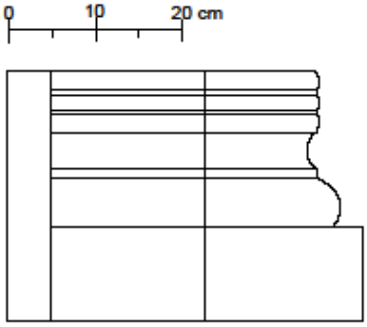
Resim 80. SK 30

Çizim 52

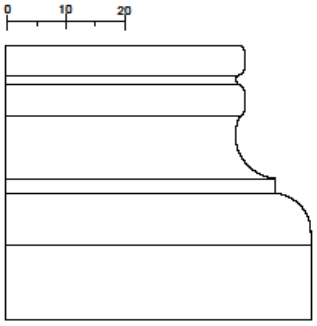
Resim 81. ÇSK 1

Çizim 53

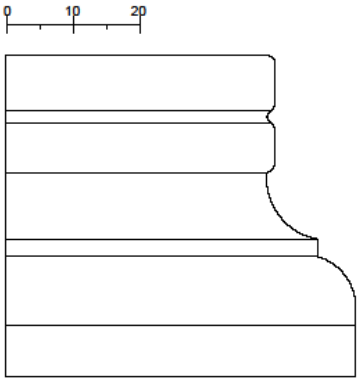
Resim 82. ÇSK 2

Çizim 54

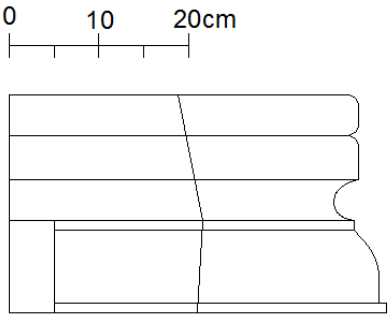
Resim 83.ÇSK 3

Çizim 55

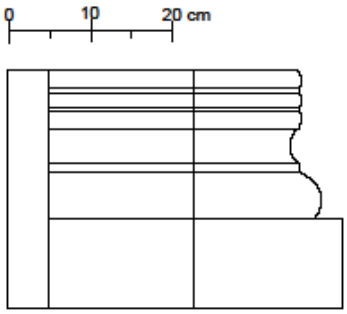
Resim 84. ÇSK 4

Çizim 56

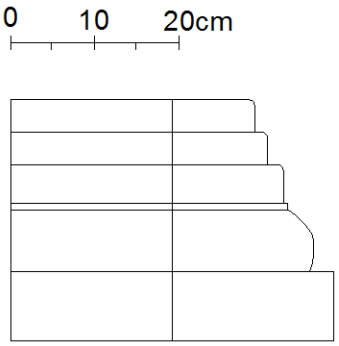
Resim 85. ÇSK 5

Çizim 57

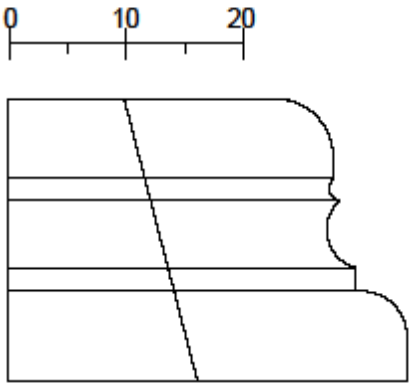
Resim 86. ÇSK 6

Çizim 58

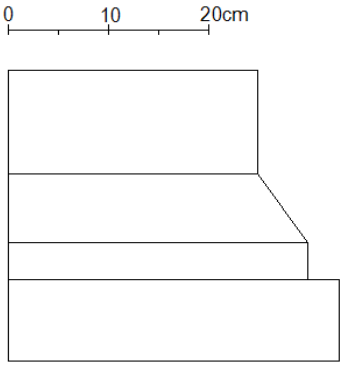
Resim 87. ÇSK 7

Çizim 59

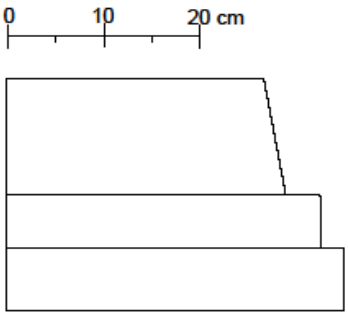
Resim 88. ÇSK 8

Çizim 60

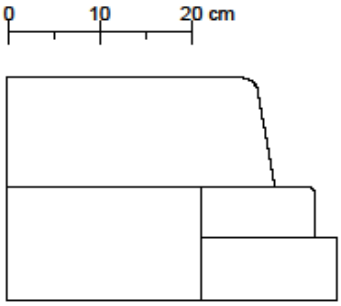
Resim 89. ÇSK 9

Çizim 61

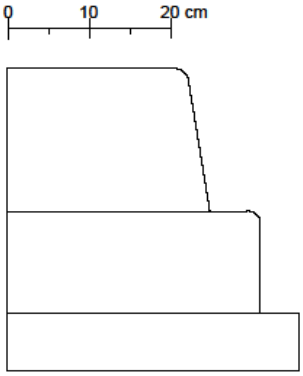
Resim 90. ÇSK 10

Çizim 62

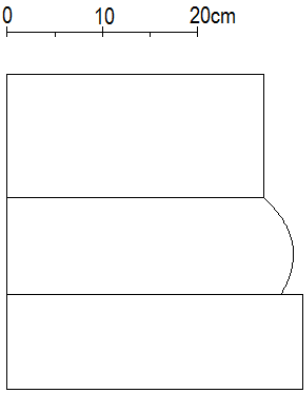
Resim 91. ÇSK 11

Çizim 63

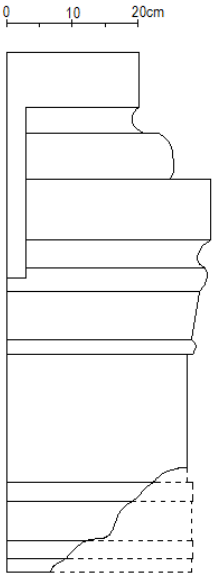
Resim 92. ÇSK 12

Çizim 64

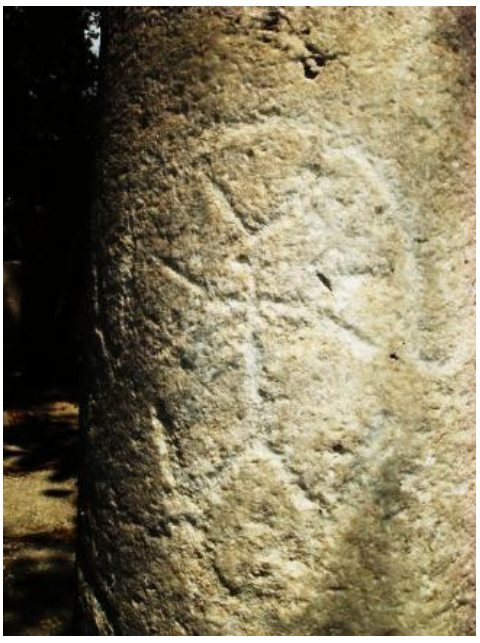
Resim 93. PSK 1

Çizim 65

Resim 94. S 1

Resim 95. S 1

Resim 96. S 2

Resim 97. S 3

Resim 98. S 3

Resim 99. S 4

Resim 101. S 5

Resim 100. S 4

Resim 102. S 5

Resim 103. S 6

Resim 105. S 7

Resim 104. S 6

Resim 106. S 7

Resim 107. S 8

Resim 108. S 8

Resim 109. ÇS 1

Resim 110. ÇS 1

Resim 111. ÇS 2

Resim 112. ÇS 3

Resim 113. ÇS 4

Resim 114. ÇS 5

Resim 115. ÇS 6

Resim 116. ÇS 7

Resim 117. ÇS 8

Resim 118. ÇS 9

Resim 119. ÇS 10

Resim 120. ÇS 11

Resim 121. ÇS 12

Resim 122. ÇS 13

Resim 123. ÇS 14

Resim 124. ÇS 15

Resim 125. ÇS 16

Resim 126. ÇS 17

Resim 127. ÇS 18

Resim 128. ÇS 19

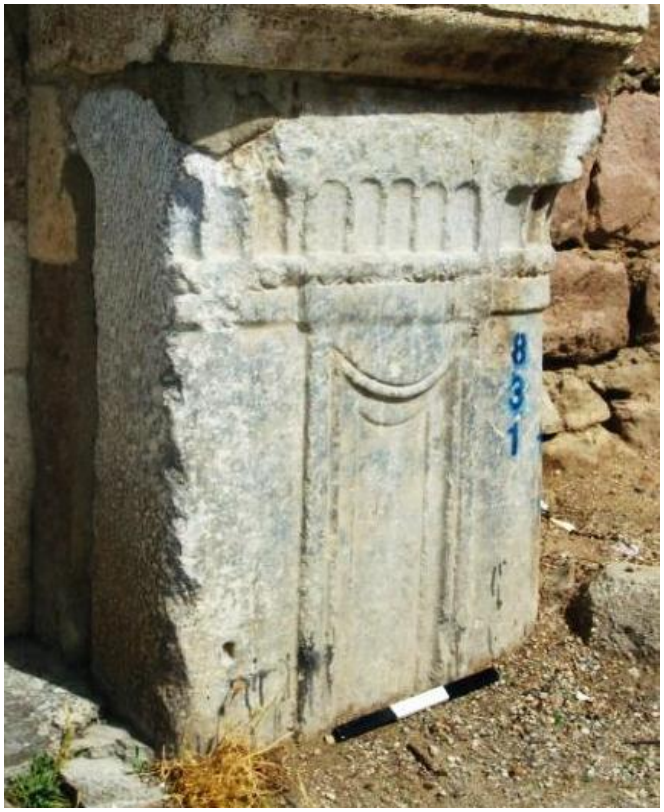

Resim 129. ÇS 19

Resim 130. ÇS 19

Resim 131. ÇS 20

Resim 132. ÇS 21

Resim 133. ÇS 22

Resim 134. ÇS 23

Resim 135. ÇS 24

Resim 136. ÇS 25

Resim 137. ÇS 27

Resim 138. ÇS 27a

Resim 139. ÇS 27b

Resim 140. ÇS 28

Resim 141. ÇS 29

Resim 142. P 1

Resim 143. P 2

Resim 144. P 3

Resim 145. P 4

Resim 146. P 5

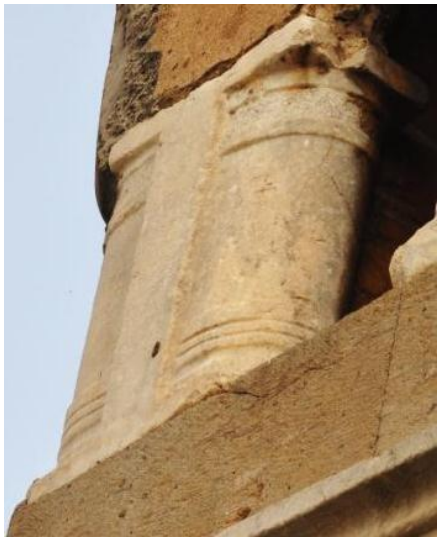
Resim 147. P 6

Resim 148. P 7

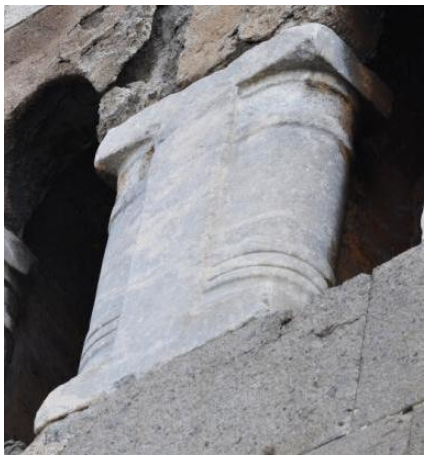
Resim 149. ÇPS 1

Resim 150. ÇPS 2

Resim 151. ÇPS 3

Resim 152. ÇPS 4

Resim 153. ÇPS 5

Resim 154. ÇPS 6

Resim 155. ÇPS 7

Resim 156. ÇPS 8

Resim 157. ÇPS 9

Resim 158. ÇPS 10

Resim 159. ÇPS 11

Resim 160. ÇPS 12

Resim 161. ÇPS 13

Resim 162. ÇPS 14

Resim 163. ÇPS 15

Resim 164. ÇPS 16

Resim 165. ÇPS 17

Resim 166. ÇPS 18

Resim 167. ÇPS 19

Resim 168. ÇPS 20

Resim 169. ÇPS 21

Resim 170. ÇPS 22

Resim 171. ÇPS 23

Resim 172. ÇPS 24

Resim 173. ÇPS 25

Resim 174. ÇPS 26

Resim 175. ÇPS 27

Resim 176. ÇPS 28

Resim 177. ÇPS 29

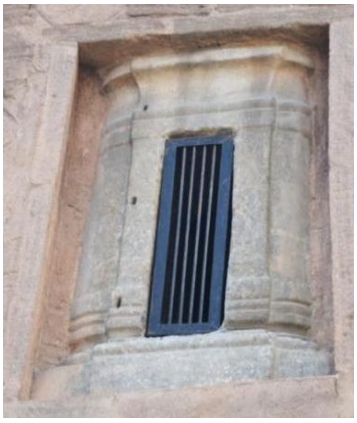
Resim 178. ÇPS 30

Resim 179. ÇPS 31

Resim 180. ÇPS 32

Resim 181. ÇPS 33

Resim 182. ÇPS 34

Resim 183. ÇPS 35

Resim 184. ÇPS 36

Resim 185. ÇPS 37

Resim 186. ÇPS 38

Resim 187. ÇPS 39

Resim 188. ÇPS 40

Resim 189. ÇPS 41

Resim 190. ÇPS 42

Resim 191. ÇPS 43

Resim 192. ÇPS 44

Resim 193. ÇPS 45

Resim 194. ÇPS 46

Resim 195. ÇPS 47

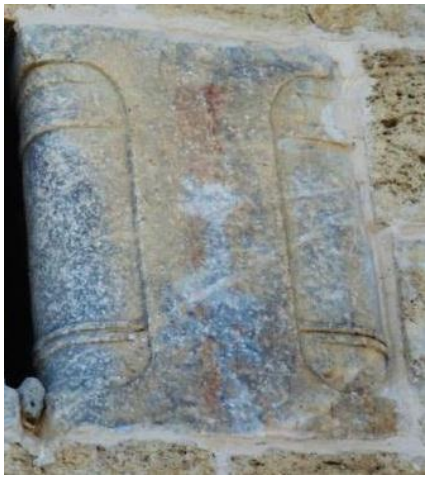
Resim 196. ÇPS 48

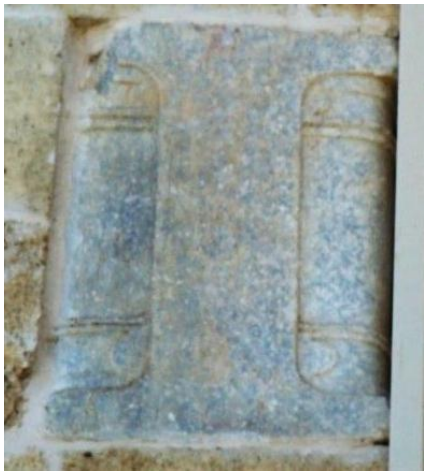
Resim 197. ÇPS 49

Resim 198. ÇPS 50

Resim 199. ÇPS 51

Resim 200. ÇPS 52

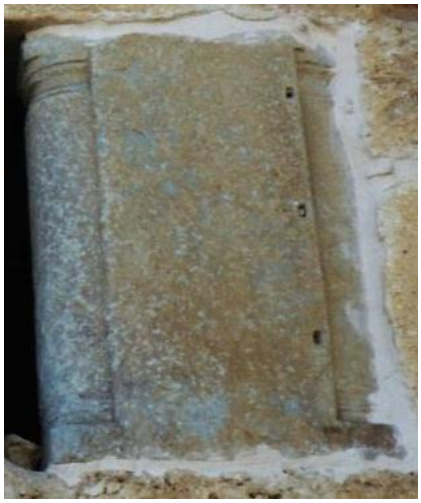
Resim 201. ÇPS 53

Resim 202. ÇPS 54

Resim 203. ÇPS 55

Resim 204. ÇPS 56

Resim 205. ÇPS 57

Resim 206. ÇPS 58

Resim 207. ÇPS 59

Resim 208. ÇPS 60

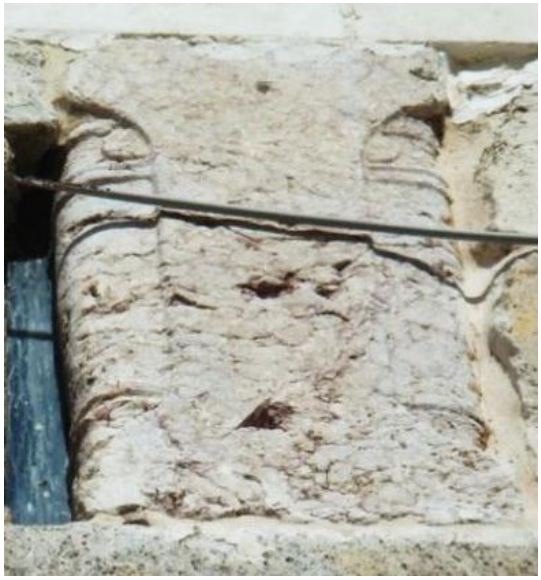
Resim 209. ÇPS 61

Resim 210. ÇPS 62

Resim 211. ÇPS 63

Resim 212. ÇPS 64

Resim 213. ÇPS 65

Resim 214. KorB 1

Resim 215. KorB 2

Resim 216. KorB 3

Resim 217. KorB 4

Resim 218. KorB 5

Resim 219. KorB 6

Resim 220. KorB 7

Resim 221. KorB 8

Resim 222. KorB 9

Resim 223. KorB 10

Resim 224. KorB 11

Resim 225. KorB 12

Resim 226. KorB 13

Resim 227. KomB 1

Resim 228. KPB 1

Resim 229. KPB 1

Resim 230. KPB 1

Resim 231. KPB 1

Resim 232. KPB 2

Resım 233. KPB 2

Resim 234. ÇanB 1

Resim 235. ÇanB 2

Resim 236. ÇanB 3

Resim 237. ÇanB 4

Resim 238. ÇanB 5

Resim 239. ÇanB 6

Resim 240. ÇanB 7

Resim 241. ÇanB 8

Resim 242. ÇanB 9

Resim 243. ÇanB 10

Resim 244. ÇanB 10

Resim 245. ÇanB 11

Resim 246. ÇanB 12

Resim 247. ÇanB 13

Resim 248. ÇanB 14

Resim 249. SB 1

Resim 250. ÇifB 1

Resim 251. ÇifB 2

Resim 252. ÇifB 3

Resim 253. ÇifB 4

Resim 254. ÇifB 5

Resim 255. ÇifB 6

Resim 256. ÇifB 7

Resim 257. ÇifB 8

Resim 258. ÇifB 9

Resim 259. İBB 1

Resim 260. PB 1

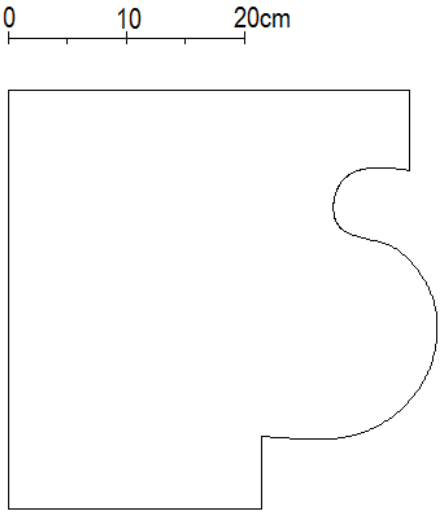
Resim 261. PB 2

Resim 262. PB 3

Resim 263. KÇ 1

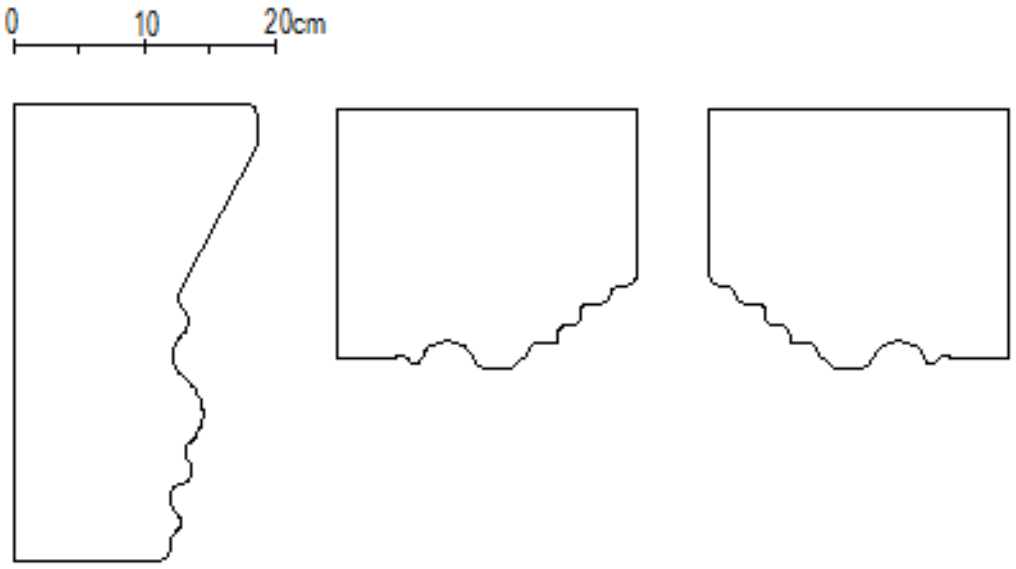
Çizim 54. Lento kesiti

Resim 264. KÇ 2

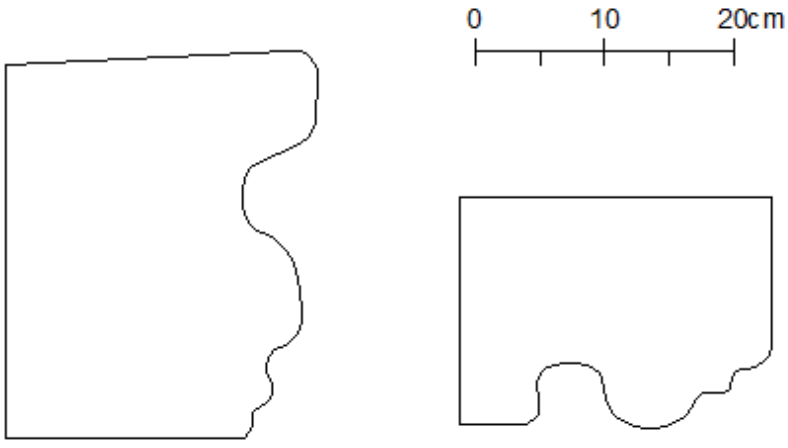
Resim 265. KÇ 2

Çizim 55. Lento, sol ve sağ söve kesiti

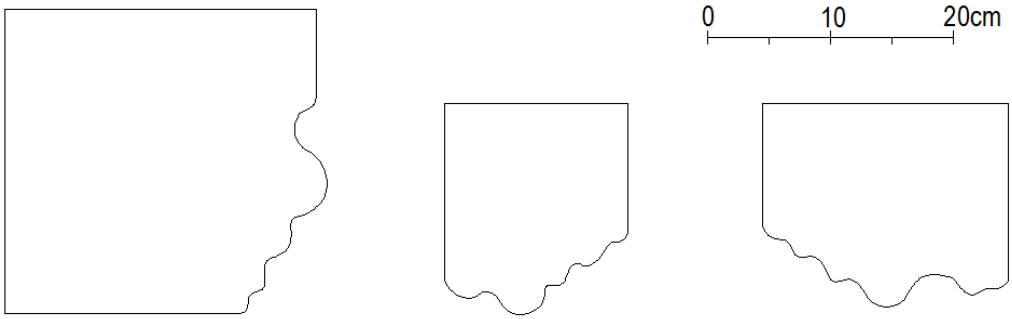
Resim 266. KÇ 3

Çizim 56. Lento, sol ve sağ söve kesiti

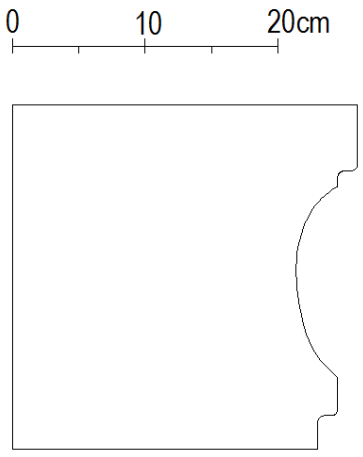
Resim 267. KÇ 4

Çizim 57. Lento, sol ve sağ söve kesiti

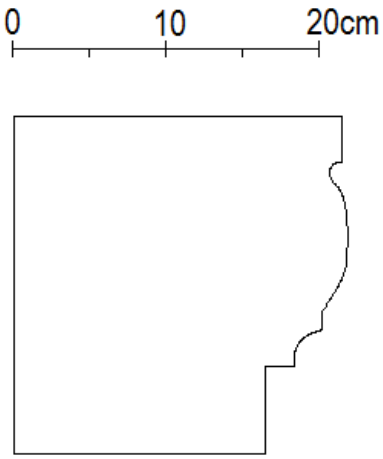
Resim 268. KÇ 5

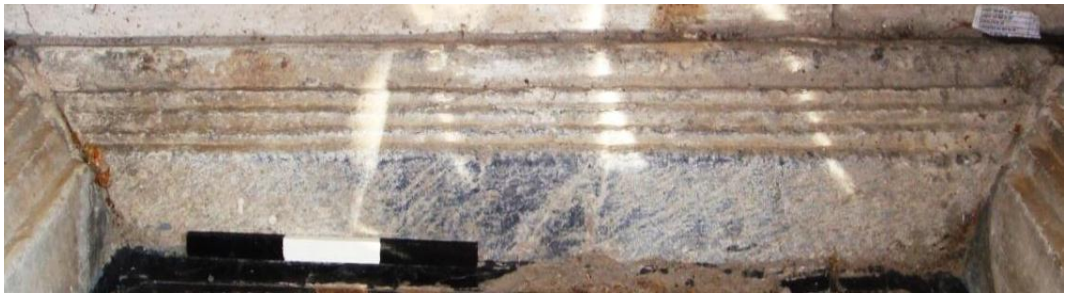
Çizim 58, Lento kesiti

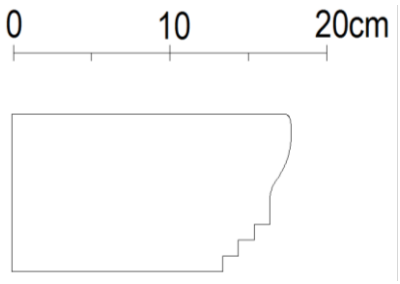
Resim 269. KÇ 6

Çizim 5. Lento kesiti

Resim 270. Len 1

Çizim 60. Lento kesiti

Resim 271. Len 2

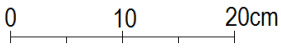
Resim 272. Len 3

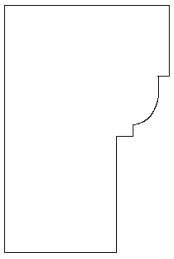

Resim 273. Len 4

Resim 274. Len 5

Çizim 61. Lento kesiti

Resim 275. Len 6

Resim 276. Len 7

Resim 277. Len 8

Resim 278. Len 9

Resim 279. Len 10

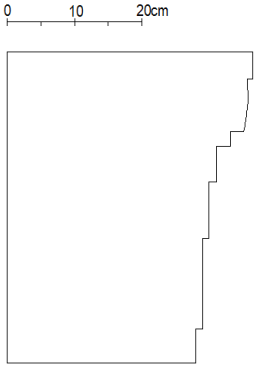
Resim 280. Len 11

Resim 281. Len 12

Resim 282. Len 13

Çizim 62. Lento kesiti

Resim 283. Len 14

Resim 284. Len 15

Resim 285. Len 16

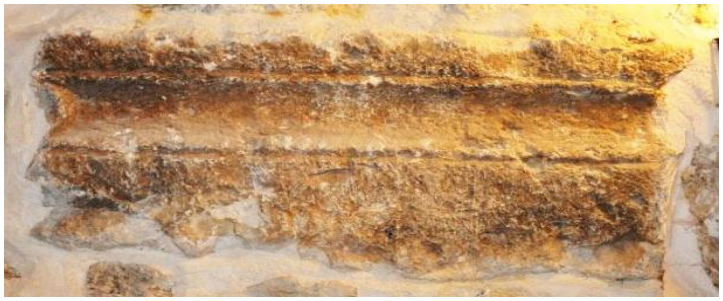
Resim 286. Len 17

Resim 287. Len 18

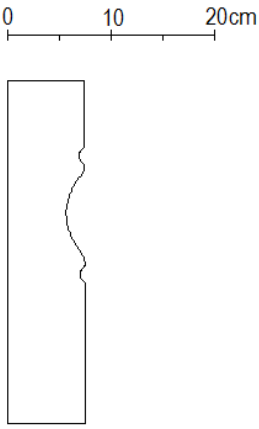
Resim 288. Len 19a

Resim 289. Len 19b

Resim 290. Len 19a

Çizim 63. Lento kesiti

Resim 291. Len 20

Resim 292. Len 21

Resim 293. Len 22

Resim 294. Len 23 (Sema Doğan Arşivi)

Resim 295. Len 24

Resim 296. Len 25 (Sema Doğan Arşivi)

Resim 297. Len 26

Resim 298. Len 27

Resim 299. Len 28

Resim 300. Len 29

Resim 301. Len 30

Resim 302. Len 31

Resim 303. Len 32

Resim 304. Len 33

Resim 305. Len 34

Resim 306. Len 35

Resim 307. Len 36

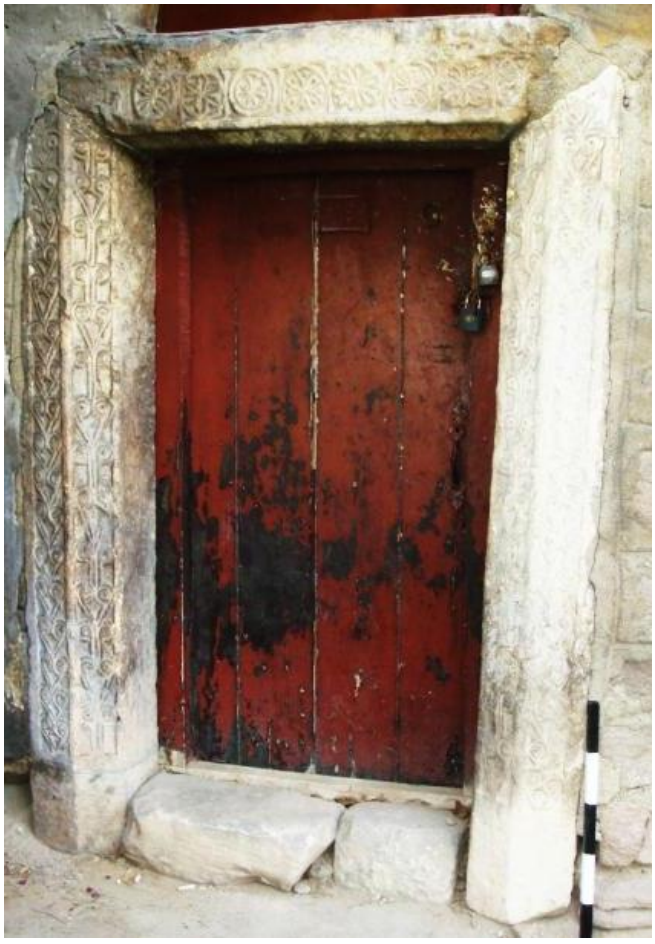
Resim 308. Len 37

Resim 309. Söv 1

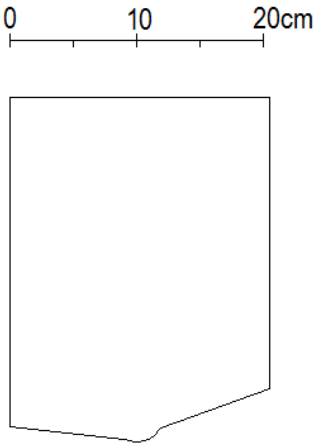
Resim 310. Söv 2

Resim 311. Söv 3-4

Resim 312. Söv 3

Çizim 64. Sol ve sağ söve kesiti

Resim 313. Söv 5-6

Resim 314. Söv 6

Resim 315. Sil 1

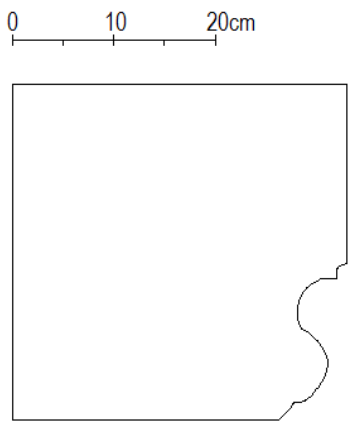
Resim 316. Sil 2

Resim 317. Sil 3

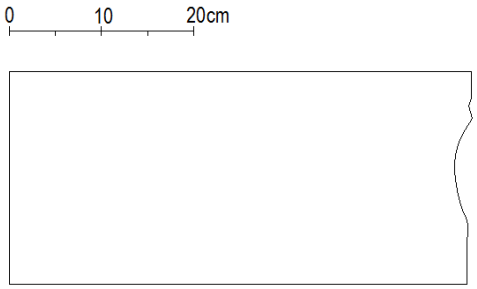
Resim 318. Sil 4

Çizim 65. Silme kesiti

Resim 319. Sil 5

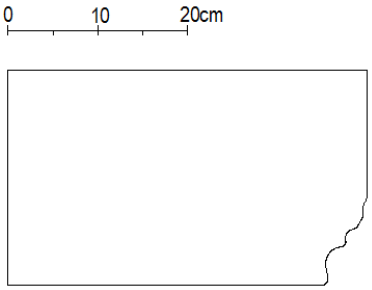
Çizim 66. Silme kesiti

Resim 320. Sil 6a

Resim 321. Sil 6b

Çizim 67. Silme kesiti

Resim 322. Sil 7

Resim 323. PŞ 1

Resim 324. ET 1

Resim 325. ET 2

Resim 326. ET 3

Resim 327. ET 4

Resim 328. ET 5

Resim 329. ET 6

Resim 330. ET 7

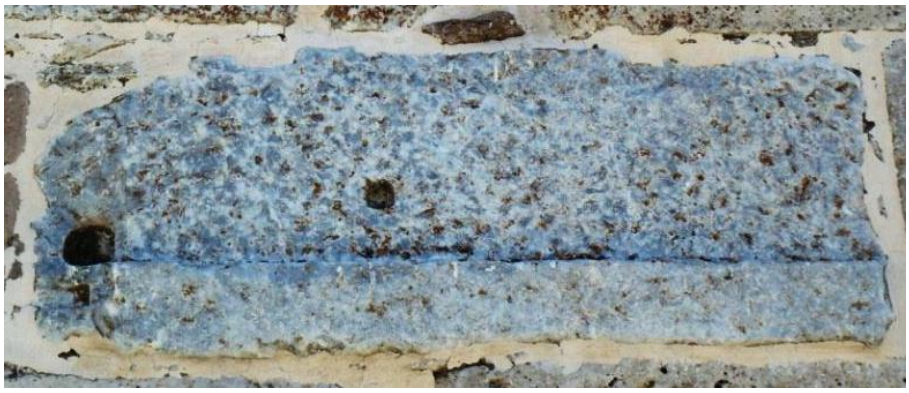
Resim 331. ET 8

Resim 332. ET 9

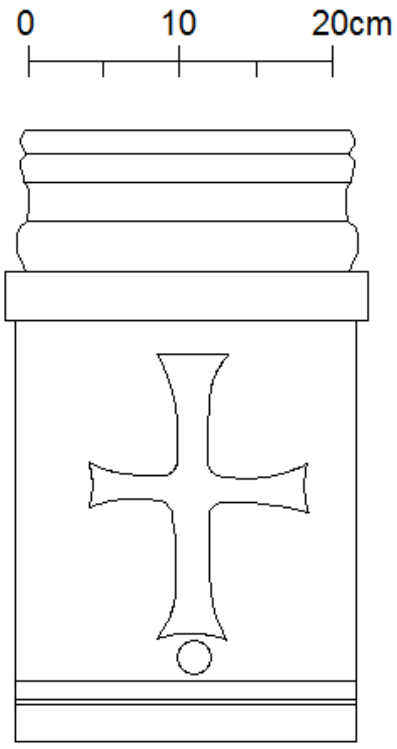
Resim 333. ET 10

Resim 334. ET 11

Resim 335. PTSK 1

Çizim 68

Resim 336. TS 1

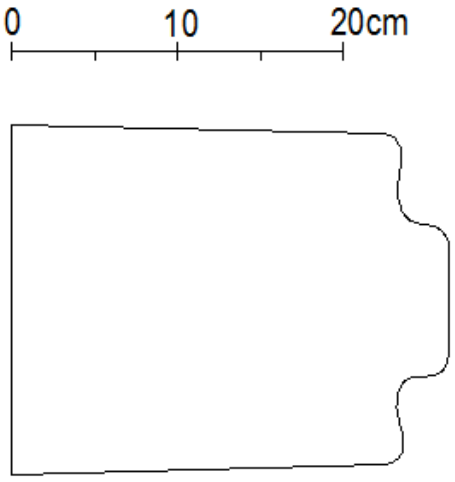
Resim 337. TS 2

Resim 338. TP 1

Resim 339. TP 1

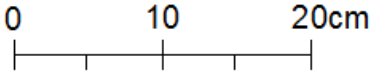
Çizim 69

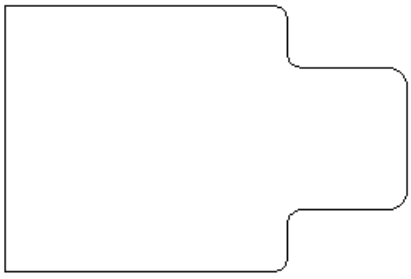

Resim 340. TP 2

Resim 341. TP 2

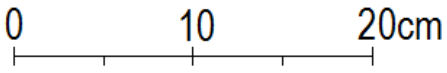

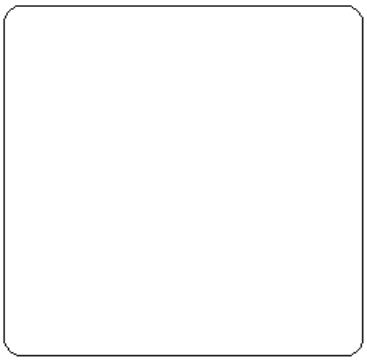

Çizim 70

Resim 342. TP 3

Çizim 71

Resim 343. TP 4

Resim 344. TP 4

Resim 345. TP 5

Resim 346. TP 6

Resim 347. TP 7

Resim 348. TP 8

Resim 349. TP 9

Resim 350. TP 10

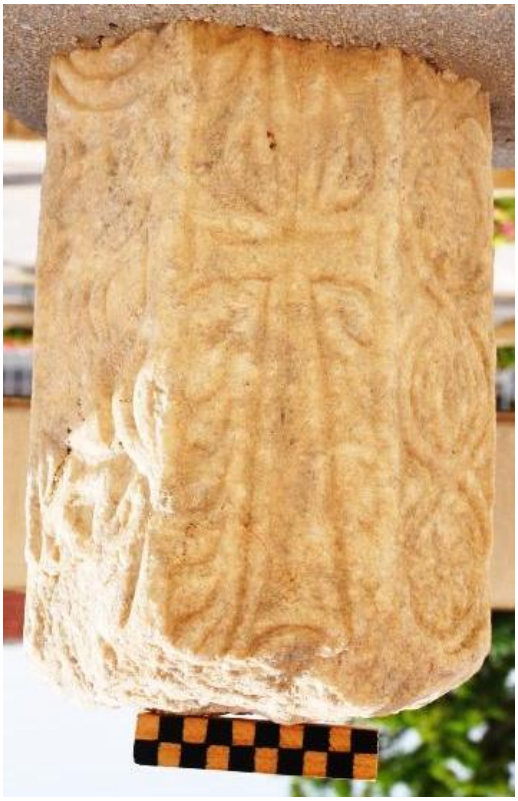
Resim 351. TP 11

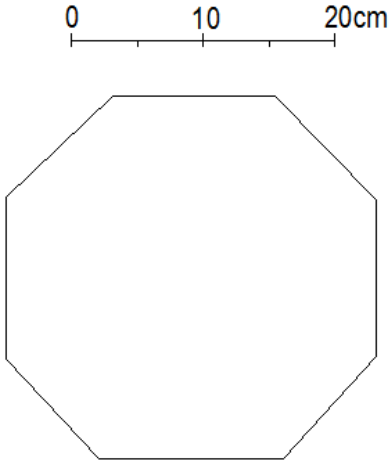
Resim 352. TP 12

Resim 353. STP 1

Resim 354. STP 1

Çizim 72

Resim 355. STP 2

Resim 356. STP 3 (Sema Doğan Arşivi)

Resim 357. STPB-mon 1

Resim 358. STPB-mon 1

Resim 359. STPB-mon 2

Resim 360. STPB-mon 2

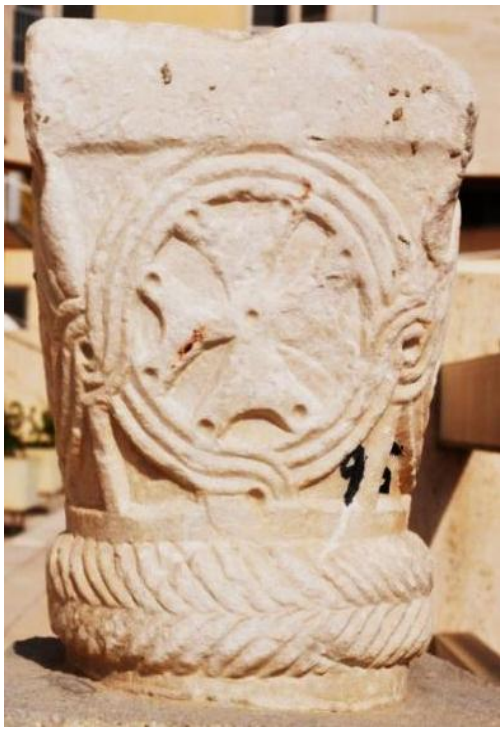
Resim 361. STPB-mon 3

Resim 362. STPB-mon 3

Resim 363. TSB 1

Resim 364. TSB 2

Resim 365. TSB 2

Resim 366. TSB 3

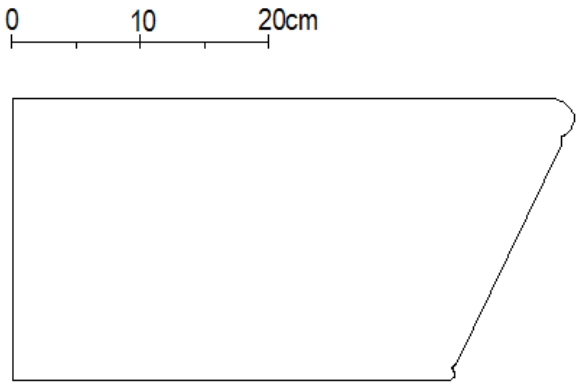
Resim 367. STPB 1

Resim 368. TA 1

Resim 369. TA 1

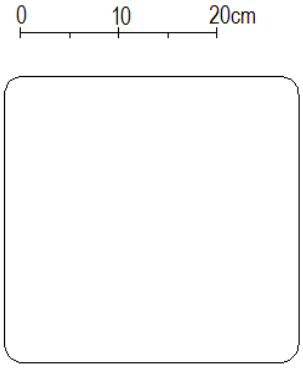
Çizim 73

Resim 370. TA 2

Resim 371. TA 2

Çizim 74

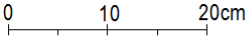
Resim 372. TA 3a

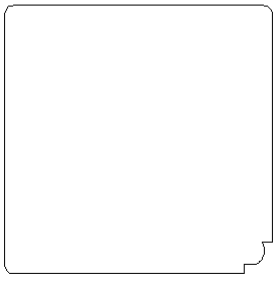

Resim 373. TA 3a

Resim 374. TA 3b

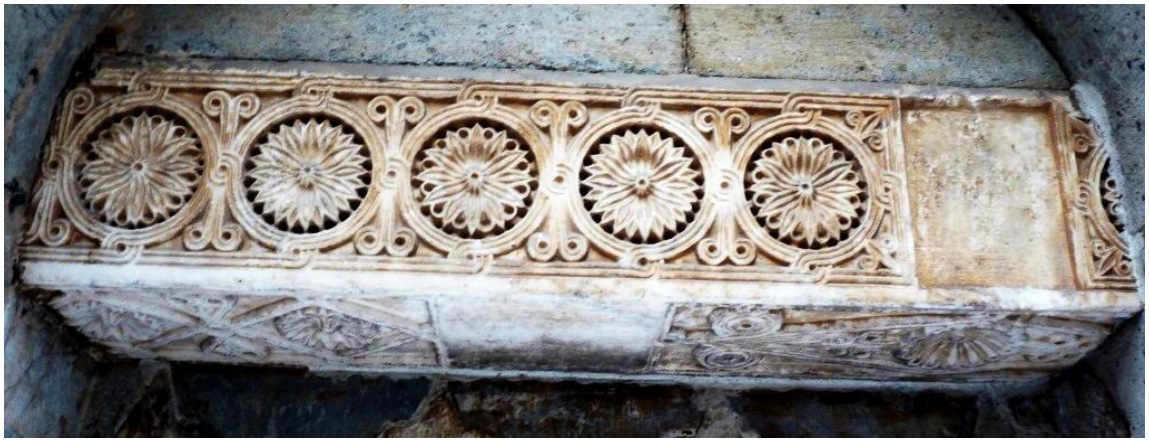
Çizim 75

Resim 375. TA 4a-b-c

Resim 376. TA 3c

Resim 377. TA 5

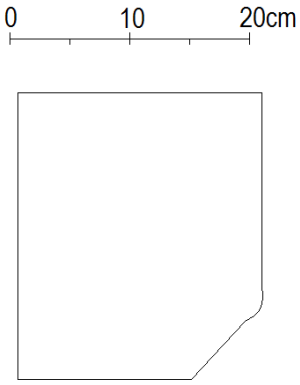
Resim 378. TA 5

Resim 379. TA 6

Resim 380. TA 6

Çizim 76

Resim 381. TA 7

Resim 382. TA 8 (Sema Doğan Arşivi)

Resim 383. AltK 1

Resim 384. AltK 1

Resim 385. AltKL 1

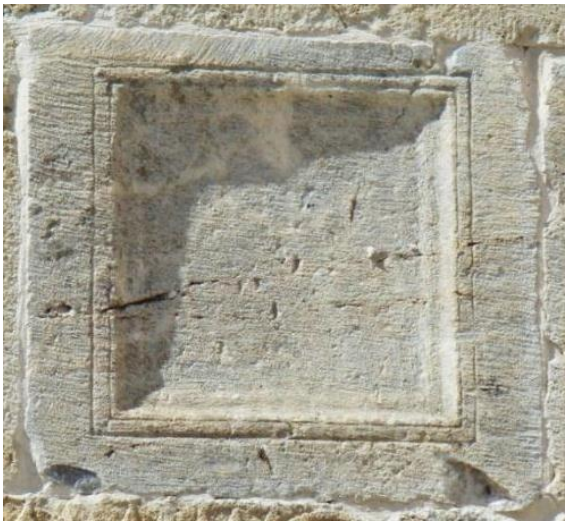
Resim 386. AltKL 2

Resim 387. AltKL 3

Resim 388. AltÜL 1

Resim 389. AltÜL 2

Resim 390. AltÜL 3

Resim 391. AltÜL 4

Resim 392. AmbMYL 1

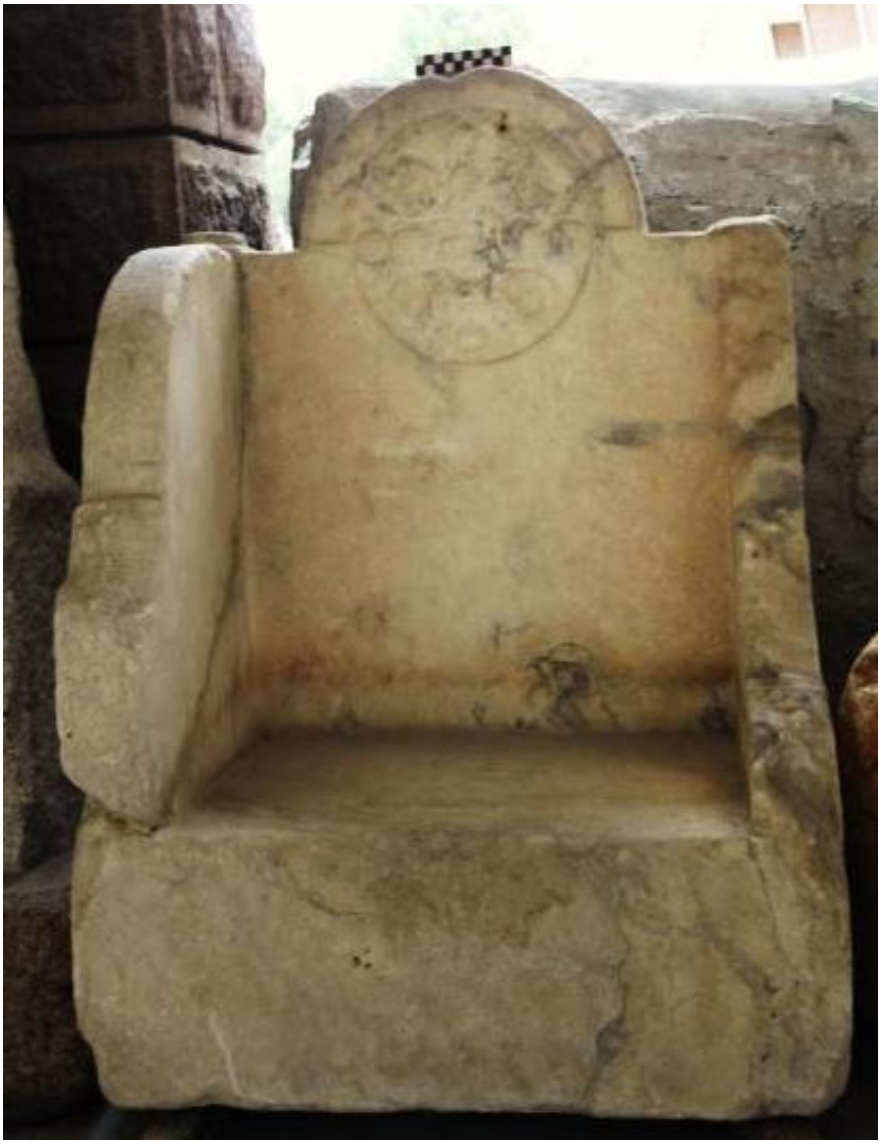
Resim 393. Kem 1

Resim 394. Kem 2

Resim 395. Kem 2

Resim 396. Kat 1

Resim 397. Kat 1

Resim 398. Kat 1

Resim 399. Lev 1

Resim 400. Lev 2

Resim 401. Lev 2

Resim 402. Lev 3

Resim 403. Lev 4

Resim 404. Lev 5

Resim 405. Lev 6

Resim 406. Lev 7

Resim 407. Lev 7

Resim 408. Lev 8

Resim 409. Lev 9

Resim 410. Lev 10

Resim 411. Lev 11

Resim 412. Lev 12

Resim 413. Lev 13

Resim 414. Lev 14

Resim 415. Lev 15

Resim 416. Lev 16 (Sema Doğan Arşivi)

Resim 417. Lev 17

Resim 418. Lev 18

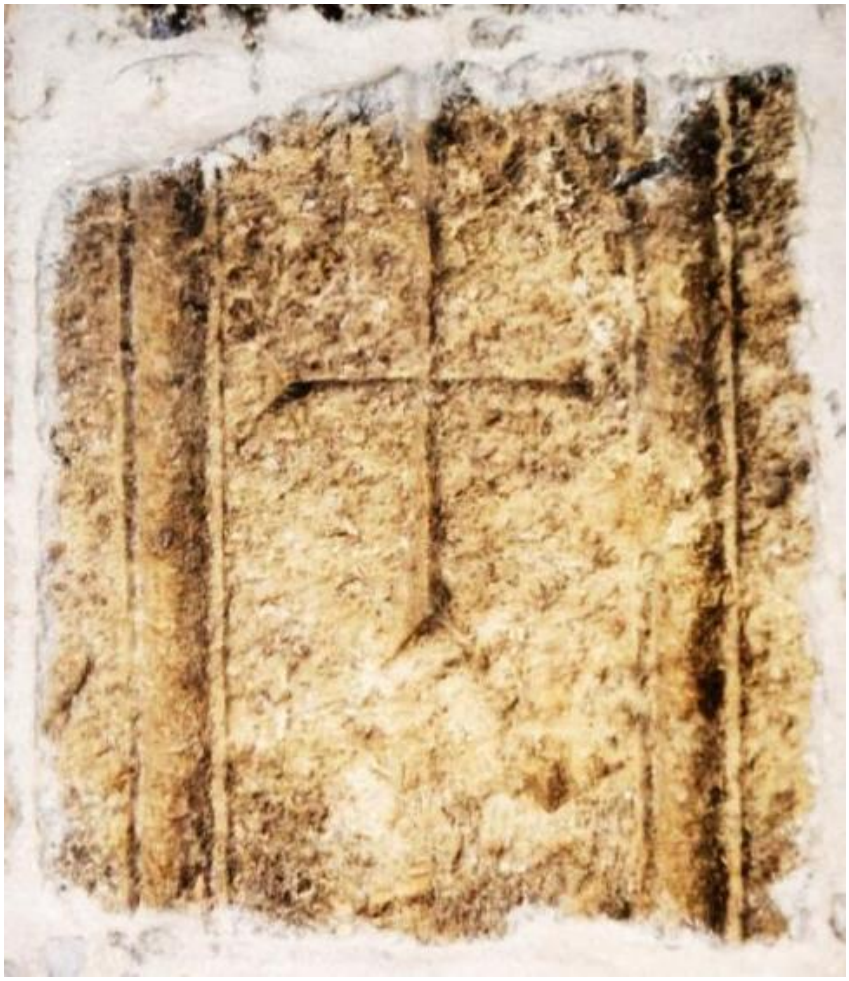
Resim 419. Lev 19

Resim 420. Lev 20

Resim 421. Lev 21

Resim 422. Lev 22

Resim 423. Lev 23

Resim 424. Lev 24

Resim 425. Lev 25

Resim 426. Lev 26

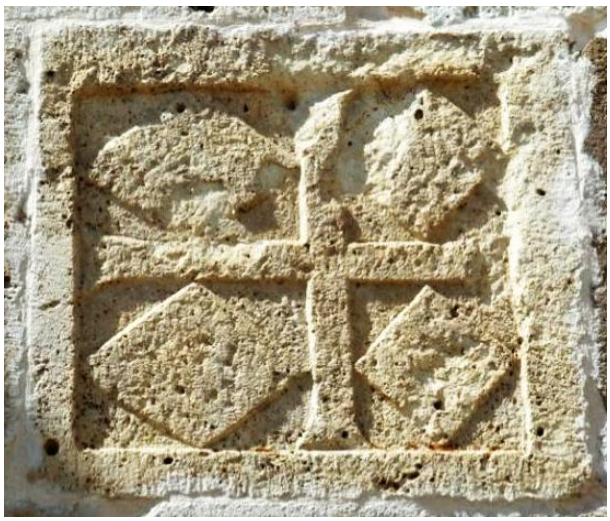
Resim 427. Lev 27

Resim 428. Lev 28

Resim 429. Lev 29

Resim 430. Lev 30

Resim 431. Lev 31

Resim 432. Lev 32

Resim 433. Lev 33

Resim 434. Lev 34

Resim 435. Lev 35

Resim 436. Lev 36

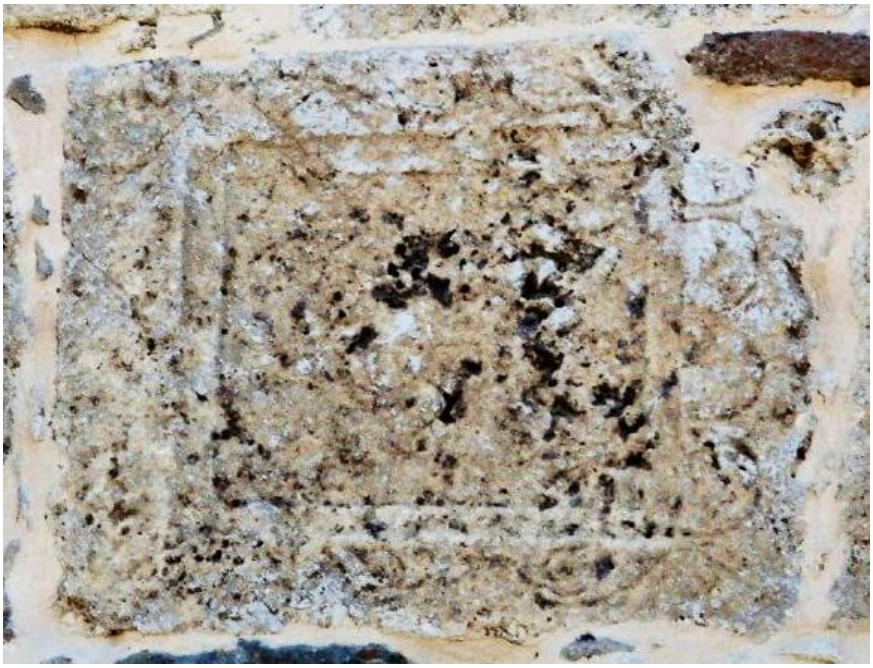
Resim 437. Lev 37

Resim 438. Lev 38

Resim 439. Lev 39

Resim 440. Lev 40

Resim 441. Lev 41

Resim 442. Lev 42

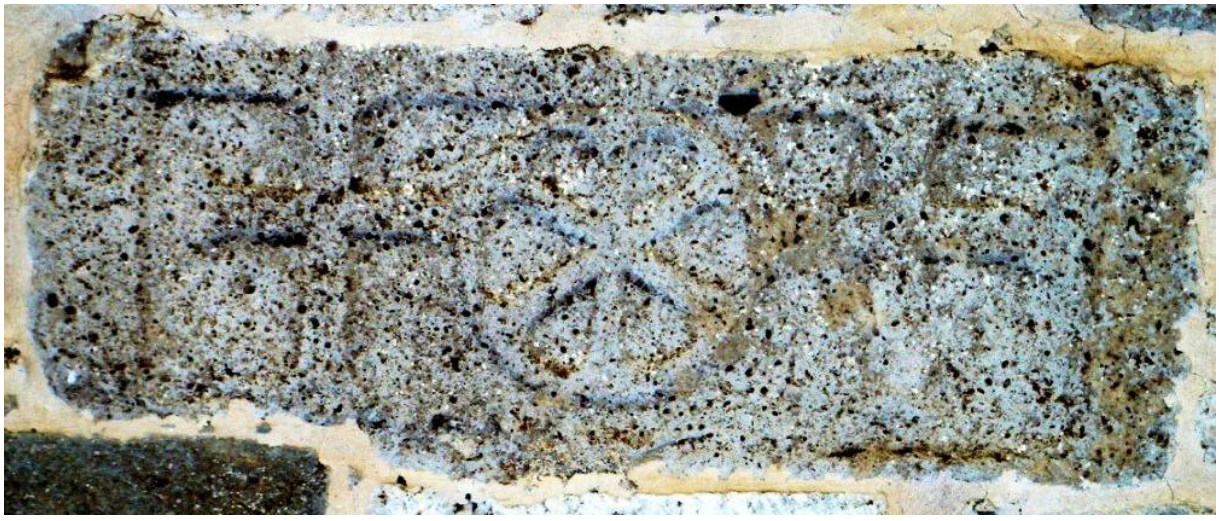
Resim 443. Lev 43

Resim 444. Lev 44

Resim 445. Lev 45

Resim 446. Lev 46

Resim 447. Lev 47

Resim 448. Lev 48

Resim 449. Lev 49

Resim 450. Lev 50

Resim 451. Lev 51

Resim 452. Lev 52

Resim 453. Lev 53

Resim 454. Lev 54

Resim 455. Lev 55

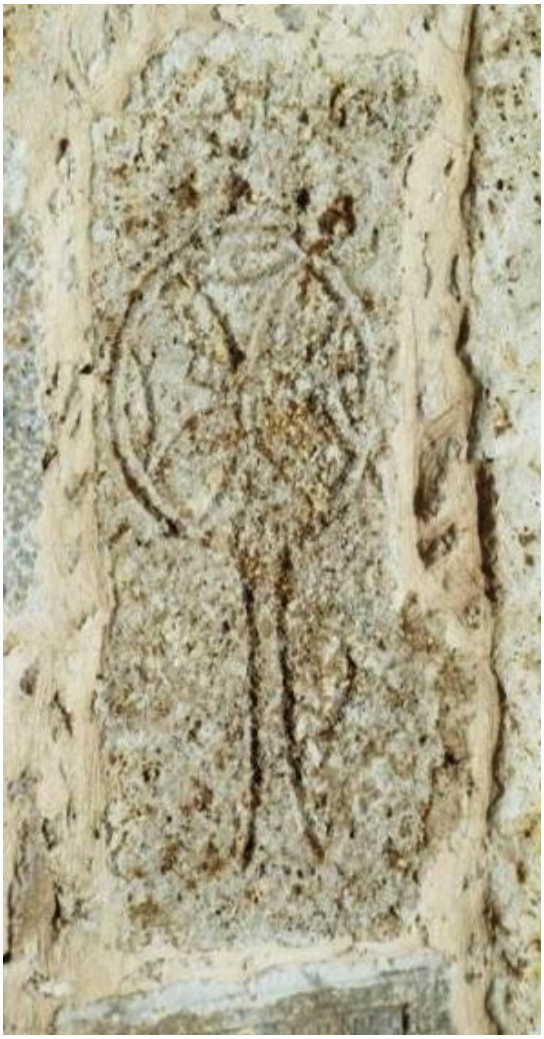
Resim 456. Lev 56

Resim 457. Lev 57

Resim 458. Lev 58

Resim 459. Lev 59

Resim 460. Lev 60

Resim 461. Lah 1

Resim 462. Lah 2

Resim 463. Lah 3

Resim 464. Lah 3

Resim 465. Lah 4

Resim 466. Lah 5

Resim 467. Lah 6

Resim 468. Lah 7

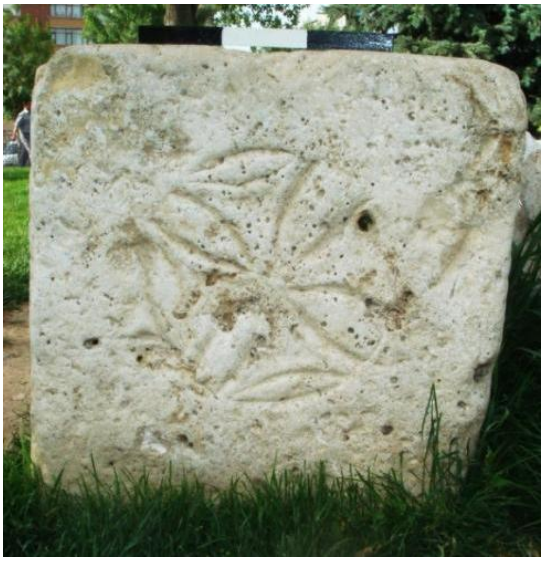
Resim 469. Lah 8

Resim 470. Lah 9

Resim 471. KB 1

Resim 472. KB 1

Resim 473. KB 1

Resim 474. ÖK 1

Resim 475. BKY 1

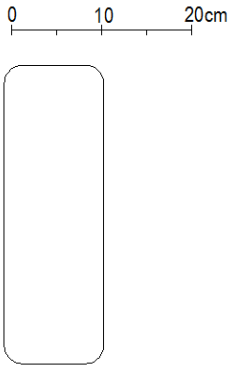
Resim 476. BKY 2

Resim 477. BKY 3

Resim 478. İB 1

Çizim 77

Resim 479. İB 2

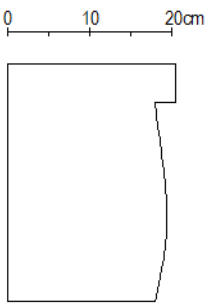
Çizim 78

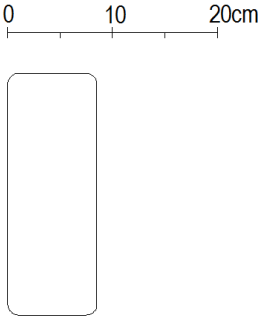
Resim 480. İB 3a

Resim 481. İB 3b

Çizim 79

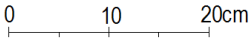
Çizim 80

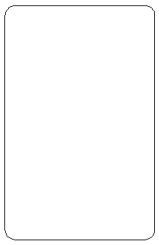

Resim 482. İB 4

Resim 483. İB 5

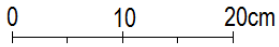

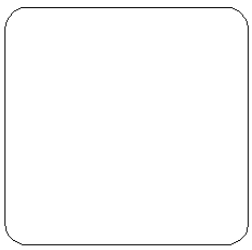

Çizim 81

Resim 484. İB 6

Çizim 82

Resim 485. İB 7

Resim 486. İB 8

Resim 487. İB 9

Resim 488. İB 10

Resim 489. İB 11

Resim 490. İB 12

Resim 491. İB 12

Resim 492. İB 13

Resim 493. İB 14

Resim 494. İB 15

Resim 495. İB 16

Resim 496. İB 17

Resim 497. İB 18

Resim 498. İB 19

Resim 499. İB 20

Resim 500. İB 21

Resim 501. İB 22

Resim 502. İB 23

Resim 503. İB 24

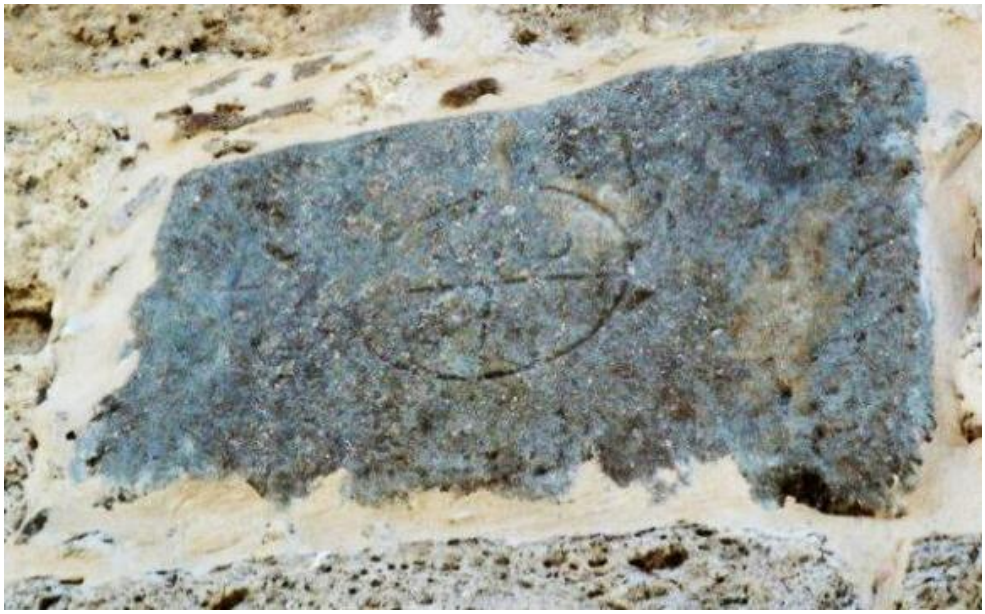
Resim 504. İB 25

Resim 505. İB 26

Resim 506. İB 27

Resim 507. İB 28

İşlevi Belirlenemeyen Eser Listesinde Yer Alan Taş Eserler

Resim 508. İB 29

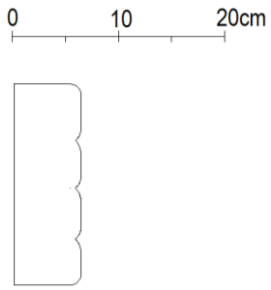
Resim 509. İB 30

Resim 510. İB 31

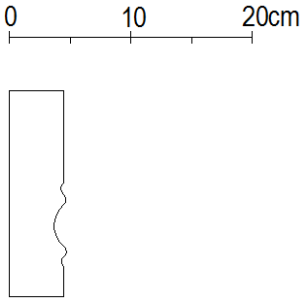
Resim 511. İB 32

Çizim 83

Resim 512. İB 33

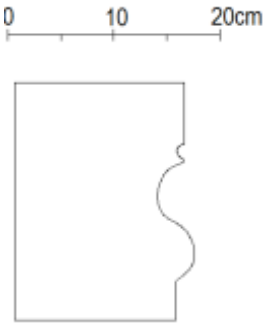
Çizim 84

Resim 513. İB 34

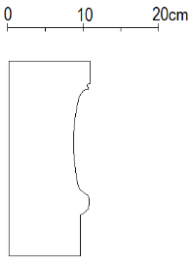
Resim 514. İB 35

Çizim 85

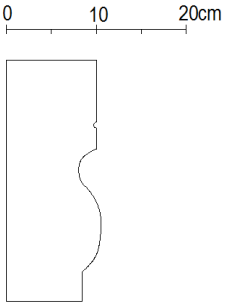
Resim 515. İB 36

Çizim 86

Resim 516. İB 37

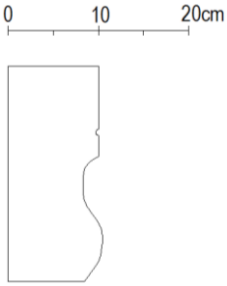
Çizim 87

Resim 517. İB 38

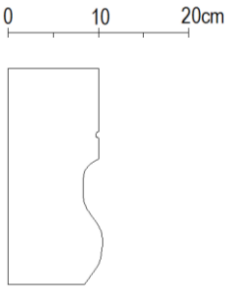
Resim 518. İB 39

Çizim 88

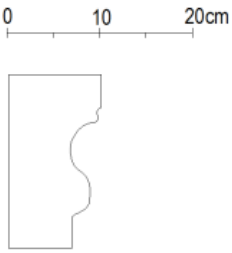
Resim 519. İB 40

Çizim 89

Resim 520. İB 41

Çizim 90

Resim 521. İB 42

Resim 522. İB 43

Resim 523. İB 44

Resim 524. İB 45

Resim 525. İB 46

Resim 526. İB 47

Resim 527. İB 48

Resim 528. İB 49

Resim 529. İB 50

Resim 530. İB 51

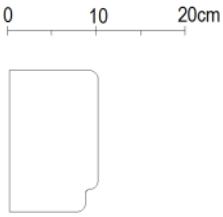
Resim 531. İB 52

Resim 532. İB 53

Resim 533. İB 54

Çizim 91

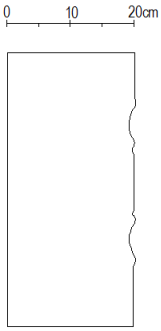
Resim 534. İB 55

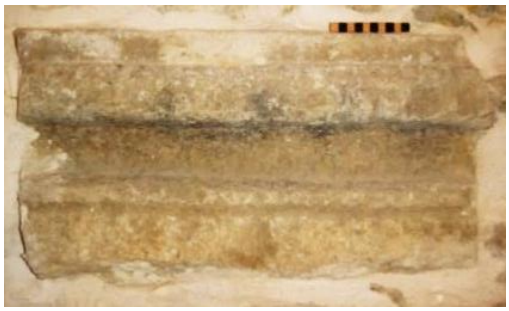
Resim 535. İB 56

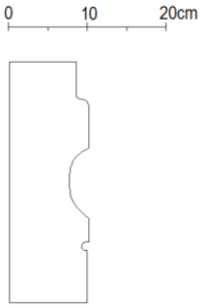
Resim 536. İB 57

Çizim 92

Resim 537. İB 58

Çizim 93

Resim 538. İB 59

Resim 539. İB 60

Resim 540. İB 61

Resim 541. İB 62

Resim 542. İB 63

Resim 543. İB 64

Resim 544. İB 65

Resim 545. İB 66

Resim 546. İB 67

Resim 547. İB 68

Resim 548. İB 69

Resim 549. İB 70

Resim 550. İB 71

Resim 551. İB 72

Resim 552. İB 73

Resim 553. İB 74

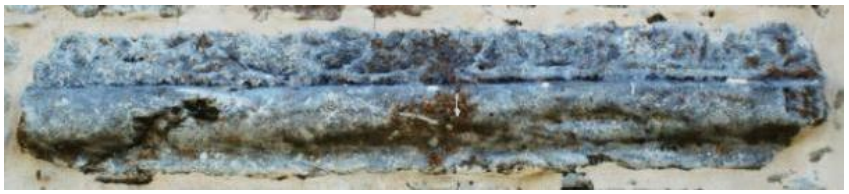
Resim 554. İB 75

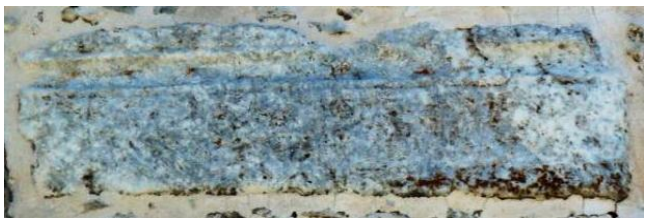
Resim 555. İB 76

Resim 556. İB 77

Resim 557. İB 78

Resim 558. İB 79

Resim 559. İB 80